Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 21 Μαρτίου 2021 • Έτος 13ο • Αρ. φύλλου 653* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Οι υποθέσεις δεν στήνονται με ευχολόγια

Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό σε όλους ότι είναι άλλο να στήνονται λαϊκά δικαστήρια, να λέγονται ευχολόγια και να διακηρύττονται αρχές και άλλο να υπάρχει ικανή μαρτυρία που να μπορεί να αποδείξει, πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, ότι διαπράχθηκε ένα αδίκημα, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο βοηθός γενικός εισαγγελέας Σάββας Αγγελίδης. Απαντά για τις σχέσεις με τον γενικό ελεγκτή, τα περί δημοσιοποίησης φακέλων και για το πόρισμα της ερευνητικής επιτροπής. **Σελ. 7**

REMEDOL FC

Παρακεταμόλη

Άμεση Αναλγητική & Αντιπυρετική Δράση

Ανακουφίζει από τον Πόνο & τον Πυρετό!

Remedica

• Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας.
• Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
• Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγιών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd.
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ. + 357 25553000, Φαξ. +357 25390192,
Email: drugsafety@remedica.com.cy
LF/0149/02 02.21

ΕΝΕΣ ΚΑΝΤΕΡ

Δέχομαι καθημερινά απειλές για τη ζωή μου

Ο Τούρκος σταρ του NBA Ενές Καντέρ μιλάει αποκλειστικά στην «Κ» από τις ΗΠΑ για τις απειλές κατά της ζωής του. Θα ήθελε λέει να συναντήσει τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη. **Σελ. 10**

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ

Ευρωπαϊκός αγώνας δρόμου για τα εμβόλια

Παρά τις αποφάσεις των κρατών να συνεχίσουν το πρόγραμμα εμβολιασμών με AstraZeneca, η πραγματική διάσταση των παρενεργειών από τη μερική αναστολή θα αποκαλυφθεί από την αντίδραση των πολιτών. **Σελ. 8, 21**

Με εμπόδια ο ρόλος της Ε.Ε. στη Γενεύη

Την ώρα που οι Βρυξέλλες υπογραμμίζουν την παρουσία τους, Άγκυρα και άλλες χώρες έχουν αντίθετη γνώμη

Για τις Βρυξέλλες δεν τίθεται ζήτημα συζήτησης για το κατά πόσο θα βρίσκεται στην άτυπη πενταμερή που θα διεξαχθεί στη Γενεύη στο τέλος του Απρίλη. Αυτό διαμηνύουν Ευρωπαίοι αξιωματούχοι και τονίζουν πως ο ρόλος της στη συνάντηση, καθώς και σε όποια μετέπειτα διαδικασία, θα είναι ακριβώς ο ίδιος με αυτόν που έπαιξε στο Κραν Μοντάνα. Μάλιστα, και η Κυπριακή Δημοκρατία επιδιώκει με κάθε τρόπο την ενεργή εμπλοκή της Ε.Ε. σε αυτή τη διαδικασία. Η Άγκυρα και τα Κατεχόμενα αντιδρούν με την τ/κ πλευρά να ξεκαθαρίζει πως δεν πρόκειται να δεχτεί την Ε.Ε. να καθίσει στο τραπέζι. Προσκόμματα στη συμμετοχή της Ε.Ε. διατυπώνει όπως λέγεται και το Λονδίνο. Στόχος όπως όλα δείχνουν από πλευράς της Βρετανίας δεν είναι ο αποκλεισμός της Ε.Ε., αλλά η εξασφάλιση ενός πρωταγωνιστικού ρόλου για τον εαυτό της. **Σελ. 3-6**

Στην κλειδαρότρυπα της διαπραγματευτικής: Τα πρόσωπα και οι θέσεις τους.

Ψυχροπολεμικό μέτωπο στις σχέσεις ΗΠΑ και Ρωσίας

EPA

Οι εντάσεις που σοβούσαν από καιρό στις σχέσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ρωσίας κλιμακώθηκαν σε ανταλλαγή επιθέσεων μεγάλης σφοδρότητας ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στη Μόσχα με αφορμή την πολύκροτη συνέντευξη του Τζο Μπάιντεν στο αμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο ABC. Η Ρωσία προχώρησε στο ασυνήθιστο μέτρο να ανακαλέσει τον πρεσβευτή της στις ΗΠΑ για διαβουλεύσεις με την πολιτική ηγεσία της χώρας. Η τελευταία φορά που είχε συμβεί κάτι τέτοιο ήταν το 1998, με αφορμή αμερικανικούς βομβαρδισμούς εναντίον του Ιράκ. Παράλληλα με την ψυχροπολεμική υποτροπή στις ρωσοαμερικανικές σχέσεις, ανεβαίνει η ένταση μεταξύ της Ουάσιγκτον και του Πεκίνου. **Σελ. 23**

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ

Ολοι οι άνθρωποι του προέδρου

Άλλη ήταν η ομάδα του Νίκου Αναστασιάδη μόλις ανέλαβε την εξουσία το 2013, η οποία έκτοτε άλλαξε άρδην. Κάποιοι στενοί του συνεργάτες βρίσκονται πλέον σε πλήρη ρήξη μαζί του, άλλοι έχουν απομακρυνθεί διακριτικά και άλλοι μένουν στο υπουργικό σχήμα αλλά τηρούν αποστάσεις ασφαλείας από τον ίδιο. **Σελ. 9**

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ Σελ. 17-18

Σε τρεις γραμμές

- **Πρόδρομος Αλαμπρίτης:** Ο,τι άλλο πέραν της ΔΔΟ τσιμεντώνει τη διχοτόμηση.
- **Μαρία Παπαλαζάρου Φράγκου:** Απαιτείται η κάθαρση για την εθνική συμφιλίωση.
- **Ανδρέας Πιτσιλλίδης:** Αν ήμουν πολιτικός τυχοδιώκτης δεν θα με αφόριζαν.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το τρίτο κύμα

Η κατάσταση στα δημόσια νοσηλευτήρια ολοένα και δυσκολεύει και ταυτόχρονα οι πολίτες της Δημοκρατίας δείχνουν σημάδια κόπωσης. Ωστόσο, το θέαμα της περασμένης Κυριακής όχι μόνο αδικεί μια ολόκληρη πόλη, αλλά και όλους/ες όσοι/ες σε ολόκληρη τη χώρα προσπαθούν να τηρούν τα υγειονομικά πρωτόκολλα. Θα πρέπει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας να βρει τον τρόπο, τη βοηθεία των αρμόδιων επιτροπών, ώστε οι πολίτες να νιώθουν ότι ζουν σε μία κοινωνία ίσων πολιτών. Πρωτίστως να δοθούν εντολές στην Αστυνομία να μην έχει δύο μέτρα και δύο σταθμά, καθώς και να προλαμβάνει, ώστε να μη χρειάζεται να παρεμβαίνει. Είναι κρίμα να μας πνίξει το τρίτο κύμα. Σωφροσύνη και σοβαρότητα, από Πολιτεία και πολίτες.

Η Τουρκία δείχνει δύο πρόσωπα

Χαμηλοί τόνοι και διεκδικήσεις

Οι Τούρκοι αξιωματούχοι έδειξαν τις διαθέσεις τους ανοίγοντας με τρόπο επιθετικό το σύνολο των διεκδικήσεών τους. Εθεσαν ζήτημα αποστρατιωτικοποίησης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, καθώς και αμφισβήτησης της κυριαρχίας κάποιων νησιών και νησίδων. **Σελ. 15**

Εισάγεται τέλος για τον Ακάμα

Από δύο έως 20 ευρώ η είσοδος και ποινές για ταχύτητα

Στο πλαίσιο των προσπαθειών για τερματισμό της άναρχης εισόδου και διακίνησης στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ακάμα, εισάγεται η επιβολή τελών για όλους τους επισκέπτες, είτε είναι πεζοί, είτε επιβαίνουν σε ποδήλατο, μοτοσικλέτα, αυτοκίνητο, τετράτροχη και λεωφορείο. Ταυτόχρονα εισάγονται και ποινές για υπέρβαση ταχύτητας. Σύμφωνα με το προκαταρκτικό σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης του Ακάμα τα τέλη θα κυμαίνονται από δύο έως 20 ευρώ. Εκτιμάται ότι τα ετήσια έσοδα λειτουργίας του πάρκου, θα ανέρχονται γύρω στο 1 εκατ. ευρώ. Οι εργασίες για το οδικό δίκτυο θα ξεκινήσουν στο τέλος του 2021. **Οικονομική, σελ. 3**

ΜΑΡΙΟ ΜΟΝΤΙ

Η Ε.Ε. δεν ήταν έτοιμη για τον πόλεμο με τον ιό

Ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας Μάριο Μόντι μιλάει στην «Κ» και σκιαγραφεί το όραμά του για μία καλύτερη παγκόσμια διακυβέρνηση στον τομέα της υγείας και άλλων δημόσιων αγαθών, καθώς και πώς θα οικοδομηθούν πιο δίκαιες κοινωνίες. **Σελ. 20**

ΙΣΡΑΗΛ

Εκλογικές προκλήσεις για τον Μπ. Νετανιάχου

Τα μεγάλα σκάνδαλα και οι φάκελοι διαφθοράς, στα οποία εμπλέκεται ο κ. Νετανιάχου, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια εφησυχασμού για το δεξιό κυβερνών κόμμα. Στην «Κ» μιλάει η Γκάλλια Λίντενσραους, ερευνήτρια στο ισραηλινό κέντρο στρατηγικών μελετών «National Security Studies (INSS)». **Σελ. 23**

ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Με το ξίφος και το τουφέκι

Τα όπλα του 1821, πυροβόλα και αγχέμαχα, δεν μπορούν να τυποποιηθούν ως προς τους τύπους, τη χρονολογική τους προέλευση και τους μηχανισμούς τους ως κάτι ενιαία «ελληνικό». **Ζωή, σελ. 8**

- **1821 και Κύπρος:** «Δύο εκθέσεις από την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών σε συνεργασία με τα Αρχεία της Νάπολης και με τα ελληνικά Γενικά Αρχεία του Κράτους για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση. **Ζωή, σελ. 1**

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / *Γράφει ο* **ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

The "Que te la pongo" Syndrome

Η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον με υπερηφάνεια ανακοίνωσε στις φίλες της ότι το σαφάρι rapid test, στους ιερούς ναούς της μείζονος περιοχής πρωτευούσης, απέδωσε καρπούς. Η πορεία προς τον λαό είχε ως αποτέλεσμα τη συμπλήρωση του μαγικού αριθμού 8 για ένα αξιοπρεπές καρέ ποκεριζέ όπως παλαιά. Γιατί εκτός από την πάλαι ποτέ σιδηρά κυρία της Θεολογίας εντοπίσθηκε επίσης μία συνταξιούχος καθηγήτρια οικοκυρικών που οι φήμες την ήθελαν να έχει εγκαταλείψει τον μάταιο χαρτοπαιχτικό τούτο κόσμο, καθώς και η Χαρά Ευτυχίου, τέως κάτοικος Λεμεσού, νυν Αγίων Ομολογητών και διαχρονικά φιλάνθρωπος, φιλάσθενος, φιλανθής και φιλόζωος!

Η έκτακτη σύγκληση του διευρυμένου καρέ έλαβε χώρα στον κήπο της Ρενέ Κυπαρίσσι, όπου η χορωδία οικιακών βοηθών του Αγίου Ανδρέα υποδέχτηκε τις κυρίες με αθάνατες επιτυχίες του Αττίκ. Σεμνά και ταπεινά, όπως προέβλεπε το διάταγμα, οι αλλοδαπές τραγούδησαν υποδειγματικά το «μαραμένα τα γιούλια κι οι βιόλες, μαραμένα και τα γιασεμιά», προκαλώντας ρίγη συγκίνησης στο υπέργηρο κοινό τους. «Πάνε τόσα χρόνια... Πώς είσαι καλή μου;» ρώτησε η Ευγενία η Καλαμαρού τη χήρα Ευτυχίου και εκείνη, προτού αρχίσει να μοιράζει χαρτιά, μουρμούρισε ανόρεχτα: «Χαρά αγνοείται». Δεν ειπώθηκε οτιδήποτε άλλο, καθώς όλες γνώριζαν την πηγή της κατάθλιψης. Η πληθωρική Χαρά, μακριά από τη γενέθλια πόλη της, βιώνει το "Que te la pongo" Syndrome. Εγκλωβισμένη στην αφόρητη ανία της πρωτεύουσας, θρηνεί μέσα της για όλα τα "εδώ Λεμεσός" που σβήνουν σ' ένα παρελθόν λουσμένο στη χρυσόσκονη.

«Να πούμε κάτι να ευθυμήσομεν κοπέλες» είπε η Ιουλία σε μια απέλπιδα προσπάθεια να σώσει την κατάσταση. «Μάθατε ότι ο Χατζηγιάννης θα προτείνει νόμο όπου οι γονείς θα φέρουν ευθύνη και υποχρέωση για την ψυχική υγεία των παιδιών τους;» πετάχτηκε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού. «Ποιος Χατζηγιάννης;» αναρωτήθηκε η τάχα μου έκπληκτη Καλαμαρού. «Ο γνωστός και μη εξαιρετέος Κυριάκος, με το πλούσιο παρελθόν» σχολίασε η Ιουλία και θύμισε στο καρέ τις μεγάλες κοινοβουλευτικές του στιγμές. Όπως τότε που έφερε στην Επιτροπή Παιδείας μια κυρία, με το εξωτικό όνομα Στέλλα Εσμεράλντα, ως εκπρόσωπο του μη εγγεγραμμένου στην Κύπρο ιδρύματος «Drug-Free World», το οποίο φερόταν να διασυνδέεται με την Εκκλησία της Σαϊεντολογίας. Ή τότε που κατέθεσε ερώτηση στη Βουλή για τον... εκνευριστικό ήχο (!) που έκαναν οι ιμάντες στο αεροδρόμιο της Λάρνακας. Και βεβαίως, την κορυφαία του στιγμή, όταν έγραψε: «Στην εκδήλωση της Αμμοχώστου δεν παρευρέθηκα επειδή απουσίαζα στον ΟΑΣΕ στο εξωτερικό. Κάλεσα την Τουρκία να παραδώσει την πόλη!». Οι κυρίες γέλασαν, ενώ η Ρενέ σέρβιρε τη σοκολατίνα από το Νούφαρο. Μόνο το πρόσωπο της Χαράς Ευτυχίου παρέμεινε ανέκφραστο. «Η Λευκωσία δεν έχει πλάκα» ψιθύρισε, ενώ έκλεινε με ποκεριζέ.

Η υπουργός Ενέργειας Νατάσα Πηλείδου ατενίζει αγέρωχα το οικοδομικό μας μέλλον ανεβασμένη σε δωδεκάποντα τακούνια στιλέτο.

«Εν αντιθέσει με την περιοχή της Αμμοχώστου, η οποία δεν σταματά να μας εκπλήσσει» είπε Ιουλία και τους διάβασε ανάρτηση της ακαδημαϊκού και υποψήφιας βουλεύτριας του ΔΗΣΥ Χριστίνας Χατζησωτηρίου: «ΖΗΣΕ ανάγοντας την ίδια σου την ύπαρξη σε μετουσιωμένη αυτόφωτη πηγή νοηματοδότησης των προαιώνιων διπόλων μεταξύ ελευθερίας και εξάρτησης, ολοκλήρωσης και συμβιβασμού, θέλησης και χαμηλής αντίστασης. ΖΗΣΕ ανάγοντας την ίδια σου την ύπαρξη σε νικητήριο άγγελμα επί των ετερόφωτων ανδρείκελων - φερεφώνων του κάθε λογής κατεστημένου». Άλαλα τα χείλη των χαρτοπαιχτριών! Μόνο η Ευγενία η Καλαμαρού σχολίασε συγκρατημένα: «Η αγαπητή Χριστίνα, πάντως, διαθέτει ένα κάποιο στιλ...».

«Αφού φτάσαμε στο περί στιλ και άλλων δαιμονίων, δείτε και αυτό» είπε η Ιουλία και τους έβγαλε τον τελευταίο άσο από το μανίκι της. Μια φωτογραφία της υπουργού Ενέργειας Νατάσας Πηλείδου, από επίσκεψή της σε εργοτάξιο της παλιάς Αγλαντζιάς. Οι κυρίες απόμειναν για λίγο σιωπηλές, προσπαθώντας να κατανοήσουν αυτό που έβλεπαν. Την αμήχανη σιωπή έσπασε εντέλει το αντίπαλον δέος της δεσποινίδος Ουρανίας Κοκκίνου, εκπλήσσοντας ευχάριστα την ομήγυρη με την ευρυμάθειά της: «Από τις ημέρες του στιλιστικού ολοκαυτώματος της Αντιγόνης Παπαδοπούλου, μέχρι το στιλιστικό έπος της Έμιλυς Γιολίτη μεσολαβεί μια άβυσσος. Αυτή την απόσταση επιχείρησε να καλύψει η συμπαθής κατά τα άλλα Νατάσα, με ένα στιλέτο που φτιάχτηκε για να πατήσει πάνω σε πιο φωτογενή πατώματα».

Εν τω μεταξύ η Χαρά Ευτυχίου να έχει κατεβασμένα τα μούτρα στα μη περαιτέρω. «Εδώ γΕΛΑΜ» χαριτολόγησε η οικοδέσποινα, προσπαθώντας να τους ανεβάσει λίγο το κέφι. «Τουτέστιν;» ενδιαφέρθηκε να μάθει η κρεμ ντε λα κρεμ της αγγλόφωνης Δεξιάς. «Ανέβασαν στα social media φωτογραφίες καθημερινών ανθρώπων με δηλώσεις του τύπου "Είναι καιρός να ξυπνήσουμε και να βάλουμε ένα τέρμα στα διεφθαρμένα κόμματα" (Αντιγόνη) ή "Είμαι προβληματισμένος για όλα αυτά που συμβαίνουν στη χώρα μου" (Αλέξανδρος)». «Και πού είναι το κακό μάνα μου;» εξεμάνη η Φώφη Κούταλου. «Για κακό δεν ξέρω, αλλά το νόστιμο είναι πως οι Αλέξανδροι και οι Αντιγόνες των αναρτήσεων είναι fake πρόσωπα! Δηλαδή μοντέλα, τα οποία αλίευσε το ΕΛΑΜ από stock photos!». «Chapeau» αναφώνησε το καρέ και για πρώτη φορά καταδέχτηκε η Χαρά Ευτυχίου να χαμογελάσει.

«Έχω νέα» τους ανακοίνωσε η Ρενέ Κυπαρίσσι, κραδαίνοντας το νέο διάταγμα του υπουργείου Υγείας. «Μας επιτρέπουν να λικνιστούμε ελεύθερα!». Ήταν σαν ν' ανασήκωσε κάποιος μια μαύρη κουρτίνα και να φωτίστηκε η ατμόσφαιρα. Η Χαρά Ευτυχίου, έτσι ξαφνικά, ίσιωσε το κορμί της, τίναξε τα μαλλιά της πίσω και παρέα με τη χορωδία οικιακών βοηθών Αγίου Ανδρέα ξεσάλωσαν με το «κετελαπόγκο».

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

21.3.1941

ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΗ: Η «Βρέμε» εις κύριον άρθρον τονίζει ότι η Νοτιοσλαυία υπήρξεν εν εκ των πρώτων κρατών τα οποία ειργάσθηκαν όχι μόνον διά την περιφρούρησιν της ιδίας ειρήνης αλλά και γενικώτερον της διεθνούς τοιαύτης. «Μολονότι –συνεχίζει η εφημερίς– δεν είδε τας προσπαθείας της ευοδουμένας, παρέμεινε προσηλωμένη εις την ιδέαν της περιφρουρήσεως της ειρήνης ως και εις το εθνικόν ιδεώδες το οποίον είναι αποφασισμένη να υπεραμυνθή δι' όλων των μέσων». Οι οφθαλμοί μας είναι εστραμμένοι εις την περιφρούρησιν των συνόρων μας. Με τους γείτονάς μας διατηρούμεν φιλικωτάτας σχέσεις, ιδίως δε μετά της Ουγγαρίας, Ιταλίας και Βουλγαρίας ως και μετά της νεωστί καταστάσης γείτονός μας Γερμανίας [φωτ.]. Μεθ' όλων των γειτόνων διατηρούμεν επίσης στενάς οικονομικάς σχέσεις». [...] Ο ελβετικός ραδιοφωνικός σταθμός μετέδωκεν ότι η Γιουγκοσλαυία έχει ήδη επιστρατεύσει 1.200.000 ανδρών και ότι το πλείστον της δυνάμεως ταύτης έχει συγκεντρωθή εις την προς την Βουλγαρίαν μεθόριον.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ: [...] αι βουλγαρικαί αστυνομικαί αρχαί ανεκάλυψαν ανατρεπτικήν οργάνωσιν της οποίας μετείχον κυρίως Βούλγαροι πολίται και η οποία έθετεν εις κυκλοφορίαν παντός είδους έντυπα. [...] Αι ίδιαι αρχαί βεβαιούν ότι ανευρέθησαν μεγάλαι ποσότητες εκρηκτικών υλών [...].

ΣΥΛΛΗΨΗ: Μεταξύ των συλληφθέντων αιχμαλώτων περιλαμβάνεται και ο εξάδελφος του Μουσσολίνι αντισυνταγματάρχης Τσίλιο [Τουβέρι], εκ Κάλιαρι, όστις ήτο διοικητής τάγματος μελανοχιτώνων της 26ης Λεγεώνος. Ας σημειωθή επ' ευκαιρία και μία πληροφορία του Ασοσιέιτεντ Πρεςς κατά την οποίαν αι απώλειαι των Ιταλών κατά την τελευταίαν μεγάλην επίθεσιν ανήλθον εις 50.000. Εκ των μετασχουσών μεραρχιών η Πουστέρια απώλεσε το 50% της δυνάμεώς της, το δε τάγμα της Τρέντο απεδεκατίσθη.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / *Γράφει ο* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Πιπέρι στο στόμα

Σαν να ξέφυγαν λίγο τα πράγματα στον πολιτικό λόγο; Σαν να έχει πέσει λίγο το επίπεδο λόγου στη χώρα μας ή είναι ιδέα μου; Σαν να παραπήγε το πράγμα, όμως. Βέβαια, δεν έχουμε και από τους πιο ευφραδείς πολιτικούς, λίγο ελληνικά, κάμποσα αγγλικά και μια τζούρα κυπριακά, ένα ποπ πουρί λέξεων... μια παρακολούθηση της Ολομέλειας θα σας πείσει. Όμως άλλο η λεξιπενία και άλλο το υβρεολόγιο. Έτσι από τα αθώα ρε, μεταξύ Χάρη Γεωργιάδη και Σωκράτη Χάσικου, να φτάσουμε στο εξόχως προσβλητικό σχόλιο του υποψήφιου βουλευτή των Οικολόγων Μιχάλη Παρασκευά εναντίον της υπουργού Δικαιοσύνης Έμιλυς Γιολίτη. Δεν είναι ζήτημα καθωσπρεπισμού ούτε σοκαρίστηκα, αλλά βρισιές από έναν υποψήφιο βουλευτή, Ξεφύγατε, κύριε Παρασκευά και πιπέρι στο στόμα...

Διά την ασφάλειαν σας...

Πάντως, καλή η δουλειά της Αστυνομίας Κύπρου, όχι, μπράβο της. Θέλει να ενισχύσει τον αντιοχλαγωγικό της εξοπλισμό (απροπό πόσο μ' αρέσει η λέξη, μυρίζει γλωσσική φρεσκάδα) διότι υπάρχει ο κίνδυνος από χούλιγκαν, τρομοκράτες, πρέπει να προστατέψουμε τους ξένους επισήμους μας... Σεισμοί, λιμοί, λοιμοί, και καταποντισμοί ένα πράμα. Βέβαια τον Αίαντα τον έβγαλαν για να πλύνουν τους αναρχοάπλυτους φτάνοντας στο σημείο να τραυματίσουν σοβαρότατα μια νεαρή κοπέλα, όχι για να διαλύσουν χούλιγκαν και μπαχαλάκηδες. Στη Λεμεσό δε από τα βίντεο ψάχνει να καταγγείλει πρόσωπα, σιγά που κοτούσαν να πάνε εκεί. Όπως τότε στην άλλη πορεία, ή παλαιότερα στο κλαμπ που εν μέσω μέτρων άνοιξε και έγινε η παρτάρα. Πόσο μπροστά ο Παπαθεμελής και η Ελληνική Αστυνομία, πια... Ως πότε θα σας ορμηνεύει η Μητέρα Πατρίδα;

Η Αστυνομία Κύπρου εξοπλίζεται, το κράτος φτιάχνει σύνορα με ενισχυμένο κοτετσόσυρμα. Σε λίγο θα κοιμόμαστε όπως οι παππούδες μας, με τις πόρτες ανοικτές.

Μια πόλη, μια ιδέα...

Πάντως, αυτή τη λεμεσιανή λατρεία για το καρναβάλι ποτέ δεν την κατάλαβα. Καλά, θα μου πείτε δεν είναι Λεμεσιανός, οπότε δεν θα το καταλάβω ποτέ, όσο και αν προσπαθώ. Αλλά, λέω τώρα εγώ, μήπως εκεί στη Λεμεσό κάποιοι είστε λίγο υπερβολικοί; Εντάξει, είναι ας είναι YOLO η ζωή, ας είναι όλα ένα Κυριακή και σχόλη, ας έχει πάντα εννιά ο μήνας και ας είναι ένα συνεχές «Que te la pongo», όμως καλό θα είναι να σκέφτονται και λίγο ότι με παρόμοιες συμπεριφορές επηρεαζόμαστε όλοι και ναι στο τέλος «lo sentiremos». Πάντως, για να είμαστε δίκαιοι δεν ήταν και πράγμα αυτό στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να δικάζεται μια ολόκληρη πόλη. Η άμωμος πόλη πρώτη τον λίθο βαλέτω!

Θέλεις προσοχή; Γίνε τουιτεράς!

Εν τω μεταξύ, άσχετο τώρα, αυτό το σύστημα που έχουν κάποιοι ρυθμιστές της δημόσιας ζωής, αυτό της καλημέρας στο twitter μόνο σε μένα κάνει εντύπωση; Και να παίρνει και 70+ likes; Γιατί; Τώρα θα μου πεις, από την τσέπη σου βγαίνουν και σε νοιάζει; Όχι, αλλά γιατί; Βέβαια, αυτό που με διασκεδάζει περισσότερο από όλα είναι οι αναρτήσεις τύπου φιλοσοφώ και εκείνες που έχουν επίκληση στο συναίσθημα. Βρίσιμο, ξεδίπλωμα γνώσεων, πολιτική τοποθέτηση, κοινωνικές ευαισθησίες και όλα αυτά από λογαριασμούς με ονόματα «Ανοιχτόχρωμος μπούμπουρας» ή «Λουλουδάκι του Μπαξέ», αλλά και από επώνυμους λογαριασμούς, που είναι οι θαρραλέοι. Εντάξει, πάω πάσο, ο καθένας δικαιούται να έχει άποψη και να τη λέει, αλλά λίγο κράτει, όμως. Διότι η πολλή φιλοσοφία και η έντονη ενημέρωση φέρνουν παραπληροφόρηση και συνωμοσιολογία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Η Ευρώπη... δεν χρειάζεται πρόσκληση

Με πρόσκληση ή χωρίς, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να μην είναι στο τραπέζι της Πενταμερούς ξεκαθαρίζουν αξιωματούχοι

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν τίθεται θέμα συζήτησης για το κατά πόσο θα βρίσκεται στην άτυπη πενταμερή της Γενεύης, με αξιωματούχους να τονίζουν πως ο ρόλος της στη συνάντηση, θα είναι ακριβώς ο ίδιος, με αυτόν που έπαιξε στην τελευταία προσπάθεια που κατέρρευσε στο Κραν Μοντάνα. Σε ερώτηση σε σχέση με τις δηλώσεις του Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ, ο οποίος επανέλαβε πρόσφατα τη θέση πως η Ε.Ε. δεν μπορεί να συμμετάσχει, ο ίδιος αξιωματούχος επεσήμανε δηκτικά πως κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Λευκωσία ο ύπατος εκπρόσωπος Ζοζέπ Μπορέλ συζήτησε και αυτό το θέμα με τον κ. Τατάρ. Ο κ. Τατάρ, τόνισε ο αξιωματούχος, «γνωρίζει καλά πως όποια και να είναι η λύση θα λάβει χώρα εντός του πλαισίου της Ε.Ε.».

Την ίδια στιγμή εντείνονται οι προετοιμασίες για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Πέμπτης, όπου και θα τεθούν στο τραπέζι συνολικά οι σχέσεις με την Τουρκία. Αν και η κυβερνητική πλευρά τονίζει πως η διαδικασία των κυρώσεων για τις ενέργειες της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ δεν έχει παγώσει παρά τα πρόσφατα δημοσιεύματα, το γεγονός παραμένει πως η διαδικασία δεν προχωρεί, καθώς αρκετά κράτη μέλη προκρίνουν τη συνολική προσέγγιση επί των σχέσεων με την Τουρκία. Σε αυτό το πλαίσιο η συμπεριφορά της χώρας στην επικείμενη πενταμερή θα παίξει τον δικό της ρόλο, όπως και οι τελευταίες εξελίξεις στην Άγκυρα όπου δικαστικές αρχές προσκείμενες στην κυβέρνηση προωθούν την απαγόρευση του HDP, τρίτου μεγαλύτερου κόμματος στην τουρκική Εθνοσυνέλευση.

Θέση στο τραπέζι

Η συζήτηση στον κυπριακό Τύπο, για το κατά πόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση έλαβε ή όχι πρόκληση από τα Ηνωμένα Έθνη για συμμετοχή στην άτυπη πενταμερή της Γενεύης, δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα. Η οποία είναι πως παρά τις όποιες τουρκικές δηλώσεις, η συμμετοχή της Ε.Ε. δεν τίθεται εν αμφιβόλω. Άλλωστε, όπως υπενθύμισαν πηγές που γνωρίζουν καλά τη διαδικασία, η Ε.Ε. δεν είχε λάβει

Η καμπάνια της Λευκωσίας για τον ρόλο της Ε.Ε και οι στοχεύσεις.

επίσημη πρόσκληση από τα Ηνωμένα Έθνη στην διαδικασία του 2014- 2017, όμως ήταν παρούσα στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης (με ειδικό σύμβουλο να περνά τις συγκλίσεις από το κόσκινο του κοινοτικού κεκτημένου) μέχρι και το Κραν Μοντάνα, όπου εκπροσωπήθηκε αρχικά από τον αντιπρόεδρο της Κομισιόν Φραν Τίμερμανς και στη συνέχεια από την τότε ύπατη εκπρόσωπο Φεντερίκα Μογκερίνι.

Αντικρουόμενες καμπάνιες

Η κυπριακή κυβέρνηση έχει ξεκινήσει καμπάνια για να ενισχύσει τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις επικείμενες διαπραγματεύσεις, ελπίζοντας μέσω του κοινοτικού κεκτημένου να κλείσει μια και καλή τις τρύπες που η ίδια άνοιξε με τους πειραματισμούς και τις άτυπες συζητήσεις του προέδρου Αναστασιάδη για δύο κράτη ή λύση που να

Η κατάληξη είναι πως προς το παρόν η Ε.Ε. παραμένει στον ρόλο τον οποίο είχε αναλάβει στην προηγούμενη διαδικασία, αυτήν του τεχνοκρατικού παίκτη που ελέγχει τη συμβατότητα όσων συζητούνται με το κοινοτικό κεκτημένο. Ρόλος ο οποίος δεν πρέπει να θεωρείται καθόλου αμελητέος.

παραπέμπει σε δύο κράτη εντός της Ε.Ε. Μόλις την Παρασκευή δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα Euractiv, η οποία απευθύνεται σε ένα ακροατήριο κοινοτικών αξιωματούχων, λομπίστων και το γενικότερο πολιτικό οικοσύστημα στις Βρυξέλλες, άρθρο γνώμης του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη το οποίο επιχειρηματολογεί υπέρ της συμμετοχής της Ε.Ε. στη διαπραγμάτευση. Η Τουρκία στην αντίπερα όχθη επέμεινε στη θέση πως η Ε.Ε. δεν μπορεί να θεωρηθεί συνομιλητής στο Κυπριακό με το επιχείρημα πως δύο από τα παραδοσιακά μέρη της διαπραγμάτευσης (η ε/κ πλευρά και η Ελλάδα ως εγγυήτρια) είναι κράτη μέλη. Το επιχείρημα αυτό, το οποίο προωθεί με άτσαλες δηλώσεις ο Τ/κ ηγέτης Ερσίν Τατάρ, δεν αρκεί φυσικά για να εξουδετερώσει τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία δεν συμμετέχουν μόνο οι Ε/κ, αλλά και οι Τ/κ μέσω της Κυπριακής Δημοκρατίας. Για αυτό και χρησιμοποιείται από την Άγκυρα ως ανάχωμα πρόληψης τυχόν ενίσχυσης του ρόλου των Βρυξελλών (θέτοντας δηλαδή μια ακραία θέση για να αποδεχτεί την κατάσταση με την οποία έχει περισσότερη άνεση).

Δύσκολη η ενίσχυση

Η κατάληξη είναι πως προς το παρόν η Ε.Ε. παραμένει στον ρόλο τον οποίο είχε αναλάβει στην προηγούμενη διαδικασία, αυτήν του τεχνοκρατικού παίκτη που ελέγχει τη συμβατότητα όσων συζητούνται με το κοινοτικό κεκτημένο. Ρόλος ο οποίος δεν πρέπει να θεωρείται καθόλου αμελητέος. Κύπριοι διπλωμάτες παραδέχονται πως όταν στη θέση αυτή, εντός της ομάδας των Καλών Υπηρεσιών των Ηνωμένων Εθνών, βρισκόταν ο νομικός Πίτερ βαν Νούφελ, επιτεύχθηκε η κάμψη παράλογων τ/κ θέσεων που ανήκαν σε άλλες εποχές και επιτεύχθηκαν συγκλίσεις όπως η ελεύθερη εγκατάσταση πολιτών σε όλο το νησί μετά τη λύση με μόνη διαφοροποίηση ρυθμίσεις όσον αφορά εκλογικά δικαιώματα σε επίπεδο περιφέρειας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδιαίτερα ο πρόεδρος του Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, ο οποίος θέλει να παρουσιάσει την εικόνα του deal maker λόγω και του πρότερου βίου του ως πρωθυπουργού του Βελγίου, βλέπουν θετικά τον ενισχυμένο ρόλο των Βρυξελλών στη διαδικασία. Όμως καθώς ο ρόλος της Ε.Ε. είναι εκ των πραγμάτων περιορισμένος, προέκυψαν οι ιδέες για περιφερειακή σύνοδο για την Ανατολική Μεσόγειο ως ένα κομμάτι ενός παζλ που θα μπορούσε να σταθεροποιήσει την περιοχή. Η εφαρμογή, ωστόσο, αυτής της ιδέας περνά μέσα μόνο από ομαλοποίηση του Κυπριακού λόγω της επιμονής της Τουρκίας για ξεχωριστή εκπροσώπηση των Τ/κ και τη θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας (που πολλοί εταίροι έχουν κάθε λόγο να στηρίζουν) πως κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει.

Από Μάρτη, Ιούνη

Το αντικείμενο βεβαίως της επικείμενης συνόδου των αρχηγών των κρατών στις 25 και 26 Μαρτίου θα είναι ευρύτερα η κατάσταση στην Ανατολική Μεσόγειο και η ανασκόπηση των σχέσεων με την Τουρκία, με το Κυπριακό να είναι μια σημαντική μεν, μικρή δε, παράμετρος της εξίσωσης. Δεδομένων όμως των ζητημάτων που βρίσκονται σε κινητικότητα, η συζήτηση για την Τουρκία αναμένεται να παραταθεί και τον Ιούνιο. Κατά τη συνάντηση ο Ζοζέπ Μπορέλ θα παρουσιάσει και επίσημα την έκθεσή του (που είχαν ζητήσει οι ηγέτες τον Δεκέμβριο) για όλο το φάσμα των ευρωτουρκικών σχέσεων, το οποίο θα καλύπτει τις πολιτικές, οικονομικές και εμπορικές σχέσεις, καταθέτοντας ταυτόχρονα και προτάσεις τόσο για πιθανή σύσφιξη σχέσεων όσο και για κυρώσεις και απαντήσεις για παλιές και νέες αρνητικές συμπεριφορές. Σύμφωνα με την πληροφόρηση που υπάρχει η έκθεση, η οποία θα παρουσιαστεί και στους ΥΠΕΞ αύριο Δευτέρα, θα είναι περιεκτική και θα λαμβάνει υπόψη και τα θετικά μηνύματα που έχει στείλει η Τουρκία, αλλά και τα αρνητικά, με το ενδεχόμενο νέων κυρώσεων να μην έχει απομακρυνθεί από το τραπέζι.

HDP και μεταναστευτικό

Ανοιχτό παραμένει το ερώτημα του ποιες επιπτώσεις θα έχει η δίωξη κατά του HDP στην Τουρκία, καθώς πρόκειται για ενέργεια που εμπίπτει στο νέο πλαίσιο κυρώσεων της Ε.Ε. για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί ήδη στην περίπτωση Ναβάλνι. Σύμφωνα με κοινοτική πηγή, η Κομισιόν παρακολουθεί την κατάσταση επισταμένα, όμως οι τελικές αποφάσεις θα ληφθούν από τα κράτη μέλη. Όσον αφορά πάντως το μεταναστευτικό και την επιμονή της Τουρκίας για ανανέωση και αναθεώρηση της συμφωνίας του 2016, κοινοτικές πηγές θεωρούν πως πρόκειται για θέμα το οποίο ανακινεί στη δημόσια συζήτηση κυρίως η Άγκυρα, για εσωτερικούς λόγους. Τυχόν ανακίνηση του θέματος είναι ένα από τα καρότα που έχει στη διάθεσή της η Ευρωπαϊκή Ένωση, και αναμένεται να αξιοποιηθεί μόνο στο ευρύτερο πλαίσιο.

cyon

CYPRUS ON
ΚΙΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εξελισσόμαστε και πρωτοπορούμε στην προσπάθεια για ψηφιακή μετεξέλιξη της χώρας.

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ
BoC Wallet
Apple Pay
Garmin Pay
Fitbit Pay
QuickPay

ΨΗΦΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
Internet Banking
Mobile Banking App
Ηλεκτρονική Υπογραφή
eLoans
e-Notice
e-Fixed Deposit

bankofcyprus.com.cy/cyon
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Βρετανικές τρικλοποδιές στις Βρυξέλλες

Προσκόμματα για συμμετοχή στην Πενταμερή και προσδοκίες για αλλαγή πλεύσης της Ευρωπαϊκής Ενωσης στη μορφή λύσης

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Προσκόμματα στη συμμετοχή της Ε.Ε. στην άτυπη πενταμερή της Γενεύης διατυπώνει το Λονδίνο πίσω από κλειστές πόρτες, υποστηρίζοντας σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ότι «δεν υπάρχει κανένας λόγος» να συμμετάσχουν οι Βρυξέλλες στη διαδικασία και ότι στο τραπέζι θα βρίσκονται άλλωστε ο ΟΗΕ, καθώς και η Βρετανία, η οποία είναι «παγκόσμια δύναμη» (global power) και εκ της ιδιότητας του Μόνιμου Μέλους του Συμβουλίου Ασφαλείας «εκπροσωπεί και τους P5», (δηλαδή τα πέντε Μόνιμα Μέλη του Σ.Α.). Οι ίδιες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πάντως ότι στόχος της Βρετανίας δεν είναι ο αποκλεισμός της Ε.Ε., αλλά η εξασφάλιση ενός πρωταγωνιστικού ρόλου για τον εαυτό της και η άσκηση πιέσεων προκειμένου να πειθαναγκάσει την Ε.Ε. και να προσαρμοστεί με τις ιδέες

Ο Ζοζέπ Μπορέλ θεωρεί ότι έχει εξασφαλίσει διαβεβαιώσεις από τον Μεβλούτ Τσαβούσογλου και ότι σε περίπτωση που η Ε.Ε. λειτουργήσει «εποικοδομητικά» έναντι της Αγκυρας στη Σύνοδο Κορυφής, τότε θα ανάψει το πράσινο φως για συμμετοχή στις διαβουλεύσεις για το Κυπριακό.

Ο κ. Μπορέλ θεωρεί ότι εάν δοθούν θετικά μηνύματα προς την Τουρκία στην επικείμενη Σύνοδο Κορυφής, στις 25-26 Μαρτίου, με την προώθηση μιας θετικής ατζέντας και την εξαέρωση οποιασδήποτε σκέψης για κυρώσεις (κάτι που δρομολογείται όπως έχουμε δημοσιεύσει), τότε η Άγκυρα θα συναινέσει στη συμμετοχή των Βρυξελλών στη διαδικασία για το Κυπριακό.

που έχει σερβίρει το Λονδίνο. Για μια συνομοσπονδιακή λύση του Κυπριακού, στα μέτρα της Άγκυρας και του ψευδοκράτους. Με άλλα λόγια, η Βρετανία επιχειρεί να σφίξει τα λουριά της Ε.Ε., προκειμένου «να διασφαλίσει» ότι η συμμετοχή της στις διαβουλεύσεις για το Κυπριακό, «δεν θα συνοδεύεται από δογματισμούς», σε σχέση με τη μορφή λύσης του Κυπριακού…

Δεν είναι άλλωστε τυχαία η τοποθέτηση του πρωθυπουργού της Βρετανίας Μπορίς Τζόνσον, ο οποίος μιλώντας στα αθηναϊκά «Νέα», επεσήμανε: Η λύση του Κυπριακού «θα βασίζεται στο διεθνώς αποδεκτό μοντέλο μιας διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα και στις υφιστάμενες παραμέτρους όπως αυτές ορίζονται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η Βρετανία πιστεύει ότι αυτές είναι αρκετά ευρείες ώστε να περιλαμβάνουν μια σειρά από λύσεις» διευκρίνισε ο κ. Τζόνσον, εξήγηση, η οποία όπως πληροφορούμαστε κοινοποιήθηκε και προς κράτη-μέλη της Ε.Ε., με την προσδοκία η Κοινότητα να προσαρμοστεί με τις βρετανικές συνομοσπονδιακές θέσεις.

Την ίδια ώρα, η Άγκυρα, η οποία συμφωνεί και συνδράμει τις βρετανικές προσπάθειες για διάβρωση της επιδιωκόμενης μορφής λύσης του Κυπριακού, θέτει άλλη μια προϋπόθεση για τη συμμετοχή της Ε.Ε. στη διαδικασία διευθέτησης του προβλήματος. Υποδεικνύει στους συνομιλητές της ότι «πολλά θα εξαρτηθούν από το αποτέλεσμα της Συνόδου Κορυφής». Δηλαδή, η Τουρκία θέτει τη συμμετοχή της Ε.Ε. στην άτυπη πενταμερή, αλλά και στην όποια ουσιαστική συζήτηση (πιθανότατα τον Ιούνιο), υπό την αίρεση των όσων θα αποφασιστούν στη Σύνοδο Κορυφής αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό της ευρωτουρκικής συμφωνίας (Δήλωση 18 Μαρτίου 2016) για το μεταναστευτικό. Ήδη, η Άγκυρα, όπως δημοσίευσε η «Κ», έχει υποβάλει οδικό χάρτη 13 σημείων προς την Ε.Ε., απαιτώντας οικονομική στήριξη «ανοικτού τέλους» πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ, για όσο καιρό διαρκεί η «φιλοξενία» που παρέχει ο Ταγίπ Ερντογάν στους Σύρους πρόσφυγες. Και σε ευθετώτερο στάδιο, με χρονικό ορίζοντα την αναχαίτιση της πανδημίας, απαιτεί αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης και ελευθέρωση των θεωρήσεων διαβατηρίων, ενώ θα επαναρχίσουν άμεσα οι υψηλοί πολιτικοί διάλογοι και οι Σύνοδοι Κορυφής Ε.Ε.-Τουρκίας. Και όλα αυτά με «σεβασμό» στην ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας, η οποία με βάση τα 13 σημεία που έδωσε η Άγκυρα προς τις Βρυξέλλες, θα συνεχίσει να διατηρείται εν ζωή.

Το πρόβλημα δεν είναι τόσο η αναμενόμενη εμμονή της Τουρκίας στην εξασφάλιση δώρων προκειμένου να συναινέσει στη συμμετοχή της Ε.Ε. στις διαβουλεύσεις για το Κυπριακό. Αλλά, η στάση ανοχής που για μια ακόμη φορά επιλέγει να τηρήσει η Ε.Ε και η ηγεσία της, περιλαμβανομένου και του Γιοσέπ Μπορέλ, ο οποίος επιθυμεί να ηγηθεί της αποστολής στην άτυπη πενταμερή αλλά και στη συνέχεια, όταν οι εξελίξεις οδηγηθούν (όπως εκτιμάται) σε μια ουσιαστική διαπραγμάτευση. Ο κ. Μπορέλ θεωρεί, όπως πληροφορούμαστε, ότι εάν δοθούν θετικά μηνύματα προς την Τουρκία στην επικείμενη Σύνοδο Κορυφής, στις 25-26 Μαρτίου, με την προώθηση μιας θετικής ατζέντας και την εξαέρωση οποιασδήποτε σκέψης για κυρώσεις (κάτι που δρομολογείται όπως έχουμε δημοσιεύσει), τότε η Άγκυρα θα συναινέσει στη συμμετοχή των Βρυξελλών στη διαδικασία για το Κυπριακό. Με τρόπο βεβαίως που δεν θα θίγει τα συμφέροντα της Τουρκίας και του ψευδοκράτους και που σε πρακτικό επίπεδο δεν θα απέχει από τον ρόλο που είχε διαδραματίσει η Ε.Ε. στο Κραν Μοντάνα ή/και στις προπαρασκευαστικές συναντήσεις των δύο πλευρών (η Ε.Ε. να παρεμβαίνει εάν και εφόσον της ζητηθεί). Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ο κ. Μπορέλ θεωρεί ότι έχει εξασφαλίσει διαβεβαιώσεις από τον ΥΠΕΞ της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου και ότι σε περίπτωση που η Ε.Ε. λειτουργήσει «εποικοδομητικά» έναντι της Άγκυρας στη Σύνοδο Κορυφής, τότε η κυβέρνηση Ερντογάν θα της το ανταποδώσει, ανάβοντας πράσινο φως για συμμετοχή στις διαβουλεύσεις για το Κυπριακό…

Θετική η Γερμανία

Η Γερμανία τοποθετείται θετικά έναντι της συμμετοχής της Ε.Ε. στη διαδικασία για λύση του Κυπριακού. Παρά τις βρετανικές παρεμβάσεις, που εκδηλώνονται σε αρκετά κράτη-μέλη, στο Βερολίνο επικρατεί η άποψη ότι η Ευρώπη πρέπει να είναι παρούσα τόσο στην άτυπη πενταμερή, όσο και αργότερα, ενδεχομένως τον Ιούνιο, εάν και εφόσον δρομολογηθούν ουσιαστικές συζητήσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες, το Βερολίνο θεωρεί ότι η Ε.Ε. θα διασφαλίσει ότι η όποια λύση του Κυπριακού, θα επιτρέπει στο κυπριακό κράτος να συνεχίσει να είναι μέλος της Κοινότητας και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή την ιδιότητά του. Ανάλογη στάση τηρεί και η Γαλλία, η οποία επίσης θεωρεί ότι η Ε.Ε. έχει σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει. Κοινοτικοί κύκλοι προειδοποιούν πάντως ότι η Ε.Ε. θα τηρήσει ίσες αποστάσεις στο Κυπριακό και ότι η στήριξη της σε λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας θα έχει και «ουρά», προκειμένου να ικανοποιήσει και την τουρκική πλευρά, πρακτική άλλωστε που είχε ακολουθήσει και στο Κραν Μοντάνα.

Στην κόκκινη λίστα της Ελβετίας

Στην κόκκινη λίστα αναμένεται να τοποθετήσει η Ελβετία την Κύπρο και τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε., υπό το φως του τρίτου κύματος κορωνοϊού που ταλανίζει όλη την Ευρώπη. Πληροφορίες αναφέρουν ότι η Ελβετία θα επανακατηγοριοποιήσει όλα τα κράτη αναλόγως κρουσμάτων, την προσεχή εβδομάδα, γεγονός που εκ των πραγμάτων συνεπάγεται νέους περιορισμούς δεδομένης της αυστηρότητας των μέτρων που λαμβάνει η χώρα. Στη βάση αυτών των δεδομένων αναμένεται να διεξαχθεί η άτυπη πενταμερής, στη Γενεύη, στις 27-29 Απριλίου, με ό,τι αυτό ενδεχομένως συνεπάγεται για τις αποστολές των μερών που θα συμμετάσχουν στη διαδικασία.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ**

Πολιτικός Συναγερμός

Στον δρόμο για την Πενταμερή, ο πρόεδρος Αναστασιάδης έχει χρυσή ευκαιρία να επαναφέρει τον δυναμικό και πρωτοβουλιακό χαρακτήρα της παράταξης στο εθνικό θέμα.

Είναι ο σημερινός Συναγερμός το κόμμα του Γλαύκου Κληρίδη; Αντικατοπτρίζει τις αρχές και τα ιδανικά με τα οποία ανδρώθηκε; Είναι τα οράματα του σήμερα βασισμένα στο ιδεολογικό του υπόβαθρο, όντας ταυτόχρονα φιλόδοξα, ρηξικέλευθα και προσαρμοσμένα στη σύγχρονη εποχή και το μέλλον της Κύπρου; Ερωτήματα που σήμερα απασχολούν πολλούς από τους ανθρώπους που εμπνεύστηκαν και στήριξαν τις ελπίδες τους για μια καλύτερη Κύπρο στην κεντροδεξιά παράταξη της χώρας.

Η δική μου η θέση είναι ξεκάθαρη: Ναι, ο Δημοκρατικός Συναγερμός ήταν, είναι και πρέπει να παραμείνει το κόμμα των αρχών με τις οποίες το καθόρισε ο ιδρυτής του. Έχει όμως σοβαρά προβλήματα που πρέπει άμεσα να αποκατασταθούν. Και για να γίνει αυτό, θα πρέπει να μιλήσουμε με θάρρος και ειλικρίνεια. Για όσα λάθη έγιναν, αλλά και όσα κορυφαία έχουμε πετύχει.

Η φθορά μιας κυβερνητικής θητείας οκτώ χρόνων παρά το τεράστιο και πρωτοφανές κυβερνητικό έργο, είναι φυσιολογική. Ακόμη περισσότερο για μία κυβέρνηση που κλήθηκε να διαχειριστεί τις δύο μεγαλύτερες κρίσεις μετά την εισβολή, αυτή του κινδύνου άτακτης χρεωκοπίας το 2013 και την παγκόσμια κρίση της πανδημίας. Αντικειμενικά, και στις δύο περιπτώσεις, η διαχείριση ήταν αξιοθαύμαστη. Κάτι που δεν λέμε εμείς, αλλά το υπογραμμίζουν τα στοιχεία και το παραδέχεται ολόκληρη η οικουμένη για εμάς. Εξίσου όμως αντικειμενικά, αυτές οι κρίσεις και οι δύσκολες αποφάσεις που τις συνοδεύουν, αφήνουν τραύματα.

Δύο άλλα, όμως, είναι τα μεγάλα ζητήματα που κλόνισαν την παράταξη. Και την κυβέρνηση και το κόμμα, τα οποία ο κόσμος, ουδόλως διαχωρίζει. Το πρώτο, η αμφιλεγόμενη διαχείριση του Κυπριακού μετά το Κραν Μοντάνα. Η αμφισβήτηση από το εσωτερικό και το εξωτερικό των προθέσεων και της αξιοπιστίας της πλευράς μας, που αφέθηκε να αιωρείται για χρόνια και ενισχύθηκε από αμφίσημες τοποθετήσεις. Στον δρόμο για την Πενταμερή, ο πρόεδρος Αναστασιάδης έχει χρυσή ευκαιρία να επαναφέρει τον δυναμικό και πρωτοβουλιακό χαρακτήρα της παράταξης στο εθνικό θέμα, να λύσει το θέμα της αξιοπιστίας και να ενισχύσει τη δική του σφαιρική εξωτερική πολιτική, που αναβάθμισε πολύ σημαντικά τη διεθνή θέση της χώρας.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός ήταν, είναι και πρέπει να παραμείνει το κόμμα των αρχών με τις οποίες το καθόρισε ο ιδρυτής του, έχει όμως σοβαρά προβλήματα που πρέπει άμεσα να αποκατασταθούν.

Το δεύτερο ζήτημα έχει να κάνει με εικόνες αλαζονείας, νεποτισμού και επιδεξιομανίας, που ακολούθησαν τη μεγάλη νίκη των προεδρικών του 2018. Εικόνες που ενισχύθηκαν από την εσφαλμένη ένταση στην επιμονή για το πρόγραμμα των διαβατηρίων, τις μεγάλες αστοχίες στη διαχείριση περιστατικών που εξέθεσαν την Κύπρο – ακόμη και αν δεν αφορούσαν στελέχη της παράταξης– και συνοδεύτηκαν από μια έντονη χαλαρότητα στο μεταρρυθμιστικό έργο της δεύτερης θητείας, συνδυασμένη μάλιστα με την αποπολιτικοποίηση του κυβερνητικού σχήματος. Έγιναν λάθη, όπως τα ταξίδια στις Σεϋχέλλες με τον τρόπο που έγιναν. Δόθηκαν αφορμές που έδωσαν σε άλλους την ευκαιρία να αμφισβητήσουν (αν είναι δυνατόν) την προσήλωσή μας στην ελευθερία και τη δημοκρατία. Γεγονότα που όχι μόνο έπρεπε να αποφευχθούν, αλλά να τύχουν ξεκάθαρης παραδοχής από την αρχή. Πληγώθηκε έτσι η περηφάνεια και το ηθικό πλεονέκτημα της παράταξης, τα συστατικά δηλαδή που τη γιγάντωσαν στα χρόνια του κατατρεγμού, ενέπνευσαν γενιές και γενιές νέων ανθρώπων και κατέστησαν τον ΔΗΣΥ το κόμμα των μεγάλων επιλογών για τον τόπο.

Οι Συναγερμικοί είναι οι αυστηρότεροι κριτές της παράταξής τους. Αντιδρούν έντονα στα παραστρατήματα, δεν ανέχονται τη μετριότητα και δεν συμβιβάζονται με στόχους και οράματα μικρά, ευτελή και ασαφή. Πολλοί από αυτούς βρίσκονται σήμερα σε μεγάλο προβληματισμό: Να απόσχουν από τις εκλογές, να κατευθυνθούν σε άλλα σχήματα ή να δώσουν με τις επιλογές τους την ευκαιρία στην παράταξη να διορθωθεί και να επαναφέρει τη φυσιογνωμία της; Προσωπικά προτείνω την τρίτη επιλογή. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει εθνικόφρονας, δεξιός, κεντροδεξιός ή φιλελεύθερος άνθρωπος, που θέλει ο Συναγερμός να διαλυθεί. Είναι το σπίτι μας, η πηγή και στέγη των ονείρων μας. Ούτε και θεωρώ ότι μπορεί να είναι η λύση μια βουλή «Βαβέλ», όπου καμία απόφαση δεν θα μπορεί να ληφθεί στα επόμενα δύο χρόνια. Η παράταξη, όμως, χρειάζεται επανεκκίνηση. Και αυτή η επανεκκίνηση δεν μπορεί να είναι διαχειριστική. Οφείλει να είναι πολιτική και αξιακή. Όπως ο Συναγερμός ονομάστηκε το 1976 Δημοκρατικός, για να εμπεδώσει στην Κύπρο τη δημοκρατία, σήμερα χρειάζεται να σημάνει πολιτικός συναγερμός, για να αποκατασταθεί στη χώρα ο θεσμός της πολιτικής. Μια νέα μεγάλη αποστολή, που μόνο το κόμμα του Κληρίδη μπορεί να επιτύχει. Νοουμένου, βέβαια, ότι θα το κατευθύνουν προς τα εκεί οι ίδιοι οι συναγερμικοί με τις επιλογές τους.

Ο κ. Μιχάλης Σοφοκλέους είναι βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας.

Κατεχόμενα-Αγκυρα δεν θέλουν την Ε.Ε. στην Πενταμερή

Το κοινό μέτωπο Τουρκίας-Τ/κ δεν πρόκειται να ανεχθεί έναν επιπλέον «εχθρικό» παράγοντα στο τραπέζι των συνομιλιών

Ο βασικός προβληματισμός της Τουρκίας στην Πενταμερή είναι ένας: Η Άγκυρα δεν επιθυμεί να βρεθεί αντιμέτωπη στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό με ένα ενιαίο μέτωπο Ε.Ε.-Ελλάδας-Κύπρου στο Κυπριακό.

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Λίγο μετά τη θετική ανταπόκριση των δύο ηγεσιών στο κάλεσμα του ΟΗΕ να συγκαλέσει μια άτυπη συνάντηση 5+1 για το Κυπριακό στη Γενεύη της Ελβετίας, από τις 27 έως τις 29 Απριλίου 2021, στο προσκήνιο του Κυπριακού ήρθε ένα νέο ζήτημα. Τουρκία και τουρκοκυπριακή ηγεσία αντιδρούν στην ιδέα της συμμετοχής της Ε.Ε. τόσο στην άτυπη πενταμερή όσο και στη νέα διαδικασία λύσης που αναμένεται να ξεκινήσει από τα τέλη του Απριλίου. Στα Κατεχόμενα, έντονο προβληματισμό για τη συμμετοχή της Ε.Ε. στην Πενταμερή εκφράζει ο «υπουργός» Εξωτερικών, Ταχσίν Ερτουγρούλογλου, ο οποίος ξεχωρίζει με την εθνικιστική ρητορική του και την ιδεολογία του παντουρκισμού.

Συμμετοχή της Ε.Ε.

Πώς προσεγγίζει η τουρκική πλευρά την ιδέα της συμμετοχής της Ε.Ε. στην Πενταμερή διάσκεψη; Για ποιο λόγο τόσο στην τουρκική πρωτεύουσα όσο και στα Κατεχόμενα επικρατεί αρνητική άποψη για τη συμμετοχή της Ε.Ε.; Ποια είναι η τουρκική αντιπρόταση για το όλο ζήτημα; Όπως επισημαίνουν στην τουρκική πρωτεύουσα καλά ενημερωμένες πηγές, ο βασικός προβληματισμός της Τουρκίας στην Πενταμερή είναι ένας και μοναδικός: Η Άγκυρα δεν επιθυμεί να βρεθεί αντιμέτωπη στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό με ένα ενιαίο μέτωπο Ε.Ε.-Ελλάδας-Κύπρου στο Κυπριακό. Και αυτό διότι, εκτός από το γεγονός ότι μια τέτοια εξέλιξη θα περίπλεκε τις εξελίξεις στο Κυπριακό, ενδεχομένως θα επηρέαζε αρνητικά τον νέο πολυδιάστατο διάλογο στον άξονα Άγκυρας-Βρυξελλών.

Την ίδια ώρα, οι πηγές της ισχυρίζονται χαρακτηριστικά ότι «η Ε.Ε. έχει χάσει εδώ και καιρό την ουδετερότητά της στο Κυπριακό». Στην τ/κ κοινότητα, παρόμοιες απόψεις εκφράζει ο Ερσίν Τατάρ. Πηγές που παρακολουθούν από κοντά τις εξελίξεις στο Κυπριακό, σημείωναν την προηγούμενη εβδομάδα στην «Κ» ότι τα όσα διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του Γιοσέπ Μπορέλ στο «Προεδρικό» δεν αφήνουν πολλά περιθώρια εφησυχασμού. Σύμφωνα πάντα με τον κ. Τατάρ, η Ε.Ε. δεν πρόκειται να συμβάλει θετικά στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού. «Αντιμετωπίζουμε μια Ε.Ε., η οποία, πριν να συναντήσει τον ηγέτη μας, εγείρει ζήτημα σημαιών και φωτογραφιών στον χώρο της σύσκεψης. Ο κ. Μπορέλ αντέδρασε ακόμη και στη φωτογραφία του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ στο προεδρικό μας. Οι άνθρωποι του ζήτησαν την απομάκρυνση της φωτογραφίας πριν από τη συνάντηση με τον πρόεδρο Τατάρ. Τι είδους θετικό ρόλο θα μπορούσε να διαδραματίσει αυτή η Ε.Ε. στη διαδικασία λύσης», αναρωτιόντουσαν την προηγούμενη εβδομάδα τ/κ πηγές από τον κύκλο ηγεσίας Τατάρ, οι οποίες επεσήμαναν χαρακτηριστικά ότι «η Ε.Ε. δεν πρόκειται να λάβει μέρος στη συζήτηση για το Κυπριακό που θα διεξαχθεί στη Γενεύη». Οι πηγές ξεκαθάρισαν ακόμη, ότι η τ/κ πλευρά δεν επιθυμεί να δει στην Πενταμερή την Ε.Ε. να έχει την ιδιότητα του «παρατηρητή».

> *Τουρκία και τ/κ ηγεσία αντιδρούν στην ιδέα της συμμετοχής της Ε.Ε. στην άτυπη Πενταμερή, με το σκεπτικό ότι η Ένωση δεν τηρεί ουδέτερη στάση στο Κυπριακό.*

Επιμονή για τέλος της ΔΔΟ

Η τ/κ ηγεσία εξακολουθεί να επιμένει στη ρητορική-θέση ότι «η δι-ζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία αποτελεί παρελθόν για το Κυπριακό». Στις τελευταίες δημόσιες τοποθετήσεις η πλευρά Ερσίν Τατάρ φροντίζει να διατηρήσει «ζωντανή» τη συγκεκριμένη θέση, ξεκαθαρίζοντας ότι στη Γενεύη δεν προτίθεται να εμπλακεί σε συζήτηση, στο επίκεντρο της οποίας θα βρίσκεται η ΔΔΟ. Ο ίδιος ο κ. Ερτουγρούλογλου για το συγκεκριμένο ζήτημα τονίζει χαρακτηριστικά ότι «στην Κύπρο έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία συζήτησης της ομοσπονδίας». Τη συγκεκριμένη άποψη συμμερίζονται και οι στενοί συνεργάτες του κ. Τατάρ. Το «Προεδρικό» επιμένει στη σημασία των εναλλακτικών μορφών λύσης, δίνοντας ειδική έμφαση στην ιδέα των δύο ξεχωριστών κυρίαρχων κρατών. Στο περιθώριο των προαναφερόμενων εξελίξεων, την προηγούμενη εβδομάδα, στα Κατεχόμενα ξεχώρισαν και δύο άλλες σημαντικές πληροφορίες. Πρώτον, ο κ. Ερτουγρούλογλου και σειρά στενών συνεργατών του κ. Τατάρ ετοιμάζονται να συμμετάσχουν στη διάσκεψη της Γενεύης μέσα από μια σειρά εντατικών διαβουλεύσεων με την Άγκυρα. Δεύτερον, η τ/κ πλευρά δεν προσεγγίζει θετικά τις τελευταίες διαρροές περί νέου βρετανικού σχεδίου λύσης για το Κυπριακό, στο επίκεντρο του οποίου ενδέχεται να βρίσκεται η συνομοσπονδία. Η τ/κ πλευρά χαρακτηρίζει ως προβληματικές κυρίως τις πτυχές αυτών των διαρροών που αφορούν τις τουρκικές εγγυήσεις.

Ο Ερτουγρούλογλου

Ο «υπουργός» Εξωτερικών, Ταχσίν Ερτουγρούλογλου εκφράζει δημόσια την αντίθεσή του στην ιδέα της ξεχωριστής εκπροσώπησης της Ε.Ε. στο νέο τραπέζι συνομιλιών για το Κυπριακό., στην κοσμοθεωρία και πολιτική γραμμή, του οποίου εστίασε πρόσφατα η «Κ», στο πλαίσιο της ανάλυσης της υπερεθνικιστικής γραμμής-ρητορικής της νέας τ/κ ηγεσίας.

Ο κ. Ερτουγρούλογλου, ο οποίος διατηρεί φιλικές σχέσεις με τον πρόεδρο της Τουρκίας και ετοιμάζεται να δηλώσει παρών στην Πενταμερή, αντιδρά στην ιδέα της συμμετοχής της Ε.Ε. στην άτυπη πενταμερή, με το σκεπτικό ότι η Ένωση δεν τηρεί ουδέτερη στάση στο Κυπριακό. Σύμφωνα με τον «ΥΠΕΞ», η Ε.Ε. βρίσκεται στο πλευρό των Ε/κ και το κοινό μέτωπο Άγκυρας-Τ/κ δεν πρόκειται να ανεχθεί έναν επιπλέον «εχθρικό» παράγοντα στο τραπέζι των συνομιλιών για το Κυπριακό.

Την ίδια ώρα, επιθυμώντας να μην οδηγήσει στα άκρα τις σχέσεις της τουρκικής πλευράς με τις Βρυξέλλες σε μια περίοδο που η Άγκυρα εμφανίζεται πρόθυμη για διάλογο, όπως άλλωστε ο ίδιος ο κ. Τατάρ, ο κ. Ερτουγρούλογλου επιχειρεί να φέρει στο προσκήνιο μια εναλλακτική πρόταση για την θέση της Ε.Ε. στη νέα διαδικασία στο Κυπριακό. Κατά την άποψή του, η Ε.Ε. θα μπορούσε να παρακολουθήσει από τη θέση του παρατηρητή τις νέες εξελίξεις στο Κυπριακό. Επιπλέον, στο περιθώριο της άτυπης διάσκεψης, η Ε.Ε. θα μπορούσε να έχει διμερείς επαφές με τις εμπλεκόμενες πλευρές.

Με άλλα λόγια, η τ/κ πλευρά αφήνει την πόρτα ανοιχτή για την εμπλοκή της Ε.Ε. στη νέα διαδικασία διαπραγμάτευσης, με ένα παρόμοιο φόρματ που επιστρατεύτηκε για την Ε.Ε. κατά την προηγούμενη περίοδο. Ακόμη, σε περίπτωση που ευδοκιμήσει ο διάλογος γύρω από την ιδέα της λύσης των δύο κρατών, η τ/κ πλευρά δεν αποκλείει το ενδεχόμενο της ενεργής εμπλοκής της Ε.Ε. στις διαπραγματεύσεις για την τελική λύση του Κυπριακού, για την τακτοποίηση ζητημάτων που αφορούν την Ένωση.

Το νέο TUCSON δεν είναι απλά μια εξέλιξη του προηγούμενου, είναι μια ολοκληρωτική επανάσταση! Πρωτοποριακός σχεδιασμός, με ψηφιακή τεχνολογία αιχμής, συστήματα ασφαλείας μοναδικά στην κατηγορία του, συστήματα υποβοήθησης οδηγού και με την πιο μεγάλη γκάμα ηλεκτροκίνησης στην κλάση του. Σε έκδοση υβριδικού και ήπιου υβριδικού.

Το επαναστατικό, ψηφιακό σας ταξίδι, αρχίζει εδώ!

Από **€22.400** ή **€26.900** αυτόματο.

HYUNDAI

Με τη σφραγίδα ποιότητας της CTC AUTOMOTIVE LTD

5 YEAR UNLIMITED MILEAGE WARRANTY

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 22 740 599 ΛΑΡΝΑΚΑ 24 534 700 ΛΕΜΕΣΟΣ 25 333 316 ΠΑΦΟΣ 26 818 315 ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ 23 823 210

www.hyundai.com.cy

Στην κλειδαρότρυπα της διαπραγματευτικής

Ποια είναι τα πρόσωπα πίσω από την περιβόητη συμβουλευτική ομάδα του Προέδρου στο Κυπριακό και οι πολιτικές τους θέσεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Κάθε άλλο από ευχάριστα είδαν στο Προεδρικό αλλά ιδιαίτερα στην Πινδάρου τη συνέντευξη του διπλωμάτη, πρώην γενικού διευθυντή του υπουργείου Εξωτερικών και νυν μέλους της διαπραγματευτικής ομάδας Τάσου Τζιωνή στον «Φιλελεύθερο» την περασμένη Κυριακή. Είναι από τις λίγες φορές που ο γνωστός διπλωμάτης τοποθετείται δημοσίως, όμως, η αναφορά του ότι αποτελεί επιβλαβή πράξη από διαπραγματευτικής απόψεως η «γνωστή» προτροπή «να δώσουμε πολιτική ισότητα» είχε συγκεκριμένο, όπως όλα δείχνουν, αποδέκτη, τον Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος λίγες μέρες προηγουμένως είχε παροτρύνει –προφανώς τον πρόεδρο– να αποδεχτούμε την πολιτική ισότητα. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου σήκωσε το γάντι και έθεσε θέμα Τάσου Τζιωνή στο Εθνικό Συμβούλιο, καθώς ως μέλος της διαπραγματευτικής ομάδας πρέπει να είναι πιο προσεκτικός και προφανώς κατά τη συλλογιστική του, πρέπει να αποφεύγει να τοποθετείται δημοσίως. Σημείωσε μάλιστα πως «οι πιο πατριώτες από μας, άθελά τους τσιμεντώνουν τη διχοτόμηση». Όλο αυτό το ζήτημα, άνοιξε για ακόμη μία φορά το ποιοι αποτελούν τελικά τη διαπραγματευτική ομάδα του Νίκου Αναστασιάδη και ποιος ο ρόλος τους. Είναι λοιπόν ο Τάσος Τζιωνής η παραφωνία σε μία καλοκουρδισμένη ορχήστρα ή τα πράγματα είναι πολύ πιο σύνθετα;

Η αλήθεια είναι πως μετά από μία μακρά προσπάθεια ανίχνευσης του ποιοι αποτελούν τη διαπραγματευτική ομάδα, διαφάνηκε πως υπάρχουν κατηγοριοποιήσεις και δαιδαλώδεις διαδικασίες. Στον στενότερο κύκλο της διαπραγματευτικής ομάδας στην οποία προεδρεύει ο Ε/κ διαπραγματευτής Ανδρέας Μαυρογιάννης, γίνονται συχνότερες συναντήσεις στις οποίες κάποιες φορές συμμετέχει και ο πρόεδρος συμμετέχουν οι εξής: ο γενικός εισαγγελέας Γιώργος Σαββίδης, ο πρώην ευρωβουλευτής του ΔΗΣΥ Παναγιώτης Δημητρίου, ο επικεφαλής του γραφείου Κυπριακού του ΑΚΕΛ Τουμάζος Τσελεπής, οι ακαδημαϊκοί-νομικοί του Πανεπιστημίου Κύπρου Άρης Κωνσταντινίδης και Κωνσταντίνος Κόμπος, ο νομικός και καθηγητής Αχιλλέας Αιμιλιανίδης και η στενή συνεργάτιδά του και ακαδημαϊκός Χριστίνα Ιωάννου. Πρόσφατες προσθήκες είναι ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης, ο νομικός Κώστας Παρασκευάς και ο πρώην διευθυντής του υπουργείου Εξωτερικών Τάσος Τζιωνής.

Τέθηκε μείζον ζήτημα για τις απόψεις Τζιωνή, ωστόσο, στην ομάδα συμμετέχει ο Πόλυς Πολυβίου, υποστηρικτής της εξελικτικής ομοσπονδίας και ο Αχιλλέας Αιμιλιανίδης, ο οποίος αποκηρύσσει τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία.

Με ιστορικό

Ο Τάσος Τζιωνής αποτελεί για κάποιους το βαθύ κράτος του υπουργείου Εξωτερικών, για τους θιασώτες του «τον δάσκαλο της διπλωματίας» όπως άλλωστε καταγράφηκε μετά και την αφυπηρέτησή του. Κατά τη μακρά πορεία του στη διπλωματία, βρέθηκε ενώπιον κρίσιμων στιγμών του Κυπριακού και ιδιαίτερα επί Τάσσου Παπαδόπουλου. Από τις στιγμές που καταγράφηκαν ήταν το επεισόδιο στο Μπούργκενστοκ, όταν Δημήτρης Χριστόφιας ζητούσε από τον Τάσσο Παπαδόπουλο να δώσει στον γ.γ. τις κόκκινες γραμμές της πλευράς μας και οι Μαυρογιάννης – Τζιωνής προέτρεπαν τον Τάσσο Παπαδόπουλο να μην το κάνει. Κίνηση που προκάλεσε τη δυσφορία του τότε προέδρου της Βουλής Δημήτρη Χριστόφια, ο οποίος τους υπενθύμισε πως δεν είναι πολιτικά ή εκλεγμένα πρόσωπα για να εκφέρουν άποψη, αλλά δημόσιοι υπάλληλοι.

Υπάρχει ένας στενός κύκλος, ο οποίος συγκαλείται συχνότερα και στον οποίο συμμετέχει και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. Πρόσφατες προσθήκες αυτής της ομάδας είναι οι Κασουλίδης, Δημητρίου, Τζιωνής, Αιμιλιανίδης και Παρασκευά.

Ο κ. Τζιωνής είχε εκφράσει έντονη αντίθεση στη βρετανική πρωτοβουλία των τελευταίων μηνών και αυτό θεωρείται πως ενίσχυσε τη δυσφορία του Αβέρωφ Νεοφύτου. Η προσθήκη του στη διαπραγματευτική ομάδα θεωρείται για κάποιους πολύτιμη βοήθεια λόγω πείρας, για άλλους την απόδειξη, ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης σκληραίνει τη θέση του στο Κυπριακό. Ο κ. Τζιωνής διατηρεί ιδιαίτερα στενές σχέσεις με τον Ε/κ διαπραγματευτή Ανδρέα Μαυρογιάννη, καθώς και οι δύο έχουν βρεθεί ως τεχνοκράτες στην πρώτη γραμμή των εξελίξεων.

Οι πολιτικοί γνώστες

Βεβαίως η προσθήκη του Ιωάννη Κασουλίδη στην ομάδα θεωρείται για κάποιους πως εξισορροπεί την κατάσταση, απέναντι στην προσθήκη Τζιωνή. Ο πρώην υπουργός Εξωτερικών, σε συνδυασμό με τον Παναγιώτη Δημητρίου, θεωρείται πως στόχο έχει να κρατήσει τον πρόεδρο προσηλωμένο στη λύση του Κυπριακού. Οι γνώστες του παρασκηνίου σημειώνουν πως ο Ιωάννης Κασουλίδης πέρασε ώρες ολόκληρες με τον Νίκο Αναστασιάδη για να κλείσει μια και καλή το ζήτημα των νέων ιδεών. Οι Παναγιώτης Δημητρίου και Ιωάννης Κασουλίδης αποτέλεσαν τους πρώτους ευρωβουλευτές του ΔΗΣΥ, αποτελούν την προοδευτική τάση του κόμματος στο Κυπριακό και κυρίως είναι στενοί συνεργάτες του προέδρου. Μαζί τους βρίσκεται και ο επικεφαλής του Γραφείου Κυπριακού του ΑΚΕΛ Τουμάζος Τσελεπής.

Ο κ. Τσελεπής υπήρξε σε όλα τα μεγάλα γεγονότα που αφορούσαν το Κυπριακό, από την εποχή του Τάσσου Παπαδόπουλου μέχρι σήμερα. Ήταν στενός συνεργάτης του Δημήτρη Χριστόφια, για πολλούς το μυαλό πίσω από τις συγκλίσεις Χριστόφια - Ταλάτ, ενώ θεωρείται πως έβαλε πλάτη για να προχωρήσει η διαδικασία των συνομιλιών το 2016-2017. Οι εξελίξεις στο Κραν Μοντάνα, ωστόσο, προκάλεσαν την πλήρη ρήξη κυβέρνησης-ΑΚΕΛ. Όπως είχε αποκαλύψει στην «Κ» ο κ. Τσελεπής για το περιβόητο δείπνο, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έστειλε τη διαπραγματευτική ομάδα από το απόγευμα στο ξενοδοχείο, αντί όπως γινόταν στο παρελθόν, που είτε ήταν εντός του δείπνου είτε στα πέριξ. Αυτό από μόνο του καταδεικνύει τον συμβουλευτικό και όχι οργανικό ρόλο της ομάδας. Το ΑΚΕΛ είχε αποφασίσει προσφάτως να μη συμμετέχει στη διαπραγματευτική ομάδα διά του Τουμάζου Τσελεπή μέχρι να πειστεί για τις προθέσεις του προέδρου για λύση του Κυπριακού, ωστόσο με τις τελευταίες εξελίξεις ο κ. Τσελεπής βρίσκεται στο τραπέζι των συζητήσεων. Η «Κ» είχε μάλιστα αποκαλύψει πως παρά τις σοβαρές πολιτικές διαφωνίες που έχει με τον Τάσο Τζιωνή στο Κυπριακό, και οι δύο διαφώνησαν έντονα με τη βρετανική πρωτοβουλία.

Οι ακαδημαϊκοί

Οι νομικοί και ακαδημαϊκοί στο Πανεπιστήμιο Κύπρου Άρης Κωνσταντινίδης και Κωνσταντίνος Κόμπος μετρούν χρόνια που εμπλέκονται στη διαπραγματευτική ομάδα. Έχουν ένα λόγο πιο προοδευτικό και αυτό φαίνεται στις τοποθετήσεις του κ. Κωνσταντινίδη μετά την εξαγγελία διαταγμάτων και την εναντίωσή του στον περιορισμό των συνταγματικών ελευθεριών. Μαζί τους εντάχθηκαν ο Κώστας Παρασκευάς, και ο Αχιλλέας Αιμιλιανίδης. Ο κ. Αιμιλιανίδης, έχει ξεκάθαρα αντιομοσπονδιακές θέσεις και θεωρεί οτιδήποτε άλλο πέραν του «ένας άνθρωπος- μία ψήφος» ρατσιστική θέση. Αν και ο ίδιος συμμετέχει όπως λέγεται καθαρά υπό τη ιδιότητά του ως νομικού-ακαδημαϊκού θεωρείται ο θεωρητικός του ενδιάμεσου χώρου και κυρίως της σκληρότερης γραμμής που εκφράζουν για παράδειγμα, οι Μαρίνος Σιζόπουλος και Ελένη Θεοχάρους. Στην ομάδα βρίσκεται και η στενή συνεργάτιδα του κ. Αιμιλιανίδη, Χριστίνα Ιωάννου.

Η ευρύτερη ομάδα

Υπάρχει βεβαίως και ευρύτερη ομάδα. Σε αυτήν συμμετέχουν ο γενικός εισαγγελέας Γιώργος Σαββίδης, οι ακαδημαϊκοί Άρης Κωνσταντινίδης και Κωνσταντίνος Κόμπος, οι νομικοί Κύπρος Χρυσοστομίδης, Πόλυς Πολυβίου, Κρις Τριανταφυλλίδης Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή και ο Μάριος Ηλιάδης. Παλαιότερα επικεφαλής ήταν ο Αλέκος Μαρκίδης, ο οποίος, ωστόσο, αποχώρησε καθώς όπως είχε αποκαλύψει σε συνέντευξή του στην «Κ» κάποια μέλη της διαπραγματευτικής ομάδας –φωτογραφίζοντας τον Πόλυ Πολυβίου– ήταν ενάντια στη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Η αλήθεια είναι πως οι θέσεις του Πόλυ Πολυβίου είχαν προκαλέσει σωρεία συζητήσεων στο παρελθόν. Ο ίδιος πιστεύει σε μία εξελικτική ομοσπονδία και κατ' επέκταση στην αναγνώριση έναντι εδάφους. Με την προσέγγιση Πόλυ Πολυβίου φέρεται να συμφωνεί εν μέρει και ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης. Στην εν λόγω ομάδα συμμετείχε και ο πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Χρίστος Κληρίδης, ο οποίος αποχώρησε σχετικά σύντομα, έχοντας σοβαρές διαφωνίες. Ο Κρις Τριανταφυλλίδης είχε εκφράσει σοβαρά παράπονα προς τον πρόεδρο καθότι σε κάποιες από τις συναντήσεις δεν είχε λάβει πρόσκληση. Ζήτημα προκλήθηκε πρόσφατα και με την κίνηση της κυβέρνησης να μην προσκαλέσει την Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή στη συνάντηση της ομάδας. Αν και στο περιθώριο αναφέρεται πως οι θέσεις που εκφράζει η κα Μαρκουλλή δημοσίως, ενοχλούν την κυβέρνηση, κυβερνητικά στελέχη σημειώνουν πως η ίδια δεν προσκλήθηκε κατόπιν κακής συνεννόησης.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Ενεργειακοί μύθοι και πραγματικότητα

Εδώ και οκτώ χρόνια η ενεργειακή πολιτική της κυβέρνησης Αναστασιάδη στηρίχτηκε σε μία σειρά από μύθους. Ο πρώτος είναι η περίφημη θωράκιση της κυπριακής ΑΟΖ μέσω των τριμερών συνεργασιών και ιδιαίτερα εκείνης με το Ισραήλ. Κατέρρευσε όταν η Τουρκία ανενόχλητη άρχισε να ερευνά με δικά της σκάφη σε όλο το μήκος και το πλάτος της κυπριακής ΑΟΖ κάτι που συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Κανένας περιφερειακός εταίρος από αυτούς που συμμετείχαν στις Τριμερείς δεν έκανε κάτι δραστικό να την εμποδίσει.

Ο δεύτερος μύθος έχει να κάνει με την προστασία της ΑΟΖ από ισχυρές χώρες (Γαλλία, Ιταλία και ΗΠΑ) των οποίων οι εταιρείες είχαν αναλάβει την αξιοποίηση των κυπριακών οικοπέδων. Κατέρρευσε, όταν η Τουρκία παρεμπόδισε με τον πολεμικό στόλο της το γεωτρύπανο Saipem 12000 που θα τρυπούσε για λογαριασμό της ιταλικής ΕΝΙ στομ στόχο «Σουπιά» του οικοπέδου 3 χωρίς καμία ιταλική αντίδραση.

Ο τρίτος μύθος είναι η δημιουργία του αγωγού East Med με τον οποίο πέρα από τη μεταφορά του κυπριακού και του ισραηλινού φυσικού αερίου στην Ιταλία θα οικοδομείτο κατά κάποιους και μία αμυντική συμμαχία μεταξύ Ισραήλ, Κ.Δ. και Ελλάδας. Κατέρρευσε πρόσφατα με την παρουσίαση νέας εναλλακτικής όδευσης από Αίγυπτο και Ελλάδα παρά τις αρνητικές αντιδράσεις από Κ.Δ. και Ισραήλ. Η πρόταση για νέα όδευση προέκυψε εξαιτίας του ότι τα υπάρχοντα πολιτικά, τεχνικά και οικονομικά εμπόδια είναι τόσα και τέτοια που καθιστούν αυτό τον αγωγό μη βιώσιμο και κατά συνέπεια μη υλοποιήσιμο.

Η πρόταση για νέα όδευση προέκυψε εξαιτίας του ότι τα υπάρχοντα πολιτικά, τεχνικά και οικονομικά εμπόδια είναι τόσα και τέτοια που καθιστούν αυτό τον αγωγό μη βιώσιμο και κατά συνέπεια μη υλοποιήσιμο.

Ο τέταρτος μύθος ήταν ότι η Τουρκία δεν θα μπορούσε να κάνει γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, επειδή δεν μπορούσε να εξεύρει κάποιον να τις αναλάβει ή να αποκτήσει δικό της γεωτρύπανο. Τελικά, η Τουρκία απόκτησε τρία γεωτρύπανα και με αυτά τρυπάει τόσο στη μη οριοθετημένη κυπριακή ΑΟΖ όσο και στα κυπριακά οικόπεδα.

Σε πρόσφατη συνέντευξή της η υπουργός ενέργειας κα Πηλείδου παραδέχθηκε ότι η ευρωπαϊκή αγορά θα αρχίσει να κλείνει από το 2030 εξαιτίας της στροφής της Ε.Ε. στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ). Σύμφωνα με την κα Πηλείδου γίνονται προσπάθειες από την Κ.Δ. ώστε το φυσικό αέριο από το κοίτασμα «Αφροδίτη» να πωληθεί στις ασιατικές αγορές. Η παραδοχή αυτή δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες του κατά πόσο ακόμα και η εναλλακτική όδευση του East Med διά της Αιγύπτου είναι βιώσιμη. Όλα δείχνουν ότι καθυστερήσαμε και τα πράγματα στην ενεργειακή αγορά έχουν δυσκολέψει αφάνταστα.

Επειδή ακριβώς ο χρόνος πιέζει και τα κοιτάσματα «Γλαύκος» και «Καλυψώ» δεν έχουν καν επιβεβαιωθεί η μόνη ρεαλιστική επιλογή, τουλάχιστον για το «Αφροδίτη», φαίνεται να είναι η άμεση αποστολή του αερίου στο αιγυπτιακό τερματικό του Ίντκου. Από εκεί μετά την υγροποίησή του να εξαχθεί με ειδικά πλοία, που στην πλειοψηφία τους είναι ελληνικής ιδιοκτησίας, στις ασιατικές αγορές. Εναλλακτικά μπορεί να πωληθεί και στις βαλκανικές χώρες τις οποίες θα εξυπηρετεί το πλωτό τερματικό της Αλεξανδρούπολης και ο χερσαίος αγωγός Greece-Bulgaria Interconnector. Παράλληλα επείγει να προχωρήσουμε με την αξιοποίηση των άλλων δύο κοιτασμάτων και στη βάση των νέων δεδομένων που θα προκύψουν να αξιολογήσουμε όλες τις επιλογές μαζί με τις εταιρείες που έχουν την εκμετάλλευσή τους. Οι επιλογές αυτές θα περιλαμβάνουν την υγροποίηση είτε στο αιγυπτιακό είτε σε ένα καινούργιο κυπριακό τερματικό (αν υπάρχουν ικανές ποσότητες που θα το καθιστούν βιώσιμο είτε την αποστολή του αερίου στην Ελλάδα διά της αιγυπτιακής όδευσης που θα παρακάμπτει το σοβαρό εμπόδιο που λέγεται Τουρκία.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος και υποψήφιος βουλευτής του Δημοκρατικού Κόμματος (ΔΗΚΟ) στη Λάρνακα.

Ο ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Η ημιμάθεια χειρότερη από την αμάθεια

Αυστηρή απάντηση του βοηθού γενικού εισαγγελέα στις επικρίσεις για τον Συνεργατισμό με αιχμηρές αναφορές σε πολιτικά πρόσωπα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Έντονος απέναντι στα πρόσωπα που επικρίνουν το γραφείο του γενικού εισαγγελέα για το χειρισμό σοβαρών υποθέσεων εμφανίζεται ο Σάββας Αγγελίδης στην «Κ». Στην πρώτη του συνέντευξη ως βοηθός γενικός εισαγγελέας της Δημοκρατίας ο κ. Αγγελίδης είναι ιδιαίτερα έντονος για τις δημόσιες επικρίσεις στο θέμα κατάρρευσης του Συνεργατισμού. Σε μια περίπτωση εκφράζει την απογοήτευσή του για τις απόψεις πολιτικών προσώπων να δοθούν στη δημόσια πορίσματα την ώρα που υπάρχει σε εξέλιξη ποινική διερεύνηση. Ο κ. Αγγελίδης είναι ιδιαίτερα δηκτικός με τον γενικό ελεγκτή της Δημοκρατίας και τον εκπρόσωπο Τύπου της υπηρεσίας. Ξεκαθαρίζει δε πως η Γενική Εισαγγελία θα κινηθεί με βάση τον εντοπισμό στοιχείων και όχι στη λογική των λαϊκών δικαστηρίων στις ποινικές και σοβαρές υποθέσεις έχει ενώπιόν της. Ο βοηθός γενικός εισαγγελέας αποκαλύπτει και τι μέλλει γενέσθαι με την υπόθεση του Στυλιανού.

> *Δεν σας κρύβω ότι απογοητεύτηκα αρκετές φορές, ακούγοντας σχόλια, κυρίως από πολιτικά πρόσωπα ή πρόσωπα που θα έπρεπε να γνωρίζουν καλύτερα, οι οποίοι επικαλούμενοι τη διαφάνεια ζητούν τη δημοσιοποίηση στοιχείων τη στιγμή που βρίσκονται σε εξέλιξη ποινικές έρευνες.*

Ο βοηθός γενικός εισαγγελέας Σάββας Αγγελίδης στη συνέντευξή του στην «Κ» εκφράζει με ξεκάθαρο τρόπο τη δυσαρέσκειά του για τις τοποθετήσεις του γενικού ελεγκτή της Δημοκρατίας, με τις οποίες, όπως αναφέρει, αμφισβητούνται γνωματεύσεις του γενικού εισαγγελέα.

–Πολύ σύντομα η Ερευνητική Επιτροπή για τις πολιτογραφήσεις θα έχει ολοκληρώσει την ενδιάμεση αναφορά της, η οποία και θα παραδοθεί στη Γενική Εισαγγελία. Πώς θα διαχειριστείτε τα πρώτα ευρήματα των ερευνών;

–Η Ερευνητική Επιτροπή έχει συγκεκριμένους όρους εντολής και αναμένεται σε σύντομο χρονικό διάστημα να παραδώσει ενδιάμεσο πόρισμα. Με βάση τις αρχές που διέπουν το έργο και την αποστολή μιας ερευνητικής επιτροπής αυτό που αναμένεται είναι παράθεση ευρημάτων επί γεγονότων που είναι στη διάθεσή τους. Εναπόκειται πλέον στη Νομική Υπηρεσία να μελετήσει το ενδιάμεσο πόρισμα και να παραπέμψουμε στην Αστυνομία τις περιπτώσεις όπου προκύπτει η ανάγκη για αστυνομική διερεύνηση για πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Νοείται ότι για παραπομπή ζητημάτων στην Αστυνομία εξυπακούεται και καθοδήγηση, συντονισμός και συνεχής επικοινωνία με την ανακριτική ομάδα για να πετύχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Επιπλέον, εκεί και όπου αυτό απαιτείται θα διαβιβάζεται η αναγκαία πληροφόρηση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για να εξετάσει πιθανή ανάκληση υπηκοοτήτων.

–Εάν και εφόσον δικαιολογείται από την ενδιάμεση αναφορά υπάρχει το ενδεχόμενο η Γενική Εισαγγελία να προχωρήσει με καταχώρηση υποθέσεων σε Δικαστήριο;

–Η καταχώρηση υπόθεσης σε Δικαστήριο προϋποθέτει να προηγηθεί αστυνομική διερεύνηση. Ως εκ τούτου, είναι συστατικό στοιχείο της απόφασης για καταχώρηση υπόθεσης σε Δικαστήριο η έκθεση από Αστυνομία και η συλλογή μαρτυρικού υλικού. Δεν τίθεται θέμα συζήτησης και το αναφέρω με σαφήνεια ότι η καταχώρηση οποιασδήποτε υπόθεσης θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη, νοουμένου ότι υπάρχει ικανοποιητική μαρτυρία για στοιχειοθέτηση συγκεκριμένων αδικημάτων. Δεν δίνουμε οδηγίες για καταχώρηση ποινικών υποθέσεων για ικανοποίηση άλλων παραγόντων. Δίνουμε οδηγίες, όταν προκύπτει από τον αστυνομικό φάκελο μαρτυρικό υλικό που να ικανοποιεί τα συστατικά στοιχεία ενός αδικήματος. Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό σε όλους ότι είναι άλλο να στήνονται λαϊκά δικαστήρια, να λέγονται ευχολόγια και να διακηρύττονται αρχές και άλλο να υπάρχει ικανή μαρτυρία που να μπορεί να αποδείξει, πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, ότι διαπράχθηκε ένα αδίκημα.

–Εκτός από τις έρευνες σε επίπεδο Επιτροπής υπάρχει και το πόρισμα Καλογήρου. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αξιοποίησή του;

–Το πόρισμα Καλογήρου αξιολογήθηκε δεόντως και προχώρησε η διερεύνηση για σειρά από θέματα που αναφέρονται σε αυτό. Σημειώνω τη συνεχή και πολύ παραγωγική συνεργασία που υπάρχει με την ηγεσία της Αστυνομίας και τις ανακριτικές ομάδες με μοναδικό σκοπό την προώθηση εκεί και όπου δικαιολογείται υποθέσεων στο Δικαστήριο. Θέλω να γίνει αντιληπτό ότι άλλος είναι ο ρόλος μιας ερευνητικής επιτροπής και η κατάληξη σε ευρήματα ή το πόρισμα κάποιου ελέγχου, και άλλος ο ρόλος του γενικού εισαγγελέα. Η απόφαση του γενικού εισαγγελέα για άσκηση ποινικής δίωξης περνά μέσα από σοβαρούς προβληματισμούς και έχοντας πάντα κατά νου ότι θα πρέπει να αποδειχθεί πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας ότι ικανοποιούνται όλα τα συστατικά στοιχεία ενός αδικήματος.

–Σε μια περίπτωση φαίνεται να υπάρχουν ισχυρά στοιχεία για μια υπό έρευνα υπόθεση. Θα γίνει παραπομπή εντός Μαρτίου;

–Δεν έχω υπ' όψιν μου σε ποια περίπτωση αναφέρεστε, διότι βρίσκεται σε εξέλιξη διερεύνηση σε αριθμό υποθέσεων. Η πολυπλοκότητα των υπό διερεύνηση θεμάτων σε συνδυασμό με τον όγκο της μαρτυρίας, τη φύση των γεγονότων, την εμπλοκή προσώπων από το εξωτερικό είναι κάποιοι από τους παράγοντες που εκ των πραγμάτων καθορίζουν και τον χρονικό ορίζοντα για πλήρη διερεύνηση και μελέτη. Δεν είναι ορθό να προσδιορίσω τον αριθμό και τον χρόνο καταχώρησης υποθέσεων παρά μόνο να διαβεβαιώσω ότι γίνεται σοβαρή εργασία και σε σύντομο χρονικό διάστημα θα καταχωρηθούν αριθμός υποθέσεων που προέκυψαν μετά από αξιολόγηση του πορίσματος Καλογήρου και διερεύνησης από την Αστυνομία. Μου δίδετε την ευκαιρία να αναφέρω ότι αδίκως δεχθήκαμε κριτική σε σχέση με την τεκμηριωμένη απόφαση για μη δημοσιοποίηση πορισμάτων που συνδέονται στη συνέχεια με ποινική διερεύνηση, με αποκορύφωμα την απαίτηση για δημοσιοποίηση του πορίσματος Καλογήρου. Αναγνωρίζω και κατανοώ την προσδοκία της κοινωνίας να τιμωρηθούν όλοι όσοι εκμεταλλεύτηκαν καταστάσεις και διέπραξαν ποινικά αδικήματα, και πιστέψτε με, αυτό είναι και δική μας επιδίωξη. Επίσης, συμμερίζομαι τη θέση ότι πρέπει να υπάρχει πλήρης διαφάνεια και δημοσιοποίηση των πορισμάτων. Αυτό, όμως, θα πρέπει να γίνεται στον κατάλληλο χρόνο και μετά από στάθμιση πολλών παραγόντων. Η πρόωρη δημοσιοποίηση θα μπορούσε να βλάψει τη διερεύνηση της υπόθεσης, ακόμα και τα δικαιώματα των υπόπτων. Τονίζω ότι όποιος πραγματικά γνοιάζεται για την ουσία, θα πρέπει να γνωρίζει ότι οι ανακριτικές Αρχές θα πρέπει να αφήνονται απρόσκοπτα να διερευνούν μια υπόθεση με διακριτικότητα και εχεμύθεια, και μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Τονίζω ότι η απαίτηση για δημοσιοποίηση στοιχείων για χάρη αυτού που κάποιοι παρερμηνεύουν ως διαφάνεια, διαρκούσης ποινικής διερεύνησης, είναι επικίνδυνη και μερικές φορές καταστροφική. Δεν σας κρύβω ότι απογοητεύτηκα αρκετές φορές ακούγοντας σχόλια, κυρίως από πολιτικά πρόσωπα ή πρόσωπα που θα έπρεπε να γνωρίζουν καλύτερα, οι οποίοι επικαλούμενοι τη διαφάνεια ζητούν τη δημοσιοποίηση στοιχείων τη στιγμή που βρίσκονται σε εξέλιξη ποινικές έρευνες. Χρειάζεται υπομονή, ψυχραιμία, μεθοδικότητα και αντικειμενικότητα για να καταλήγουμε σε ορθές αποφάσεις, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον και η ορθή απονομή της δικαιοσύνης.

–Τελευταία έγινε πολύς λόγος για κίνδυνο παραγραφής αδικημάτων αστικής φύσεως στο θέμα κατάρρευσης του Συνεργατισμού. Πρώτα απ' όλα υπάρχει μια απάντηση στα όσα λέγονται για τη Νομική Υπηρεσία;

–Είναι λυπηρό άτομα που δεν έχουν την απαιτούμενη γνώση, επαγγελματική κατάρτιση αλλά πολύ περισσότερο αρμοδιότητα, να παρουσιάζονται ως ειδήμονες και να προωθούν ατάκες στη κοινωνία. Δεν είναι τυχαία η ρήση ότι «η ημιμάθεια είναι χειρότερη από την αμάθεια». Γίνεται αναφορά σε ορισμούς όπως αμέλειας και νομικής ευθύνης χωρίς να έχουν γνώση για τα κριτήρια και προϋποθέσεις που πρέπει να συνυπάρχουν για απόδειξη του αστικού αδικήματος της αμέλειας. Γιατί αναφέρονται σε θέματα παραγραφής, ενώ δεν γνωρίζουν για τη νομική πτυχή του αστικού αδικήματος της αμέλειας; Δεν θέλω να πιστεύω ότι υπάρχει συνειδητή προσπάθεια να δοθεί η εντύπωση ότι τώρα επιχειρείται κάλυψη προσώπων που το όνομά τους σχετίζεται με τον Συνεργατισμό. Απλά σας υπενθυμίζω ότι το πόρισμα του κ. Αρέστη βρισκόταν ενώπιον όλων από τον Μάρτιο 2019. Διαβεβαιώνω ότι τόσο η ποινική αλλά και η αστική πτυχή των ζητημάτων που σχετίζονται με τον Συνεργατισμό εξετάζονται από τη Νομική Υπηρεσία και σε καμία περίπτωση ο χρόνος θα είναι εμπόδιο σε τυχόν ενέργειές μας.

–Το τελευταίο διάστημα είχαμε καταιγισμό καταγγελιών για σεξουαλικές παρενοχλήσεις ή συναφή αδικήματα. Από τις έρευνες έχουν προκύψει στοιχεία που να δικαιολογούν παραπομπή τους ενώπιον της Δικαιοσύνης;

–Είναι γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα γίνονται πολλές καταγγελίες στην Αστυνομία για τέτοιας φύσεως αδικήματα. Αναφέρω ότι στη Νομική Υπηρεσία βρίσκεται αριθμός υποθέσεων των οποίων αξιολογείται το μαρτυρικό υλικό για να αποφασιστεί η προώθησή τους ή όχι ενώπιον Δικαστηρίων. Ήδη δόθηκαν οδηγίες για ορισμένες υποθέσεις να καταχωρηθούν, ενώ άλλες ακόμα μελετώνται. Σε αυτής της φύσεως υποθέσεις ο παράγοντας χρόνος, που κατά τα άλλα είναι παράγοντας που θα πρέπει να διαφυλάσσεται ως κόρη οφθαλμού για προστασία του συνταγματικού δικαιώματος για δίκαιη δίκη και διάγνωσης ποινικής ευθύνης εντός εύλογου χρόνου, μπαίνει σε δεύτερη μοίρα. Με αυτό εννοώ ότι αξιολογούμε μαρτυρία ακόμη και για γεγονότα που υπάρχει ισχυρισμός ότι επισυνέβησαν δεκαετίες στο παρελθόν. Η διαφοροποίηση στη προσέγγισή μας στο θέμα χρόνου έγκειται στην επιστημονική διαπίστωση ότι πολλές φορές τα θύματα, για να βρουν το θάρρος και το κουράγιο να καταγγείλουν, είναι δυνατό να περάσει μεγάλο χρονικό διάστημα. Βέβαια, η κάθε υπόθεση κρίνεται στα δικά της περιστατικά. Σκοπός και μέλημά μας, είναι για κάθε ποινική υπόθεση να αξιοποιείται κάθε δυνατή μαρτυρία, έτσι ώστε να συνυπάρχουν όλα τα συστατικά στοιχεία ενός αδικήματος πριν από τη καταχώριση μιας υπόθεσης. Συνάμα διαβεβαιώνω ότι δεν θα παρασυρθούμε από το ρεύμα και το κλίμα που επικρατεί. Για να αντιμετωπίσουμε με αποφασιστικότητα και αποτελεσματικότητα τέτοιας φύσεως αδικήματα, έχουμε καθορίσει ομάδα από έμπειρους και καταρτισμένους λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας για να αξιολογούν όλες τις υποθέσεις που προωθούνται από την Αστυνομία. Δυστυχώς, καθημερινά έρχονται φάκελοι από την Αστυνομία με υποθέσεις που αφορούν αδικήματα σεξουαλικής παρενόχλησης και βίας στην οικογένεια. Ως εκ τούτου, θα ήθελα να κρούσω τον κώδωνα του κινδύνου για ανασύνταξη δυνάμεων από όλες τις αρμόδιες αρχές για ολιστική αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής βίας και της βίας στην οικογένεια.

–Τελευταία υπήρξαν και περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Σε μια περίπτωση είχαμε και τον τραγικό χαμό του νεαρού Στυλιανού. Πού βρίσκεται η συγκεκριμένη υπόθεση;

–Μόλις ολοκληρώθηκε η σοβαρή μελέτη της μαρτυρίας και υπολογίζω ότι πολύ σύντομα θα ληφθούν αποφάσεις σε σχέση με τις υποθέσεις που θα καταχωρηθούν στο Δικαστήριο.

Διαβάστε τη Δευτέρα στην ηλεκτρονική «Κ» τι λέει ο βοηθός γενικός εισαγγελέας για τη στελέχωση της Νομικής Υπηρεσίας, καθώς και για τους εννέα μήνες παρουσίας του στην Υπηρεσία.

Προσπάθεια αποδόμησης από γεν. ελεγκτή

–Λέγεται πως οι σχέσεις της Νομικής Υπηρεσίας με τον γενικό ελεγκτή είναι τεταμένες. Ισχύει κάτι τέτοιο;

–Όταν υπάρχει καλή πίστη πιστεύω ότι όλα τα ζητήματα λύνονται. Δεν έχω καμία πρόθεση να χαρακτηρίσω την οποιαδήποτε σχέση ή συμπεριφορές, παρά μόνο να αναφέρω ότι θα πρέπει να υπάρχει αλληλοσεβασμός. Την ίδια στιγμή όμως δεν μπορώ να αποδεχθώ ότι είτε ο γενικός Ελεγκτής είτε ο εκπρόσωπος Τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, υπενθυμίζω ότι είναι δημόσιος υπάλληλος και διέπεται από τους κανονισμούς Δημόσιας Υπηρεσίας, έχουν ανοικτή εκ του Συντάγματος επιταγή να επικρίνουν και με μεγάλη ευκολία να προσπαθούν να αποδομήσουν, προτάσσοντας διαφωνίες και θέτοντας υπό αμφισβήτηση, τις γνωμοδοτήσεις του γενικού εισαγγελέα. Αυτό από μόνο του στέλνει λανθασμένο μήνυμα στην κοινωνία και ως ανεξάρτητοι θεσμοί οφείλουμε να προστατεύουμε το δημόσιον συμφέρον.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΔΙΠΛΑΡΟΥ**

Καταλυτική παρέμβαση Ε.Ε. - ΗΠΑ για επίλυση του Κυπριακού

Ένα μήνα και κάτι πριν από τη Σύνοδο της άτυπης πενταμερούς, η πρόσφατη επίσκεψη του ύπατου εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ζοζέλ Μπορέλ, δεν ήταν μια τυπική επίσκεψη άνευ ουσίας. Ο ύπατος εκπρόσωπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της παρουσίας του στο νησί μας και των δηλώσεών του, εξήγησε με ξεκάθαρο τρόπο τις επιδιώξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος.

Στη γραπτή του δήλωση ο κ. Μπορέλ έστειλε ξεκάθαρο μήνυμα στην Τουρκία, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί όπως οι διαπραγματεύσεις επαναρχίσουν από εκεί που έμειναν και να συνεχιστούν βάσει του πλαισίου του ΟΗΕ και των προηγούμενων συγκλήσεων. Εν ολίγοις, ο κ. Μπορέλ απέρριψε τις τουρκικές απαιτήσεις για εκκίνηση μιας νέας διαδικασίας σε διαφορετική βάση και με διαφορετική στόχευση.

Ο κ. Μπορέλ στη γραπτή του δήλωση επέδειξε πως η διαδικασία πρέπει να συνεχιστεί βάσει του πλαισίου Γκουτιέρες, κάτι που εδώ και μήνες η Τουρκία δεν αποδέχεται, προτείνοντας μάλιστα λύση δύο κρατών. Επίσης, ακόμα ένα σημείο που βγαίνει μέσα από τη γραπτή του δήλωση είναι πως το σχέδιο επίλυσης του Κυπριακού πρέπει να είναι πλήρως εναρμονισμένο με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και τις διασφαλίσεις της Ένωσης. Τέλος, για πρώτη φορά τέθηκε θέμα πλήρους συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διαδικασία, καθώς όπως δήλωσε ο κ. Μπορέλ, η Ένωση επιθυμεί να διασφαλίσει πως το σχέδιο λύσης θα υιοθετεί πλήρως το ευρωπαϊκό κεκτημένο, αλλά και γιατί οι ευρωτουρκικές σχέσεις εξαρτούνται άμεσα από την επίλυση του Κυπριακού.

Το τελικό συμπέρασμα από την παρουσία του ύπατου εκπροσώπου είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί να εμπλακεί ενεργά στο Κυπριακό και να διασφαλίσει πως το τελικό σχέδιο επίλυσής του θα ακολουθεί πλήρως τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Διαβάζοντας κανείς πίσω από τις γραμμές της δήλωσης του κ. Μπορέλ μπορεί να συμπεράνει πως η Ένωση δεν είναι διατεθειμένη να αποδεχθεί ένα σχέδιο λύσης που θα βάζει από την πίσω πόρτα την Τουρκία. Οι σχέσεις Ε.Ε.-Τουρκίας είχαν ανέκαθεν σκαμπανεβάσματα. Η Τουρκία δεν αποτελεί μια έμπιστη σύμμαχο της Ε.Ε. αλλά ταυτόχρονα οι Ευρωπαίοι ηγέτες δεν είναι διατεθειμένοι να διακόψουν διπλωματικές σχέσεις. Με άλλα λόγια, υπάρχει μια προβληματική σχέση που όμως φαίνεται ότι δεν μπορεί να διακοπεί. Η Ε.Ε. σίγουρα δεν θέλει να δει την Τουρκία ως αντίπαλο αλλά ταυτόχρονα δεν πρόκειται να αποδεχτεί η λύση του Κυπριακού να της επιτρέψει να αυξήσει την επιρροή της επί της Ένωσης. Επομένως, οι Ευρωπαίοι ακολουθούν μια πολύ προσεχτική γραμμή στο Κυπριακό.

Η απροθυμία των Ευρωπαίων ηγετών να επιβάλουν κυρώσεις στην Τουρκία είναι δεδομένη. Η συλλογιστική που επικρατεί είναι πως οι κυρώσεις θα έχουν αντίθετα αποτελέσματα. Από την άλλη, όμως, η απουσία κυρώσεων επέτρεψε στην Τουρκία να αυξήσει την προκλητικότητά της απέναντι σε κράτη-μέλη. Την ίδια ώρα όμως, το μήνυμα που στέλνουν οι Ευρωπαίοι στην Τουρκία είναι ξεκάθαρο: οποιαδήποτε λύση εκτός του συμφωνημένου πλαισίου δεν είναι αποδεκτή. Σημαντική εξίσου είναι και η δήλωση του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών, Αντονι Μπλίνκεν, που τόνισε ότι οι ΗΠΑ υποστηρίζουν σθεναρά μία συνολική διευθέτηση που θα επανενώνει την Κύπρο ως μία διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία και ότι η νέα αμερικάνικη κυβέρνηση επιθυμεί πιο άμεση εμπλοκή με το ζήτημα. Προφανώς, αυτό δεν σημαίνει ότι η Τουρκία θα σταματήσει να θέτει στο τραπέζι απαράδεκτες αξιώσεις. Ωστόσο, το θετικό για τη δική μας πλευρά είναι ότι οι εταίροι μας αντιλαμβάνονται πλήρως πως η επιμονή μας στο συμφωνημένο πλαίσιο είναι πλήρως δικαιολογημένη και υποστηρίζουν τη στάση μας. Τώρα, όσο ποτέ άλλοτε, όλες οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου οφείλουν να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης, μεταβαίνοντας στη Γενεύη πρέπει και επιβάλλεται να έχει τη στήριξη όλων των πολιτικών αρχηγών στην πιο κρίσιμη ίσως μάχη για την απελευθέρωση και επανένωση της πατρίδας μας.

Ο κ. Ευθύμιος Δίπλαρος είναι αντιπρόεδρος ΔΗΣΥ, βουλευτής Λεμεσού.

Μπρα ντε φερ με τα εμβόλια για κορωνοϊό

Η υπόγεια διαμάχη εντός Ε.Ε. μεταξύ των εταιρειών AstraZeneca και Pfizer

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η απόφαση της Επιτροπής Ασφάλειας (PRAC) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) την περασμένη Πέμπτη μπορεί να έριξε αυλαία στο ζήτημα που είχε προκύψει με το εμβόλιο της AstraZeneca, ωστόσο, οι επιπτώσεις από τον θόρυβο που προκλήθηκε, θα εμφανισθούν το επόμενο διάστημα. Τα ζητήματα ασφάλειας τα οποία είχαν αναδυθεί από τις αναφορές για περίπου 40 περιστατικά θρομβώσεων, τα οποία αποδίδονταν στο εμβόλιο της Οξφόρδης, παρουσιάζονται ως ένα κομμάτι της υπόγειας διαμάχης που έχει ως λάφυρο τα 500 εκατ. των δόσεων εμβολίου για τις ανάγκες των κρατών μελών της Ε.Ε. Ωστόσο, όπως λέγεται στο παρασκήνιο, ο αγώνας δρόμου για το ποια φαρμακευτική εταιρεία θα καταφέρει να εξασφαλίσει τα παχυλότερα ευρωπαϊκά συμβόλαια, είχε ξεκινήσει από τον περασμένο Αύγουστο, χρονική περίοδο κατά την οποία δόθηκε η εκκίνηση των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με τις υποψήφιες εταιρείες. Η εξέλιξη των πραγμάτων με το εμβόλιο της Οξφόρδης ήλθε να ενισχύσει τις υποψίες για το παρασκήνιο και τα παιχνίδια που φαίνεται να παίχθηκαν πίσω από τα φώτα, που εκτός από το μέγεθος των συμβολαίων, κατά κάποιες απόψεις, αποδίδεται και στην έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. Παρά τις αποφάσεις των κρατών να συνεχίσουν το πρόγραμμα εμβολιασμών με AstraZeneca, η πραγματική διάσταση των παρενεργειών από τη μερική αναστολή θα αποκαλυφθεί από την αντίδραση των πολιτών. Στην Κύπρο η επόμενη εβδομάδα χαρακτηρίζεται ως πρόβα τζενεράλε για την αξιοπιστία του εμβολίου της Οξφόρδης, η οποία τώρα δεν θα αξιολογηθεί σε θεωρητικό επίπεδο από τους πολίτες, αλλά στην πράξη. Η προσοχή των αρμόδιων υπηρεσιών που διαχειρίζονται το πρόγραμμα εμβολιασμού, είναι στραμμένη στον εκ νέου προγραμματισμό των 7.500 εμβολιασμών με AstraZeneca, που πάγωσαν προσωρινά την προηγούμενη εβδομάδα, ώστε να παρατηρήσουν αν θα εμφανιστούν και σε ποιο βαθμό προβλήματα στους υποψήφιους λήπτες. Ανησυχία που δεν έκρυψε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος μετά τον συμβολικό on camera εμβολιασμό του, με το AstraZeneca.

Κερδισμένοι

Τα ζητήματα αξιοπιστίας που έχουν προκληθεί για το εμβόλιο της AstraZeneca εμφανίσθηκαν ευθύς αμέσως μετά την έγκριση του εμβολίου από τον EMA και τον πόλεμο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις ποσότητες που θα έπρεπε να παραδώσει η κατασκευάστρια εταιρεία στον κεντρικό φορέα διαχείρισης των παραγγελιών της Ε.Ε. Η εξέλιξη αυτή ενίσχυσε τις χώρες εκείνες που παρασκηνιακά πόνταραν περισσότερο στο εμβόλιο της Pfizer. Από το παρασκήνιο που είναι εις γνώση της «Κ» από ευρωπαϊκές πηγές που έζησαν από κοντά τη ροή των εξελίξεων, προκύπτει πως από τις πρώτες στιγμές η Γερμανία σε επιστημονικό επίπεδο έθετε επιτακτικά, ζήτημα για το ύψος των παραγγελιών προς την αγγλική AstraZeneca, πιέζοντας ταυτόχρονα για αύξηση των ποσοτήτων που θα παρελάμβανε η Ε.Ε. από τη γερμανικών συμφερόντων Pfizer. Ως επόμενος καθοριστικός σταθμός των πιέσεων και του ιδιότυπου Μπρα ντε φερ, παρουσιάζεται η δημόσια διαμάχη Κομισιόν με AstraZeneca, αρχές Ιανουαρίου που είχε ως αποτέλεσμα η ζυγαριά των παραγγελιών να γύρει προς την πλευρά της Pfizer. Κάτι που φαίνεται από την αναθεώρηση των παραγγελιών της Κομισιόν προς την εταιρεία. Στο πρώτο συμβόλαιο των 200 εκατ. δόσεων (αναλογία Κύπρου 391.637 δόσεις) ήλθε να προστεθεί η παραγγελία άλλων δύο μεγάλων παρτίδων από την ίδια εταιρεία. Η πρώτη 100 εκατ. δόσεις με τη μορφή δικαιώματος του πρώτου συμβολαίου (αναλογία Κύπρου 195.835 δόσεις) και η δεύτερη ως νέο συμβόλαιο 200 εκατ. δόσεις (αναλογία Κύπρου 370.000 δόσεις). Το μέγεθος της νέας κατάστασης πραγμάτων, αναφορικά με τους αρχικούς προγραμματισμούς προμήθειας εμβολίων είναι ευδιάκριτο από μια απλή παρατήρηση των αριθμών. Μόνο για την Κύπρο, ο αρχικός προγραμματισμός του περασμένου Δεκεμβρίου προνοούσε 391.637 δόσεις του εμβολίου της Pfizer. Από τις προσθήκες που έγιναν στη συνέχεια, η Κύπρος συνολικά αναμένεται να λάβει 957.760 δόσεις από την Pfizer.

Η διαμάχη λαμβάνει και πολιτικές διαστάσεις, με κάποιες απόψεις στις Βρυξέλλες να βλέπουν πίσω από αυτές τη φυγή της Μεγάλης Βρετανίας από την Ε.Ε.

Η «χαμένη»

Και αν στην περίπτωση των παραδοτέων ποσοτήτων της AstraZeneca τα προβλήματα ήταν υπαρκτά, τα όσα ακολούθησαν και είχαν στο επίκεντρο το εμβόλιο της Οξφόρδης δημιουργούν εύλογες υποψίες. Αυτές αφορούν στους λόγους που οδήγησαν 20 κράτη μέλη της Ε.Ε., ανάμεσά τους και την Κύπρο, να αναστείλουν μέχρι νεωτέρας τους εμβολιασμούς με AstraZeneca, στηριζόμενα στις αναφορές που είχαν σχέση με την ασφάλεια του εμβολίου. Ωστόσο όπως προκύπτει από στοιχεία που έδωσε η διευθύντρια των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών Έλενα Παναγιωτοπούλου, παρόμοιες αναφορές υπάρχουν στην Κύπρο και για τα άλλα δυο εμβόλια που χρησιμοποιούνται. Συνολικά στην Κύπρο έχουν χορηγηθεί:

- 127.783 δόσεις εμβολίων.
- 82.623 της Pfizer.
- 40.771 της Astrazeneca.
- 4.389 της Moderna.

Από τους συνολικούς εμβολιασμούς υπάρχουν 107 αναφορές, εικαζόμενων ανεπιθύμητων ενεργειών που πιθανών να σχετίζονται με τον εμβολιασμό. Από αυτές:

- 66 αφορούσαν το εμβόλιο Pfizer
- 40 τη AstraZeneca
- 1 της Moderna.

Όπως παρατηρήθηκε και εκτός Κύπρου, και αυτό είναι που δημιουργεί τις εύλογες υποψίες, είναι πως οι αναφορές για εικαζόμενες παρενέργειες του εμβολίου της Pfizer μετά από την πρώτη αναφορά στη Νορβηγία, ουδέποτε προσέλαβαν τις διαστάσεις των αναφορών για το εμβόλιο της AstraZeneca. Μέσα στο κλίμα που έχει δημιουργηθεί, η Pfizer παρουσιάζεται η εταιρεία που μπορεί να καλύψει τις ευρωπαϊκές ανάγκες σε εμβόλια. Κάτι που ενισχύεται και από το πρόγραμμα παραδόσεων το επόμενο διάστημα. Ο μήνας Μάρτιος παρουσιάζεται ως προβληματικός για τις παραδόσεις εμβολίων AstraZeneca, τη στιγμή που η Pfizer έχει σταθερό πρόγραμμα παραδόσεων 10 χιλιάδες δόσεις την εβδομάδα.

Στην Κύπρο οι αρχικοί προγραμματισμοί για παραλαβή 391.637 δόσεων της Pfizer εκτινάχθηκαν κοντά στο 1 εκατ. δόσεις μετά τα πρώτα προβλήματα που παρουσιάστηκαν με τις μειωμένες παραδόσεις του εμβολίου της AstraZeneca.

Πάνω από τη Λεμεσό το Lockdown

Ο άλλος μεγάλος πονοκέφαλος, περισσότερο για την κυβέρνηση, είναι η Λεμεσός και η άσχημη επιδημιολογική εικόνα που συνεχίζει να παρουσιάζει η πόλη. Τα επιδημιολογικά δεδομένα της Εθνικής αναφοράς για τον COVID-19, ενισχύουν τα σενάρια επιστροφής του ολικού Lockdown. Με βάση τους επιδημιολογικούς δείκτες από τους 10 θανάτους που καταγράφηκαν την περίοδο 1-18 Μαρτίου, με τελική αιτία θανάτου την COVID-19, το 90% είχε ως μόνιμη διαμονή την Επαρχία Λεμεσού. Δεδομένα που εάν δεν αλλάξουν, ενισχύουν το σενάριο λήψης τοπικών μέτρων στη Λεμεσό, με πρώτο τους περιορισμούς μετακίνησης των Λεμεσιανών εκτός των γεωγραφικών ορίων της επαρχίας. Όλες οι πληροφορίες που διαρρέουν, θέλουν το κυβερνητικό επιτελείο να είναι έτοιμο να λάβει σκληρά μέτρα ακόμα και μέσα στην περίοδο του Πάσχα, εάν δεν υποχωρήσουν οι επιδημιολογικοί δείκτες.

Ασκήσεις επί χάρτου για 400 κλίνες, με εντολή του υπουργού Υγείας

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Η Κύπρος έχει μπει στο τρίτο κύμα της πανδημίας, κάτι που αναμενόταν ότι θα γινόταν μέσα στον Μάρτιο. Η επικράτηση στην κοινότητα του βρετανικού στελέχους του νέου κορωνοϊού θεωρείται υπεύθυνη για την αύξηση, τόσο της μετάδοσης, όσο και της νόσησης, νεαρότερων σε ηλικία ατόμων, τα οποία σε κάποιες περιπτώσεις δεν έχουν άλλα συνοδά νοσήματα. Το γεγονός αυτό φέρνει το Υπουργείο Υγείας και τον ΟΚΥπΥ σε αρκετά δύσκολη θέση, καθώς το Σύστημα Υγείας δεν θα αργήσει να φτάσει στα όριά του. Ο Κωνσταντίνος Ιωάννου την Πέμπτη, σε δηλώσεις του, μετά τη σύσκεψη με τη διευθυντική ομάδα του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας, είπε ότι αυξήθηκε η δυνατότητα νοσηλείας ασθενών με COVID-19, αλλά η επάρκεια των νοσοκομείων δεν είναι απεριόριστη. Τα μεγαλύτερα προβλήματα εντοπίζονται, αφ' ενός, στην εξεύρεση του ιατρικού προσωπικού, καθώς και στη συμφωνία με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, με τα οποία έπρεπε να βρεθεί η χρυσή τομή για τις αποζημιώσεις και τον τρόπο με τον οποίο θα εξυπηρετούσαν.

Μόλις μερικές μέρες μετά την εφαρμογή του προσφάτως επικαιροποιημένου πλάνου για την διαχείριση της πανδημίας στα δημόσια νοσηλευτήρια, με την ανάπτυξη 300 κοινών κλινών, ο ΟΚΥπΥ, με εντολή του υπουργού Υγείας, άρχισε να επεξεργάζεται το πλάνο για αύξηση των κοινών κλινών στις 400, αποκλειστικά για νοσηλεία ασθενών με COVID-19. Το γεγονός ότι καθημερινά πραγματοποιούνται γύρω στις 25 εισαγωγές και παραχωρούνται περίπου 20 εξιτήρια, αυξάνει συνεχώς τον αριθμό των νοσηλευομένων. Παράλληλα, νοσηλεύονται άνω των 700 ασθενών με άλλα προβλήματα υγείας, με αποτέλεσμα να αξιοποιείται το 80% περίπου των κλινών στα δημόσια νοσηλευτήρια. Η κατάσταση θεωρείται δύσκολη στα δημόσια νοσηλευτήρια, αφού ήδη λειτουργεί ο θάλαμος COVID-19 που διαμορφώθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας, ενώ οι διαδικασίες έχουν ολοκληρωθεί και στην Πάφο.

Δύσκολη εξίσωση καλούνται να λύσουν οι ιθύνοντες της υγείας, με τις συνεχείς διαβουλεύσεις μεταξύ τους, δεδομένου του στόχου που έχει τεθεί η Κύπρος να μην κλείσει ξανά, αλλά να οδεύει μόνο προς το ξεκλείδωμα.

Το πλάνο, σύμφωνα με αρμόδιες πηγές, αποτελεί μέρος της προσπάθειας που γίνεται για να αυξηθούν οι δυνατότητες του Συστήματος Υγείας, προκειμένου η οικονομία να μην κλείσει ξανά. Ο Απρίλιος θεωρείται ο μήνας κατά τον οποίο θα υπάρξει σημαντική εμβολιαστική κάλυψη που θα αυξήσει την προστασία του πληθυσμού, με την κυβέρνηση να θέλει να κρατήσει την οικονομία σε λειτουργία, στο τελευταίο αυτό κομμάτι της διαδρομής.

Πρόκληση το προσωπικό

Η ανάπτυξη των 400 κλινών δεν είναι εύκολη υπόθεση, καθώς, όπως τόνισε και ο ίδιος ο υπουργός Υγείας, το μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται στην εύρεση του προσωπικού, όχι τόσο του νοσηλευτικού, αλλά κυρίως του ιατρικού. Ιατρικοί κύκλοι αναφέρουν στην «Κ» ότι σε κοινές κλίνες COVID-19 χρειάζονται περίπου 4 γιατροί ανά 25 ασθενείς. Η αναλογία αυτή μεταφράζεται σε 64 ιατρούς ανά 400 ασθενείς, στην περίπτωση που θα αναπτυχθεί πλήρως το υπό διαμόρφωση πλάνο. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, περίπου του 80% των ιατρών στην Κύπρο οι ειδικοί παθολόγοι, οι οποίοι αναμένεται ότι θα αποτελέσουν τον βασικό κορμό της στελέχωσης των θαλάμων με ασθενείς COVID-19. Η δεύτερη σημαντικότερη ειδικότητα είναι οι πνευμονολόγοι, ενώ πιστεύεται ότι υπάρχει η δυνατότητα εύρεσης περίπου 40 ειδικών παθολόγων και 20 πνευμονολόγων, για να στελεχώσουν αυτούς τους θαλάμους. Το πρόβλημα που προκύπτει είναι ότι ένας αριθμός ειδικών παθολόγων, θα πρέπει να κληθεί από τον ιδιωτικό τομέα, την ώρα που αρκετοί είναι προσωπικοί γιατροί. Ως εκ τούτου, ο καθένας παρακολουθεί δεκάδες ασθενείς, ενώ διαχειρίζονται και περιστατικά COVID-19.

Τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια

Η λύση που έχει προταθεί και επί αυτής γίνονται οι συζητήσεις, είναι να συμβάλουν τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, με το να δεχθούν ασθενείς από τον δημόσιο τομέα. Μια πρόταση που κατατέθηκε αφορούσε στην μεταφορά ασθενών από τις παθολογικές κλινικές των δημόσιων νοσοκομείων στα ιδιωτικά, ωστόσο φαίνεται πως κι αυτή η εξίσωση είναι δύσκολη, αφού αρκετά από αυτά, λόγω της ένταξής τους στο ΓεΣΥ, καλούνται να εξυπηρετήσουν μεγάλο όγκο ασθενών non-COVID. Το ζήτημα που έπρεπε να επιλυθεί αφορούσε στον τρόπο της αποζημίωσης των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων από το κράτος, καθώς στη συμφωνία για ένταξή τους στο ΓεΣΥ δεν υπήρχε πρόνοια για τη διαχείριση της πανδημίας. Ωστόσο, με την παρέμβαση του υπουργού Υγείας, αυτό βαίνει προς ομαλοποίηση. Βάσει των συζητήσεων, ο ιδιωτικός τομέας θα παραλαμβάνει ασθενείς που χρήζουν οφθαλμιατρικής, ουρολογικής, ωτορυνολαρυγγολογικής θεραπείας και φροντίδα, καθώς και τα περιστατικά γενικής χειρουργικής. Ωστόσο, δεν έχουν όλα τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια όλες τις ειδικότητες γι' αυτό αναμένεται ότι θα γίνει καταμερισμός εργασίας εκ περιτροπής, βάσει των δυνατοτήτων του κάθε ιδιωτικού νοσηλευτηρίου. Σύμφωνα με αρμόδια πηγή, οι ασθενείς θα μεταφέρονται στα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, αφού θα έχουν περάσει από το ΤΑΕΠ των δημοσίων νοσηλευτηρίων κι εκεί θα έχει κριθεί ότι πρέπει να γίνουν εισαγωγή.

Είμαστε live
στη νέα μας ιστοσελίδα!
www.GoGordian.com
GoGordian REAL ESTATE
7777 5656 | www.gogordian.com

Οι ανθρωποι που ήταν κάποτε του προέδρου

Ήλθαν, είδαν, κάποιοι βοήθησαν, άλλοι απομακρύνθηκαν, άλλοι κάπκαν πολιτικά και οι πλείστοι απήλθαν από τον Λόφο

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Αν παρατηρήσει κάποιος στιγμιότυπα από την εποχή της διακυβέρνησης του Γλαύκου Κληρίδη θα διαπιστώσει, πως σε κάθε φωτογραφία, λίγα βήματα πιο πίσω από τον πρώην πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας βρίσκεται διαχρονικά το ίδιο πρόσωπο: ο στενότερος συνεργάτης του Γλαύκου Κληρίδη από την ίδρυση του Συναγερμού μέχρι και την τελευταία μέρα της ζωής του, ο Παντελής Κούρος. Ήταν το δεσμείν και το λύειν, όπως λένε πρόσωπα που έζησαν από κοντά την εποχή, έλυνε τα καθημερινά ζητήματα διακριτικά μεθοδευμένα, με εχεμύθεια και κυρίως χωρίς δική του πολιτική ατζέντα. «Εγώ γιατί να μην έχω τον Κούρο μου;» ήταν κάτι που έλεγε συχνά στο Προεδρικό ο Νίκος Αναστασιάδης. «Ο Αναστασιάδης δεν είναι ο Κληρίδης» απαντούν σε αυτό το ρητορικό ερώτημα με νόημα συναγερμικά στελέχη. Η αλήθεια είναι όμως πως καθ' όλη τη διάρκεια της πολιτικής του πορείας, είχε μία σειρά συνοδοιπόρων που ήλθαν, είδαν και απήλθαν. Λίγο το θερμό του χαρακτήρα του, λίγο οι κινήσεις του και λίγο η κόπωση μιας μακράς και επίπονης διακυβέρνησης, τους έκαναν να απομακρυνθούν από το προεδρικό περιβάλλον. Άλλοι χρονολογούνται από την εποχή της Πινδάρου, άλλοι έφτασαν μέχρι το Προεδρικό και άλλοι ανελίχθηκαν στο πλευρό του κατά τη διάρκεια της προεδρικής του θητείας. Κάποιοι αποχώρησαν πυροβολώντας, άλλοι απομακρύνθηκαν διακριτικά και άλλοι κάπκαν πολιτικά από τη στενή τους συνεργασία.

Ο Νίκος Αναστασιάδης αναζητούσε εναγωνίως τον δικό του Κούρο, ωστόσο, μία στρατιά συνεργατών πέρασε από το κατώφλι του Προεδρικού και για διάφορους λόγους δεν στέριωσε.

Μία ανασκόπηση του ποιοι βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή όταν ο Νίκος Αναστασιάδης διεκδικούσε το 2013 την προεδρία είναι αρκετή για να διαφανεί η απώλεια, οι μετακινήσεις και το σημερινό πολιτικό «νεκροταφείο» που επικρατεί στο Προεδρικό. Σε πολιτικό επίπεδο, ήταν οι Αβέρωφ Νεοφύτου, Χρίστος Στυλιανίδης, Σωκράτης Χάσικος, Χάρης Γεωργιάδης, Παναγιώτης Αντωνίου που έβαλαν πλάτη στον προεκλογικό, ενώ σε τεχνοκρατικό επίπεδο οι Ανδρέας Χατζήκυριακος, Μακάριος Δρουσιώτης και Πάμπος Χαραλάμπους. Ο Χρίστος Στυλιανίδης ήταν ένας από τους στενούς συνεργάτες του Προέδρου, με τους δύο να έρχονται κοντά κατά την περίοδο του Σχεδίου Ανάν και της στάσης που τήρησε ο τότε πρόεδρος του ΔΗΣΥ. Ο κ. Στυλιανίδης είχε αναλάβει τότε το κυβερνητικό πρόγραμμα, υπήρξε δίπλα στον πρόεδρο ως κυβερνητικός εκπρόσωπος την κρίσιμη περίοδο του κουρέματος και αποχώρησε για τις Βρυξέλλες έναν χρόνο αργότερα, πρώτα ως ευρωβουλευτής και στη συνέχεια ως Επίτροπος. Οι σχέσεις των δύο άρχισαν να μπαίνουν στον πάγο μετά το ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα. Όπως λένε στελέχη του ΔΗΣΥ, αλλά και ο στενός περίγυρος του κ. Στυλιανίδη, ο τελευταίος έβαλε πλάτη με τις γνωριμίες που είχε κάνει στις Βρυξέλλες αλλά ιδιαίτερα με την καλή σχέση που έκτισε με τους Γιούνκερ και Μογκερίνι ούτως ώστε η Ε.Ε. να παίξει τον δικό της ρόλο στη λύση του Κυπριακού. Το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα είχε προκαλέσει, όπως λέγεται, την ενόχληση της Κομισιόν απέναντι στον Νίκο Αναστασιάδη και τη στάση του στο κρίσιμο δείπνο. Για την κατάσταση είχε απογοητευτεί και ο Χρίστος Στυλιανίδης που θεωρούσε την κατάσταση εκεί ως ιδανική ευκαιρία για επίλυση του Κυπριακού και την οργή του Νίκου Αναστασιάδη προς τον ίδιο και τις Βρυξέλλες. «Εμείς έχουμε ή όχι εκπρόσωπο στις Βρυξέλλες;» ήταν κάτι που έλεγαν παροικούντες του Προεδρικού στον Πρόεδρο. Κάποιοι αφελώς, άλλοι καλοπροαίρετα, χύνοντας νερό στον μύλο της ρήξης. Στο ίδιο μοτίβο, ο περίγυρος του προέδρου εξέφραζε στο παρασκήνιο ενόχληση για την απουσία του Χρίστου Στυλιανίδη από τον προεκλογικό του 2018. Οι σχέσεις των δύο πήραν την κάτω βόλτα βεβαίως, με την υπόθεση των χρυσών διαβατηρίων και τις προειδοποιήσεις του Χρίστου Στυλιανίδη γύρω από το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων. Συζητήσεις που κινήθηκαν σε υψηλούς τόνους και είχαν ως αποτέλεσμα την πλήρη ρήξη.

Η παλιά σειρά

Την αποχώρηση από την πρώτη γραμμή είδαμε και στην περίπτωση του πρώην υπουργού Εσωτερικών Σωκράτη Χάσικου. Αν και θερμόαιμος όπως και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, είχε τον δικό του τρόπο επικοινωνίας με τον Νίκο Αναστασιάδη και διατηρούσε ρόλο πρώτου βιολιού το 2013. Η αποχώρησή του από το κυβερνητικό σχήμα πυροδότησε τις φημολογίες γύρω από τις αιτίες, έστω κι αν ο ίδιος επέμενε πως η παραίτηση είχε να κάνει με προσωπικούς λόγους. Κάποιοι είδαν πίσω από την αποχώρηση διαφωνίες για το επενδυτικό πρόγραμμα και άλλοι διαφωνίες σε θέματα ευρύτερης πολιτικής με τον πρόεδρο. Η αλήθεια βεβαίως είναι πως ο Σωκράτης Χάσικος δεν δίστασε να δείξει δημόσια τη δυσφορία του για τους χειρισμούς στο Κυπριακό, όταν εντάθηκε η φημολογία συζήτησης δύο κρατών σε διευρυμένο πολιτικό γραφείο του ΔΗΣΥ.

Διαφωνία με τον Νίκο Αναστασιάδη εξέφρασε και στο παρασκήνιο ο Ιωάννης Κασουλίδης. Ενδεικτική η τοποθέτησή του, όταν αποκάλυψε πως αποχωρεί από το κυβερνητικό σχήμα και για ποιους λόγους δεν πήγε επίτροπος της Ε.Ε. «Είπα αφού το Κυπριακό προχωρά προς αυτή την πορεία να παραμείνω στο πλευρό του Νίκου Αναστασιάδη αλλά λυπούμαι πολύ έτσι κλάππα δεν ξανατρώω». Ο ίδιος βεβαίως παραμένει ενεργός και το τελευταίο διάστημα συμμετέχει στη διαπραγματευτική ομάδα, αλλά από σχετική απόσταση με τον πρόεδρο. Στενός συνεργάτης του Νίκου Αναστασιάδη ήταν και ο υπουργός Δικαιοσύνης Ιωνάς Νικολάου, ο οποίος μετά την υπόθεση Μεταξά αναγκάστηκε να παραιτηθεί από το υπουργικό σχήμα. Μία παραίτηση που για κάποιους άργησε πολύ δεδομένων των επεισοδίων που καταγράφηκαν στις κεντρικές φυλακές επί θητείας του. Της παραίτησης όπως λέγεται είχε προηγηθεί μία άτυπη συμφωνία μεταξύ των δύο ανδρών, για να αναλάβει στη συνέχεια ο κ. Νικολάου τη θέση του γενικού εισαγγελέα. Κάτι που δεν έγινε λόγω των έντονων αντιδράσεων περί κομματικοποίησης του θεσμού.

Η δυσμενής μετάθεση

Στενός συνεργάτης του Νίκου Αναστασιάδη ήταν και ο πρώην διευθυντής του γραφείου του Παναγιώτης Αντωνίου. Ο κ. Αντωνίου ήταν στο πλευρό του για χρόνια, όσο ο Νίκος Αναστασιάδης ήταν πρόεδρος του ΔΗΣΥ και εκείνος διευθυντής του ΔΗΣΥ και είχαν ιδιαίτερα στενή σχέση κατά τον προεκλογικό. Ακολούθησε τον Νίκο Αναστασιάδη στον Λόφο, στη θέση του διευθυντή του γραφείου του Προέδρου ωστόσο, έναν και πλέον χρόνο αργότερα, παραιτήθηκε. Αφορμή θεωρείται το μπάχαλο που δημιουργήθηκε γύρω από το συμβόλαιο της διοικήτριας της Κεντρικής, ωστόσο η απόφαση αποχώρησής του από το Προεδρικό λήφθηκε νωρίτερα. Υπήρχε τότε σοβαρή διαφωνία μεταξύ του ιδίου και του υφυπουργού Κωνσταντίνου Πετρίδη, ο οποίος ένιωθε ότι αναλάμβανε και τον δικό του ρόλο. Αν και η αρχική σκέψη ήταν να διοριστεί πρέσβης στην Αθήνα τα πράγματα άλλαξαν λόγω αλλαγής της Προεδρίας στο ΔΗΚΟ και αποχώρησης από το κυβερνητικό σχήμα. Γι' αυτό τον λόγο, διορίστηκε πρώτα στην ΕΔΥ και λίγο αργότερα, στην Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας.

Οι σχέσεις οργής

Ίσως το πιο πολυσυζητημένο πρόσωπο-συνεργάτης του προέδρου να είναι ο δημοσιογράφος και ερευνητής Μακάριος Δρουσιώτης. Η σχέση των δύο χρονολογείται από την περίοδο του δημοψηφίσματος, με δημοσιογραφικούς και πολιτικούς κύκλους να σημειώνουν πως ο κ. Δρουσιώτης ήταν από τα λίγα πρόσωπα που στάθηκαν στο πλευρό του την περίοδο της πολιτικής του απομόνωσης. Ήταν ένας εκ των «incognito» στενών συνεργατών του στη σύνταξη του κυβερνητικού έργο κατά τον προεκλογικό του 2013. Η συνεργασία τους έγινε γνωστή στον ευρύτερο κύκλο του επιτελείου μετά τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών, καθώς οι ΔΗΚΟϊκοί και άλλοι κύκλοι σκληρότερων θέσεων στο Κυπριακό έβλεπαν τον κ. Δρουσιώτη ως κόκκινο πανί.

Το βιβλίο του Μακάριου Δρουσιώτη για τον ρόλο της Ρωσίας στο Κυπριακό και η μετέπειτα αντίδραση του Ρώσου πρέσβη, έκαναν τον κ. Δρουσιώτη να παραιτηθεί από το Προεδρικό και να ακολουθήσει τον Χρίστο Στυλιανίδη στις Βρυξέλλες, διατηρώντας, ωστόσο, σχέσεις με τον πρόεδρο. Όλα άλλαξαν κατά την περίοδο των συνομιλιών, με τον Μακάριο Δρουσιώτη να σημειώνει πως οι σχέσεις τους διακόπηκαν, όταν ο πρόεδρος άλλαξε πλεύση στο Κυπριακό. Είχε φωτογραφηθεί από κύκλους του Προεδρικού ως το πρόσωπο που έδωσε στοιχεία στον OCCRP για το δικηγορικό γραφείο του Νίκου Αναστασιάδη και τις πολιτογραφήσεις, κάτι που διέψευσε αναφανδόν ο γνωστός δημοσιογράφος. Ο ίδιος είχε καταγγείλει πως παρακολουθείτο, φωτογραφίζοντας το Προεδρικό. Η πλήρης ρήξη, ωστόσο, ήρθε με την κυκλοφορία του βιβλίου του «Η Συμμορία». «Ουδείς ασφαλέστερος εχθρός από τον ευεργετηθέντα» έλεγαν πρόσωπα από τον στενό κύκλο του Νίκου Αναστασιάδη μετά την κυκλοφορία του βιβλίου και τήρησαν σιγή ιχθύος για τα όσα καταγράφονται στο βιβλίο, χωρίς να επιβεβαιώνουν, αλλά κυρίως χωρίς να διαψεύδουν όσα λέχθηκαν σε αυτό.

Η ρήξη με τον Χρίστο Στυλιανίδη, οι τεταμένες σχέσεις με τον Μακάριο και οι υπουργοί που κρατούν αποστάσεις.

Αποχώρηση που έγινε διακριτικά αλλά προκάλεσε ερωτήματα, ήταν κι αυτή του δημοσιογράφου Πάμπου Χαραλάμπους. Ο κ. Χαραλάμπους είχε αποχωρήσει από την αρχισυνταξία της εφημερίδας «Αλήθεια» το 2013 και ακολούθησε τον Νίκο Αναστασιάδη στο Προεδρικό, αναλαμβάνοντας τις ομιλίες του. Η σχέση τους με την πάροδο του χρόνου φέρεται να αλλοιώθηκε, με τον πρόεδρο να μην ανανεώνει το συμβόλαιο του κ. Χαραλάμπους. Όπως λέγεται στα κομματικά πηγαδάκια, ο πρόεδρος είχε δυσαρεστηθεί από την ξεκάθαρα διαφορετική θέση του κ. Χαραλάμπους στο Κυπριακό, από το 2017.

Σήμερα πάντως ο κ. Χαραλάμπους έχει επιστρέψει στην «Αλήθεια» και μέσω της αρθρογραφίας του καταδεικνύει τη διαφωνία του με τους χειρισμούς του Νίκου Αναστασιάδη στο Κυπριακό.

Αυτοί που μένουν...

Το ερώτημα είναι ποιος είναι ο νέος στενός κύκλος του προέδρου, καθώς πολλοί εναλλάσσονται, αλλά η εντύπωση που μένει είναι ότι ο ίδιος είναι πιο μόνος όσο ποτέ. Οι ελπίδες ότι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Κυριάκος Κούσιος θα γινόταν ο «Κούρος του» εξανεμίστηκαν πολύ νωρίς και δεν αποκλείεται σύντομα να υπάρξουν εξελίξεις. Σταθερός συνεργάτης του θεωρείται ο Βίκτωρας Παπαδόπουλος, ενώ στον ιδιαίτερα στενό κύκλο του μετακινήθηκαν λίαν προσφάτως ο πρώην κοινοβουλευτικός συνεργάτης του και πλέον μέλος του διπλωματικού γραφείου του Παντελής Παντελίδης, ο πρώην δημοσιογράφος Λοΐζος Αντωνίου και ο διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου Πέτρος Δημητρίου.

Από μακριά κι αγαπημένοι

Στενός συνεργάτης του Νίκου Αναστασιάδη από την περίοδο που βρισκόταν στην Πινδάρου μέχρι και πρόσφατα, ήταν ο σύμβουλος επικοινωνίας Ανδρέας Χατζήκυριακος. Ο κ. Χατζήκυριακος θεωρείτο για καιρό το πρόσωπο που επηρέαζε έντονα τον πρόεδρο της Δημοκρατίας σε μεγάλα ζητήματα. Μετά την επανεκλογή Αναστασιάδη σταμάτησε να συνεργάζεται μαζί του επαγγελματικά στον τομέα της επικοινωνίας, ωστόσο, διατηρούν ακόμη καλές σχέσεις, σε σημείο που ο πρόεδρος τον συμβουλεύεται κατά περιόδους σε διάφορα ζητήματα επικοινωνίας και πολιτικής. Για την επικοινωνιακή διαχείριση έχει προσληφθεί ο Θωμάς Γεράκης, δημοσκόπος της εταιρείας Marc στην Ελλάδα.

Το μεγαλύτερο ζήτημα που έχει να διαχειριστεί ο Νίκος Αναστασιάδης είναι οι αποστάσεις ασφαλείας που διατηρούν πλέον οι υπουργοί του, οι οποίοι άλλοτε ήταν στενοί συνεργάτες του. Κάποιοι έχουν καεί από τον χυλό και φυσούν και το γιαούρτι, μετά από τη δύσκολη συμβίωση μαζί του, άλλοι λόγω άλλων καθηκόντων δεν μπορούν να είναι συνεχώς μαζί του, άλλοι και τα δύο. Ο πρόεδρος έχει ήδη εκφράσει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι έχουν απομακρυνθεί από την καθημερινότητά του πολιτικά πρόσωπα που ήταν κοντά του κατά την πρώτη διακυβέρνηση. Δεν είναι τυχαία η πρόσφατη επανένταξη του Νίκου Χριστοδουλίδη στον καθημερινό πρωινό καφέ. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης, ο οποίος θεωρείται ο πιο στενός συνεργάτης του, λόγω και των εξελίξεων στο Κυπριακό, βρίσκεται ένα βήμα πίσω από τα καθημερινά δρώμενα. Μάλιστα, η σχέση που είχαν υπήρξε στο παρελθόν σημείο τριβής για την τριάδα Χάρη-Χριστοδουλίδη-Πετρίδη.

Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης ήταν το δεξί χέρι του Νίκου Αναστασιάδη από το διάστημα που ανέλαβε καθήκοντα διευθυντή του γραφείου του προέδρου του ΔΗΣΥ το 2011 αλλά και όσο ήταν υφυπουργός παρά τω Προέδρω. Οι σχέσεις τους πέρασαν από διάφορες διακυμάνσεις ιδιαίτερα κατά την περίοδο του κουρέματος και στο θέμα των χρυσών διαβατηρίων. Μάλιστα, η μετακίνησή του στο υπουργείο Εσωτερικών θεωρήθηκε «υποβιβασμός μέσω αναβάθμισης». Σήμερα, με τις εξελίξεις στην οικονομία, μία τέτοια στενή σχέση θεωρείται πρακτικά αδύνατη και δεν πέρασε απαρατήρητη η δήλωση του κ. Πετρίδη ότι αποχωρεί λίαν συντόμως από την πολιτική. Την καλή σχέση του διατηρεί με τον Χάρη Γεωργιάδη, έστω κι αν ο τελευταίος έχει αποχωρήσει από το υπουργικό σχήμα.

Αν και οι σχέσεις τους πέρασαν φουρτούνες, όταν ο πρόεδρος του αρνήθηκε τη θέση του υπουργού Εξωτερικών και ο ίδιος αρνήθηκε να αναλάβει εκ νέου το χαρτοφυλάκιο του υπουργείο Οικονομικών, διατηρούν στενή επαφή, έστω κι αν πολλοί θεωρούν πως ο Νίκος Αναστασιάδης «έκαψε» πολιτικά τον Χάρη Γεωργιάδη κρατώντας τον για καιρό στο χαρτοφυλάκιο των Οικονομικών. Τόση, που για κάποιους θεωρείται δεδομένο ότι σε αυτόν θα δώσει το δακτυλίδι του κόμματος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, μετά και τις δηλώσεις του για τον νέο ρεαλισμό.

Ο σταρ του NBA στο στόχαστρο του Ταγίπ Ερντογάν

Δέχομαι καθημερινά απειλές για τη ζωή μου από την τουρκική κυβέρνηση λέει στην «Κ» ο μπασκετμπολίστας Ενές Καντέρ

«Πολλοί φίλοι μου με ρωτούν γιατί το κάνω αυτό, αφού προκαλεί τόσα προβλήματα και πόνο στην οικογένειά μου και απαντώ: η οικογένειά μου είναι μία ακόμη οικογένεια που υποφέρει από το καθεστώς Ερντογάν» λέει ο Ενές Καντέρ.

Συνέντευξη στον **ΤΑΣΟ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Ο Τούρκος σταρ του NBA και φανατικός πολέμιος του Ερντογάν Ενές Καντέρ μιλάει αποκλειστικά στην «Κ» από τις ΗΠΑ για τις απειλές κατά της ζωής του και τη ζωή στην Τουρκία του Ερντογάν. Μιλάει για το γεγονός ότι η οικογένειά του αναγκάστηκε να τον αποκηρύξει, για να επιβιώσει στην Τουρκία, για τη σχέση του με τον Γκιουλέν, αλλά και για την επιθυμία του να συναντήσει τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη.

–Είσαι σταρ του NBA με έντονη ακτιβιστική δράση. Πόσο δύσκολο ήταν να μιλήσεις εναντίον της κυβέρνησης Ερντογάν;

–Είναι δύσκολο, αλλά είναι κάτι πιο μεγάλο από την καλαθόσφαιρα και από το NBA. Αγωνίζομαι για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και για τους συμπατριώτες μου. Μιλάω γι' αυτά από το 2013 και το έναυσμα ήταν το σκάνδαλο διαφθοράς στην Τουρκία. Ο Ερντογάν, η οικογένειά του και κάποιοι από την κυβέρνησή του ήταν αναμεμειγμένοι σε αυτό το σκάνδαλο. Μιλάω, λοιπόν, γι' αυτά μέσα από την «πλατφόρμα» που έχω ως καλαθοσφαιριστής του NBA και θα συνεχίσω να μιλάω για τους ανθρώπους στην Τουρκία που δεν μπορούν. Αν δείτε τώρα στην Τουρκία τι συμβαίνει, θα δείτε τόσο κόσμο άδικα στη φυλακή. Η Τουρκία είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο σε φυλακίσεις δημοσιογράφων για παράδειγμα, κάτι που είναι απαράδεκτο. Δείχνει ότι δεν υπάρχει ελευθερία έκφρασης στη χώρα μου. Εάν κριτικάρεις την κυβέρνηση θα πας στη φυλακή. Όταν πρωτοήλθα στις ΗΠΑ και έβλεπα δημοσιογράφους, αθλητές, καλλιτέχνες να κριτικάρουν την αμερικανική κυβέρνηση στα ΜΜΕ δεν το πίστευα και όταν το σχολίασα σε συναθλητές μου μου εξήγησαν ότι «σε αυτή τη χώρα δεν πάμε φυλακή, επειδή κριτικάρουμε την κυβέρνηση ή επειδή λέμε τη γνώμη μας».

–Οι γονείς σου και η οικογένειά σου βρίσκονται στην Τουρκία;

–Ναι, στην Κωνσταντινούπολη.

–Πόσο καιρό έχεις να βρεθείς ή να μιλήσεις με την οικογένεια σου;

–Είναι λίγο περίπλοκο. Ο πατέρας μου απολύθηκε από το πανεπιστήμιο λόγω του αγώνα που κάνω και την κριτική που κάνω στην τουρκική κυβέρνηση. Η αδελφή μου έχει τελειώσει την Ιατρική, αλλά δεν βρίσκει πουθενά δουλειά, όπως και ο αδελφός μου που είναι επίσης καλαθοσφαιριστής και όλες οι ομάδες του έχουν κλείσει την πόρτα. Έτσι η οικογένειά μου αναγκάστηκε να δημοσιεύσει μια δημόσια επιστολή στην οποία δήλωνε ότι με αποκηρύσσει. Όμως, η τουρκική κυβέρνηση δεν το πίστεψε. Έκαναν επιδρομή στο σπίτι της οικογένειάς μου και έλεγξαν τα πάντα. Έτσι εγώ δεν έχω καμία σχέση μαζί τους, γιατί αν βρουν έστω ένα μήνυμά μου, τότε θα φυλακιστούν. Ο πατέρας μου έμεινε κάποιο καιρό στη φυλακή.

> *«Έχω μονίμως ένα κόκκινο κουμπί που μου το έχει διαθέσει το FBI και μου έχει πει "όταν νιώσεις απειλή πάτησε το κουμπί και σε 2-3 λεπτά θα είμαστε κοντά σου"».*

–Γιατί δεν μετακομίζουν εκτός Τουρκίας;

–Δεν μπορούν. Η τουρκική κυβέρνηση τους έχει πάρει τα διαβατήρια και ουσιαστικά είναι όμηροί της. Πολλοί φίλοι μου με ρωτούν γιατί το κάνω αυτό, αφού προκαλεί τόσα προβλήματα και πόνο στην οικογένειά μου και απαντώ: η οικογένειά μου είναι μία ακόμη οικογένεια, είναι τόσες πολλές οι οικογένειες που υποφέρουν στην Τουρκία κάτω απ' αυτό το καθεστώς. Εγώ μιλάω για όλους και για τους αθώους ανθρώπους που βασανίζονται στις φυλακές.

–Εσύ δέχεσαι απειλές κατά της ζωής σου;

–Αμέτρητες. Δέχομαι απειλές καθημερινά από την τουρκική κυβέρνηση.

–Με ποιους τρόπους;

–Συνήθως μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έχω όμως μιλήσει με το FBI και με προστατεύει. Έχω μονίμως ένα κόκκινο κουμπί στο δωμάτιό μου ή στο ξενοδοχείο, όταν ταξιδεύω με την ομάδα, που μου το έχει διαθέσει το FBI και μου έχει πει «όταν νιώσεις απειλή πάτησε αυτό το κουμπί και σε 2-3 λεπτά θα είμαστε κοντά σου». Έχω και σωματοφύλακες μαζί μου, όταν κινούμαι. Νιώθω προστατευμένος στις ΗΠΑ, αλλά όχι πουθενά αλλού.

–Εάν έπαιρνες μεταγραφή σε μια ευρωπαϊκή ομάδα, θα ένιωθες ότι απειλείσαι;

–Είμαι ευτυχισμένος στις ΗΠΑ και στο NBA. Σε λίγο καιρό θα πάρω και την αμερικανική υπηκοότητα και θα μπορώ να ταξιδεύω ίσως με μεγαλύτερη ασφάλεια. Η τουρκική κυβέρνηση έχει προσπαθήσει να με βάλει στη λίστα της Interpol για να συλληφθώ και να απελαθώ στην Τουρκία.

–Κάποιοι θα πουν ότι ο Ερντογάν είναι ένας δημοκρατικά εκλεγμένος ηγέτης άρα ο δικός σου αγώνας ίσως να θεωρηθεί προδοσία απέναντι στη χώρα σου. Τι απαντάς; Γιατί αποκαλείς τον Ερντογάν «δικτάτορα»;

–Τον αποκαλώ δικτάτορα, γιατί έχει βάλει εκατοντάδες δημοσιογράφους στις φυλακές. Δεν υπάρχει ελευθερία έκφρασης στη χώρα μου. Ο Ερντογάν χρησιμοποιεί τη θρησκεία για να κάνει πλύση εγκεφάλου στους Τούρκους. Εάν κριτικάρεις τον Ερντογάν ή το κόμμα του θα βρεθείς στη φυλακή. Δείτε για παράδειγμα τον χαρισματικό Κούρδο πολιτικό Σελαχατίν Ντεμιρτάς, είναι στη φυλακή εδώ και 4-5 χρόνια επειδή κατέβηκε στις εκλογές, πήρε ένα καλό ποσοστό και ήταν «απειλή» για τον Ερντογάν. Αν είσαι Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης και μιλήσεις ενάντια στον Ερντογάν, τότε θα σε κλείσει η κυβέρνησή του. Δείτε τις εκθέσεις της Διεθνούς Αμνηστίας για τα βασανιστήρια που γίνονται στις τουρκικές φυλακές.

–Γιατί κερδίζει τότε συνέχεια τις εκλογές;

–Λόγω της πλύσης εγκεφάλου που προανέφερα και όλων αυτών των μεθόδων και απειλών αλλά και του ελέγχου των ΜΜΕ, ο τουρκικός λαός δεν ξέρει κάτι άλλο. Θυμάστε τι έκανε στις δημοτικές εκλογές, όταν έχασε και τις τρεις μεγάλες πόλεις, Σμύρνη, Άγκυρα και Κωνσταντινούπολη και δεν αναγνώριζε το αποτέλεσμα των εκλογών; Πιστεύω ότι ο λαός βλέπει πλέον τι είδους ηγέτης είναι.

–Ένα άλλο επιχείρημα που μπορεί να λεχθεί είναι ότι η Τουρκία ανέκαθεν δεν είχε δημοκρατικά θεμέλια και πριν από τον Ερντογάν, υπήρχαν οι κυβερνήσεις που ελέγχονταν από τους Κεμαλιστές και τον στρατό.

–Πριν από τον Ερντογάν η δημοκρατία μπορεί να μην ήταν ιδανική αλλά ήταν πολύ καλύτερη, το ίδιο και η οικονομία. Η χώρα ήταν πιο ήρεμη. Με τον Ερντογάν έχουμε τόσες τρομοκρατικές επιθέσεις, έχουμε την εργαλειοποίηση των προσφύγων με τους οποίους απειλεί την Ευρώπη, κάτι που είναι ντροπή για την Τουρκία.

–Πιστεύεις ότι το πραξικόπημα του 2016 ήταν καθοριστικής σημασίας;

–Βεβαίως, γιατί μετά το πραξικόπημα βρήκε την ευκαιρία να αλλάξει σχεδόν τα πάντα στο στρατό, τη δικαιοσύνη και να βάζει στη φυλακή όποιον ήταν απέναντι του.

–Θεωρείς ότι το πραξικόπημα ήταν όντως αληθινό ή κατασκευασμένο;

–Βεβαίως, 100%. Ο ίδιος είπε σε ομιλία του ότι αυτό το πραξικόπημα ήταν ένα «θείο δώρο» κάτι που σόκαρε όσους το άκουσαν.

–Ποια η σχέση σου με τον Φετουλάχ Γκιουλέν; Ο Ερντογάν θεωρεί ότι βρίσκεται πίσω από το πραξικόπημα.

–Πάω στα σχολεία του Γκιουλέν από τότε που ήμουν μαθητής και ξέρω τι άνθρωπος είναι. Δεν ήταν ποτέ τόσο κοντά με τον Ερντογάν παλιά, όσο κάποια ΜΜΕ ισχυρίζονται. Τον γνώρισα το 2013 και κάθε καλοκαίρι τον επισκέπτομαι. Το 2016, τη νύχτα του πραξικοπήματος ήμασταν μαζί στις ΗΠΑ. Θυμάμαι ότι καθόμουν μαζί του και ένας μαθητής του μπήκε μέσα και του μετέφερε την είδηση του πραξικοπήματος και θυμάμαι ότι σοκαρίστηκε πολύ. Ήταν πολύ στεναχωρημένος για όσους σκοτώθηκαν στο πραξικόπημα και μας κάλεσε όλους τους μαθητές του να προσευχηθούμε για την Τουρκία. Όταν άκουσα τον Ερντογάν να τον κατηγορεί για το πραξικόπημα δεν το πίστευα. Ήμουν μαζί του και ο άνθρωπος αυτός δεν είχε καμία σχέση με το πραξικόπημα, ούτε κάποιος από τους ακόλουθους του.

–Έχετε ποτέ συναντηθεί με τον Ερντογάν;

–Ναι, το 2011. Ήμουν στην Τουρκία γιατί αγωνιζόμουν στην Εθνική Τουρκίας τότε. Κάναμε μια χειραψία.

–Αν συναντιόσασταν τι θα του έλεγες πρόσωπο με πρόσωπο;

–Μάλλον δεν θα του έλεγα κάτι, απλά θα τον έφτυνα στα μούτρα.

–Είσαι ένας πιστός μουσουλμάνος. Πώς είδες τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί μετά από απόφαση του Ερντογάν;

–Είναι απαράδεκτο. Η Αγία Σοφία είναι ένα μνημείο της UNESCO και αντιπροσωπεύει κουλτούρες και θρησκείες από όλο τον κόσμο. Ζούσα κοντά στη συγκεκριμένη περιοχή. Έχει τόσα τζαμιά σε εκείνη την περιοχή που είναι πάντα μισοάδεια. Άρα γιατί να μετατρέψεις ένα μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς σε τζαμί;

–Έχεις έρθει ποτέ στην Κύπρο;

–Βέβαια, είχα έρθει με τη Φενέρμπαχτσε και μου άρεσε πάρα πολύ. Δεν θυμάμαι ακριβώς πού πήγαμε και πού παίξαμε αλλά θυμάμαι πόσο μου άρεσε το φαγητό και η Κύπρος.

Μόνο με κυρώσεις

–Θεωρείς ότι ο πρόεδρος Τζο Μπάιντεν και η διακυβέρνησή του θα είναι πιο αυστηροί με τον Ερντογάν;

–Πιστεύω πως ναι, επειδή ο Τζο Μπάιντεν ενδιαφέρεται πολύ για το τι γίνεται στον κόσμο και για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είμαι σε επαφή με ανθρώπους από την κυβέρνηση του Μπάιντεν και ξέρω ότι τους ενδιαφέρει πολύ το θέμα. Ο τουρκικός λαός χρειάζεται βοήθεια αυτή τη στιγμή για να ανακτήσει τα δικαιώματά του.

–Πώς μπορούν να πιέσουν οι ΗΠΑ την Τουρκία ως προς το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και των σχέσεων με την Ελλάδα και την Κύπρο;

–Με κυρώσεις. Είδαμε όλοι ότι επέβαλαν κυρώσεις στην Τουρκία για τους S-400. Το ίδιο μπορεί και θα πρέπει να γίνει για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία. Θέλω να διευκρινίσω ότι όλα αυτά τα κάνω επειδή αγαπώ πολύ τη χώρα μου και θέλω να επιστρέψω και να δω την οικογένειά μου.

–Για κάποιους είσαι «προδότης» και για κάποιους «ήρωας».

–Δεν θέλω να είμαι τίποτα από τα δύο.

–Δεδομένου ότι το τουρκικό διαβατήριό σου έχει ακυρωθεί από την τουρκική κυβέρνηση, πώς ταξιδεύεις;

–Δεν ταξιδεύω. Ακόμα και όταν η ομάδα μου έχει αγώνες στο εξωτερικό εγώ δεν ακολουθώ.

–Αν για κάποιο λόγο αποφασίσεις να πας στην Τουρκία τι θα γίνει;

–Υπάρχει ήδη ένταλμα σύλληψης για μένα. Εάν πάω στην Τουρκία θα φυλακιστώ και σίγουρα θα με βασανίσουν.

Διαβάστε ολόκληρη τη συνέντευξη του Ενές Καντέρ στο **www.kathimerini.com.cy**

Ε/κ και Τ/κ θα πρέπει να κτίσουν γέφυρες

–Σε λίγο καιρό θα έχουμε ακόμα μια νέα σοβαρή προσπάθεια από τα Ηνωμένα Έθνη για επίλυση του Κυπριακού. Ποιο είναι το μήνυμα που θα ήθελες να στείλεις σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους;

-Το σημαντικό για να πετύχεις ειρήνη είναι να κτίζεις «γέφυρες» και με τον Ερντογάν στην εξουσία αυτό δεν το βρίσκω πιθανόν, δυστυχώς. Το μήνυμά μου στους Κυπρίους είναι να προσπαθήσουν να κτίσουν αυτές τις γέφυρες φιλίας για να πετύχουν την ειρήνη.

–Πιστεύεις ότι οι Έλληνες και οι Τούρκοι μπορούν να ζήσουν ειρηνικά δίπλα δίπλα;

-Όσο ο Ερντογάν είναι στην εξουσία είναι δύσκολο, επειδή το να καλλιεργεί το μίσος ανάμεσα σε λαούς και θρησκείες είναι ένας τρόπος να παραμένει στην εξουσία.

–Θα ήθελες να συναντιόσουν με τον πρόεδρο Αναστασιάδη;

-Θα το ήθελα πάρα πολύ. Παρακολουθώ το έργο που κάνει και θα ήθελα να ερχόμουν στην Κύπρο, να του σφίξω το χέρι και να μιλήσουμε για τα θέματα αυτά αλλά για ένα basketball camp που θέλω να φτιάξω στην Κύπρο για παιδιά. Θα μπορούσε εκεί να ασχολούνται με το μπάσκετ παιδιά και από τις δύο κοινότητες της Κύπρου και να είναι ένας τρόπος να κτιστεί μια «γέφυρα» φιλίας. Φαντάζομαι ότι τώρα με την πανδημία είναι δύσκολο να έρθω στην Κύπρο. Θα μπορούσα όμως να κάνω ένα zoom meeting με τον πρόεδρο Αναστασιάδη.

GOODYEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3
Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV
KAPODISTRIAS AUTOMOTIVE PARTS
ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καϊμακλί,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Θαύμα, θαύμα τα βρήκαν στο χρώμα της μάσκας

Περί Τάσου

Για όσους παρακολουθούν στενά τα δημόσια, αυτού του τόπου γνωρίζουν τις απόψεις του Τάσου Τζιωνή στο Κυπριακό. Ο βετεράνος διπλωμάτης ποτέ δεν έκρυψε τις θέσεις του στο πολιτικό πρόβλημα και όπως λένε το διπλωματικό παζάρι, σε κάποιες περιπτώσεις οι μετακινήσεις του, όταν ήταν στην ενεργό δράση, δεν ήταν άσχετες με τα πιστεύω του. Ως εκ τούτου δυσκολεύομαι να αντιληφθώ το θέμα που έθεσε για τον κ. Τζιωνή, ο Αβέρωφ Νεοφύτου στο Εθνικό Συμβούλιο. Εκτός και αν ο κ. Τζιωνής, ως μέλος της διαπραγματευτικής ομάδας, άλλα λέει πίσω από τις κλειστές πόρτες, κάτι που δεν πιστεύω. Από την εποχή του Τάσσου Παπαδόπουλου είναι γνωστές οι απόψεις του κ. Τζιωνή, οι οποίες δεν αποτέλεσαν κριτήριο να είναι ένας εκ των μελών της διαπραγματευτικής ομάδας. Εξάλλου θα ήταν άνευ ουσίας, η απόλυτη ταύτιση απόψεων όσων συμμετέχουν σε συμβουλευτικά σώματα. Τα υπόλοιπα, μάλλον, θα πρέπει να τα διευκρινίσει ο έκπληκτος Αβέρωφ Νεοφύτου.

Διαφάνεια

Διαχρονικά ο κρατικός μηχανισμός ήταν δυσκίνητος σε ζητήματα επικοινωνίας. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει βήματα αλλά απ' ό,τι φαίνεται υπάρχει δρόμος. Π.χ. δεν μπορεί να γίνουν αντιληπτοί οι λόγοι που οι αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες δεν δίνουν στοιχεία για τις ακυρώσεις ραντεβού, ένεκα του θορύβου με το εμβόλιο της AstraZeneca, τη στιγμή που είναι γνωστό ότι υπήρξαν. Νομίζουν ότι με τον τρόπο αυτό θα ελαχιστοποιήσουν τις επιπτώσεις; Αν το πιστεύουν, το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει να ασχοληθεί σοβαρά με όσους πρεσβεύουν τέτοιες απόψεις. Τα άτομα αυτά δεν έχουν καμία επαφή με την πραγματικότητα. Και θα πρέπει, εκεί στις αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες, να γνωρίζουν και κάτι άλλο. Όταν καλείς τα ΜΜΕ να συνεργαστούν στην προσπάθεια καταπολέμησης της πανδημίας, η αντιμετώπιση θα πρέπει να είναι ανάλογη. Κρυφτούλι παίζαμε, όταν ήμασταν με κοντά παντελόνια. Έτσι για να εξηγούμαστε.

Οι παρενέργειες

Η Κύπρος στο θέμα με το εμβόλιο της AstraZeneca, ακολούθησε την πρακτική μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών που ανέστειλαν προσωρινά τους εμβολιασμούς. Η απόφαση αυτή θα αφήσει το αποτύπωμά της στο πρόγραμμα εμβολιασμών και αυτό θα φανεί το επόμενο διάστημα. Θέμα, ψυχολογικής φύσεως, με το συγκεκριμένο εμβόλιο υπήρχε και πριν από την μερική αναστολή, όταν γινόταν δημόσια συζήτηση εάν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε άτομα άνω των 65 ετών. Ωστόσο, τα όποια προβλήματα παρουσιάσθηκαν, τότε, με ακυρώσεις ραντεβού μετριάσθηκαν από τις επικοινωνιακές κινήσεις, όπως ο εμβολιασμός της μητέρας του Υπουργού Υγείας, με τη συνοδεία του ιδίου, με το συγκεκριμένο εμβόλιο. Κάτι ανάλογο έγινε και τώρα με τον on camera εμβολιασμό του κυβερνητικού εκπροσώπου Κυριάκου Κούσιου. Αν θα έχει την ίδια επιτυχία η κίνηση τακτικής, θα φανεί την επόμενη εβδομάδα που θα γίνει ο νέος προγραμματισμός των εμβολίων που δεν έγιναν την προηγούμενη εβδομάδα.

Για τους άπιστους Θωμάδες τα πήγαινε-έλα του Αβέρωφ Νεοφύτου στην Εζεκία Παπαϊωάννου απέδωσαν καρπούς. Εκτός από τα χαμόγελα στο Κυπριακό, σε δύσκολους καιρούς, οι ηγέτες των δύο κομμάτων έκαναν την υπέρβαση και στις χρωματολογικές επιλογές. Αλήθεια εκεί στο ΑΚΕΛ λένε κάτι για το θέμα Τζιωνή που άνοιξε ο συχνός, το τελευταίο διάστημα, επισκέπτης τους;

Ο Πινόκιο

Ο γενικός ελεγκτής της Δημοκρατίας Οδυσσέας Μιχαηλίδης, γνωστός το τελευταίο διάστημα και ως Πινόκιο, μετά τη χαλαρή και άνευ μάσκας εμφάνισή του στην Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής, αναγκάσθηκε να είναι περισσότερο προσεκτικός στις δημόσιες εμφανίσεις του. Στην ίδια Επιτροπή την περασμένη εβδομάδα δεν έβγαλε τη μάσκα του για να απολαύσει το καφεδάκι του, όπως είχε δικαιολογηθεί μία εβδομάδα πριν. Και δεν είναι μόνο ότι δεν την έβγαλε, το έδειχνε με καμάρι. Το ίδιο έπραξε και ο Γιώργος Αρέστη που ήταν δίπλα του και την προηγούμενη φορά χρησιμοποιούσε τη μάσκα για προστασία του πιγουνιού του. Όλα αυτά ως απάντηση στα περί πικρόχολων σχολίων από την «Κ». Παρεμπιπτόντως, ο πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου Ζαχαρίας Κουλίας στην περίπτωση του χαλαρού γενικού ελεγκτή ζήτησε να εφαρμοσθούν οι πρόνοιες των υγειονομικών πρωτοκόλλων τουτέστιν πρόστιμο 300 ευρώ;

Δύο αιώνες

Μέσα σε ένα δύσκολο περιβάλλον, το ελληνικό έθνος θα εορτάσει τα 200 χρόνια ανεξαρτησίας. Την ερχόμενη Πέμπτη η Ελλάδα θα θυμίσει σε όλο τον πλανήτη πως το σύνθημα «Ελευθερία ή Θάνατος» έγινε πράξη από μια χούφτα ρακένδυτων ραγιάδων, οι οποίοι είχαν σημαία τους την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού με όπλο την ψυχή τους. Ψυχή που ατσάλωσε τον αγώνα των απανταχού Ελλήνων. Στο ραντεβού μνήμης και τιμής παρούσα θα είναι και η Κύπρος, διά του προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη και της συζύγου του. Παρουσία της ουσιαστικής συμβολής των Ελλήνων της Κύπρου που στις μεγάλους αγώνες και προκλήσεις του έθνους δεν γύρισαν την πλάτη. Οι δύο αιώνες ελληνικής ανεξαρτησίας, φάρος λαμπρός για την ανθρωπότητα και για το μέλλον των όπου γης Ελλήνων.

Γράφουν ακατάπαυστα

Η Ερευνητική Επιτροπή για τις κατ' εξαίρεση πολιτογραφήσεις αλλοδαπών επενδυτών και επιχειρηματιών, ολοκλήρωσε την πρώτη φάση των ακροάσεων μαρτύρων και έχει επιδοθεί σε ένα αγώνα δρόμου προκειμένου να έχει έτοιμη, μέχρι τέλος Μαρτίου, την ενδιάμεση αναφορά. Η καθυστέρηση που παρατηρείται οφείλεται στο μεγάλο όγκο στοιχείων που έχουν ενώπιόν τους τα τέσσερα μέλη της Επιτροπής, που σε κάποιες περιπτώσεις δεν ξέρουν τι να συμπεριλάβουν και τι να αφήσουν για το τελικό πόρισμα, τον ερχόμενο Ιούνιο. Και επειδή οι αριθμοί ευημερούν, η ομάδα υποστήριξης των ερευνών έχει ξεσκονίσει 6700 πολιτογραφήσεις ή 3200 σχετικούς φακέλους. Αυτό το οποίο λέγεται είναι πως στην ενδιάμεση αναφορά δεν θα συμπεριληφθεί το σύνολο των αιτήσεων που έχουν ελεγχθεί αλλά κάποιες από αυτές που βγάζουν μάτι.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο εκ των αντιπροέδρων του ΔΗΣΥ «συνελήφθη» από τον φωτογραφικό φακό, άνευ μάσκας στην τελευταία Ολομέλεια. Δεν γνωρίζουμε αν και αυτός την έβγαλε για να απολαύσει τον καφέ του. Όποιος και αν ήταν ο λόγος δεν επιτρέπεται μέλη του κοινοβουλίου να παραβιάζουν τα υγειονομικά πρωτόκολλα. Το ελάχιστο, ό,τι ισχύει για τους κοινούς θνητούς. 300 ευρώ πρόστιμο.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η αγωνία του Προεδρικού και τα μαλλιοτραβήγματα στα κόμματα

Μαλλιοτραβήγματα

Στα χέρια παρ' ολίγον να πιαστούν υποψήφιοι σε μεγάλο κόμμα μετά την έντονη αντιπαράθεση που προέκυψε μεταξύ τους για αθέμιτο προεκλογικό. Οι λεκτικές αντιπαραθέσεις οδηγήθηκαν στα άκρα με κάποιους να φοβούνται ακόμα και χειροδικία. Επεισόδια όμως υπήρξαν και σε άλλο μεγάλο κόμμα που σε συγκεκριμένη επαρχία δύο σημαντικά στελέχη δεν κρύβουν τη μεταξύ τους αντιπάθεια, ακόμα και δημόσια. Όπως μαθαίνω, παρά τις προειδοποιήσεις από την ηγεσία του κόμματος να βάλουν νερό στο κρασί τους, δεν υπήρξε συμμόρφωση. Όπως μου λέχθηκε, πρόσφατα η νευρικότητα αυξήθηκε πολύ λόγω και της ανάγνωσης των αποτελεσμάτων κομματικής δημοσκόπησης.

Η αγωνία Αναστασιάδη

Έντονη είναι η ανησυχία της κυβέρνησης για το κατά πόσον θα συμμετέχει και με ποιο τρόπο η Ε.Ε. στην Πενταμερή της Γενεύης. Παρά τις διαβεβαιώσεις κοινοτικών αξιωματούχων ότι η Ε.Ε. θα βρίσκεται τόσο στην Πενταμερή όσο και στις συνομιλίες, εάν και όταν αυτές αρχίσουν, εκείνο που προκαλεί πονοκέφαλο είναι η απουσία επίσημης πρόσκλησης από τον Γκουτιέρες στην Ε.Ε. Τουλάχιστον μέχρι το τέλος της εβδομάδας που μας πέρασε ο γ.γ. του ΟΗΕ φέρεται να μην είχε καλέσει την Ε.Ε. στην Πενταμερή, ακολουθώντας τις τουρκικές υποδείξεις. Ως γνωστόν η Τουρκία δεν θέλει με τίποτα τη συμμετοχή της Ε.Ε. στην Πενταμερή και στις συνομιλίες και την κατηγορεί για μεροληψία υπέρ των Ελληνοκυπρίων και της Ελλάδας. Ο Τατάρ μάλιστα δηλώνει με σιγουριά πως η Ε.Ε. δεν πρόκειται να είναι στην Πενταμερή ύστερα από δική τους απαίτηση... Όπως πληροφορούμαι ο Αναστασιάδης έχει ζητήσει επανειλημμένα τη συμμετοχή της Ε.Ε. και η αγωνία του αφορά το γεγονός ότι παρά τις προφορικές διαβεβαιώσεις δεν υπάρχει ουσιαστική δέσμευση για κατοχύρωση της παρουσίας της Ε.Ε. στην Πενταμερή, όχι τόσο από τους κοινοτικούς αξιωματούχους αλλά από τον Αντόνιο Γκουτιέρες. Σύμφωνα με πηγή μου που γνωρίζει, σε περίπτωση που αρχίσουν εις βάθος συνομιλίες η Ε.Ε. θα συμμετέχει σε αυτές. Παγωμένες είναι ήδη οι ευρωπαϊκές κυρώσεις κατά της Τουρκίας, ό,τι και να λέγεται δημόσια. Τη Δευτέρα το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων και την Πέμπτη-Παρασκευή η Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε. θα συζητήσουν την έκθεση του Μπορέλ για τις ευρωτουρκικές σχέσεις. Το Reuters μετέδωσε ότι η Ε.Ε. αποφάσισε να «παγώσει» την επιβολή νέων κυρώσεων για τις παράνομες γεωτρήσεις της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ και τις «διαβεβαιώσεις» ότι αυτές βρίσκονται ακόμα στο τραπέζι λίγοι τις πιστεύουν. Βοήθησε βέβαια η μερική αποκλιμάκωση που έκανε η Άγκυρα στην ΑΟΖ της Κύπρου και στην Ανατολική Μεσόγειο, την οποία σκοπεύει να εξαργυρώσει πολύ ακριβά.

Σύμφωνα με έγκυρη διπλωματική μου πηγή, μπορεί η έκθεση Μπορέλ να εισηγείται ρητά την επιβολή κυρώσεων εάν η Τουρκία αρχίσει ξανά τις προκλήσεις, ωστόσο θα επιχειρηθεί η συμφωνία των ευρωπαίων στη λεγόμενη θετική ατζέντα για να εισρεύσει στην Τουρκία νέα χρηματοδότηση για τη φιλοξενία προσφύγων. Δεν αποκλείεται και απόφαση από τη Σύνοδο Κορυφής για προώθηση του εκσυγχρονισμού της τελωνειακής σύνδεσης Ε.Ε. – Τουρκίας που τα τελευταία χρόνια έχει παγώσει. Πάντως εάν αληθεύουν οι πληροφορίες για τις τόσες παροχές από τους Ευρωπαίους προς την Άγκυρα, η κατοχύρωση από μέρους της ΕΕ της συμμετοχή στην Πενταμερή και στις συνομιλίες θα έπρεπε να θεωρείται λεπτομέρεια.

Νίκο, σου το έχω ξαναπεί, έχουμε να σας δώσουμε τεχνογνωσία για όλα τα πολιτικά και άλλα προβλήματα.

Ο υποψήφιος...

Μεγάλη συζήτηση έγινε την εβδομάδα που μας πέρασε για τα χυδαία σχόλια του υποψηφίου των Οικολόγων, Μ. Παρασκευά, σε βάρος της υπουργού Δικαιοσύνης Έμιλυς Γιολίτη. Χειρότερη εντύπωση προκάλεσε η προσπάθεια επανόρθωσης και του ιδίου και των Οικολόγων με αναρτήσεις που δεν συνιστούσαν ούτε απολογία, ούτε αναγνώριση του λάθους. Πάντως, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αυξάνονται οι φωνές που ζητούν από τους Οικολόγους να αποσύρουν από το ψηφοδέλτιό τους τον Μ. Παρασκευά ενώ αυτή την εβδομάδα αποφασίζει και η ΠΟΕΔ κατά πόσον θα συνεχίσει τη συνεργασία μαζί του ως νομικού συμβούλου.

Μαζί με αυτά ήρθε και η αγωγή που του κίνησε ο πρώην διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Χριστόδουλος Χριστοδούλου για συκοφαντική δυσφήμιση. Το αξιοσημείωτο με τον συγκεκριμένο υποψήφιο είναι η αναφορά που υπάρχει καρφιτσωμένη στο προφίλ του σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης που λέει: «Όταν συνειδητοποίησα ότι δεν μπορώ να αλλάξω το σύστημα, άρχισα να αγωνίζομαι να μη με αλλάξει αυτό. Αγωνίζομαι να μείνω άνθρωπος. Και αυτό είναι η κορυφαία πολιτική μάχη. Να μπορείς να αποφύγεις τη βαρβαρότητα αυτής της εποχής. Να μπορείς να παραμείνεις άνθρωπος με τρυφερότητα»...

ΚΟΥΙΖ: Ποιος αρχηγός κόμματος δεν ξέρει πια πως να αντιμετωπίσει τις έντονες επικρίσεις που δέχεται καθημερινά για την κατάταξη του κόμματός του στις δημοσκοπήσεις;

Η γλώσσα είναι φορέας ηθικών αξιών

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Μέχρι την ώρα που γραφόταν η στήλη δεν ήταν γνωστή η απόφαση των Οικολόγων για την περίπτωση του υποψηφίου τους, ο οποίος χρησιμοποίησε γλώσσα πεζοδρομίου εναντίον της υπουργού Δικαιοσύνης. Το θέμα, ωστόσο, δεν έγκειται μόνο στο ποια θα είναι αυτή η απόφαση (πράγμα βέβαια αρκετά ενδεικτικό για τον αέρα ανανέωσης που φιλοδοξεί να φέρει το κόμμα των Πρασίνων) αλλά η νοοτροπία που υποβόσκει στην πράξη του συγκεκριμένου κυρίου και όσων υιοθετούν το επιχείρημα «μα αφού έτσι τους αξίζει». Και εδώ είναι που έγκειται η επικινδυνότητα, η οποία ενισχύεται και από τις χλιαρές αντιδράσεις των «ευαισθητοποιημένων» φωνών, που σε άλλες περιπτώσεις σπεύδουν να καταδικάσουν σε βάιραλ διαστάσεις μια άποψη (ούτε καν διατυπωμένη με χυδαία γλώσσα) την οποία θεωρούν πως δεν εντάσσεται στο δικό τους κώδικα «αξιών».

Εκεί τα αντανακλαστικά τους λειτουργούν αυτόματα, χωρίς καν να χρειάζονται συσκέψεις και πολλές φορές χωρίς καν να μπαίνουν στον κόπο μιας δεύτερης ανάγνωσης της… άλλης άποψης προτού την απορρίψουν με συνοπτικές διαδικασίες. Από την πρώτη αντίδραση του προέδρου του κινήματος, ο οποίος δήλωσε ότι «σε καμία περίπτωση δεν υιοθετούμε τις απαξιωτικές αναρτήσεις απέναντι στην υπουργό» λες και υπήρχε περίπτωση να τις υιοθετούν, μέχρι τη θλιβερή σιωπή στα ΜΚΔ της πλειοψηφίας των υποψηφίων του κόμματος δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά στο κατά πόσο τελικά η νοοτροπία που υποτίθεται πως απαιτούμε να αλλάξει έχει πιο βαθιές ρίζες από εκείνες που υποψιαζόμαστε. Ο εν λόγω υποψήφιος παρότι τάχα μου απολογήθηκε και επικαλέστηκε «στιγμή αδυναμίας», εντούτοις είναι προφανές ότι δεν κατάλαβε Χριστό για τη σοβαρότητα της πράξης του.

Διότι στη μετέπειτα επιχειρηματολογία του θεώρησε καλό να μας παραδώσει μαθήματα πολιτικού πολιτισμού, φέρνοντας παραδείγματα άλλων χωρών περί ελευθερίας της έκφρασης, για να νουθετήσει αυτούς που, όπως έγραψε, «κουνούν το δάκτυλό τους και σοκάρονται από λέξεις αλλά βγάζουν το σκασμό μπροστά σε πράξεις που διαλύουν τη ζωή μας». Αυτή είναι η νοοτροπία την οποία ενστερνίζεται ο εν λόγω κύριος και τα περί στιγμής αδυναμίας είναι για να έχουμε να λέμε.

Το πιο εξοργιστικό, όμως, είναι το ότι απέναντι σ' αυτή την νοοτροπία, η οποία διαφέρει ελάχιστα από εκείνη που υποτίθεται πώς πολεμούμε, είναι, το επαναλαμβάνω, η σιωπή όσων επικαλούνται εδώ και τώρα την «ανανέωση». Τόσο ο κ. Θεοπέμπτου όσο και οι συνήθεις «ευαισθητοποιημένοι» θα έπρεπε να είχαν δράσει πολύ πιο άμεσα (και δεν εννοώ με διαγραφή του συγκεκριμένου) αλλά μέσα από μια ξεκάθαρη τοποθέτηση πως η γλώσσα είναι φορέας ήθους και ως τέτοια πρέπει να χρησιμοποιείται από οποιονδήποτε προσδοκάει να πολεμήσει την έλλειψη ήθους στην πολιτική μας ζωή. Και αν το κόμμα, που αυτή τη στιγμή συγκεντρώνει μια σοβαρή δυναμική, δεν καταλαβαίνει πως είναι σε κάτι τέτοιες στιγμές που καλείται να δείξει από τι είναι καμωμένο το μέταλλο της ανανέωσης που ευελπιστεί να φέρει (αν πρόκειται δηλαδή για μπακίρι ή μολύβι) τότε προφανώς έχουμε πολύ δρόμο ακόμα μέχρι να αντιληφθούμε πως όταν μιλάμε για ήθος μιλάμε για πολιτισμό και υπέρβαση.

Και πως η σιωπή ή η χλιαρή τοποθέτηση το μόνο που αποδεικνύει είναι πως εξακολουθεί να υποβόσκει στο πετσί μας μια υποκριτική ηθικοφάνεια και πως από αυτήν είναι που πρέπει να απαλλαγούμε προκειμένου να φέρουμε την αλλαγή. Και αποδεικνύουμε ότι αλλάζουμε μόνο όταν ανεβάζουμε τον πήχη και όχι όταν τον κατεβάζουμε στα τάρταρα με τη δικαιολογία ότι «έτσι τους αξίζει».

Αυτή η δικαιολογία μετατοπίζει επικίνδυνα την αφετηρία ενός υγιή προβληματισμού, διότι ένας υγιής προβληματισμός δεν ξεκινά με το «τι ΤΟΥΣ αξίζει» αλλά με το «τι ΜΑΣ αξίζει». Και κλείνω επιλέγοντας σαν επίλογο τα λόγια του σπουδαίου Ελύτη τα οποία συνοψίζουν όλη την ουσία. «Η γλώσσα δεν είναι απλώς ένα μέσον επικοινωνίας. Αποτελεί φορέα ηθικών αξιών. Προσκτάται η γλώσσα στο μάκρος των αιώνων ένα ορισμένο ήθος. Και το ήθος αυτό γεννά υποχρεώσεις».

elenixenou11@gmail.com

EPA/JENNI GIRTMAN

Η Kitana Truong λαμβάνει μέρος στις διαδηλώσεις εναντίον του αντιασιατικού ρατσισμού και της βίας εναντίον των γυναικών, στην Ατλάντα των ΗΠΑ, μετά τη δολοφονία έξι γυναικών ασιατικής καταγωγής.

Ο κύκλος του Προέδρου

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Στην πολιτική κανείς δεν πρέπει να είναι μόνος. Κανένας δεν πέτυχε μόνος και αυτό το αποδεικνύει η ίδια η ιστορία. Το 2009, ο στενότερος συνεργάτης και υπεύθυνος στρατηγικής του Μπαράκ Ομπάμα, Ντέιβιντ Άξελροντ αναπαυόταν στις δάφνες του, διαβάζοντας στα ΜΜΕ να χαρακτηρίζεται στρατηγός και μετρ της επικοινωνίας. Και όχι αδίκως, αν λάβει κανείς ότι η κυβέρνηση Ομπάμα εκείνη την εποχή απολάμβανε στιγμές δόξας, αλλά και γιατί ο ίδιος είχε ηγηθεί μιας καμπάνιας που έμεινε στην ιστορία παγκοσμίως. «Ο τίτλος του συμβούλου που έχει επισήμως υποτιμά τον ρόλο του στον Λευκό Οίκο» σημειωνόταν χαρακτηριστικά στη New York Times. Χρειάστηκε να περάσει ένας μόλις χρόνος, για να μετατραπεί από στρατηγό, σε αυλοκόλακα. Αυλοκόλακας, που αρρώσταινε κάθε φορά που έβλεπε επικριτικά σχόλια. Ήταν η δύσκολη περίοδος της καθυστέρησης της οικονομικής ανάκαμψης, η καθυστέρηση της υγειονομικής μεταρρύθμισης και σίγουρα οι αρκετές επικοινωνιακές αστοχίες που κατέστησαν τον Άξελροντ από το μεγάλο ατού στο βαρίδι του Ομπάμα.

Στην πολιτική κανείς δεν πρέπει να μένει μόνος. Στην Κύπρο του 2012 για παράδειγμα, όταν ξεκίνησε η συζήτηση για τις προεδρικές εκλογές, στην Εζεκία Παπαϊωάννου είχε περάσει η γραμμή ότι ο Δημήτρης Χριστόφιας θα έπρεπε να επαναδιεκδικήσει. «Μάλλον θα χάσουμε, αλλά θα κλείσουμε τον κύκλο μας στην εξουσία μαζί του» ήταν η τοποθέτηση κάποιων στελεχών. Ο Δημήτρης Χριστόφιας ήταν αρνητικά προδιατεθειμένος, αναγνωρίζοντας προφανώς την κακή διακυβέρνηση, αλλά δεν το απέκλεισε αμέσως. Χρειάστηκε να το συζητήσει με τους στενούς του συνεργάτες. Όλοι οι δικοί του τον απέτρεψαν, γιατί, όπως έλεγαν, εκτός από καταστροφικό για το κόμμα και τον ίδιο, θα έδινε έτσι την ευκαιρία να ανοίξουν εκ νέου τα κεφάλαια Μαρί και οικονομική κρίση. Άκουσε τελικά τις προτροπές τους και ξεκαθάρισε πως κάτι τέτοιο δεν θα ήταν καλό, ούτε για τον ίδιο, ούτε για το κόμμα.

Ο περίγυρος παίζει τον δικό του ρόλο και στον ρου της ιστορίας αλλά και στην υστεροφημία του εκάστοτε προέδρου. Ο περίγυρος όμως κάποιες φορές αντικατοπτρίζει και τη μεγαθυμία του προέδρου. Δεν είναι τυχαίο, ότι ο μόνος εξ απορρήτων που έμεινε στην ιστορία της κυπριακής πολιτικής σκηνής είναι ο Παντελής Κούρος. Διακριτικός, μεθοδικός, πιστός φίλος αλλά κυρίως πρόσωπο που δεν είχε την δική του πολιτική ατζέντα. Πολλοί αναζήτησαν έναν αντίστοιχο Κούρο και ιδιαίτερα ο Νίκος Αναστασιάδης. Διερωτήθηκε μάλιστα, για ποιο λόγο να μην έχει τον έχει βρει. Η απάντηση είναι πολύ απλή: Γιατί ο ίδιος δεν είναι ούτε και θα γίνει ποτέ Γλαύκος Κληρίδης.

Είχε την ευκαιρία να κάνει πολλά ο Νίκος Αναστασιάδης με την ανάληψη των καθηκόντων του και ας μην είχε βρει τον δικό του Κούρο. Είχε μία ομάδα που παρά τις αντιθέσεις της είχε πρόγραμμα και συγκεκριμένο πλάνο. Άλλοι είχαν στόχο να καταστήσουν την Κύπρο μέσω μεταρρυθμίσεων κανονικό κράτος, άλλοι ανέλαβαν να διασώσουν την οικονομία και άλλοι να επιλύσουν το Κυπριακό. Οκτώ χρόνια μετά ο Λόφος ξόδεψε σχεδόν όλο το πολιτικό απόθεμα. Ο Χάρης Γεωργιάδης από τσάρος της οικονομίας, παλεύει να εκλεγεί στη Βουλή και να αποφύγει ένα δεύτερο πόρισμα που να τον στοχοποιεί. Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης έχει ξεκαθαρίσει πως αποχωρεί από την πολιτική μετά την πίεση που του προκάλεσαν τα χρυσά διαβατήρια. Ο Ιωάννης Κασουλίδης, βλέποντας τη διαχείριση του Κυπριακού, κούνησε το μαντήλι, ο Χρίστος Στυλιανίδης, μετά τη μετωπική ρήξη του με τον πρόεδρο έχει αποσυρθεί από τα πολιτικά δρώμενα, ο Νίκος Χριστοδουλίδης προσπαθεί να διαχειριστεί σε ένα επιβαρυμένο κλίμα το Κυπριακό και ο άλλοτε στενός του συνεργάτης Μακάριος Δρουσιώτης χαρακτηρίζει την κυβέρνηση ως μία μεγάλη Συμμορία.

Πλέον ο Λόφος δεν θυμίζει σε τίποτα ομάδα έτοιμη να κυβερνήσει, αλλά διαλυμένη παρέλαση. Κανένα από τα πολιτικά πρόσωπα δεν είναι πρόθυμο να υποστηρίξει το κυβερνητικό έργο και οι εναπομείναντες στον Λόφο, χειροκροτούν αδιαμαρτύρητα φοβούμενοι την όποια προεδρική οργή. Αυτό λέει πολλά και για τον πρόεδρο και για την συνέχεια. Και επειδή οι επόμενοι μήνες κρίνονται ιδιαίτερα δύσκολοι, τόσο στο Κυπριακό, όσο και με τη διαχείριση της πανδημίας και τις επιπτώσεις της, ο πρόεδρος θα πρέπει να πάρει σοβαρές αποφάσεις από τώρα. Μένουν άλλα δύο χρόνια διακυβέρνησης και θα πρέπει να κάνει μία γερή επανεκκίνηση. Και με αλλαγή προσώπων των οποίων την άποψη θα ανεχτεί και θα σεβαστεί αλλά κυρίως αναλαμβάνοντας τολμηρές πολιτικές αποφάσεις.

economidoum@kathimerini.com.cy

Βαθύ κίτρινο, σχεδόν μαύρο

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Ενας δημοσιογράφος που εκτιμώ, ο Χρίστος Μιχαηλίδης, μου ζήτησε πρόσφατα για την εκπομπή του στο Πρώτο Πρόγραμμα της ΕΡΤ μια «σκέψη της ημέρας». Παρακολουθώντας συστηματικά τα των βουλευτικών εκλογών, αυθόρμητα διατύπωσα μια δυσοίωνη σκέψη η οποία τριγυρνά στο μυαλό μου τον τελευταίο καιρό: «Πολύ φοβάμαι πως βρισκόμαστε ήδη στο σημείο, όπου το νέο μαύρο είναι το βαθύ κίτρινο».

Πρόκειται για ένα νοσηρό φαινόμενο, το οποίο χαρακτηρίζει δυστυχώς τον δημόσιο βίο συνολικά. Όχι μόνο τους κάθε λογής πολιτευτές, οι οποίοι αναζητούν μια θέση κάτω από τον ήλιο της πρόσκαιρης δημοσιότητας, αλλά και το σινάφι μου που μαϊμουδίζει πλέον απροκάλυπτα τα φερσίματα των κοινωνικών δικτύων. Δυστυχώς, είναι αρκετοί οι δημοσιογράφοι που έχουν προσχωρήσει ασμένως σε αυτή τη λογική. Η συνταγή είναι γνωστή και δοκιμασμένη: μελοδραματικοί τόνοι, κορώνες διαμαρτυρίας, εξάρσεις θυμού και φτηνός λαϊκισμός με βασική πραμάτεια τον πατριωτισμό και τις ηθικολογίες. Ένα τόσο βαθύ κίτρινο, που φαντάζει σχεδόν μαύρο…

Όπως συνηθίζω βεβαίως να λέω, ένα κίτρινο δημοσιογραφικό κείμενο μπορεί απλώς να σου χαλάσει τη διάθεση. Ένας κίτρινος πολιτικός, όμως, μπορεί ν' αποδειχτεί εξαιρετικά επικίνδυνος εάν καταφέρει να βρεθεί στο δωμάτιο της εξουσίας. Δεν αναφέρομαι στους λεγόμενους ιδιοσυγκρασιακούς, κάτι απίθανες περιπτώσεις που ξεφυτρώνουν σαν μανιτάρια τον τελευταίο καιρό, ψαρεύοντας ψήφους από τα θολά νερά των social media. Με αυτούς σπάμε πλάκα. Γιατί το πρόβλημα ποτέ δεν ήταν τα «νούμερα». Αλλά αυτοί που, παρότι διαθέτουν παιδεία, προσπαθούν να μετατρέψουν σε υψηλά νούμερα τις χαμηλές πολιτικές τους επιδόσεις.

Αφορμή για τις πιο πάνω σκέψεις στάθηκε η πολυσυζητημένη ανάρτηση του υποψηφίου των Οικολόγων Μιχάλη Παρασκευά, με θύμα την υπουργό Δικαιοσύνης Έμιλυ Γιολίτη. Κι επειδή ανήκω σε αυτούς που πιστεύουν στο name and shame, ιδού τι έγραψε ο ζωηρός πολιτευτής σε περίπτωση που σε κάποιους διέφυγε: «Είναι σε αυτό το σημείο που σου έρχεται ένα σκάσε ρα ….σμενη γμτ την κοινωνία μου πιον μες τούντον κωλότοπο. Μιλούν όλοι μιλούν κι οι κ..οι».

Ακολούθησε φυσικά σάλος και αντιδράσεις μέσα από το ίδιο το Κίνημα που τον φιλοξενεί στο ψηφοδέλτιό του. Κομματικά στελέχη, υποψήφιες βουλεύτριες, ο Χαράλαμπος Θεοπέμπτου, ο Γιώργος Περδίκης, άλλοι σε ήπιους τόνους και άλλοι πιο έντονα. Το αποτέλεσμα ήταν να απολογηθεί ο υποψήφιος, αναφέροντας «ότι σε μια στιγμή αδυναμίας που προήλθε από την οργή και αγανάκτηση για τα όσα βλέπουν το φως της δημοσιότητας χρησιμοποίησα απρεπείς εκφράσεις και λέξεις που δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν». Προσθέτοντας όμως και ένα μακροσκελές ναι μεν αλλά, όπου με δικηγορίστικη ρητορική ξέπλυνε την απαράδεκτη ανάρτηση. «Η γλώσσα είναι ένα πολύ δυνατό εργαλείο και ο λόγος όπως εκφράζεται προκαλεί και ερεθίζει, σε καλεί να σκεφτείς, σε καλεί να χλευάσεις και να απαξιώσεις, να κρίνεις και να κριθείς» έγραψε ο κύριος Παρασκευάς. Και φυσικά συμφωνούμε, με την απαραίτητη διευκρίνιση όμως ότι υπάρχει ένα ευδιάκριτο όριο: η χυδαιότητα.

Τα επιχειρήματα περί ελευθερίας του λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης ισχύουν, αλλά όχι για όσους προσπαθούν απεγνωσμένα να εξασφαλίσουν τα 15 λεπτά δημοσιότητας που τους αναλογούν. Ο κύριος ούτε καλλιτέχνης είναι, ούτε δημιουργός, ούτε υπηρετεί την ελευθεροτυπία. Είναι ένας ακόμα φωνακλάς στην αρένα των social media που ρίχνει λάσπη στον ανεμιστήρα παλεύοντας απεγνωσμένα να τραβήξει την προσοχή. Έπειτα από 500 λέξεις κείμενο, υποθέτω ότι εν μέρει το κατάφερε. Εν μέρει, όμως, γιατί το θέμα δεν είναι να σε μάθουν. Το θέμα είναι να σε μάθουν για τους σωστούς λόγους.

Γνωρίζω ότι η υπόθεση Μιχάλη Παρασκευά απασχόλησε την περασμένη Τετάρτη την Πολιτική Επιτροπή των Οικολόγων. Δεν γνωρίζω τι αποφάσισε το αρμόδιο, για την παραμονή του υποψηφίου στο ψηφοδέλτιο, Εκλογικό Επιτελείο, καθώς παραδίδω τη στήλη νωρίτερα. Δεν έχει, όμως, αυτό και τόση σημασία. Το ουσιώδες είναι ότι μπροστά στον βόθρο που άνοιξε, η στάση κάθε σκεπτόμενου και αξιοπρεπούς πολίτη πρέπει να είναι ξεκάθαρη: στήριξη στην Έμιλυ Γιολίτη. Προσωπικά το δηλώνω ευθαρσώς, χωρίς ν' αποσύρω ούτε μια λέξη από τη σκληρή κριτική που της άσκησα με φαρδιά πλατιά την υπογραφή μου από κάτω.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο φόβος των εμβολίων

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Στην Ελλάδα και ειδικότερα στη Μάνη, μέχρι και πριν από μερικές δεκαετίες, όταν γεννιόταν ένα παιδί, οι σοφοί της κοινότητας ακολουθώντας μυστικά αιώνων, έπαιρναν δηλητήριο από ένα φίδι και χορηγούσαν μερικές σταγόνες στο νεογέννητο. Ένα είδος εμβολίου, το οποίο προστάτευε το παιδί από πολλές ασθένειες, ενώ αυτό το «μαγικό» δηλητήριο, καθιστούσε τα μέλη της κοινότητας άτρωτα ακόμη και από τη μέθη. Ακόμη και σήμερα υπάρχουν Μανιάτες, οι οποίοι περηφανεύονται για την ασπίδα υγείας.

Την ίδια εποχή, οι Κύπριοι ήξεραν μόνο τις μαμούδες, τους παπάδες και τους δασκάλους, οι οποίοι εκτός από ηγέτες των τοπικών κοινωνιών, συνήθως πρόσφεραν βότανα και άλλες παραδοσιακές θεραπείες. Βεβαίως τότε η παιδική θνησιμότητα ήταν πολύ υψηλή, αλλά και θάνατοι στους μεγαλύτερους ποτέ δεν δικαιολογούνταν. Μετά την ανεξαρτησία του 1960, η κυβέρνηση έστειλε γιατρούς σε πολλά χωριά για να εξετάσουν την πίεση και το σάκχαρο των ανθρώπων. Τότε λέγεται η συντριπτική πλειονότητα εξεταζόταν για πρώτη φορά στη ζωή τους και τότε κάποιοι αρνήθηκαν να εξεταστούν.

Στην Κύπρο του σήμερα μια ομάδα ατόμων, μεταξύ αυτών και γιατροί, αρνούνται είτε να βάλουν οι ίδιοι εμβόλια, είτε να εμβολιάσουν τα παιδιά τους. Μάλιστα, για νομικούς σκοπούς καταφεύγουν σε ένα σωρό αλχημείες. Επιμένουν ότι τα παιδιά τους είναι πολύ πιο υγιή και μπορούν πολύ πιο εύκολα να αντιμετωπίσουν ένα σωρό ασθένειες. Επί της ουσίας μπορεί και να έχουν δίκιο, αφού τα εμβόλια πάντα ενέχουν κινδύνους. Ωστόσο, για να μπορούν οι λίγοι, να απολαμβάνουν την ανοσία, έπρεπε να «θυσιαστούν» όλοι οι υπόλοιποι για να αποκτήσει ο πληθυσμός, η αγέλη ανοσία, σε ένα σωρό άλλες ασθένειες, οι οποίες για αιώνες αποτελούσαν την πρώτη αιτία της παιδικής θνησιμότητας.

Ο πατήρ Κωνσταντίνος Κυριακίδης, ο σπουδαίος κύπριος κληρικός, έγραψε πρόσφατα στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. «Παρεπόμενος στον Πατριάρχη του Γένους, δέχτηκα κι εγώ σήμερα, από το ελαφρότατο χέρι πολύ αγαπητής μου νοσηλεύτριας, τον εμβολιασμό προστασίας από τον απειλητικό ιό, συμβάλλοντας στη δημιουργία του τείχους θωράκισης της κοινωνίας από την ενσκήψασα λοιμική. Η πορεία της ανθρωπότητας θα είχε πάει κατά κρημνών από την αρχή αν σε κάθε δυσκολία περνούσε η άποψη των εκάστοτε ...ψεκασμένων».

Σημείο αιχμής είναι ο φόβος ή και το δίλημμα των νέων εμβολίων για τον κορωνοϊό, ένα ζήτημα το οποίο έλαβε διεθνείς διαστάσεις. Το αντιεμβολιαστικό κίνημα είναι τεράστιο στη Ρωσία, όπως μεταδίδεται, καθώς και σε πολλές άλλες χώρες. Ο φόβος στηρίζεται όχι μόνο σε θεωρίες συνωμοσίας, αλλά κυρίως στην πρακτική την οποία ακολούθησαν οι μεγάλες φαρμακευτικές εταιρίες, οι οποίοι προσφέρουν ένα εμβόλιο χωρίς εγγύηση για την αποτελεσματικότητα του και χωρίς αποδείξεις ότι δεν θα υπάρξουν παρενέργειες στο μέλλον. Ήδη εμφανίστηκαν τα πρώτα προβλήματα με θρομβώσεις, τα οποία προκαλούν τρόμο και όχι απλή ανησυχία. Διαχρονικά για να χορηγηθεί ένα εμβόλιο απαιτούνται μελέτες και δοκιμές πολλών χρόνων, ακόμη και δεκαετιών, ενώ στο παρελθόν εμβόλια και φάρμακα, τα οποία θεωρήθηκαν θαυματουργικά, αποσύρθηκαν ύστερα από μερικά χρόνια, αφού αποδείχθηκαν ότι είτε ήταν καρκινογόνα, είτε είχαν άλλες σοβαρές παρενέργειες.

Πέραν από όλα αυτά, το ερώτημα το οποίο τίθεται και βασανίζει πολλούς ανθρώπους, κυρίως πιστούς, είναι αν ένα εμβόλιο αποτελεί απόδειξη σύγχρονου χριστιανικού μαρτυρίου, ή απλώς είναι ένα μέσο για τη λύτρωση του κόσμου από μια πανδημία. Μια ασθένεια η οποία δεν σκοτώνει μόνο τα κορμιά, αλλά βασανίζει ψυχές, εκατομμυρίων φυλακισμένων ανθρώπων. Κάθε άνθρωπος είναι και μια διαφορετική προσωπικότητα και ένα διαφορετικό σώμα, το οποίο αντιδρά με ποικίλους τρόπους στα εμβόλια.

Άραγε ποιοι είναι οι σωστοί, αυτοί οι οποίοι δεν βάζουν το εμβόλιο και αναμένουν να έλθει η ανοσία της αγέλης ή να εξαφανιστεί ο κορωνοϊός ή αυτοί οι οποίοι βάζουν το εμβόλιο, με τη συναίσθηση της επικινδυνότητάς του, αλλά θυσιάζονται για το καλό όλων. Φυσικά, πάντα υπάρχει το θαύμα αλλά και «ου πάντες χωρούσι...». Δεν είναι όλοι δεκτικοί ή όλοι υπομονετικοί, για το θαυμαστό γεγονός. Το μόνο σίγουρο είναι ότι «τα αδύνατα παρά τοις ανθρώποις δυνατά παρά τω Θεώ εστίν…».

kaparispan@yahoo.gr

Ο νέος Ψυχρός Πόλεμος

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Μπαίνουμε σε μια περίοδο Ψυχρού Πολέμου. Μην έχετε καμία αμφιβολία γι' αυτό. Η μεγάλη παρτίδα θα παιχθεί ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα. Αυτή η αναμέτρηση θα αφορά τα πάντα: τη στρατιωτική ηγεμονία, την οικονομική επιρροή, τον ανταγωνισμό στην τεχνολογία. Η Ουάσιγκτον θα ξοδεύει όλο και περισσότερο στρατηγικό κεφάλαιο στην Ασία και θα προσπαθήσει να απαγκιστρωθεί από παραδοσιακές δεσμεύσεις, όπως αυτές στη Μέση Ανατολή. Το παιχνίδι δεν βγαίνει αλλιώς, γιατί οι διαθέσιμοι πόροι είναι περιορισμένοι.

«Μαζί τους ή μαζί μας» είναι το δίλημμα που θα θέτουν οι ΗΠΑ στους συμμάχους τους όσον αφορά την Κίνα και θα περιλαμβάνει τα πάντα, τεχνολογία, εμπόριο κ.λπ.

Ο Τραμπ είχε εκφράσει με τρόπο ακατέργαστο και πρωτόγονο την πρόθεση όλου του αμερικανικού κατεστημένου να σκληρύνει τον ανταγωνισμό με την Κίνα σε όλα τα επίπεδα. Ο ίδιος δεν κατάφερε τίποτα. Βγήκαν όμως πολλά και χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία θα μεταφραστούν σε συγκεκριμένες πολιτικές από την κυβέρνηση Μπάιντεν. Οι Αμερικανοί έχουν αντιληφθεί, για παράδειγμα, πως δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν βασιζόμενοι μόνο στους νόμους της αγοράς. Οι Κινέζοι θέτουν μακροπρόθεσμους στόχους, με ορίζοντα 5-10 ετών, προκειμένου να κατακτήσουν την κορυφή σε κρίσιμους τομείς, όπως είναι η τεχνητή νοημοσύνη. Οι εταιρείες και τα πανεπιστήμια ακολουθούν με πειθαρχία, χωρίς να νοιάζονται για το αν θα δώσουν μέρισμα... Το ίδιο ισχύει και για κρίσιμες υποδομές ή υλικά από τα οποία εξαρτάται η αυτονομία των ΗΠΑ. Είναι εντελώς παράλογο να απαιτείς, π.χ., από τους συμμάχους σου να μην επιλέξουν το κινεζικό σύστημα 5G αν καμία αμερικανική εταιρεία δεν μπορεί να προσφέρει ένα αντίστοιχο ολοκληρωμένο πακέτο. Ο καπιταλισμός κάνει θαύματα, αλλά έχει όρια. Και ποτέ δεν είχε ως αντίπαλο ένα υβριδικό μείγμα ισχυρού μονολιθικού κράτους και ευέλικτου καπιταλισμού.

Η αμερικανική πολιτική αντιλαμβάνεται πλέον ότι θα χρειαστούν άλλα εργαλεία για να επικρατήσει στον νέο Ψυχρό Πόλεμο. Το κυριότερο που θα χρειαστεί, βέβαια, είναι να θεραπεύσει τα εσωτερικά της προβλήματα και αδιέξοδα.

Τα διλήμματα που θα θέτει, πάντως, στους συμμάχους των ΗΠΑ θα είναι σκληρά· το είδαμε επί Τραμπ, θα συνεχίσουμε να το βλέπουμε και επί Μπάιντεν. «Μαζί τους ή μαζί μας» θα είναι το μοτίβο που θα αφορά τα πάντα, τεχνολογικές πλατφόρμες, εμπορικές συμφωνίες κ.ά.

Η Ευρώπη είναι κάπου στη μέση. Δεν θέλει να εξαρτάται πλέον από τις ΗΠΑ, γιατί τη φόβισε το επεισόδιο Τραμπ. Είναι όμως πολύ μικρή για να βρει ισορροπία με την Κίνα από μόνη της. Οσο για την Ελλάδα, θα ζυγίσει τα εθνικά συμφέροντά της, θα εκτιμήσει πού θα το πάει η Ε.Ε. και θα πάρει τις αποφάσεις της. Η ισορροπία δεν θα είναι καθόλου εύκολη. Ο κόσμος αλλάζει, τα «εργαλεία» παλιώνουν και τα νερά είναι σίγουρα αχαρτογράφητα.

Ο Ρωσομάχος κ. Μπάιντεν

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Κάτι έπρεπε να κάνει ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν για να εξασφαλίσει τον τίτλο του «ηγέτη του Ελευθέρου Κόσμου», που του απέδωσε προσφάτως ο πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου Μπόρις Τζόνσον. Το γεγονός ότι επέλεξε να επικρίνει τη Ρωσία με τρόπο ιδιαίτερα οξύ δεν εξέπληξε, δεδομένου ότι οι Δημοκρατικοί είχαν ευθύς εξαρχής αποδώσει τη νίκη του τέως προέδρου Ντόναλντ Τραμπ σε μία δόλια παρέμβαση της Μόσχας. Οτι

Εάν όντως ο Αμερικανός πρόεδρος έχει την πρόθεση να υψώσει τείχος ανάμεσα στη Δύση, και στη Ρωσία με την Κίνα, τότε το τίμημα θα το πληρώσει η Ε.Ε.

ο ισχυρισμός αυτός εξέθετε την ισχυρότερη και τεχνολογικώς πιο ανεπτυγμένη χώρα της Δύσεως ως ευάλωτη στη σημερινή Ρωσία, δεν απασχόλησε το κατεστημένο των Δημοκρατικών.

Εξένισε, ωστόσο, το γεγονός ότι ο κ. Μπάιντεν, ερωτηθείς εάν θεωρεί ότι ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν είναι «φονιάς», έγνεψε αρχικώς καταφατικά και στη συνέχεια συμφώνησε διά ζώσης. Παρεμπιπτόντως, όταν ανάλογο ερώτημα είχε τεθεί στον κ. Τραμπ το 2017 ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ απήντησε μάλλον ευφυώς: «Υπάρχουν πολλοί φονιάδες. Πιστεύετε ότι η πατρίδα μας είναι τόσο αθώα;».

Η πρώτη επίσημη αντίδραση της Μόσχας αγνόησε τον χαρακτηρισμό του κ. Πούτιν ως «φονιά» από τον κ. Μπάιντεν. Απλώς αναίρεσε τα όσα αναφέρονται στην έκθεση των Μυστικών Υπηρεσιών των ΗΠΑ περί εξουσιοδοτήσεως επιχειρήσεων από τον κ. Πούτιν για στήριξη του κ. Τραμπ στις εκλογές του 2020.

Την επομένη ο Ρώσος πρόεδρος, αφού διερωτήθη τι θα μπορούσε να απαντήσει στον Αμερικανό ομόλογό του, ευχήθηκε: «Να είσαι υγιής. Του εύχομαι καλή υγεία», προσθέτοντας πως πράγματι το εννοεί, δίχως ίχνος ειρωνείας. Αλλά δεν είναι βέβαιο ότι ο κ. Μπάιντεν και οι συν αυτώ θεώρησαν ειλικρινή τη διευκρίνιση. Αμεση αντίδραση των ηγετών της Δύσεως δεν υπήρξε, όταν γραφόταν το κείμενο αυτό. Τα έχασαν μάλλον οι άνθρωποι. Για λόγους ιστορικούς και μόνον επισημαίνεται πως όταν στις 8 Μαΐου 1983, ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ Ρόναλντ Ρέιγκαν είχε χαρακτηρίσει τη Σοβιετική Ενωση ως «Αυτοκρατορία του Κακού» ρίγη διαπέρασαν κυριολεκτικώς την ανθρωπότητα. Πρόκειται απλώς για διαφορά μεγεθών και έρματος πολιτικού.

Κάποιοι θα πουν ότι η τηλεοπτική εμφάνιση του κ. Μπάιντεν στο ABC ήταν απλώς ένα «ροντάρισμα» του νέου Αμερικανού προέδρου ενόψει της πρώτης συνεντεύξεως που ανακοινώθηκε ότι θα δώσει την επομένη Πέμπτη – δύο μήνες μετά την ανάληψη της εξουσίας, ρεκόρ καθυστερήσεως εν σχέσει με ό,τι συνέβη την τελευταία εικοσαετία. Αν έτσι έχουν τα πράγματα μάλλον η ιδέα υπήρξε ατυχής.

Ομως, όπως και να το κάνουμε, ο κ. Μπάιντεν είναι πρόεδρος των ΗΠΑ και εάν όντως έχει την πρόθεση να υψώσει τείχος ανάμεσα στη Δύση, και στη Ρωσία με την Κίνα, τότε το τίμημα θα το πληρώσει η Ε.Ε. και ειδικώς η Γερμανία, από την ηγεσία της οποίας αποχωρεί η πολύπειρη καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ. Και ίσως τότε κάποιοι από τους ορκισμένους πολέμιους του κ. Τραμπ να νοσταλγήσουν ακόμη και τη βάναυση ενίοτε συμπεριφορά του τέως Αμερικανού προέδρου απέναντι στους ηγέτες της Ευρώπης.

Η μακρά πορεία προς την ελευθερία

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η ελευθερία είναι προσωπική υπόθεση. Ολοι την επιδιώκουμε για τον εαυτό μας, θέλουμε να ζούμε σε κοινωνία που την εξασφαλίζει, έχουμε την ευθύνη να τη διαφυλάττουμε. Εγώ είχα τη μεγάλη τύχη να δω μια ταλαιπωρημένη χώρα με σπουδαίους ανθρώπους να κατακτά την ελευθερία της. Εχω και το προνόμιο και τη χαρά να ζω σε μια χώρα της οποίας ο λαός άρχισε να πολεμάει για την ελευθερία του πριν από 200 χρόνια, σε έναν αγώνα που έγινε σύμβολο της ελευθερίας για όλον τον κόσμο. Και στην περίπτωση της Νοτίου Αφρικής και της Ελλάδας, είναι σαφές ότι ο δρόμος προς την ελευθερία είναι μακρύς και δύσκολος, ότι η απελευθέρωση είναι το πρώτο σπουδαίο βήμα προς την πραγματική ελευθερία. Σε αυτόν τον αγώνα ενώνονται οι δικές μας προσπάθειες –του καθενός μας– με αυτές των μεγάλων ηγετών και των ανώνυμων αγωνιστών του παρελθόντος.

Φυσικά, βασανιζόμαστε από προβλήματα που παραμένουν άλυτα, απογοητευόμαστε από τις αδυναμίες που παρατηρούμε στους ηγέτες και στους πολίτες της εποχής μας, τείνουμε να ξεχάσουμε ότι, όπως οι πρόγονοί μας πολέμησαν για την ελευθερία και νίκησαν, έτσι και εμείς οφείλουμε να αγωνιζόμαστε γι' αυτήν, να τη θωρακίσουμε, να την εξασφαλίσουμε για τα παιδιά μας και να επιδιώξουμε τη μετάδοσή της όπου χρειάζεται. Οταν η ελευθερία εξαπλώνεται, όταν αναπτύσσεται, ενισχύεται, ωφελεί αυτούς που τη μεταδίδουν όσο και αυτούς που την κατακτούν. Η δίψα για ελευθερία ενώνει ανθρώπους σε κάθε άκρη της Γης. Γι' αυτό οι απελεύθεροι της Αϊτής χαιρέτισαν και παρείχαν βοήθεια στους επαναστατημένους Ελληνες.

«Η αλήθεια είναι ότι δεν είμαστε ελεύθεροι ακόμη· απλώς, έχουμε κατακτήσει την ελευθερία του να είμαστε ελεύθεροι, το δικαίωμα στο να μη μας καταπιέζουν άλλοι», είχε πει ο Νέλσον Μαντέλα μετά την πτώση του απαρτχάιντ. «Επειδή το να είσαι ελεύθερος δεν σημαίνει μόνο να σπάσεις τις αλυσίδες σου, αλλά να ζεις με τρόπο που σέβεται και εμπλουτίζει την ελευθερία των άλλων. Η αληθινή δοκιμή της αφοσίωσής μας στην ελευθερία μόλις αρχίζει». Ο μεγάλος αγωνιστής και πρώτος πρόεδρος της δημοκρατικής Ν. Αφρικής έβλεπε ότι τα προβλήματα της χώρας δεν είχαν λυθεί, ότι η απελευθέρωση ήταν το πρώτο βήμα για την πραγματική ελευθερία του λαού, που θα ήταν η κάλυψη βασικών αναγκών όπως αυτές της στέγασης και της εργασίας. Τα τελευταία χρόνια, η βία, η διαφθορά και η φτώχεια θέτουν σε κίνδυνο ό,τι αποκτήθηκε. Η χώρα, όμως, διαθέτει ένα από τα πιο προοδευτικά συντάγματα στον κόσμο, ισχυρούς θεσμούς, έναν ζωηρό Τύπο και αρκετούς ανθρώπους που γνωρίζουν και εκτιμούν τις θυσίες και τους συμβιβασμούς που οδήγησαν στην ελευθερία. Το στοίχημα τώρα είναι να υπάρξει πρόοδος προτού τα σημερινά προβλήματα γίνουν ανυπέρβλητα, πριν χάσουν την υπομονή τους οι νεότερες γενιές, που δεν γνωρίζουν πόσες θυσίες έκαναν οι πρόγονοί τους για να πετύχουν την ειρηνική μετάλλαξη της κοινωνίας.

Στην Ελλάδα, τα 200 χρόνια από την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα έδειξαν ότι ο δρόμος προς την ελευθερία δεν έχει τέλος, ότι νέοι κίνδυνοι εμφανίζονται συνεχώς (στο εσωτερικό και από το εξωτερικό), που θέτουν σε κίνδυνο ό,τι κατακτήθηκε με πολύχρονους αγώνες και θυσίες. Δείχνουν ότι δυσκολίες που υπήρχαν από την αρχή μπορούν να βασανίζουν το έθνος σε όλη του την πορεία. Η διχόνοια, ο τοπικισμός, οι φατρίες, οι ευκαιριακές συμμαχίες (με άλλους Ελληνες και με ξένους), η αμετροέπεια, η εξάρτηση από ξένη βοήθεια και ξένα δάνεια, καθιέρωσαν ένα κλίμα καχυποψίας, ανασφάλειας, εξάρτησης (και της δυσφορίας που αυτή προκαλεί) και μια ανυπομονησία που επιδιώκει γρήγορα κέρδη εις βάρος μακρόχρονης στρατηγικής. Τα 200 χρόνια μάς δείχνουν, όμως, ότι παρά τις αδυναμίες του, ο λαός αυτός άντεξε πολέμους, διχασμούς, κατοχή από ξένους, χρεοκοπίες, εσωτερική μετανάστευση και απανωτές εξόδους νέων. Σήμερα στέκει μεταξύ των πιο προνομιούχων λαών. Δείξαμε επανειλημμένως πως ο μεταξύ μας φθόνος και η καχυποψία πάντα δυσκολεύουν την πορεία, αλλά και ότι η δημοκρατία επιτρέπει στη συνεννόηση και στη συνετή πολιτική να επανέλθουν και να παραγάγουν θαύματα. Δύο αιώνες ελευθερίας είναι σπουδαίο επίτευγμα, μάθημα για εμάς και για άλλους, και καλή αρχή.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Γιατί διαχειρίζονται πρωτάρηδες τα ουσιώδη;

Δεν ήξερα τι είναι οι «μπαχαλάκηδες». Μια ποικιλία εικόνων από διαδηλώσεις, συλλαλητήρια, πορείες (άπειρες οι παραλλαγές) μου δημιουργούσαν την ψευδαίσθηση ότι ξέρω – συνταίριαζα τα θραύσματα των εικόνων της μνήμης με τις τηλεοπτικές εικόνες των «Ειδήσεων».

Τις προάλλες τους είδα σχεδόν μέσα στο σπίτι μου: στο πεζοδρόμιο του σπιτιού μου, στον δρόμο μπροστά και πλάι από το σπίτι μου – χώρο τόσο οικείο για μένα όσο και το δωμάτιο όπου εργάζομαι ή αυτό όπου κοιμάμαι. Ηταν σίφουνας, ένα σμάρι σφήκες, η γρηγοράδα τους απίστευτη, μου φάνηκαν εκατοντάδες και ανήλικοι ή σχεδόν. Οπλισμένοι με στειλιάρια, σιδερόβεργες, λοστούς – ολοφάνερο ότι θέλαν να σκοτώσουν τυφλά, χωρίς γιατί. Το απέδειξαν, μόλις μπόρεσαν να γκρεμίσουν από τη μοτοσυκλέτα τον αστυφύλακα.

Εχει τεράστια σημασία για μια κοινωνία (για την επιβίωσή της και για την ευτυχία ή τη δυστυχία της) να μπορεί να ξεχωρίσει την αγανάκτηση από την ψυχασθένεια – την οργανωμένη επιδίωξη να σκοτώσεις, να λυντσάρεις, να μακελέψεις έναν οποιονδήποτε αστυφύλακα, να τον ποδοπατήσεις και να τον λιώσεις σαν βρωμερή κατσαρίδα, επειδή ένας άλλος αστυφύλακας παρανόμησε και ατίμασε το κοινωνικό του λειτούργημα. Η δίψα του φόνου, η ηδονή να βασανίζεις, δεν επιδέχονται ούτε ιδεολογικά, ούτε «αγανάκτησης» επιχρίσματα. Τα παιδιά που είδαμε τις προάλλες στη Νέα Σμύρνη, και δίνουν καθημερινές, τακτές παραστάσεις στα Εξάρχεια και στο Πολυτεχνείο, δεν έχουν ιδεολογία, κάποια πίστη ή επιδίωξη ή όραμα – τίποτα. Μόνο μίσος τυφλό για ό,τι προϋποθέτει η συλλογική συνύπαρξη, μαζί και ακόρεστη δίψα για ηδονή καταστροφής, παντοδαπής.

Δηλώνω τίμια στον αναγνώστη, όχι μια γνώμη - ιδέα μου, αλλά το συμπέρασμα της εμπειρίας μου και του όποιου πολιτικού προβληματισμού μου: Ακριβώς οι εμπειρίες μου και η λογική μου δεν με βοήθησαν ποτέ να καταλάβω την απέχθεια (συχνά και το μένος) που μεγάλη μερίδα της ελλαδικής κοινωνίας τρέφει, συστηματικά, για όποιον συμπατριώτη μας φοράει τη στολή του αστυνομικού. Αυτή είναι η μεγάλη, θριαμβική νίκη της «Αριστεράς» στην κυρίως μάχη που διαμορφώνει την ποιότητα ζωής των ανθρώπων σήμερα: τη μάχη των εντυπώσεων.

Εχουν περάσει εβδομήντα δύο χρόνια από τη συντριβή της σοβιετικού τύπου «Αριστεράς» στην Ελλάδα. Ολα πια είναι ξεκάθαρα, τουλάχιστον για όσους αρνούνται τις παρωπίδες: Αν πρυτάνευαν στο τότε «αριστερό» ένοπλο πραξικόπημα κοινωνικά οράματα και στόχοι ποιότητας της ζωής ή αν η Αριστερά στην Ελλάδα λειτούργησε μόνο σαν πρακτόρευση της σοβιετικής φρικωδίας – είναι πια ξεκάθαρο. Μπορεί η εμπορία του «αριστερισμού» να έχει ενδυθεί κοινοβουλευτική λεοντή, με δηλωμένη καταστατική επιδίωξη τη μαρξιστική ουτοπία, μπορεί να προσθέτει συνεχώς μνημεία για τις νίκες της κατά την ένοπλη πολυαίμακτη ανταρσία της. Αλλά ευτυχώς παραμένει ανεξίτηλη και η διαβεβαίωση του Μάρκου Βαφειάδη ότι το 90% του «στρατού», τότε, της «Αριστεράς» ήταν βιαίως στρατολογημένοι!

Το μένος των κάποτε «κομμουνιστών» για τους ένστολους Ελληνες, όσους επιλέγουν βιοπορισμό υπηρετώντας την κοινωνία με ένταξη στις Ενοπλες Δυνάμεις ή στην Αστυνομία, αφορά, το μένος αυτό, την ψυχοπαθολογία, δηλαδή την ιατρική, όχι την πολιτική. Παρά την πολυώδυνη, βασανιστική όλων εμπειρία τόσων διχασμών, οι Ελληνες επιμένουμε στην αρρωστημένη σχιζοείδεια – πάντοτε ένα κοπάδι λύκων απέναντι σε ένα κοπάδι αρνιών. Νέα παιδιά σήμερα, και να πιστεύουν στεγανά, χωρίς ρωγμές επιφύλαξης, ότι «η Αστυνομία έχει γεμίσει χρυσαυγίτες», «δέρνουν μόνο για την απόλαυσή τους», «κολλάνε κρυμμένους αγκυλωτούς σταυρούς στις στολές τους» – και μύρια ανάλογα.

Από την άλλη μεριά, πιστοποιημένα και φωτογραφημένα τα οπλοστάσια των κάθε τόσο «εξεγερμένων» εφήβων (ή περίπου), με τεράστιες, απίστευτες ποσότητες υλικό για «μάχες των πόλεων», υλικό ικανό να αχρηστέψει ισόβια ή να θανατώσει τον αντίπαλο. Για την εκτίμηση τόσο των τυφλά παγιωμένων «βεβαιοτήτων» ή των τεκμαρτών πειστηρίων, ποια εφόδια διαθέτει το κάθε εύφλεκτης φαντασίας παιδί; Ποιο κανάλι (έστω ένα), ποια σύγκλητος (έστω μία) σώζει πειστική, κριτική αμεροληψία, μιλάει τίμια γλώσσα αλήθειας και όχι παραπειστικών εντυπώσεων;

Οσο περνούν τα χρόνια, αν κρίνω σωστά, γίνεται όλο και πιο δύσκολο να φωτιστούν τα καίρια και ουσιώδη. Η κάθε εξουσία (τα κόμματα) δεν καταλαβαίνει την ανάγκη για επιτελικό σχεδιασμό, η ζωή, ο θάνατος, οι ανάγκες των ανθρώπων, είναι μόνο αφορμές ψηφοθηρίας, ενεργεί η εξουσία μόνο με αντανακλαστικά πυροσβέστη, σπασμωδικά, επιπόλαια. Αν πείτε στην Κυρία Κεραμέως ότι το πρόβλημα με τους «μπαχαλάκηδες», τους «χουλιγκάνους» ή όποια άλλη συνομοταξία τυφλού μίσους για την κοινωνία και τους θεσμούς της, δεν είναι αρμοδιότητα του υπουργείου Δημόσιας Τάξης, αλλά η κυρίως ευθύνη και δικαιοδοσία του υπουργείου Παιδείας, είναι απολύτως σίγουρο ότι δεν θα αντιληφθεί τι της λέτε!

Εντόπισε, αναγνώστη, στη σημερινή κυβέρνηση ή στις χθεσινές του ΣΥΡΙΖΑ, πόσα υπουργεία δόθηκαν σε απλούς κομματικούς ευνοημένους, δίχως το παραμικρό εχέγγυο ειδικών γνώσεων και ξεχωριστού ταλέντου. «Γιορτάζουμε» τα διακόσια χρόνια «ανεξαρτησίας», ενώ μας συντρίβει η θλίψη ότι, δυο αιώνες δεν άρκεσαν για να μπορούμε να σχηματίζουμε κυβερνήσεις ανυπότακτες στις παρεμβάσεις ξένων πρεσβειών.

Ισως η θλίψη μας να είναι καρπός του φιλύποπτου «εθνικού» μας χαρακτήρα. Ομως η πρόκληση παραμένει, δύσπεπτη: Γιατί, κατά κανόνα, τα υπουργεία Εξωτερικών, Παιδείας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης τα αναθέτουμε σε πρωτάρηδες ερασιτέχνες;

Η ζυγαριά του Νουρή

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η τοποθέτηση φρακτών και συρματοπλεγμάτων δεν ταιριάζει σε ένα ελεύθερο, δημοκρατικό, ανθρώπινο και προοδευτικό κράτος. Ειδικά όταν έχουμε να κάνουμε με πρόσφυγες/δικαιούχους ασύλου. Η περίπτωση του κάθε κράτους που προβαίνει σε μια τέτοια, εκ των πραγμάτων ακραία κίνηση τοποθέτησης φρακτών ή συρματοπλεγμάτων, θα πρέπει όμως να κρίνεται λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα, τα οποία αποκτούν ειδικό βάρος εάν σχετίζονται με το εξίσου ακραίο ζήτημα της επιβίωσής του. Κάτι που σίγουρα δεν συμβαίνει στην περίπτωση της Ουγγαρίας του Βίκτορ Όρμπαν.

Στην περίπτωση της Κύπρου, θα πρέπει καταρχάς να λάβουμε υπόψη ότι δεν έχουμε ενώπιόν μας ένα ελεύθερο κράτος, ότι το βόρειο τμήμα της νήσου τελεί υπό κατοχή και ότι η γραμμή αντιπαράταξης εκτείνεται σε 180 χιλιόμετρα. Υπάρχουν και άλλα επτά τουλάχιστον στοιχεία, τα οποία είναι σε γνώση και της Κομισιόν και τα οποία θα πρέπει επίσης να συνυπολογιστούν:

1) Η Κύπρος είναι πρώτη κατ' αναλογία πληθυσμού στις αιτήσεις ασύλου στην Ε.Ε. εδώ και πολλά χρόνια, με πολλαπλάσιο ποσοστό αιτητών και ανάλογα πολλαπλάσιο οικονομικό κόστος. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η Κύπρος είχε δεχθεί το πρώτο εξάμηνο του 2018 600% περισσότερες αιτήσεις ασύλου από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, ενώ από το 2015 μέχρι το 2019 καταγράφηκε αύξηση 506% στους αιτητές ασύλου. Όπως πληροφορείται η «Κ», ο πρόεδρος Αναστασιάδης ζήτησε προσφάτως χείρα βοηθείας από την Άγκελα Μέρκελ, εκπέμποντας σήμα κινδύνου και σημειώνοντας ότι η Κύπρος έχει ξεπεράσει τα όριά της και ότι δεν μπορεί πλέον να σηκώσει μόνη της το κόστος της οργανωμένης διοχέτευσης προσφύγων και παράτυπων μεταναστών από την Άγκυρα.

2) Από την άλλη, η Τουρκία με δύο επιστολές, τόσο προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στους επιτρόπους Φούλε - Μάλμστρομ), όσο και προς το Συμβούλιο έχει καταστήσει σαφές ότι δεν πρόκειται να εφαρμόσει την ευρωτουρκική Δήλωση του 2016, σε σχέση με τη Συμφωνία Επανεισδοχής Παράτυπων Μεταναστών έναντι της «νήσου Κύπρου», κάτι που ανέφερε και στον γράφοντα ο «προοδευτικός» πρώην πρωθυπουργός της χώρας, Αχμέτ Νταβούτογλου. Συνεπώς, η Τουρκία δεν αποδέχεται και ούτε θα αποδεχθεί να παραλάβει κανένα παράτυπο μετανάστη που εισέρχεται στο έδαφος που ελέγχεται από την Κυπριακή Δημοκρατία, ακόμη κι αν αποδειχθεί ότι ξεκίνησε από τουρκικό έδαφος.

3) Την ίδια ώρα, στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου λειτουργεί κύκλωμα οργανωμένης μεταφοράς παράτυπων μεταναστών προς τις ελεύθερες περιοχές. Ακόμη και συγκεκριμένος τηλεφωνικός αριθμός, στον οποίο κάποιος θα μπορούσε να αποταθεί, προκειμένου να τον μεταφέρουν από το αεροδρόμιο του ψευδοκράτους σε σημείο, από όπου θα μπορεί να περάσει στις ελεύθερες περιοχές, με «ανάλογο» οικονομικό τίμημα.

4) Το 70% παράτυπων μεταναστών φθάνουν στις ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές, είτε με βάρκες από την Τουρκία, είτε μέσω της γραμμής αντιπαράταξης.

5) Στην πλειοψηφία όσων ταξιδιωτικών εγγραφών παράτυπων μεταναστών εντοπίζονται, έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη σφραγίδων του τουρκικού κράτους που παραχωρούνται για ολιγοήμερο ταξίδι στη λεγόμενη ΤΔΒΚ και στη συνέχεια καταλήγουν στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

6) Στο επίπεδο των εταίρων μας στην Ε.Ε., σημαντικός αριθμός κρατών-μελών, με πρωτοστάτες του Visegrad 4 (Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Τσεχία), αρνούνται να συναινέσουν σε ίση κατανομή βαρών στο ζήτημα του προσφυγικού/μεταναστευτικού, κάτι που πληρώνουν 3-4 κράτη-μέλη «πρώτης γραμμής», στα οποία περιλαμβάνεται και η Κύπρος.

7) Το παζλ συμπληρώνει η ανεπαρκής στήριξη της Ε.Ε. προς την Κύπρο. Εκ του αποτελέσματος κρίνεται ότι η Ε.Ε. όχι μόνο δεν κατάφερε να πειθαναγκάσει την Τουρκία να τερματίσει την πρακτική της διοχέτευσης παράτυπων μεταναστών στην Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά ούτε καν στήριξε επαρκώς την Κύπρο. Η Κύπρος είχε λάβει ποσό 40 εκατομμυρίων ευρώ για τα έτη 2014-2020 και τον Δεκέμβριο του 2018, μετά από υποσχέσεις και δεσμεύσεις των Βρυξελλών, έλαβε επιπλέον χρηματοδοτική βοήθεια 3,1 εκατομμύρια ευρώ, ποσά τα οποία θεωρούνται τουλάχιστον ανεπαρκή.

Αυτά είναι λοιπόν τα δεδομένα που έχει ενώπιόν του το κυπριακό κράτος. Αν και εξακολουθώ να θεωρώ, επί της αρχής, ότι η επιλογή των φρακτών και των συρματοπλεγμάτων δεν είναι η ενδεδειγμένη, διερωτώμαι τι κριτική μπορώ να ασκήσω όταν στην άλλη πλευρά της ζυγαριάς του Νίκου Νουρή, μπαίνει το ζήτημα της επιβίωσης του ίδιου του κράτους;

xanthoulis.pavlos@gmail.com

EPA/WILL OLIVER

Διαδηλωτές γιορτάζουν την έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων των νόμων American Dream and Promise Act και The Farm Workforce Modernization Act. Οι δύο αυτοί νόμοι ανοίγουν τον δρόμο νομιμοποίησης για περίπου 5 εκατ. μεταναστών και εργατών γης.

Ισότητα, στρατεύματα, εγγυήσεις!

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Α. Νεοφύτου ανέφερε («ALPHA Ενημέρωση») ότι έθεσε θέμα «Τάσου Τζιωνή» στο Εθνικό Συμβούλιο στις 16/3. Προηγήθηκε συνέντευξη Τζιωνή στην εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος», 14/3. Σε αυτή τη συνέντευξη ο τέως γενικός διευθυντής στο ΥΠΕΞ υποστήριξε πως «όταν οι συζητήσεις οδηγούν σε ικανοποίηση της θέσης της τουρκικής πλευράς, υποβάλλει νέα, πιο προωθημένη, δηλαδή πιο χωριστική. Έτσι, βαθμιαία οδεύουμε αργά μεν, σταθερά δε, προς την αποδοχή των τετελεσμένων της εισβολής και κατοχής μέσω διαπραγματεύσεων και συμφωνίας».

Η προσέγγιση αυτή συνιστά χονδροειδή παραποίηση της πραγματικότητας γιατί, πρώτο, ταυτίζει όλους τους Τ/κ ηγέτες με τον Ρ. Ντενκτάς και, δεύτερο, θεωρεί ότι κάθε διαπραγμάτευση είναι μάταιη! Θυμίζω την ουσιώδη πρόοδο που είχε επιτευχθεί μέσα από τις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ (2010) με την πρόνοια για συμμετοχή όλων των Κυπρίων στην ψηφοφορία για εκλογή Ε/κ προέδρου και Τ/κ αντιπροέδρου με στάθμιση της ψήφου στο 20%. Ο Μ. Α. Ταλάτ, αφού διαβουλεύτηκε με την Άγκυρα, την αποδέχθηκε. Σημειώνω, επίσης, ότι ο Μ. Ακιντζί υπέβαλε Χάρτη για το εδαφικό στο Μον Πελεράν και πρότεινε επίσης να κλειδώσει το Πλαίσιο Γκουτιέρες ως «στρατηγική συμφωνία» (2018). Διαφώνησε επ' αυτού ο Ν. Αναστασιάδης! Επίσης, ο τέως Γ.Δ. του ΥΠΕΞ υποστηρίζει πως «με την «πολιτική ισότητα» θα επιτρέπεται στους Τ/κ να μπλοκάρουν τη λήψη αποφάσεων... εν τέλει το κράτος θα παραλύσει, αντ' αυτού, θα λειτουργούν στην πράξη μόνο τα δύο ομόσπονδα κρατίδια ως ξεχωριστά κράτη». Ούτε αυτό το σημείο ανταποκρίνεται στα πράγματα, καθώς η πολιτική ισότητα ερμηνεύτηκε από τον νυν γ.γ. του ΟΗΕ στο Κραν Μοντάνα -σημείο 6 του Πλαισίου του. Προσδιόρισε επίσης το εύρος των θεμάτων για τη μία τ/κ ψήφο που συνδέονται με «ζωτικά συμφέροντα της τ/κ κοινότητας, σε περίπου 12 σημεία. Για το κεφάλαιο διακυβέρνηση ο τέως Υπεξ Ι. Κασουλίδης σε δηλώσεις στις 3/3 υπογράμμισε πως «στο Κραν Μοντάνα ο πρόεδρος Αναστασιάδης κατέθεσε γραπτώς τις θέσεις του που συνιστούν πλήρη αποδοχή της πολιτικής ισότητας και περιλαμβάνουν, πρώτον αποδοχή της εκ περιτροπής προεδρίας και δεύτερον, αποδοχή της θετικής τ/κ ψήφου για να σχηματίζεται πλειοψηφία λήψης απόφασης». Για κάθε πολίτη της νήσου το ζήτημα της ασφάλειας (αποχώρηση τουρκικού στρατού, τερματισμός επεμβατικών δικαιωμάτων) εύλογα παραμένει στην κορυφή της ατζέντας. Επί του θέματος αυτού ο γ.γ. του ΟΗΕ στο Πλαίσιό του της 30ής Ιουνίου 2017 κατέγραψε: Σημείο 1: «Πιστεύω ότι χρειαζόμαστε τον τερματισμό του μονομερούς επεμβατικού δικαιώματος και της Συνθήκης Εγγυήσεως».

Σημείο 2: «Σχετικά με τα στρατεύματα... θα πρέπει να υπάρξει μια δραστική μείωση από την πρώτη ημέρα. Και μετά σε ένα χαμηλό αριθμό, για να φτάσουμε τα επίπεδα των στρατευμάτων του 1960».

Ο τότε Ειδικός Σύμβουλος του γ.γ. του ΟΗΕ, Έσπεν Μπαρθ Αϊντε στις 22 Ιουλίου 2017 δήλωσε στο ΚΥΠΕ ότι «ο γ.γ., εγώ και δύο μέλη της ομάδας μου, ήμασταν σε πάρα πολλές διμερείς συναντήσεις, εξετάζοντας τα όρια των απόψεων των ατόμων, συμπεριλαμβανομένης ασφαλώς της Τουρκίας, για να δούμε αν υπήρχε ένα τελικό πακέτο που πιστεύαμε ότι θα δεχτούν οι υπόλοιποι. Έτσι, αυτό που είπε ο γ.γ. στο δείπνο (σημ. το Πλαίσιό του) βασίστηκε σε αυτές τις συνομιλίες και δεν ήταν λάθος».

Πέρασαν τέσσερα χρόνια από τότε και αυτά τα σημεία δεν έτυχαν της αναγκαίας επεξεργασίας ώστε να αποκτήσουν πιο συγκεκριμένο περιεχόμενο. Στην «άτυπη 5μερή» (Γενεύη, 27/29-4), η ε/κ ηγεσία θα ζητήσει να «πάμε πίσω στο Πλαίσιο του 2017», ενώ ο Τατάρ θα προτείνει φόρμουλες γύρω από την «κυριαρχική ισότητα». Δυστυχώς, το πιθανότερο σενάριο είναι πως το ίδιο ακριβώς Πλαίσιο του 2017 δεν θα είναι εκεί. Στην πολιτική δεν μπορείς να βάζεις κάτι στο ράφι για 4 χρόνια και να το κατεβάζεις όποτε εσύ θέλεις.

Τίθεται από μερικούς το ερώτημα: χάθηκαν όλα; Μπορεί να γίνει κάτι; Εκτιμώ πως επί του θέματος συγκρούονται δύο στρατηγικές: η πρώτη στρατηγική συμβάλλει στη διαιώνιση των αδιεξόδων, «στρατηγική της περιχαράκωσης». Η δεύτερη, η δημιουργική στρατηγική, αναδεικνύει την Ε.Ε. σε καταλύτη της επίλυσης. Η πρώτη βλέπει την Τουρκία να τρώει καθημερινά «χαστούκια» ή «κυρώσεις», γιατί καθοδηγείται από το δόγμα «να προκαλέσουμε κόστος στην Τουρκία». Αυτή η προσέγγιση παρ' ότι εκπροσωπήθηκε από δύο προέδρους της Κυπριακής Δημοκρατίας, επέφερε το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα από το προσδοκώμενο. Το «δόγμα» αυτό αφορά μία συνήθη πολιτική αυταπάτη για να δίνεται η εντύπωση ότι «έχουμε στρατηγική»!

Η δημιουργική στρατηγική βασίζεται σε πραγματικά δεδομένα. Πρώτο, το γεωπολιτικό βάρος της Τουρκίας της επιτρέπει να παίζει πολλούς και σημαντικούς ρόλους και έτσι να είναι σημαντική για πολλούς παίκτες: ΝΑΤΟ, ΗΠΑ, Ε.Ε., Ρωσία, Καύκασος, Μ. Ανατολή, Β. Αφρική. Δεύτερο, η Κύπρος ούτε μπορεί να επιφέρει κόστος, ούτε κανένα άλλο κράτος θέλει να το κάνει για το χατίρι μας, και, τρίτο, (κυρίως), δεν διεξάγονται έτσι πλέον οι διπλωματικές μάχες- zero sum game!

Είναι, έτσι, το Κυπριακό μια χαμένη υπόθεση; Βέβαια όχι, γιατί η ένταξη στην Ε.Ε. της επιτρέπει να ασκήσει διπλωματία στην «εποχή Ε.Ε.», ένα μεγάλο πλεονέκτημα που δεν υπήρχε στην εποχή του παγκόσμιου διπολικού σχήματος. Με τη διπλωματία «στην εποχή Ε.Ε.» όποιος διεκδικήσει πολιτικές για αμοιβαία οφέλη (win win) παίζει στο γήπεδο της ειρήνης. Κερδίζει η Τουρκία σε αιτήματα που προβάλλει στις Βρυξέλλες (ενταξιακά κεφάλαια, Τ.Ε., βίζα, μεταναστευτικό), κερδίζει η Κύπρος επίλυση, ασφάλεια και πρόοδο. Ποιος ρυθμίζει το παιχνίδι; Ποιος «δίνει» στην Τουρκία; Η Ε.Ε.! Αυτό βέβαια, μόνο στη βάση της αμοιβαιότητας και εφόσον η Λευκωσία παίξει τα χαρτιά που διαθέτει και πείσει ότι διαθέτει σοβαρότητα-στην μετά Αναστασιάδη εποχή.

www.larkoslarkou.org.cy

Το ελληνικό έθνος κράτος (α΄ μέρος)

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

Πολλά έχουν γραφεί για το ελληνικό έθνος, με κυριότερο έργο αναφοράς τη μνημειώδη μελέτη του ιστορικού Νίκου Σβορώνου «Το ελληνικό έθνος», γραμμένη στα μέσα της δεκαετίας του 1960. Πολλά έχουνε επίσης γραφεί για το ελληνικό κράτος, τη γέννηση και τη συγκρότησή του. Μια από τις σημαντικότερες μελέτες πάνω στο θέμα αυτό αποτελεί η διδακτορική διατριβή του Νικηφόρου Διαμαντούρου «Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα 1821-1828» (Columbia, 1972). Τίποτε όμως δεν έχει γραφεί πάνω στο πρόβλημα του ελληνικού έθνους-κράτους.

Φαίνεται ότι όλοι συμφωνούν με το αφήγημα σύμφωνα με το οποίο το ελληνικό έθνος προϋπάρχει του ελληνικού κράτους, επαναστατεί και στη συνέχεια αντιμετωπίζει το πρόβλημα της συγκρότησης του κράτους του. Το ερώτημα έχει τεθεί επανειλημμένως: τι ταυτότητα είχε ο πληθυσμός που κατοικούσε στην επικράτεια που σταδιακά απελευθερωνόταν κατά τη διάρκεια του αγώνα; Είχε εθνική συνείδηση; Οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές του αγώνα ορίζουν στον «Νόμο της Επιδαύρου», τον Ιανουάριο του 1822, τους Έλληνες ως εξής: «Όσοι αυτόχθονες κάτοικοι της επικρατείας της Ελλάδος πιστεύουσιν εις Χριστόν, εισίν Έλληνες». Το κριτήριο στον ορισμό αυτό δεν είναι αμιγώς εθνικό αλλά κυρίως θρησκευτικό. Με άλλα λόγια οι αποκαλούμενοι «Ρωμιοί», οι απόγονοι της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, αποτελούν και το σώμα του ελληνικού έθνους.

Την ίδια στιγμή, οι Ρωμιοί ήταν «ραγιάδες» της οθωμανικής Αυτοκρατορίας, δηλαδή μη μουσουλμάνοι υπήκοοι, υποτελείς, σκλάβοι του σουλτάνου. Και σε αυτόν επομένως τον αρνητικό ορισμό το θρησκευτικό στοιχείο κυριαρχεί. Το λιγότερο που μπορεί να πει κανείς είναι ότι το εθνικό στοιχείο στο ελληνικό έθνος κράτος κατά την αρχή της επανάστασης ήταν μάλλον υποτονικό. Αυτό μας οδηγεί σε ένα παράδοξο συμπέρασμα, ότι το υποκείμενο της επανάστασης δεν ήταν ένα έθνος, το οποίο προσπαθούσε να ανεξαρτητοποιηθεί και να αποκτήσει αναγνωρισμένη κρατική υπόσταση. Με άλλα λόγια, το ελληνικό κράτος δεν προέκυψε από το ελληνικό έθνος. Μήπως, όμως, σε αυτή την περίπτωση, είναι πιο εύστοχο να υποθέσουμε ότι το ελληνικό έθνος προέκυψε από το ελληνικό κράτος; Όποιος θεωρεί ότι κάτι τέτοιο είναι εξωπραγματικό δεν γνωρίζει πώς συγκροτήθηκαν τα μεγάλα ευρωπαϊκά έθνη κράτη όπως η Αγγλία και η Γαλλία.

Η μεσαιωνική Ευρώπη δεν γνώριζε έθνη αλλά δυναστείες και φέουδα ή χωροδεσποτείες. Σταδιακά, από τον 11ο κυρίως αιώνα και ύστερα, κάποιοι χωροδεσπότες ισχυροποιήθηκαν και είτε μέσω συμμαχιών και γάμων είτε μέσω κατακτήσεων δημιούργησαν τα πρώτα ευρωπαϊκά βασίλεια, των οποίων οι επικράτειες και τα σύνορα ήταν ρευστά. Μέχρι τον 16ο αιώνα τα δυναστικά βασίλεια είχαν μεταμορφωθεί σε εθνικά βασίλεια, με πιο οριοθετημένα σύνορα και οργανωμένα γραφειοκρατικά συστήματα διοίκησης για τον έλεγχο της επικράτειας από τα κέντρα της εξουσίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συγκρότηση του δικαστικού συστήματος του γαλλικού βασιλείου κατά τους πρώτους αιώνες λειτουργίας του. Στην επικράτεια του Γάλλου βασιλέα δεν υπήρχε ούτε ενιαίο νομικό σύστημα ούτε κοινοί κανόνες. Οι πληθυσμοί στις διάφορες επαρχίες του βασιλείου ζούσαν απομακρυσμένοι, απομονωμένοι, μιλούσαν διαφορετικές διαλέκτους και είχαν διαφορετικά ήθη και έθιμα. Πώς θα μπορούσε να απονείμει κανείς δικαιοσύνη σε μια τέτοια επικράτεια και σε απόλυτα ετερόκλητους πληθυσμούς; Εφόσον δεν μπορούσε να ομοιογενοποιηθεί ο νόμος, έπρεπε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο σύστημα δικαστών. Το Παρίσι, το κέντρο, έστελνε λοιπόν νομομαθείς στις διαφορετικές περιοχές του βασιλείου να μελετήσουν τη γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα των ντόπιων πληθυσμών, ώστε να μπορούν να δικάσουν με βάση τα τοπικά εθιμικά δίκαια. Οι ίδιοι ορίζονταν και ως δικαστές στις περιοχές αυτές. Ζούσαν και δίκαζαν στις επαρχίες αλλά αποτελούσαν μέρος της κεντρικής διοίκησης. Ο ενιαίος λοιπόν χαρακτήρας του βασιλείου, του οποίου οι πληθυσμοί δεν είχαν εθνική συνείδηση αλλά μόνο τοπικιστικές ταυτότητες, επετεύχθη σε βάθος τεσσάρων ή πέντε αιώνων μέσω της ενιαίας λειτουργίας του κράτους και της κεντρικής εξουσίας. Συνεπώς στην περίπτωση της Γαλλίας ισχύει σε μεγάλο βαθμό αυτό το οποίο είχε ισχυρισθεί ο αντεπαναστάτης Γάλλος λόγιος Joseph de Maistre (1753-1821), ότι δηλαδή οι Γάλλοι βασιλείς έφτιαξαν το γαλλικό έθνος. Για να το πούμε καλύτερα, η σταδιακή συγκρότηση του γαλλικού κράτους οδήγησε στη σταδιακή γέννηση του γαλλικού έθνους. Το κράτος έφτιαξε το έθνος και όχι το αντίστροφο. Η εθνική ιδεολογία ήρθε πολύ αργότερα, κατά τον 18ο και 19ο αιώνα για να ενισχύσει περαιτέρω το γαλλικό έθνος κράτος, όταν αυτό είχε ήδη σχηματισθεί.

Άραγε θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε κάτι τέτοιο για το ελληνικό έθνος κράτος; Γνωρίζουμε με βεβαιότητα ότι οι πρωτεργάτες της ελληνικής επανάστασης, οι μυημένοι στη Φιλική Εταιρία, ήταν όλοι λίγο πολύ εμποτισμένοι από τις αρχές των καρμπονάρων, οι οποίοι επηρέασαν αποφασιστικά τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στις αρχές του 19ου αιώνα. Η ιδεολογία του κινήματος αυτού, που σκοπό είχε την ενοποίηση της Ιταλίας και την απελευθέρωσή της από τους Αυστριακούς, είχε εθνικό χαρακτήρα. Αλλά μπορεί να ειπωθεί κάτι τέτοιο για τους γραικούς της ελληνικής επικράτειας; Μάλλον όχι. Επομένως είναι πιο πιθανό, ακόμη και στον αιώνα της άνοιξης των εθνών, το ελληνικό έθνος κράτος να συγκροτήθηκε σε μια αμφίδρομη διαδικασία, όπου η ενοποιητική λειτουργία της κεντρικής διοίκησης, πρώτα του αγώνα και μετέπειτα της διακυβέρνησης, ενίσχυσε αποφασιστικά το εθνικό αίσθημα και ανέπτυξε την εθνική συνείδηση.

Η ενίσχυση του εθνικού φρονήματος με τη σειρά της, όπως και στην περίπτωση των ευρωπαϊκών εθνών κρατών, οδήγησε σε περαιτέρω ισχυροποίηση του ελληνικού έθνους κράτους.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Με δύο πρόσωπα κινείται η Αγκυρα

Δημοσίως υιοθετεί χαμηλούς τόνους, πίσω από κλειστές πόρτες αμφισβητεί ακόμη και την κυριαρχία ελληνικών νησιών

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Το διπλό πρόσωπο της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής αντίκρισαν το διήμερο της περασμένης Τρίτης και Τετάρτης όλοι όσοι συμμετείχαν στον 62ο γύρο των διερευνητικών επαφών και τις πολιτικές διαβουλεύσεις που ακολούθησαν. Πίσω από τις κλειστές πόρτες των διπλωματικών επαφών και μακριά από τα χαμόγελα και τις δημόσιες διακηρύξεις της Αγκυρας για προσήλωση στον διάλογο, οι Τούρκοι αξιωματούχοι έδειξαν τις διαθέσεις τους ανοίγοντας με τρόπο εξαιρετικά επιθετικό το σύνολο των διεκδικήσεών τους. Κατά την ημέρα των διερευνητικών ετέθη ζήτημα αποστρατιωτικοποίησης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, καθώς και αμφισβήτησης της κυριαρχίας κάποιων νησιών και νησίδων.

Την επομένη, ημέρα των πολιτικών διαβουλεύσεων, οι συμμετέχοντες στην τουρκική αντιπροσωπεία κατηγόρησαν, με εριστική διάθεση, την Ελλάδα για υπόθαλψη τρομοκρατών, αναφερόμενοι στους γκιουλενιστές (το αποκαλούμενο FETO) και το κουρδικό PKK, ενώ για ακόμα μία φορά ετέθη ζήτημα μειονότητας. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, οι Τούρκοι αξιωματούχοι περιέγραψαν την Ελλάδα ως καταφύγιο τρομοκρατών και ζήτησαν την έκδοση προσώπων στην Αγκυρα. Από την ελληνική πλευρά δόθηκαν, βεβαίως, οι κατάλληλες απαντήσεις σε όλα τα ζητήματα, ωστόσο κατέστη σαφέστατη η τουρκική απροθυμία για ουσιαστικό διάλογο και έγινε προφανής η πρόθεση για επιβολή των απόψεων της Αγκυρας.

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΥΠΕΣ / ΧΑΡΗΣ ΑΚΡΙΒΙΑΔΗΣ

Στον 62ο γύρο των διερευνητικών επαφών Ελλάδας - Τουρκίας και στις πολιτικές διαβουλεύσεις που ακολούθησαν, η αντιπροσωπεία της γειτονικής χώρας έθεσε ακόμη και ζήτημα αποστρατιωτικοποίησης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου.

Η εβδομάδα που αρχίζει αύριο είναι εξαιρετικά δύσκολη και κρίσιμη για την ελληνική διπλωματία.

Η πρωτοβουλία των Τούρκων για πρόσκληση του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Δένδια στις 14 Απριλίου στην Αγκυρα για συνάντηση με τον ομόλογό του Μεβλούτ Τσαβούσογλου και η αιρεσιμότητα με την οποία επενδύει το ενδεχόμενο η ελληνική πλευρά δείχνει, βέβαια, τη δυσπιστία. Δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι η διπλωματική σύμβουλος του πρωθυπουργού Ελένη Σουρανή συνάντησε την Τρίτη τις αντιπροσωπείες των διερευνητικών επαφών, προκειμένου να μεταφέρει το μήνυμα του Κυριάκου Μητσοτάκη για δέσμευση της Ελλάδας στη διαδικασία των συζητήσεων. Παρ' όλα αυτά, κατά τις πολιτικές διαβουλεύσεις οι Τούρκοι ήταν ακόμα επιθετικότεροι σε σύγκριση με τις διερευνητικές.

Η εβδομάδα που αρχίζει αύριο είναι εξαιρετικά δύσκολη και κρίσιμη για την ελληνική διπλωματία. Κατ' αρχάς ο κ. Δένδιας θα πρέπει να διαχειριστεί την απροθυμία της Ε.Ε. να προχωρήσει στη λήψη ουσιαστικών μέτρων κατά της Τουρκίας. Στη Σύνοδο Κορυφής της ερχόμενης Πέμπτης, ο Υπατος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. Ζοζέπ Μπορέλ έχει επιφορτιστεί με το έργο της παρουσίασης μιας έκθεσης προόδου με διττό χαρακτήρα, θετική ατζέντα αλλά και κυρώσεις.

Η Σύνοδος του ΝΑΤΟ

Ο κ. Δένδιας θα έχει την ευκαιρία να δει από κοντά τον νέο υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ Αντονι Μπλίνκεν, στο πλαίσιο της υπουργικής Συνόδου του ΝΑΤΟ, δίχως, βέβαια, να είναι γνωστό αν θα πραγματοποιηθεί συνάντησή τους. Για την Αθήνα είναι εξαιρετικά προβληματική η διαφαινόμενη ευθυγράμμιση της Ε.Ε. με την Ουάσιγκτον στο ζήτημα της Τουρκίας.

Οι Αμερικανοί δεν σκοπεύουν να χαλαρώσουν την πίεση στην Αγκυρα για το ζήτημα των S-400, δεν είναι όμως και έτοιμοι να «θυσιάσουν» την Τουρκία, ιδιαίτερα σε μια στιγμή κατά την οποία η Ουάσιγκτον φαίνεται ότι επιλέγει να εντείνει τις ανταγωνιστικές σχέσεις της με τη Μόσχα και το Πεκίνο. Αν και το «Dwight D. Eisenhower» βρίσκεται ελλιμενισμένο στη Σούδα, ενώ στην ομάδα κρούσης του συμμετείχε και ελληνική φρεγάτα, το αμερικανικό αεροπλανοφόρο προέβη σε ασκήσεις περιορισμένης κλίμακας (έστω συμβολικού χαρακτήρα) και με τουρκική φρεγάτα.

Επιπλέον, όπως ήδη φάνηκε και από την επικοινωνία του γ.γ. του ΝΑΤΟ Γενς Στόλτενμπεργκ με τον κ. Δένδια και τον υπουργό Εθνικής Αμυνας Νίκο Παναγιωτόπουλο, η Συμμαχία επιχειρεί να δημιουργήσει συνθήκες διαλόγου και όχι απλών τεχνικών συνομιλιών. Υπενθυμίζεται ότι η προσπάθεια αυτή του κ. Στόλτενμπεργκ δεν είναι νέα και έχει αξιοποιηθεί από την Τουρκία και στο παρελθόν ως επιχείρημα για τη δήθεν «απροθυμία» της Ελλάδας να συζητήσει υπό την αιγίδα ενός αντικειμενικά ουδέτερου κριτή. Στην πραγματικότητα, η Αθήνα απλώς δεν θέλει να συζητήσει κυριαρχικά δικαιώματά της και μάλιστα με νατοϊκό «καπέλο», όπως προφανέστατα επιθυμεί η Αγκυρα.

Τα εξοπλιστικά

Τις τελευταίες ημέρες υπάρχει στην Αθήνα μια σαφής αίσθηση επιτάχυνσης στο θέμα των φρεγατών. Εδώ και κάποιες εβδομάδες παρατηρείται αυξημένη παρουσία στην Ελλάδα ιδιαίτερα από Αμερικανούς και Γάλλους. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι οι Αμερικανοί της Lockheed Martin, της εταιρείας που προωθεί τη φρεγάτα MMSC με τη στήριξη της κυβέρνησης των ΗΠΑ, βρίσκονται στην Ελλάδα για σχεδόν τρεις εβδομάδες και τις προηγούμενες ημέρες επισκέφθηκαν τα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά. Από την αμερικανική πλευρά αποδίδεται κεφαλαιώδης σημασία στην εγχώρια παραγωγή, ενώ στις επαφές των τελευταίων ημερών επισημάνθηκε ότι η MMSC μπορεί να αποκτήσει τη διαμόρφωση που επιθυμεί το Πολεμικό Ναυτικό, αρκεί να αποδεσμευθεί μια μη δεσμευτική αίτηση για προσφορά (η αποκαλούμενη Letter of Request, LOR). Πάντως, μέχρι το βράδυ της Παρασκευής, η LOR δεν είχε φύγει ακόμα από το υπουργείο Εθνικής Αμυνας. Την Παρασκευή, επαφές με την ηγεσία του Π.Ν. είχε ο αρχηγός του γαλλικού ΓΕΝ Πιερ Βαντιέ.

Erga omnes

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Στη **φιλοσοφία** του Δικαίου και σε κάθε έκφανση του τελευταίου –από το Διεθνές μέχρι απλά νομικά θέματα, η φράση erga omnes περιγράφει το γράμμα και το πνεύμα του Νόμου. Ο Νόμος, σε μια ευνομούμενη Πολιτεία, ισχύει «έναντι όλων» κι αυτό γεννά την ισονομία, την ισοπολιτεία αλλά και διατηρεί, στην πράξη, το Κοινωνικό Συμβόλαιο –όπως αυτό το κληρονομήσαμε από τον Διαφωτισμό. Η πανδημία του Covid-19 δημιούργησε ιδιαίτερες συνθήκες στο επίκεντρο των οποίων υπήρξε και εξακολουθεί να υφίσταται, σε ολόκληρη την Ευρώπη, η συζήτηση περί των μέτρων. Στο επίκεντρο των οποίων βρίσκεται η κοινωνική αποστασιοποίηση ως μέσο για να αποφευχθεί η εξάπλωση του ιού. Η συζήτηση για το αν στη βάση των διαταγμάτων δικαιούνται κάποιοι να διαδηλώνουν π.χ. εναντίον της διαφθοράς ή της σφαγής των ζώων γίνεται με έναν τρόπο δικαιωματικό. Και στην Κύπρο, προ εβδομάδων, βιώσαμε έντονα την

Το σοβαρό ζήτημα που προκύπτει εδώ δεν είναι μόνο νομικής φιλοσοφίας. Είναι βαθιά κοινωνιολογικό.

αστυνομική βία όταν με αφορμή την διαφθορά κοινωνικά σύνολα διαδήλωσαν –καλόντας σε μια εκδήλωση όπου βασικό στοιχείο της ήταν η τήρηση των μέτρων και η χρήση μάσκας. Στη διαδήλωση αυτή μια νεαρή κοπέλα έχασε σχεδόν το μάτι της, όταν χτυπήθηκε από δέσμη νερού, τεράστιας πίεσης, από αντιοχλαγωγικό όχημα της Αστυνομίας Κύπρου. Στην συζήτηση περί του αν έχουν το δικαίωμα ή όχι σε περίοδο πανδημίας κοινωνικά σύνολα να ασκούν το δικαίωμά τους σε ειρηνική συγκέντρωση αυτό που επικράτησε, στην κυπριακή δημόσια σφαίρα, ήταν η ιδεολογία. Κανείς δεν επιχειρηματολόγησε με νομικά επιχειρήματα.

Πριν από την πορεία κατά της διαφθοράς, όμως, των πολιτών στη Λευκωσία, στην Κύπρο βιώσαμε και κάτι ακόμη: Χριστουγενιάτικες μαζώξεις, χωρίς ιδιαίτερη τήρηση των μέτρων στη Στασικράτους στη Λευκωσία. Συνωστισμό στο Τρόοδος από εκδρομείς και στα εμπορικά malls, ξανά χωρίς τήρηση των μέτρων. Κι εσχάτως, με αφορμή τις Απόκριες, το ξεφάντωμα μιας μερίδας πολιτών στη Λεμεσό –στην χρονική στιγμή μάλιστα που η πανδημία του Covid-19 δείχνει τα δόντια της και έχει επίκεντρο τη συγκεκριμένη επαρχία. Πριν από όλα αυτά, είδαμε και πορείες αρνητών του ιού και διαφόρων άλλων παρεμφερούς αισθητικής και ιδεολογίας συμπολιτών μας. Η συζήτηση δεν έγινε, ξανά, στη βάση νομικής επιχειρηματολογίας. Αλλά στον, κλασικό, κυπριακό τοπικισμό. Η Λεμεσός VS των άλλων.

Το σοβαρό ζήτημα που προκύπτει εδώ δεν είναι μόνο νομικής φιλοσοφίας. Είναι βαθιά κοινωνιολογικό. Στην Κύπρο η κουλτούρα των πολιτών δεν έχει εμπεδώσει την ουσιαστική σημασία του erga omnes. Ο μέσος Κύπριος πολίτης αισθάνεται πως αν ο ίδιος βρεθεί ποτέ ενώπιον της Δικαιοσύνης ίσως να μη λάβει δίκαιης και ίσης μεταχείρισης σε σχέση με κάποιον συμπολίτη του που έχει πρόσβαση στα κέντρα εξουσίας ή πολιτική ισχύ. Το βίωσε, ο γράφων, όταν πριν χρόνια κλήθηκε –εξαιτίας ενός λάθους της τότε αρχισυνταξίας του να προβεί στις ανάλογες ρυθμίσεις ως είθισται– να απολογηθεί στον στρατοδίκη για τη μη παρουσίασή του σε μια ολιγόωρη κλήση της εφεδρείας της Εθνικής Φρουράς λόγω δημοσιογραφικής αποστολής στο εξωτερικό. Η διαδικασία, ο τρόπος και η ουσία της όλης διαδικασίας του να πληρώσω ένα πρόστιμο των 120 ευρώ, κόστισε ελάχιστα σε σχέση με τα χρήματα που ο ίδιος έχω δαπανήσει ως συνεπής έφεδρος για να επιμεληθώ τον ατομικό μου εξοπλισμό. Τη στιγμή που γραφειοκρατικά η όλη διαδικασία που βίωσα σε αυτή τη μοναδική εμπειρία μου έναντι του συστήματος απονομής Δικαιοσύνης στην Κύπρο μπορεί να κόστισε στο κυπριακό δημόσιο παραπάνω χρήματα από το πρόστιμο –σε μια εποχή που η πάταξη της φυγοστρατίας και η αναζήτηση εφέδρων που δεν παρουσιάστηκαν ποτέ, παραμένουν αναποτελεσματικά.

Η ίδια αναποτελεσματικότητα βαραίνει και την Αστυνομία Κύπρου. Η οποία όπως απέτυχε επιχειρησιακά να προκαταλάβει τη συγκέντρωση 1.500 και πλέον ασύδοτων καρναβαλιστών στον πιο προφανή από άποψη επιλογής τόπου συγκέντρωσης στη Λεμεσό έτσι και στην παρθενική χρήση ενός αντιοχλαγωγικού οχήματος, στην πρώτη διαδήλωση στη Λευκωσία, χτύπησε –σχεδόν θανάσιμα μιας και την τραυμάτισε σοβαρά– μια νεαρή κοπέλα. Στη δεύτερη διαδήλωση στη Λευκωσία, με χιλιάδες κόσμο, λειτούργησε αυτό που συνήθως συμβαίνει στην Κύπρο: Το «θωρώντας τζαι κάνοντας» συνήθως υπό το βάρος της κοινωνικής κατακραυγής.

Η μάχη για την αποτελεσματικότητα, την εμπέδωση του erga omnes, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των πολιτών σε αυτό το νησί είναι ουσιώδης για την επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού. Κρίσιμη όπως το να μπουν εγκαίρως στα καταφύγια της Πολιτικής Άμυνας οι άμαχοι σε περίπτωση που η τουρκική πολεμική αεροπορία μας βομβαρδίσει –κάποτε. Και πρέπει να αρχίσει να δίνεται όταν οι αναποτελεσματικοί αρχίσουν να πηγαίνουν... έσσω τους.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Οι τρεις νέες προκλήσεις

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Η **πανδημία** έχει επηρεάσει καθοριστικά τη ζωή μας και την καθημερινότητά μας. Μία πανδημία, η οποία, δυστυχώς, κράτησε πολύ περισσότερο απ' όσο αρχικά υπολογίζαμε ή μπορούσαμε να φανταστούμε. Τουλάχιστον, όμως, σήμερα κατέχουμε το ένα και μοναδικό αποτελεσματικό εργαλείο που έχουμε στη μάχη ενάντιά της που είναι η ταχεία εξέλιξη του εθνικού εμβολιαστικού μας προγράμματος, σε συνδυασμό με τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης. Οι ζηλευτές εικόνες που φτάνουν από τη γειτονική χώρα του Ισραήλ φανερώνουν του λόγου το αληθές. Με εμβολιαστική κάλυψη που πλησιάζει το 50% κυριάρχησαν ξανά οι εικόνες ελπίδας και ζωής από την επιστροφή στην κανονικότητα. Γεμάτες πλατείες, επιχειρήσεις να σφύζουν από ζωή, χαρούμενα πρόσωπα χωρίς μάσκες και αποστάσεις.

Η δική μας χώρα βρίσκεται συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες σε πολύ καλή εμβολιαστική πορεία. Με υψηλές εμβολιαστικές δυνατότητες και 129.000 εμβολιασμούς μέχρι στιγμής. Έτσι κι ενώ οδεύουμε προς την οριστική έξοδο προκύπτουν τρεις προκλήσεις. Η πρώτη αφορά στην κόπωση που επικρατεί γενικώς μετά από έναν χρόνο περιορισμών. Η δεύτερη αφορά στη διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών σε δύο μήνες και η τρίτη αφορά στην επόμενη ημέρα, στη μετά covid εποχή. Εξαιτίας της γενικευμένης κόπωσης, ένα κλίμα έντονης αμφισβήτησης των περιοριστικών μέτρων άρχισε να εμφανίζεται και στη χώρα μας.

Στην Ολλανδία οι πολίτες ψήφισαν ακόμη και μέσα από τα αυτοκίνητά τους, ενώ οι κάλπες στα μεγάλα κέντρα λειτούργησαν σε πολύ περισσότερα σημεία για να αποφευχθεί συνωστισμός.

Με την αξιωματική αντιπολίτευση να σέρνει πρώτη τον χορό της αμφισβήτησης και της διοργάνωσης μαζικών εκδηλώσεων. Προηγήθηκαν, όμως, ήδη παρόμοια φαινόμενα και πολύ πιο έντονα σε άλλες χώρες και έχουμε σήμερα στοιχεία τα οποία καταδεικνύουν ότι, η διεξαγωγή μαζικών εκδηλώσεων ακόμη και σε ανοικτούς χώρους οδηγεί σε ταχεία αύξηση των κρουσμάτων και τελικά καταλήγουμε σε έναν φαύλο κύκλο. Έρευνα η οποία διεξήχθη από το ερευνητικό κέντρο μελετών Leibniz Centre for European Economic Research (ZEW) και το Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου, εξέτασε δύο πορείες που διοργανώθηκαν από το κίνημα Querdenken τον Νοέμβριο του 2020, στις οποίες συμμετείχαν περισσότερα από 10.000 άτομα στο Βερολίνο και περίπου 20.000 άτομα στη Λειψία. Σύμφωνα με την έρευνα, εάν είχαν ακυρωθεί αυτές οι πορείες, περίπου 16.000 με 21.000 κρούσματα θα είχαν αποφευχθεί μέχρι τα Χριστούγεννα (Politico). Γι' αυτό τον λόγο και στη βάση πλέον και επιστημονικών δεδομένων, και ανεξάρτητα από τον σκοπό και τον στόχο κάθε εκδήλωσης, πρέπει να καταστεί σαφές πως οποιαδήποτε ενέργεια οδηγεί σε πισωγύρισμα πλήττει το σύνολο και τη συλλογική προσπάθεια που έχουμε καταβάλει.

Η δεύτερη πρόκληση αφορά στις βουλευτικές εκλογές στις 30 Μαΐου. Εάν ως τότε δεν φτάσουμε σε ικανοποιητική εμβολιαστική κάλυψη ενδεχομένως να χρειαστούν ειδικές ρυθμίσεις, οι οποίες να διευκολύνουν ιδιαίτερα τις ευπαθείς ομάδες και τους ηλικιωμένους για να μπορέσουν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες έγιναν ειδικές ρυθμίσεις. Στην Ολλανδία πρόσφατα οι πολίτες ψήφισαν ακόμη και μέσα από τα αυτοκίνητά τους, ενώ οι κάλπες στα μεγάλα εκλογικά κέντρα λειτούργησαν σε πολύ περισσότερα σημεία για να αποφευχθεί συνωστισμός.

Η τρίτη και βασικότερη πρόκληση αφορά στη μετά την πανδημία εποχή και στην ανάγκη στήριξης και ανάκαμψης της οικονομίας άμεσα αλλά και μακροπρόθεσμα. Όλοι συμφωνούμε ότι άμεση προτεραιότητά μας πρέπει να είναι η στήριξη και ανάκαμψη της οικονομίας. Ποιο μπορεί όμως να είναι το νέο αναπτυξιακό μοντέλο όχι μόνο της Κύπρου αλλά ολόκληρης της ευρωπαϊκής ηπείρου μετά την πανδημία;

Τι άλλαξε η πανδημία και τι έχει επιταχύνει; Πώς η πανδημία έχει ενισχύσει την καινοτομία; Πώς έχει αναδείξει την ανάγκη για εφαρμογή έξυπνων συστημάτων. Πώς θα μπορέσει άραγε η τεχνολογία να μας βοηθήσει στην επιστροφή στην covid free εποχή. Τι μαθήματα έχουμε αντλήσει από την πανδημία και πώς μπορούμε να αναπτύξουμε συστήματα ελέγχου για αποφυγή ή/και συγκράτηση της επόμενης πιθανής πανδημίας;

Μελετητές συμφωνούν ότι η πανδημία έκανε την τεχνολογία πιο απαραίτητη από ποτέ. Ότι έσπρωξε την καινοτομία. Είναι αναντίλεκτο γεγονός πως η πανδημία ανάγκασε όλους να αντιληφθούν και να κάνουν χρήση των απεριόριστων εφαρμογών της τεχνολογίας. Η μικρή Κύπρος έχει επιδείξει μέχρι στιγμής δυσανάλογες –για το μέγεθός της– δυνατότητες στην έρευνα και την καινοτομία. Αυτή η πρόκληση θα μπορούσε να καταστεί για εμάς μια μεγάλη ευκαιρία.

Η κα Ξένια Κωνσταντίνου είναι βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας.

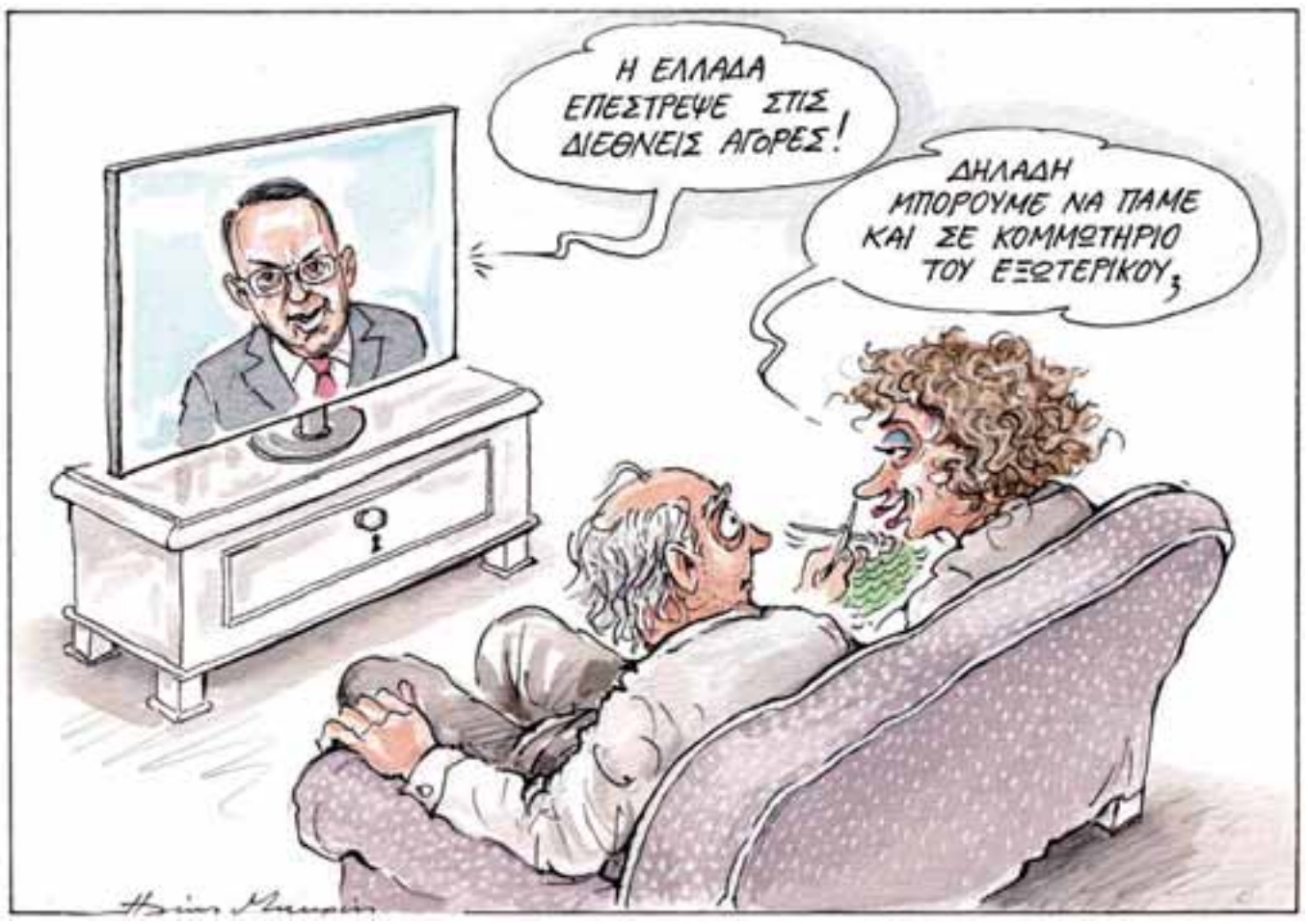

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini. gr

Παραγωγή έργου, εν μέσω πανδημίας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ**

Ο **προγραμματισμός** και οι δράσεις του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ) κατά το προηγούμενο διάστημα αφορούσαν μεν στα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας και την τηλεκπαίδευση για την οποία χρειάζεται σίγουρα ξεχωριστή αναφορά για το επιτυχές αυτό άλμα του δημόσιου σχολείου. Οι πολιτικές δε του Υπουργείου δεν σταμάτησαν και τα πεπραγμένα αφορούν και σε πολλά άλλα όπως καταγράφονται πιο κάτω: 1) Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση προκηρύχτηκε πανευρωπαϊκός διαγωνισμός για το Μηχανογραφικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Δημόσιας Παιδείας, στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής για εκσυγχρονισμό και μετάβαση στην ψηφιακή εποχή, με προϋπολογισμό έργου 27,8 εκατ. ευρώ. 2) Ξεκίνησε το σχέδιο εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε συνεργασία με την Α.Η.Κ. σε 405 σχολικά κτήρια. Οι σχετικές εργασίες θα ολοκληρωθούν τον Μάρτιο 2022. Το έργο κοστολογείται σε περίπου 9 εκατ. ευρώ και θα επιφέρει ετήσια παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος / εξοικονόμηση αξίας περίπου 700.000 ευρώ. 3) Ξεκίνησε η εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος PEDIA σε συνεργασία με το Γραφείο Ενέργειας Κύπρου και με χρηματοδότηση από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Horizon για τη βιοκλιματική αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, για σχολεία σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης. Το έργο ξεκινά πιλοτικά σε 25 σχολεία, με συνολικό προϋπολογισμό 7,5 εκατ. ευρώ, ενώ θα επιφέρει εξοικονόμηση ενέργειας ύψους 250 χιλιάδων ευρώ ετησίως μόνο για τα 25 σχολεία. 4) Συνεχίστηκε στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης η εφαρμογή του Νέου Συστήματος Αξιολόγησης των μαθητών/τριών με την επιτυχή διεξαγωγή για πρώτη φορά των εξετάσεων πρώτου τετραμήνου στην Α΄ Λυκείου και Τεχνικών Σχολών τον Δεκέμβριο 2019. Φέτος προβλέπεται γραπτή αξιολόγηση τετραμήνων και για την Α΄ και για τη Β΄ τάξη Λυκείων/Τεχνικών Σχολών, ενώ κατά το επόμενο σχολικό έτος αυτή η διαδικασία αξιολόγησης θα εφαρμοστεί και στη Γ΄ Λυκείου/Τεχνικών Σχολών. 5) Είχαμε την ανακοίνωση των καλύτερων αποτελεσμάτων για τους μαθητές μας στην έρευνα Διεθνών Τάσεων στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες, TIMSS-2019. Είναι πολύ σημαντικό ότι για πρώτη φορά οι μαθητές και μαθήτριές μας, τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο, παρουσιάζουν μαθησιακά αποτελέσματα καλύτερα από τον μέσο όρο. Η χώρα μας εντάσσεται πλέον στην ομάδα των πρώτων χωρών. 6) Εφαρμόζεται ήδη στη Μέση Εκπαίδευση ένα πιο λειτουργικό και ορθολογικό σχέδιο εκπαίδευσης και ένταξης των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία για να αξιοποιηθούν καλύτερα οι διαθέσιμοι πόροι και να δοθούν πραγματικές ευκαιρίες σε αυτά τα παιδιά. Έχει ετοιμαστεί και ένα ανάλογο σχέδιο ριζικής αναθεώρησης των δομών διδασκαλίας σε παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία για τη Δημοτική Εκπαίδευση. 7) Η Κύπρος ήδη καθιερώνεται σταδιακά ως ένα περιφερειακό διεθνές κέντρο πανεπιστημιακών σπουδών. Με 53.262 φοιτητές, από τους οποίους 39.203 σε πανεπιστημιακό επίπεδο οι φοιτητές 48% προέρχονται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, 46% είναι Κύπριοι και 6% έρχονται από τρίτες χώρες. 8) Βρίσκεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων το Νομοσχέδιο για τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού. Πρόκειται για μια μεταρρύθμιση που εντάσσεται στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του προέδρου της Δημοκρατίας και στοχεύει στο να δοθεί η σημασία που αναλογεί στον πολιτισμό, καθώς και να δημιουργηθεί μια μόνιμη δομή και μηχανισμούς για την άσκηση μιας πιο συγκροτημένης πολιτικής για τον Πολιτισμό.

Μπορούν και πρέπει να αναφερθούν επίσης τα ακόλουθα: ολοκληρώνονται αυτή την περίοδο οι εργασίες για τη δεύτερη φάση της μεταρρύθμισης της Ειδικής Εκπαίδευσης και η ετοιμασία συστάσεων, σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες από την Ε.Ε., οι οποίες θα οδηγήσουν στη σύνταξη Κανονισμών για την Ειδική Εκπαίδευση, βρίσκεται στο τελικό στάδιο προετοιμασίας η νομοθετική πρόταση για τη θέσπιση και την αναγνώριση της επαγγελματικής ιδιότητας των καλλιτεχνών και των εργαζόμενων σε τομείς της πολιτιστικής δημιουργίας, η έγκαιρη στελέχωση των σχολικών μονάδων, η διοικητική αναδόμηση του Υπουργείου, η διάθεση του συνόλου των προϋπολογισμένων πόρων για τα φοιτητικά επιδόματα με την καταβολή και έκτακτου χριστουγεννιάτικου φοιτητικού επιδόματος, η οικονομική αυτονόμηση της Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, η έναρξη διαβουλεύσεων με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις για την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης που αφορά την αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου και των Εκπαιδευτικών, η έναρξη της διαδικασίας για την ολοκλήρωση του σχεδίου αξιολόγησης μαθητών/-τριών με καινοτόμες εισηγήσεις, η σε πιλοτική φάση εφαρμογή διαδικασίας πιστοποίησης της γνώσης της Αγγλικής γλώσσας σε συνεργασία με τον οργανισμό Cambridge Assessment, η υποβολή εννέα προτάσεων στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την επιδίωξη για έργα συνολικού προϋπολογισμού 120 εκατ. ευρώ, η παραγωγική και αποτελεσματική λειτουργία του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης ο οποίος έχει προχωρήσει στην περίοδο αυτή σε πολλές ιδρυματικές αξιολογήσεις πανεπιστημίων και προγραμμάτων, η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου και του Πανεπιστημίου Κύπρου που θα οδηγήσει σε ένα πολύ σημαντικό εργαλείο αξιολόγησης υποψηφίων που θα βελτιώσει κατά πολύ τις διαδικασίες επιλογής της Υπηρεσίας Εξετάσεων για το δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, η έναρξη εργασιών κατασκευής στη Λεμεσό της κεντρικής μονάδας για τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης. Ταυτόχρονα, έχει ετοιμαστεί και υποβάλλεται σύντομα το Νομοσχέδιο για τα ΜΙΕΕΚ. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικά έχουμε τη διοργάνωση σειράς εκδηλώσεων για τα 60χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας και επετειακών εκδηλώσεων σε σχέση με τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821.

Ο κ. Γιάννης Οικονομίδης είναι υπεύθυνος Γραφείου Τύπου Υπ. Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Ο,τι άλλο πέραν της ΔΔΟ τσιμεντώνει τη διχοτόμηση

Ο Πρόδρομος Αλαμπρίτης αναλύει πώς η εκπαίδευση απέτυχε να αντιμετωπιστεί ως εθνική υπόθεση και τον ρόλο της Εκκλησίας

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Ο βίος και η πολιτεία του Γλαύκου Κληρίδη πρέπει να αποτελούν παράδειγμα για μας τους νέους πολιτικούς» λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υποψήφιος βουλευτής του ΔΗΣΥ στη Λάρνακα Πρόδρομος Αλαμπρίτης, κληθείς να απαντήσει για ποιο λόγο οι νέοι νιώθουν την ανάγκη να τον επικαλούνται. Απαντά αν νιώθει βάρος να διεκδικεί εκλογή με τον ΔΗΣΥ δεδομένης της δυσαρέσκειας που υπάρχει για τη διαφθορά και αναλύει ως εκπαιδευτικός για ποιο λόγο αποτυγχάνουμε στον τομέα της εκπαίδευσης.

–Ποια είναι η πεμπτουσία της κληριδικής σχολής σκέψης;

–Ο Γλαύκος Κληρίδης δεν εξέφραζε μόνο τον πατριωτικό ρεαλισμό. Ήταν ένας από τους λίγους πολιτικούς με πρωτόγνωρο ήθος και αξίες, εκφραστής της μετριοπάθειας και της λογικής σε εποχές πολιτικής ιδιαίτερης όξυνσης. Έκανε πράξη το «να είσαι χρήσιμος για την πατρίδα, παρά αρεστός».

–Θεωρείτε πως έχει απομακρυνθεί από αυτήν ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση ή εξακολουθεί να αποτελεί φάρο;

–Ως η κατεξοχήν πολιτική δύναμη που εκφράζει τον φιλελευθερισμό και ως γνήσιος εμπνευστής και υπερασπιστής της ιδέας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, θεωρώ ότι παραμένει πιστός στις ίδιες αρχές και αξίες, προσηλωμένος ναι, από ιδρύσεώς του, στην κληριδική σχολή σκέψης.

–Για ποιο λόγο τα νέα πολιτικά πρόσωπα νιώθουν την ανάγκη να τον επικαλούνται; Δεν θα έπρεπε να είχατε απογαλακτιστεί από τον ιδρυτικό σας πγέτη;

–Ο Γλαύκος Κληρίδης, ως ιδρυτής της παράταξης, ήταν και ο πρώτος εκφραστής των αρχών και αξιών του κόμματος, οι οποίες παραμένουν και σήμερα επίκαιρες και αναλλοίωτες. Χάραξε συγκεκριμένο δρόμο πολιτικής συμπεριφοράς και πράξης, όπου το κοινό καλό υπερτερούσε πάντα του ιδιωτικού. Και τον τρόπο του πολιτεύεσθαι που ακολούθησε, σήμερα τον έχουμε ανάγκη περισσότερο από ποτέ. Άλλωστε, όπως αναγνωρίζουν και πολιτικοί του αντίπαλοι, ο Γλαύκος Κληρίδης ήταν ένας πολιτικός πολύ μπροστά από την εποχή του. Νιώθουμε ότι ο βίος και η πολιτεία του πρέπει να αποτελούν παράδειγμα για εμάς τους νέους πολιτικούς.

–Το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» υπήρξε σύνθημα μιας άλλης εποχής που παρήλθε, καθώς «η διχοτόμηση τελείται εκ των πραγμάτων» ή είναι πιο επίκαιρο από ποτέ;

–Το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» φυσικά και είναι πιο επίκαιρο από ποτέ. Και αυτό γιατί το κακό σενάριο της διατήρησης του στάτους κβο και της εδραίωσης της διχοτόμησης, θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού. Το πρωτεύον όλων των θεμάτων είναι να παραδώσουμε μια πατρίδα ελεύθερη, απαλλαγμένη από στρατούς κατοχής και σίγουρα όχι μικρότερη από αυτή που παραλάβαμε. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από τη λύση του Κυπριακού και την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού σε ολόκληρη την Κύπρο.

> *Δικαιολογημένη η απογοήτευση των πολιτών για τα θέματα διαφθοράς, αλλά δεν κάνουν ορθή διάγνωση όσοι επικεντρώνουν το πρόβλημα στην παρούσα κυβέρνηση.*

Το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» φυσικά και είναι πιο επίκαιρο από ποτέ. Και αυτό γιατί το κακό σενάριο της διατήρησης του στάτους κβο και της εδραίωσης της διχοτόμησης, θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού, λέει ο Πρόδρομος Αλαμπρίτης στην «Κ».

–Υπάρχει χώρος για νέες ιδέες στο Κυπριακό ή πρέπει να μείνουμε επικεντρωμένοι σε λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας με επανέναρξη από το σημείο που έμειναν στο Κραν Μοντάνα;

–Οποιαδήποτε επιδίωξη πέραν τη λύσης της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας θεωρώ ότι συμβάλλει στο τσιμέντωμα της διχοτόμησης. Επιδίωξη της πλευράς μας θα πρέπει να είναι επανέναρξη των συνομιλιών από το σημείο που έμειναν στο Κραν Μοντάνα, δίνοντας έμφαση στην ασφάλεια, την αποχώρηση των στρατευμάτων, την κατάργηση των αναχρονιστικών εγγυήσεων αλλά και επιμένοντας στη λειτουργικότητα και βιωσιμότητα της λύσης.

–Ο τομέας της εκπαίδευσης θεωρείται ένα καζάνι που βράζει. Ως εκπαιδευτικός πού εντοπίζετε το πρόβλημα; Είναι θέμα κακών επιλογών στο εν λόγω υπουργείο ή η κυβέρνηση θα πρέπει να αναθεωρήσει τις πολιτικές της;

–Σταθερή θέση μου είναι ότι τα ζητήματα της παιδείας πρέπει να τίθενται πάνω από κομματικές ή ιδεολογικές επιδιώξεις. Πιστεύω, ωστόσο, ότι διαχρονικά αποτύχαμε να τη διαχειριστούμε ως μια εθνική υπόθεση. Πολλές φορές, μάλιστα, επιλέγεται ως «γήπεδο» πολιτικής αντιπαράθεσης. Οι μεταρρυθμίσεις που πρέπει να μπουν στις ράγες για υλοποίηση χρειάζονται συνεννόηση, συνεργασία και συναίνεση, μεταξύ της κυβέρνησης, των κοινοβουλευτικών κομμάτων, των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων.

–Εκκλησία και Παιδεία πάνε μαζί ή είναι καιρός για ένα βελούδινο διαζύγιο;

–Στη δική μου αντίληψη είναι διακριτοί οι ρόλοι Εκκλησίας και Πολιτείας. Για τα της παιδείας αποφασίζει η Πολιτεία, δηλαδή η κυβέρνηση και η Βουλή. Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι η Εκκλησία ή ηγεσία της δεν μπορεί να εκφέρει απόψεις για συγκεκριμένα ζητήματα, οι οποίες, ανεξαρτήτως αν συμφωνεί ή διαφωνεί κάποιος, είναι σεβαστές.

–Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν την πλειοψηφία των πολιτών να απαξιώνει τους κυβερνητικούς χειρισμούς στο κεφάλαιο της διαφθοράς. Δεν αποτελεί βάρος για ένα νέο πρόσωπο να κατέρχεται τη δεδομένη στιγμή υποψήφιος με τον ΔΗΣΥ;

–Δικαιολογημένη η απογοήτευση των πολιτών για τα θέματα διαφθοράς, αλλά δεν κάνουν ορθή διάγνωση όσοι επικεντρώνουν το πρόβλημα στην παρούσα κυβέρνηση. Κανένα πρόβλημα δεν μπορείς να το λύσεις, αν δεν το αντικρίσεις με πραγματισμό. Οι ακραίες προσεγγίσεις όχι μόνο δεν συμβάλλουν στη λύση ενός προβλήματος, αλλά αντίθετα το επιτείνουν. Η παρούσα κυβέρνηση υλοποίησε συγκεκριμένα μέτρα κατά της διαφθοράς. Αυτό καταγράφεται σε εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της GRECO, της Moneyval. Έχουμε ακόμα δρόμο να διανύσουμε για την αποτελεσματική πάταξη και αποτροπή της διαφθοράς; Βεβαίως ναι. Και είναι εδώ που χρειάζεται αποφασιστικότητα και από μέρους της κυβέρνησης και από μέρους των κομμάτων. Προσωπικά δεν αισθάνομαι οποιοδήποτε βαρίδι για τη συμμετοχή μου στο ψηφοδέλτιο του ΔΗΣΥ. Η διακυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη με τη στήριξη του ΔΗΣΥ, παρόλα τα λάθη και τις παραλείψεις, στα μεγάλα θέματα οδήγησε και οδηγεί τον τόπο προς τη σωστή κατεύθυνση, με σπουδαίες μεταρρυθμίσεις, όπως είναι το ΓΕΣΥ, η μείωση της στρατιωτικής θητείας, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα.

–Ποιο είναι το βιβλίο στο οποίο επανέρχεστε;

–«21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα» του Yuval Noah Harari. Ο συγγραφέας προβάλλει τα κρίσιμα ερωτήματα που χρειάζεται να θέσουμε στον εαυτό μας προκειμένου να επιβιώσουμε σε ένα κόσμο πολύ διαφορετικό από αυτό που ζούμε τώρα. Ένα σχετικά πρόσφατο βιβλίο, αλλά σίγουρα θα επανέρχομαι σε αυτό για αρκετά χρόνια ακόμα.

–Ποια είναι η τελευταία θεατρική παράσταση που έχετε δει;

–Το «Άσμα του Γιοφυριού» από το ΘΕΠΑΚ, το Θεατρικό Εργαστήρι του Πανεπιστημίου Κύπρου.

–Ποια θα είναι η πρώτη πολιτική πράξη σας εάν εκλεγείτε;

–Την αναβάθμιση της παιδείας μας, για σωστή προετοιμασία των μαθητών και των νέων μας για τις ανάγκες της ψηφιακής εποχής και ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη της Λάρνακας, στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται με την υλοποίηση σημαντικών έργων.

Απαιτείται η κάθαρση για την εθνική συμφιλίωση

Η Μαρία Παπαλαζάρου απαντά για το βάρος του επωνύμου της, τη σχέση Αριστεράς και Θρησκείας και τον αντιφασιστικό αγώνα

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η Μαρία Παπαλαζάρου Φράγκου, κόρη του Παπαλάζαρου και πρώην αρχισυντάκτρια της Χαραυγής, μιλάει στην «Κ» για το πώς το επώνυμο και η πολιτική ιστορία της οικογένειάς της αποτέλεσαν μονόδρομο στο να ασχοληθεί με την πολιτική. Απαντά στο τι σχέση έχει η Αριστερά με την θρησκεία, με την οποία μεγάλωσε, τη ρήξη της με τον ανώτατο κλήρο και για ποιο λόγο παρευρέθηκε στη δίκη της Χρυσής Αυγής.

–Από τη δημοσιογραφική εμπειρία σας, υπάρχει τελικά μη στρατευμένη δημοσιογραφία;

–Μα η πλέον στρατευμένη δημοσιογραφία είναι αυτή που δεν το παραδέχεται, η συγκεκαλυμένη. Ανάμεσα σε όλα τα είδη δημοσιογραφίας, εγώ επιλέγω την έντιμη δημοσιογραφία. Επιλέγω τη δημοσιογραφία που υπάρχει για να κρίνει και να ελέγχει όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων και όλες τις μορφές εξουσίας εκ μέρους του απλού αλλά ενεργού πολίτη.

–Ο υποκειμενικός φακός του δημοσιογράφου μπορεί τελικά να συνυπάρξει με την δημοσιογραφική δεοντολογία;

–Στην ειδησεογραφία είναι επιβεβλημένη η αντικειμενικότητα, αλλά στη σχολιογραφία είναι αναγκαία η αξιολογική κρίση και η κριτική. Το αντιδεοντολογικό ολίσθημα συντελείται όποτε η δημοσιογραφική άποψη παρουσιάζεται ως γεγονός. Έχουν βεβαίως και οι δημοσιογράφοι το δικαίωμα στην άποψη. Εκείνο που δεν νομιμοποιούνται να πράττουν είναι να παρουσιάζουν τα γεγονότα επιλεκτικά, μεροληπτικά και αποσπασματικά, υπηρετώντας σκοπιμότητες και αποκρύβοντας έτσι την όλη αλήθεια.

–Για κάποιους το επώνυμο στην πολιτική είναι διαβατήριο ανέλιξης, για άλλους βαρίδιο. Στη δική σας περίπτωση τι ισχύει;

–Το κάθε επώνυμο αποκτά προστιθέμενη ή αφαιρούμενη αξία αναλόγως της διαχείρισης που του κάνει αυτός που το φέρει. Είμαι περήφανη για τους γονείς και τα αδέλφια μου, για τις αρχές, τις αξίες και τα ιδανικά με τα οποία με μεγάλωσε η οικογένειά μου. Από εκεί και πέρα όμως σεμνύνομαι και για τη δική μου προσωπική πορεία που ήταν αυτόφωτη και αυτοτελής, γεμάτη αγώνες και κατακτήσεις.

–Αριστερά και Θρησκεία δεν είναι δύο συγκρουόμενες τάσεις δεδομένου ότι η Εθναρχία ήταν η έκφραση της Δεξιάς;

–Ας μη συγχύζουμε τη θρησκεία με τον ανώτατο κλήρο, που είναι συστημικός και εξουσιαστικός. Ο χριστιανικός λόγος έχει βαθύτατη κοινωνική χροιά. Ως εκ τούτου δεν βλέπω να συγκρούονται η αριστεροφροσύνη με τη χριστιανοσύνη.

> *Το κάθε επώνυμο αποκτά προστιθέμενη ή αφαιρούμενη αξία αναλόγως της διαχείρισης που του κάνει αυτός που το φέρει.*

–Τόσο στον επικήδειο της μητέρας σας όσο και σε μνημόσυνο της 15ης Ιουλίου εκφράσατε οργή για την ηγεσία της Εκκλησίας. Είστε σε ανοικτή ρήξη με τον αρχιεπίσκοπο και τον μητροπολίτη Πάφου;

–Είμαι σε ανοικτή ρήξη με όσους ευνοούν την άκριτη λήθη και την ισοπέδωση, που συνιστά ύβρη για τη σύγχρονη ιστορία του τόπου μας και προσβάλλει την ιστορική μνήμη του λαού μας.

«Στο πρόσωπο της Μάγδας Φύσσα είδα τη μάνα μου Αγαθονίκη Παπαλαζάρου, μητέρα δύο πεσόντων για τη δημοκρατία και την ελευθερία της πατρίδας μας, η οποία έφυγε αδικαίωτη» λέει στην «Κ» η Μαρία Παπαλαζάρου Φράγκου, απαντώντας για ποιο λόγο παρευρέθηκε στη δίκη της Χρυσής Αυγής.

–Στη δική σας ζυγαριά υπερτερεί η χριστιανική αρχή της συγχώρεσης ή η πολιτική θέση για τιμωρία και κάθαρση;

–Στην Κύπρο συντελέστηκε μια τραγωδία. Εγώ συμφωνώ με τους αρχαίους Έλληνες τραγωδούς. Πρέπει να επέλθει κάθαρση για να ακολουθήσει εθνική συμφιλίωση. Για να υπάρξει η έννοια της συγχώρεσης πρέπει να προηγηθεί η έννοια της μετάνοιας. Συγχώρεση για τους αμετανόητους και όσους προσπαθούν να βρουν ελαφρυντικά για την προδοσία σε βάρος του λαού μας δεν είναι εφικτό να υπάρξει.

–Με δεδομένο ότι γεννηθήκατε και μεγαλώσατε στους πολιτικούς αγώνες, να θεωρήσουμε πως ήταν μονόδρομος η ενασχόληση με την πολιτική;

–Η ενασχόλησή μου με την πολιτική μπορεί να χαρακτηριστεί φυσικό επακόλουθο της έως τώρα πορείας μου, αλλά δεν ήταν ούτε μονόδρομος, ούτε η κατάληξη μιας προσωπικής ατζέντας που υπηρετήθηκε με μεθοδικότητα. Προέκυψε ύστερα από ώριμη σκέψη και πολλές παροτρύνσεις φίλων, συντρόφων και συγγενών.

–Τι σας παρακίνησε να παρευρεθείτε στη δίκη της Χρυσής Αυγής;

–Στο πρόσωπο της Μάγδας Φύσσα είδα τη μάνα μου Αγαθονίκη Παπαλαζάρου, μητέρα δύο πεσόντων για τη δημοκρατία και την ελευθερία της πατρίδας μας, η οποία έφυγε αδικαίωτη. Η παρουσία μου στη δίκη της Χρυσής Αυγής ήταν ένα μνημόσυνο στη μητέρα μου.

> *Ας μη συγχύζουμε τη θρησκεία με τον ανώτατο κλήρο, που είναι συστημικός και εξουσιαστικός.*

–Υπάρχει όντως ζήτημα με τον νεοφασισμό στην σύγχρονη κοινωνία; Ίσως η Αριστερά να μην τον αντιπαλεύει δυναμικά;

–Δυστυχώς, όποτε οι κοινωνίες οδηγούνται σε φτωχοποίηση δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για τον φασισμό. Η Αριστερά παραμένει η κύρια αντιφασιστική δύναμη διαχρονικά, άλλοι είναι που στρώνουν το χαλί, οι συντηρητικοί νεοφιλελεύθεροι που συχνά φλερτάρουν με το νεοφασισμό.

–Μπορεί η πλειοψηφία της κοινωνίας να είναι δυσαρεστημένη από τους κυβερνητικούς χειρισμούς όμως το ΑΚΕΛ δεν κεφαλαιοποιεί αυτή τη δυσαρέσκεια. Είναι ίσως καιρός για μία δυναμική ανανέωση στο κόμμα;

–Το ΑΚΕΛ είναι κόμμα διαλεκτικό, η ανανέωσή του είναι μια διαρκής και αέναη διαδικασία που δεν σταματά ποτέ. Η μη επαρκής κεφαλαιοποίηση οφέλους από τις κυβερνητικές αποτυχίες οφείλεται περισσότερο στην υπεροχή του ΔΗΣΥ στην κυριότητα ΜΜΕ παρά σε αδυναμία του ΑΚΕΛ για περαιτέρω αξιοποίηση. Ωστόσο, πιστεύω ακράδαντα ότι τα πράγματα θα βελτιωθούν σαφώς υπέρ του κόμματός μας μέχρι τις εκλογές.

–Κατοικείτε στη Λευκωσία, ωστόσο μετά από 30 χρόνια διεκδικείτε έδρα στην Πάφο. Θα μετακομίσετε εκεί στο ενδεχόμενο εκλογής σας;

–Κατοικώ στην Πάφο εδώ και καιρό, στη Λευκωσία ήμουν οικονομικός μετανάστης. Εάν και εφόσον οι Παφίτες με τιμήσουν με την ψήφο τους θα βρίσκομαι στην Πάφο όσο θα το απαιτούν τα κοινοβουλευτικά μου καθήκοντα. Εάν χρειάζεται να βρίσκομαι στην Πάφο 24 ώρες το 24ωρο, επτά ημέρες την εβδομάδα, θα βρίσκομαι στην Πάφο.

–Ποια θα είναι η πρώτη πολιτική σας πράξη στο ενδεχόμενο εκλογής σας στη Βουλή;

–Αυτή που συλλογικά θα αποφασίσει η νέα κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ καθοδηγούμενη από την ανώτατη ηγεσία του κόμματος. Και σίγουρα θα είναι μια πράξη που θα υπηρετεί τον εργαζόμενο λαό της πατρίδας μας.

Αν ήμουν πολιτικός τυχοδιώκτης δεν θα με αφόριζαν

Ηταν επιβολή άλλων η αποχώρησή μου από τον ΔΗΣΥ, λέει ο Ανδρέας Πιτσιλλίδης και απαντά για τη σχέση του με την Εκκλησία

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Παρά τις κάποιες με διαφωνίες μου δεν υπήρξε δική μου επιλογή η (συνοδευόμενη πάντα με σεβασμό) αποχώρηση μα άλλων καθαρά επιβολή» λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην βουλευτής και ευρωβουλευτής του ΔΗΣΥ και σήμερα υποψήφιος με τη ΔΗΠΑ Ανδρέας Πιτσιλλίδης. Κληθείς να απαντήσει αν αποτελεί πολιτικό τυχοδιωκτισμό, σημειώνει πως αν ήταν τυχοδιώκτης δεν θα αφοριζόταν τον 21ο αιώνα.

–Από την εμπειρία σας μέχρι τώρα, ένας θεολόγος μπορεί να αλλάξει την πολιτική ή η πολιτική αλλάζει τον θεολόγο που θα ενασχοληθεί με αυτήν;

–Ανεξάρτητα από την επιστημονική του ιδιότητα, όποιος ενεργοποιείται πολιτικά αναπόφευκτα αναμετράται με αυτό το ερώτημα και τελικά κρίνεται από την απάντηση σε αυτό. Προσωπικά δεν θα πω ότι κατάφερα μέχρι σήμερα να αλλάξει όσο θα ήθελα η πολιτική, θα πω όμως με βεβαιότητα πως η πολιτική ουδόλως έχει καταφέρει να αλλάξει εμένα.

–Κατά τη διάρκεια της πολιτικής σας πορείας βρεθήκατε ενώπιον ηθικών διλημμάτων;

–Μολονότι μικρή σε διάρκεια υπήρξε μέχρι σήμερα η πορεία αυτή, βρέθηκα πράγματι ενώπιον δύσκολων και εξαιρετικά κρίσιμων διλημμάτων όπως για παράδειγμα η διαχείριση της τελευταίας οικονομικής κρίσης, η παρουσία μου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αρκετά κρίσιμα νομοθετήματα αλλά και η επίσης βαθιά κρίση σε όλο σχεδόν το πολιτικό φάσμα.

–Η Εκκλησία έχει χώρο και στην Παιδεία ή είναι καιρός να χωρίσουν τους δρόμους τους;

–Τόσο η Εκκλησία όσο και η Παιδεία είναι θεσμοί εξαιρετικά σημαντικοί και απαραίτητοι. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση επιτυχίας καθενός από αυτούς στην αποστολή τους μεταξύ άλλων είναι απαραίτητα και ο σεβασμός και από τις δύο πλευρές του διαφορετικού και σαφώς διακριτού ρόλου τον οποίο καθένας τους επωμίζεται.

> *Ποτέ δεν πρέπει κανείς να μετατρέπει την πολιτική σε μοναδική ενασχόληση και ειδικά σε επαγγελματική καριέρα από την οποία εξαρτά την κάλυψη των βιοποριστικών του αναγκών και την προσωπική του καταξίωση και ευτυχία.*

–Λέμε συχνά πως η πολιτική χρειάζεται ανανέωση. Ίσως είναι καιρός για ριζικές αλλαγές στην Εκκλησία; Αν ναι, πώς μπορεί να γίνει;

–Όλοι ίσως οι θεσμοί και ειδικά η Εκκλησία, την οποία συγκροτεί μια διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινότητα ανθρώπων, μόνο δυναμικά κι αυτή εξελισσόμενη μπορεί να διατηρήσει τον ρόλο και τη σημαντική κοινωνική επιρροή της, αλλιώς θα μεταβληθεί σύντομα σε αρχαιολογικής μόνο αξίας ιστορικό κειμήλιο του χθες.

–Τι πήγε λάθος και αποχωρήσατε από τον Δημοκρατικό Συναγερμό πυροβολώντας;

–Τουναντίον. Με ειλικρίνεια πάντοτε συνεργαζόμουν με την ηγεσία και ουδέποτε έπαψα να εκτιμώ τον κόσμο του Δημοκρατικού Συναγερμού που άλλωστε με ανέδειξε βουλευτή και ευρωβουλευτή. Άλλωστε, παρά τις κάποιες διαφωνίες μου δεν υπήρξε δική μου επιλογή η (συνοδευόμενη πάντα με σεβασμό) αποχώρηση μα άλλων καθαρά επιβολή.

«Χρειάζεται σεβασμός από την Εκκλησία και την Παιδεία του διαφορετικού και σαφώς διακριτού ρόλου τον οποίο καθένας τους επωμίζεται» λέει στην «Κ» ο Ανδρέας Πιτσιλλίδης, κληθείς να σχολιάσει αν οι δύο πλευρές πρέπει να χωρίσουν τους δρόμους τους.

–Τι είναι αυτό που πρεσβεύει η ΔΗΠΑ και το οποίο σας κέρδισε;

–Ο σύγχρονος, εποικοδομητικός πολιτικός λόγος, η μετρημένη, συνεπής και κυρίως υπεύθυνη στάση της Παράταξης και ειδικότερα του ηγέτη της Μάριου Καρογιάν στα ζητήματα εσωτερικής διακυβέρνησης, η σοβαρή και μετριοπαθής προσέγγιση στην διαχείριση του Κυπριακού ζητήματος αλλά και η εγρήγορση, το αδιάπτωτο ενδιαφέρον και η ανθρώπινη ευαισθησία σε σχέση με τα κοινωνικά ζητήματα.

–Τι απαντάτε σε αυτούς που θα σας επικρίνουν για πολιτικό τυχοδιωκτισμό;

–Θα απαντήσω όσο πιο επιγραμματικά αλλά συνάμα και εμφαντικά μπορώ. Αν με χαρακτήριζε ο πολιτικός ή ο οποιασδήποτε μορφής τυχοδιωκτισμός δεν θα με αφόριζαν αυτοί που με αφόρισαν και για τους λόγους που το έπραξαν τον 21ο μάλιστα αιώνα.

–Δηλώσατε πολλές φορές πως ο μητροπολίτης Κύκκου είναι ο πνευματικός σας πατέρας. Με δεδομένες τις στενές σχέσεις του μητροπολίτη με το Κέντρο να υποθέσουμε ότι αυτό έπαιξε ρόλο στην υποψηφιότητά σας;

–Δεν θεωρώ πως τα αισθήματα σεβασμού, εκτίμησης, ευγνωμοσύνης και αγάπης αλλά ούτε και η μακρόχρονη σχέση συνεργασίας με τον μητροπολίτη Κύκκου μού δίνουν το δικαίωμα να εκφράσω εκ μέρους του άποψη για το ζήτημα αυτό. Ταυτόχρονα παρόλο που κάθε γνώμη και άποψη που εκφράζει ο οξυδερκής και χαρισματικός αυτός ιεράρχης αυτονόητα έχει ξεχωριστό βάρος αξίας για μένα, εντούτοις είναι καθαρά ιδιωτικό μου ζήτημα κάθε γνώμη και συμβουλή, ενώ από την άλλη για τις όποιες στο τέλος αποφάσεις και επιλογές αποκλειστικά την ευθύνη φέρω εγώ..

–Πότε κατά την άποψή σας είναι καιρός κάποιος να αποχωρεί από την πολιτική;

–Γνώμη μου είναι πως ποτέ δεν πρέπει κανείς να μετατρέπει την πολιτική σε μοναδική ενασχόληση και ειδικά σε επαγγελματική καριέρα από την οποία εξαρτά την κάλυψη των βιοποριστικών του αναγκών και την προσωπική του καταξίωση και ευτυχία. Με αυτά τα δεδομένα, και όταν δηλαδή η ενασχόληση με τα κοινά γίνεται κάτω από τις σωστές προϋποθέσεις, τότε δεν τίθεται θέμα ή ανάγκη αποχώρησης από την πολιτική, αλλά αντίθετα ανάγκη και διαρκής απαίτηση ενεργούς συμμετοχής όλων των πολιτών με τα κοινά.

–Η κυβέρνηση Αναστασιάδη βρίσκεται στον τοίχο για ζητήματα διαπλοκής και διαφθοράς. Θεωρείτε πως είναι καιρός για αλλαγή στη διακυβέρνηση και πως η θέση της ΔΗΠΑ θα πρέπει να είναι απέναντι από την κυβερνώσα παράταξη;

–Ως γενική αρχή θεωρώ απαραίτητη την αλλαγή και εναλλαγή στα πολιτικά και πολιτειακά αξιώματα. Αυτές οι αρχές άλλωστε αποτελούσαν ιδρυτικά και συστατικά χαρακτηριστικά στην Αθηναϊκή Δημοκρατία. Για να σχηματίσει όμως κάποιος θέση σε σχέση με συγκεκριμένα πρόσωπα και κυβερνητικούς σχηματισμούς θα πρέπει να σταθμίσει διάφορους παράγοντες και όχι τώρα αλλά στον σωστό χρόνο.

–Ποια θα είναι η πρώτη σας πολιτική πράξη αν εκλεγείτε;

–Αρχής γενομένης της πρώτης, να αποδεικνύομαι καθημερινά αντάξιος των προσδοκιών και της εμπιστοσύνης των συμπολιτών μου. Του κυρίαρχου λαού λόγω του οποίου, εκ μέρους του οποίου και για το συμφέρον το οποίου εκλέγεται κανείς εκπρόσωπός του στη Βουλή. Έχω και μια συγκεκριμένη ενέργεια υπόψη αλλά συντρέχουν σημαντικοί λόγοι που με εμποδίζουν να την αποκαλύψω έστω και μια μέρα πριν από την εξαγγελία της. Έσσεται ήμαρ...

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ**

Παραγωγή έργου, εν μέσω πανδημίας

Ο προγραμματισμός και οι δράσεις του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ) κατά το προηγούμενο διάστημα αφορούσαν μεν στα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας και την τηλεκπαίδευση για την οποία χρειάζεται σίγουρα ξεχωριστή αναφορά για το επιτυχές αυτό άλμα του δημόσιου σχολείου. Οι πολιτικές δε του Υπουργείου δεν σταμάτησαν και τα πεπραγμένα αφορούν και σε πολλά άλλα όπως καταγράφονται πιο κάτω:

1) Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση προκηρύχτηκε πανευρωπαϊκός διαγωνισμός για το Μηχανογραφικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Δημόσιας Παιδείας, στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής για εκσυγχρονισμό και μετάβαση στην ψηφιακή εποχή, με προϋπολογισμό έργου 27,8 εκατ. ευρώ.

2) Ξεκίνησε το σχέδιο εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε συνεργασία με την Α.Η.Κ. σε 405 σχολικά κτήρια. Οι σχετικές εργασίες θα ολοκληρωθούν τον Μάρτιο 2022. Το έργο κοστολογείται σε περίπου 9 εκατ. ευρώ και θα επιφέρει ετήσια παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος/εξοικονόμηση αξίας περίπου 700.000 ευρώ.

3) Ξεκίνησε η εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος PEDIA σε συνεργασία με το Γραφείο Ενέργειας Κύπρου και με χρηματοδότηση από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Horizon για τη βιοκλιματική αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, για σχολεία σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης. Το έργο ξεκινά πιλοτικά σε 25 σχολεία, με συνολικό προϋπολογισμό 7,5 εκατ. ευρώ, ενώ θα επιφέρει εξοικονόμηση ενέργειας ύψους 250 χιλιάδων ευρώ ετησίως μόνο για τα 25 σχολεία.

4) Συνεχίστηκε στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης η εφαρμογή του Νέου Συστήματος Αξιολόγησης των μαθητών/τριών με την επιτυχή διεξαγωγή για πρώτη φορά των εξετάσεων πρώτου τετραμήνου στην Α΄ Λυκείου και Τεχνικών Σχολών τον Δεκέμβριο 2019. Φέτος προβλέπεται γραπτή αξιολόγηση τετραμήνων και για την Α΄ και για τη Β΄ τάξη Λυκείων/Τεχνικών Σχολών, ενώ κατά το επόμενο σχολικό έτος αυτή η διαδικασία αξιολόγησης θα εφαρμοστεί και στη Γ΄ Λυκείου/Τεχνικών Σχολών.

5) Είχαμε την ανακοίνωση των καλύτερων αποτελεσμάτων για τους μαθητές μας στην έρευνα Διεθνών Τάσεων στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες, TIMSS-2019. Είναι πολύ σημαντικό ότι για πρώτη φορά οι μαθητές και μαθήτριές μας, τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο, παρουσιάζουν μαθησιακά αποτελέσματα καλύτερα από τον μέσο όρο. Η χώρα μας εντάσσεται πλέον στην ομάδα των πρώτων χωρών.

6) Εφαρμόζεται ήδη στη Μέση Εκπαίδευση ένα πιο λειτουργικό και ορθολογικό σχέδιο εκπαίδευσης και ένταξης των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία για να αξιοποιηθούν καλύτερα οι διαθέσιμοι πόροι και να δοθούν πραγματικές ευκαιρίες σε αυτά τα παιδιά. Έχει ετοιμαστεί και ένα ανάλογο σχέδιο ριζικής αναθεώρησης των δομών διδασκαλίας σε παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία για τη Δημοτική Εκπαίδευση.

7) Η Κύπρος ήδη καθιερώνεται σταδιακά ως ένα περιφερειακό διεθνές κέντρο πανεπιστημιακών σπουδών. Με 53.262 φοιτητές, από τους οποίους 39.203 σε πανεπιστημιακό επίπεδο οι φοιτητές 48% προέρχονται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, 46% είναι Κύπριοι και 6% έρχονται από τρίτες χώρες.

> *Προκηρύχτηκε πανευρωπαϊκός διαγωνισμός για το Μηχανογραφικό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Δημόσιας Παιδείας, στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής για εκσυγχρονισμό και μετάβαση στην ψηφιακή εποχή.*

8) Βρίσκεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων το Νομοσχέδιο για τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού. Πρόκειται για μια μεταρρύθμιση που εντάσσεται στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του προέδρου της Δημοκρατίας και στοχεύει στο να δοθεί η σημασία που αναλογεί στον πολιτισμό, καθώς και να δημιουργηθεί μια μόνιμη δομή και μηχανισμούς για την άσκηση μιας πιο συγκροτημένης πολιτικής για τον Πολιτισμό.

Μπορούν και πρέπει να αναφερθούν επίσης τα ακόλουθα: ολοκληρώνονται αυτή την περίοδο οι εργασίες για τη δεύτερη φάση της μεταρρύθμισης της Ειδικής Εκπαίδευσης και η ετοιμασία συστάσεων, σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες από την Ε.Ε., οι οποίες θα οδηγήσουν στη σύνταξη Κανονισμών για την Ειδική Εκπαίδευση, βρίσκεται στο τελικό στάδιο προετοιμασίας η νομοθετική πρόταση για τη θέσπιση και την αναγνώριση της επαγγελματικής ιδιότητας των καλλιτεχνών και των εργαζόμενων σε τομείς της πολιτιστικής δημιουργίας, η έγκαιρη στελέχωση των σχολικών μονάδων, η διοικητική αναδόμηση του Υπουργείου, η διάθεση του συνόλου των προϋπολογισμένων πόρων για τα φοιτητικά επιδόματα με την καταβολή και έκτακτου χριστουγεννιάτικου φοιτητικού επιδόματος, η οικονομική αυτονόμηση της Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, η έναρξη διαβουλεύσεων με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις για την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης που αφορά την αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου και των Εκπαιδευτικών, η έναρξη της διαδικασίας για την ολοκλήρωση του σχεδίου αξιολόγησης μαθητών/-τριών με καινοτόμες εισηγήσεις, η σε πιλοτική φάση εφαρμογή διαδικασίας πιστοποίησης της γνώσης της Αγγλικής γλώσσας σε συνεργασία με τον οργανισμό Cambridge Assessment, η υποβολή εννέα προτάσεων στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την επιδίωξη για έργα συνολικού προϋπολογισμού 120 εκατ. ευρώ, η παραγωγική και αποτελεσματική λειτουργία του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης ο οποίος έχει προχωρήσει στην περίοδο αυτή σε πολλές ιδρυματικές αξιολογήσεις πανεπιστημίων και προγραμμάτων, η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου και του Πανεπιστημίου Κύπρου που θα οδηγήσει σε ένα πολύ σημαντικό εργαλείο αξιολόγησης υποψηφίων που θα βελτιώσει κατά πολύ τις διαδικασίες επιλογής της Υπηρεσίας Εξετάσεων για το δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, η έναρξη εργασιών κατασκευής στη Λεμεσό της κεντρικής μονάδας για τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης. Ταυτόχρονα, έχει ετοιμαστεί και υποβάλλεται σύντομα το Νομοσχέδιο για τα ΜΙΕΕΚ. Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικά έχουμε τη διοργάνωση σειράς εκδηλώσεων για τα 60χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας και επετειακών εκδηλώσεων σε σχέση με τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821.

Ο κ. Γιάννης Οικονομίδης είναι υπεύθυνος Γραφείου Τύπου Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας.

ΑΡΘΡΟ / *Της* **ΑΝΝΑΣ ΠΛΙΣΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Γιατί είναι σημαντική η στήριξη των ευάλωτων ομάδων

Οταν ένας διάσημος αρχαιολόγος ρωτήθηκε ποιο είναι το πρώτο σημάδι της ύπαρξης του πολιτισμού μεταξύ πρωτόγονων ανθρώπων απάντησε... μια κομμένη κνήμη. Απροσδόκητο, σωστά; Τα άγρια ζώα, τα οποία στερούνται της ικανότητας να μετακινούνται, είναι καταδικασμένα σε θάνατο, είτε από την πείνα είτε από τα δόντια ενός θηρευτή. Η ίδια μοίρα περίμενε τους πρώτους ανθρώπους. Ωστόσο, το σπασμένο και μετά ενωμένο οστό ενός πρωτόγονου άνδρα λέει πολλά: σημαίνει ότι, ενώ ένα άτομο ήταν ακινητοποιημένο, άλλοι τον πρόσεχαν, του έφερναν φαγητό και φρόντιζαν την ασφάλειά του μέχρι να αναρρώσει. Ήταν η ετοιμότητα να βοηθήσουν έναν σύντροφο σε μια δύσκολη κατάσταση, που ήταν η ώθηση για την ανάδυση του πολιτισμού. Στον σύγχρονο κόσμο φαίνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη να φέρνουμε λεία σε έναν τραυματισμένο σύντροφο, διότι για εμάς όλα προβλέπονται από την πρόοδο. Ωστόσο, συχνά ξεχνάμε ότι πολλά από τα οφέλη της καθημερινής ζωής δεν είναι πάντα διαθέσιμα σε όλους. Και, φυσικά, ποτέ δεν πιστεύουμε ότι εμείς οι ίδιοι μπορεί μια μέρα να βρισκόμαστε στη θέση των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες... Όπως και στην αρχαία εποχή, ένα σημάδι του πολιτισμού της σύγχρονης κοινωνίας είναι η προθυμία να βοηθήσουμε τους ευάλωτους πολίτες σε δύσκολη κατάσταση. Σήμερα στην Κύπρο, υπάρχουν διάφορα ιδρύματα και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που βοηθούν ανθρώπους διαφορετικών καταγωγών και εθνικοτήτων που βρίσκονται σε δύσκολη κατάσταση – είτε θύματα ενδοοικογενειακής βίας και μονογονείς που μένουν χωρίς μέσα διαβίωσης, είτε άνθρωποι που βρίσκονται σε δύσκολες συνθήκες ζωής. Οι εθελοντές αυτών των οργανώσεων κάνουν εξαιρετική δουλειά (τονίζω – κατά κανόνα, εντελώς δωρεάν, αφαιρώντας χρόνο από τις οικογένειές τους και τις δουλειές τους), αυτές οι οργανώσεις υπάρχουν με εθελοντικές δωρεές από άτομα και μερικές φορές από εταιρείες. Όμως υπάρχει κάτι προς έκπληξη: φαίνεται ότι το κράτος θα πρέπει να καλωσορίζει και να στηρίζει αυτές τις πρωτοβουλίες με κάθε δυνατό τρόπο, καθώς η φροντίδα των κατοίκων της θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα κάθε χώρας. Στην πραγματικότητα, αυτές οι φιλανθρωπικές οργανώσεις αγωνίζονται για το καλό των κηδεμονευομένων τους ενάντια στην απολιθωμένη κρατική μηχανή, η οποία όχι μόνο δεν βοηθάει, αλλά, αντιθέτως, καθιστά δύσκολη την επίτευξη οποιωνδήποτε στόχων με κάθε δυνατό τρόπο: η βοήθεια που παρέχεται από τις κοινωνικές υπηρεσίες, την αστυνομία, τους δικαστικούς θεσμούς είναι ελάχιστη ή ανύπαρκτη. Το ίδιο ισχύει και για την υποστήριξη τέτοιων οργανώσεων σε κρατικό επίπεδο. Όμως, η κοινωνική βοήθεια προς έναν πολίτη σε μια δύσκολη κατάσταση είναι ένα από τα σημάδια του πολιτισμού.

> *Οι φιλανθρωπικές οργανώσεις αγωνίζονται για το καλό των κηδεμονευομένων τους ενάντια στην απολιθωμένη κρατική μηχανή, η οποία καθιστά δύσκολη την επίτευξη οποιωνδήποτε στόχων με κάθε δυνατό τρόπο.*

Κατά τη γνώμη μου, απαιτούνται σημαντικές αλλαγές στην πολιτική παροχής κοινωνικής και άλλης βοήθειας σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε κρίσιμη κατάσταση. Χρειάζεται κρατική στήριξη για αυτά τα φιλανθρωπικά ιδρύματα και οργανισμούς, τόσο σε οικονομικό όσο και σε νομοθετικό επίπεδο, και είναι επίσης απαραίτητο να προσαρμοστεί η λειτουργία με τέτοιες ομάδες πληθυσμού, τόσο στις κοινωνικές υπηρεσίες όσο και στην αστυνομία και άλλες αρμόδιες αρχές.

Η κα Άννα Πλισς Κωνσταντίνου είναι υποψήφια βουλεύτρια Λεμεσού της Δημοκρατικής Παράταξης- Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων.

Οι τέσσερις εβδομάδες στην κόψη του ξυραφιού

Στο συρτάρι τα σχέδια για άνοιγμα του λιανεμπορίου στις 29/3

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Στην κόψη του ξυραφιού θα κινείται τις επόμενες τρεις με τέσσερις εβδομάδες η χώρα και πρωτίστως η Αττική, καθώς το ιικό φορτίο παραμένει υψηλό και η πίεση στο σύστημα υγείας ιδιαίτερα μεγάλη, ενώ είναι δύσκολη η ακριβής πρόβλεψη για τον χρόνο αποκλιμάκωσης της έντασης του τρίτου κύματος της πανδημίας.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι αντοχές των υγειονομικών μονάδων θα δοκιμαστούν έτι περαιτέρω και υπολογίζεται ότι δεν αποκλείεται έως το τέλος του μηνός, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ο ιδιωτικός τομέας της υγείας, σχεδόν στο σύνολό του, να καταστεί απαραίτητο να ενταχθεί στον σχεδιασμό του ΕΣΥ για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Παράλληλα, όλα τα σχέδια περί ουσιαστικού ανοίγματος οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως του λιανεμπορίου στις 29 Μαρτίου, ή για την επαναλειτουργία των σχολείων μπαίνουν επί του παρόντος στο συρτάρι και το πιθανότερο είναι να μετατεθούν για αργότερα, όταν δηλαδή θα σημειωθεί σταθεροποίηση και στη συνέχεια σταδιακή κάμψη των κρουσμάτων: Οπως χαρακτηριστικά αναφέρει στενός συνεργάτης του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, τα μέτρα που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή ήταν «υγειονομικού - κοινωνικού» και όχι οικονομικού χαρακτήρα. Ελήφθησαν, δηλαδή, με βασική στόχευση να συμβάλουν ώστε οι συγκεντρώσεις πολιτών –που ούτως ή άλλως γίνονται– να πραγματοποιούνται εκτός σπιτιών, οδηγώντας έτσι στον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού. Οι ίδιες πηγές προσθέτουν πως δεν υπάρχουν αυστηρότερα μέτρα που μπορεί να λάβει η πολιτεία και πλέον εναπόκειται στους πολίτες να τηρήσουν τα υφιστάμενα, ώστε το τελευταίο κομμάτι μέσα στο τούνελ της πανδημίας να διανυθεί το συντομότερο δυνατό και με τις μικρότερες δυνατές απώλειες σε ανθρώπινες ζωές.

REUTERS / ALKIS KONSTANTINIDIS

Ουσιαστικό ρόλο στον περιορισμό των απωλειών διαδραματίζει, ως φαίνεται, ο εμβολιασμός που προχωράει σταθερά στις μεγαλύτερες ηλικίες.

Δεν αποκλείεται μέχρι το τέλος του μηνός, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ο ιδιωτικός τομέας της υγείας, σχεδόν στο σύνολό του, να καταστεί απαραίτητο να ενταχθεί στον σχεδιασμό του ΕΣΥ.

Θα πρέπει να επισημανθεί πως ουσιαστικό ρόλο στον περιορισμό των απωλειών διαδραματίζει, ως φαίνεται, ο εμβολιασμός που προχωράει σταθερά στις μεγαλύτερες ηλικίες. Οπως προκύπτει από τα στοιχεία που συζήτησε η Επιτροπή των ειδικών την περασμένη εβδομάδα, τα κρούσματα στις ηλικίες 75 ετών και άνω είναι περίπου ίδια σε ποσοστό με τις πρώτες εβδομάδες της πανδημίας, τον Μάρτιο του 2020, γεγονός που αποδίδεται στον εμβολιασμό και δείχνει ότι πλέον είναι λιγότερο ευάλωτοι.

Η πίεση που αισθάνεται η κοινωνία μετά τα διαδοχικά πολύμηνα lockdown του τελευταίου έτους και τις οικονομικές παρενέργειές τους έχει ευθεία αντανάκλαση και στο πολιτικό σκηνικό. Οπως λέγεται, συμβάντα που άλλοτε θα απασχολούσαν σε μικρό βαθμό την κοινή γνώμη λαμβάνουν πολύ μεγάλες διαστάσεις, επισωρεύοντας φθορά στην κυβέρνηση, που πάντως δεν φαίνεται να αποτυπώνεται στο πεδίο της πρόθεσης ψήφου. Η αμφισβήτηση των κυβερνητικών επιλογών στο πεδίο της πανδημίας φαίνεται πως εστιάζεται, πάντως, στους νέους: Τα άτομα νεότερων ηλικιών έχουν υποστεί σημαντικούς περιορισμούς προς χάριν των μεγαλυτέρων, τη στιγμή που τα ίδια δεν κινδυνεύουν να νοσήσουν σοβαρά. Ενώ, παράλληλα, έχουν στοχοποιηθεί κατά περιόδους για την εξάπλωση του ιού, με χαρακτηριστικότερη την περίοδο του δεύτερου κύματος, τον περασμένο Νοέμβριο.

Το πώς θα επηρεάσει το τρίτο κύμα της πανδημίας την πολιτική συμπεριφορά των ψηφοφόρων προβληματίζει και το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Είναι ενδεικτικό ότι ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας, την περασμένη εβδομάδα (σε συνέντευξη στο Open), επισήμανε τον κίνδυνο μερίδα των πολιτών να στραφεί συνολικά κατά των κομμάτων και της πολιτικής, όπως είχε συμβεί και πάλι κατά την πρώτη περίοδο των μνημονίων. «Λέω ότι αυτή τη στιγμή η ελληνική κοινωνία βρίσκεται σε μια στιγμή ιδιαίτερης έντασης και κρίσης. Εγώ θα την παρομοίαζα με την εικόνα που είχαμε το 2010-2012, που πραγματικά υπάρχει ένας κίνδυνος που αφορά και τον ΣΥΡΙΖΑ. Εγώ θα το πω ανοιχτά. Δηλαδή, να δημιουργηθεί ένα μεγάλο ρεύμα αντιπολιτικής», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Πάντως, στο Μέγαρο Μαξίμου εκφράζεται η πεποίθηση πως από τον Μάιο, δηλαδή την περίοδο του Πάσχα, το τοπίο στη χώρα θα είναι εντελώς διαφορετικό και θα καταστήσει την τρέχουσα, ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο οριστική «παρένθεση». Οπως λέγεται, ο εμβολιασμός των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού σε συνδυασμό με τη βελτίωση του καιρού θα επιτρέψουν τη συνολική επανεκκίνηση της οικονομίας και την επιστροφή σε μια νέα κανονικότητα.

Μάλιστα προστίθεται, με «οδηγό» το περυσινό καλοκαίρι, ότι αυτή θα έχει διάρκεια πέντε μηνών –παρά το γεγονός ότι οι εμβολιασμοί θα συνεχίζονται–, καθώς με την ανοσία που θα δημιουργείται και τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες δεν θα υπάρχει κίνδυνος να διακοπεί από κάποιο lockdown, όπως συνέβη στα τέλη του περασμένου φθινοπώρου και τον φετινό χειμώνα. Η συγκεκριμένη εξέλιξη, σε συνδυασμό με την αναμενόμενη θετική, σε σχέση με το 2020, πορεία του τουρισμού, εκτιμάται πως θα μεταβάλει ουσιαστικά την ψυχολογία των πολιτών και συνολικά το υφιστάμενο κλίμα.

Ιστορικός εορτασμός με πολλαπλά μηνύματα

Το πρόγραμμα των επίσημων προσκεκλημένων και η στρατιωτική παρέλαση

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Εναν λαμπρό εορτασμό με μεγάλη σημειολογία λόγω της συμπλήρωσης 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση ετοιμάζει η κυβέρνηση τη φετινή, ιστορική 25η Μαρτίου. Παρά τη δυσμενή συγκυρία λόγω του κορωνοϊού, ο σχεδιασμός είναι λαμπρός, απόλυτα εναρμονισμένος με αυστηρά υγειονομικά πρωτόκολλα και θα στέλνει, όπως λένε πηγές του Μεγάρου Μαξίμου, ένα μήνυμα εθνικής υπερηφάνειας και ανάτασης, όχι μόνο για το παρελθόν αλλά και για το μέλλον. Η Αθήνα εδώ και καιρό εργάζεται για αυτό που θα δούμε την 25η Μαρτίου. Στο πλαίσιο αυτό, έχει προσκαλέσει υψηλά πρόσωπα, ώστε αφενός να σταλεί το μήνυμα της οικουμενικότητας της Επανάστασης και αφετέρου να εμπεδωθεί το αίσθημα πως η σύγχρονη Ελλάδα είναι μια εξωστρεφής χώρα με ισχυρές συμμαχίες, που είναι υπερήφανη για την Ιστορία της αλλά κοιτάει και το μέλλον με αισιοδοξία.

Τον παραπάνω στόχο δεν αλλάζει η ακύρωση της επίσκεψης του Εμανουέλ Μακρόν λόγω της κατάστασης στη Γαλλία, που πριν από λίγα 24ωρα εισήλθε σε σκληρό lockdown διάρκειας ενός μηνός, γεγονός που κατέστησε τελικά απαγορευτική την έλευση του προέδρου και της συζύγου του. Αντί του κ. Μακρόν, στους εορτασμούς θα παραστεί η Γαλλίδα υπουργός Αμυνας Φλοράνς Παρλί. Παράλληλα, στην Αθήνα αναμένεται να βρεθούν τόσο ο πρίγκιπας Κάρολος, που συνδέεται στενά με την Ελλάδα, όσο και ο Ρώσος πρωθυπουργός Μιχαήλ Μισούστιν. Αξίζει να τονιστεί πως οι τρεις αυτές χώρες ήταν οι πρωταγωνίστριες στην κομβική για την έκβαση του Αγώνα Ναυμαχία του Ναυαρίνου και η παρουσία τους στην Ελλάδα θα εκπέμψει ένα συμβολισμό ιστορικών δεσμών. Παράλληλα, το «παρών» θα δώσει και ο πρόεδρος της Κύπρου Νίκος Αναστασιάδης, ενώ αναμένεται μήνυμα και από τις ΗΠΑ, από υψηλά ιστάμενο πρόσωπο. Κάποιοι μάλιστα μιλούν για έκπληξη. Η παρουσία των ξένων ηγετών ήδη έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον ξένων μέσων ενημέρωσης, που θα προβάλουν τις εκδηλώσεις του διημέρου.

Στόχος, να προβληθεί η εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας σε επίπεδο οργάνωσης και εθνικής αυτοπεποίθησης.

Οι εορταστικές εκδηλώσεις θα έχουν διήμερη διάρκεια και θα ξεκινήσουν την 24η Μαρτίου με την ξενάγηση στην Εθνική Πινακοθήκη. Εκεί αναμένεται να βρεθούν –εκτός υγειονομικού απροόπτου, όπως είναι λογικό– ο πρίγκιπας της Ουαλλίας, διάδοχος του βρετανικού θρόνου, Κάρολος, με τη σύζυγό του, δούκισσα της Κορνουάλης, Καμίλα, ο πρωθυπουργός της Ρωσίας Μιχαήλ Μισούστιν, ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης με τη σύζυγό του Αντρη Αναστασιάδη, καθώς και η Γαλλίδα υπουργός Φλοράνς Παρλί. Την ίδια μέρα προβλέπονται διμερείς συναντήσεις του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και με τους δύο ηγέτες στο Μέγαρο Μαξίμου.

Η έναρξη των εκδηλώσεων θα γίνει λίγο μετά τις 18.10 της Τετάρτης, στην Εθνική Πινακοθήκη: Την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου και τους προσκεκλημένους από το εξωτερικό θα υποδεχθεί στο νέο κτίριο της Πινακοθήκης ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, ο οποίος θα συνοδεύεται από τη σύζυγό του Μαρέβα Γκραμπόφσκι-Μητσοτάκη και θα απευθύνει σύντομο χαιρετισμό. Θα ακολουθήσει παρουσίαση του νέου κτιρίου και των εκθεμάτων της Πινακοθήκης από την υπουργό Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη και τη διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα. Η ξενάγηση θα δώσει έμφαση σε πίνακες ζωγραφικής που έχουν ως θέμα την Επανάσταση του 1821. Το βράδυ της ίδιας ημέρας είναι προγραμματισμένο το επίσημο δείπνο στο Προεδρικό Μέγαρο.

Ανήμερα της επετείου

Το «κυρίως μενού» θα είναι βεβαίως την 25η Μαρτίου, που θα λάβει χώρα αρχικά η δοξολογία στη Μητρόπολη Αθηνών και μετά η στρατιωτική παρέλαση. Μετά τη δοξολογία θα ακολουθήσει κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, ανάκρουση των εθνικών ύμνων της Ελλάδας και των τιμώμενων χωρών και στη συνέχεια οι προσκεκλημένοι θα λάβουν τις θέσεις τους στις εξέδρες για τη στρατιωτική παρέλαση. Ο αριθμός των μελών της πολιτικής και της στρατιωτικής ηγεσίας θα είναι βεβαίως περιορισμένος λόγω της πανδημίας, ενώ οι πολίτες θα παρακολουθήσουν την παρέλαση από την τηλεοπτική κάλυψη που ετοιμάζει η ΕΡΤ. Στόχος, όπως σημειώνουν πηγές του Μεγάρου Μαξίμου, είναι να μεταδοθεί μια εικόνα σε ολόκληρο τον κόσμο που θα είναι αντάξια της επετείου των 200 ετών από την Επανάσταση του 1821, παρουσιάζοντας όμως και την εικόνα της σημερινής Ελλάδας, σε επίπεδο οργάνωσης και εθνικής αυτοπεποίθησης.

Οσον αφορά την παρέλαση, θα συμμετάσχουν πεζοπόρα, μηχανοκίνητα και αεροπορικά τμήματα που εκπροσωπούν το σύνολο των Ενόπλων Δυνάμεων. Λόγω της ιστορικότητας της φετινής επετείου, ορισμένοι ουλαμοί θα φέρουν παραδοσιακές ενδυμασίες από κάθε περιοχή της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας, ενώ επίσης θα παρελάσουν ιστορικά κειμήλια με παραπομπές στον Αγώνα. Ολοι οι συμμετέχοντες πριν από την παρέλαση θα έχουν υποβληθεί σε τεστ κορωνοϊού.

Ανάμεσα σε νέους και «νοικοκυραίους» ο ΣΥΡΙΖΑ

Οι προτάσεις για άνοιγμα της χώρας

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

Στον ΣΥΡΙΖΑ πιστεύουν πως η εποχή που ο Κυριάκος Μητσοτάκης βρισκόταν στο απυρόβλητο έχει περάσει. Και αν η διαδικτυακή οργή και τα dislikes στις αναρτήσεις του πρωθυπουργού και κάποιων υπουργών δεν είναι μετρήσιμα πολιτικά παρά μόνο κλίμα δημιουργούν, τα ποιοτικά στοιχεία των δημοσκοπήσεων έχουν χτυπήσει ένα πρώτο καμπανάκι στο Μαξίμου.

Το βασικό πρόβλημα για το κόμμα του Αλέξη Τσίπρα, ωστόσο, παραμένει: Η συντριπτική πλειονότητα όσων εγκαταλείπουν τη γαλάζια παράταξη περνούν απλώς στην «γκρίζα ζώνη». «Δεν έχει γίνει το δεύτερο βήμα», παραδεχόταν υψηλόβαθμο στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ στην «Κ». Δεν είναι όμως μόνο ο «πονοκέφαλος» των ποσοστών που προβληματίζει. Υπάρχει και άλλος δισεπίλυτος γρίφος στην Κουμουνδούρου αυτή την περίοδο: πώς ο ριζοσπαστισμός, η καταδίκη της αστυνομικής βίας, η στήριξη των κινημάτων της πλατείας και η σκόνη που σήκωσε η απεργία πείνας του Κουφοντίνα θα συμβαδίσουν αρμονικά με τη νομιμότητα, την τάξη, τη μετριοπάθεια και το αίσθημα ασφάλειας από τις γειτονιές μέχρι τα πανεπιστήμια. Με λίγα λόγια, ο νέος ΣΥΡΙΖΑ «θα είναι με τους νέους ή με τους νοικοκυραίους;» Ο διαχωρισμός δεν είναι τυχαίος, γιατί στην Κουμουνδούρου αναλύουν τα ηλικιακά δεδομένα που έχουν στη διάθεσή τους προκειμένου να πιάσουν το νήμα από την αρχή, όπως το 2015.

Οδηγός είναι τα αναλυτικά στοιχεία του exit poll των τελευταίων εθνικών εκλογών. Σύμφωνα με τους εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους –και μετρώντας λίγο αυξημένη την αποχή λόγω του νεαρού της ηλικίας–, υπολογίζεται πως περίπου 500.000 πολίτες 17-24 ετών προσήλθαν στις κάλπες το 2019. Τα στοιχεία των μετρήσεων που έγιναν έξω από τα τμήματα δείχνουν πως ο ΣΥΡΙΖΑ φέρεται να κέρδισε σε αυτή την κατηγορία με ποσοστό 38% έναντι περίπου 30% της Ν.Δ. Με μικρότερη διαφορά (5%) επικράτησε στις ηλικίες 25-34. Από εκεί και πάνω οι διαφορές διαμόρφωσαν το τελικό αποτέλεσμα.

Στην ομάδα 35-44 η γαλάζια παράταξη υπολογίζεται πως άγγιξε το 41% και η σημερινή αξιωματική αντιπολίτευση το 27%. Μεταξύ 45-54 το «σκορ» ήταν 40%-31% υπέρ της Ν.Δ. Και μπορεί στις ηλικίες 55-64 να καταγράφηκε ισοπαλία, όμως στο «γκρουπ» των 65+ το κόμμα του Κυρ. Μητσοτάκη πλησίασε το 50% και του Αλ. Τσίπρα μόλις το 26%.

Η υγεία

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ανάλυση για να διαπιστώσει κανείς πως η δύναμη του ΣΥΡΙΖΑ είναι στους νέους, στους οποίους επενδύει περισσότερο σήμερα. Η ενεργή συμμετοχή στα social media, η στήριξη στις διαδηλώσεις, τα πανεπιστήμια, η συνεχής υπενθύμιση πως περίπου 25.000 μαθητές θα μείνουν εκτός ΑΕΙ εξαιτίας του νόμου Κεραμέως είναι μερικά μόνο εργαλεία που φέρνουν το κόμμα ακόμα πιο κοντά σε αυτό που θεωρεί «δικό του κοινό».

Ωστόσο, στον ΣΥΡΙΖΑ γνωρίζουν πως για να ανακάμψουν πρέπει να διεισδύσουν και πάλι στους «νοικοκυραίους». Ο θεσμικός Αλέξης Τσίπρας που τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα μιλάει στη Βουλή, οι ξεκάθαρες αποστάσεις από την τρομοκρατία, καθώς και το «πολιτικό μορατόριουμ» που ζήτησε λειτουργούν ως κάλεσμα στους απογοητευμένους 35+ που ψάχνουν να βρουν πολιτική στέγη. Οσον αφορά το «μορατόριουμ», δεν αποκλείεται να αποτελεί την τελευταία πράξη συναίνεσης προς το Μαξίμου, αφού είχαν προηγηθεί οι προτάσεις για χάραξη εθνικής γραμμής και ορισμό υπουργού Υγείας κοινής αποδοχής.

Το «πολιτικό μορατόριουμ» δεν αποκλείεται να αποτελεί την τελευταία πράξη συναίνεσης προς το Μαξίμου.

Στην αξιωματική αντιπολίτευση υποστηρίζουν πως αν η κυβέρνηση δεν υιοθετήσει άμεσα την πλειονότητα των μέτρων που έχουν προτείνει, σε 15 ημέρες η χώρα θα βρίσκεται σε χειρότερη μοίρα. Με δεδομένες τις διαφωνίες που υπάρχουν στην Επιτροπή του υπ. Υγείας, το άγχος πολλών επιστημόνων για το άνοιγμα και τις πολιτικές παρεμβάσεις που βλέπουν στην Κουμουνδούρου πως κάνει το Μαξίμου, τα περιθώρια για σωστότερες αποφάσεις είναι πολλά. Οι συνομιλίες που, σύμφωνα με πληροφορίες, είχε ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ μέσα στην εβδομάδα με τους Ηλ. Μόσιαλο, Αθ. Δημόπουλο, Αθηνά Λινού και Γρ. Γεροτζιάφα, μεταξύ άλλων επιστημόνων, οδήγησαν στο συμπέρασμα πως πρέπει άμεσα να πραγματοποιηθεί:

- Συνταγογράφηση των τεστ, ώστε να γίνονται μαζικά στους πολίτες.
- Θεσμοθέτηση δωρεάν τεστ δύο φορές την εβδομάδα και στους χώρους εργασίας.
- Κατά προτεραιότητα εμβολιασμός των εκπαιδευτικών.
- Τεστ στους μαθητές κάθε Δευτέρα και Παρασκευή.
- Διπλοβάρδιες στα σχολεία.
- Πύκνωση δρομολογίων στα μέσα μαζικής μεταφοράς.
- Μελέτες επιδημιολογικής επιτήρησης και άνοιγμα ξενοδοχείων καραντίνας για όσους μένουν σε μικρά σπίτια.
- Ενίσχυση τηλεργασίας στο 70%.

INTIME NEWS

Οι τακτικές εμφανίσεις του Αλ. Τσίπρα στη Βουλή λειτουργούν σαν κάλεσμα σε απογοητευμένους 35+ που αναζητούν πολιτική στέγη.

Ανέτοιμη η Ε.Ε. στον πόλεμο με τον ιό

Ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας Μάριο Μόντι μιλάει στην «Κ» για τις ανισότητες που απειλούν την ευρωπαϊκή ενοποίηση

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Αν υπήρχε κάτι σαν διοικητικό συμβούλιο της ευρωπαϊκής ελίτ, ο Μάριο Μόντι θα ήταν σίγουρα μέλος. Ισόβιος γερουσιαστής, πρωθυπουργός της Ιταλίας μεταξύ 2011-13 (ανέλαβε μετά το άγριο παρασκήνιο της Συνόδου των Καννών), παλαιότερα επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς και μετά Ανταγωνισμού της Ε.Ε., πρύτανης του φημισμένου Πανεπιστημίου Bocconi στο Μιλάνο, ο Μόντι απέχει πολύ από το βιογραφικό ενός αντι-συστημικού ριζοσπάστη.

Κι όμως, με αφορμή την έκθεση που δημοσιεύει η Πανευρωπαϊκή Επιτροπή για την Υγεία και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, της οποίας προεδρεύει, με τίτλο «Rethinking Policy Priorities in the light of Pandemics» και με επιστημονικό συντονιστή τον Ηλία Μόσιαλο, το μήνυμά του είναι σαφές: η διογκούμενη ανισότητα θέτει σε κίνδυνο το μέλλον της ευρωπαϊκής ενοποίησης, καθιστά τις κοινωνίες πιο ευάλωτες σε κρίσεις όπως η πανδημία και πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα για να τεθεί υπό έλεγχο. Μιλώντας στην «Κ» την ημέρα των 78ων γενεθλίων του, ο επιφανής Ιταλός πολιτικός σκιαγραφεί το όραμά του για μία καλύτερη παγκόσμια διακυβέρνηση στον τομέα της υγείας και άλλων δημόσιων αγαθών και εξηγεί τις προϋποθέσεις για την οικοδόμηση κοινωνιών πιο ανθεκτικών στις κρίσεις του μέλλοντος.

– Η κρίση του 2008-10 χαρακτηρίστηκε από τις διασώσεις τραπεζών και την οργή που προκάλεσαν στην κοινή γνώμη, καθώς συνοδεύτηκαν από προγράμματα λιτότητας. Η βασική πολιτική που χαρακτηρίζει την τρέχουσα κρίση είναι οι διασώσεις νοικοκυριών και μικρών επιχειρήσεων, για να αντέξουν στο «πάγωμα» της οικονομίας. Θα αποτελέσει η πανδημία αφορμή για την αναζωογόνηση του κράτους πρόνοιας; Θα υποχρεωθούν αυτή τη φορά πολυεθνικές εταιρείες και οι πιο εύποροι να συνεισφέρουν ό,τι τους αναλογεί στη χρηματοδότησή του και στην αποπληρωμή των νέων χρεών που γέννησε η διαχείριση της κρίσης;

– Είναι μία ενδιαφέρουσα σύγκριση. Υπάρχουν τόσο πολλές διαφορές ανάμεσα στις δύο κρίσεις, μεταξύ των οποίων το γεγονός ότι αυτή τη φορά δεν τίθεται ζήτημα δημοσιονομικά ή χρηματοπιστωτικά ανεύθυνης συμπεριφοράς ως αιτία. Η απουσία ενόχων εξηγεί ειδικά γιατί η Ε.Ε. αντέδρασε πολύ ταχύτερα και γενναιόδωρα τουλάχιστον στο οικονομικό μέτωπο, με τη Γερμανία μάλιστα στην πρώτη γραμμή – ακριβώς το αντίθετο από ό,τι συνέβη με την κρίση κρατικού χρέους [της Ευρωζώνης]. Το κράτος πρόνοιας και, ακόμα ευρύτερα, το ζήτημα της ανισότητας θα είναι κρίσιμα στη διαχείριση της κατάστασης μετά την πανδημία. Μέχρι πρότινος είχαν γίνει λίγα, σε επίπεδο παγκόσμιας διακυβέρνησης αλλά και εντός της ίδιας της Ε.Ε., για να μειωθεί η ανισότητα εισοδημάτων και πλούτου. Πρέπει να πάρουμε το ζήτημα αυτό πολύ πιο σοβαρά.

> *Για την αντιμετώπιση μελλοντικών πανδημιών, είναι κρίσιμο να μειωθούν οι αποκλίσεις στην ευαλωτότητα διαφορετικών τμημάτων της κοινωνίας.*

> *Είναι πλέον προτεραιότητα να γίνει πολύ πιο δύσκολο για τις πολυεθνικές να υιοθετούν πρακτικές φοροαποφυγής.*

> *Οι αλλαγές στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης είναι μόνο ένα μέρος των αλλαγών που πρέπει να γίνουν στο ευρωπαϊκό εγχειρίδιο κανόνων.*

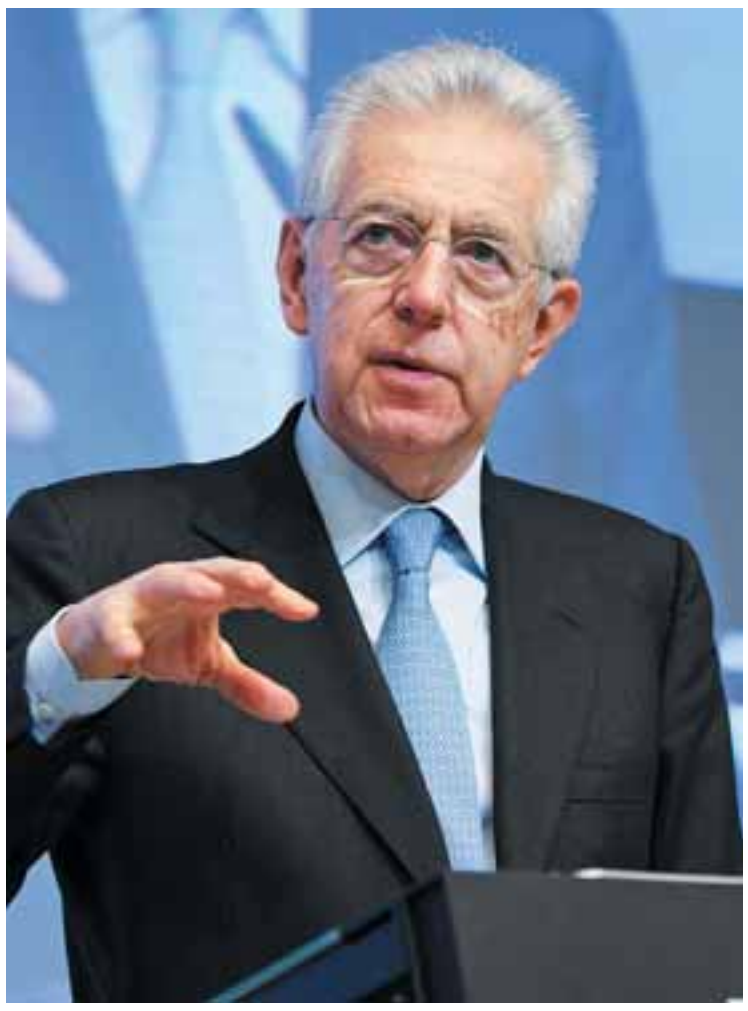

Ο κ. Μάριο Μόντι είναι πρόεδρος της Πανευρωπαϊκής Επιτροπής για την Υγεία και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

– Πιστεύετε ότι θα συμβεί;

– Ελπίζω να συμβεί, γιατί, όπως υπογραμμίζουμε στην έκθεσή μας, ο κατακερματισμός της κοινωνίας έγινε έντονα αισθητός στη διαφοροποίηση των συνεπειών της πανδημίας σε διαφορετικές κοινωνικές και εθνοτικές ομάδες. Για την αντιμετώπιση μελλοντικών πανδημιών, είναι κρίσιμο να μειωθούν οι αποκλίσεις στην ευαλωτότητα διαφορετικών τμημάτων της κοινωνίας. Επιπλέον, εισερχόμαστε σε μία εποχή όπου η διασύνδεση μεταξύ της φορολογικής πολιτικής και της ανισότητας καθίσταται ολοένα και πιο προφανής. Η διεύρυνση των ανισοτήτων τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει πηγή αντιδράσεων κατά της παγκοσμιοποίησης και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Δεν μπορεί να προχωρήσουμε στην εμβάθυνση της παγκόσμιας διακυβέρνησης χωρίς να το λάβουμε αυτό υπόψη. Είναι πλέον προτεραιότητα να γίνει πολύ πιο δύσκολο για τις πολυεθνικές να υιοθετούν πρακτικές φοροαποφυγής. Συνέβαλε σε αυτό η αλλαγή προέδρου στις Ηνωμένες Πολιτείες και η ενισχυμένη αποφασιστικότητα της Ε.Ε. να ακολουθήσει μία πιο ενεργή πολιτική σε φορολογικά ζητήματα. Είναι πλέον πιο πιθανό από ποτέ άλλοτε να υπάρξει συμφωνία για έναν ψηφιακό φόρο ή κάτι αντίστοιχο.

– Η Ε.Ε. θα επανεξετάσει στο β' εξάμηνο του έτους το πλαίσιο των δημοσιονομικών της κανόνων. Πόσο σημαντικό είναι να εξαιρέσει τις δαπάνες για την υγεία, την παιδεία, την έρευνα, από τους αυστηρούς περιορισμούς που θέτει στα δημοσιονομικά ελλείμματα;

– Οπως πάντα, η μεταρρύθμιση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης –και στη συνέχεια η εφαρμογή και η επιβολή των νέων κανόνων– δεν θα είναι εύκολη υπόθεση. Η μη διαφοροποίηση στη μεταχείριση των καταναλωτικών και των επενδυτικών δαπανών του Δημοσίου, όπως αποτυπώνεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, έχει πλέον ξεπεραστεί πλήρως από τις εξελίξεις. Οι επενδύσεις σε υποδομές και σε ανθρώπινο κεφάλαιο πρέπει να τύχουν διαφορετικής μεταχείρισης.

Οι αλλαγές στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης είναι μόνο ένα μέρος των αλλαγών που πρέπει να γίνουν στο ευρωπαϊκό εγχειρίδιο κανόνων. Τα πάντα ανεστάλησαν [με την πανδημία]: οι δημοσιονομικοί κανόνες, η φυσιολογική νομισματική πολιτική, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Θα είναι πολύ ενδιαφέρον να δούμε πού θα οδηγήσει αυτή η αναθεμελίωση που λαμβάνει χώρα αυτή τη στιγμή, τι είδους πολιτισμικές αντιπαραθέσεις θα προκαλέσει μεταξύ διαφορετικών κρατών-μελών.

– Περνώντας στο παγκόσμιο επίπεδο και στην ανάγκη καλύτερου συντονισμού και συνεργασίας, τόσο για την αντιμετώπιση της COVID-19 όσο και μελλοντικών πανδημιών: πόσο αισιόδοξοι μπορούμε να είμαστε, δεδομένου του πόσο φευγαλέα έχει υπάρξει η διεθνής συνεργασία στην τρέχουσα πανδημία; Και τι αλλαγές είναι αναγκαίες σε διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΠΟΥ ώστε να είναι πιο ανεξάρτητοι απέναντι στα πιο ισχυρά τους μέλη;

– Κάτι που τείνει να συμβαίνει συστηματικά σε περιόδους κρίσης είναι ότι αυξάνεται η πολιτική βούληση για μεταρρυθμίσεις, συνήθως στην κατεύθυνση της μεγαλύτερης ενοποίησης και της πιο αποτελεσματικής λειτουργίας των εργαλείων πολιτικής.

Οι συναλλαγματικές κρίσεις της δεκαετίας του '70 και του '80 ήταν που οδήγησαν τις χώρες της Ευρώπης να παραιτηθούν από τη νομισματική τους κυριαρχία –την οποία μόνο η Γερμανία μπορούσε ουσιωδώς να εξασκήσει– και να ενταχθούν στο κοινό νόμισμα. Οι κρίσεις ανοίγουν τα μάτια και συνήθως οδηγούν σε μεγαλύτερη ενοποίηση.

Το ίδιο συνέβη μετά την κρίση του 2008-2010. Κοιτάξτε πόσες βελτιώσεις έλαβαν χώρα στη διακυβέρνηση της Ευρωζώνης έκτοτε. Λέτε ότι η διεθνής συνεργασία απέναντι στην πανδημία έχει υπάρξει φευγαλέα. Αναποδογυρίζω το επιχείρημα: η κρίση είναι που θα γεννήσει την καλύτερη συνεργασία, τη μεγαλύτερη ενοποίηση στη διαμόρφωση πολιτικής.

Στην περίπτωση της υγείας, χρειαζόμαστε περισσότερη ενοποίηση τόσο σε επίπεδο τομέων όσο και σε επίπεδο γεωγραφίας. Πρέπει να εξεταστεί η αλληλεξάρτηση μεταξύ της ανθρώπινης υγείας, της υγείας των ζώων και της υγείας του πλανήτη. Επιπλέον, πρέπει να υπάρξει λειτουργική ενοποίηση της εφαρμοζόμενης πολιτικής διασυνοριακά. Πριν από πέντε χρόνια ορισμένοι συζητούσαν για το αν πρέπει να επαναπατριστούν ακόμα και οι πολύ περιορισμένες αρμοδιότητες της Κομισιόν σε θέματα υγείας. Σήμερα, είναι σαφές ότι πρέπει να κινηθούμε στην αντίθετη κατεύθυνση.

– Αυτή η μεταβίβαση εξουσιών γίνεται με την ταχύτητα και στο εύρος που θα θέλατε να δείτε;

– Οχι. Είναι πάντα πολύ δύσκολο να εδραιωθεί ένα νέο σύστημα. Αλλά τουλάχιστον έχουμε πλέον συνειδητοποιήσει ότι το παγκόσμιο σύστημα διαχείρισης της υγείας είναι ανεπαρκές. Γι' αυτό και προτείνουμε στην έκθεση μια σειρά από πρωτοβουλίες, ειδικά στο επίπεδο του G20, αλλά και του ΠΟΥ, που πρέπει να ενισχυθεί και να αλλάξει ο τρόπος που διοικείται και χρηματοδοτείται βάσει των όσων έχουμε μάθει κατά τη διάρκεια αυτής της πανδημίας.

– Μιλήσατε για τη διασύνδεση της ανθρώπινης υγείας με την υγεία του πλανήτη. Γνωρίζουμε ότι η COVID-19 είναι ένα σύμπτωμα των πιέσεων που ασκεί στο περιβάλλον η ανθρώπινη δραστηριότητα. Πώς θα αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό το διακυβερνητικό πάνελ για τις απειλές κατά της υγείας, τη σύσταση του οποίου εισηγείστε στην έκθεση;

– Θα ήταν κάτι αντίστοιχο του διακυβερνητικού πάνελ για την κλιματική αλλαγή, που θα παρακολουθούσε και θα επιχειρούσε να προλάβει απειλές όπως μολυσματικές ασθένειες ή ανθεκτικότητα των μικροβίων, μέσω συντονισμένης δράσης οργανισμών που σχετίζονται με την υγεία, τη γεωργία και το εμπόριο.

Στα Ηνωμένα Εθνη έχουμε τη FAO για την τροφή και τη γεωργία, το UNEP για το περιβάλλον, το World Organization for Animal Health για την υγεία των ζώων και φυσικά τον ΠΟΥ. Ολες αυτές οι οργανώσεις πρέπει να είναι πιο ευθυγραμμισμένες μεταξύ τους. Ο συντονισμός τους μπορεί να πάρει διάφορες μορφές – αρχικά να έχουν τακτικές διαβουλεύσεις και σε βάθος χρόνου να συμμετάσχουν σε κάποια κοινή συντονιστική δομή.

Επιπλέον, πιστεύουμε ότι στο επίπεδο του G20 πρέπει να δημιουργηθεί κάτι ανάλογο με το Financial Stability Board, που συστάθηκε στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Το Financial Stability Board ήταν πολύ αποτελεσματικό στη θωράκιση του δημόσιου αγαθού της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, ήταν σημαντικός καταλύτης βελτιωτικών παρεμβάσεων σε χώρες ανά τον κόσμο.

Αντίστοιχα τώρα –και είμαστε σε συζητήσεις επ' αυτού με την ιταλική προεδρία του G20– θεωρούμε ότι θα είχε νόημα να συστήσουμε μία παγκόσμια επιτροπή υγείας [Global Health Board] με ειδικούς και αξιωματούχους από τον τομέα της υγείας και της οικονομίας, που θα ήταν μία κινητήριος δύναμη για τη βελτίωση των υγειονομικών πολιτικών και τον καλύτερο συντονισμό τους με την πολιτική σε άλλα πεδία. Το καλύτερο δυνατό φόρουμ για να γίνει αυτό αποτελεσματικά είναι μάλλον το G20.

Βλέπετε λοιπόν: ξεκινήσαμε με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, συνεχίζουμε τώρα με την υγεία… Δημιουργείται έτσι μία λίστα δημόσιων αγαθών, στην οποία μπορούμε να προσθέσουμε το περιβάλλον κ.ά. που έχουν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για την ποιότητα της ανθρώπινης ζωής. Ως δημόσια αγαθά, ωστόσο, η αγορά δεν τα προμηθεύει αποτελεσματικά. Δημιουργείται έτσι ο κίνδυνος να χαθούν σε ένα κενό πολιτικής. Η Παγκόσμια Επιτροπή Υγείας, συνεπώς, θα μπορούσε να είναι ο πρόδρομος μιας ευρύτερης παγκόσμιας επιτροπής δημόσιων αγαθών.

Οι δείκτες

Στην έκθεση της επιτροπής της οποίας προεδρεύει ο Μόντι αναφέρεται η ανάγκη να καταγράφεται η κατανομή του εισοδήματος και άλλων αγαθών σε μια οικονομία και όχι μόνο το άθροισμά τους. «Είναι πολύ σημαντικό να διευρυνθούν οι δείκτες βάσει των οποίων κρίνεται μια οικονομία», λέει. «Διεθνείς οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Παγκόσμια Τράπεζα, το ΔΝΤ, παρακολουθούν ολοένα και περισσότερο κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς δείκτες, καθώς και δείκτες ποιότητας διακυβέρνησης. Δεδομένων των ολέθριων συνεπειών της πανδημίας, θα ήταν λογικό να παρακολουθούμε τον βαθμό ετοιμότητας των συστημάτων υγείας. Αυτό θα έδινε κίνητρα στις κυβερνήσεις να επενδύσουν περισσότερο στις υγειονομικές δομές τους, καθώς αυτό θα μπορούσε να αναγνωριστεί από τους διεθνείς οργανισμούς και θα μπορούσε να επηρεάσει και την πιστοληπτική τους αξιολόγηση».

Οι εμβολιασμοί και η ηθική επιταγή έναντι του αναπτυσσόμενου κόσμου

Πριν φτάσουμε στην ουτοπία της παγκόσμιας διακυβέρνησης των δημόσιων αγαθών, ωστόσο, εκκρεμεί η διαχείριση της τρέχουσας κρίσης, που εξακολουθεί να πλήττει σφοδρότατα την Ευρώπη. Οι ευρωπαϊκές χώρες οδεύουν προς μια δεύτερη άνοιξη σε συνθήκες εγκλεισμού, καθώς η πρόοδος του εμβολιασμού δεν είναι αρκετή για να συγκρατήσει τα καλπάζοντα μεταλλαγμένα στελέχη του ιού. Η Ε.Ε. απειλεί με μπλόκο εξαγωγών εμβολίων, καθώς οι ΗΠΑ και η Βρετανία, που έχουν λάβει μεγάλο αριθμό δόσεων από ευρωπαϊκά εργοστάσια, δεν εξάγουν προς την Ευρώπη. Την ίδια στιγμή, ο εμβολιασμός στις φτωχότερες χώρες προχωράει με εξαιρετικά αργούς ρυθμούς, αφού οι χώρες της Δύσης έχουν κλειδώσει παραγγελίες πολλαπλάσιες των αναγκών του πληθυσμού τους. Ρωτάω τον συνομιλητή μου πόσο ανησυχεί για το φαινόμενο του εθνικισμού των εμβολίων και πώς κρίνει στην πράξη τη διακηρυχθείσα δέσμευση των ανεπτυγμένων χωρών να στηρίξουν την εμβολιαστική κάλυψη του αναπτυσσόμενου κόσμου.

> *Δεν έχουμε στην Ευρώπη μία κεντρική αρχή, που να μπορεί να ανταποκριθεί ταχέως και με συνέπεια σε μια υγειονομική κρίση.*

«Είμαστε αντιμέτωποι με ένα δίλημμα, ειδικά εδώ στην Ευρώπη, καθώς δεν έχουμε προχωρήσει αρκετά με τους εμβολιασμούς στις χώρες μας, αλλά παράλληλα έχουμε μια ηθική επιταγή αλλά και ίδιο συμφέρον να φροντίσουμε ώστε ο αναπτυσσόμενος κόσμος να μπορέσει να εμβολιαστεί αποτελεσματικά», παρατηρεί ο Μόντι. «Αυτή η κατάσταση αναδεικνύει το ρήγμα μεταξύ δημόσιων πολιτικών που συνδέονται με ζωτικά συμφέροντα, όπως η δημόσια υγεία, και των δημοσίων πολιτικών που καθορίζουν τη λειτουργία της βιομηχανίας και των αγορών. Οπως γνωρίζετε, έχω αφιερώσει μέρος της ζωής μου στην προσπάθεια να συμβάλω στη ρύθμιση των αγορών ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά και να μη στρεβλώνονται από μονοπωλιακές ή ολιγοπωλιακές πρακτικές ιδιωτικών εταιρειών. Είναι σαφές ότι σχετικά με τα εμβόλια, με το ειδικό βάρος που έχουν, πιθανότατα πρέπει να επανεξετάσουμε τη σχέση ισχύος και ελέγχου μεταξύ των δημόσιων αρχών και της βιομηχανίας».

Αντίστοιχα –συνεχίζει– «υπάρχει ένα ρήγμα μεταξύ του εγχώριου και του υπερεθνικού. Νομίζω ότι αυτή η αντιπαράθεση μεταξύ της Κομισιόν, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) και των κρατών-μελών (σχετικά με την ασφάλεια του εμβολίου της AstraZeneca) είναι προϊόν της μετάβασης που βιώνουμε. Η Κομισιόν και ο EMA έχουν τον ρόλο τους, αλλά τις τελικές αποφάσεις τις παίρνουν οι εθνικές κυβερνήσεις, ενίοτε η μία μετά την άλλη σαν ντόμινο. Είμαστε όντως σε πόλεμο, όπως συχνά λέγεται, αλλά δεν έχουμε προσαρμόσει τα εργαλεία πολιτικής σε συνθήκες πολέμου. Για παράδειγμα, η χρήση της αρχής της πρόληψης στην υπόθεση της AstraZeneca, όπως σχετίζεται με το ύψιστο συμφέρον της δημόσιας υγείας, πρέπει να επανεξεταστεί. Ηταν παράδοξος ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόστηκε».

Μη συντονισμένες πολιτικές

Αυτή η έλλειψη προσαρμογής και κινητοποίησης είναι η εξήγηση για τη δεινή θέση στην οποία βρίσκεται σήμερα η Ευρώπη, που την Παρασκευή ξεπέρασε το ένα εκατομμύριο νεκρούς από την COVID-19 – ανίκανη να συντρίψει τον ιό, όπως χώρες στην Ασία ή η Αυστραλία, αλλά πολύ πίσω και από τους πρωταθλητές του εμβολιασμού, όπως το Ισραήλ, οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο;

«Η εγγύτητα και ο βαθμός κινητικότητας μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών σημαίνει ότι οι εθνικές, μη συντονισμένες πολιτικές ήταν καταδικασμένες να μη λειτουργήσουν», απαντά. «Δεν έχουμε στην Ευρώπη μία κεντρική αρχή, που να μπορεί να ανταποκριθεί ταχέως και με συνέπεια σε μια υγειονομική κρίση – όχι ότι η ύπαρξη ενός τέτοιου κέντρου εγγυάται πως θα ληφθούν οι αναγκαίες αποφάσεις, όπως είδαμε με την προηγούμενη διοίκηση στις ΗΠΑ. Από την άλλη, σε σύγκριση με ορισμένες ασιατικές χώρες, δεν είμαστε εξίσου προηγμένοι όσον αφορά τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην καθημερινότητά μας για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Και παράλληλα, είμαστε λιγότερο διατεθειμένοι από τους πολίτες κάποιων εξ αυτών των χωρών να αποδεχθούμε στις δικές μας κοινωνίες αυταρχικές πολιτικές (που μπορεί να αποδειχθούν αποτελεσματικές στον έλεγχο της διασποράς του ιού)».

Αγριεύει η μάχη των εμβολίων στην Ε.Ε.

Οι ανάγκες για εκατομμύρια επιπλέον δόσεις, οι φωνές για απαγόρευση εξαγωγών, οι φόβοι για αντίποινα των εταιρειών

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Νέα εργαλεία για τον περιορισμό των εξαγωγών εμβολίων, ακόμα και εταιρειών που τηρούν τις δεσμεύσεις τους προς την Ευρωπαϊκή Ενωση, επεξεργάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενόψει της Συνόδου Κορυφής στις 25-26 Μαρτίου. Οπως εξηγεί στην «Κ» υψηλόβαθμος κοινοτικός αξιωματούχος, η λογική των νέων εργαλείων ξεφεύγει από το ζητούμενο της τήρησης των συμβάσεων προαγοράς (APAs) και στοχεύει στην τήρηση των αρχών της αναλογικότητας και της αμοιβαιότητας – στις οποίες αναφέρθηκε η πρόεδρος της Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν σε συνέντευξη Τύπου την περασμένη Τετάρτη.

Πρακτικά η εφαρμογή των δύο αυτών αρχών συνεπάγεται το ενδεχόμενο απαγόρευσης εξαγωγών προς χώρες που έχουν υψηλότερο δείκτη εμβολιασμού, όπως το Ισραήλ και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, αλλά και προς χώρες που παράγουν αλλά δεν εξάγουν εμβόλια προς την Ε.Ε. (όπως το Ηνωμένο Βασίλειο).

Παρότι αρκετά από τα πιο μεγάλα κράτη-μέλη βλέπουν θετικά μια πιο σκληρή γραμμή στις εξαγωγές, αναμένεται να υπάρξουν ευρέως αντιδράσεις στο ενδεχόμενο να υποστεί κυρώσεις η κοινοπραξία Pfizer-BioNTech, η οποία έχει υπερκαλύψει τις δεσμεύσεις της προς την Ε.Ε., για την αναξιοπιστία της AstraZeneca. Επιπλέον, Ευρωπαίοι διπλωμάτες εκφράζουν φόβους ότι τα πιο αυστηρά μέτρα προστατευτισμού θα πυροδοτήσουν αντίποινα που ενδεχομένως να οδηγήσουν σε ελλείψεις συστατικών (π.χ. νανολιπίδια) που είναι ζωτικά για την ευρωπαϊκή παραγωγή. Η Κομισιόν ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα ότι οι δόσεις που αναμένει από τις Pfizer-BioNTech στο β΄ τρίμηνο αυξήθηκαν κατά 10 εκατομμύρια, στα 200 εκατομμύρια δόσεις. Οπως ανέφερε η κ. Φον ντερ Λάιεν, η Ε.Ε. εκτιμά ότι θα λάβει επίσης 55 εκατομμύρια δόσεις του μονοδοσικού εμβολίου της Johnson & Johnson, 35 εκατομμύρια δόσεις από τη Moderna και 70 εκατομμύρια από την AstraZeneca (έναντι αρχικών δεσμεύσεων για 180 εκατομμύρια δόσεις).

Εως το τέλος του τρέχοντος τριμήνου, σύμφωνα με την πρόεδρο της Κομισιόν, οι παραδόσεις στην Ε.Ε. θα φτάσουν τα 66 εκατομμύρια δόσεις από τις Pfizer-BioNTech και τα 10 εκατομμύρια από τη Moderna, ενώ ερώτημα παραμένει για την AstraZeneca. Η νεότερη εκτίμηση της εταιρείας (έναντι αρχικών εκτιμήσεων για 120 εκατομμύρια δόσεις έως τις 31.3.2021) είναι για μόλις 30 εκατομμύρια. Ακόμα κι αυτός ο στόχος θα επιτευχθεί μόνο αν λάβει εγκαίρως το πράσινο φως το εργοστάσιο της Halix (υπεργολάβος της AstraZeneca) στην Ολλανδία. Υπάρχει, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η προσδοκία στις Βρυξέλλες ότι από τη μονάδα αυτή θα μπορούσαν να προκύψουν 4 εκατομμύρια επιπλέον δόσεις έως τις 31 Μαρτίου, που αθροίζονται σε 110 εκατομμύρια συνολικά.

A.P.PHOTO / BOB EDME

Γάλλος στην κοινότητα Σεντ Ζαν ντε Λουζ δίνει τα στοιχεία του προκειμένου να εμβολιαστεί. Αριστερά κατευθύνονται όσοι κάνουν της Pfizer, δεξιά της AstraZeneca. Το εμβόλιο της τελευταίας κρίθηκε τελικά ασφαλές και από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΜΑ).

Οι εκτιμήσεις για τις παραδόσεις από Pfizer-BioNTech, Johnson & Johnson, Moderna, το μπρα ντε φερ με την AstraZeneca και οι καθυστερήσεις με τη Νοvavax.

Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία της Κομισιόν, έως την Πέμπτη είχαν παραδοθεί μόνο 69,8 εκατομμύρια δόσεις, ενώ τα στοιχεία του ECDC δείχνουν ότι οι παραδόσεις της AstraZeneca έως την Παρασκευή δεν ξεπερνούσαν τα 15,8 εκατομμύρια δόσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την Πέμπτη γνωστοποίησε ότι θα στείλει επίσημη επιστολή στην εταιρεία για να καθοριστεί μια διαδικασία επίλυσης των μεταξύ τους διαφορών, που είναι ενδεχομένως το πρώτο βήμα νομικής προσφυγής εναντίον της AstraZeneca για παραβίαση των όρων της σύμβασης του περασμένου Αυγούστου. Εξακολουθεί, εξάλλου, να εκκρεμεί η υπογραφή της έβδομης σύμβασης προαγοράς, με την αμερικανική Novavax, για 100 συν 100 εκατομμύρια δόσεις. Οι προκαταρκτικές συνομιλίες με την εταιρεία έχουν ολοκληρωθεί από τις 17 Δεκεμβρίου. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η καθυστέρηση στην υπογραφή οφείλεται σε δύο παράγοντες: την επιμονή της εταιρείας να απαλλαγεί από την πλήρη εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την αστική ευθύνη σε περίπτωση παρενεργειών (αντίσταση η οποία όμως δείχνει να κάμπτεται)· και το χρονοδιάγραμμα των παραδόσεων, με την Ε.Ε. να επιμένει ότι δεν μπορεί να δοθεί προτεραιότητα στις παραγγελίες του Ηνωμένου Βασιλείου.

Την περασμένη εβδομάδα η AstraZeneca βρέθηκε στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής επικαιρότητας για άλλο λόγο, ωστόσο χωρίς να ευθύνεται η ίδια αυτή τη φορά. Δεκαπέντε κράτη-μέλη της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένων των τεσσάρων μεγαλύτερων, αποφάσισαν να αναστείλουν τη χρήση του εμβολίου της λόγω της εμφάνισης περιστατικών θρομβώσεων σε εμβολιασμένα άτομα μετά τη χορήγησή του.

Το συμπέρασμα

Την Πέμπτη ο ΕΜΑ, έχοντας επεξεργαστεί τα δεδομένα των ολιγάριθμων κρουσμάτων, τάχθηκε υπέρ της συνέχισης του εμβολιασμού. Οι ειδικοί για την ασφάλεια των εμβολίων του Οργανισμού συμπέραναν ότι το εμβόλιο είναι ασφαλές και αποτελεσματικό και ότι τα οφέλη από τη χρήση «υπερτερούν σημαντικά» των όποιων κινδύνων.

Οπως ανέφερε η εκτελεστική διευθύντρια του ΕΜΑ Ιμερ Κουκ, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι το εμβόλιο της AstraZeneca συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο περιστατικών θρομβοεμβολής γενικότερα. Ωστόσο, σημείωσε, «δεν μπορούμε να αποκλείσουμε οριστικά ότι υπάρχει κάποια διασύνδεση», συνεπώς ο Οργανισμός θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την υπόθεση και θα συστήσει να υπάρξει η αναγκαία ενημέρωση προς τους εργαζομένους στον υγειονομικό τομέα και προς άτομα που πρόκειται να εμβολιασθούν ή έχουν ήδη εμβολιαστεί. Ειδική προσοχή θα δοθεί σε δύο πολύ σπάνιες παθήσεις (διάχυτη ενδαγγειακή πήξη ή DIC και θρόμβωση των εγκεφαλικών φλεβών ή CVST), η συχνότητα των οποίων μεταξύ των εμβολιασμένων ήταν υψηλότερη σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό.

Εως το απόγευμα της Παρασκευής, 11 από τις 15 χώρες της Ενωσης που είχαν «παγώσει» τους εμβολιασμούς είχαν ανακοινώσει ότι θα τους αρχίσουν εκ νέου (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Λιθουανία, Κύπρος, Ιρλανδία, Βουλγαρία). Τρεις σκανδιναβικές χώρες (Δανία, Σουηδία και Νορβηγία, που δεν είναι μέλος της Ε.Ε.) ανακοίνωσαν ότι θα αναλύσουν περαιτέρω τα ευρήματα του ΕΜΑ. Εν τω μεταξύ, σε αναστολή εμβολιασμού με το συγκεκριμένο εμβόλιο προχώρησε την Παρασκευή η Φινλανδία, λόγω δύο περιστατικών θρομβώσεων.

«Υπεράνω όλων η ασφάλεια»

Η Κομισιόν ήταν προσεκτική στις δημόσιες παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια της «κρίσης των θρομβώσεων» την περασμένη εβδομάδα. Η επιστημονική αρμοδιότητα για την ασφάλεια των εμβολίων ανήκει στον ΕΜΑ, ενώ είναι στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών αρχών να λαμβάνουν πιο αυστηρά μέτρα, όπως είχαν κάνει πολλές χώρες με την αρχική αδειοδότηση του εμβολίου της AstraZeneca μόνο για νεότερες ηλικίες (κάτω των 65 και σε ορισμένες περιπτώσεις κάτω των 55 ετών). Σε αποκλειστική δήλωσή της στην «Κ» μετά τη γνωμοδότηση του ΕΜΑ την Πέμπτη, η επίτροπος Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων Στέλλα Κυριακίδου τονίζει ότι «η ασφάλεια των εμβολίων ήταν και είναι αδιαπραγμάτευτη κόκκινη γραμμή» για την Ε.Ε. «Η εμπιστοσύνη είναι το θεμέλιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα εμβόλια και των μαζικών εμβολιασμών που διεξάγουμε. Κάθε αναφορά για περιστατικό ασφάλειας μελετάται και εξετάζεται άμεσα, μέσω του συστήματος φαρμακοεπαγρύπνησης που έχει θεσπίσει η Ε.Ε. Οπως είδαμε με την AstraZeneca, το σύστημα λειτουργεί. Με πλήρη διαφάνεια επικοινωνούμε με τους πολίτες και τα κράτη-μέλη και με αυτό τον τρόπο θα συνεχίσουμε για να εδραιώσουμε και να ενδυναμώσουμε την εμπιστοσύνη στα εγκεκριμένα εμβόλια». Το ερώτημα παραμένει, φυσικά, αν η αρχή της πρόληψης την οποία επικαλέστηκαν τα 15 κράτη-μέλη την περασμένη εβδομάδα δικαιολογεί την παύση εμβολιασμών που αποδεδειγμένα προλαμβάνουν μια σοβαρότατη και ευρέως διεσπαρμένη ασθένεια, ειδικά όταν το ρίσκο από τις –ύποπτες αλλά μη αποδεδειγμένες παρενέργειες– είναι συγκριτικά αμελητέο.

Προχωράει και επιταχύνεται η διαδικασία στην Ελλάδα

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Την περασμένη Πέμπτη η διοίκηση του εθνικού συστήματος υγείας της Μεγάλης Βρετανίας ειδοποίησε νοσοκομεία και μονάδες εμβολιασμών ότι τα εμβόλια που θα τεθούν στη διάθεση των μονάδων αυτών τον Απρίλιο θα είναι λιγότερα απ' ό,τι τον προηγούμενο μήνα. Με υπερπροσπάθεια οι Βρετανοί είχαν καταφέρει έως την Πέμπτη να εμβολιάσουν 27 εκατ. ανθρώπους με πρώτες δόσεις, κρατώντας το σύστημά τους όρθιο. «Η Μεγάλη Βρετανία έπαθε Δανία», σχολίασε κυβερνητικό στέλεχος στην Αθήνα, κάνοντας λογοπαίγνιο με την παράκληση της Κοπεγχάγης και προς την ελληνική κυβέρνηση, πριν από αρκετές εβδομάδες, να δώσει εμβόλια για τη β΄ δόση του εμβολίου της Pfizer διότι όλα είχαν χρησιμοποιηθεί –και στη Δανία– στην πρώτη.

Η Ελλάδα δεν διατρέχει τέτοιο κίνδυνο. Εως τις 29 Μαρτίου θα έχει παραλάβει 1.474.000 δόσεις εμβολίου των Pfizer/BioNTech (έναντι δέσμευσης της εταιρείας για 1.188.000), ενώ οι παραδόσεις τον Απρίλιο θα εκτιναχθούν στα 4 εκατομμύρια δόσεις. Με δυο λόγια, η Αθήνα θα μπορεί πριν από το Πάσχα να έχει εμβολιάσει, με ένα μόνο εμβόλιο, επιπλέον 2 εκατομμύρια ανθρώπους. Η Moderna θα παραδώσει 240.000 δόσεις στο δεύτερο τρίμηνο, ενώ άγνωστες είναι οι βουλές της AstraZeneca και της Johnson & Johnson – αρχικά είχε δεσμευθεί να παραδώσει 400.000 δόσεις. Η Αθήνα, λοιπόν, έχει τη δυνατότητα να κάνει πάνω από 2 εκατομμύρια εμβόλια τον Απρίλιο μόνο, ξεδιπλώνοντας τη β΄ φάση του εμβολιαστικού προγράμματος χωρίς την AstraZeneca.

«Και τον Απρίλιο θα ξεπεράσουμε», είπε αυτή την εβδομάδα ο υπουργός Υγείας Βασίλης Κικίλιας, «το 1.500.000 εμβολιασμούς. Προσέξτε, έχουμε ήδη κάνει 1.340.000 εμβολιασμούς. Μόνο τον Απρίλιο θα κάνουμε 1.500.000 εμβολιασμούς, χωρίς να συμπεριλαμβάνουμε ακόμα το ποσό των εμβολίων της Johnson & Johnson, που θα φανεί στις επόμενες ημέρες ποιο θα είναι για τον μήνα Απρίλιο».

Εως τις 29 Μαρτίου η Ελλάδα θα έχει παραλάβει 1.474.000 δόσεις του εμβολίου των Pfizer/BioNTech, ενώ οι παραδόσεις τον Απρίλιο θα εκτιναχθούν στα 4 εκατομμύρια δόσεις.

INTIME NEWS / ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΙΑΚΟΣ

Από τα κατά τόπους εμβολιαστικά κέντρα θα συνεχιστεί η διαδικασία, αν και υπήρξε η σκέψη να εμπλακούν και οι φαρμακοποιοί.

Ενα μεγάλο μέρος από τις πρώτες δόσεις που χορηγούνται τώρα αφορά εμβόλια της AstraZeneca. Την πρώτη ημέρα μετά την κρίση που δημιουργήθηκε την περασμένη Δευτέρα εξαιτίας της απόφασης μιας σειράς χωρών, με πρώτη τη Γερμανία, να διακόψουν τον εμβολιασμό, στην Ελλάδα εμφανίσθηκε το 85% όσων είχαν κλείσει ραντεβού, τη δεύτερη μέρα το 90%. Παρ' όλα αυτά, στην αρχή της εβδομάδας είχαν γίνει 214.000 εμβολιασμοί με το συγκεκριμένο εμβόλιο που, σύμφωνα με τα στοιχεία του ECDC, συμβάλλει με το 17% στην εμβολιαστική καμπάνια της χώρας μέχρι στιγμής (τα στοιχεία είναι παλιά και η συμμετοχή του εμβολίου στην πρώτη δόση είναι πάνω από 23%, καθώς η δεύτερη έχει χρονική απόσταση τριών μηνών). Την Πέμπτη απέμεναν να γίνουν 148.000 ραντεβού για την πρώτη και 362.000 για τη δεύτερη δόση, η οποία θα καλυφθεί με εμβόλια που θα παραληφθούν αργότερα. Η συμμετοχή του τον Απρίλιο, σύμφωνα με κάποιες προβλέψεις στο υπουργείο Υγείας, θα μειωθεί ακόμα και αν η AstraZeneca αυξήσει τις παραδόσεις της, καθώς η Pfizer θα τις τριπλασιάσει, ενώ θα προστεθεί και η Johnson & Johnson.

Πριν από μερικές εβδομάδες οι εκπρόσωποι των φαρμακοποιών της χώρας συναντήθηκαν με τον υφυπουργό Πολιτικής Προστασίας Νίκο Χαρδαλιά και τον ειδικό γραμματέα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Μάριο Θεμιστοκλέους. Στόχος της συνάντησης ήταν να κριθεί πώς οι φαρμακοποιοί θα εντάσσονταν στην εμβολιαστική καμπάνια στην αρχή της δεύτερης φάσης της, με τη χρησιμοποίηση του νέου εμβολίου που προστέθηκε στη φαρέτρα των ευρωπαϊκών χωρών τις τελευταίες μέρες, αυτού της Johnson & Johnson.

Η κυβέρνηση είχε εκδηλώσει την πρόθεσή της να εμπλέξει τους φαρμακοποιούς (και τους γιατρούς) σε αυτή τη διαδικασία, αλλά «ο διάβολος βρίσκεται στις λεπτομέρειες», όπως είπε στην «Κ» ένας από τους συμμετέχοντες. Τα εμβόλια είναι μονοδοσικά, αλλά, όπως έχει ενημερώσει η εταιρεία τον κ. Θεμιστοκλέους, τον πρώτο μήνα θα υπάρξει μια υστέρηση στις παραδόσεις (που θα υπερκαλυφθεί από τις παραδόσεις των επόμενων δύο μηνών του τριμήνου). Οι φαρμακοποιοί υπολόγισαν στη σύσκεψη για το συγκεκριμένο εμβόλιο ότι καθένα από τις 10.000 φαρμακεία θα καλείται να διαχειριστεί 40 εμβόλια και αν υπολογίσουμε ότι η κάθε συσκευασία περιέχει 5 δόσεις, 8 μπουκαλάκια. «Αξίζει για 8 μπουκαλάκια να βάλουμε σε κίνδυνο τη φήμη του φαρμακείου;» αναρωτήθηκε μιλώντας στην «Κ» ο πρόεδρος του Πανελλήνιου Φαρμακευτικού Συλλόγου Απόστολος Βαλτάς. Ο ίδιος και οι συνάδελφοί του προβληματίστηκαν τις τελευταίες εβδομάδες για το πώς θα είναι σε θέση να εξασφαλίσουν κάθε φορά τους 5 υποψηφίους οι οποίοι θα δέχονταν το εμβόλιο από ένα μπουκαλάκι που μετά το άνοιγμά του πρέπει να καταναλωθεί σε 4,5 ώρες. Αυτό δεν είναι δύσκολο. Τα ραντεβού θα κλείνονται σύμφωνα με τα όσα δεσμεύτηκε η κυβέρνηση, μέσα από ένα κεντρικό σύστημα, και οι φαρμακοποιοί απλώς θα κάνουν το εμβόλιο, όπως έκαναν φέτος με μεγάλη επιτυχία τα 4 εκατομμύρια εμβόλια της γρίπης.

Στο σημείο αυτό δεν φαίνεται να υπάρχουν διαφωνίες με την κυβέρνηση, που θεωρεί ότι όσο τα εμβόλια ως προσφορά υπολείπονται σημαντικά της ζήτησης, το κράτος πρέπει να έχει τον πρώτο και τον απόλυτο λόγο στη λεγόμενη προτεραιοποίηση. Για τους φαρμακοποιούς τα προβλήματα αρχίζουν εκεί που θα πρέπει να διαχειρισθούν έλλειψη εμβολίων, να ενημερώσουν δηλαδή όσους έχουν κλείσει ραντεβού ότι τα εμβόλια δεν επαρκούν ή να αναζητήσουν κάποιους στη θέση εκείνων που δεν θα προσέλθουν.

Οι Γερμανοί αναζητούν νέο ηγέτη

Η κρίση στους Χριστιανοδημοκράτες, οι καθηλωμένοι στο 16% Σοσιαλδημοκράτες, η πανδημία και η εποχή του Χέλμουτ Σμιτ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Είναι αυτή η χειρότερη κρίση για τους Γερμανούς Χριστιανοδημοκράτες (CDU) μετά το σκάνδαλο παράνομης χρηματοδότησης του CDU επί Χέλμουτ Κολ; Αυτό είναι το ερώτημα που πλανάται στα χείλη Γερμανών και Ευρωπαίων αναλυτών που παρακολουθούν το τέλμα στο οποίο βυθίζεται το κόμμα της Γερμανίδας καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ, λίγους μήνες πριν από την οριστική αποχώρησή της από τον πολιτικό στίβο. Η διπλή ήττα στις τοπικές εκλογές της Βάδης-Βυρτεμβέργης και της Ρηνανίας-Παλατινάτου, το σκάνδαλο εξασφάλισης προμηθειών από βουλευτές της συντηρητικής παράταξης μέσα από τις παραγγελίες μασκών στην αρχή της πανδημίας και η κακή διαχείριση της υγειονομικής κρίσης κατά το δεύτερο και τρίτο κύμα αντανακλώνται στις τελευταίες δημοσκοπήσεις. Κάτω από 30% συγκεντρώνει η συμμαχία Χριστιανοδημοκρατών και Χριστιανοκοινωνιστών (CSU).

Πολλοί έχουν αρχίσει πλέον να αναρωτιούνται κατά πόσον ο άρτι εκλεγείς επικεφαλής του CDU, Αρμιν Λάσετ, μπορεί να οδηγήσει τον Σεπτέμβριο τους Χριστιανοδημοκράτες σε εκλογική νίκη. Οι ύστατες ελπίδες της Κεντροδεξιάς στρέφονται πλέον στον Μάρκους Ζέντερ, πρωθυπουργό της Βαυαρίας, ο οποίος δεν έχει προς το παρόν εκφράσει τη φιλοδοξία να είναι υποψήφιος καγκελάριος τον Σεπτέμβριο. Ωστόσο, τα πολιτικά παιχνίδια που παίζει είναι σαφώς αρχηγικά.

Ηταν ο πρώτος Γερμανός πολιτικός που έσπειρε ανοιχτά αμφιβολίες για την ασφάλεια του εμβολίου της AstraZeneca, υποχρεώνοντας τελικά τον πανταχόθεν βαλλόμενο υπουργό Υγείας, Γενς Σπαν, σε στροφή 180 μοιρών και στην προσωρινή αναστολή των εμβολιασμών παρά τις επίμονες διαβεβαιώσεις του μέχρι την τελευταία στιγμή ότι δεν θα το κάνει. Ιστορικοί προειδοποιούν τον Ζέντερ ότι μπορεί και να αποδειχθεί αναλώσιμος. Οποτε Βαυαροί Χριστιανοκοινωνιστές επιχείρησαν να διεκδικήσουν την καγκελαρία, το 1980 με τον Φραντς Γιόζεφ Στράους και το 2002 με τον Εντμουντ Στόιμπερ, ουσιαστικά «θυσιάστηκαν» από την παράταξη για να ανοίξουν τον δρόμο στον Κολ και στη Μέρκελ αντίστοιχα. Υπερβολικά συγκεχυμένο μήνυμα ως προς τα περιοριστικά μέτρα, αέναες συνεδριάσεις με τη συμμετοχή όλων των πρωθυπουργών των κρατιδίων με στόχο την επίτευξη μιας –σχεδόν ανέφικτης– συναίνεσης, αλλά και μια προσκόλληση στη γραφειοκρατία χωρίς την ευελιξία που απαιτείται σε εποχές κρίσεων, είναι οι τρεις κατηγορίες που επαναλαμβάνονται κατά του κυβερνητικού συνασπισμού στο Βερολίνο.

EPA / OMER MESSINGER

Σε τέλμα βυθίζεται το κόμμα της Γερμανίδας καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ, λίγους μήνες πριν από την οριστική αποχώρησή της από τον πολιτικό στίβο.

Οι Πράσινοι θα είναι, εκτός απροόπτου, ο μεγάλος πρωταγωνιστής στις εκλογές του Σεπτεμβρίου.

Αίφνης οι Γερμανοί στρέφονται στο παρελθόν και αναζητούν εκεί τους μεγάλους πολιτικούς ηγέτες. Το όνομα που επικαλούνται οι νοσταλγοί των «παλιών καλών εποχών» είναι αυτό του πρώην καγκελαρίου Χέλμουτ Σμιτ, στην πλέον ηρωική στιγμή του, το 1962, όταν πλημμύρισε η γενέτειρά του, το Αμβούργο. Ο τότε αρμόδιος υπουργός για θέματα αστυνόμευσης συντόνισε προσωπικά τις επιχειρήσεις διάσωσης και απηύθυνε επείγουσες εκκλήσεις για βοήθεια προς όλη την Ευρώπη, καθώς και αποστολή ελικοπτέρων από χώρες του ΝΑΤΟ, που βαφτίστηκαν από τους κατοίκους «ιπτάμενοι άγγελοι». Ζήτησε εξάλλου κινητοποίηση της Μπούντεσβερ, υπερβαίνοντας τις αρμοδιότητές του και αδιαφορώντας για τη ρητή συνταγματική απαγόρευση ότι ο στρατός δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται για «εσωτερικές υποθέσεις». Κάπως έτσι οικοδόμησε τη φήμη του πολιτικού που δρα και δεν διστάζει να παρακάμψει ακόμη και τους νόμους, εάν αυτό χρειαστεί.

Πάντως, ο σημερινός ηγέτης των Σοσιαλδημοκρατών (SPD) Ολαφ Σολτς, ο οποίος επίσης ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του από το Αμβούργο, αρκείται στον ρόλο της... ενδοκυβερνητικής αντιπολίτευσης. Με το κόμμα του καθηλωμένο στο 16%, ο Σολτς συνηθίζει να τσακώνεται στα υπουργικά συμβούλια με τους συναδέλφους του και αισθάνεται παρ' όλα αυτά υπέροχος, όπως σαρκαστικά γράφει στο προτελευταίο τεύχος του το περιοδικό Spiegel. Ενας από τους λόγους της ανεξήγητης ευφορίας του είναι η καλή εμφάνιση του κόμματος στο κρατίδιο της Ρηνανίας-Παλατινάτου, που ενίσχυσε τις πιθανότητες για ένα σχηματισμό στα χρώματα του «φαναριού» (Πράσινων - Σοσιαλδημοκρατών και Ελεύθερων Δημοκρατών) σε ομοσπονδιακό επίπεδο.

Οι Πράσινοι θα είναι, εκτός απροόπτου, ο μεγάλος πρωταγωνιστής της σούπερ αυτής εκλογικής χρονιάς για τη Γερμανία με έξι τοπικές εκλογές και τις ομοσπονδιακές τον Σεπτέμβριο. Το κόμμα δεν έχει αποφασίσει ακόμη ποιον εκ των δύο ηγετών του θα κατεβάσει ως υποψήφιο καγκελάριο: τον φωτογενή Ρόμπερτ Χάμπεκ, που διαθέτει κυβερνητική εμπειρία στο Σλέσβιχ-Χολστάιν, ή την Αναλένα Μπέρμποκ, μια νέα γυναίκα που έχει εσωκομματικά ερείσματα.

Την ίδια στιγμή, η ακροδεξιά Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD) μοιάζει να έχει ξεμείνει από... εναλλακτικές. Αν στην κρίση χρέους έπαιξε το χαρτί του ανθελληνισμού και της ευρωφοβίας και στο μεταναστευτικό εκείνο της ισλαμοφοβίας, δύο στοιχήματα που απέδωσαν εκλογικά κέρδη, στην περίπτωση της πανδημίας δεν βρήκε την κατάλληλη ατζέντα. Η προσπάθεια να διεμβολίσει τις διαδηλώσεις των Querdenker, των αρνητών του ιού και των περιοριστικών μέτρων, την έφερε στο περιθώριο του κομματικού φάσματος, υπονομεύοντας τη φιλοδοξία της να γίνει ένα ευρύ κόμμα της λαϊκής Δεξιάς.

Ο Ρούτε και η Ακροδεξιά

Στην Ολλανδία, μετά τις εκλογές αυτής της εβδομάδας, ο πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε έγινε ο μακροβιότερος Ευρωπαίος ηγέτης μετά τη Μέρκελ και τον Ούγγρο πρωθυπουργό Βίκτορ Ορμπαν, εξασφαλίζοντας την τέταρτη θητεία του με 35 έδρες στην 150μελή Βουλή της χώρας. Παρόλο που ο κατεξοχήν εκφραστής της ισλαμοφοβικής ακροδεξιάς, Χέερτ Βίλντερς, κατέγραψε απώλειες τριών εδρών και εκτοπίστηκε από τη δεύτερη θέση από το φιλοευρωπαϊκό προοδευτικό κόμμα D66 της Σίγκριντ Κάαγκ (24 έδρες), ο έτερος λαϊκιστής ηγέτης Τιερί Μπάουντ τα πήγε αναπάντεχα καλά, εκμεταλλευόμενος την αγανάκτηση για το lockdown και εξασφάλισε 8 από 2 έδρες που διέθετε πριν. Υπενθυμίζεται πως η Ολλανδία γνώρισε ορισμένα από τα βιαιότερα επεισόδια κατά των περιοριστικών μέτρων στην Ευρώπη. Τον Ιανουάριο ξέσπασαν ταραχές σε όλη τη χώρα, υποκινούμενες κυρίως από ακροδεξιούς, συνωμοσιολόγους και χούλιγκαν. Τα δύο ακροδεξιά κόμματα του Βίλντερς και του Μπάουντ προσπάθησαν αρχικά να υιοθετήσουν τις διαδηλώσεις διαμαρτυρίας. Στη συνέχεια, ωστόσο, σε κάποιες περιοχές εμφανίστηκαν νεαροί με μεταναστευτικό προφίλ, γεγονός που επίσης επιχείρησαν να εκμεταλλευθούν οι λαϊκιστές αποδίδοντας τις ευθύνες για τη βία στους μετανάστες. Ο Βίλντερς έφτασε στο σημείο να ζητήσει επέμβαση του στρατού για να παταχθούν οι διαμαρτυρίες.

Η Δύση οδηγεί την κούρσα των εξοπλισμών

Ηνωμένες Πολιτείες, Γαλλία και Γερμανία αυξάνουν τις εξαγωγές τους, σε υποχώρηση Ρωσία και Κίνα

Ο κόσμος έχει επιστρέψει σε ένα σκηνικό εντεινόμενου ανταγωνισμού μεταξύ μεγάλων δυνάμεων, φέρνοντας τη Δύση αντιμέτωπη με τις αυξημένες απειλές εθνικής ασφαλείας που θέτουν μια ρεβανσιστική Ρωσία και μια ανερχόμενη Κίνα: αυτό είναι το επαναλαμβανόμενο στερεότυπο αρκετών δεξαμενών σκέψης στον δυτικό κόσμο και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, το Ινστιτούτο Ερευνών της Στοκχόλμης για τη Διεθνή Ειρήνη (SIPRI) σκιαγραφεί μια πολύ διαφορετική εικόνα. Οπως προκύπτει από την τελευταία έκθεσή του για το διεθνές εμπόριο οπλικών συστημάτων, Ηνωμένες Πολιτείες, Γαλλία και Γερμανία αύξησαν αισθητά τις εξαγωγές όπλων την προηγούμενη πενταετία, ενώ Ρωσία και Κίνα είδαν τις δικές τους εξαγωγές να υποχωρούν.

Η έκθεση του SIPRI που πρόσφατα είδε το φως της δημοσιότητας συγκρίνει τις εξαγωγές όπλων την πενταετία 2016-2020 με τις αντίστοιχες της αμέσως προηγούμενης πενταετίας 2011-2015. Συνολικά, το διεθνές εμπόριο οπλικών συστημάτων σημείωσε αύξηση κατά 5% (20% σε σύγκριση με την πρώτη πενταετία του αιώνα μας), αλλά το πιο ενδιαφέρον στοιχείο βρίσκεται στις εσωτερικές ανακατατάξεις μεταξύ των μεγάλων ανταγωνιστών. Οι ΗΠΑ, οι οποίες παραμένουν η ισχυρότερη εξαγωγική δύναμη στην πολεμική βιομηχανία, είδαν το μερίδιό τους στην παγκόσμια αγορά να αυξάνεται από 32% σε 37%. Πρώτος πελάτης της αμερικανικής πολεμικής βιομηχανίας στον κόσμο είναι η Σαουδική Αραβία, ακολουθούμενη από την Αυστραλία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Οι φόβοι των αραβικών μοναρχιών του Κόλπου για το Ιράν και της Αυστραλίας (όπως και της Ιαπωνίας και της Ινδίας) για την Κίνα ασφαλώς έπαιξαν τον ρόλο τους.

Ανησυχία προκαλεί ο πυρετώδης εξοπλιστικός ανταγωνισμός στη Μέση Ανατολή λόγω των πολλαπλών κρίσεων.

Ευνοϊκή ήταν η εξέλιξη και για τις δύο ισχυρότερες ευρωπαϊκές δυνάμεις σε αυτόν τον τομέα, Γαλλία και Γερμανία, που κατέχουν την τρίτη και την τέταρτη θέση αντίστοιχα στην παγκόσμια κατάταξη. Η Γαλλία όχι μόνον εδραιώθηκε στην τρίτη θέση, αλλά σημείωσε θεαματική αύξηση των εξαγωγών της κατά 44%, για να φθάσει να εκπροσωπεί το 8,2% του παγκόσμιου εμπορίου όπλων. Ο Μαξ Μούτσλερ από το Διεθνές Κέντρο Μετατροπής της Βόννης (BICC) εκτιμά πως η εμπορική επιτυχία της Γαλλίας οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στις μεγάλες συμφωνίες για πωλήσεις μαχητικών αεροσκαφών Rafale σε Αίγυπτο, Κατάρ, Ινδία και άλλες χώρες, ενώ συμπληρωματικό ρόλο διαδραμάτισαν οι επίσης σημαντικές εξαγωγές γαλλικών πολεμικών πλοίων. Από την πλευρά της, η Γερμανία είδε τις εξαγωγές της να αυξάνονται κατά 21% την ίδια πενταετία, παρά το γεγονός ότι η κυβέρνησή της κάνει λόγο για πολιτική «περιορισμένων» εξαγωγών και «πάγωσε» τις πωλήσεις νέων οπλικών συστημάτων σε Σαουδική Αραβία και Τουρκία.

Σε αντίθεση με τις τρεις μεγάλες χώρες της Δύσης, οι εξαγωγές οπλικών συστημάτων της Ρωσίας υποχώρησαν την ίδια περίοδο κατά 22%. Η μεγάλη ευρασιατική δύναμη παραμένει δεύτερη στην παγκόσμια κατάταξη, με το μερίδιό της να περιορίζεται, όμως, σε 20%. Το μεγαλύτερο μέρος (γύρω στο 90%) αυτής της πτώσης προέρχεται από τη συρρίκνωση των εξαγωγών ρωσικών όπλων στην Ινδία, η οποία έχει βαλθεί να μειώσει την εξάρτησή της από τη Μόσχα και να διαφοροποιήσει τις πηγές εξοπλισμού της.

Πτώση κατά 7,8% σημείωσαν και οι εξαγωγές όπλων της Κίνας, κυριότεροι πελάτες της οποίας ήταν το Πακιστάν, το Μπανγκλαντές και η Αλγερία. Αναφορικά με τους κυριότερους αγοραστές όπλων, στην πρώτη θέση βρίσκεται η Σαουδική Αραβία, η οποία καλύπτει το 11% των εισαγωγών σε παγκόσμια κλίμακα, ακολουθούμενη από την Ινδία (9,5%), την Αίγυπτο (5,8%), την Αυστραλία (5,1%) και την Κίνα (4,7%). Η μεγαλύτερη αύξηση στις εισαγωγές όπλων σημειώθηκε την τελευταία πενταετία στη Μέση Ανατολή, θέατρο πολλαπλών συγκρούσεων και αυξανόμενου ανταγωνισμού ανάμεσα στο Ιράν και στις σουνιτικές μοναρχίες του Κόλπου. Η Σαουδική Αραβία αύξησε τις εισαγωγές της κατά 61% και το Κατάρ –το οποίο απειλούνταν μέχρι πρόσφατα από το Ριάντ και τους συμμάχους του– κατά 361%.

Η Τουρκία μείωσε τις εισαγωγές οπλικών συστημάτων την τελευταία πενταετία κατά 59%, αλλά αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ακύρωση της αγοράς F-35 με απόφαση των ΗΠΑ (λόγω των ρωσικών πυραύλων S-400) και στην ανάπτυξη της εγχώριας πολεμικής βιομηχανίας, η οποία υποκαθιστά ως ένα βαθμό τις εισαγωγές.

Συνολικά, οι εξαγωγές όπλων στις χώρες της Μέσης Ανατολής αυξήθηκαν άνω του 60% κατά την προηγούμενη πενταετία. Σε συνέντευξή του στην Deutsche Welle, ο ειδικός σε θέματα εξοπλισμών αναλυτής του SIPRI Πίτερ Βέζεμαν εκτιμά πως η τάση αυτή «προκαλεί ανησυχία, καθώς οι πολλαπλές κρίσεις στην περιοχή και το ενδεχόμενο κλιμάκωσης των εντάσεων εγκυμονούν κινδύνους για μεγάλες συγκρούσεις, για παράδειγμα μεταξύ Σαουδικής Αραβίας και Ιράν». Σε ό,τι αφορά τις μελλοντικές τάσεις του διεθνούς εμπορίου όπλων, οι ειδικοί εναποθέτουν κάποιες ελπίδες ανάσχεσης των δυσοίωνων τάσεων στην... COVID-19. «Οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας μπορεί να οδηγήσουν ορισμένες χώρες να αναθεωρήσουν τα εξοπλιστικά τους προγράμματα τα επόμενα χρόνια», υπογραμμίζει ο Βέζεμαν. Για την ώρα, τίποτα δεν δείχνει περισσότερο αμφίβολο.

SIPRI, DEUTSCHE WELLE

Κλίμα Ψυχρού Πολέμου μεταξύ ΗΠΑ-Ρωσίας

Φωτιές άναψε η επίθεση του Μπάιντεν εναντίον του Πούτιν - Η Μόσχα ανακάλεσε τον πρεσβευτή της στην Ουάσιγκτον

Του **ANTON TROIANOVSKI**
THE NEW YORK TIMES

Μπάιντεν και Πούτιν σπεύδουν να δώσουν τα χέρια. Ολα αυτά τον Μάρτιο του 2011, όταν ο πρώτος, ως αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Ομπάμα, επισκέφθηκε για τρεις ημέρες τη Ρωσία. Από τότε κύλησε πολύ νερό στο αυλάκι...

Οι εντάσεις που σοβούσαν από καιρό στις σχέσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ρωσίας κλιμακώθηκαν σε ανταλλαγή επιθέσεων μεγάλης σφοδρότητας ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στη Μόσχα με αφορμή την πολύκροτη συνέντευξη του Τζο Μπάιντεν στο αμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο ABC. Λίγο νωρίτερα, η Ρωσία προχώρησε στο ασυνήθιστο μέτρο να ανακαλέσει τον πρεσβευτή της στις ΗΠΑ για διαβουλεύσεις με την πολιτική ηγεσία της χώρας. Η τελευταία φορά που είχε συμβεί κάτι τέτοιο ήταν το 1998, με αφορμή αμερικανικούς βομβαρδισμούς εναντίον του Ιράκ. Στην επίμαχη συνέντευξή του, ο Τζο Μπάιντεν, όταν ρωτήθηκε από τον παραγωγό της εκπομπής Τζορτζ Στεφανόπουλος κατά πόσο θεωρεί τον Ρώσο ομόλογό του «φονιά», απάντησε: «Μμμμ... χμμμ, ναι, το πιστεύω». Επιπλέον, προανήγγειλε ότι ο κ. Πούτιν «θα πληρώσει τίμημα» για τη θρυλούμενη παρέμβαση της Ρωσίας στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές του 2020, σύμφωνα με το πόρισμα των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών, το οποίο δόθηκε προ ημερών στη δημοσιότητα.

Μία ημέρα αργότερα, την Πέμπτη, ο Βλαντιμίρ Πούτιν, καθισμένος σε μια επίχρυση πολυθρόνα απέναντι από τις τηλεοπτικές κάμερες με αφορμή την έβδομη επέτειο της προσάρτησης της Κριμαίας στη Ρωσική Ομοσπονδία, εμμέσως ανταπέδωσε τον χαρακτηρισμό, λέγοντας ότι ο πρόεδρος Μπάιντεν «κρίνει εξ ιδίων τα αλλότρια».

Παρά την κριτική που πάγια ασκεί στον Ρώσο ηγέτη ο Τζο Μπάιντεν, ορισμένοι Ρώσοι αναλυτές ήλπιζαν ότι το Κρεμλίνο θα μπορούσε να σφυρηλατήσει μια παραγωγική σχέση με τη νέα αμερικανική κυβέρνηση σε πεδία αμοιβαίων συμφερόντων. Ωστόσο, η επιθετική στάση του Μπάιντεν στο ABC έμοιαζε να καταποντίζει αυτές τις ελπίδες, την ώρα που αρκετοί επικριτές του Πούτιν χαιρέτιζαν την τοποθέτηση του Αμερικανού προέδρου. Στην επιδείνωση των ρωσοαμερικανικών σχέσεων συνέβαλε και η πρόσφατη απόφαση της κυβέρνησης Μπάιντεν να επιβάλει κυρώσεις σε Ρώσους αξιωματούχους βάσει του πορίσματος των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών, σύμφωνα με το οποίο η υπηρεσία εσωτερικής ασφάλειας της Ρωσίας βρισκόταν πίσω από την απόπειρα δολοφονίας του ηγέτη της ρωσικής αντιπολίτευσης Αλεξέι Ναβάλνι.

Στην επιδείνωση των ρωσοαμερικανικών σχέσεων συνέβαλε και η πρόσφατη απόφαση της κυβέρνησης Μπάιντεν να επιβάλει κυρώσεις σε Ρώσους αξιωματούχους.

Για το Κρεμλίνο, η συνέντευξη Μπάιντεν ήταν μια καινούργια ευκαιρία να προβάλει τη σύγκρουση της χώρας με τη Δύση στο εσωτερικό ακροατήριο, κάτι χρήσιμο σε μια συγκυρία που διευρύνεται η δυσφορία για τη στασιμότητα της οικονομίας και τη διαφθορά αξιωματούχων. Ο Πούτιν εμφανίζει τον Ναβάλνι και άλλους επικριτές του Κρεμλίνου ως πιόνια της Δύσης, με αποστολή την καταστροφή της Ρωσίας. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι οι Ρώσοι εμπιστεύονται περισσότερο τον Πούτιν όταν πρόκειται για θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας, παρά για την εσωτερική πολιτική του. «Ήταν ένα σημείο καμπής. Οποιεσδήποτε προσδοκίες για μια νέα πολιτική της κυβέρνησης των ΗΠΑ έναντι της Ρωσίας εκμηδενίστηκαν από αυτές τις αγροίκες δηλώσεις, που δεν αρμόζουν σε ηγέτη κράτους», δήλωσε ο Κονσταντίν Κοσάτσεφ, επικεφαλής της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της ρωσικής Ανω Βουλής, προειδοποιώντας για αντίποινα της Μόσχας εάν η Ουάσιγκτον δεν ζητήσει συγγνώμη.

Στα ρωσικά μέσα ενημέρωσης, αρκετοί υποστήριζαν ότι οι δηλώσεις Μπάιντεν επιβεβαιώνουν τις φήμες πως εμφανίζει συμπτώματα άνοιας. Ο ίδιος ο Πούτιν άφησε παρόμοιους υπαινιγμούς, όταν, ερωτηθείς τι έχει να απαντήσει στον Μπάιντεν, δήλωσε: «Θα του έλεγα: να έχετε καλή υγεία». Αργότερα, όμως, ο Ρώσος πρόεδρος έκανε μια προσπάθεια να ρίξει τους τόνους, σημειώνοντας ότι θα επιδιώξει να μιλήσει τηλεφωνικά με τον Μπάιντεν γιατί «μπορούμε και πρέπει να συνεχίσουμε να έχουμε σχέσεις».

Η επιδείνωση των σχέσεων μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας επηρεάζει και την Ευρώπη. Την Πέμπτη, ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν έθιξε ένα άλλο ακανθώδες ζήτημα, υποστηρίζοντας ότι ο ρωσογερμανικός αγωγός φυσικού αερίου Nord Stream 2 είναι ένα κακό σχέδιο. Διευκρίνισε μάλιστα ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες έχουν ήδη επιβάλει κυρώσεις σε εταιρείες που εμπλέκονται στην κατασκευή του αγωγού, μπορεί να προχωρήσουν σε καινούργια μέτρα, ελέγχοντας την πορεία του έργου.

Η κατά καιρούς κλιμάκωση των εντάσεων μεταξύ Δύσης και Ρωσίας χρησιμοποιείται από το Κρεμλίνο για μέτρα καταστολής εναντίον της εσωτερικής αντιπολίτευσης, η οποία εμφανίζεται ως ενεργούμενο των ΗΠΑ, στην προσπάθειά τους να εξασθενίσουν τον Πούτιν. Αυτή την βδομάδα, η ρωσική ρυθμιστική αρχή του Διαδικτύου ετοιμάζεται να απαγορεύσει την πρόσβαση στο Twitter, για την οποία έχει ήδη θέσει περιορισμούς. Ορισμένες μυστικές υπηρεσίες δυτικών κρατών έχουν κατηγορήσει τον Πούτιν, μεταξύ άλλων, ότι έδωσε εντολή για την απόπειρα δολοφονίας του πλέον προβεβλημένου επικριτή του, του Αλεξέι Ναβάλνι, με νευροπαραλυτική ουσία στη Σιβηρία. Ο Πούτιν αρνήθηκε ότι διαδραμάτισε οποιονδήποτε ρόλο στην υπόθεση αυτή, που λίγο έλειψε να στοιχίσει τη ζωή του Ναβάλνι. Δήλωσε μάλιστα ότι αν Ρώσοι πράκτορες ήθελαν τον Ναβάλνι νεκρό, «πιθανότατα θα το είχαν πετύχει». Η ρωσική κυβέρνηση έχει κατηγορηθεί και για άλλες δολοφονικές ενέργειες στο εξωτερικό, όπως η περίπτωση του Ρώσου πρώην πράκτορα Σεργκέι Σκριπάλ στην Αγγλία, το 2018, και η εκτέλεση πρώην διοικητή Τσετσένων μαχητών στο Βερολίνο, τον επόμενο χρόνο. Το 2006, ο Ρώσος πρόεδρος υπέγραψε νόμο που νομιμοποιούσε τη δολοφονία ατόμων στο εξωτερικό. Εκείνη την εποχή, οι Ρώσοι νομοθέτες επικαλέστηκαν το ότι ανάλογες πρακτικές εφάρμοζαν από καιρό οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ισραήλ.

Σκηνικό αντιπαράθεσης και με την Κίνα

Παράλληλα με την ψυχροπολεμική υποτροπή στις ρωσοαμερικανικές σχέσεις, ανεβαίνει η ένταση μεταξύ της Ουάσιγκτον και του Πεκίνου. Ενδεικτική ήταν η επεισοδιακή συνάντηση ανωτάτου επιπέδου αντιπροσωπειών των δύο χωρών, η πρώτη μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Μπάιντεν, η οποία έλαβε χώρα στο Ανκορεΐτζ της Αλάσκας, την Πέμπτη. Από αμερικανικής πλευράς συμμετείχαν ο υπουργός Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν και ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Τζέικ Σάλιβαν, ενώ την Κίνα εκπροσώπησαν ο κορυφαίος κρατικός αξιωματούχος για θέματα εξωτερικής πολιτικής Γιανγκ Τζιετσί και ο υπουργός Εξωτερικών Ουάνγκ Γι. Στις εναρκτήριες δηλώσεις του, ενώπιον δημοσιογράφων, ο Μπλίνκεν εξαπέλυσε επίθεση στην Κίνα για τα θέματα του Σινγιάνγκ, του Χονγκ Κονγκ και της Ταϊβάν. Το γεγονός αυτό προκάλεσε έντονη απάντηση του Γιανγκ, ο οποίος έκανε λόγο για «πατερναλιστική» συμπεριφορά των ΗΠΑ, καλώντας τες να ασχοληθούν με τα «βαθιά ριζωμένα εσωτερικά τους προβλήματα», με ρητή αναφορά στον ρατσισμό. Ρεπορτάζ στον αμερικανικό Τύπο υποστήριζαν, πάντως, ότι οι κεκλεισμένων των θυρών διαβουλεύσεις μεταξύ των δύο αντιπροσωπειών κύλησαν σε πιο ήπιους τόνους.

Ο Μπ. Νετανιάχου ενώπιον σημαντικών προκλήσεων

Οι εκλογές στο Ισραήλ ενδέχεται να καταλήξουν σε έκπληξη, αφού αρκετά κόμματα δεν αναμένεται να περάσουν το εκλογικό όριο

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Το Ισραήλ οδηγείται στις κάλπες για τέταρτη φορά μέσα σε μια διετία για τον καθορισμό της σύνθεσης της νέας Βουλής (Κνέσετ). Ο πρωθυπουργός Μπένζαμιν Νετανιάχου συμμετάσχει στην νέα εκλογική αναμέτρηση κρατώντας στο χέρι του «δυνατά χαρτιά». Την ίδια στιγμή, ωστόσο, οι Ισραηλινοί αναλυτές εστιάζουν στις μεγάλες αδυναμίες που παρουσιάζει ο κ. Νετανιάχου και το ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να σχηματίσει ισχυρό κυβερνητικό σχήμα μετά τις νέες εκλογές της Τρίτης. Στις βουλευτικές εκλογές της 23ης Μαρτίου, ο κ. Νετανιάχου κατεβαίνει έχοντας καταγράψει μια εντυπωσιακή πορεία στο μέτωπο της πανδημίας. Μέσα σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, το Ισραήλ κατάφερε να εμβολιάσει περίπου το 50% του πληθυσμού του (9,3 εκατ.). Σύμφωνα με τις τελευταίες έρευνες, αυτή η επιτυχία αυξάνει τα ποσοστά του κόμματος του κ. Νετανιάχου, του Λικούντ.

Το Λικούντ σταθεροποιεί τη θέση του στην πρωτοκαθεδρία της κατάταξης των ισραηλινών πολιτικών κομμάτων, τη στιγμή που η αντιπολίτευση δεν κατορθώνει να αναπτύξει δυναμική νίκης. Ο πολιτικός σχηματισμός του πρώην αρχηγού του ισραηλινού στρατού και κυβερνητικού εταίρου του κ. Νετανιάχου, του Μπένι Γκαντζ εξαφανίζεται στην κυριολεξία από το πολιτικό προσκήνιο της χώρας, τη στιγμή που τα κόμματα της αντιπολίτευσης δεν καταφέρνουν να απειλήσουν την πρωτοκαθεδρία του Λικούντ. Την ίδια στιγμή, μικρότεροι συντηρητικοί και εθνικιστικοί σχηματισμοί ενώνουν τις δυνάμεις τους με τον κ. Νετανιάχου.

Παρά τους άσους που κρατά στο μανίκι του, ο κ. Νετανιάχου αντιμετωπίζει αυτήν την περίοδο σημαντικές προκλήσεις, οι οποίες ενδέχεται να δυσχεράνουν το έργο του, την επόμενη ημέρα της κάλπης. Τα μεγάλα σκάνδαλα και οι φάκελοι διαφθοράς, στα οποία εμπλέκεται ο κ. Νετανιάχου δεν αφήνουν πολλά περιθώρια εφησυχασμού για το δεξιό κυβερνών κόμμα του Ισραήλ. Την ίδια ώρα, το Λικούντ αντιμετωπίζει μια νέα διάσπαση στους κόλπους του. Αυτό συμβαίνει τη στιγμή που τα ποσοστά ανεργίας σκαρφαλώνουν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα και η μια ισραηλινή επιχείρηση μετά την άλλη ανακοινώνει την πτώχευσή της ή αναστέλλει την πληρωμή των δανείων της. Τέλος, στο πεδίο της διπλωματίας, ο μεγάλος υποστηρικτής του κ. Νετανιάχου, ο Ντόναλντ Τραμπ αποτελεί παρελθόν για τις ΗΠΑ.

Καθώς το Ισραήλ οδηγείται στις κάλπες για τέταρτη φορά μέσα σε μια διετία, η ερευνήτρια Γκάλλια Λίντενσραους μιλάει στην «Κ» για τις τελευταίες εξελίξεις στη χώρα και τον αντίκτυπο των ισραηλινών εκλογών στην Ανατολική Μεσόγειο.

Επιστροφή στην ομαλότητα

Η Γκάλλια Λίντενσραους, ερευνήτρια στο ισραηλινό κέντρο στρατηγικών μελετών «National Security Studies (INSS)», ειδικεύεται σε θέματα Τουρκίας, με ειδική έμφαση την τουρκική εξωτερική πολιτική. Η κ. Λίντενσραους μιλάει στην «Κ» για την κατάσταση που επικρατεί στο Ισραήλ λίγο πριν από το άνοιγμα της κάλπης. Ερωτώμενη η κα Λίντενσραους ποια είναι η γενική ατμόσφαιρα που επικρατούσε στο Ισραήλ λίγο πριν από τις κρίσιμες βουλευτικές εκλογές απαντάει ότι το Ισραήλ το αφορά το αίσθημα της σχετικής επιστροφής στην ομαλότητα, καθώς περισσότερο από το 85% των ενηλίκων είτε έχουν εμβολιαστεί είτε έχουν αναρρώσει από τον Covid-19 και προσθέτει: «Ο καλός καιρός συνέβαλε επίσης στη μείωση του αριθμού των νέων λοιμώξεων. Επίσης, "άνοιξε" η οικονομία (μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων). Το αίσθημα της επιστροφής στην κανονικότητα πιθανότητα θα λειτουργήσει υπέρ του Νετανιάχου στις επερχόμενες εκλογές». Απαντώντας στο ερώτημα ποιο είναι το μεγάλο διακύβευμα της νέας εκλογικής αναμέτρησης στη χώρα, τονίζει τα εξής: «Το διακύβευμα αυτών των εκλογών είναι ο αγώνας μεταξύ του στρατοπέδου Νετανιάχου και του στρατοπέδου που αντιτίθεται στις πολιτικές του πρωθυπουργού. Στις προηγούμενες εκλογές το στρατόπεδο κατά του πρωθυπουργού ηγήθηκε ο Μπένι Γκαντζ, ο νυν υπουργός Άμυνας. Ωστόσο, μετά την απόφαση του ίδιου να ενταχθεί σε μια κυβέρνηση συνασπισμού με τον Νετανιάχου, προέκυψε ένα δυσλειτουργικό κυβερνητικό σχήμα και το κόμμα του Γκαντζ τώρα βρίσκεται στα πρόθυρα να μην περάσει το εκλογικό όριο. Οι νέες εκλογές δεν αναμένεται να παρέχουν στο Ισραήλ μια σταθερή κυβέρνηση. Κάποιοι αναλυτές προβλέπουν ότι το Ισραήλ θα περάσει σύντομα στον πέμπτο γύρο πρόωρων εκλογών. Ωστόσο, οι εκλογές αυτές ενδέχεται να καταλήξουν σε έκπληξη, καθώς αρκετά κόμματα δεν αναμένεται να περάσουν το εκλογικό όριο (3,25%) αυτή τη φορά. Κατά μια άποψη, το ίδιο το εκλογικό όριο μπορεί να είναι ο «νικητής» της νύχτας των εκλογών».

Τα μεγάλα σκάνδαλα και οι φάκελοι διαφθοράς, στα οποία εμπλέκεται ο κ. Νετανιάχου, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια εφησυχασμού για το δεξιό κυβερνών κόμμα.

Ισραήλ και Αν. Μεσόγειος

Μια νέα εκλογική διαδικασία και η παράταση της κυβερνητικής αστάθειας στο Ισραήλ, αναμφίβολα επηρεάζει την τροπή των εξελίξεων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, σε αυτό της Ανατολικής Μεσογείου. Πως προσεγγίζει η κ. Λίντενσραους αυτήν την εξέλιξη και ποια είναι η άποψη της για τον αντίκτυπο των ισραηλινών εκλογών στην περιοχή μας; «Υπάρχει ευρεία δημόσια συναίνεση στο Ισραήλ για τις περιφερειακές πολιτικές του Νετανιάχου – τόσο για την εντατικοποίηση της σχέσης με την Κύπρο και την Ελλάδα όσο και για την καχυποψία προς την Τουρκία υπό την ηγεσία του Ερντογάν», απαντά η κ. Λίντενσραους στο παραπάνω ερώτημα. Στη συνέχεια, η ισραηλινή ερευνήτρια, η οποία παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στην Ανατ. Μεσόγειο, επισημαίνει τα εξής: «Προσωπικά δεν θα περίμενα να δω μεγάλες αλλαγές στις περιφερειακές πολιτικές του Ισραήλ μετά το τέλος των εκλογών. Αλλαγές θα μπορούσαν να έρθουν σε περίπτωση που η κυβέρνηση Μπάιντεν πιέσει το Ισραήλ να επιστρέψει στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις με τους Παλαιστινίους. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες συνεργασίας στην περιοχή. Εάν, ωστόσο, η επιστροφή στις συνομιλίες αποτύχει να αποφέρει θετικό αποτέλεσμα, η απογοήτευση μπορεί να οδηγήσει σε νέο γύρο βίας ο οποίος θα περιπλέξει τα πράγματα (σε περιφερειακό επίπεδο)».

Καχυποψία για Ερντογάν

Για την πορεία των ισραηλινοτουρκικών σχέσεων, υπό τη σκιά των ισραηλινών εκλογών και των εξελίξεων της τελευταίας περιόδου η κα Λίντενσραους λέει; «Η Τουρκία προσπάθησε να εντείνει τις σχέσεις με το Ισραήλ τους τελευταίους μήνες. Έχει κάνει παρόμοιες κινήσεις και προς τη Σαουδική Αραβία και την Αίγυπτο. Ένας συνδυασμός παραγόντων έκανε το Ισραήλ λιγότερο ανταποκρινόμενο στις τουρκικές προτάσεις». Στη συνέχεια, για το συγκεκριμένο ζήτημα η κ. Λίντενσραους προβάλλει την εξής άποψη: «Το μεγάλο ερώτημα είναι αν τα εκλογικά αποτελέσματα θα δημιουργήσουν μια σταθερή κυβέρνηση στο Ισραήλ. Σε περίπτωση που στο τέλος των εκλογών θα προκύψει μια σταθερή διακυβέρνηση, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι δεν θα υπάρξει σοβαρό εμπόδιο για την επιστροφή των πρεσβευτών στην Άγκυρα και το Τελ Αβίβ. Ωστόσο, η καχυποψία στο Ισραήλ προς την Τουρκία είναι μεγάλη, και οι κινήσεις της Τουρκίας όπως η πρόσφατη ένσταση της Άγκυρας για την υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ Ισραήλ, Ελλάδας και Κύπρου για την προώθηση της υποθαλάσσιας ευρωασιατικής διασύνδεσης μεταξύ των συγκεκριμένων χωρών, θεωρείται ένδειξη του γεγονότος ότι οι προτάσεις της Τουρκίας δεν αποτελούν πραγματική προσπάθεια για αποκατάσταση των σχέσεων, αλλά μάλλον προσπάθεια να χαλάσουν τις σχέσεις του Ισραήλ με τους ελληνόφωνους εταίρους του».

Stoiximan

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Stoiximan

Σφιχταγκαλιασμένοι με τη 15η θέση

Πολυ δύσκολα θα σβήσει το όνειρο για πέντε κυπριακές ομάδες στην Ευρώπη το 2022 - 2023

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Τη σεζόν 2021-2022 δεν θα υπάρχει κυπριακή ομάδα στο Γιουρόπα Λιγκ, αφού ο πρωταθλητής θα συμμετέχει στο Τσάμπιονς Λιγκ και οι άλλες τρεις ομάδες που θα εξασφαλίσουν ευρωπαϊκό εισιτήριο, θα αγωνιστούν στο Γιουρόπα Λιγκ Κονφέρενς.

Ακόμα πιο κοντά βρεθήκαμε στην προοπτική παραμονής της Κύπρου στη 15η θέση στην κατάταξη της ΟΥΕΦΑ που θα στείλει πέντε ομάδες μας στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις της αγωνιστικής περιόδου 2022-23, μετά τα αποτελέσματα των δεύτερων αγώνων της φάσης των «16» του Γιουρόπα Λιγκ που έγιναν την Πέμπτη (18/3).

Από τις 5 χώρες που πάλευαν για την «προνομιούχα» 15η θέση στην ειδική βαθμολογία της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου, Σερβία, Τσεχία, Κροατία, Ελβετία και Ελλάδα, «απειλή» εξακολουθεί να υπάρχει μόνο από την Τσεχία και την Κροατία. Υπενθυμίζουμε ότι από το κυνήγι της 15ης θέσης είχε βγει η Σερβία μετά τον αποκλεισμό του Ερυθρού Αστέρα στην φάση των «32» του Γιουρόπα Λιγκ. Την Πέμπτη το βράδυ βγήκε και η Ελλάδα, καθώς παρά τη νίκη του Ολυμπιακού Πειραιώς επί της Άρσεναλ στο Έμιρεϊτς, οι «ερυθρόλευκοι» αποκλείστηκαν και η Ελλάδα έμεινε με 26.000 στην 20ή θέση. Επίσης, με δεύτερη ήττα από τον Άγιαξ έμεινε εκτός και η Γιανγκ Μπόις και έτσι ούτε οι Ελβετοί αποτελούν πλέον απειλή για εμάς. Αυτά είναι τα πολύ καλά νέα…

Ντιναμό και Σλάβια

Η δυσάρεστη για εμάς έκπληξη ήρθε από την Ντιναμό Ζάγκρεμπ, η οποία συνέτριψε με 3-0 την Τότεναμ, ανατρέποντας την ήττα με 2-0 του πρώτου αγώνα και προκρίθηκε πανηγυρικά στα προημιτελικά. Παράλληλα, χάρισε στην Κροατία 600 βαθμούς (400 η νίκη και 200 η πρόκριση) και την ανέβασε στη 17η θέση της βαθμολογίας με 26.275 βαθμούς. Η απόσταση από την Κύπρο είναι 1.475 βαθμοί, οι οποίοι πρακτικά μεταφράζονται σε τέσσερις νίκες, δηλαδή να πάει αλάνθαστη στον τελικό!

Η Σλάβια Πράγας προκρίθηκε στους «8», κερδίζοντας 2-0 τη Ρέιντζερς, χάρισε 600 βαθμούς στην Τσεχία, η οποία έφτασε τους 26.750 βαθμούς. Η απόσταση από την Κύπρο είναι στους 1.350 βαθμούς και για να καλυφθεί χρειάζονται τρεις νίκες και μία πρόκριση. Άρα, για να μας φθάσει η Τσεχία θα πρέπει η Σλάβια να κερδίσει τα δύο παιχνίδια της προημιτελικής φάσης και να κερδίσει τουλάχιστον ένα ματς στα ημιτελικά. Στην κλήρωση που έγινε το μεσημέρι της Παρασκευής (19/3), η Άρσεναλ που απέκλεισε τον Ολυμπιακό, θα παίξει απέναντι στη Σλάβια Πράγας και η Ντιναμό Ζάγκρεμπ θα κοντραριστεί με τη Βιγιαρεάλ.

Από τις 5 χώρες που πάλευαν για την «προνομιούχα» 15η θέση, «απειλή» εξακολουθεί να υπάρχει μόνο από την Τσεχία και την Κροατία.

Η ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ UEFA

15. Κύπρος	**27.750** (0/4)
16. Σερβία	**26.750** (0/4)
17. Τσεχία	**26.400** (1/5)
18. Κροατία	**26.275** (1/5)
19. Ελβετία	**26.225** (0/4)
20. Ελλάδα	**26.000** (0/5)

As θυμηθούμε ξανά τι σημαίνει η 15η θέση για τη σεζόν 2022/23:

- Ο πρωταθλητής στον 2ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ.
- Ο δεύτερος στον 2ο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ.
- Ο Κυπελλούχος στον 3ο προκριματικό γύρο του Γιουρόπα Λιγκ.
- Ο τρίτος και ο τέταρτος στον 2ο προκριματικό γύρο του Γιουρόπα Λιγκ Κονφέρενς.

Εύκολα αντιλαμβανόμαστε πόσο σημαντικό είναι για την Κύπρο μας να διατηρηθεί στη 15 η θέση και να εκπροσωπηθεί με πέντε ομάδες στα ευρωπαϊκά κύπελλα της σεζόν 2022-23. Δύο στο Τσάμπιονς Λιγκ, μία στο Γιουρόπα Λιγκ και δύο στο Γιουρόπα Λιγκ Κονφέρενς.

Χωρίς ομάδα στο Γιουρόπα

Υπενθυμίζουμε ότι για τη σεζόν 2021-2022, ο πρωταθλητής θα αρχίσει την προσπάθειά του στο Τσάμπιονς Λιγκ από τον δεύτερο προκριματικό γύρο και οι άλλες τρεις ομάδες που θα εξασφαλίσουν ευρωπαϊκό εισιτήριο, θα αγωνιστούν στο νεοσύστατο Γιουρόπα Λιγκ Κονφέρενς αρχίζοντας από τον δεύτερο προκριματικό γύρο.

Η FIFA δοκιμάζει το... VAR των φτωχών

Η Κύπρος είναι μία από τις 22 ευρωπαϊκές χώρες που κάνει χρήση VAR με τη FIFA ωστόσο να προωθεί μια νέα πιο λιτή έκδοση, με σκοπό να εφαρμοστεί ακόμα και σε μη προηγμένες ποδοσφαιρικά χώρες. Η Παγκόσμια Ομοσπονδία δοκιμάζει ένα νέο πιο οικονομικό σύστημα με λιγότερες κάμερες, αλλά και προσωπικό που θα απαρτίζεται από μικρότερο αριθμό ατόμων. Σύμφωνα με τους κανονισμούς της FIFA απαιτούνται μίνιμουμ τέσσερις κάμερες, οι οποίες θα καλύπτουν το οφσάιντ, τις καθαρές και προφανείς παραβάσεις, αλλά και σοβαρά περιστατικά τα οποία δεν υποπίπτουν στην αντίληψη των διαιτητών.

Σε ό,τι αφορά το VAR Lite, η Παγκόσμια Ομοσπονδία φαίνεται πως κάνει ένα βήμα πίσω, αφού θα χρησιμοποιούνται από 1-3 κάμερες, ενώ το κόστος του συγκεκριμένου πρότζεκτ θα είναι εμφανώς μειωμένο και πιο δελεαστικό σε λίγκες που δεν φημίζονται για την εμπορικότητά τους. Ήδη έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από τα πρωταθλήματα της Βορείου Ιρλανδίας και της Ουαλίας. Ο επικεφαλής της Επιτροπής Διαιτησίας της FIFA, Πιερλουίτζι Κολίνα τόνισε σε δηλώσεις του πως ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες, λίγκες και διοργανώσεις που δεν μπορούν να σηκώσουν το οικονομικό βάρος που απαιτείται για το VAR θα έχουν τη δυνατότητα να ακολουθήσουν το εναλλακτικό πλάνο με το… «VAR των φτωχών». «Παραμένει ακριβό για αρκετές ομοσπονδίες ή για διοργανώσεις μικρότερων κατηγοριών ακόμη και σε χώρες που χρησιμοποιούν το VAR στη μεγάλη λίγκα τους. Αυτό είναι κάτι που ερευνούμε, έτσι ώστε εάν υπάρχει η δυνατότητα να διεξάγονται αγώνες με μικρότερο αριθμό καμερών για να μπορούν να ανταποκριθούν οικονομικά περισσότεροι», τόνισε ο κατά πολλούς κορυφαίος διαιτητής.

Ενα νέο πιο οικονομικό σύστημα με λιγότερες κάμερες, αλλά και λιγότερο προσωπικό.

Η αγγλική ομοσπονδία βλέπει με καλό μάτι το VAR Lite για την Championship κατηγορία, κάτι που όμως δεν ενστερνίζονται και οι σύλλογοι της 2ης τη τάξει κατηγορίας του αγγλικού ποδοσφαίρου, αφού θεωρούν πως θα επιβραδύνει τον ρυθμό του παιχνιδιού. Παράλληλα, δεν δείχνουν διατεθειμένες οι ομάδες να καταβάλλουν το κόστος που απαιτείται για την εφαρμογή του VAR.

Οι ομάδες της αγγλικής Championship δεν βλέπουν με καλό μάτι το VAR Lite, αφού θεωρούν πως θα επιβραδύνει τον ρυθμό του παιχνιδιού.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Φαμπιάνο

Οι εν Ελλάδι αθλητικοί συντάκτες φροντίζουν κάθε λίγο και λιγάκι να μας ενημερώνουν για το ενδιαφέρον της ΑΕΚ για το Φαμπιάνο. Γράφουν επίσης ότι πιέζει την Ομόνοια για να τον αφήσει να ενταχθεί στην ΑΕΚ. Από ότι ξέρουμε μείς - και ασφαλώς δεν περιμέναμε τον επί του Τύπου εκπρόσωπο της Ομόνοιας να το πει την Πέμπτη μετά το ματς με την ΑΕΚ - κάτι τέτοιο δεν ευσταθεί. Εξελίξεις; Περιμένετε...

* * * * *

Κλήση διεθνών

Πώς αλλάζουν οι καιροί. Τέσσερις ποδοσφαιριστές του Ολυμπιακού στην κλήση διεθνών της εθνικής ανδρών. Πέραν από την καθαρά ποδοσφαιρική κρίση του εκάστοτε προπονητή, για την επιλογή ενός ποδοσφαιριστή, οι τέσσερις μαυροπράσινοι στην πρώτη κλήση του Νίκου Κωστένογλου, αποτελούν άλλη μια ερμηνεία - επιβεβαίωση της πολύ καλής φετινής παρουσίας του Ολυμπιακού, τόσο στο πρωτάθλημα όσο και στο κύπελλο. Όσο για την προηγουμένη φορά που ο Ολυμπιακός εκπροσωπήθηκε με αρκετούς παίκτες στην εθνική ανδρών, πάμε πολλά χρόνια πίσω και πιο συγκεκριμένα στην πρώτη θητεία του Χριστόφορου Τορναρίτη στην ηγεσία της ομάδα του Τακτακαλά.

* * * * *

Στα τάρταρα

Ακούστηκαν πολλά αυτή την εβδομάδα. Παράγοντες με επανειλημμένες δηλώσεις τους, όχι απλώς κουράζουν, αλλά ρίχνουν το ήδη χαμηλό επίπεδο στα τάρταρα και προκαλούν θυμηδία. Κάτι τέτοια απαράδεκτα μαζί με αρκετά άλλα απομακρύνουν τον κόσμο από τα γήπεδα.

* * * * *

Διεκδίκηση τίτλου

Ξεκινήσαμε τη δεύτερη φάση με τους καλύτερους οιωνούς, ως προς τον ανταγωνισμό και γενικότερα το ενδιαφέρον στη διεκδίκηση του φετινού τίτλου. Γρήγορα οι τέσσερις διεκδικητές έγιναν τρεις και πλέον προκύπτει σοβαρή πιθανότητα, μία ομάδα (βλέπε Ομόνοια), να αποκτήσει γερό προβάδισμα δημιουργώντας σημαντική διαφορά - απόσταση από τις άλλες δύο, ΑΕΛ και Απόλλωνα. Από τα αποτελέσματα των δύο σημερινών παιχνιδιών αλλά και αυτά της επόμενης, πέμπτης, αγωνιστικής ίσως δημιουργηθούν πολύ πιο ξεκάθαρα δεδομένα. Πιο απλά, στου δρόμου τα μισά θα διαφανεί σε μεγάλο βαθμό αν πάμε για ένα ακόμη πιο συναρπαστικό φινάλε ή αν ο φετινός τίτλος θα αρχίσει να παίρνει χρώμα...

* * * * *

Ξένοι διαιτητές

Τελικά θα έλθουν ξένοι διαιτητές. Με όλα όσα έλαβαν χώρα ήταν επόμενο. Πλεονέκτημα; Σαφέστατα. Αφαιρούνται επιχειρήματα από κάποιους. Και μειώνονται οι αφορμές για κραυγές, που τις περισσότερες φορές είναι άναρθρες. Η αλήθεια πάντως είναι ότι οι ομάδες που ήταν σταθερά υπέρ των ξένων ήταν η Ομόνοια και ο Απόλλωνας.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Το μάθημα της «κατάθεσης»

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Τέτοιες που είναι οι μέρες οι πασχαλιές ανθίζουν, η φύσις όλη χαίρεται και τ' άνθη μοσχομυρίζουν σε μια άλλη διάσταση πιο σκοτεινή και λασπώδης μαδούν όχι ακριβώς τη μαργαρίτα, μια κατάθεση. Ολόκληρη η ποδοσφαιρική και όχι μόνο κοινωνία, ωσάν και συμμετέχει σε παιδικό παιχνίδι, παρακολουθεί αυτούς που ορίστηκαν για να καταπολεμήσουν τη διαφθορά, ν' ανταλλάσσουν κατηγορίες για το αν και εφόσον, υπήρξε ή δεν υπήρξε η «κατάθεση». Οργανωτής του άχαρου αυτού παιχνιδιού, ο πρώην (ευτυχώς) πρόεδρος της Επιτροπής Δεοντολογίας, Αντρέας Παπαχαραλάμπους, ο οποίος μετά από επτά περίπου μήνες και αφού ζητούσε μετά μανίας να μάθει το περιεχόμενο της κατάθεσης Παπασταύρου, δημόσια και ξεκάθαρα αμφισβητεί πλέον την ύπαρξή της.

Ναι… ο άνθρωπος που κινητοποίησε «θεούς και δαίμονες», μηχανισμούς εντός και εκτός της χώρας, θεωρώντας ότι το κλείσιμο του ματιού ενός τερματοφύλακα αποτελεί στοιχείο για να ερευνηθεί πιθανότητα στημένου ματς, ξεκάθαρα αμφισβητεί κατά πόσο ο Παπασταύρου έδωσε κατάθεση στο πρώην μέλος της Επιτροπής Δεοντολογίας, Χάρη Σαββίδη, ζητώντας μάλιστα να απολογηθούν. Ζητάει να απολογηθούν! Ωσάν και υπέπεσαν σε παιδική σκανδαλιά. Εάν υιοθετήσουμε τους ισχυρισμούς του κύριου Παπαχαραλάμπους, ότι δηλαδή ποτέ δεν δόθηκε η περιβόητη κατάθεση, για την οποία όλη η ποδοσφαιρική χώρα συζητάει, στον πρώην πρόεδρο της Επιτροπής, αρκεί μια μόνο απολογία πιθανότατα του τύπου: «Συγγνώμη, δεν θα το ξανακάνω». Περίεργα πράγματα. Αν όμως αγνοήσουμε τον κύριο Παπαχαραλάμπους (δεν μας δίνει και άλλη επιλογή) και εμβαθύνουμε λίγο περισσότερο στην υπόθεση, μήπως και βρούμε την ουσία, το περιεχόμενο της κατάθεσης και τα στοιχεία που συνέλεξε ο κύριος Σαββίδης είναι καιρός να χρησιμοποιηθούν, είτε από τον ίδιο, είτε από τα νέα μέλη.

Η καθυστέρηση που παρατηρείται για ένα τόσο σημαντικό θέμα δεν τιμάει κανένα ούτε τ' άτομα που εμπλέκονται ούτε και τους δημόσιους φορείς και το κράτος γενικότερα. Μια κατάθεση, που δόθηκε πριν από επτά περίπου μήνες και αποτέλεσε τη βάση του μοναδικού πορίσματος που συνέταξε η Επιτροπή Δεοντολογίας, ανεξαρτήτως αν ζητήθηκε να επιστραφεί από τη Νομική Υπηρεσία ελέω Παπαχαραλάμπους είναι καιρός να αποτελέσει το εφαλτήριο μήπως και σπάσει το απόστημα της διαφθοράς στον χώρο του κυπριακού ποδοσφαίρου! Για να τεθούν επιτέλους προ των ευθυνών τους, όσοι κατέστησαν το κυπριακό πρωτάθλημα ως ένα από τα πιο διεφθαρμένα της Ευρώπης ή κατά τον πρόεδρο της Δημοκρατίας «στάβλοι του Αυγείου».

Ήττα κατά κράτος

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Ολα, λοιπόν, συνηγορούν πως οι ξένοι διαιτητές ξανάρχονται. Αυτοί που κανονικά δεν θα τους είχαμε φέτος ανάγκη, κυρίως λόγω του VAR, αυτούς που δεν θα ψάχναμε και λογικά δεν θα απαιτούσαμε τη κάθοδό τους, ως μοναδική διέξοδο για να ολοκληρωθεί ομαλά, όσο πλέον μπορεί κάτι τέτοιο να λεχθεί, μία ακόμη αγωνιστική περίοδος. Ανέκαθεν, το πιο δυνατό ισχυρό άλλοθι της υπεράσπισης του διαιτητή, σε περιπτώσεις σοβαρών λαθών, ήταν η δυσκολία για τη λήψη μιας απόφασης σε δευτερόλεπτα και κάποιες φορές χωρίς το κατάλληλο οπτικό πεδίο. Για χρόνια ο διαιτητής μειονεκτούσε έναντι των επικριτών του, οι οποίοι είχαν την «πολυτέλεια» της τηλεοπτικής εικόνας και των επαναληπτικών προβολών.

Πλέον, την «πολυτέλεια» αυτή έχουν στη διάθεσή τους, μέσω του VAR και οι διαιτητές. Τα λάθη πουθενά στον κόσμο δεν έχουν εκλείψει, για την κυπριακή διαιτησία, ωστόσο, τα πράγματα έχουν χειροτερέψει, γιατί απλώς η εφαρμογή του VAR έβγαλε στην επιφάνεια, πολύ πιο έντονα, τις αδυναμίες και την ανεπάρκειά της. Ήττα κατά κράτος για την κυπριακή διαιτησία. Το γεγονός πως μετά τις πρώτες δημόσιες τοποθετήσεις αξιωματούχων της Ομοσπονδίας, οι οποίοι προανήγγειλαν τον ερχομό ξένων διαιτητών, δεν υπήρξαν αντιδράσεις από τον Σύνδεσμο Διαιτητών Κύπρου, σαφώς και με παραδοχή ήττας ισοδυναμεί. Ήττα κατά κράτος για την ηγεσία της ΚΟΠ και γενικότερα τους αρμόδιους για τη διαιτησία, η υπαναχώρηση στις αρχικές θέσεις και η απόφαση ικανοποίησης του αιτήματος για ξένους, πολύ περισσότερο όταν η απόφαση αυτή κρίνεται υπό τις περιστάσεις ορθή.

Λόγια του αέρα, εξαγγελίες και δεσμεύσεις που θυμίζουν πολιτικούς σε προεκλογική περίοδο, τα περί ανανέωσης, ακαδημίας που θα… βγάζει διαιτητές και πολλά άλλα… Μία από τα ίδια και κάθε πέρσι και καλύτερα. Όταν οι έμπειροι διαιτητές, βλέπουν εικόνα και επαναλήψεις και δεν αποφεύγουν σοβαρά λάθη, ο ερχομός των ξένων διαιτητών αποτελεί μονόδρομο, αν και το πρόβλημα κάτω από το χαλί ξανά θα κρύψει… Ήττα κατά κράτος, λοιπόν, για όλους και με ευθύνες. Γιατί το πρόβλημα φετινό δεν είναι, γιατί οι χτυπητές αδυναμίες δεν αντιμετωπίστηκαν εδώ και χρόνια, γιατί λύσεις προσωρινές, όπως η κάθοδος ξένων διαιτητών, αποτέλεσαν και στο παρελθόν την εύκολη διέξοδο και το άλλοθι, προκειμένου να μη φθάσει το μαχαίρι στο κόκκαλο, να μην παρθούν τολμηρές αποφάσεις, να μην χαλάσουν φιλίες και συμμαχίες…

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-1,02%	-1,96%	-0,16%	-0,63%	0,18%	1,41%	0,63%	-8,75%	-0,30%

ΚΡ. ΛΑΓΚΑΡΝΤ
Ζητάει άμεση ενεργοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης Σελ. 10

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ

Πακέτα με δωρεάν καραντίνα στην Καραϊβική

Με στόχο να προσελκύσουν περισσότερους ταξιδιώτες από το εξωτερικό, τα ξενοδοχεία της Καραϊβικής αποφάσισαν να προσαρμοστούν στις ανάγκες που δημιουργεί η πανδημία. Ετσι, όταν κάποιος διαγνωστεί θετικός κατά τη διάρκεια των διακοπών του, πολυτελή ξενοδοχεία παραχωρούν τα δωμάτια δωρεάν. **Σελ. 9**

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ελληνοτουρκική μάχη για προσέλκυση Ρώσων

Εως και 500.000 Ρώσους τουρίστες μπορεί να προσελκύσει τη φετινή σεζόν η Ελλάδα, εφόσον το επιτρέψουν οι υγειονομικές συνθήκες. Η Τουρκία αποτελεί ισχυρό ανταγωνιστή, με όπλα τις χαμηλές τιμές και τα ελεύθερα ταξίδια χωρίς τεστ, πιστοποιητικό εμβολιασμού ή καραντίνα. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

Ακίνητα σε ακριβές αναπτούν οι ξένοι

Οι Κυκλάδες, η Λευκάδα, η Κεφαλονιά, η Αθήνα και τα νησιά του Αργοσαρωνικού (π.χ. Σπέτσες, Υδρα) αποτελούν τις ακριβότερες περιοχές για επενδύσεις στην αγορά κατοικίας. Ωστόσο, εμφανίζουν τις περισσότερες αναζητήσεις από επίδοξους αγοραστές και ειδικά τους Βρετανούς. **Σελ. 12**

Η αναστολή έφερε και τραπεζικά οφέλη

Στρέφονται στους καλούς δανειολήπτες του 50%, οι οποίοι δεν σταμάτησαν τις δόσεις τους

Μπορεί η αναστολή δόσεων να προκάλεσε κάποιο πονοκέφαλο στις τράπεζες αναφορικά με το ενδεχόμενο αύξησης των κόκκινων δανείων, δημιούργησε όμως και ευκαιρίες για οφέλη. Με την αναστολή των δόσεων οι τράπεζες μπορούν να ξεχωρίσουν τους βιώσιμους και συνεπείς δανειολήπτες, από τους ασυνεπείς. Τα στοιχεία δείχνουν ότι στο πρόγραμμα αναστολής των δόσεων συμμετείχε το 50% των δανειοληπτών. Οι τράπεζες, λοιπόν, στρέφουν την προσοχή τους σε αυτούς που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα αναστολής δόσεων, σε μία προσπάθεια διοχέτευσης της ρευστότητάς τους. Οπως πληροφορείται η «Κ», οι τράπεζες άρχισαν ήδη να επικοινωνούν με μερίδα εξ αυτών που δεν αιτήθηκαν αναστολής ώστε να τους προσφέρουν και άλλα τραπεζικά προϊόντα. Αναστολή δανείων αιτήθηκαν συνολικά 50.586 δανειολήπτες, εκ των οποίων οι 44.428 αφορούν νοικοκυριά και οι 6.158 επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα, που αναμένεται να δώσει γερή ώθηση σε αυτό το «άτυπο» σχέδιο των τραπεζών για διοχέτευση ρευστότητας, είναι η κρατική επιδότηση του επιτοκίου νέων στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων. **Σελ. 5**

Τέλος στην αναρχία στον Ακαμα με επιβολή τελών και ποινών

Μπαίνουν τελικά τέλη για είσοδο και διακίνηση εντός του Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα, με το σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, εισάγονται και ποινές για υπέρβαση ταχύτητας. Σύμφωνα με το προκαταρκτικό πλάνο για τη χερσαία είσοδο, τα τέλη που μελετώνται αφορούν όλους τους επισκέπτες, πεζούς, ποδηλάτες, οδηγούς ΙΧ, τετράτροχες και λεωφορεία. Τα τέλη θα κυμαίνονται από δύο έως 20 ευρώ. **Σελ. 3**

Πιο πολύ χαλλούμι εν μέσω πανδημίας

Αύξηση των εξαγωγών

Το χαλλούμι βρίσκεται στο επίκεντρο συζητήσεων στο υπ. Εμπορίου, με στόχο την περαιτέρω προώθηση των εξαγωγών του προϊόντος. Οι εξαγωγές χαλλουμιού σημείωσαν αύξηση ακόμη και την περίοδο της πανδημίας. Πρώτο σε αξία, εξαγωγικό προϊόν της Κύπρου για το 2019 ήταν τα φάρμακα και ακολουθούν τα τυροκομικά προϊόντα. Ψηλά οι πατάτες και οι φρέσκοι χυμοί. **Σελ. 4**

Υλοποιήθηκε το 65% έργων ανάπτυξης

Προϋπολογισμός 2020

Στο 65% έφτασε το ποσοστό υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών του προϋπολογισμού του 2020, ενώ το ποσοστό υλοποίησης του συνόλου των δαπανών του Προϋπολογισμού, ανήλθε στο 88%. Το ποσοστό υλοποίησης των γενικών δαπανών για τον Ιανουάριο του 2021 ανέρχονται στο 5% και των γενικών εσόδων για το ίδιο διάστημα στο 8%. **Σελ. 4**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**0,37%**	**0,03%**
Γερμανία	-0,27%	0,07%
Γαλλία	-0,04%	0,01%
Ιταλία	0,69%	0,09%
Ισπανία	0,37%	0,08%
Ιρλανδία	0,05%	0,03%
Ελλάδα	0,94%	0,17%
Ην. Βασίλειο	0,87%	0,14%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **KALLUM PICKERING***

Το σκληρό τίμημα του «βελούδινου» Brexit

Αν και ακόμα είναι μάλλον νωρίς για τα νέα δεδομένα στις εμπορικές σχέσεις Λονδίνου - Βρυξελλών, τα στοιχεία του Ιανουαρίου για τις συναλλαγές αποτυπώνουν με σαφήνεια την εικόνα. Κι ενώ η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ των δύο μερών, που υπεγράφη στα τέλη του 2020, έθεσε τέλος στα τεσσεράμισι χρόνια αβεβαιότητας, ωστόσο δεν απέφυγε τη γραφειοκρατία και άλλες κωλυσιεργίες πλην δασμών, τα οποία δεν γνώριζε το Ηνωμένο Βασίλειο ως μέλος της ενιαίας αγοράς. Η διασυνοριακή ροή αγαθών τον πρώτο μήνα του 2021 μεταξύ Βρετανίας και Ευρωπαϊκής Ενωσης υπογραμμίζει τον αρνητικό αντίκτυπο της αύξησης του κόστους και των εντάσεων στη διεξαγωγή των συναλλαγών. Ο όγκος των εξαγωγών του Ηνωμένου Βασιλείου υποχώρησε δραστικά κατά 42,5% τον Ιανουάριο, ενώ των εισαγωγών κατά μικρότερο ποσοστό (28,4%). Ως αποτέλεσμα παρατηρούμε ότι το συνολικό ισοζύγιο εμπορικών συναλλαγών με την Ε.Ε. έδειξε ελαφρά βελτίωση τον Ιανουάριο.

Πάντως, αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί παρηγορητική ένδειξη, ειδικά εάν σκεφθεί κανείς τη σημαντική απώλεια δραστηριοτήτων, που προκλήθηκε μετά την αιφνίδια διάλυση του εμπορικού πλαισίου μεταξύ Λονδίνου και Βρυξελλών. Οι κραδασμοί αυτοί πηγαίνουν πολύ πέραν από την οποιαδήποτε αντιστροφή στη σώρευση αποθεμάτων, που σχετιζόταν με την τότε επικείμενη έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε., και είχε συμβάλει θετικά στο εμπόριο το πρώτο εξάμηνο του 2020. Επίσης, υπερβαίνουν κάθε πιθανή αναταραχή, η οποία σχετίζεται με την πανδημία και τις συνέπειές της στο παγκόσμιο εμπόριο ή την πτώση της εσωτερικής ζήτησης τον Ιανουάριο λόγω καραντίνας στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε ολόκληρη την Ευρώπη – προφανώς, αυτό θα μπορούσε να ήταν συγκρίσιμο με το εμπόριο εκτός Ε.Ε.

> **Οι εξαγωγές της Βρετανίας προς την Ε.Ε. τον Ιανουάριο μειώθηκαν κατά 42,5% σε σχέση με πέρυσι.**

Παρά ταύτα, οι εξαγωγές αγαθών σε χώρες εκτός Ε.Ε. αυξήθηκαν σε πραγματικούς όρους κατά 8,9% σε μηνιαία βάση, ενώ οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 14,7%. Λόγω έλλειψης λεπτομερών μηνιαίων στοιχείων και επειδή το παγκόσμιο εμπόριο υπηρεσιών επηρεάζεται σημαντικά από τους συνεχιζόμενους λόγω πανδημίας περιορισμούς στα ταξίδια, είναι δύσκολο να υπολογισθεί ο άμεσος αντίκτυπος της εγκατάλειψης της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών. Τον Ιανουάριο, οι συνολικές εξαγωγές υπηρεσιών από το Η.Β. μειώθηκαν 0,9%, ενώ οι εισαγωγές κατά 2,4%. Οι εξαγωγές υπηρεσιών του Ιανουαρίου ήταν 29% χαμηλότερες από ό,τι πριν από ένα χρόνο, ενώ κατά 36,9% οι εισαγωγές. Οι επιπτώσεις της αποχώρησης από την Ε.Ε. στις υπηρεσίες θα γίνουν πιο ορατές όταν αρθούν οι περιορισμοί και ο τομέας ανακάμψει. Οι προοπτικές για το διμερές εμπόριο είναι εξαιρετικά αβέβαιες. Το χειρότερο και απίθανο σενάριο θα ήταν το εξής: ως ποσοστό του ΑΕΠ, οι εξαγωγές αγαθών στην Ε.Ε. να μειωθούν από 7,3% το δ΄ τρίμηνο του 2020 σε 4,6% το α΄ τρίμηνο του 2021 και από 12% σε 9,2% να μειωθούν οι εισαγωγές.

* Ο κ. Kallum Pickering είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ Των **BALAZS KORANYI, FRANCESCO CANEPA / REUTERS**

Το πακέτο Μπάιντεν ευεργετεί και την Ευρώπη

Το πρόγραμμα για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας, το οποίο ενέκρινε η κυβέρνηση Μπάιντεν και ανέρχεται σε 1,9 τρισ. δολάρια, μπορεί, τηρουμένων των αναλογιών, να αποδειχθεί ευλογία για την Ευρώπη, υπερακοντίζοντας την προσωρινή αναταραχή στις αγορές, η οποία ήδη έστρεψε την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο να τυπώσει ακόμα περισσότερο χρήμα. Βάσει προβλέψεων η νέα δέσμη μέτρων υπέρ επιχειρήσεων και νοικοκυριών αναμένεται να επισπεύσει την ανάπτυξη της μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου στο 6,5% εφέτος. Εάν λάβουμε υπ' όψιν το διατλαντικό εμπόριο των ΗΠΑ με την Ε.Ε., τότε αυτό σημαίνει πως η Ευρωζώνη θα πρέπει να απολαμβάνει κάτι απροσδόκητο από την επόμενη χρονιά.

Η ταχύτερη ανάκαμψη των ΗΠΑ αποτελεί την καλύτερη δυνατή εξέλιξη για τις ευρωπαϊκές εξαγωγές.

Ομως, κάτι τέτοιο θα συμβεί, εάν υπάρξει μια σημαντική προϋπόθεση: η Ευρώπη να επιταχύνει επιτέλους το πρόγραμμα εμβολιασμού της, να ελέγξει την πανδημία και να μετατρέψει τα δικά της δημοσιονομικά μέτρα σε γρήγορη δράση. Σε σχέση με την ανάκαμψη στις Ηνωμένες Πολιτείες εκείνη της Ευρώπης υστερεί.

Οι κινήσεις που γίνονται αυτήν την εβδομάδα για να ανασταλεί η χρήση του εμβολίου AstraZeneca, σε συνδυασμό με τις μη αποδεδειγμένες ανησυχίες για το πόσο ασφαλές είναι, μπορούν αφενός να εντείνουν τις ενστάσεις ως προς αυτό και να παρατείνουν την ισχύ των περιορισμών στις ευρωπαϊκές χώρες.

Αναφορικά με τους επενδυτές τώρα, η προσοχή τους στρέφεται στα ομόλογα, καθώς οι καλύτερες οικονομικές προοπτικές για τις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν αυξήσει το κόστος δανεισμού ένθεν κακείθεν του Ατλαντικού. Κι αυτό πιθανώς να αποτρέψει την ανάκαμψη της Ευρωζώνης, η οποία σε μεγάλο βαθμό τελεί σε καραντίνα.

Αυτό ανάγκασε την ΕΚΤ να επεκτείνει τα μέτρα τόνωσης την περασμένη εβδομάδα και να αυξήσει την πίεση στις κυβερνήσεις να επιταχύνουν εν αναμονή της εκταμίευσης την εκπόνηση σχεδίων ως προς τον προϋπολογισμό του Ταμείου Ανάκαμψης, το οποίο συστάθηκε για να χορηγήσει στα κράτη-μέλη αρωγή. Τα κεφάλαιά του ανέρχονται σε 750 δισ. ευρώ.

Η ταχύτερη ανάπτυξη των ΗΠΑ σημαίνει περισσότερες εισαγωγές ευρωπαϊκών αγαθών και πιέσεις προς το δολάριο για να ενισχυθεί ως προς το ευρώ – κι αυτό ντε φάκτο θα λειτουργεί ως νομισματικό κίνητρο για την Ευρώπη, στηρίζοντας τον πληθωρισμό και καθιστώντας τις ευρωπαϊκές εξαγωγές πιο ανταγωνιστικές.

Επιπλέον, τα ισχυρότερα θεμελιώδη μεγέθη της οικονομίας των ΗΠΑ διευρύνουν τη διαφορά του κόστους δανεισμού μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ευρώπης, όπερ σημαίνει πως θα αποδυναμώσει το ευρώ και θα αυξήσει τις τιμές των εμπορευμάτων διεθνώς σε επίπεδα υψηλότερα, μιλώντας με όρους ευρώ. Αυτό, με τη σειρά του, θα βοηθήσει την ΕΚΤ στη μακροπρόθεσμη προσπάθειά της να αναβιώσει τον πληθωρισμό.

Οι εξαγωγές της Ευρωπαϊκής Ενωσης ισούνται περίπου με το 1/5 του ΑΕΠ της και, ακόμη και έπειτα από μεγάλη πτώση της δραστηριότητας πέρυσι λόγω πανδημίας, συνέχισε να δημιουργεί εμπορικό πλεόνασμα 150 δισ. ευρώ με τις ΗΠΑ.

ΔΗΚΤΗΣ diktis@kathimerini.com.cy

Προβληματισμοί

Δεν υπάρχει βεβαιότητα αν θα είναι έτοιμο το σύστημα για τα διαβατήρια εμβολιασμών πριν από το καλοκαίρι έτσι ώστε να αποτελέσει επιταχυντή στην επανεκκίνηση του τουρισμού. Άγνωστος, επίσης, παραμένει ο αριθμός των χωρών που θα εφαρμόσουν χαλαρώσεις στα πρωτοκόλλα, εφόσον κάποιος είναι κάτοχος τέτοιου διαβατηρίου. Αυτά και άλλα πολλά προβληματίζουν την Κομισιόν αφού, σύμφωνα με διπλωματικές πηγές στην Ευρώπη, η εφαρμογή του διαβατήριου είναι σήμερα σε πολύ πρώιμο στάδιο. Προκύπτει, επίσης, για ακόμα μία φορά διαχωρισμός μεταξύ Βορρά και Νότου με τους πρώτους να θεωρούν το διαβατήριο ακόμη ένα εμπόδιο στην κανονικότητα και τους δεύτερους να το χαρακτηρίζουν ως την απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει απρόσκοπτα ο τουρισμός.

Ανακούφιση

Δεν μπορεί να συνδεθεί ο εμβολιασμός με τα θρομβολυτικά περιστατικά που παρατηρήθηκαν, αποφάσισε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΜΑ) την Πέμπτη. Η ανακοίνωση προκάλεσε ικανοποίηση και υπήρξε το έναυσμα για να ξαναρχίσουν οι εμβολιασμοί με το σκεύασμα της AstraZeneca μετά που είκοσι χώρες ανέστειλαν μερικώς ή ολικώς τη χρήση του. Στη Ευρώπη, όμως, επικρατεί προβληματισμός για τη δυνατότητα των χωρών να πείσουν τους πολίτες τους να επιστρέψουν στο εμβολιαστικό πρόγραμμα χωρίς ενδοιασμούς. Την απόφαση χαιρέτισε και η επίτροπος Κυριακίδου, τονίζοντας ότι η ασφάλεια των εμβολίων αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα και διασφαλίζεται εντός της Ε.Ε. Σε αντίθεση με τις περισσότερες χώρες που επέστρεψαν, όπως για παράδειγμα η Γαλλία με τον εμβολιασμό του πρωθυπουργού με AstraZeneca, η Ισπανία και η Σουηδία δήλωσαν ότι θα καθυστερήσουν την επανέναρξη λίγο ακόμα.

Ολοκλήρωση

Για να ολοκληρωθεί η ευρωπαϊκή τραπεζική ένωση θα χρειαστεί μεγαλύτερη προσπάθεια, δηλώνει η ΕΚΤ, και σκιαγραφεί τρεις πυλώνες. Ο πρώτος αφορά σε ένα ευρωπαϊκό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων, ο δεύτερος στην ανάγκη ύπαρξης μηχανισμών για στήριξη τραπεζών που αποτυγχάνουν και κινδυνεύουν οι καταθέτες και ο τρίτος, στη δημιουργία πολιτικών που θα λειτουργούν ως ασπίδα των τραπεζικών κεφαλαίων στις κρίσεις. Όπως εκτιμά η ΕΚΤ και τα τρία ζητήματα είναι τολμηρά και θα χρειαστεί μεγάλη προσπάθεια. Όμως εκτιμούν πως αξίζει να γίνει αφού η πανδημία απέδειξε σε όλους τη μεγάλη αξία της συντονισμένης προσπάθειας και σύμπνοιας μεταξύ των κρατών μελών.

Σε μια εποχή που όλοι θα έπρεπε να μελετούν και να προετοιμάζουν το αύριο, οι υπεύθυνοι για προώθηση νομοσχεδίων παραμένουν δεσμευμένοι στο χθες.

Σενάρια

Σύμφωνα με τη Morgan Stanley, σε περίπτωση που δεν επαληθευτούν τα σενάρια για επανεκκίνηση του τουρισμού αυτό το καλοκαίρι, η ΕΚΤ θα αναγκαστεί να επιταχύνει τις αγορές ομολόγων χωρών που στηρίζονται στον τουρισμό. Συμφώνα με την αμερικανική επενδυτική τράπεζα, όλα θα εξαρτηθούν από το πρόγραμμα εμβολιασμών και την έγκαιρη υλοποίηση εφαρμογής του διαβατηρίου εμβολιασμών. Για τη συνέχεια προκρίνονται δύο νέα σενάρια, πέραν του βασικού, που κρίνονται ως τα πιο απαισιόδοξα. Το πρώτο κάνει λόγο για αστοχία της φετινής τουριστικής σεζόν, λόγω αργών εμβολιασμών και μη έγκαιρης υλοποίησης των διαβατηρίων, και το δεύτερο για ακόμη μεγαλύτερη ύφεση από το πρώτο, λόγω αύξησης κρουσμάτων και επιβολής αυστηρότερων μέτρων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες σε σχέση με έναν χρόνο πριν.

Εξαρση

Φόβοι για τρίτο κύμα οδήγησαν στο κλείσιμο του Παρισιού για περίοδο τεσσάρων εβδομάδων, όπως ανακοίνωσαν οι γαλλικές αρχές. Στις επηρεαζόμενες περιοχές τα σχολεία θα είναι ανοιχτά, ενώ εφαρμόζεται καθολική απαγόρευση κυκλοφορίας από τις εφτά το απόγευμα. Αντίστοιχα στη Γερμανία, οι ειδικοί αναφέρουν ότι η χώρα έχει εισέλθει στο τρίτο κύμα της πανδημίας με τα ημερήσια κρούσματα μολύνσεων να καταγράφουν νέο ρεκόρ. Η κατάσταση και στις δύο χώρες αποδίδεται στη μετάλλαξη του ιού με νέο στέλεχος που είναι πιο επιθετικό και πιο μεταδοτικό από την αρχική μορφή. Στη Γερμανία η πορεία των εμβολιασμών προβληματίζει την Πολιτεία, αφού μόλις το 8% έχει μέχρι στιγμής λάβει την πρώτη δόση του εμβολίου.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Δευτερογενής αγορά

Εν αντιθέσει με το τι συμβαίνει στην πρωτογενή αγορά, η δευτερογενής αγορά περιλαμβάνει διαπραγμάτευση αξιογράφων τα οποία είχαν εκδοθεί στο παρελθόν, δηλαδή δεν δημιουργούνται νέα αξιόγραφα, και οι οποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων επενδυτών.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Σχεδόν 1 δισ. τόνοι τροφίμων σπαταλώνται ετησίως

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

«Εάν η ποσότητα των τροφίμων που πετάμε στα σκουπίδια κάθε χρόνο ήταν χώρα, θα ήταν η τρίτη κατά σειράν με τις υψηλότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου». Με αυτή την πρόταση ξεκινάει ο Οργανισμός Περιβάλλοντος του ΟΗΕ την πρώτη έκθεσή του για την παγκόσμια σπατάλη τροφίμων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης, που δόθηκε προ ημερών στη δημοσιότητα, το 17% της παγκόσμιας παραγωγής τροφίμων, συγκεκριμένα 931 εκατ. τόνοι, πετιούνται κάθε χρόνο στα σκουπίδια, με τους 569 εκατ. τόνους να προέρχονται από τα νοικοκυριά (61%), τους 244 από τα εστιατόρια και τις υπηρεσίες επισιτισμού (26%) και τους 118 εκατ. τόνους από το λιανεμπόριο (13%).

Η χώρα μας είναι μεταξύ των χωρών με την υψηλότερη κατά κεφαλήν ετήσια σπατάλη τροφίμων, συγκεκριμένα με 142 κιλά, όταν ο παγκόσμιος μέσος όρος είναι 74 κιλά.

Στην Ευρώπη κατέχουμε την αρνητική πρωτιά. Στη δεύτερη χειρότερη θέση βρίσκεται η Μάλτα με 129 κιλά και στην τρίτη η Ουγγαρία με 94 κιλά, ενώ ακολουθούν το Λουξεμβούργο με 90 κιλά και η Γαλλία με 85. Συνολικά στη χώρα μας πετιούνται κάθε χρόνο στα σκουπίδια 1,484 εκατ. τόνοι τροφίμων, περίπου όσοι στη Ρουμανία που έχει διπλάσιο πληθυσμό (αλλά 70 κιλά κατά κεφαλήν σπατάλη τροφίμων). Στην Πορτογαλία, χώρα με τον ίδιο περίπου πληθυσμό, πετιούνται 860.000 τόνοι (84 κιλά κατά κεφαλήν).

Στην Ευρώπη οι χώρες με τη μικρότερη σπατάλη τροφίμων είναι η Ρωσία με 33 κιλά, η Σλοβενία με 34, η Αυστρία με 39, το Βέλγιο και η Ολλανδία με 50 και η Ιρλανδία με 55 κιλά κατά κεφαλήν σπατάλη τροφίμων.

Τα στοιχεία της έκθεσης καταρρίπτουν παλαιότερες μετρήσεις, οι οποίες έδειχναν ότι η σπατάλη τροφίμων συνδέεται σε ευθεία αναλογία με τον βαθμό ανάπτυξης των χωρών. Οσο πιο πλούσια είναι μια χώρα τόσο πιο πολλά τρόφιμα πετάει στα σκουπίδια, πιστεύαμε. Κάτι το οποίο δεν επιβεβαιώνεται στην παρούσα έκθεση, η οποία αντίθετα αποκαλύπτει ότι η κατά κεφαλήν απόρριψη τροφίμων είναι παρόμοια σε χώρες με υψηλό, μεσαίο και χαμηλό εισόδημα, αποδεικνύοντας ότι το πρόβλημα είναι παγκόσμιο. Για παράδειγμα 71 κιλά είναι η ετήσια κατά κεφαλήν σπατάλη τροφίμων στο Χονγκ Κονγκ, στο Μακάο, στη Νότια Κορέα, στο Ιράν, στις Μαλδίβες, στην Ελβετία, στο Λιχτενστάιν, στο Μονακό, στην Τσεχία, στη Σλοβακία, στην Αργεντινή, στην Κολομβία, στην Κούβα, στον Ισημερινό, στην Τζαμάικα, στη Γουατεμάλα, στην Παραγουάη, στη Βενεζουέλα.

Η σπατάλη είναι ανεξάρτητη από το κατά κεφαλήν εισόδημα, αν και στις αναπτυσσόμενες χώρες συνδέεται με τις δυσκολίες στην παραγωγή, συντήρηση και μεταφορά τροφίμων. Συγκεκριμένα, αν στην Ελλάδα κάθε άτομο πετάει 142 κιλά τροφίμων τον χρόνο, στη Νιγηρία πετάει 189, στη Ρουάντα 164, στο Μπαχρέιν 132, στο Ιράκ 120, στην Αυστραλία 102, στο Ισραήλ 100, στο Μεξικό 94.

Σε απόλυτους αριθμούς, τις μεγαλύτερες ποσότητες τροφίμων απορρίπτουν, όπως είναι αναμενόμενο, οι δύο χώρες με πληθυσμό άνω του ενός δισεκατομμυρίου κατοίκων. Η Κίνα απορρίπτει περίπου 91,6 εκατ. τόνους τροφίμων ετησίως, ενώ η Ινδία 68,8 εκατ. τόνους. Οι ΗΠΑ είναι λίγο πιο κάτω στην κατάταξη με 19,4 εκατ. τόνους πεταμένων τροφίμων, ενώ στην Ευρώπη, η Γερμανία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία πετάνε κάθε χρόνο στα σκουπίδια αντιστοίχως 6,3, 5,5, 5,2 και 4,1 εκατ. τόνους.

Η σειρά αλλάζει εντελώς όταν η κατάταξη των παραπάνω χωρών συντάσσεται με βάση την κατά κεφαλήν απόρριψη τροφίμων. Ετσι, στην Ινδία καταγράφονται 50 κιλά, στις ΗΠΑ 59, στην Κίνα 64, στην Ιταλία 67, στη Γερμανία 75, στο Ηνωμένο Βασίλειο 77 και στη Γαλλία 85.

Πόροι, χρόνος, χρήματα

Η σπατάλη τροφίμων είναι σπατάλη πόρων, χρόνου και χρήματος. Τα τρόφιμα που απορρίπτονται συγκεντρώνουν όλα τα αρνητικά της παραγωγής τροφίμων χωρίς κανένα από τα οφέλη της για τον άνθρωπο.

Τα τρόφιμα που απορρίπτονται οξύνουν το επισιτιστικό πρόβλημα, επιβαρύνουν τα συστήματα διαχείρισης απορριμμάτων, ενώ η παραγωγή τους ασκεί πιέσεις στη βιοποικιλότητα και στα οικοσυστήματα, συμβάλλει στην κλιματική αλλαγή. Υπολογίζεται ότι το 8%-10% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αφορά τρόφιμα που δεν καταναλώνονται. Επίσης, ενώ περίπου ένα δισ. τόνοι τροφίμων καταλήγουν στα σκουπίδια, 690 εκατ. άνθρωποι λιμοκτονούσαν το 2019 στον πλανήτη, αριθμός που αυξήθηκε κατά την πανδημία και αναμένεται να εκτιναχθεί στη μετά COVID εποχή. Ακόμη, τρία δισεκατομμύρια άνθρωποι στον πλανήτη δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά μια υγιεινή διατροφή. Για όλους τους παραπάνω λόγους ο ΟΗΕ έθεσε ως στόχο τη μείωση της σπατάλης τροφίμων στο μισό έως το 2030, όχι μόνο στα νοικοκυριά, αλλά σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού. Μετά την πέμπτη Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον, ο Οργανισμός Περιβάλλοντος κάλεσε τα κράτη-μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς για τη μέτρηση της σπατάλης τροφίμων και να λάβουν μέτρα. Παράλληλα, συγκρότησε περιφερειακές ομάδες εργασίας για την απόρριψη τροφίμων στην Αφρική, στην Ασία, στη Λατινική Αμερική, στην Καραϊβική και στη Δυτική Ασία, οι οποίες θα αρχίσουν να λειτουργούν από τον Απρίλιο, υποστηρίζοντας τα κράτη-μέλη στη λεπτομερειακή καταγραφή της σπατάλης (σε ποια τμήματα της αλυσίδας εφοδιασμού υπάρχουν οι μεγαλύτερες απώλειες, ποια είδη τροφίμων καταλήγουν περισσότερο στα σκουπίδια κ.ά.), καθώς και στην ανάπτυξη στρατηγικών για τα τρόφιμα.

Μέχρι στιγμής, μόνο 17 χώρες διαθέτουν συστήματα παρακολούθησης και καταγραφής της σπατάλης, άρα και ακριβή δεδομένα, ενώ μόνο 42 χώρες είναι σε θέση να κάνουν σχετικά αξιόπιστες εκτιμήσεις. Ενα από τα μεγαλύτερα κενά αφορά τον ακριβή υπολογισμό, μεταξύ των τροφίμων που απορρίπτονται, εκείνων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, των σχετικά βρώσιμων, αλλά και των μη βρώσιμων μερών τους, που θα βοηθήσει τους ενδιαφερόμενους τόσο στην κατανόηση του προβλήματος όσο και στον σχεδιασμό λύσεων.

Τρόφιμα που απορρίπτονται από τα νοικοκυριά
στην Ευρώπη και τον κόσμο

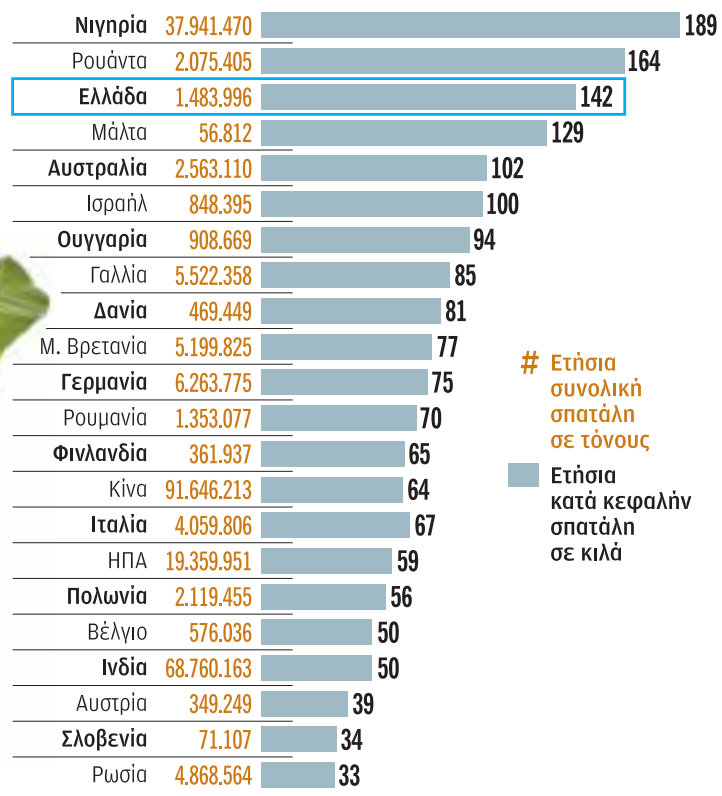

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δεν θα καλυφθεί με άσφαλτο κανένα σημείο του πάρκου, υπογραμμίζει ο υπουργός Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος Κώστας Καδής. Εντός Μαρτίου αναμένεται η ολοκλήρωση της μελέτης οδοποιίας.

Με τέλος θα μπαίνουμε στον Ακάμα

Από 2 μέχρι 20 ευρώ θα ανέρχονται τα τέλη εισόδου για το Εθνικό Δασικό Πάρκο από τα τέλη του 2022

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τέλος στην άναρχη είσοδο και διακίνηση εντός του Εθνικού Δασικού Πάρκου επιχειρεί να βάλει το σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης του Ακάμα, εισάγοντας τέλη για τους επισκέπτες και ποινές για υπέρβαση ταχύτητας. Σύμφωνα με το προκαταρκτικό πλάνο για τη χερσαία είσοδο, τα τέλη που μελετώνται αφορούν όλους τους επισκέπτες, πεζούς, ποδηλάτες, οδηγούς ΙΧ, τετράτροχες και λεωφορεία. Από την ενημέρωση από τον συνεργάτη του υπουργού για τα θέματα του Ακάμα και πρώην διευθυντή του Τμήματος Δασών, Τάκη Τσιντίδη, προκύπτει ότι τα ετήσια έσοδα λειτουργίας του πάρκου, θα ανέρχονται γύρω στο 1 εκατ. ευρώ. Πώς προκύπτει αυτό το ποσό; Συνυπολογίζοντας τα τέλη χρέωσης, τα οποία ξεκινούν από 2 ευρώ και αφορούν όλους τους επισκέπτες, είτε είναι πεζοί, είτε επιβαίνουν σε ποδήλατο, μοτοσικλέτα, αυτοκίνητο, τετράτροχη και λεωφορείο. Αυτοί, σύμφωνα με τη μελέτη ειδικής οικολογικής αξιολόγησης, υπολογίζονται σε πέραν των 400 χιλιάδων ετησίως.

Τέλη από 2- 20 ευρώ

ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΤΕΛΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΤΕΛΟΣ
Πεζός	2 ευρώ	5 ευρώ
Ποδηλάτης	2 ευρώ	5 ευρώ
Ι.Χ	5 ευρώ	10 ευρώ
Μοτοσυκλέτα	5 ευρώ	10 ευρώ
Γουρούνα	10 ευρώ	-
Αυτοκίνητα σαφάρι	15 ευρώ	-
Μικρά λεωφορεία	20 ευρώ	-

Γύρω στο **1 εκατ. ευρώ** υπολογίζονται οι ετήσιες εισπράξεις που θα προκύψουν από τα τέλη των επισκεπτών διά της χερσαίας οδού.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Χρονοδιαγράμματα

Στόχος είναι η λειτουργία του πάρκου μέχρι τέλος του 2022. Βάσει του προγραμματισμού, η αξιολόγηση μελετών επιπτώσεων στο περιβάλλον θα πρέπει να γίνει εντός του α΄ εξαμήνου 2021. Το β΄ εξάμηνο του έτους αναμένεται η τελική έγκριση του Σχεδίου από το Υπουργικό Συμβούλιο και η γνωστοποίηση του Σχεδίου από το Υπουργείο Γεωργίας, αγροτικής ανάπτυξης και περιβάλλοντος. Στο ίδιο διάστημα θα ολοκληρωθεί η τελική αρχιτεκτονική μελέτη, η τελική μελέτη οδοποιίας, ενώ προς το τέλος του έτους θα αρχίσουν οι εργασίες βελτίωσης δρόμων και η δημιουργία κόμβων, με ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το τέλος του 2022. Το β΄ τρίμηνο του 2022 θα αρχίσουν οι διαδικασίες στελέχωσης του πάρκου, ενώ το β΄ εξάμηνο η εκπαίδευση προσωπικού. Η πλήρης λειτουργία του πάρκου έχει οριστεί στα τέλη του β΄ εξαμήνου του 2022.

Αναλόγως επιβάρυνσης

Με την επιβολή εισόδου εκτιμάται ότι θα μπει ένα φρένο στην άναρχη πρόσβαση επισκεπτών, κυρίως δε με γουρούνες. Αυτός ήταν και ο στόχος, αφού η επιβάρυνση που προκαλούσαν στον οικότοπο του Ακάμα ήταν ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα για το πάρκο. «Το τέλος εισόδου θα είναι ανάλογο με την επιβάρυνση που προκαλείται στο περιβάλλον άρα θα έχουν μεγαλύτερο τέλος εισόδου» επισημαίνει ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής. Με αυτή τη λογική, προτείνεται το ημερήσιο τέλος για τους πεζούς και τους ποδηλάτες στα 2 ευρώ, για την είσοδο ιδιωτικών οχημάτων 5 ευρώ και για τις μοτοσυκλέτες επίσης 5 ευρώ. Το ποσό ανεβαίνει στα 10 ευρώ για τις γουρούνες, στα 15 ευρώ για τα αυτοκίνητα σαφάρι και στα 20 ευρώ για τα λεωφορεία. Σημειώνεται ότι η αρχική εισήγηση ήταν υψηλότερη για τις μοτοσυκλέτες και τις γουρούνες, ωστόσο, μειώθηκαν στην τελική πρόταση. Αν υιοθετηθούν τελικά αυτά τα τέλη, μια τετραμελής οικογένεια, η οποία θα επισκεφθεί το πάρκο, θα πρέπει να πληρώσει συνολικά 13 ευρώ. Για τους συχνούς επισκέπτες έχει οριστεί ετήσιο τέλος, το οποίο ανέρχεται στα 5 ευρώ για τον πεζό και 15 ευρώ για το αυτοκίνητο, σύνολο δηλαδή 20 ευρώ ετησίως. Διευκρινίζεται ότι πρόκειται για τα προκαταρκτικά ποσά. Προκειμένου αυτά να εγκριθούν θα πρέπει να περάσουν από το Υπουργείο Οικονομικών και το Υπουργικό Συμβούλιο.

Οι εργασίες για το οδικό δίκτυο και τη δημιουργία κόμβων υποδομών θα ξεκινήσουν το τέλος του 202.

Οι εξαιρέσεις

Από τα τέλη εξαιρούνται οι κάτοικοι των κοινοτήτων του Ακάμα (μένει να διευκρινιστεί πώς θα καθορίζεται ότι κάποιος είναι κάτοικος των κοινοτήτων), τα παιδιά κάτω των 15 χρόνων, οι οργανωμένες εκδρομές μαθητών, τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και οι επαγγελματίες οι οποίες εισέρχονται στο πάρκο για σκοπούς εργασίας. Έκπτωση 50% θα έχουν οι πολύτεκνες οικογένειες. Επίσης την περίοδο από 1η Νοεμβρίου μέχρι τέλος Φεβρουαρίου δεν θα απαιτείται τέλος εισόδου. Σύμφωνα με τον κ.Τσιντίδη, από τη στιγμή που οι επισκέπτες είναι λίγοι, δεν θα υπάρχει ανάγκη για επιπλέον επιτήρηση. Τα οχήματα τύπου σαφάρι θα καταβάλλουν τέλος 15 ευρώ και 2 ευρώ ο κάθε επιβαίνοντας. Το μέγιστο τέλος εισόδου, ανέρχεται στα 20 ευρώ και αφορά μικρά λεωφορεία, χωρητικότητας 25 επιβατών. Για το ποδήλατο δεν θα καταβάλλεται τέλος εισόδου, ώστε να ενθαρρύνεται η χρήση του από τους επισκέπτες. Σημειώνεται, επίσης, ότι η έκδοση εισιτηρίων θα γίνεται πιθανότατα διαδικτυακά και το εισιτήριο θα επιδεικνύεται σε ειδικά μηχανήματα στις εισόδους του πάρκου.

Ορίο 30 χλμ./ώρα

Το οδικό δίκτυο θα αποτελείται από δρόμους δύο και μιας λωρίδας, που θα έχουν πλάτος 4,8 μ. και 3,5 μ. αντίστοιχα. Μέγιστο όριο ταχύτητας σε όλο το οδικό δίκτυο ορίζονται τα 30 χλμ./ώρα, ενώ σε ορισμένες στροφές μελετάται περαιτέρω μείωσή του. Οι οδηγοί θα ελέγχονται από 17 (προκαταρκτικός αριθμός) παρκοφύλακες, οι οποίοι θα είναι εκπαιδευμένοι και εξοπλισμένοι με ταχύμετρα. Το ύψος του προστίμου για τους παραβάτες θα οριστεί από τον διευθυντή του Τμήματος Δασών, ο οποίος στη βάση του περί Δασών νόμου έχει τη δικαιοδοσία με έγκριση του Υπουργού να ρυθμίζει με κανόνες τη λειτουργία του πάρκου. Το επόμενο διάστημα το θέμα των ποινών για τους παραβάτες εντός του πάρκου θα οριστικοποιηθεί στη Νομική Υπηρεσία. Το καθεστώς για τις περιπτώσεις δρόμων εντός του πάρκου που θεωρούνται δημόσιοι, θα γίνει διαβούλευση με το Τμήμα Οδικών Μεταφορών και την Αστυνομία.

Πουθενά η άσφαλτος

Το νέο σχέδιο προνοεί εργασίες για νέο οδικό δίκτυο, χωρίς τη χρήση ασφάλτου. Μάλιστα, αυτό που ξεκαθαρίζεται από τον αρμόδιο υπουργό Κώστα Καδή είναι ότι δεν θα χρησιμοποιηθεί άσφαλτος σε κανένα σημείο του οδικού δικτύου. Ανέφερε ότι αυτή την περίοδο οι μελετητές του έργου εργάζονται στις λεπτομέρειες της οδοποιίας με τις οδηγίες που έχουν δοθεί να είναι ξεκάθαρες για τη χρήση εναλλακτικών επιλογών αντί ασφάλτου, στα σημεία που πρέπει να γίνει σκληρό το υπόστρωμα, αλλά να βρεθούν εναλλακτικοί τρόποι επίστρωσης. Έχει, επίσης, διαφοροποιηθεί το σημείο στο προκαταρκτικό σχέδιο όπου αναφέρεται η χρήση χρωματισμένης ασφάλτου. «Ο στόχος είναι να πετύχουμε τη μείωση της σκόνης και τη βελτίωση του δικτύου με άλλο εναλλακτικό τρόπο» επισημαίνει ο κ. Καδής. Η μελέτη οδοποιίας ολοκληρώνεται εντός Μαρτίου.

Υποδομές σε 14 σημεία

Στο πλαίσιο του Εθνικού Δασικού Πάρκου, θα ετοιμαστούν επίσης 14 κόμβοι υποδομών, οι οποίοι θα λειτουργούν μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας, ώστε να μη χρειάζονται φωτισμό και να επιβαρύνουν την πανίδα της περιοχής. Οι υποδομές αφορούν σημεία στις Σμίγιες, τον Άσπρο Ποταμό, τον Κάθηκα, τις Πάνω Αρόδες, τον Άβακα, το Σκαλί της Τοξεύτρας, στη Λάρα, Νότιο και Βόρειο Κόλπο, τον Γερόνησο, το Τζιόνι, το Τζίφι, τα Λουτρά της Αφροδίτης και τη Φοντάνα Αμορόζα. Το τελικό προσχέδιο για τους κόμβους υποδομών παρουσιάστηκε προ τριών εβδομάδων στο Τμήμα Δασών, ενώ έχει προκαλέσει ανησυχίες κομμάτων και περιβαλλοντιστών. Απαντώντας στις αντιδράσεις ο κ. Καδής ανέφερε ότι πρόκειται για ήπιες και ελαφριές ξύλινες κατασκευές, οι οποίες θα εξυπηρετούν τον επισκέπτη για τις βασικές του ανάγκες. Αυτές οι υποδομές εξήγησε, θα περιλαμβάνουν χώρους υγιεινής, σημεία ενημέρωσης και σημεία θέας, χώρους στάθμευσης για τα ποδήλατα και αναψυκτήρια, τα οποία θα πωλούν μόνο κρύα σνακ και ροφήματα. Τόνισε ότι όλοι οι κόμβοι είναι μακριά από την παραλία, προσθέτοντας ότι ο σχεδιασμός γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε ο κόσμος να διοχετεύεται σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις και υποδομές ώστε να αποφεύγεται η σημερινή άναρχη διακίνησή του. Εκτιμάται δε ότι με την αποκοπή των αυθαίρετων δρόμων που υπάρχουν σήμερα, το οδικό δίκτυο θα περιοριστεί κατά 40 χλμ. μέσα στον Ακάμα, ενώ θα κερδηθούν 350 δεκάρια μόνο στο δυτικό μέρος του Ακάμα δασικής γης που καταστρέφονται από τετράτροχες και σαφάρι.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΕΡΙΚΛΗ Γ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Οι νέες ευκαιρίες στο επιχειρείν

Ένας τομέας που έχει «νικήσει» κατά κάποιο τρόπο την πανδημία είναι σίγουρα η τεχνολογία, προσφέροντας σε όλους εμάς την απομακρυσμένη, ασφαλή εργασία. Είναι αλήθεια ότι η πανδημία ώθησε πολλές επιχειρήσεις να επενδύσουν σε νέα έργα πληροφορικής, ψηφιακού μετασχηματισμού και ψηφιακού μάρκετινγκ για την περαιτέρω ανάπτυξή τους το 2021. Άρα το 2021 αναμένεται να είναι μια τεράστια χρονιά για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και είναι ενθαρρυντικό να βλέπουμε τις επιχειρήσεις να ανταποκρίνονται θετικά στις προκλήσεις των τελευταίων 12 μηνών, με τολμηρές δεσμεύσεις στο να επενδύσουν και να αγκαλιάσουν νέες τεχνολογίες και στρατηγικές ως μέρος του μακροπρόθεσμου οράματός τους για επιβίωση και ανάπτυξη. Αν και η πανδημία έπληξε τα έσοδα των επιχειρήσεων και επηρέασε ορισμένες, αν όχι όλες τις πτυχές των επιχειρηματικών τους σχεδίων, εντούτοις τις ανάγκασε να προσαρμοστούν γρήγορα, αφού η μείωση εργασίας έδωσε την ευκαιρία, σε πολλές επιχειρήσεις (όσες τουλάχιστον καταφέρανε να επιβιώσουν), ανασυγκρότησης και ανασχεδιασμού για τη βελτίωσή τους και τον επαναπροσδιορισμό της εταιρικής τους ταυτότητας (rebranding).

Ήδη πολλές εταιρείες αναμένουν αύξηση στις κεφαλαιουχικές και λειτουργικές τους δαπάνες φέτος που αφορούν τον κλάδο της πληροφορικής και μάρκετινγκ, με αρκετές να σχεδιάζουν να ξεκινήσουν νέα ψηφιακά έργα, εργαλεία ή πρωτοβουλίες, και να προτίθενται να επενδύσουν σε έναν ή περισσότερους νέους τομείς τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων του ψηφιακού μάρκετινγκ (digital marketing), της τεχνητής νοημοσύνης (AI), του Διαδικτύου των πραγμάτων (IoT), των big data & analytics, και της κυβερνοασφάλειας (cybersecurity). Οι τεχνολογίες cloud βρίσκονται επίσης στο ραντάρ, αφού μεγάλο ποσοστό σχεδιάζουν να επενδύσουν σε αυτές φέτος. Σε διεθνές επίπεδο, το 90% των επιχειρήσεων θα χρησιμοποιούν cloud υπηρεσίες μέχρι και το 2022. Η βελτίωση στην ψηφιακή εμπειρία των χρηστών (τόσο πελατών όσο και υπάλληλων) των επιχειρήσεων είναι επίσης σημαντική. Η πανδημία σίγουρα έφερε στην επιφάνεια πολλές αδυναμίες στις τεχνολογικές υποδομές των επιχειρήσεων, ωστόσο, έχει εμπνεύσει, και σε πολλές περιπτώσεις αναγκάσει, τις επιχειρήσεις να αναπροσαρμοστούν και να δώσουν προτεραιότητα στον ψηφιακό τους ανασχηματισμό και τον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητάς τους στις αγορές. Το κλειδί για τη μετέπειτα επιτυχία έγκειται στην επένδυση σε σωστές τεχνολογίες και σε σωστούς συνεργάτες. Τα τολμηρά βήματα καθορίζουν το μέλλον και ότι η φιλοδοξία στο να ηγηθεί μια εταιρεία απαιτεί θάρρος στο να προσαρμοστεί.

Ο κ. Περικλής Γ. Θεοδωρίδης είναι Founder&CEO της TheMagnet®
www.themagnet.com.cy

Σπρώχνουν τις εξαγωγές χαλλουμιού

Μαζί με φαρμακευτικά προϊόντα, πατάτες και χυμούς, ενισχύεται η προώθησή του στο εξωτερικό

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Την ώρα που στον φάκελο κατοχύρωσης του χαλουμιού, φαίνεται να καταγράφεται, μετά από πολυετή στασιμότητα, σημαντική κινητικότητα, με αποφάσεις να αναμένονται στις 26 Μαρτίου, το χαλλούμι βρίσκεται στο επίκεντρο άλλων συζητήσεων στο Υπουργείο Εμπορίου, που γίνονται ανεξάρτητα από την πορεία κατοχύρωσης. Στόχος, η προώθηση του προϊόντος στο εξωτερικό ως ένα από τα τέσσερα βασικότερα εξαγωγικά προϊόντα της Κύπρου. Μάλιστα, εν έτει 2020 και εν μέσω πανδημίας, οι εξαγωγές του προϊόντος παρά τη μικρή κάμψη, συνέχισαν να καταγράφουν αύξηση, που έφτασε στο 19% σε σχέση με το 2019 και σε αξία τα 266 εκατ. ευρώ. Το μομέντουμ είναι ιδανικό σημειώνει η επικεφαλής της Υπηρεσίας Εμπορίου Παναγιώτα Πατσαλή, αφού ενδεχόμενη κατοχύρωση θα επηρεάσει τις δράσεις και το πλαίσιο προώθησης και προβολής του προϊόντος. Θα υπάρξουν δηλαδή εισηγήσεις, κατεύθυνση προώθησης και χαρτογράφηση ευκαιριών και δυσκολιών, με βάση τα νέα δεδομένα που θα προκύψουν. Το δεδομένο είναι πάντως ότι η κατοχύρωση του χαλλουμιού θα είναι μια πιο ισχυρή ασπίδα προστασίας για το προϊόν, στο εξωτερικό, σε σχέση με το πιο εύθραυστο εμπορικό σήμα. Άρα θα προκύψουν νέες ευκαιρίες προώθησης. Προωθείται παράλληλα η εκπόνηση μελέτης και ο σχεδιασμός στρατηγικής για το χαλλούμι, ώστε να ενισχυθεί η διακριτικότητά του ως αυθεντικού κυπριακού προϊόντος, στο πλαίσιο του προγράμματος για χρηματοδότηση συνολικού ύψους 10 εκατ. από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Αύξηση 19% κατέγραψαν οι εξαγωγές το 2020 και ανήλθαν στα 269 εκατ. ευρώ, συνεχίζοντας την ανοδική πορεία των τελευταίων ετών.

Η προσπάθεια του Υπουργείου Εμπορίου συμπίπτει χρονικά με τις εξελίξεις στο κεφάλαιο κατοχύρωσης του χαλλουμιού. Ενδεχόμενο κατοχύρωσης θα αξιοποιηθεί κατάλληλα για τις δράσεις που θα αποφασιστούν.

Πατάτες, χυμοί και φάρμακα

Η στρατηγική προώθησης δεν αφορά μόνο το χαλλούμι και τα τυροκομικά προϊόντα, αλλά συνολικά τέσσερα εξαγωγικά προϊόντα, την πατάτα, τους φρέσκους χυμούς και τα φάρμακα. Πρόκειται για τα πιο δυνατά χαρτιά της Κύπρου στον τομέα των εξαγωγών και ο στόχος είναι η διαμόρφωση μιας πιο σωστής πολιτικής προώθησης.

Οι εξαγωγές το 2020

Τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι η πορεία των κυπριακών εξαγωγών είναι ανοδική τα τελευταία χρόνια, ενώ μικρή μείωση καταγράφηκε το 2020 της τάξης του 3%. Σύμφωνα με την Υπηρεσία Εμπορίου ακόμα και την περίοδο της πανδημίας τα βασικά εξαγωγικά μας προϊόντα, χαλλούμι και φάρμακα, σημείωσαν αύξηση 20% την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2020. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία από το 2015 μέχρι το 2019 τα φαρμακευτικά προϊόντα και το χαλλούμι, κατέγραψαν αύξηση εξαγωγών 36% και 117% αντίστοιχα.

Το 2020, οι εξαγωγές από τα φαρμακευτικά προϊόντα ανήλθαν στα 350,7 εκατ. ευρώ και αποτελούσαν το 28% του συνόλου της αξίας των εξαγωγών. Ακολουθούν τα τυροκομικά με 269 εκατ και μερίδιο 21% επί της αξίας των εξαγωγών. Οι πατάτες αποτελούν το 3% της αξίας των εξαγωγών με 36,6 εκατ. ευρώ και οι φρέσκοι χυμοί το 2% με 25λ7 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι οι πατάτες κατέγραψαν μείωση της τάξης του 23% σε σχέση με το 2019 και μείωση 29% οι φρέσκοι χυμοί. Τα πετρελαιοειδή συγκεντρώνουν το 20% της αξίας των εξαγωγών με 253.3 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 26% σε σχέση με το 2019. Η πλειοψηφία των κυπριακών εξαγωγών καταλήγει στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Λιβύη, την Ελλάδα, τον Λίβανο, τη Γερμανία και το Ισραήλ.

Πρώτο σε αξία, εξαγωγικό προϊόν της Κύπρου για το 2019 ήταν τα φάρμακα και ακολουθούν τα τυροκομικά προϊόντα. Ψηλά οι πατάτες και οι φρέσκοι χυμοί.

Μελέτη της PWC

Η εκπόνηση της μελέτης, με εκτιμώμενη αξία τις 80 χιλιάδες ευρώ, έχει ανατεθεί από την Υπηρεσία Εμπορίου του Υπ. Εμπορίου, στην PWC και αναμένεται να παραδοθεί εντός του β΄ εξαμήνου του 2021. Όπως αναφέρεται από την Υπηρεσία, στόχος είναι η ενίσχυση της εξαγωγικής δραστηριότητας των κυπριακών επιχειρήσεων και αύξηση των εξαγωγών, στο πλαίσιο στρατηγικής και δράσεων για το 2022. Η στρατηγική θα στοχεύει στη χαρτογράφηση των κυριότερων δυσκολιών, τυχόν εμποδίων στο μέλλον, ευκαιριών και προοπτικών που αντιμετωπίζουν κατά την εμπορία τους τα βασικότερα εξαγωγικά προϊόντα της Κύπρου. Όπως αναφέρεται από την Υπηρεσία Εμπορίου, μέσα από το έργο, θα παρέχονται οι στρατηγικές κατευθύνσεις για στοχευμένη και αποτελεσματική ευθυγράμμιση των πολιτικών που εφαρμόζει το κράτος στον τομέα του αντικειμένου της σύμβασης με το επιχειρηματικό περιβάλλον. Στόχος είναι να καταγραφεί η προοπτική για τη συνέχιση της εξαγωγικής επιτυχίας των προϊόντων, ή να καταγραφούν τυχόν προβλήματα που προκύπτουν.

Σε τέτοια περίπτωση θα σχεδιαστεί ο τρόπος αντιμετώπισής τους. Θα αποφασιστεί επίσης το σενάριο προοπτικών και άνοιγμα εξαγωγών και σε άλλες αγορές στόχευσης, πέραν των υφιστάμενων. Ιδιαίτερη λεπτομέρεια θα δοθεί στην περίπτωση της βρετανικής αγοράς λόγω Brexit, καθώς πρόκειται για το νούμερο ένα εισαγωγέα κυπριακών προϊόντων. Παράλληλα με τη μελέτη της PWC, σε εξέλιξη βρίσκεται και η προσπάθεια εντατικοποίησης των προωθητικών ενεργειών για το κυπριακό κρασί και την κουμανδαρία σε συνεργασία με τους Κύπριους οινοποιούς, ώστε να αυξηθούν και οι εξαγωγές κυπριακού κρασιού, ενώ προωθείται μελέτη δημιουργίας Εθνικής Εμπορικής Ταυτότητας «Made in Cyprus» (branding) για τα κυπριακά προϊόντα και τις υπηρεσίες.

Στο 65% η υλοποίηση του αναπτυξιακών δαπανών του Προϋπολογισμού του 2020

Στο 65% έφτασε το ποσοστό υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών του προϋπολογισμού του 2020, ενώ όσον αφορά στο ποσοστό υλοποίησης του συνόλου των δαπανών του Προϋπολογισμού του 2020, τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου δείχνουν πως ανήλθε στο 88%. Σύμφωνα με τα στοιχεία αναφορικά με τα ποσοστά υλοποίησης του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος που ολοκληρώθηκε, τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας δείχνουν πως το σύνολο των γενικών εσόδων υλοποιήθηκαν στο 87%. Το ποσοστό υλοποίησης του συνόλου των αναπτυξιακών δαπανών το 2019 κατά το ίδιο διάστημα, είχε φτάσει στο 62%. Την ίδια ώρα, στο αντίστοιχο διάστημα του 2019, δηλαδή από Ιανουάριο έως και Δεκέμβριο, το ποσοστό υλοποίησης του ολικού κεφαλαιουχικών δαπανών είχε φτάσει στο 54%.

Αναλυτικότερα για τα των κεφαλαιουχικών δαπανών, τα στοιχεία δείχνουν πως τα έργα και τα σχέδια που είναι συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους, υλοποιήθηκαν το 2020 στο 63%. Για τα προγράμματα χρηματοδότησης ξένων οργανισμών και άλλων πηγών ανήλθε το ποσοστό υλοποίησης έφτασε στο 12%, για αγορά γη και κτηρίων στο 83%, για αγορά σταθερών και κινητών μηχανημάτων στο 53%, για αγορά εξοπλισμού στο 67%, για αγορά άλλων στοιχείων ενεργητικού στο 70%, για ανέγερση επεκτάσεων και βελτίωσης στοιχείων στο 61%, για δρόμους στο 71%, για έργα υποδομής στο 82% , για κατασκευαστικά έργα στο 85% και για «άλλα έργα» το ποσοστό υλοποίησής τους ανήλθε στο 97%.

Ταυτόχρονα, όσον αφορά στο ολικό των άλλων αναπτυξιακών δαπανών, το ποσοστό υλοποίησης των λειτουργικών δαπανών για το 2020 ανήλθε στο 64%, οι συντηρήσεις και επιδιορθώσεις έφτασαν στο 59%, για εκπαίδευση προσωπικού και συνέδρια στο 58%, για συμβουλευτικές υπηρεσίες και έρευνες στο 49%, για εκδόσεις και δημοσιότητα στο 69%, για μεταβιβάσεις εσωτερικού στο 89%, οι μεταβιβάσεις εξωτερικού υλοποιήθηκαν στο 94%, οι επιχορηγήσεις στο 17%, οι κοινωνικές παροχές στο 92% και οι αποζημιώσεις και έξοδα αγωγών στο 99%.

Όσον αφορά στις άλλες αναπτυξιακές δαπάνες, το ποσοστό υλοποίησης των «άλλων» αναπτυξιακών δαπανών ανήλθε στο 57%.

Ανά υπουργείο

Όπως παρουσιάζεται στον πίνακα των δαπανών ανά υπουργείο και υπηρεσία, το ποσοστό υλοποίησης είναι το κάτωθι: Συνταγματικές εξουσίες 66%, συνταγματικές υπηρεσίες 89%, ανεξάρτητες υπηρεσίες 86%, υπουργείο άμυνας 95%, υπουργείο γεωργίας 85%, υπουργείο δικαιοσύνης 92%, υπουργείο ενέργειας 84%, υπουργείο εργασίας 94%, υπουργείο εσωτερικών 87%, υπουργείο εξωτερικών 83%, υπουργείο οικονομικών 58%, διαχείριση δημοσίου χρέους 94%, συντάξεις 100%, γενική διεύθυνση Ε.Π.Σ.Α 56%, γενικό λογιστήριο της δημοκρατίας 91%, υπουργείο παιδείας 94%, υπουργείο μεταφορών 86%, υπουργείο υγείας 91%, υφυπουργείο έρευνας και καινοτομίας 99%, υφυπουργείο τουρισμού 68% και υφυπουργείο ναυτιλίας 75%.

Το ποσοστό υλοποίησης των γενικών δαπανών για τον Ιανουάριο του 2021 ανέρχονται στο 5% και το ποσοστό υλοποίησης των γενικών εσόδων στο ίδιο διάστημα στο 8%.

Τον Ιανουάριο του 2021

Το σύνολο των αναπτυξιακών δαπανών για τον Ιανουάριο του 2021 έχει υλοποιηθεί στο 0%, με το ολικό των άλλων αναπτυξιακών δαπανών και το ολικό των κεφαλαιουχικών δαπανών να παραμένουν επίσης στο 0%. Το ποσοστό υλοποίησης των γενικών δαπανών ανέρχονται στο 5% και το ποσοστό υλοποίησης των γενικών εσόδων στο 8%.

Τα χαμηλά αυτά ποσοστά είθισται κατά τον Ιανουάριο κάθε έτους και δεν προκύπτει οτιδήποτε αξιοπερίεργο λόγω της πανδημικής περιόδου που διανύουμε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Υποχώρησε ο δείκτης απασχόλησης στο λιανικό της Ελλάδας

Δραστική μείωση κατέγραψε το τέταρτο τρίμηνο του 2020 ο δείκτης απασχολουμένων στο λιανικό εμπόριο, πλην του κλάδου των τροφίμων, τρίμηνο κατά το οποίο επιβλήθηκε το δεύτερο lockdown. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο δείκτης απασχολουμένων στο λιανικό εμπόριο, εξαιρουμένων των κλάδων τροφίμων και καυσίμων, υποχώρησε κατά 7,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019. Ο μέσος ετήσιος δείκτης μειώθηκε κατά 2,9%. Η εξέλιξη αυτή είναι αν μη τι άλλο κακός οιωνός, δεδομένου ότι η σημαντική μείωση των απασχολουμένων έγινε παρά το γεγονός ότι ισχύουν τα μέτρα στήριξης, όπως για παράδειγμα το μέτρο της αναστολής σύμβασης εργασίας. Από την άλλη, στον κλάδο τροφίμων αυξήθηκε σημαντικά η απασχόληση, με τον σχετικό δείκτη απασχολουμένων να ενισχύεται το τέταρτο τρίμηνο του 2020 κατά 5,2% και τον μέσο ετήσιο κατά 3%. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Ερευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ), μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2020 είχαν γίνει περί τις 6.600 προσλήψεις από τα σούπερ μάρκετ και η εκτίμηση ήταν ότι στο σύνολο του έτους αυτές θα ανέρχονταν σε 7.300. Ο γενικός δείκτης απασχολουμένων στο λιανικό εμπόριο υποχώρησε κατά 0,9% το τέταρτο τρίμηνο του 2020, ενώ ο μέσος ετήσιος ενισχύθηκε κατά 0,5%.

Χρηματοδότηση 375 εκατ. ευρώ για «πράσινα» κτίρια

Συμφωνία χρηματοδότησης ύψους 375 εκατ. ευρώ για την επιτάχυνση της υλοποίησης έργων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων σε όλη την Ελλάδα, μέσω του προγράμματος «Ηλέκτρα», υπέγραψαν χθες ο πρόεδρος του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων Δημήτρης Σταμάτης και ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), αρμόδιος για την Ελλάδα, Christian Kettel Thomsen, παρουσία του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και του προέδρου της ΕΤΕπ Werner Hoyer. Η νέα δανειακή σύμβαση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για τη στήριξη του προγράμματος «Ηλέκτρα» θα συμβάλει στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια, όπως σχολεία, νοσοκομεία και κτίρια γραφείων φορέων της γενικής κυβέρνησης. Βασικός στόχος της χρηματοδότησης είναι η μείωση του ενεργειακού κόστους και του ανθρακικού αποτυπώματος των κτιρίων της χώρας. Σε αυτό το πλαίσιο, σκοπός του προγράμματος «Ηλέκτρα», συνολικού προϋπολογισμού 500 εκατ. ευρώ, είναι η εξοικονόμηση 230.000 MWh έως το τέλος του 2025, προκειμένου να επιτευχθεί η σταδιακή μετατροπή των κτιρίων σε υψηλής ενεργειακής απόδοσης.

Καλοβλέπουν τους συνεπείς δανειολήπτες οι τράπεζες

Η αναστολή των δόσεων ξεχώρισε τους «καλούς» από τους «κακούς» πελάτες

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Φλερτάρουν με το 50% των δανειοληπτών οι τράπεζες, σε μία προσπάθεια διοχέτευσης της ρευστότητάς τους σε αυτούς που δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα αναστολής δόσεων. Πέρα από τον κίνδυνο που δημιουργήθηκε στο να μην επιστρέψουν στην καταβολή των δόσεών τους η μερίδα των δανειοληπτών που αιτήθηκε αναστολής, άρα και στην αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, έγινε ένα «δώρο» για τις τράπεζες. Άσκηση εργασίας που δεν θα μπορούσαν σε καμία περίπτωση να πετύχουν, αν δεν είχε γίνει αυτός ο διαχωρισμός, δηλαδή αυτών που αιτήθηκαν συμμετοχής και αυτών που δεν αιτήθηκαν. Το βλέμμα των τραπεζών είναι πάνω στους δανειολήπτες που δεν αιτήθηκαν να συμμετάσχουν στο σχέδιο, δείχνοντας αντοχές έναντι των άλλων. Οι τράπεζες αντιλήφθηκαν την ευκαιρία που διανοίγεται μπροστά τους και έτσι έχουν αρχίσει, όπως πληροφορείται η «Κ», να επικοινωνούν με μερίδα εξ αυτών που δεν αιτήθηκαν αναστολής ώστε να τους προσφέρουν και άλλα τραπεζικά προϊόντα. Υπήρχε τεράστια συζήτηση τα τελευταία χρόνια στον τραπεζικό κλάδο αναφορικά με το αν μπορούν να βρουν βιώσιμους και ικανούς δανειολήπτες για να διοχετεύσουν την πλεονάζουσα ρευστότητά τους οι τράπεζες. Οι κυπριακές τράπεζες έφτασαν να πληρώνουν αρκετά χρήματα επί πολλά χρόνια στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αφού τους «αποθήκευε» την πλεονάζουσα ρευστότητά τους. Οι τράπεζες έψαχναν διακαώς να τη διοχετεύσουν στους βιώσιμους, ενώ η μετακύληση του κόστους αυτού στους μεγαλοκαταθέτες ήταν μία από τις λύσεις που προχώρησαν από τα τέλη του 2019. Την ίδια ώρα, έχει εμφανιστεί και μια εξαίρετη ευκαιρία για να «κλέψουν» καλούς πελάτες από ανταγωνιστικές τράπεζες σε κατοπινό στάδιο. Σε πρώτο στάδιο, οι τράπεζες έχουν επικεντρωθεί στους καλούς δικούς τους πελάτες, καθώς «η βολιδοσκόπηση από άλλες τράπεζες είναι δυσκολότερο εγχείρημα», όπως μας μεταφέρεται.

Η αξία των δανείων για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων ανήλθε στο τέλος Ιουνίου 2020 σε 11,74 δισ., από τα συνολικά 23,4 δισ. που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά υψηλό νούμερο.

Το «pool» των καλών

Παρόλο που το σχέδιο αναστολής δόσεων για μια πολύ μικρή μερίδα δανειοληπτών συνεχίζεται μέχρι και τον Ιούνιο του 2021, τα νούμερα τα οποία υπάρχουν από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και έχουν το τέλος Ιουνίου 2020 ως σημείο αναφοράς, παρουσιάζουν εν πολλοίς την καταληκτική εικόνα. Η συμβατική αξία των δανείων για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων ανήλθε στο τέλος Ιουνίου 2020 σε 11,74 δισεκατομμύρια από τα οποία τα 7,07 δισ. αφορούν σε επιχειρηματικά δάνεια και τα υπόλοιπα 4,67 δισ. ευρώ αφορούν δάνεια νοικοκυριών. Βάσει των επισήμων στοιχείων της ΚΤΚ, τον Ιούνιο του 2020 τα συνολικά δάνεια που είχαν δοθεί στην Κύπρο (είτε εξυπηρετούμενα, είτε μη εξυπηρετούμενα) ήταν στα 30,1 δισεκατομμύρια ευρώ. Αφαιρώντας τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που υπήρχαν τότε, δηλαδή 6,7 δισεκατομμύρια ευρώ, αφήνουν ένα σύνολο εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 23,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Από αυτά λοιπόν αφαιρούμε τα 11,7 δισ. ευρώ που μπήκαν στο Σχέδιο, άρα η μισή Κύπρος (50% των δανείων). Αναστολή δανείων αιτήθηκαν συνολικά 50.586 δανειολήπτες, εκ των οποίων οι 44.428 αφορούν νοικοκυριά και οι 6.158 επιχειρήσεις. Όπως μεταφέρουν τραπεζικοί στην «Κ», έστω και μονοψήφιο ποσοστό από τους υπόλοιπους των 50.586 δανειοληπτών να καταφέρουν οι τράπεζες να παραχωρήσουν νέα προϊόντα (δάνεια, κάρτες παρατραβήγματος κ.τ.λ.), θα είναι σαφώς κερδισμένες. Υπενθυμίζεται πως η αναστολή δόσεων που θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2020 στο πλαίσιο των μέτρων για μετριασμό του οικονομικού αντικτύπου της πανδημίας, αφορούσε μόνο δανειολήπτες που δεν είχαν καθυστερήσεις στις δόσεις τους.

Το πρόγραμμα, που αναμένεται να δώσει γερή ώθηση σε αυτό το «άτυπο» σχέδιο των τραπεζών για διοχέτευση ρευστότητας, είναι η κρατική επιδότηση του επιτοκίου νέων στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων.

Ώθηση από το κράτος

Το πρόγραμμα που αναμένεται να δώσει γερή ώθηση σε αυτό το «άτυπο» σχέδιο των τραπεζών για διοχέτευση ρευστότητας στους «καλούς», είναι η κρατική επιδότηση του επιτοκίου νέων στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων. Η εξάμηνη παράταση του σχεδίου επιδότησης επιτοκίου νέων στεγαστικών δανείων από 30/06/2021 μέχρι και τις 31/12/2021 όπου έχει ανέβει το ανώτατο ποσό δανείου στις 400 χιλιάδες ευρώ από 300 χιλιάδες ευρώ με ισχύ από τις 17/02/2021, θα λειτουργήσει άκρως θετικά. Αντίστοιχα θετικά θα λειτουργήσει και η αύξηση των ορίων δανεισμού για τα νέα επιχειρηματικά δάνεια σε αυτοτελώς εργαζομένους και επιχειρήσεις, με τα ποσά να έχουν ανέβει στο 1,8 εκατ. ευρώ ανά αυτοτελώς εργαζόμενο ή επιχείρηση, στις 270 χιλιάδες ευρώ ανά αυτοτελώς εργαζόμενο ή επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και στις 225 χιλιάδες ευρώ ανά αυτοτελώς εργαζόμενο ή επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Όπως παρουσιάζονται στα τελευταία διαθέσιμα επίσημα στοιχεία, τον Ιανουάριο του 2021 τα συνολικά νέα δάνεια παρουσίασαν μείωση και έφτασαν στα 208 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 357,4 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2020. Τα νέα καταναλωτικά δάνεια μειώθηκαν στα 11,6 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 20,3 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2020 και τα νέα δάνεια για αγορά κατοικίας παρουσίασαν πτώση στα 76,1 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 111,0 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2020. Όσον αφορά στα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι 1 εκατ. ευρώ μειώθηκαν στα 49,4 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 54,6 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβρη του 2020 και τέλος, τα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του 1 εκατ. ευρώ μειώθηκαν στα 61,7 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 158,2 εκατ. τον Δεκέμβριο του 2020.

Την Κυριακή 28 Μαρτίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η έλλειψη κοντέινερ διεθνώς εκτοξεύει το κόστος μεταφοράς

Λόγω συσσωρευμένης ζήτησης από Κίνα – Εμπόδια στις ελληνικές εξαγωγές

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η συσσωρευμένη ζήτηση για μεταφορές φορτίων από την Ασία προς την Ευρώπη που έχει προκαλέσει το «πάγωμα» του παγκόσμιου εμπορίου, κατά τα πρώτα κύματα της πανδημίας πέρυσι, εξακολουθεί να διαταράσσει την ομαλή ροή της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας. Γεγονός που μεταφράζεται σε καθυστερήσεις εισαγωγών και εξαγωγών προς και από την Ευρώπη αντίστοιχα και πολύ υψηλότερα μεταφορικά κόστη. Ακόμα και έτσι, όμως, ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς διατηρεί τη δυναμική του στη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων και τη θέση του ως βασική πύλη του εμπορίου μεταξύ των δύο ηπείρων. Αξίζει να επισημανθεί πως τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο η διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων από τους προβλήτες ΙΙ και ΙΙΙ του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς που διαχειρίζεται η θυγατρική της COSCO Shipping, Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά Α.Ε., μειώθηκε κατά 14% και 12% για κάθε μήνα αντίστοιχα. Αλλά οι μειώσεις αυτές δεν σχετίζονται με τις διεθνείς αναταράξεις της εφοδιαστικής αλυσίδας, σύμφωνα με την εισηγμένη. Ειδικότερα, η διψήφια αυτή υποχώρηση των διακινηθέντων εμπορευματοκιβωτίων δεν προέρχεται από κάμψη της κίνησης ή των δρομολογίων, αλλά από το γεγονός ότι για περισσότερες από εννέα μέρες, δηλαδή πάνω από το 10% των ημερών του διμήνου, το λιμάνι παρέμεινε κλειστό εξαιτίας τόσο απεργιών των πλοηγών και των ρυμουλκών όσο και απαγορευτικών καιρικών συνθηκών. Αυτό επισημαίνουν πηγές της διοίκησης της ΟΛΠ Α.Ε., προσθέτοντας μάλιστα πως εάν οι ημέρες που δεν μπόρεσε να δουλέψει το λιμάνι αφαιρεθούν και από το περυσινό δίμηνο, η διακίνηση σε αυτή τη συγκρίσιμη βάση είναι ενισχυμένη.

Οπως εξηγούν πηγές των ναυτιλιακών εταιρειών τακτικών δρομολογίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, έχουν σταματήσει οι συντμήσεις ή και παύσεις δρομολογίων (blank sailings) που εφαρμόστηκαν στις αρχές της πανδημίας και κατά ένα μεγάλο μέρος της περυσινής χρονιάς, και αυτή τη στιγμή εκτελούνται όλα τα τακτικά δρομολόγια κανονικά. Ομως, όσο καθυστερούν να έρθουν τα συσσωρευμένα στην Ασία φορτία εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης για μεταφορές, τόσο περιορισμένοι παραμένουν και οι αριθμοί των διαθέσιμων κενών προς επαναφόρτιση εμπορευματοκιβωτίων που φθάνουν εδώ προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για εξαγωγές. Και έτσι εκδηλώνονται οι καθυστερήσεις. Κυρίως όμως η δυναμική αυτή της σταθερής, πεπερασμένης προσφοράς μεταφορικής δυναμικότητας και εξοπλισμού, από τη μία, και της αυξημένης ζήτησης για μεταφορές και εμπορευματοκιβωτίων, από την άλλη, βρίσκεται και πίσω από τον εξαπλασιασμό σχεδόν του μεταφορικού κόστους, εξηγούν οι ειδικοί.

Η κατάσταση εκτιμάται πως θα αρχίσει σταδιακά να εξομαλύνεται όχι νωρίτερα από το τρίτο τρίμηνο του έτους, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει πως οι ναύλοι μεταφοράς ή το κόστος ενοικίασης εμπορευματοκιβωτίων θα υποχωρήσουν δραστικά. Η μεγάλη αυτή αύξηση του μεταφορικού κόστους πάντως έχει και άλλη όψη, εκτιμούν ορισμένοι οικονομολόγοι: Τα ασιατικά προϊόντα εμφανίζονται πλέον λιγότερο ανταγωνιστικά και σε μικρότερη διαθεσιμότητα σε σχέση με τα ευρωπαϊκά, και τα ελληνικά, αφού ενσωματώνουν μεγαλύτερο μεταφορικό κόστος και χρόνους παράδοσης, δίνοντας την ευκαιρία στην εγχώρια παραγωγή και μεταποίηση να ανακτήσει κάποια μερίδια αγοράς.

ΑΠΕ

Οσο καθυστερούν να έρθουν τα συσσωρευμένα στην Ασία φορτία εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης για μεταφορές, τόσο περιορισμένοι παραμένουν και οι αριθμοί των διαθέσιμων κενών προς επαναφόρτιση εμπορευματοκιβωτίων που φθάνουν εδώ προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για εξαγωγές, εξηγούν οι ειδικοί.

Η κατάσταση δεν αναμένεται να εξομαλυνθεί πριν από το τρίτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους.

Σαγκάη - Πειραιάς, 6.500 ευρώ ανά κοντέινερ

Το κόστος μεταφοράς ενός εμπορευματοκιβωτίου από την Κίνα στον Πειραιά έχει εκτοξευτεί, από περίπου 1.500 δολάρια στις αρχές του 2020, σε πάνω από 6.500 την τρέχουσα περίοδο. Η εκτεταμένη συμφόρηση πλοίων έξω από τα ασιατικά λιμάνια, όπου και περιμένουν να ανοίξουν θέσεις στους προβλήτες για να φορτώσουν, είναι μια εικόνα που έχει αρχίσει να εμφανίζεται και στον Πειραιά και σε άλλα ευρωπαϊκά λιμάνια και κυρίως στα λιμάνια της Βόρειας Αμερικής. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί επιπλέον έλλειμμα στην προσφορά διαθέσιμης μεταφορικής δυναμικότητας, την ώρα που η ζήτηση για μεταφορές παραμένει υψηλή. Το αποτέλεσμα είναι ότι, εκτός από τον πενταπλασιασμό του κόστους μεταφοράς ενός εμπορευματοκιβωτίου από τη Σαγκάη στον Πειραιά, έχουν αντίστοιχα επιμηκυνθεί και οι χρόνοι αναμονής για τους εισαγωγείς και τους εξαγωγείς διεθνώς. Οι ημερήσιοι ναύλοι για τα παραδοσιακά πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων panamax έχουν φτάσει στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 16 ετών. Η άνοδος αυτή αντικατοπτρίζει το πρόβλημα διαθέσιμης χωρητικότητας, καθώς οι λειτουργοί τακτικών γραμμών, όπως η Maersk, η Mediterranean Shipping Co και η Zim, προσπαθούν να εξασφαλίσουν χωρητικότητα για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Η Alphaliner, συμβουλευτικός ναυλομεσιτικός οίκος που παρακολουθεί την εν λόγω αγορά, αναφέρει την τιμή των 35.000 δολαρίων ημερησίως ως την υψηλότερη από τον Ιανουάριο του 2005. Οι αναλυτές είναι επιφυλακτικοί για το κατά πόσον τα επίπεδα αυτά μπορούν να συντηρηθούν μακροπρόθεσμα, αλλά τείνουν να ομονοούν όσον αφορά τη διατήρηση των ναύλων σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τον μέσο όρο της τελευταίας δεκαετίας. Αιτία είναι η περιορισμένη προσφορά πλοίων λόγω της έλλειψης παραγγελιών για νέες ναυπηγήσεις τα τελευταία χρόνια, που έχουν οδηγήσει τη δυναμικότητα των υπό παραγγελία πλοίων σε επίπεδα χαμηλότερα από το 10% του υπάρχοντος παγκόσμιου στόλου. Επίσης, οι αναλυτές τείνουν να συμφωνήσουν πως η ζήτηση για μεταφορές, ακόμα κι αν η πανδημία επιμείνει, δεν θα καμφθεί δραστικά, όπως δείχνει η εμπειρία του δεύτερου εξαμήνου του 2020.

Στο 15,8% υποχώρησε η ανεργία τον Δεκέμβριο λόγω των αναστολών

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από το 2010, 15,8%, εμφάνισε η χώρα μας τον περασμένο Δεκέμβριο, χωρίς βέβαια αυτό να αφήνει πολλά περιθώρια για... πανηγυρισμούς, αφού το δίχτυ προστασίας της απασχόλησης που έριξε η κυβέρνηση λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού θολώνει την πραγματική εικόνα. Ετσι, τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που δημοσιεύθηκαν χθες και αφορούσαν τον Δεκέμβριο του 2020 δείχνουν το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας να περιορίζεται στο 15,8% έναντι του 16,2% που ήταν τον Νοέμβριο και του 16,4% τον Δεκέμβριο του 2019.

Οπως αποκάλυψε η «Κ», μελέτη του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού δείχνει πως η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα, λόγω της πανδημίας και των συνεπειών της στην εγχώρια οικονομία, έχει περιοριστεί δραστικά για τουλάχιστον επτά μήνες και σε δύο ξεχωριστές περιόδους, κατά τη διάρκεια των οποίων εξαιρετικά μεγάλος αριθμός εργαζομένων μισθωτών βρέθηκε σε ένα ιδιότυπο καθεστώς «αεργίας»: στην αρχική φάση της πανδημίας, μάλιστα, το ποσοστό αυτό προσέγγισε το 50%, ενώ από τον Νοέμβριο 2020 έως και σήμερα υπερβαίνει το 30%.

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν επίσης την ορθότητα των πολιτικών στήριξης της αγοράς εργασίας και διατήρησης των θέσεων εργασίας την περίοδο της πανδημίας, όμως δεν μπορεί να παραγνωριστεί ότι τα μέτρα αυτά επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό, πέρα από την κανονική λειτουργία της αγοράς, και τον τρόπο συλλογής των στοιχείων της στατιστικής έρευνας.

Ετσι, για τον Δεκέμβριο τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι μαζί με τον αριθμό των ανέργων (726.360 άτομα) μειώθηκε και ο αριθμός των απασχολουμένων (3.880.364 άτομα). Αναλυτικά, οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 36.853 άτομα σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2019 (μείωση 0,9%) και κατά 12.697 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2020 (μείωση 0,3%). Η ΕΛΣΤΑΤ σημειώνει πως, με βάση τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat) και λόγω της πανδημίας COVID-19, τα άτομα που τίθενται σε αναστολή σύμβασης εξακολουθούν να θεωρούνται απασχολούμενοι εφόσον η διάρκεια της αναστολής είναι μικρότερη από 3 μήνες ή αν λαμβάνουν περισσότερο από το 50% των αποδοχών τους.

Οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 44.853 άτομα σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2019 (μείωση 5,8%) και κατά 24.332 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2020 (μείωση 3,2%).

Το δίχτυ προστασίας της απασχόλησης που έριξε η κυβέρνηση λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού θολώνει την πραγματική εικόνα.

Οι οικονομικά μη ενεργοί, δηλαδή τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία, αυξήθηκαν κατά 51.573 άτομα σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2019 (αύξηση 1,6%) και κατά 34.611 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2020 (αύξηση 1,1%).

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τον ορισμό για τον άνεργο και τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εάν ένα άτομο δεν εργάζεται, δεν αναζητάει ενεργά εργασία και δεν είναι διαθέσιμο να αναλάβει άμεσα εργασία, δεν κατατάσσεται στους ανέργους αλλά στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό.

Πάνω από το 30% των μισθωτών στον ιδιωτικό τομέα είναι σε αναστολή σύμβασης εργασίας από τον Νοέμβριο 2020 έως σήμερα.

Μη επιστρεπτέα επιχορήγηση 60 εκατ. ευρώ σε νεοφυείς μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021 δύνανται οι επικεφαλής ή οι εκπρόσωποι νεοφυών επιχειρήσεων να υποβάλουν αίτηση, μέσω του πληροφοριακού συστήματος κρατικών ενισχύσεων www.ependyseis.gr/mis, για χορήγηση χρηματοδότησης της οποίας το ύψος διαμορφώνεται σε 60 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για τη δράση «Στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων εθνικού μητρώου Elevate Greece» με στόχο την ενίσχυση, με τη μορφή μη επιστρεπτέας επιχορήγησης, νεοφυών μικρομεσαίων επιχειρήσεων που επλήγησαν από την πανδημία. Προϋπόθεση είναι οι startups να έχουν ενταχθεί στο εθνικό μητρώο νεοφυών επιχειρήσεων Elevate Greece, ενώ η ανώτατη ενίσχυση που θα χορηγηθεί σε κάθε επιχείρηση δεν θα υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 80% του κεφαλαίου κίνησης για τα έτη 2019 ή 2020. Επιδοτούνται, δηλαδή, με έως 100.000 ευρώ επιχειρήσεις με έξοδα ίσα ή άνω του ποσού των 125.000 ευρώ, ενώ δεν ενισχύονται νεοφυείς εταιρείες με δαπάνες μικρότερες των 6.250 ευρώ, στις οποίες αντιστοιχεί το ελάχιστο προβλεπόμενο ποσό χρηματοδότησης ύψους 5.000 ευρώ. Το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που θα λάβει η ωφελούμενη επιχείρηση δεν είναι δυνατόν να υπερβεί το 1,8 εκατ. ευρώ, αθροιζόμενο με κάθε άλλου είδους ενίσχυση που έχει λάβει.

Κατά σειρά προτεραιότητας θα αξιολογηθούν οι υποβληθείσες αιτήσεις.

SHUTTERSTOCK

Η ανώτατη ενίσχυση που θα χορηγηθεί σε κάθε startup δεν θα υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 80% του κεφαλαίου κίνησης για τα έτη 2019 ή 2020.

Πώς αξιολογούνται οι υποβληθείσες αιτήσεις; Κατά σειρά προτεραιότητας (first in-first out), δηλαδή βάσει της ημερομηνίας και της ώρας ηλεκτρονικής υποβολής τους στο πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων. Δεν προβλέπεται δηλαδή βαθμολόγηση των αιτήσεων, παρά μόνο θα διαπιστώνεται ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις συμμετοχής. Επίσης, η αναζήτηση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών προβλέπεται για περιπτώσεις μη έγκαιρης προσκόμισής τους, όταν αυτή οφείλεται αποδεδειγμένα σε λόγους ανωτέρας βίας (π.χ. λόγω μέτρων πρόληψης περαιτέρω διασποράς της COVID-19). Σε περίπτωση απόρριψης αιτήσεων λόγω μη ορθής συμπλήρωσης του φακέλου, υφίσταται δυνατότητα επανυποβολής του αιτήματος χρηματοδότησης, εφόσον υπάρχει διαθέσιμος προϋπολογισμός και η καταληκτική προθεσμία δεν έχει παρέλθει.

Στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ρευστότητας των νεοφυών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (του εθνικού μητρώου νεοφυών επιχειρήσεων), η οποία επιδεινώθηκε λόγω της παρατεταμένης έξαρσης της πανδημίας.

Αυτή τη στιγμή στο Elevate Greece είναι εγγεγραμμένες 200 επιχειρήσεις. Η εγγραφή στο εθνικό μητρώο νεοφυών επιχειρήσεων γίνεται σε τρεις κύκλους μέσα σε διάστημα ενός χρόνου, με τον πρώτο από αυτούς, που ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου, να εκπνέει στις 30 Μαρτίου. Ο δεύτερος ξεκινάει 15 Απριλίου και ολοκληρώνεται 30 Ιουλίου και ο τρίτος αρχίζει 1η Σεπτεμβρίου και λήγει 30 Δεκεμβρίου. Εταιρείες που δεν έχουν κάνει έναρξη οικονομικής δραστηριότητας, δεν διαθέτουν επιλέξιμη νομική μορφή, απασχολούν 250 ή περισσότερους εργαζομένους κι έχουν πραγματοποιήσει κύκλο εργασιών 50 εκατ. ευρώ και άνω δεν έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση εγγραφής στο Elevate Greece. Στα κριτήρια αξιολόγησης των αιτήσεων περιλαμβάνονται: η ύπαρξη τεχνολογικής καινοτομίας, η ερευνητική δραστηριότητα και οι προοπτικές ταχείας κλιμάκωσης των πωλήσεων στην παγκόσμια αγορά.

Στόχος η λειτουργία του λιανικού εμπορίου μέσα στον Μάρτιο

Ισχυρό το σενάριο του ανοίγματος των φυσικών καταστημάτων με περιορισμούς

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Οι περιορισμοί που συζητούνται είναι: όριο στον αριθμό των ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται ταυτόχρονα εντός του καταστήματος, χρήση διαφορετικού κωδικού για τις αγορές από εμπορικά, όριο μιας μετακίνησης ημερησίως για τις αγορές αυτές και διάρκεια αγορών έως τρεις ώρες.

Ηταν 17 Μαρτίου 2020, ακριβώς πριν από ένα χρόνο, όταν τα εμπορικά καταστήματα στην Ελλάδα λειτούργησαν για τελευταία φορά χωρίς κανένα περιορισμό, για να κλείσουν την επόμενη ημέρα με κυβερνητική εντολή, καθώς το πρώτο κύμα της πανδημίας του κορωνοϊού είχε χτυπήσει την Ελλάδα. Ενα χρόνο μετά, τα εμπορικά καταστήματα στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας είναι πάλι κλειστά –με ελάχιστες εξαιρέσεις και για ελάχιστες κατηγορίες–, με την ακριβή ημερομηνία επαναλειτουργίας τους να μην έχει οριστικοποιηθεί, παρά το γεγονός βεβαίως ότι η 29η Μαρτίου παραμένει κεντρικός στόχος για την κυβέρνηση.

Τα φυσικά εμπορικά καταστήματα παρέμειναν στη διάρκεια αυτού του έτους κλειστά 146 ημέρες και σε κάποιες πολύ επιβαρυμένες περιοχές πολύ περισσότερο, ενώ για μικρό χρονικό διάστημα, συγκεκριμένα το τελευταίο 15νθήμερο του Δεκεμβρίου και στις αρχές του φετινού Φεβρουαρίου, λειτούργησαν μερικώς, όσα είχαν τη δυνατότητα και με βάση τις κατά τόπους απαγορεύσεις, με τα μοντέλα του click away και του click in shop. Με βάση τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), οι απώλειες στο λιανικό εμπόριο το 2020 ήταν περίπου 4,5 δισ. ευρώ, ενώ το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους ο τζίρος θα είναι πολύ χαμηλότερος από αυτόν του 2020, δεδομένου ότι τα εμπορικά καταστήματα παρέμειναν ανοιχτά στην ουσία μόνο για 11 ημέρες, χάνοντας σχεδόν όλο τον τζίρο των χειμερινών εκπτώσεων. Υπενθυμίζεται ότι το πρώτο τρίμηνο του 2020 ο τζίρος του λιανεμπορίου ήταν 11,18 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του εμπορικού κόσμου, οι απώλειες για το λιανεμπόριο τον τελευταίο αυτό χρόνο υπολογίζονται σε πάνω από 10 δισ. ευρώ.

Αυτό δε που φοβούνται όλοι είναι το πόσοι θα καταφέρουν να ξαναλειτουργήσουν, καθώς, μετά το πέρας των αναστολών πληρωμών που έχει δώσει η κυβέρνηση, οι εμπορικές επιχειρήσεις θα βρεθούν αντιμέτωπες με συσσωρευμένες υποχρεώσεις προς Δημόσιο, τράπεζες αλλά και προμηθευτές. Σύμφωνα μάλιστα με πληροφορίες της αγοράς, μόνο οι μεταχρονολογημένες επιταγές –μεγάλο μέρος των οποίων πιθανώς θα μετεξελιχθεί σε ακάλυπτες– υπολογίζεται ότι ξεπερνούν κατά πολύ τα 15 δισ. ευρώ, αποτελώντας στην ουσία μια ωρολογιακή βόμβα για την ελληνική οικονομία. Ολα τα παραπάνω συνηγορούν στην εκτίμηση ότι, ειδικά από το φθινόπωρο κι έπειτα, θα βρεθούμε μπροστά σε κύμα μαζικών «λουκέτων», που θα οδηγήσει στην ανεργία δεκάδες χιλιάδες εργαζομένους και αυτοαπασχολούμενους. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, οι μισθωτοί και οι ημερομίσθιοι στο λιανικό εμπόριο ανέρχονται σε περίπου 295.000, η πλειονότητα των οποίων σήμερα βρίσκεται σε καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας, η οποία για μεγάλο μέρος αυτών είναι επισφαλής, καθώς πολλοί εργοδότες, ακόμη και αν δεν διακόψουν οριστικά τη λειτουργία των επιχειρήσεών τους, θα οδηγηθούν σε απολύσεις εργαζομένων αδυνατώντας να καλύψουν το μισθολογικό κόστος.

Με βάση τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι απώλειες στο λιανικό εμπόριο το 2020 ήταν περίπου 4,5 δισ. ευρώ.

Ο περιορισμός των απωλειών τόσο στα δημόσια έσοδα όσο και στα έσοδα των επιχειρήσεων κάνει την κυβέρνηση να επιθυμεί διακαώς την επαναλειτουργία του λιανεμπορίου μέσα στον μήνα Μάρτιο. Ακόμη και για ψυχολογικούς λόγους, επισημαίνουν χαρακτηριστικά παράγοντες με γνώση των συζητήσεων που γίνονται σε κυβερνητικό επίπεδο, επιθυμία είναι να ανοίξει το λιανεμπόριο στις 29 Μαρτίου, δηλαδή πριν από την έλευση του Απριλίου. Σύμφωνα με αρμόδιους παράγοντες, το σενάριο που παραμένει στο τραπέζι είναι αυτό της επαναλειτουργίας των φυσικών καταστημάτων –και όχι τα υβριδικά μοντέλα του click away και του click in shop– με τους ακόλουθους περιορισμούς: α) όριο στον αριθμό των ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται ταυτόχρονα εντός του καταστήματος (με βάση τον κανόνα ένα άτομο ανά 25 τ.μ.), β) χρήση διαφορετικού κωδικού (αποστολή sms στο 13032) για τις αγορές από εμπορικά καταστήματα πλην τροφίμων, γ) όριο μιας μετακίνησης ημερησίως για τις αγορές αυτές και δ) διάρκεια αγορών έως τρεις ώρες.

Αυξάνονται διαρκώς οι ξένες επενδύσεις σε ελληνικές startups

Ολοένα και αυξάνεται το ενδιαφέρον ξένων επενδυτών για τις ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις που είτε έχουν παρουσία στη χώρα μας είτε έχουν δεσμούς με την Ελλάδα. Παρότι τα περισσότερα κεφάλαια διεθνών επενδυτών έχουν διοχετευθεί σε startups Ελλήνων ιδρυτών που έχουν παρουσία σε άλλες χώρες (π.χ. Αμερική, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία κ.λπ.), ενδιαφέρον από ξένους επενδυτές εκφράζεται τελευταία και για όσες ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις έχουν έδρα στην Ελλάδα ή έχουν παρουσία στη χώρα μας αναπτύσσοντας εδώ παραρτήματα. Πολλές από τις επενδύσεις είτε πραγματοποιούνται αποκλειστικά από ξένους επενδυτές είτε αποτελούν συνεπενδύσεις ξένων και ελληνικών funds.

Ενδεικτικά, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του εγχώριου επενδυτικού κεφαλαίου Marathon Venture Capital, από τους περίπου 924 επενδυτικούς γύρους που έχουν πραγματοποιηθεί μεταξύ 2010-2020, ξένα funds έχουν αποτελέσει βασικούς επενδυτές σε 561 επενδυτικούς γύρους, ήτοι στο 61% επί του συνόλου, ενώ ελληνικά επενδυτικά κεφάλαια έχουν ηγηθεί σε 257 γύρους (28%). Παράλληλα, σε διάστημα δεκαετίας, angel investors έχουν πρωτοστατήσει σε 106 (11%) επενδυτικούς γύρους. Οπως σημειώνει ο συντάκτης της μελέτης, η δραστηριότητα των ξένων funds αυξάνεται διαρκώς ενώ αναμένεται να αυξηθεί σύντομα και η δραστηριότητα των ελληνικών επενδυτικών κεφαλαίων.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί πως ως ελληνική startup η μελέτη της Marathon ορίζει όποια επιχείρηση έχει Ελληνες ιδρυτές, ακόμη και εάν αυτή η εταιρεία δεν έχει κάποια παρουσία στην Ελλάδα. Ωστόσο, αρκετά στελέχη της αγοράς ή εκπρόσωποι ελληνικών funds είναι της άποψης ότι οι εταιρείες, με αυτά τα χαρακτηριστικά, δεν θα πρέπει να συνυπολογίζονται στις σχετικές μετρήσεις διότι, στην παρούσα φάση τουλάχιστον, παραμένουν τελείως αποσυνδεδεμένες από την ελληνική αγορά και δεν προσφέρουν κάποιο όφελος στην ελληνική οικονομία. Αρα, εκτιμούν πως τα μεγέθη είναι αυξημένα επειδή στις μετρήσεις (επενδυτικοί γύροι, χρηματοδοτήσεις κ.λπ.) συνυπολογίζονται εταιρείες Ελλήνων ιδρυτών του εξωτερικού, πολλές εκ των οποίων έχουν αντλήσει σημαντικά υψηλά ποσά χρηματοδότησης.

Οπως αναφέρει η μελέτη, το 2020, από ένα σύνολο 122 επενδυτικών γύρων, ξένα funds ηγήθηκαν 93 επενδυτικών γύρων, ελληνικά funds ήταν κύριοι επενδυτές σε 25, ενώ οι angel investors ήταν βασικοί επενδυτές σε μόλις 4 επενδυτικούς γύρους. Ανάμεσα στις εταιρείες που έχουν αντλήσει χρηματοδότηση από διεθνείς επενδυτές είναι η Netdata, στην οποία έχουν επενδύσει, μεταξύ άλλων, τα αμερικανικά funds Bain Capital και Bessemer Venture Partners, η Epignosis, στην οποία έχει επενδύσει και το αμερικανικό fund Insight Partners, αλλά και η ActionIQ με ιδρυτή τον Τάσο Αργυρό, που έχει αντλήσει κεφάλαια από κορυφαίους διεθνείς επενδυτές όπως το Sequoia Capital και το αμερικανικό private equity Andreessen Horowitz. Υπενθυμίζεται, σύμφωνα πάντα με τη συγκεκριμένη μελέτη, πως τα τελευταία τρία χρόνια περισσότερα από 900 εκατ. δολάρια έχουν επενδυθεί σε νεοφυείς επιχειρήσεις με βάση την Ελλάδα, με τον όγκο των επενδύσεων να έχει τριπλασιαστεί σε σύγκριση με την αμέσως προηγούμενη τριετία.

Τα τελευταία τρία χρόνια, ο όγκος των επενδύσεων έχει τριπλασιαστεί σε σύγκριση με την αμέσως προηγούμενη τριετία.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Νέο ρεκόρ για τον ελληνόκτητο εμπορικό στόλο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σύμφωνα με στοιχεία από την IHS Markit, ελληνικά συμφέροντα ελέγχουν 4.038 πλοία διαφόρων κατηγοριών. Η μέση ηλικία του ελληνικού στόλου ανέρχεται στα 12,1 χρόνια έναντι 14,5 ετών για τον παγκόσμιο στόλο.

Ο ελληνικών συμφερόντων στόλος εμπορικών πλοίων κατά το δωδεκάμηνο που έληξε στις αρχές Μαρτίου έχει αυξηθεί τόσο ως προς το πλήθος του όσο και σε όρους χωρητικότητας. Εχει μάλιστα ανελιχθεί σε όρους χωρητικότητας σε νέο ρεκόρ όλων των εποχών (και σε χωρητικότητα εκτοπίσματος, DWT, και σε ολική χωρητικότητα, GT).

Σύμφωνα με στοιχεία από την IHS Markit (10.3.2021) που επεξεργάστηκε η Ελληνική Επιτροπή Ναυτιλιακής Συνεργασίας του Λονδίνου (GSCC ή Committee) και παρουσιάζει στην 34η ετήσια έκθεσή της, ελληνικά συμφέροντα ελέγχουν 4.038 πλοία διαφόρων κατηγοριών, με χωρητικότητα εκτοπίσματος 350.465.999 DWT και ολική χωρητικότητα 205.647.569 GT.

Σε σύγκριση με τα δεδομένα του προηγούμενου έτους, αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση 70 πλοίων, 9.642.362 DWT και 5.953.710 GT. Το πλήθος του ελληνόκτητου στόλου περιλαμβάνει και 134 πλοία διαφόρων κατηγοριών που τελούν υπό ναυπήγηση ή παραγγελία σε ναυπηγεία, η συνολική χωρητικότητα των οποίων ανέρχεται σε 17.814.560 DWT και 11.480.103 GT.

Η μέση ηλικία του ελληνόκτητου στόλου όσον αφορά το κάθε πλοίο αυξήθηκε ελαφρώς σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ωστόσο εξακολουθεί να είναι 2,4 χρόνια κάτω από τη μέση ηλικία του παγκόσμιου στόλου. Η μέση ηλικία του ελληνικού στόλου ανέρχεται τώρα στα 12,1 χρόνια έναντι 14,5 ετών για τον παγκόσμιο στόλο.

Σύμφωνα με στοιχεία του υπ. Ναυτιλίας, οι Ελληνες διαχειριστές πλοίων κατέχουν άνω του 21% του παγκόσμιου στόλου και 54% του ευρωπαϊκού. Παρ' όλα αυτά, μόνο το 16,7% της ελληνόκτητης χωρητικότητας φέρει σήμερα την ελληνική σημαία. Και αυτό ενώ 1.419 εγκατεστημένες στην Ελλάδα εταιρείες διαχειρίζονται 4.717 πλοία και απασχολούν στα γραφεία τους 17.872 εργαζομένους, σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία του υπουργείου. Οι αριθμοί αυτοί αποτελούν ιστορικό υψηλό στους σχετικούς δείκτες και επιβεβαιώνουν την άρρηκτη σύνδεση της ελληνικής ναυτιλίας με την ελληνική οικονομία, στη βάση ενός σταθερού θεσμικού πλαισίου με αναπτυξιακή προοπτική.

Οι Ελληνες διαχειριστές πλοίων κατέχουν άνω του 21% του παγκόσμιου στόλου και 54% του ευρωπαϊκού.

Ωστόσο, για μία ακόμη χρονιά ο στόλος που είναι νηολογημένος στην ελληνική σημαία έχει μειωθεί τόσο ως προς τον αριθμό των πλοίων όσο και σε όρους χωρητικότητας DWT και GT και περιλαμβάνει τώρα 584 πλοία, 36.623.355 GT και 62.317.858 DWT, σε αντίθεση με τα 636 πλοία του προηγούμενου έτους, χωρητικότητας 38.799.270 GT και 65.640.708 DWT.

Ο ελληνικός ελεγχόμενος στόλος είναι σήμερα νηολογημένος σε περίπου 29 διαφορετικές σημαίες. Η ανάλυση της σημαίας των πλοίων που ανήκουν σε ελληνικές μητρικές ναυτιλιακές εταιρείες δείχνει ότι ο Παναμάς κέρδισε 44 πλοία, η Λιβερία 65 πλοία, τα Νησιά Μάρσαλ 27 πλοία, η Σιγκαπούρη 5 και οι Μπαχάμες ένα πλοίο. Από την άλλη πλευρά, σημειώθηκαν μειώσεις στον αριθμό των σκαφών υπό τη σημαία της Κύπρου, της Μάλτας και του Χονγκ Κονγκ. Αυτά τα μητρώα κατέγραψαν απώλειες 24, 15 και ενός πλοίων, αντίστοιχα, σύμφωνα πάντοτε με την έκθεση της Committee. Επιπλέον, η ελληνική σημαία σημείωσε απώλεια 52 πλοίων φέτος, 3.322.850 σε DWT και 2.175.915 σε GT. Μικρές αλλαγές σημειώθηκαν για όλες τις άλλες σημαίες.

Τα δύο σενάρια της Goldman Sachs για τον τουρισμό

Η χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων στις αρχές της καλοκαιρινής περιόδου αναμένεται να προσθέσει 1% στο ελληνικό ΑΕΠ το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο, όπως εκτιμά η Goldman Sachs, ενώ σε περίπτωση που οι περιορισμοί παραμείνουν σε ισχύ, το χτύπημα στο ελληνικό ΑΕΠ θα είναι ισχυρό.

Πιο αναλυτικά, όπως σημειώνει η αμερικανική τράπεζα σε έκθεσή της, όπου επιχειρεί να υπολογίσει τον αντίκτυπο της ανάκαμψης του κλάδου της φιλοξενίας και του τουρισμού στην οικονομία των χωρών του Νότου και της Γαλλίας, σύμφωνα με το βασικό της σενάριο οι σχετικοί με τον τουρισμό περιορισμοί θα χαλαρώσουν στα τέλη του β΄ τριμήνου. Οι τομείς που σχετίζονται με τον τουρισμό αντιπροσωπεύουν κατά μέσον όρο το 11% του ΑΕΠ στη νότια Ευρώπη και στη Γαλλία, και όπως εκτιμά, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στην οικονομία των κλάδων αυτών θα σημειώσει ετήσια αύξηση έως το γ΄ τρίμηνο του έτους, η οποία θα κινηθεί στο 1% στην Ιταλία και στη Γαλλία, στο 5% στην Πορτογαλία, στο 13% στην Ελλάδα και 20% στην Ισπανία.

Κατά την Goldman Sachs, η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας στον τουρισμό θα προσθέσει ένα επιπλέον 1% στην αύξηση του ΑΕΠ της Ελλάδας το β΄ και το γ΄ τρίμηνο, σχεδόν 1,4% στο ΑΕΠ της Ισπανίας, 0,7% στο ΑΕΠ της Ιταλία, 0,4% στο ΑΕΠ της Γαλλίας και 0,1% στο ΑΕΠ της Πορτογαλίας. Στο δυσμενές σενάριο ωστόσο, οπότε η πανδημία δεν θα μπορέσει να ελεγχθεί αποτελεσματικά και οι περιορισμοί θα παραμείνουν μέχρι το τέλος της καλοκαιρινής περιόδου, η Goldman Sachs εκτιμά πως η μείωση του συνολικού ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ το β΄ και το γ΄ τρίμηνο σε σχέση με το βασικό σενάριο θα είναι σοβαρή και θα αγγίξει το 1,3% του ΑΕΠ σε μέσο όρο, με την Ελλάδα, την Ιταλία και την Πορτογαλία να δέχονται το μεγαλύτερο χτύπημα.

Η χαλάρωση των μέτρων στις αρχές του καλοκαιριού αναμένεται να προσθέσει 1% στο ελληνικό ΑΕΠ το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο.

Συγκεκριμένα, κατά το β΄ τρίμηνο το χτύπημα στο ελληνικό ΑΕΠ τοποθετείται κοντά στο 0,5% και το γ΄ τρίμηνο πάνω από το 1,2% του ΑΕΠ. Σε αυτό το σενάριο ο εσωτερικός τουρισμός δεν θα μπορέσει να καλύψει το κενό, δεδομένου ότι το καλοκαίρι του 2020, ο αριθμός των διεθνών επισκεπτών μειώθηκε κατά 70%, ενώ ο αριθμός των εσωτερικών επισκεπτών μειώθηκε επίσης, κατά μέσο όρο περίπου 20%.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ελληνοτουρκική «μονομαχία» για προσέλκυση Ρώσων τουριστών

Εως και 500.000 επισκέπτες, εάν το επιτρέψουν οι υγειονομικές συνθήκες

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Στη Ρωσία και στην Ανατολική Ευρώπη στρέφεται η προσοχή του υπουργείου Τουρισμού μετά και την αποδοχή της πρότασης του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη για την υιοθέτηση ενός πράσινου ψηφιακού πιστοποιητικού εμβολιασμών, τεστ και ανοσίας, την Τετάρτη, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που άνοιξε τον δρόμο για τον εισερχόμενο από την Ε.Ε. τουρισμό.

Η Αθήνα επιχειρεί για πρώτη φορά μετά πολλά χρόνια να ενισχύσει τις ταξιδιωτικές ροές από τη Ρωσία, οι οποίες στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας είχαν προσεγγίσει το ένα εκατομμύριο επισκέπτες, αλλά, αρχικά με την υποτίμηση του νομίσματος και κατόπιν με την πανδημία, πρακτικά μηδενίστηκαν το 2020. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΕΟΤ, που προκύπτουν από όσα έλαβαν χώρα τις προηγούμενες ημέρες στη Διεθνή Εκθεση Τουρισμού MITT της Ρωσίας, η Ελλάδα συγκαταλέγεται στους δημοφιλέστερους προορισμούς για τους Ρώσους τουρίστες, με τους tour operators που ειδικεύονται σε ταξίδια προς τη χώρα μας και παράγοντες της τοπικής αγοράς να εκτιμούν πως φέτος, εφόσον το επιτρέψουν οι υγειονομικές συνθήκες, θα ταξιδέψουν στην Ελλάδα 400.000 έως 500.000 Ρώσοι.

Στην προσπάθεια υλοποίησης αυτής της προοπτικής, όμως, η Αθήνα θα έχει να ανταγωνιστεί την Τουρκία, η οποία αποτέλεσε την εναλλακτική των Ρώσων τουριστών τα τελευταία χρόνια, τόσο λόγω των πολύ χαμηλότερων τιμών όσο και του γεγονότος ότι η Τουρκία έχει δηλώσει πως φέτος θα δέχεται χωρίς πιστοποιητικά ή τεστ και καραντίνα όλους τους Ρώσους επισκέπτες.

Η Ελλάδα και οι Ελληνες ξενοδόχοι που βρέθηκαν στη Μόσχα διεμήνυσαν προς κάθε κατεύθυνση ότι θα αναγνωρίζεται το ρωσικό εμβόλιο Sputnik V και θα επιτρέπεται η χωρίς διατυπώσεις και καραντίνα είσοδος όσων είτε έχουν εμβολιαστεί είτε έχουν πιστοποιητικό ανοσίας ή αρνητικό τεστ. Μάλιστα το επόμενο διάστημα αναμένεται και η υπογραφή σχετικού μνημονίου μεταξύ των δύο χωρών για το ζήτημα, προκειμένου

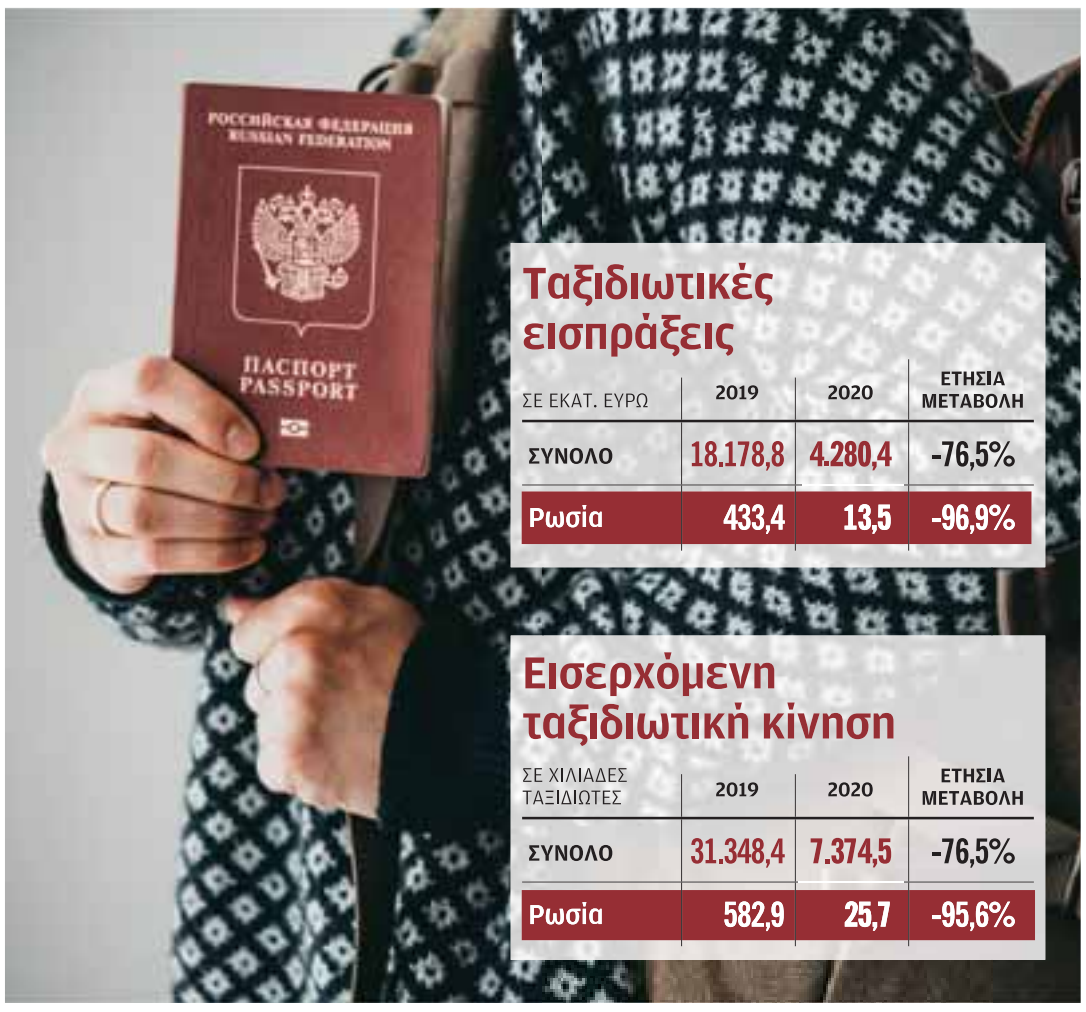

Ταξιδιωτικές εισπράξεις

ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	2019	2020	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΣΥΝΟΛΟ	18.178,8	4.280,4	-76,5%
Ρωσία	433,4	13,5	-96,9%

Εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση

ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ	2019	2020	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΣΥΝΟΛΟ	31.348,4	7.374,5	-76,5%
Ρωσία	582,9	25,7	-95,6%

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πολύ χαμηλές τιμές και ταξίδι χωρίς τεστ και καραντίνα, τα «όπλα» της Αγκυρας.

να αρθεί η όποια αβεβαιότητα λειτουργεί αποτρεπτικά για τους ενδιαφερόμενους επισκέπτες από τη Ρωσία. Μάλιστα τις επόμενες ημέρες θα επισκεφθεί τη Μόσχα ο Ελληνας υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης, ο οποίος χθες βρέθηκε στη Ρουμανία, ενώ θα ταξιδέψει και σε άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης προκειμένου να διευκολύνει το «άνοιγμα» του τουρισμού και σε αυτές τις αγορές.

Τα αισιόδοξα μηνύματα από τη ρωσική αγορά ανέκυψαν, όπως προαναφέρθηκε, κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Εκθεσης Τουρισμού MITT 2021 της Ρωσίας, στην οποία έλαβε μέρος ο ΕΟΤ μετά ένα χρόνο απουσίας εξαιτίας της πανδημίας. Την πρώτη ημέρα της έκθεσης, στο ελληνικό περίπτερο προβλήθηκε μήνυμα-κάλεσμα του υπουργού Τουρισμού προς τους τουριστικούς πράκτορες και δημοσιογράφους. Ο υπουργός, αφού επισήμανε την πλήρη προετοιμασία της Ελλάδας ώστε να προσφέρει ποιοτικές και ταυτόχρονα ασφαλείς υπηρεσίες φιλοξενίας στους επισκέπτες της, με τον σχεδιασμό ενός λεπτομερούς επιχειρησιακού πλάνου ανοίγματος του τουρισμού, υπογράμμισε ότι «παραδοσιακά, τόσο ο luxury τουρισμός, ο τουρισμός ευεξίας και ο προσκυνηματικός τουρισμός όσο και το δίπτυχο "ήλιος και θάλασσα" κερδίζουν τις καρδιές των φίλων επισκεπτών από τη Ρωσία. Αυτό πιστεύουμε ότι ειδικά φέτος μπορεί να ενδυναμωθεί ακόμη περισσότερο και να πετύχουμε ακόμη πιο πολλούς ευχαριστημένους τουρίστες. Το έχουμε όλοι ανάγκη και για αυτό δουλέψαμε σκληρά και δημιουργήσαμε τις συνθήκες ώστε και αυτό το καλοκαίρι η Ελλάδα να αποδειχθεί ιδανική επιλογή διακοπών. Σας περιμένουμε».

Η Ελλάδα συμμετείχε φέτος ως partner country με περίπτερο 153 τ.μ., με σύνθημα της νέας διαφημιστικής εκστρατείας για τον ελληνικό τουρισμό «All you want is Greece», καθώς και πέντε συνεκθέτες, μεταξύ των οποίων tour operators της Ρωσίας για ελληνικούς προορισμούς, όπως η Mouzenidis Travel και η TEZ Tour. Συνολικά στην έκθεση λαμβάνουν μέρος 50 περιφέρειες της Ρωσικής Ομοσπονδίας και 15 εθνικές αποστολές, ενώ έως τώρα την έχουν επισκεφθεί πάνω από 18.000 εκπρόσωποι της ρωσικής και διεθνούς τουριστικής βιομηχανίας, μεταξύ των οποίων και η πρέσβειρα της Ελλάδας στη Μόσχα, Αικατερίνη Νασίκα, και ο γενικός πρόξενος Νικόλαος Κρίκος.

Δυναμική ανάκαμψη του τουρισμού «βλέπει» η Bank of America

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ο τουρισμός επιστρέφει και η Ελλάδα θα είναι από τους μεγάλους νικητές, εκτιμά η Bank of America σε νέα έκθεσή της, όπου προτρέπει τον κόσμο να αρχίσει να κάνει τις κρατήσεις του για τις καλοκαιρινές διακοπές και τους επενδυτές να εξετάσουν τις μετοχές που θα επωφεληθούν από αυτό το ριμπάουντ.

Πιο αναλυτικά, η BofA αναφέρει ότι ο τουρισμός είναι ένας από τους πιο σημαντικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας και πέρυσι «χτυπήθηκε» έντονα, με τις αφίξεις τουριστών να μειώνονται κατά 76,5% σε ετήσια βάση, ενώ ο αριθμός των διανυκτερεύσεων σε ελληνικά ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα μειώθηκε κατά 72% σε σύγκριση με το 2019 (έναντι του μέσου όρου της Ε.Ε., 52%). Οι διανυκτερεύσεις από ξένους επισκέπτες μειώθηκαν κατά 77,5%, ενώ οι διανυκτερεύσεις από εγχώριους τουρίστες περιορίστηκαν κατά 48,5%. Φέτος εκτιμά ότι ο τουρισμός στην Ελλάδα θα επωφεληθεί από την πρόοδο στην εκστρατεία εμβολιασμού και το άνοιγμα των οικονομικών δραστηριοτήτων καθώς και των διασυνοριακών ταξιδιών.

Διμερείς συμφωνίες

Από το σύνολο των ξένων τουριστών που επισκέφθηκαν την Ελλάδα το 2018/2019, το 56,5% ήταν από χώρες της Ε.Ε. (εκ των οποίων το 35% από την Ευρωζώνη), ενώ το 43,5% από άλλες χώρες. Δεδομένου του βραδύτερου ρυθμού εμβολιασμού στην ηπειρωτική Ε.Ε. έναντι άλλων περιοχών (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισραήλ), σε αυτό το στάδιο φαίνεται ότι οι αυξήσεις των τουριστικών ροών από την Ευρωπαϊκή Ενωση θα είναι περιορισμένες. Η αμερικανική τράπεζα αναφέρει πως η Ελλάδα έχει ήδη προχωρήσει σε κινήσεις ώστε να προσελκύσει τουρισμό φέτος. Υπέγραψε συμφωνία με το Ισραήλ, επιτρέποντας σε όποιον έχει εμβολιαστεί να κυκλοφορεί ελεύθερα μεταξύ των δύο χωρών, ενώ η Αθήνα εργάζεται πάνω σε περισσότερες διμερείς συμφωνίες, όπως με το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σερβία, και ελπίζει να ανοίξει ξανά τις «πόρτες» της στις 14 Μαΐου σε όποιον έχει εμβολιαστεί, έχει αντισώματα ή έχει αρνητικό τεστ κορωνοϊού. Παράλληλα, διασφαλίζει ότι οι κάτοικοι των μικρών νησιών θα εμβολιαστούν εγκαίρως, έτσι ώστε αυτοί οι προορισμοί να μπορούν να χαρακτηρίζονται «COVID-free».

Ο στόχος της επίτευξης της ανοσίας της αγέλης έως το τέλος του καλοκαιριού συνεπάγεται ένα σταδιακό άνοιγμα των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών στην Ελλάδα στο δεύτερο με τρίτο τρίμηνο, τονίζει η BofA. Οπως αναφέρει, εκτιμάται ότι οι ταξιδιωτικές εισπράξεις

Η Ελλάδα θα είναι από τους μεγάλους νικητές – Εκτιμάται ότι τα τουριστικά έσοδα θα κινηθούν στο 50% του επιπέδου του 2019.

φέτος θα κινηθούν στο 45%-50% του επιπέδου του 2019, ενώ η χώρα θα προσελκύσει τουλάχιστον το 50% των 31,3 εκατομμυρίων τουριστών που την επισκέφθηκαν το 2019, κάτι που σημαίνει ότι η ανάκαμψη σε σχέση με το 2020 θα είναι ισχυρή.

Ποιες μετοχές ξεχωρίζουν

Τέλος, η αμερικανική τράπεζα εντοπίζει τις μετοχές εκείνες που θα επωφεληθούν περισσότερο από την ανάκαμψη του τουρισμού και στις πέντε κορυφαίες επιλογές της από την περιοχή της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής τοποθετεί τη Eurobank (λόγω της ανάπτυξης της οικονομίας, της πιστωτικής ζήτησης και της βελτίωσης της ποιότητας του ενεργητικού) και την Jumbo (λόγω της αύξησης στις καταναλωτικές δαπάνες).

Σε έκθεσή της η αμερικανική τράπεζα προτρέπει τον κόσμο να κάνει τις κρατήσεις του για τις διακοπές και τους επενδυτές να εξετάσουν τις μετοχές που θα επωφεληθούν από το ριμπάουντ του τουρισμού.

Μπαράζ θετικών εκθέσεων από διεθνείς οίκους για την ελληνική οικονομία

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Μπαράζ θετικών εκθέσεων για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, την πιστοληπτική αξιολόγηση της Ελλάδας από τους οίκους, αλλά και για τα ελληνικά ομόλογα, επιφύλασσαν οι πολύ θετικές εξελίξεις του τελευταίου διαστήματος, όπως η ανθεκτικότητα που παρουσίασε το ΑΕΠ το 2020, η δεύτερη πρόωρη αποπληρωμή των δανείων προς το ΔΝΤ και η επιτυχής έκδοση του νέου 30ετούς ομολόγου. Με νέες εκθέσεις τους οι Citigroup, DZ Bank και Oxford Economics δίνουν ένα αισιόδοξο μήνυμα για το μεσομακροπρόθεσμο διάστημα, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα, όπως και άλλες χώρες της Ευρωζώνης, βρίσκονται εν μέσω ενός νέου και πιο σφοδρού κύματος της πανδημίας.

Η Citigroup προχώρησε σε σημαντική αναδρομική αναθεώρηση των προβλέψεών της για το ελληνικό ΑΕΠ, βλέποντας σωρευτική αύξηση πάνω από 10% το 2021-2022. Συγκεκριμένα, «ανέβασε» τις προβλέψεις για την ανάπτυξη φέτος στο 5,5%, από 3,1% πριν, ενώ για το 2022 την τοποθετεί στο 5,7%. Οπως επισημαίνει, τα στοιχεία για το ΑΕΠ του τέταρτου

Citigroup, DZ Bank και Oxford Economics δίνουν ένα αισιόδοξο μήνυμα για το μεσομακροπρόθεσμο διάστημα.

τριμήνου αποτέλεσαν ευχάριστη έκπληξη, υποδηλώνοντας ότι η πτώση το 2020 ήταν μικρότερη από το αναμενόμενο. Παράλληλα, το πρόγραμμα PEPP της ΕΚΤ έχει συμπιέσει το κόστος χρηματοδότησης, ενώ η Ελλάδα θα είναι ένας από τους μεγαλύτερους δικαιούχους των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. «Αναμένουμε ότι τα ποσοστά απορρόφησης θα είναι υψηλά, δίνοντας σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη που ξεκινάει ήδη από το 2021 και θα διαρκέσει έως το 2025», όπως πρόσθεσε. Η Citi εκτιμά επίσης πως από το β΄ εξάμηνο του έτους οι οίκοι αξιολόγησης θα αρχίσουν να προχωρούν σε αναβαθμίσεις της Ελλάδας, ενώ τα ελληνικά spreads θα μειωθούν περαιτέρω και η απόδοση του 10ετούς ομολόγου θα υποχωρήσει στο 0,59% φέτος (από 0,95% χθες).

A.P.

Η Citigroup «ανέβασε» τις προβλέψεις για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας φέτος στο 5,5%, από 3,1% πριν, ενώ για το 2022 την τοποθετεί στο 5,7%.

Από την πλευρά της η DZ Bank παρατηρεί πως, παρά την κρίση της πανδημίας και τα υψηλά επίπεδα χρέους, η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ καλύτερη δημοσιονομική θέση σε σχέση με το παρελθόν. Οπως τονίζει, η χώρα επωφελείται πολύ από τις αγορές ομολόγων της ΕΚΤ, οι οποίες έχουν μειώσει σημαντικά το κόστος χρηματοδότησης και έχουν βελτιώσει την πρόσβαση της Ελλάδας στις αγορές. Παράλληλα, αναφέρει, η Ελλάδα κατάφερε να προχωρήσει σε δεύτερη πρόωρη αποπληρωμή του ΔΝΤ, θα επωφεληθεί περισσότερο από άλλες χώρες από το Ταμείο Ανάκαμψης, ενώ εξέδωσε με μεγάλη επιτυχία το πρώτο 30ετές ομόλογο μετά το 2007. Αν και εκτιμά πως η ανάκαμψη φέτος θα είναι μέτρια και θα κινηθεί στο 2,5%, όλα θα εξαρτηθούν από το πόσο γρήγορα θα αναβιώσει ο τουρισμός. Το 2022 πάντως θα είναι ξεκάθαρα ένα πολύ καλύτερο έτος, με την ανάπτυξη να κινείται στο 5,7%, ενώ το 2023 θα σηματοδοτήσει την πλήρη επιστροφή στα προ πανδημίας επίπεδα. Οσον αφορά τα ελληνικά ομόλογα, εκτιμά πως το spread έναντι των ιταλικών ομολόγων είναι ελκυστικό και θα προσελκύσει όλο και περισσότερους επενδυτές, ενώ σε ορίζοντα τριών μηνών τα ελληνικά ομόλογα θα υπεραποδώσουν, τονίζοντας πως η Ελλάδα δεν θα πρέπει να ανησυχεί ούτε στο ελάχιστο για υποβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης.

Θεαματική ανάπτυξη της τάξεως του 10% «βλέπει» για την Ελλάδα η Oxford Economics το 2022. Αν και εμφανίζεται πιο επιφυλακτική για φέτος, εκτιμώντας πως το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,1%, τονίζει ότι οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης που θα εισρεύσουν αργότερα μέσα στο έτος θα δώσουν σημαντική αναπτυξιακή ώθηση, η οποία θα καταγραφεί κυρίως το επόμενο έτος. Πάντως, όπως σημειώνει, αν και το τρέχον τρίμηνο η ύφεση είναι βέβαιη, η ανάκαμψη θα ξεκινήσει στο β΄ τρίμηνο και, όσον αφορά το σύνολο του έτους, τα πάντα για την οικονομία και τον τουρισμό θα κριθούν από την πορεία των εμβολιασμών, η οποία προς το παρόν παραμένει αργή.

Πακέτα με... δωρεάν καραντίνα από 5άστερα στην Καραϊβική

Δωμάτια με όλες τις ανέσεις σε όσους τουρίστες νοσήσουν από κορωνοϊό

Με στόχο να επανεκκινήσουν τη λειτουργία τους και να προσελκύσουν όλο και περισσότερους ταξιδιώτες από το εξωτερικό, τα ξενοδοχεία της Καραϊβικής αποφάσισαν να προσαρμοστούν στις ανάγκες που δημιουργεί η πανδημία, παρέχοντας όλες τις ανέσεις σε όσους νοσούν. Ετσι, όταν κάποιος διαγνωστεί θετικός στον κορωνοϊό κατά τη διάρκεια των διακοπών του, πολυτελή ξενοδοχεία στην περιοχή της Καραϊβικής παραχωρούν τα δωμάτια δωρεάν. Οσοι λοιπόν επισκέπτες μολύνονται με κορωνοϊό, μπορούν να περάσουν την καραντίνα σε πολυτελή δωμάτια τα οποία παρέχουν όλες τις ανέσεις. Οπως αναφέρει το Bloomberg, σε περίπτωση που κάποιος επισκέπτης είναι ασυμπτωματικός και διαγνωστεί με κορωνοϊό κατά τη διάρκεια των διακοπών του, χωρίς όμως να χρειάζεται κάποια ιατρική παρακολούθηση, το ξενοδοχείο του παραχωρεί ένα δωμάτιο για να περάσει εκεί την καραντίνα. Παράλληλα, το ίδιο το ξενοδοχείο αναλαμβάνει το κόστος μέχρι να μπορέσει ο ασθενής να επιστρέψει στο σπίτι του.

Ενδεικτικά, στη Λαδέρα, μια κατάφυτη, φιλική προς το περιβάλλον ξενοδοχειακή all-inclusive μονάδα στην Αγία Λουκία, μια δεκαπενθήμερη καραντίνα αντιστοιχεί σε δωρεάν διανυκτερεύσεις αξίας 12.600 δολαρίων. Εκεί κάποιος θα «στριμωχτεί» σε μια βίλα με πισίνα. Αντίστοιχα, στο πλουσιοπάροχο Ρόουζγουντ Μπάχα Μαρ που επαναλειτουργεί στο Νασάου, στις Μπαχάμες, από τις 4 Μαρτίου μπορεί κανείς να μείνει σε σουίτα κόστους 1.565 δολαρίων ανά βράδυ, κάτι που κοστίζει στο ξενοδοχείο περί τις 22.000 δολάρια. Εάν και μία τέτοια κίνηση μπορεί να χαρακτηριστεί παρακινδυνευμένη, αποτελεί μία λύση για όσους ταξιδιώτες φοβούνται μήπως αναγκαστούν να μείνουν εκεί σε περίπτωση που κολλήσουν κορωνοϊό. Οταν οι Μαλδίβες αποφάσισαν τον περασμένο Ιούλιο να ανοίξουν τα σύνορά τους, ένα από τα κορυφαία ξενοδοχεία της περιοχής το Soneva Jani, παραχώρησε δωρεάν δωμάτια για να περάσουν εκεί μία δεκαπενθήμερη καραντίνα όσοι επισκέπτες μολύνονταν με κορωνοϊό κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Μάλιστα, η ιατρική ομάδα του ξενοδοχείου εκπαιδεύθηκε κατάλληλα ώστε να φροντίζει όσους ασθενείς μολύνονται από τον ιό είτε αυτοί είναι ασυμπτωματικοί είτε παρουσιάζουν ήπια συμπτώματα. Τότε η ιδέα ήταν ρηξικέλευθη, με αποτέλεσμα να ακολουθήσουν το ίδιο παράδειγμα και ξενοδοχεία της Καραϊβικής και του Μεξικού. Οπως αναφέρει το Bloomberg, το ξενοδοχείο Nobu Hotel Los Cabos, δεν θα προσφέρει δωρεάν στους επισκέπτες –που έχουν τουλάχιστον μία τριήμερη κράτηση– μόνο τα τεστ που χρειάζεται να κάνουν πριν από την πτήση αλλά, σε περίπτωση που διαγνωστούν θετικοί, το ξενοδοχείο θα τους δώσει τη δυνατότητα να περάσουν για 14 ημέρες την καραντίνα σε ένα από τα πιο μίνιμαλ δωμάτια που προσφέρει στους φιλοξενούμενούς του. Εκτός από αυτό, το συγκεκριμένο ξενοδοχείο καλύπτει και το κόστος της νοσηλείας, σε περίπτωση που τα συμπτώματα γίνουν πιο έντονα. Το δε resort Λαδέρα στην Αγία Λουκία προσφέρει 3 από τις 37 πολυτελείς σουίτες του για όσους χρειάζεται να απομονωθούν ώστε να μη μεταδώσουν τον ιό. Παράλληλα, σε αυτούς προσφέρονται γεύματα που φτιάχνει το εστιατόριο του ξενοδοχείου καθώς και μη αλκοολούχα ποτά. Ο Γκρεμ Ντέιβις, πρόεδρος του πολυτελούς ξενοδοχείου Baha Mar, εκτιμά ότι αντίστοιχες υπηρεσίες που προσφέρει το ξενοδοχείο σε όσους νοσούν δεν κοστίζουν πάνω από το 1% των εσόδων του ξενοδοχείου. Το κόστος δηλαδή δεν είναι μεγάλο. «Από τότε που εφαρμόσαμε αυτό το πρόγραμμα, παρατηρούμε σημαντική αύξηση στις κρατήσεις τόσο για τον Μάρτιο όσο και για τον Ιούνιο και τον Ιούλιο», αναφέρει στο Bloomberg, τονίζοντας παράλληλα ότι ο αριθμός των κρατήσεων στις Μπαχάμες αυξάνεται σε ρυθμούς αντίστοιχους με την περίοδο πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας.

SHUTTERSTOCK

Εως και 22.000 δολάρια μπορεί να κοστίζει σε ένα ξενοδοχείο στο Νασάου μια δεκαπενθήμερη καραντίνα.

«Από τότε που εφαρμόσαμε αυτό το πρόγραμμα, παρατηρούμε σημαντική αύξηση στις κρατήσεις».

Στα πιστοποιητικά εμβολιασμού ελπίζουν οι αεροπορικές

Σταδιακή επιστροφή στην ομαλότητα αναμένεται να δουν οι δεινοπαθούσες αεροπορικές εταιρείες και ο κλάδος του τουρισμού στην Ευρώπη χάρις σε σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών της πανδημίας. Ειδικότερα, η Κομισιόν πρότεινε την καθιέρωση ψηφιακών πιστοποιητικών, όπου θα αποδεικνύεται ότι οι κάτοχοί τους έχουν εμβολιαστεί, έχουν αναρρώσει από την ασθένεια ή πρόσφατα ελεγχθεί και το αποτέλεσμα είναι αρνητικό, άρα η μετακίνησή τους δεν ενέχει κινδύνους για τη δημόσια υγεία. Τα εν λόγω έγγραφα εκτιμάται πως θα διευκολύνουν τα ταξίδια αναψυχής και τις μετακινήσεις εντός και εκτός συνόρων Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Συν τοις άλλοις, η Κομισιόν παρουσίασε και σχέδιο για συντονισμένη άρση των περιοριστικών μέτρων, ενώ συνολικά ο οδικός χάρτης, ο οποίος ρητά προορίζεται για την αποκατάσταση του τουρισμού, θα βασίζεται σε ένα σύστημα διαβάθμισης, το οποίο και θα αποτυπώνει την επιδημιολογική κατάσταση σε κάθε κράτος-μέλος. Η προσπάθεια στοχεύει στη δημιουργία μιας ενοποιημένης πολιτικής, διότι ορισμένα κράτη-μέλη, τα οποία εξαρτούν την οικονομία τους από τον τουρισμό απειλούν να ανοίξουν μονομερώς τα σύνορα σε τρίτους. Εν τω μεταξύ, ακόμα κι αν επιτευχθεί ευρεία συμφωνία, εκτιμάται πως θα απαιτηθούν μήνες για την εφαρμογή της τεχνολογίας, όπως σχετικά αναφέρει το Bloomberg. Ο στόχος είναι να ενεργοποιηθεί το σύστημα με το πιστοποιητικό υγείας έως τα μέσα Ιουνίου, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής.

Οι αεροπορικές εταιρείες στη Γηραιά Ηπειρο χαιρέτισαν την πρόταση, τονίζοντας, παράλληλα, πως είναι επείγον να λειτουργήσει εγκαίρως το σύστημα, ώστε να μπορέσει ο κλάδος να εκμεταλλευθεί τη συνήθως προσοδοφόρο θερινή περίοδο. Η Διεθνής Ενωση Αερομεταφορών (IATA) και άλλες κλαδικές ενώσεις σε κοινή δήλωσή τους ανέφεραν πως τα πιστοποιητικά εμβολίων είναι σημαντικά, διότι καθιστούν μη αναγκαίους τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς. Ειδικά χώρες στα νότια της Ευρώπης, που εξαρτώνται από τον τουρισμό, όπως η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα, έχουν δει τα κρατικά τους έσοδα να εξανεμίζονται λόγω πανδημίας – εξ ου και για αυτές είναι ζωτικής σημασίας η επανεκκίνηση των ταξιδιών, ακριβώς όπως και για τις αερομεταφορές. Οι δε μετοχές των αντίστοιχων εταιρειών δείχνουν άνοδο λόγω προσδοκιών για ανάκαμψη των μετακινήσεων και των κρατήσεων χάρις στα ψηφιακά πιστοποιητικά. Η μετοχή της Lufthansa από τις αρχές της χρονιάς ανήλθε 11% και της αλυσίδας ξενοδοχείων InterContinental Hotels Group κατά 9,85.

Βέβαια, η αισιοδοξία πρέπει να συγκρατηθεί, διότι οι προβλέψεις φανερώνουν πως η εναέρια κυκλοφορία και ο τουρισμός ούτε καν προσεγγίζουν τα προπανδημικά επίπεδα. Ο ρυθμός εμβολιασμού στην Ε.Ε. υστερεί έναντι των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου, η εξάπλωση των λοιμώξεων δείχνει ελάχιστα σημάδια μείωσης και αξιωματούχοι στις Βρυξέλλες έχουν προειδοποιήσει ότι ενδέχεται να εμφανιστούν νέα στελέχη ιού ανθεκτικά στα υπάρχοντα εμβόλια. Περίπου το 30% των ξενοδοχείων στην Πορτογαλία δεν θα ανοίξουν ξανά για κρατήσεις το 2021, διότι ο αριθμός αυτών παραμένει χαμηλός ειδικά από ξένους. «Περιμένα-με πως η ανακοίνωση των εμβολιασμών θα ενίσχυε τις κρατήσεις, αλλά δεν συνέβη κάτι τέτοιο», παρατηρεί η πρόεδρος της Ενωσης Ξενοδόχων της χώρας, Κριστίνα Σίζα Βιέιρα. Πάντως, την επόμενη εβδομάδα οι Ευρωπαίοι ηγέτες αναμένεται να επισημάνουν ότι θα πρέπει να ξεκινήσει συντονισμένα η προετοιμασία για τη σταδιακή άρση των περιορισμών, σύμφωνα με την κοινή δήλωσή τους που περιήλθε σε γνώση του Bloomberg. Η διατύπωση έρχεται σε αντίθεση με το ανακοινωθέν τους τον Φεβρουάριο ότι πρέπει να τηρηθούν αυστηροί περιορισμοί.

Η ελεύθερη μετακίνηση των κατόχων τους αποτελεί τη βάση για την αύξηση της επιβατικής κίνησης τους επόμενους μήνες.

EPA

Ο στόχος είναι να ενεργοποιηθεί το σύστημα με το πιστοποιητικό υγείας έως τα μέσα Ιουνίου, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής.

Επενδύσεις 7 δισ. δολ. στις ΗΠΑ από την Google

Η Google, η θυγατρική του ομίλου της Alphabet, ανακοίνωσε χθες ότι σχεδιάζει να επενδύσει πάνω από 7 δισ. δολάρια σε νέα γραφεία και κέντρα δεδομένων φέτος στις ΗΠΑ. Ειδικότερα, οι επενδύσεις αυτές περιλαμβάνουν περί το 1 δισ. δολάρια για έργα στην πολιτεία της Καλιφόρνιας, όπου και έχει την έδρα της. Εν τω μεταξύ, θα πρέπει να επισημανθεί πως ο κολοσσός της τεχνολογίας προβαίνει στην απόφαση αυτή, ενώ ανταγωνιστές του στη Σίλικον Βάλεϊ την εγκαταλείπουν, όπως αναφέρει δημοσίευμα του ΑΠΕ-ΜΠΕ. Και ο λόγος είναι πως η πανδημία και η επιβεβλημένη τηλεργασία πυροδότησαν μία γενικευμένη απομάκρυνση από τους γραφειακούς χώρους. Οπότε πολλές εταιρείες εξετάζουν εκ νέου το υψηλό λειτουργικό κόστος των εγκαταστάσεών τους, καθώς και την επαχθή φορολογία σε πολιτειακό επίπεδο για την Καλιφόρνια. Πάντως, οι επενδύσεις της Google, όπως ανέφερε ο διευθύνων σύμβουλός της, Σαντάρ Πιτσάι, θα οδηγήσουν στη δημιουργία τουλάχιστον 10.000 νέων θέσεων πλήρους απασχόλησης στους κόλπους της εταιρείας του.

Πέραν τούτου, τα τεκταινόμενα στην Google απασχολούν εδώ και χρόνια τις αρμόδιες αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών. Από τα μέσα του 2019, η κυβέρνηση διενεργεί έρευνες με επίκεντρο τη μηχανή αναζήτησης του ομίλου, καθώς και τις διαφημιστικές του δραστηριότητες, ενώ πέρυσι τον Οκτώβριο κινήθηκε δικαστικά εναντίον του. Υπέβαλε μήνυση κατά της Google για τις φερομένες ως αθέμιτες τακτικές της, ώστε να μπορέσει να διατηρήσει τη δεσπόζουσα θέση της στο πεδίο της αναζήτησης στο Διαδίκτυο, όπως αναφέρει το Ρόιτερς. Προσφάτως, η εταιρεία ανακοίνωσε ότι διακόπτει τη χρήση ενός δημοφιλούς εργαλείου με την επωνυμία κούκις/cookies, με το οποίο συγκεντρώνονται στοιχεία για τις προτιμήσεις και τις καταναλωτικές συνήθειες των χρηστών. Το υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ διερωτάται, εάν η κίνηση αυτή λειτουργήσει ως τροχοπέδη για μικρότερες ανταγωνίστριες της Google, οι οποίες χάνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν στοιχεία για το προφίλ των καταναλωτών και να κατευθύνουν στοχευμένα τις διαφημίσεις τους. Τέλος, αναφέρεται πως στην παγκόσμια διαδικτυακή αγορά διαφημίσεων οι Google και Facebook ελέγχουν το σχεδόν 54% των συνολικών εσόδων.

Θα οδηγήσουν στη δημιουργία τουλάχιστον 10.000 νέων θέσεων πλήρους απασχόλησης.

Νο 1 στα ηλεκτρικά Ι.Χ. φιλοδοξεί να γίνει η VW

Μεγαλόπνοο είναι το σχέδιο της Volkswagen, της μεγαλύτερης αυτοκινητοβιομηχανίας στη Γηραιά Ηπειρο, η οποία επιδιώκει το αργότερο έως το 2025 να είναι η παγκόσμια ηγετική δύναμη στα ηλεκτρικά οχήματα. Οσον αφορά τις φετινές της επιδόσεις, η γερμανική εταιρεία ανακοίνωσε ότι προβλέπει να πουλήσει περί το 1 εκατομμύριο τέτοιων αυτοκινήτων, όπως αναφέρει σε σχετικό του δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Συν τοις άλλοις, σχεδιάζει να ενισχύσει τις προσπάθειές της για εξοικονόμηση κόστους και τυποποίηση βασικών τεχνολογιών, με το βλέμμα στραμμένο στην Tesla. Η τελευταία θεωρείται το «αντίπαλον δέος» για όλες ανεξαιρέτως τις συμβατικές αυτοκινητοβιομηχανίες, ως μία ανταγωνίστρια με αποκλειστική παραγωγή ηλεκτροκίνητων και μόνον.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις, έως τη λήξη της τρέχουσας δεκαετίας, δηλαδή το 2030, το μερίδιο των πλήρως ηλεκτρικών οχημάτων στην Ευρώπη αναμένεται να ανέλθει στο 60% των συνολικών πωλήσεων. Ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου της Volkswagen, Χέρμπερτ Ντιες, επισημαίνει τα εξής: «Συγκεντρώνοντας τα δυνατά σημεία των εμπορικών σημάτων μας, θα είμαστε σε θέση να αναβαθμίσουμε τις μελλοντικές μας τεχνολογίες ακόμη πιο γρήγορα». Υπό το πρίσμα αυτό, η εταιρεία αναθεωρεί τις εκτεταμένες της δραστηριότητες, αποσκοπώντας να αποδεσμεύσει κεφάλαια για τις νέες τεχνολογίας ηλεκτροκίνησης και αυτόνομης οδήγησης. Εξ ου και παρουσιάζει πολλά νέα μοντέλα με ηλεκτρισμό, ενώ, παράλληλα, καταρτίζει ένα φιλόδοξο σχέδιο για την ίδια την παραγωγή μπαταριών στη Γηραιά Ηπειρο και έχει ήδη συνάψει συμφωνία με τα συνδικάτα για τη μείωση περισσότερων θέσεων εργασίας στη Γερμανία. Οπως αναφέρει το Bloomberg, η γερμανική εταιρεία θα κατασκευάσει έξι εργοστάσια κατασκευής μπαταριών στην Ευρώπη και θα διοχετεύσει επενδυτικά κεφάλαια στη διεθνή αγορά για να δημιουργήσει δίκτυα σταθμών φόρτισης των ηλεκτρικών της αυτοκινήτων. Συνολικά οι έξι μονάδες, τις οποίες θα κατασκευάσει, όπως ανέφερε στις αρχές της εβδομάδας, θα έχουν παραγωγική ικανότητα της τάξεως των 240 γιγαβάτ ανά ώρα έως το 2030. Το συνεπαγόμενο κόστος ανέρχεται σε 29 δισ. δολάρια και θα καταστήσει τη Volkswagen τη δεύτερη παγκοσμίως σε κατασκευή κυψελών μπαταριών μετά την κινεζική Contemporary Amperex Technologies. «Στον αγώνα της αυτοκίνησης το νήμα έκοψε η ηλεκτροδοτούμενη κινητικότητα», υπογράμμισε ο κ. Ντιες. «Στόχος μας είναι να εξασφαλίσουμε κομβική θέση στη διεθνή κατάταξη κατασκευής μπαταριών».

Επιπλέον, η VW δήλωσε ότι επιδιώκει να χρησιμοποιήσει μια προσέγγιση «πλατφόρμας» για να αξιοποιήσει τις οικονομίες κλίμακας και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων του λογισμικού, των μπαταριών και των υποδομών για τους σταθμούς φόρτισης των αυτοκινήτων. Επανέλαβε και τον σχεδιασμό της για να μειωθεί το κόστος επιδιόρθωσης κατά 5% ή 2 δισ. ευρώ (2,4 δισ. δολ.) έως το 2023 και τις δαπάνες υλικών κατά 7%. Εν κατακλείδι, αξίζει να αναφερθεί πως πέρυσι η μονάδα της Volkswagen με το ομώνυμο εμπορικό σήμα είχε δραστική μείωση λειτουργικών κερδών στα 454 εκατ. ευρώ από 3,8 δισ. ευρώ το 2019, στην Audi τα λειτουργικά διαμορφώθηκαν στα 2,7 δισ. ευρώ από 4,5 δισ. ευρώ, ενώ αλώβητη σχεδόν από την πανδημία αποδείχθηκε εκείνη με τα ακριβότερα αμάξια: η Porsche εμφάνισε 4 δισ. ευρώ σε λειτουργικά κέρδη από τα 4,2 δισ. ευρώ του 2019.

Η Volkswagen προβλέπει να πουλήσει περίπου 1 εκατομμύριο ηλεκτρικά αυτοκίνητα φέτος.

Τρίτη αύξηση επιτοκίων σε 5 μήνες στην Τουρκία

Διαμορφώθηκε στο 19% από 17% με απόφαση της κεντρικής τράπεζας

Η Τράπεζα της Τουρκίας, με τη νέα της κίνηση, προσπαθεί να ανακόψει την υποχώρηση που σημειώνει τελευταία η τουρκική λίρα, δεχόμενη πιέσεις από την άνοδο των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων σε ΗΠΑ και Ε.Ε.

Ανακοινώνοντας μια αύξηση επιτοκίων μεγαλύτερη από τις προσδοκίες της αγοράς, η Τράπεζα της Τουρκίας επιβεβαίωσε χθες τη στροφή που πραγματοποιεί τους τελευταίους μήνες προς την ορθόδοξη νομισματική και οικονομική πολιτική. Αύξησε το βασικό επιτόκιο δανεισμού κατά 200 μονάδες βάσης στο 19% από το 17%. Μολονότι η αγορά προεξοφλούσε την κίνηση, δεδομένων των πληθωριστικών πιέσεων, επικρατούσε προσδοκία για μία αύξηση κατά μόνον 100 μ.β. στο 18%.

Πρόκειται για την τρίτη αύξηση επιτοκίων που αποφασίζει η κεντρική τράπεζα από τον Νοέμβριο και τον διορισμό του νέου διοικητή της και υποστηρικτή της ορθόδοξης νομισματικής πολιτικής, Νατσί Αγκμπάλ. Καταλυτικός παράγοντας στην απόφασή της, όπως άλλωστε διευκρινίζει στο σχετικό ανακοινωθέν της, ήταν ο διαφαινόμενος κίνδυνος επιτάχυνσης του πληθωρισμού από την πρόσφατη άνοδο της τιμής του πετρελαίου. Ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε στην Τουρκία τον Φεβρουάριο για πέμπτο συναπτό μήνα ως αποτέλεσμα κυρίως της ανόδου του πετρελαίου που έχει εκτιναχθεί τους τελευταίους μήνες από τα βάθη των 20 δολαρίων το βαρέλι σε επίπεδα πάνω από τα 70 δολάρια το βαρέλι, καταγράφοντας αύξηση άνω του 30%.

Παράλληλα, όμως, είναι σαφές πως η Τράπεζα της Τουρκίας προσπαθεί να ανακόψει τη νέα υποχώρηση που σημειώνει τελευταία η τουρκική λίρα δεχόμενη πιέσεις από την άνοδο των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων σε ΗΠΑ και Ε.Ε. και γενικότερα των αποδόσεων στις μεγάλες ανεπτυγμένες οικονομίες. Η αντίδραση της αγοράς ήταν άμεση, με την τουρκική λίρα να σημειώνει άνοδο 2,2% μόλις διέρρευσε η απόφαση της κεντρικής τράπεζας. Η ισοτιμία του τουρκικού νομίσματος διαμορφώθηκε, έτσι, στις 7,3393 λίρες προς ένα δολάριο. Κατέγραψε τη μεγαλύτερη ημερήσια άνοδο της τελευταίας εβδομάδας και ανέκαμψε μετά μια συνεχή υποχώρηση ενός και πλέον μηνός, καθώς από τα μέσα Φεβρουαρίου η τουρκική λίρα έχει υποτιμηθεί κατά 8%. Η διολίσθησή της είχε για μία ακόμη φορά προκαλέσει έντονες εκκλήσεις προς την κεντρική τράπεζα να παρέμβει ώστε να αποτρέψει μια ελεύθερη πτώση του νομίσματος.

Καταλυτικός παράγοντας στην απόφαση ήταν ο διαφαινόμενος κίνδυνος επιτάχυνσης του πληθωρισμού.

Η κίνηση της κεντρικής τράπεζας έδωσε, άλλωστε, ώθηση στο χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης, με τον βασικό δείκτη να σημειώνει άνοδο 0,6% και τον επιμέρους των τουρκικών τραπεζών Borsa Instanbul Banks Index να σημειώνει κέρδη 3,1%. Υπό τον Νατσί Αγκμπάλ η Τράπεζα της Τουρκίας έχει αυξήσει τα επιτόκια της τουρκικής λίρας αθροιστικά κατά 875 μ.β. προς μεγάλη ικανοποίηση των επενδυτών που εκτιμούν πως ανακτά την αξιοπιστία της η κεντρική τράπεζα της πάλαι ποτέ αγαπημένης τους χώρας μεταξύ των αναδυόμενων οικονομιών. Οπως σχολίασε χαρακτηριστικά ο Φίνιξ Κάλεν, αναλυτής αναδυόμενων αγορών στην Societe Generale, «σε ένα περιβάλλον προκλήσεων για τις εγχώριες επιχειρήσεις και πολιτικών πιέσεων κατά της περαιτέρω ανόδου του κόστους δανεισμού, η Τράπεζα της Τουρκίας αποφάσισε να υπογραμμίσει τη δέσμευσή της σε μια πολιτική ανάσχεσης του πληθωρισμού». Ο ίδιος αναλυτής προσέθεσε πως η τελευταία αυτή κίνηση «θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη τόσο των ξένων επενδυτών όσο και των μικροεπενδυτών που βλέπουν πως ο Αγκμπάλ είναι αποφασισμένος να αποτρέψει την επιδείνωση στο μέτωπο του πληθωρισμού». Η πολιτική του Αγκμπάλ έχει αποδειχθεί επιτυχής, εφόσον, παρά την πρόσφατη υποχώρησή της, η τουρκική λίρα έχει ανατιμηθεί συνολικά κατά 14% από τον διορισμό του τον περασμένο Νοέμβριο. Ο Τούρκος πρόεδρος έδειξε τότε να αναδιπλώνεται και να εγκαταλείπει την πολιτική των πιέσεων που ασκούσε επί χρόνια στην κεντρική τράπεζα απαιτώντας να διατηρεί χαμηλό το κόστος του δανεισμού και να διασφαλίζει έτσι υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και υψηλά ποσοστό δικής του δημοτικότητας. Παράλληλα με τον διορισμό του Αγκμπάλ και την αποπομπή του προκατόχου του έκανε δεκτή την παραίτηση του γαμπρού του και τέως υπουργού Οικονομικών, Μπεράτ Αλμπαϊράκ. Ο Αλμπαϊράκ είχε δεχθεί δριμύτατη κριτική από τα κόμματα της αντιπολίτευσης που τον κατηγορούσαν για κακοδιαχείριση της τουρκικής οικονομίας. Η αντικατάστασή του τότε και η υπόσχεση του Αγκμπάλ για επιστροφή της χώρας στην ορθόδοξη νομισματική πολιτική είχε δώσει αρχικά ώθηση στην τουρκική λίρα που σημείωνε άνοδο 25% σε σύγκριση με τα ιστορικά χαμηλά επίπεδά της. Μεσολάβησαν οι κυρώσεις από την Ουάσιγκτον για το θέμα των S-400 που προκάλεσαν τότε νέα διολίσθηση του νομίσματος, αλλά η τουρκική λίρα είχε και πάλι ανακάμψει. Εχει δεχθεί, πάντως, πλήγμα όπως και πολλά νομίσματα αναδυόμενων αγορών από τη στιγμή κατά την οποία άρχισαν να σημειώνουν άνοδο οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων στις ΗΠΑ.

BLOOMBERG

Σύσταση Λαγκάρντ να ενεργοποιηθεί χωρίς καθυστέρηση το Ταμείο Ανάκαμψης

Τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. πρέπει να μεριμνήσουν για την άμεση αξιοποίηση των χρημάτων που δικαιούνται από τα κεφάλαια του ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης ώστε να διασφαλίσουν την ανάκαμψή τους από την ύφεση της πανδημίας. Στη σύσταση αυτή προέβη χθες η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, στο πλαίσιο της ακρόασής της ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οπως τόνισε η κ. Λαγκάρντ, τα 750 δισ. ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης «πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή χωρίς καθυστέρηση». Εξέφρασε, άλλωστε, αισιοδοξία ότι παράλληλα με τις δαπάνες των χωρών-μελών που θα βελτιώσουν τα οικονομικά των ευρωπαϊκών νοικοκυριών και επιχειρήσεων, «η δημοσιονομική πολιτική θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των μέτρων της νομισματικής μας πολιτικής».

Παράλληλα, η κ. Λαγκάρντ κάλεσε τα κράτη-μέλη να ολοκληρώσουν τα εθνικά τους προγράμματα μέσα στις επόμενες εβδομάδες. Οι εθνικές κυβερνήσεις βρίσκονται σε συνεννόηση με την Κομισιόν σχετικά με το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους και για το πώς και πού θα δαπανήσουν όσα χρήματα δικαιούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ορισμένα εθνικά προγράμματα έχουν ήδη κριθεί ακατάλληλα, ενώ η προθεσμία για την υποβολή τους εκπνέει τον επόμενο μήνα. Σε ό,τι αφορά τα κεφάλαια από το Ταμείο Ανάκαμψης αναμένεται να εκταμιευθούν μέσα στο καλοκαίρι, αλλά η διαδικασία φαίνεται να καθυστερεί. Οι συστάσεις της κ. Λαγκάρντ έπονται παρέμβασης του Πέτερ Καζιμίρ, μέλους του Δ.Σ. της ΕΚΤ και διοικητή της Τράπεζας της Σλοβακίας, που εξέφρασε ανησυχία για τους υπερβολικά αργούς ρυθμούς με τους οποίους προχωράει το Ταμείο Ανάκαμψης. Συνέκρινε, μάλιστα, τη διαδικασία με τις κινήσεις της αμερικανικής κυβέρνησης και τη στήριξη της οικονομίας. Ομοίως και η Ιζαμπέλ Σνέιμπελ, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, προειδοποίησε μέσα στην εβδομάδα πως η Ε.Ε. «δεν έχει την πολυτέλεια των καθυστερήσεων στην παροχή στήριξης».

Η πρόεδρος της ΕΚΤ κάλεσε τα κράτη-μέλη να ολοκληρώσουν τα εθνικά τους προγράμματα μέσα στις επόμενες εβδομάδες.

Η κ. Λαγκάρντ, στο πλαίσιο της ακρόασής της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, απαντώντας σε επικρίσεις για την πολιτική της ΕΚΤ στην αγορά ομολόγων, τόνισε πως χρειάζεται να παρέλθει κάποιος χρόνος μέχρις ότου φανούν οι αυξημένες αγορές στα καταγεγραμμένα στοιχεία του προγράμματος.

Στο μεταξύ, οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως η οικονομία της Ευρωζώνης έχει μείνει αισθητά πίσω σε σύγκριση με την αμερικανική εξαιτίας των καθυστερήσεων στην εμβολιαστική διαδικασία, η οποία περιπλέκεται τελευταία από τον προβληματισμό γύρω από το εμβόλιο της AstraZeneca και την αναστολή της χρήσης του από μερίδα των ευρωπαϊκών χωρών. Από την πλευρά της, πάντως, η ΕΚΤ ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα ότι τους επόμενους τρεις μήνες θα αυξήσει τις αγορές ομολόγων στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος κατά της πανδημίας ύψους 1,85 τρισ. ευρώ. Οπως ανέφερε στην καθιερωμένη συνέντευξη Τύπου μετά τη συνεδρίαση της τράπεζας, στόχος της είναι να ανακόψει την ανοδική πορεία που προώθησε η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν. Παρ' όλα αυτά, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι έως το τέλος του 2021 η παγκόσμια οικονομία θα μετρά απώλειες άνω των 10 τρισ. δολ. και θα είναι αρκετά μικρότερη σε σύγκριση με το μέγεθος που θα είχε εάν συνέχιζε να κινείται στα επίπεδα πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας, εάν δεν είχε μεσολαβήσει η πανδημία. Απαριθμώντας τα προβλήματα –ανισότητα, χρέος και έλλειψη επενδύσεων– η Unctad επεσήμανε ότι αυτά επιδεινώθηκαν κατά την πανδημία. «Το μεγαλύτερο πλήγμα στην παγκόσμια οικονομία έχουν υποστεί αναπτυσσόμενες χώρες οι οποίες έχουν περιορισμένο δημοσιονομικό χώρο, περιορισμούς στη δυνατότητα αποπληρωμών και ανεπαρκή διεθνή βοήθεια», ανέφερε. Πρόσθεσε, μάλιστα, πως «αν και οι χώρες θα δουν την οικονομία τους να ανακάμπτει τη φετινή χρονιά, κίνδυνοι τόσο σε οικονομικό όσο και σε υγειονομικό επίπεδο μπορεί να δημιουργήσουν πτώσεις».

Οπως αναφέρει η Unctad, η έγκαιρη δράση των κεντρικών τραπεζών ώστε να αποφευχθεί μία ενδεχόμενη οικονομική κατάρρευση, τα πακέτα στήριξης που προώθησαν τα υπουργεία Οικονομικών, η ανάκαμψη στις τιμές των εμπορευμάτων αλλά και η αναπάντεχα γρήγορη ανάπτυξη των εμβολίων συνηγόρησαν στο να μην υπάρξουν έντονες αποπληθωριστικές πιέσεις. Επιπλέον, πρόσθεσε πως η διεθνής συνεργασία για τη στήριξη όσων επλήγησαν δεν ήταν επαρκής, εάν ληφθεί υπόψη ο βαθμός της οικονομικής αλλά και της υγειονομικής κρίσης. Ομοίως, η Unctad τονίζει πως η ΔΝΤ αλλά και ο ΟΟΣΑ. Ενδεικτικά, στην τελευταία του έκθεση που δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προέβλεψε πως η παγκόσμια οικονομία θα αναπτυχθεί 5,5% την τρέχουσα χρονιά και 4,2% το 2022.

Η Unctad εξήγησε πως ένας από τους λόγους που αναθεώρησε προς τα άνω τον ρυθμό ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας είναι η πρόοδος των εμβολιασμών στις ΗΠΑ, καθώς και η επίδραση που θα έχει το πακέτο στήριξης της οικονομίας ύψους 1,9 τρισ. δολ.

Η Unctad του ΟΗΕ αναμένει 4,7% ανάπτυξη γι' αυτή τη χρονιά.

Απώλειες 10 τρισ. δολαρίων στην παγκόσμια οικονομία

Απώλειες 10 τρισ. δολαρίων θα μετρήσει η παγκόσμια οικονομία έως το τέλος του έτους εξαιτίας της πανδημίας, με τις πιο φτωχές χώρες να αναδεικνύονται στους μεγαλύτερους χαμένους της πανδημικής κρίσης. Αυτό επισημαίνει η Unctad, διάσκεψη του ΟΗΕ για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη, τονίζοντας πως υπάρχουν σημάδια ότι η πανδημία θα αφήσει άλυτα ορισμένα από τα προβλήματα που ταλάνιζαν την παγκόσμια οικονομία πριν από την επέλαση της πανδημικής κρίσης. Στο πλαίσιο της τελευταίας έκθεσης που αφορά το εμπόριο, η Unctad είχε επισημάνει ότι η παγκόσμια οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί έως 4,7% αυτή τη χρονιά, από 4,3% που προέβλεψε πριν από έξι μήνες, ακολουθώντας τις αναθεωρήσεις που έκαναν άλλοι φορείς, όπως το

Τα προβλήματα –ανισότητα, χρέος και έλλειψη επενδύσεων– επιδεινώθηκαν κατά την πανδημία, σύμφωνα με τη διάσκεψη για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη του ΟΗΕ.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πλήγματα και κέρδη στην αγορά έργων τέχνης

Των **BRENNA HUGHES NEGHAIWI** και **BARBARA LEWIS / REUTERS**

Κάθε καλοκαίρι στην πόλη της Βασιλείας στην Ελβετία παρατηρείτο μια ενδιαφέρουσα κοσμοσυρροή από κάθε γωνιά του πλανήτη με επίκεντρο έναν κομψό χώρο για τη διεξαγωγή της έκθεσης «Τέχνη Βασιλεία»/Art Basel. Εκεί, συλλέκτες συγκέντρωναν έργα τέχνης, ενώ παράλληλα αναζητούσαν νέα ταλέντα. Φέτος, αντί γι' αυτό το πλήθος, μάλλον στον χώρο θα συρρεύσουν Ελβετοί εν αναμονή εμβολίων. Ο κόσμος της τέχνης προσπαθεί να ορθοποδήσει από τις επιπτώσεις του εγκλεισμού και της καραντίνας, των ταξιδιωτικών απαγορεύσεων και της κοινωνικής απόστασης, και όπως είναι αναμενόμενο, εκθέσεις σαν την προαναφερθείσα δέχθηκαν πολύ περισσότερα πλήγματα. Και με τα τωρινά δεδομένα η αγορά έργων τέχνης πρέπει να προσαρμοστεί, περιστέλλοντας τις ζημίες της. Το 2020 σε παγκόσμια κλίμακα οι σχετικές πωλήσεις είχαν μια κάμψη της τάξεως του 22%, στα

Οι διεθνείς οίκοι «βλέπουν» πτώση λόγω πανδημίας, αν και η κινητικότητα στο Διαδίκτυο ανήλθε σε επίπεδα ρεκόρ.

50,1 δισ. δολάρια, σύμφωνα με την έκθεση για τη συγκεκριμένη αγορά, την οποία συνέταξαν οι UBS και Art Basel και δημοσιεύθηκε την Τρίτη. Ωστόσο, δεν επρόκειτο για μια ομοιογενή εικόνα, ενώ οι ζάπλουτοι της νοτιοανατολικής Ασίας έδειξαν συγκρατημένοι.

Εν αντιθέσει με την εμπειρία της προηγούμενης οικονομικής κρίσης το 2007-2009, όταν οι τότε πλούσιοι έχαναν χρήματα, σήμερα οι μεγιστάνες πλουτίζουν πιο πολύ με την αρωγή των κρατικών προγραμμάτων στήριξης της οικονομίας και τις ευμετάβλητες κεφαλαιαγορές. Οι μεγάλοι οίκοι δημοπρασιών, με προεξάρχοντες τους Sotheby's και Christie's, είχαν ήδη προσαρμοστεί στο να δέχονται υποβολή προσφορών από το τηλέφωνο και να διεκπεραιώνουν πωλήσεις μέσω Διαδικτύου. Οπότε θα μπορούν να αλλάξουν τρόπο εργασίας σχετικά εύκολα, ώστε να προσελκύσουν πελάτες με πακτωλό μετρητών. Αμφότεροι οι διεθνείς οίκοι αναφέρθηκαν στη συνολική πτώση της δραστηριότητας λόγω πανδημίας, αν και η κινητικότητα στο Διαδίκτυο ανήλθε σε επίπεδα ρεκόρ ανάμεσα στους αγοραστές των χωρών της νοτιοανατολικής Ασίας. Επιπλέον, οι τάσεις για αγορές έργων που φιλοτέχνησαν γυναίκες και μαύροι δημιουργοί, αλλά και ζώντες καλλιτέχνες, έδειξαν να ενισχύονται.

Τη φετινή χρονιά ελπίζουν να την αξιοποιήσουν οι οίκοι, εκμεταλλευόμενοι την εισροή νεαρής ηλικίας συλλεκτών, οι οποίοι θεωρούν πιο προσιτές τις διαδικτυακές πλατφόρμες από τους συμβατικούς οίκους δημοπρασιών, αλλά και την επιστροφή παραδοσιακών φιλότεχνων, οι οποίοι θέλουν να επανέλθουν στον πραγματικό κόσμο. «Υπάρχει τεράστια σωρευμένη ζήτηση για νέες εμπειρίες αλλά και ξόδεμα χρημάτων, και αυτή θα εκδηλωθεί αφ' ης στιγμής τα πράγματα αποκτήσουν λίγο παραπάνω σταθερότητα και προβλεψιμότητα», δήλωσε στο Ρόιτερς ο διευθύνων σύμβουλος του Sotheby's, Τσαρλς Στιούαρτ. «Έχουμε τη δυνατότητα να δούμε μια πολύ μεγάλη έκρηξη ενδιαφέροντος για κάποια χρονική περίοδο, υποθέτοντας, βέβαια, ότι θα είναι πλέον άνετο και ασφαλές οι άνθρωποι να μετακινηθούν από το σπίτι τους».

Οσο για τον αντίπαλο οίκο δημοπρασιών, τον Christie's, το 2021 έζησε τη θεαματική επιβεβαίωση της δυνατότητας δημιουργίας πλούτου από τον εικονικό κόσμο. Μέσα στον Μάρτιο και στο πλαίσιο των δημοπρασιών του έλαβαν χώρα πωλήσεις ρεκόρ σε ψηφιακά έργα τέχνης αξίας 70 εκατομμυρίων δολαρίων συνολικά. Σε μια διαδικτυακή δημοπρασία που πραγματοποιείτο επί 14 ημέρες και πλέον, οι προσφορές για το έργο του Αμερικανού καλλιτέχνη Μπιπλ (Beeple) ξεκίνησαν από τα 100 δολάρια και εκτινάχθηκαν σε δυσθεώρητα ύψη, ενώ τα τελευταία λεπτά υποβολής προσφορών τα παρακολουθούσαν 22 εκατομμύρια επισκέπτες. Τέλος, οι μικρότερες αίθουσες τέχνης και γκαλερί αγωνίζονται να επιβιώσουν, όπως λένε οι ειδικοί, επειδή η πανδημία έχει επιταχύνει τη συγκέντρωση των εκπροσώπων του κόσμου της τέχνης σε λιγότερα χέρια.

Μπαράζ επενδύσεων για πρώτες ύλες από την Κίνα σε όλο τον κόσμο

Εργαλειοποιεί το διεθνές εμπόριο ως μοχλό άσκησης γεωπολιτικής πίεσης

Εξαγοράζοντας ξένες εταιρείες, η Κίνα αυξάνει συστηματικά τις επενδύσεις της σε πρώτες ύλες ανά τον κόσμο, ώστε να μειώσει την εξάρτησή της από τις εισαγωγές και να ενισχύσει τη θέση της στο διεθνές εμπόριο. Στη διαπίστωση αυτή καταλήγει σχετική έκθεση της συμβουλευτικής εταιρείας Verisk Maplecroft, που εκφράζει την εκτίμηση πως με τον τρόπο αυτόν η δεύτερη οικονομία στον κόσμο θα ενισχύσει τη θέση της, «ώστε να εργαλειοποιήσει το διεθνές εμπόριο και να το χρησιμοποιήσει ως όπλο στην αναμέτρησή της με τους γεωπολιτικούς της αντιπάλους».

Οπως επισημαίνει η εν λόγω συμβουλευτική, που ειδικεύεται στην ανάλυση των κινδύνων, το περασμένο έτος η Κίνα αριθμούσε 59 εταιρείες μετάλλων και χρυσού στην ευρύτερη γεωγραφική ζώνη της Ωκεανίας, όταν μόλις το 2000 δεν είχε καμία. Με την κατοχή αυτών των εταιρειών, ο ασιατικός οικονομικός γίγαντας αντιπροσωπεύει, έτσι, το 22,6% του συνόλου των εταιρειών που ανήκουν σε χώρες ξένες ως προς τη χώρα στην οποία βρίσκονται. Η κατοχή αυτών των εταιρειών εντάσσεται στην προσπάθειά της να κατακτήσει αυτάρκεια σε πρώτες ύλες και να ενισχύσει τη διεθνή θέση της. Εξακολουθεί, βέβαια, να συγκαταλέγεται στις χώρες που εισάγουν μεγάλο όγκο πρώτων υλών, μεταξύ των οποίων πετρέλαιο και σιδηρομετάλλευμα, άνθρακας και φυσικό αέριο. Οπως τονίζει η Verisk Maplecroft, «αν η Κίνα έχει ένα μαλακό υπογάστριο, αυτό είναι η μεγάλη εξάρτησή της από τους φυσικούς πόρους άλλων χωρών».

Ως εκ τούτου, επιδιώκει να αποκτήσει όσο μεγαλύτερο έλεγχο μπορεί στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες μέσω επενδύσεων σε άλλες χώρες και μέσω της σύναψης συμμαχιών και κοινοπραξιών με διεθνείς παίκτες. Από τη δεκαετία του 1990 έτσι έχει αποδυθεί σε μια συστηματική υποστήριξη των κρατικών επιχειρήσεών της, για την ανάδειξή τους σε «διεθνείς εταιρείες» και απώτερο στόχο να θέσουν οι εταιρείες αυτές υπό τον έλεγχό τους φυσικούς πόρους άλλων χωρών. Σύμφωνα πάντα με τη Verisk Maplecroft, στην προσπάθειά της να έχει μεγαλύτερο εύρος προμηθευτών, η Κίνα προτιμά κυρίως να προμηθεύεται από «σταθερά αυταρχικά καθεστώτα» και όχι από δημοκρατίες που μπορεί να αλλάζουν συχνά κυβέρνηση και πολιτικές επιλογές και «ενδέχεται

Οι κύριοι προμηθευτές της Κίνας σε κρίσιμες πρώτες ύλες

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ 2020

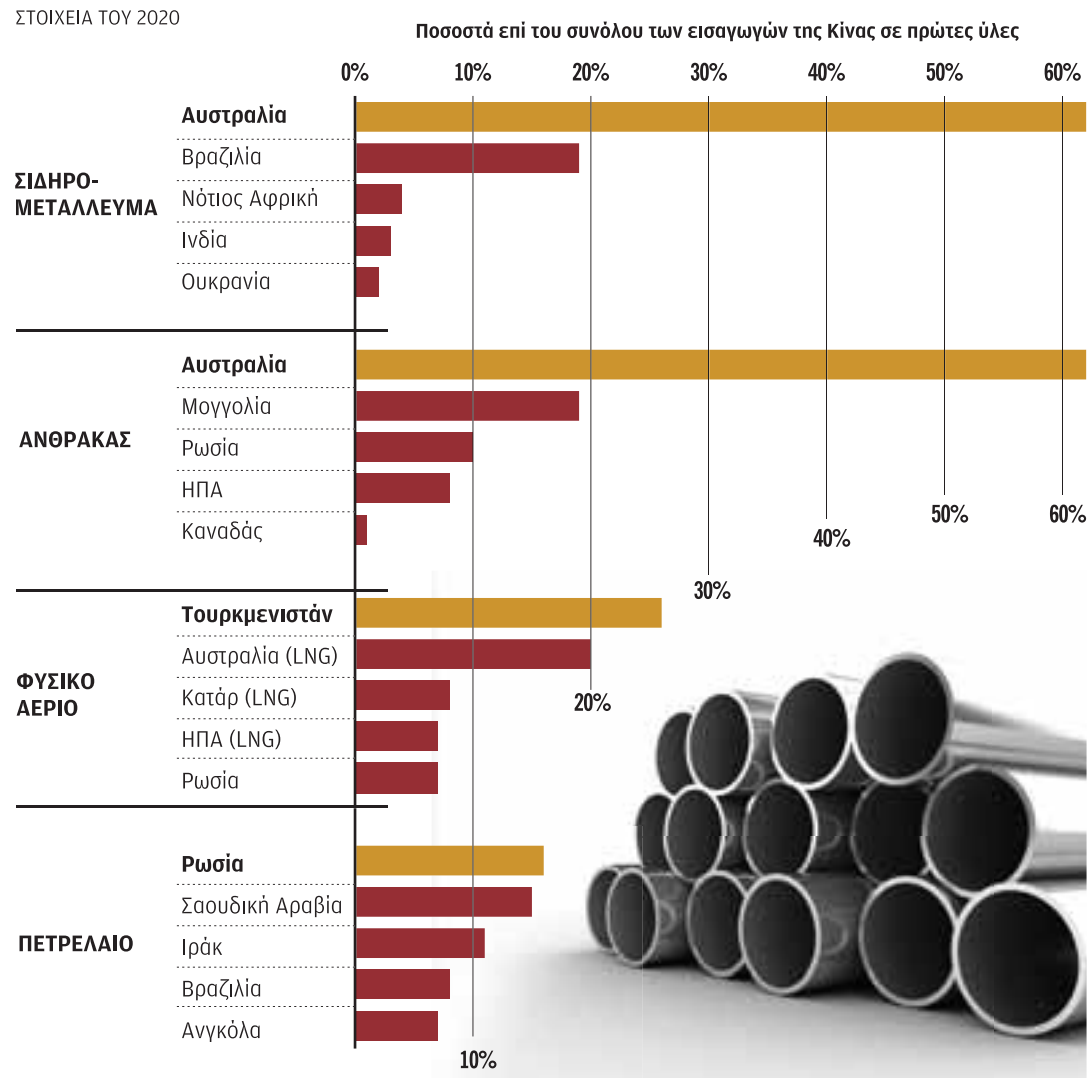

ΠΗΓΕΣ: Global Trade Traccker, Wood Mackenzie, Verisk Maplecroft

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το 2020 αριθμούσε 59 εταιρείες μετάλλων και χρυσού στη ζώνη της Ωκεανίας, όταν το 2000 δεν είχε καμία.

να υιοθετήσουν εχθρική στάση προς το Πεκίνο».

Δεν μπορεί, ωστόσο, να αποφύγει τις συναλλαγές με τις δημοκρατίες, καθώς αυτές ελέγχουν την παραγωγή ορισμένων από τις στρατηγικής σημασίας πρώτες ύλες, όπως, για παράδειγμα, το σιδηρομετάλλευμα. Το περασμένο έτος ο υπ' αριθμόν 1 προμηθευτής της Κίνας σε σιδηρομετάλλευμα ήταν η Αυστραλία. Στη διάρκεια του περασμένου έτους η Αυστραλία εξήγε στην Κίνα κατά μέσον όρο 60,86 εκατ. τόνους σιδηρομετάλλευμα τον μήνα. Σύμφωνα με την εταιρεία δεδομένων Refinitiv, ο όγκος αυτός αντιπροσωπεύει το 60% των εισαγωγών της Κίνας σε σιδηρομετάλλευμα. Οπως προκύπτει από την έκθεση της Verisk Maplecroft, προκειμένου να περιορίσει αυτήν την εξάρτησή της από μια χώρα σύμμαχο των ΗΠΑ, η Κίνα έχει συσφίγξει τους εμπορικούς δεσμούς της με άλλες χώρες-παραγωγούς σιδηρομεταλλεύματος όπως η Βραζιλία και η Γουινέα. Η εν λόγω συμβουλευτική εταιρεία επισημαίνει μάλιστα πως «παρά τη σκληρή γραμμή που έχει υιοθετήσει έναντι της Κίνας υπό τον πρόεδρο Μπολσονάρο, η Βραζιλία παραμένει προτεραιότητα του Πεκίνου στο πλαίσιο της προσπάθειάς του να διευρύνει τους προμηθευτές του». Σε ό,τι αφορά τη Γουινέα, από πολιτικής απόψεως διάκειται ευνοϊκά προς το Πεκίνο μετά την πολιτική της οπισθοχώρηση.

Οι σχέσεις της Κίνας με την Αυστραλία αποδεικνύουν κατά τη Verisk Maplecroft ότι το Πεκίνο χρησιμοποιεί το εμπόριο ως μοχλό άσκησης γεωπολιτικής πίεσης. Η Κίνα είναι ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Αυστραλίας. Σύμφωνα με στοιχεία της Capital Economics, τη διετία 2019-2020 απορρόφησε το 39,4% των εξαγωγών της σε προϊόντα και το 17,6% των εξαγωγών της σε υπηρεσίες. Το Πεκίνο δεν δίστασε να επιβάλει εμπάργκο στις εισαγωγές άνθρακα από την Αυστραλία όταν η χώρα τάχθηκε υπέρ της διεξαγωγής διεθνών ερευνών γύρω από τον τρόπο που χειρίστηκε η Κίνα την πανδημία του κορωνοϊού.

Πληροφοριακή και Πολιτιστική Ετερόρρυθμος Εταιρεία «Ο Λόγος»

Η Πολιτιστική και Πληροφοριακή εταιρεία «Ο ΛΟΓΟΣ», με βάση την πρόνοια της νομοθεσίας της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης που αναφέρεται στην κοινοποίηση των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων, προχωρεί σήμερα σε δημοσίευση των Οικονομικών Καταστάσεων για την περίοδο που έληξε στις 30/6/2018 και για την περίοδο από 1/7/2018 μέχρι 31/12/2019.

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2019

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στις 31/12/20219		ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	2019	Ίδια κεφάλαια	2019
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού		Κεφάλαιο και τρεχούμενοι λογαριασμοί Συναπτέρων	(677.518)
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	65.877	Μη βραχυπρόθεμες υποχρεώσεις	
Αυλα περουσιακά στοιχεία	1	Δανεισμός	-
Χρηματοοικονομικά περουσιακά στοιχεια διαθέσιμα προς πώληση	-	Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	-
Χρηματοοικονομικά περουσιακά στοιχεια σε δικαιη αξία μέσω των άλλω συνολικών εισοδημάτων	410.000		
	475.878		
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού		Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Αποθέματα		Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	1231181
Άλλα μη χρηματοοικονομικά περουσιακά στοιχεία	19.409	Ποσά πληρωτέα σε συγγενικά μέρη	130654
Εμπορικά εισπρακτέα	261.729	Χρηματοδότηση πωλήσεων	211921
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	78.746	Δανεισμός	-
Ποσά που κρατούνται σε καταπιστεύματα	22.429		1573756
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	38.047		
	420.360	Σύνολο υποχρεώσεων	1573756
Σύνολο περουσιακών στοιχείων	896.238	Σύνολο συμφέροντος Συναιτέρων και υποχρεώσεων	896238

Αποτελέσματα Χρήσεως για το έτος που έληξε στις 31/12/2019

Αποτελέσματα Χρήσεως για την περίοδο 01/07/2018 - 31/12/2019

Εισόδημα	183278
Κόστος πωληθέντων υπηρεσιών	(1.083.551)
Μικτή ζημία	(900.273)
Καθαρές ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών περουσιακών στοιχείων	(168.867)
Άλλα έσοδα	139026
Άλλες ζημιές	(1.501.397)
Ζημιά εργασιών	(2.431.511)
Χρηματοδοτικά έξοδα	(157.659)
Καθαρή ζημιά για το έτος	(2.589.170)

Η δραστηριότητα του Συνεταιρισμού κατά τη διάρκεια της περιόδου 01/07/2018-31/12/2019 ήταν η λειτουργία σε Παγκύπρια εμβέλεια του Ραδιοφωνικού σταθμού ΔΙΕΣΗ 101,1

Πληροφοριακή και Πολιτιστική Ετερόρρυθμος Εταιρεία «Ο Λόγος»

Η Πολιτιστική και Πληροφοριακή εταιρεία «Ο ΛΟΓΟΣ», με βάση την πρόνοια της νομοθεσίας της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης που αναφέρεται στην κοινοποίηση των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων, προχωρεί σήμερα σε δημοσίευση των Οικονομικών Καταστάσεων για την περίοδο που έληξε στις 30/6/2018 και για την περίοδο από 1/7/2018 μέχρι 31/12/2019.

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στις 30 Ιουνίου 2018

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στις 30/06/2018		ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	2018	Ίδια κεφάλαια	2018
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού		Κεφάλαιο και τρεχούμενοι λογαριασμοί Συναπτέρων	(4.603.893)
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	1.950.869	Μη βραχυπρόθεμες υποχρεώσεις	
Αυλα περουσιακά στοιχεία	1	Δανεισμός	3.782.849
Χρηματοοικονομικά περουσιακά στοιχεια διαθέσιμα προς πώληση	410.000	Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	99.050
Χρηματοοικονομικά περουσιακά στοιχεια σε δικαιη αξία μέσω των άλλω συνολικών εισοδημάτων			3.881.899
	2.360.870		
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού		Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Αποθέματα	189.056	Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	2.889.927
Άλλα μη χρηματοοικονομικά περουσιακά στοιχεία	38.367	Ποσά πληρωτέα σε συγγενικά μέρη	97.819
Εμπορικά εισπρακτέα	812.332	Χρηματοδότηση πωλήσεων	811.357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	105.328	Δανεισμός	455.205
Ποσά που κρατούνται σε καταπιστεύματα	22.429		4.254.308
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	3.932		
	1.171.444	Σύνολο υποχρεώσεων	8.136.207
Σύνολο περουσιακών στοιχείων	3.532.314	Σύνολο συμφέροντος Συναιτέρων και υποχρεώσεων	3.532.314

Αποτελέσματα Χρήσεως για το έτος που έληξε στις 30/06/2018

Εισόδημα	3.815.321
Κόστος πωληθέντων υπηρεσιών	(6.989.044)
Μικτή ζημία	(3.173.723)
Καθαρές ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών περουσιακών στοιχείων	-
Άλλα έσοδα	321.142
Άλλες ζημιές	(1.974.916)
Ζημιά εργασιών	(4.827.497)
Χρηματοδοτικά έξοδα	(146.936)
Καθαρή ζημιά για το έτος	(4.974.433)

Η δραστηριότητα του Συνεταιρισμού κατά τη διάρκεια της περιόδου 01/07/2017-30/06/2018 ήταν η λειτουργία σε Παγκύπρια εμβέλεια του τηλεοπτικού σταθμού TV ONE και του Ραδιοφωνικού σταθμού ΔΙΕΣΗ 101,1

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Εκπτωση φόρου έως 1.600 ευρώ ετησίως για δαπάνες ανακαίνισης ακινήτων

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Τη δυνατότητα να γλιτώσουν ποσό έως 1.600 ευρώ από τον φόρο που τους αναλογεί έχουν οι ιδιοκτήτες οι οποίοι ανακαίνισαν τα ακίνητά τους και διαθέτουν τιμολόγια για τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν το προηγούμενο έτος. Η έκπτωση ανέρχεται στο 40% των δαπανών, με ανώτατο όριο (δαπάνης) τις 16.000 ευρώ. Δηλαδή, οι φορολογούμενοι για εργασίες της τάξεως των 16.000 ευρώ θα έχουν έκπτωση 40%, ήτοι 6.400 ευρώ, ποσό το οποίο θα κατανεμηθεί ισόποσα σε τέσσερα χρόνια. Εξαιρείται από την έκπτωση το κόστος των υλικών. Για να τύχουν της μείωσης του φόρου, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να έχουν τις σχετικές αποδείξεις και μάλιστα η πληρωμή του ποσού θα πρέπει να έχει κατατεθεί μέσω τραπεζικού συστήματος. Τη δαπάνη που πραγματοποίησαν το προηγούμενο έτος θα πρέπει να τη δηλώσουν σε σχετικό κωδικό στο έντυπο Ε1 μαζί με τις φορολογικές δηλώσεις τους.

Στην απόφαση που θα εκδοθεί τις προσεχείς ημέρες από τα συναρμόδια υπουργεία θα τονίζεται ότι:

Οι δαπάνες που θα πραγματοποιήσουν κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2020 μέχρι και 31-12-2022 οι ιδιοκτήτες κατοικιών και λοιπών κτιρίων για να εξοφλήσουν αμοιβές παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση των ακινήτων τους θα μειώνουν σε ποσοστό 40% του ύψους τους τον φόρο εισοδήματος των ιδιοκτητών για τα επόμενα τέσσερα έτη. Δηλαδή, το 40% του ποσού των δαπανών που θα έχουν πραγματοποιηθεί σε καθένα από τα έτη 2020, 2021 και 2022 θα κατανέμεται ισόποσα στα εκάστοτε επόμενα τέσσερα έτη και θα μειώνει τον φόρο εισοδήματος που θα βεβαιώνεται εις βάρος του ιδιοκτήτη σε καθένα από τα τέσσερα αυτά επόμενα έτη. Π.χ., αν η δαπάνη πραγματοποιηθεί το 2020, το 40% αυτής θα κατανεμηθεί ισόποσα στα έτη 2021, 2022, 2023 και 2024. Το ποσό της δαπάνης που αντιστοιχεί σε καθένα από τα επόμενα αυτά έτη, δηλαδή το 1/4 του 40% της δαπάνης, θα μειώνει τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων που θα βεβαιώνεται στον φορολογούμενο ιδιοκτήτη κατά το έτος αυτό.

Σε κάθε περίπτωση, θα ισχύει ανώτατο όριο 16.000 ευρώ στο ύψος των δαπανών που θα μπορούν να ληφθούν υπόψη. Το ανώτατο ποσό έκπτωσης που θα μπορεί να χορηγηθεί σε κάθε ιδιοκτήτη ανέρχεται στο 40% των 16.000 ευρώ, δηλαδή σε 6.400 ευρώ.

Για τον υπολογισμό της έκπτωσης θα λαμβάνονται υπόψη μόνο

Πέραν των τιμολογίων, η πληρωμή των εργασιών πρέπει να έχει γίνει μέσω τραπεζικού συστήματος.

οι δαπάνες για τις εργασίες και όχι τα έξοδα για τις προμήθειες των υλικών.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για να ισχύσει η έκπτωση του 40% των δαπανών για αμοιβές εργασιών ενεργειακής, λειτουργικής και αισθητικής αναβάθμισης κτιρίων από τον φόρο εισοδήματος του ιδιοκτήτη κατά τα επόμενα τέσσερα έτη είναι:

• Τα κτίρια για τα οποία πραγματοποιούνται οι δαπάνες να μην έχουν ήδη ενταχθεί ή να μην πρόκειται να ενταχθούν σε πρόγραμμα αναβάθμισης κτιρίων.

• Οι δαπάνες να αποδεικνύονται με νόμιμα παραστατικά, δηλαδή με αποδείξεις λιανικών συναλλαγών ή με τιμολόγια παροχής υπηρεσιών.

• Οι δαπάνες να έχουν εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, δηλαδή με πιστωτικές ή χρεωστικές ή προπληρωμένες κάρτες ή μέσω e-banking ή μέσω λογαριασμού πληρωμών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών του ν. 3862/2010 ή με τη χρήση ηλεκτρονικού πορτοφολιού κ.λπ.

Σε Κυκλάδες, Σαρωνικό, Λευκάδα Κεφαλονιά ψάχνουν ακίνητα οι ξένοι

Μαζί με την Αθήνα αποτελούν τις πέντε πιο δημοφιλείς επιλογές

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τα νησιά των Κυκλάδων, η Λευκάδα, η Κεφαλονιά, η Αθήνα και τα νησιά του Αργοσαρωνικού (π.χ. Σπέτσες, Ύδρα) αποτελούν σήμερα τις πέντε ακριβότερες περιοχές για επενδύσεις στην αγορά κατοικίας. Παρ' όλα αυτά, το επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα ζωηρό και πρόκειται να εκδηλωθεί μόλις ξεπεραστεί η πανδημία.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα του βρετανικού ομίλου Astons, που ειδικεύεται σε προγράμματα επενδυτικής μετανάστευσης, η ελληνική αγορά ακινήτων παραμένει μεταξύ των βασικών επιλογών ξένων –και δη Βρετανών– επενδυτών, καθώς ακόμα και τα ακριβότερα τμήματά της είναι εξαιρετικά προσιτά σε σχέση με άλλες περιοχές.

Για παράδειγμα, με βάση τα στοιχεία της Astons, η μέση τιμή πώλησης κατοικιών διαμορφώθηκε σε 222.348 ευρώ στο τέλος του 2020, σημειώνοντας μάλιστα και αύξηση κατά σχεδόν 6% έναντι του 2019, όταν η μέση τιμή ήταν της τάξεως των 210.000 ευρώ. Ακόμα κι έτσι, το κόστος παραμένει 85% χαμηλότερο από τη μέση τιμή αγοράς κατοικίας σε μια από τις δημοφιλείς συνοικίες του κεντρικού Λονδίνου, όπως το Κένσιγκτον και το Τσέλσι.

Αντίστοιχα, άνοδο κατά 8,7% σημείωσαν πέρυσι οι τιμές των κατοικιών και στη Λευκάδα, με το μέσο κόστος να αγγίζει τις 165.000 ευρώ, από 151.790 ευρώ στο τέλος του 2019. Στην Αθήνα, η οποία είναι η τέταρτη ακριβότερη περιοχή, το μέσο κόστος των πωλούμενων κατοικιών διαμορφώνεται σε 157.415 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 3% σε ετήσια βάση. Στο σύνολο της χώρας, η μέση τιμή διαμορφώνεται σε 131.040 ευρώ, υψηλότερη κατά 2,7% σε σχέση με το 2019, όταν το σχετικό κόστος ανερχόταν σε 127.600 ευρώ.

Στον αντίποδα, η χαμηλότερη τιμή εντοπίζεται στη Φλώρινα, όπου τα πωλούμενα ακίνητα κοστίζουν μόλις 43.176 ευρώ (-4,3%), ενώ στο Κιλκίς, παρά την περυσινή αύξηση

Η Ελλάδα προσφέρει εξαιρετικό κλίμα και αισθητά χαμηλότερο κόστος απόκτησης κατοικίας σε σχέση με τη Μεγ. Βρετανία, με αποτέλεσμα να θεωρείται βασική επιλογή για Βρετανούς επενδυτές.

Οι χαμηλές τιμές της εγχώριας αγοράς λειτουργούν σαν μαγνήτης για αγοραστές από το εξωτερικό και κυρίως για Βρετανούς.

κατά 20%, το μέσο κόστος πώλησης δεν ξεπερνάει τις 50.400 ευρώ. Στις φθηνές πόλεις συγκαταλέγονται επίσης η Καρδίτσα (51.576 ευρώ), η Καστοριά (56.000 ευρώ) και οι Σέρρες (56.868 ευρώ).

Η Astons αναφέρει ότι τα νησιά των Κυκλάδων θα παραμείνουν στο επίκεντρο των επενδυτών από το εξωτερικό, ιδίως όσων διαθέτουν σημαντικό εισόδημα, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία προτάσσει την υψηλή ποιότητα ζωής για τους ίδιους και την οικογένειά τους ως τον βασικότερο παράγοντα για την απόκτηση ακινήτου. Προτιμούν δηλαδή ακίνητα σε περιοχές που προσφέρουν το παραπάνω χαρακτηριστικό, ακόμα κι αν αυτό αποβαίνει εις βάρος της ετήσιας απόδοσης της επένδυσης.

Σύμφωνα με τους αναλυτές της εταιρείας, «η Ελλάδα προσφέρει εξαιρετικό κλίμα και αισθητά χαμηλότερο κόστος απόκτησης κατοικίας σε σχέση με τη Μεγ. Βρετανία, με αποτέλεσμα να θεωρείται βασική επιλογή για Βρετανούς επενδυτές». Παράλληλα, μετά και την επισημοποίηση του Brexit, η Ελλάδα αναμένεται να αποβεί ακόμα πιο ελκυστικός προορισμός, καθώς αρκετοί Βρετανοί θα θελήσουν να επωφεληθούν και του σχετικού προγράμματος χορήγησης αδειών παραμονής «Χρυσή Βίζα».

Μάλιστα, η Astons αναφέρει ότι το ελληνικό πρόγραμμα είναι επίσης ιδιαίτερα προσιτό, καθώς αρκούν 252.328 ευρώ (μαζί με τα σχετικά έξοδα) για την απόκτηση ακινήτου και τη χορήγηση άδειας για τον επενδυτή και τα μέλη της οικογένειάς του, με την όλη διαδικασία να απαιτεί περίπου δύο μήνες.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Πώς να κερδίσετε επενδύοντας σε ακίνητα

Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι στην Κύπρο επικρατεί μια παραδοξότητα. Ενώ ιστορικά σχεδόν όλοι ασχολήθηκαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο με επενδύσεις σε ακίνητα, σαφώς πολύ λιγότεροι κατάφεραν να πλουτίσουν πράττοντας κάτι τέτοιο. Και για να αποδείξει τον ισχυρισμό του θα μας υποδείκνυε το άνοιγμα των φακέλων των Όσκαρ το 2013, όπου η Κύπρος σάρωσε όλα τα βραβεία: Α΄ βραβείο υπερχρεωμένων νοικοκυριών, Α΄ βραβείο ιδιωτικού χρέους, Α΄ βραβείο μη εξυπηρετούμενων δανείων, Α΄ βραβείο κουρέματος, για να αναφέρω τις κυριότερες κατηγορίες αφού μέχρι και οι κομπάρσοι πήραν Όσκαρ.

Τι πήγε λοιπόν λάθος Ενώ το ερώτημα θα μπορούσε να αναλωθεί σε διδακτορική διατριβή, θα εστιάσω σε ένα πράγμα και μόνο: την εμφανέστατη έλλειψη γνώσης περί επενδύσεων που πηγάζει φυσικά από την πολύ αδύναμη παιδεία μας σε χρηματοοικονομικές γνώσεις. Όπως μάθαμε με τον σκληρό τρόπο, το μοντέλο «αγοράζω κάτι και κάθομαι πάνω του για να το πουλήσω όταν πάει πάνω σε αξία για να καρπωθώ το κέρδος», δεν έχει τόση πρακτική εφαρμογή από μόνο του. Και παρόλα αυτά, ήταν το κύριο επενδυτικό μοντέλο για πολλούς. Φυσικά, ήταν λίγο πιο σύνθετο από αυτό. Επειδή τα αποταμιευμένα χρήματά μας μας επέτρεπαν περιορισμένα επενδυτικά βήματα, προχωρούσαμε και σε ενισχυτικό δανεισμό. Κανένα πρόβλημα ούτε εδώ καθώς έτσι πρέπει να κινείται ο πλανήτης, αν δεν υπήρχε το κόνσεπτ του δανεισμού η ανθρωπότητα ενδεχομένως να ήταν 150 χρόνια πίσω σε όλα. Το πρόβλημα, όπως αποδείχτηκε, ήταν η εκτεταμένη εφαρμογή του κόνσεπτ του «δανεικά και αγύριστα», καθώς επίσης και του κόνσεπτ «λάθος δάνεια για λάθος δανειζόμενους», που μας φέρνει στη δυνατότητα αποπληρωμής, η απουσία της οποίας ήταν τόσο η γενεσιουργός αιτία, όσο και η τελική αιτία του προβλήματος. Η παράβλεψη του ουσιαστικού αυτού στοιχείου τόσο από πλευράς δανειστών όσο και από πλευράς δανειζόμενων μας έφερε σε αυτό που ζούμε μέχρι σήμερα, επειδή μαζί με τα ξερά καίγονται και τα χλωρά.

Μια οποιαδήποτε επενδυτική κίνηση σε ακίνητα θα πρέπει να περνά μέσα από τα ακόλουθα βήματα: (α) εισόδημα, (β) έξοδα, που μας φέρνουν στο (γ) καθαρό λειτουργικό εισόδημα. Κάνοντας μια παύση εδώ, τονίζουμε πως το καθαρό λειτουργικό εισόδημα ορίζεται σαν η διαφορά των εσόδων και των εξόδων. Και θέλουμε αυτό το καθαρό λειτουργικό εισόδημα να είναι όσο μεγαλύτερο γίνεται. Για να πετύχουμε αυτό θα πρέπει να βρίσκουμε τρόπους να αυξάνουμε το εισόδημα και να περιορίζουμε όσο γίνεται τα έξοδα.

Η άσκηση είναι πάντα να βρίσκω τρόπους να αυξάνω τα έσοδα, να ασκώ αρνητική πίεση στα έξοδα και να εξυπηρετώ τον δανεισμό μου. Αν πετύχω αυτό, είμαι ένας επιτυχημένος επενδυτής.

Πώς είναι αυτό δυνατό Δεν υπάρχει μια συνταγή να τη βγάλω από το συρτάρι και να σας τη δώσω, αλλά υπάρχουν πολυάριθμες συνταγές. Για παράδειγμα, θα μπορούσα να σας υποδείξω πως μπορεί να έχει μεγαλύτερη αξία για εσάς αν επιδιώξετε να βρείτε ένα ακίνητο που έχει μεγαλύτερη προοπτική αύξησης της δυνατότητας παραγωγής εισοδήματος, ανακαινίζοντάς το ή/ και βάζοντάς του τέτοιο εξοπλισμό που να είναι πιο ελκυστικό και να δικαιολογεί υψηλότερο ενοίκιο. Με τέτοιες κινήσεις που αυξάνουν τα ενοίκια, προσθέτετε αξία.

Αυτό είναι κατά την άποψή μου πιο προτιμητέα οδός παρά να κοιτάζετε το ποσοστό πληρότητας ανά έτος και ναι, στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι σωστή η ρήση «κάλιο πέντε και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρι». Αν ένα διαμέρισμα μη ανακαινισμένο παράγει €500/ μήνα ενώ πλήρως ανακαινισμένο παράγει €950/ μήνα, έστω και με τρεις μήνες καθυστέρηση για να πάρει το υψηλό ενοίκιο, η δεύτερη επιλογή προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα.

Όντας ανακαινισμένο έχει πολλά χρόνια μπροστά του να διανύσει χωρίς προβλήματα, διασφαλίζοντας αφενός χαμηλότερα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης και αφετέρου μεγαλύτερη ροή μελλοντικών εσόδων.

Μια συνταγή δηλαδή αύξησης της αξίας του. Αν αφεθεί ως έχει, μη ανακαινισμένο, θα έχει αφενός υψηλότερα λειτουργικά έξοδα και έξοδα συντήρησης και αφετέρου ενοίκια που θα συμπιέζονται συνεχώς λόγω της ύπαρξης ενός μη ελκυστικού σε ποιότητα προϊόντος που θα είναι σε φθίνουσα πορεία. Μια συνταγή δηλαδή μείωσης της αξίας του. Άρα το καθαρό λειτουργικό εισόδημα αυξάνεται αν το ανακαινίσουμε σωστά και ας το έχουμε για κάποιους μήνες άδειο, παρά να το έχουμε σε κακή κατάσταση και να το έχουμε συνέχεια ενοικιασμένο.

Η άσκησή μας ως επενδυτή δεν σταματά στο (γ) καθαρό λειτουργικό εισόδημα. Αν θέλουμε να πάμε μπροστά και να μεγαλώσουμε επενδυτικά θα πρέπει να εισαγάγουμε το στοιχείο του, (δ) δανεισμού. Με απλά λόγια, αν έχω €200.000 για να επενδύσω και έχω αποστροφή στον δανεισμό, τότε θα αγοράσω ένα διαμέρισμα ευκαιρίας που βρήκα προς €80.000 και μετά που θα γλυκαθώ, θα χρησιμοποιήσω τις υπόλοιπες €120.000 να αγοράσω μια άλλη ευκαιρία που είναι ένα όμορφο σπιτάκι σε μια καλή περιοχή. Κάπου εδώ τελειώνει η επενδυτική μου επέκταση καθώς για να κάνω άλλη κίνηση θα πρέπει να περιμένω υπομονετικά να δημιουργήσω ένα άλλο αποκούμπι, το οποίο θα μου επιτρέψει μια νέα κίνηση.

Αν όμως χρησιμοποιήσω τις €200.000 μου ως προκαταβολές, μπορώ να αγοράσω πέντε διαμερίσματα των €100.000 πληρώνοντας €40.000 για το καθένα από τα δικά μου λεφτά και καταβάλλοντας τις υπόλοιπες €60.000 για το κάθε διαμέρισμα μέσω χρηματοδότησης. Σε αυτό το σενάριο, με €200.000 δημιουργώ περιουσία αξίας €500.000, ενώ με το άλλο σενάριο, με €200.000 δημιουργώ περιουσία €200.000. Και το όμορφο με τον δανεισμό είναι πως πρακτικά οι ενοικιαστές είναι αυτοί που τον αποπληρώνουν.

Πολύ ωραία θα μου πείτε! Αφού είναι τόσο απλά, γιατί όλοι χρεοκοπήσαμε Επειδή παραβλέψαμε το (ε) που είναι το cash flow (χρηματοροές). Αυτό είναι το άλφα και το ωμέγα της κάθε επένδυσης και όχι μόνο αυτό, το cash flow δεν διακρίνει το μέγεθος και την κλίμακα του επενδυτή. Το cash flow πρέπει πάντα να έχει θετικό πρόσημο. Αν έχει αρνητικό πρόσημο, τότε σημαίνει πως είτε ο δανεισμός μου είναι ακριβός, ή/ και τα έξοδα μου είναι ψηλά, ή/ και τα έσοδα μου είναι χαμηλά.

Συνεπώς η άσκηση είναι πάντα να βρίσκω τρόπους να αυξάνω τα έσοδα, να ασκώ αρνητική πίεση στα έξοδα και να εξυπηρετώ τον δανεισμό μου. Αν πετύχω αυτό, είμαι ένας επιτυχημένος επενδυτής και σε καμία στιγμή της πορείας δεν μπορεί να πει κάποιος πως τα πέντε μου διαμερίσματα δεν είναι δικά μου αλλά της τράπεζας.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Το 1821 μέσα από σημαντικά τεκμήρια

Δύο εκθέσεις από την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών σε συνεργασία με τα Αρχεία της Νάπολης και με τα ΓΑΚ της Ελλάδας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
1821-2021

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Αδιαμφισβήτητα η Ελληνική Επανάσταση του 1821 έχει και για την Κύπρο ιδιαίτερη σημασία, αν και δεν φέρει το ειδικό βάρος που έχει στον κυρίως ελλαδικό χώρο. Ωστόσο, όπως πολύ όμορφα το έθεσε ο Βασίλης Μιχαηλίδης στην «9η Ιουλίου»: «[…] τζι αντάν εφάνην η στραπή εις του Μοριά τα μέρη / τζι εξάπλωσεν τζι ακούστηκεν παντού η πουμπουρκά της, / τζι ούλλα ξηλαμπρατζήσασιν τζιαι θάλασσα τζιαι ξέρη / είσιεν σγιαν είχαν ούλοι τους τζι η Τζιύπρου τα κακά της». Η Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, λοιπόν, με αφορμή τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση διοργανώνει δύο εκθέσεις με αρχειακά έγγραφα και πολύτιμα κειμήλια της εποχής, επιμελητές των οποίων είναι οι Χαράλαμπος Χοτζάκογλου και Ιωάννης Ηλιάδης με τη συμπαράσταση και των υπόλοιπων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών. Η πρώτη έκθεση με τίτλο «Νάπολη και ελληνική Παλιγγενεσία 1821-2021» η Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών σε συνεργασία με το Κρατικό Αρχείο της Νάπολης (Archivio di Stato di Napoli - ASNa) και με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Αθήνα) συνδιοργανώνεται παράλληλα στη Νάπολη, στην Αθήνα και στη Λευκωσία. Σε αυτή, όπως μου αναφέρει ο δρ Ιωάννης Ηλιάδης παρουσιάζεται μια σειρά από αρχειακά τεκμήρια, πολλά εξ αυτών ανέκδοτα, καθώς και ιστορικά κειμήλια που αναδεικνύουν την περίοδο από τους προεπαναστατικούς χρόνους έως και την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους και τη δράση του Φιλελληνισμού. Το σημαντικό, όπως μου τονίζει είναι μία σειρά εγγράφων που αναφέρονται στην εμπλοκή της Κύπρου στον αγώνα του 1821 και ως εκ τούτου φωτίζονται λιγότερο γνωστές πτυχές. Στην έκθεση περιλαμβάνονται 157 τεκμήρια από τους τρεις φορείς και οργανώνονται σε πέντε ενότητες.

Πίνακας Μάχης Αθανάσιου Διάκου στις Θερμοπύλες (1932). Θεόφιλος Μιχαήλ. συλλογή Άγι Φιλιππίδη.

Άγιος Ιωάννης Βαπτιστής. Το γλυπτό παραβάλλει την καρατόμηση του Προδρόμου με τον Κυπριανό. Γύψινο πρόπλασμα γλυπτού. Δωρεά του Ιταλού γλύπτη, Don Battista Marello. Συλλογή Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών.

Πέντε ενότητες

Οι διεθνείς συνεργασίες για ιστορικά ζητήματα τέτοιας εμβέλειας, όπως μου εξηγεί ο δρ Ιωάννης Ηλιάδης, είναι πολύ σημαντικές, και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα από τις ενότητες στις οποίες έχει χωριστεί η έκθεση. Στην ενότητα «Βασίλειο των Δύο Σικελιών» καταγράφονται οι διεθνείς σχέσεις του βασιλείου της Νάπολης και το περιβάλλον που αυτές διαμορφώνουν. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα η πρόσληψη γεγονότων και πολεμικών επιχειρήσεων που συνδέονται με την Ελληνική Επανάσταση από τους αξιωματούχους του βασιλείου των Δύο Σικελιών και τους διπλωμάτες του σε πόλεις όπως η Αλεξάνδρεια, η Κωνσταντινούπολη και η Τύνιδα. Σημαντικές είναι, επίσης, οι αναφορές στις σχέσεις του Βασιλείου με τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων, όπως προκύπτουν μέσα από την σχετική αλληλογραφία, οι οποίες ξεκινούν από την προεπαναστατική περίοδο, και φτάνουν μέχρι τον θάνατό του.

Στη δεύτερη ενότητα «Πολεμικές επιχειρήσεις» παρουσιάζονται τεκμήρια που προέρχονται από το αρχείο του Υπουργείο Εσωτερικών του Βασιλείου της Νάπολης (Αρχεία ASNa) όπου εντοπίζονται εξαιρετικά σημαντικές πληροφορίες για πολεμικές επιχειρήσεις με έμφαση στην πολιορκία του Μεσολογγίου

Η Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών σε συνεργασία με το Κρατικό Αρχείο της Νάπολης και με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Αθήνα) συνδιοργανώνει τρεις παράλληλες εκθέσεις στη Νάπολη, στην Αθήνα και στη Λευκωσία.

(10 Απριλίου 1826) και τη ναυμαχία του Ναυαρίνου (20 Οκτωβρίου 1827). Από τα ελληνικά αρχεία (ΓΑΚ), η ενότητα συμπληρώνεται με χειρόγραφα ημερολόγια Ιταλών φιλελλήνων ή αξιωματούχων που υπήρξαν αυτόπτες μάρτυρες των πολεμικών επιχειρήσεων μεταφέροντας σε πραγματικό χρόνο πληροφορίες για γεγονότα και πρόσωπα που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον Αγώνα.

Εγκύκλιος του Κυπριανού προς τους κατοίκους της Λευκωσίας διά της οποίας τους προτρέπει να παραδώσουν τα όπλα τους. (22/4/1821), Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Αθηνών

Στην ενότητα «Ναυσιπλοΐα (ναυτικοί, πειρατεία)» περιλαμβάνονται τεκμήρια του Αρχείου της Νάπολης (ASNa) σχετικά με τη ναυσιπλοΐα, τους ναυτικούς αποκλεισμούς και τα προβλήματα που προκαλούσαν στην ελεύθερη ναυσιπλοΐα των ευρωπαϊκών πλοίων οι επιχειρήσεις των ελληνικών καταδρομικών πλοίων. Η ενότητα συμπληρώνεται με τεκμήρια από το αρχείο του «Θαλασσίου Δικαστηρίου» των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Ελλάδα). Εντοπίστηκαν και παρουσιάζονται τμήματα δικογραφιών με τις προσφυγές πλοιάρχων από τη Νάπολη και τη Σαρδηνία. Η παρουσία της Ιταλίας και των Ιταλών φιλελλήνων στην ελληνική επανάσταση καταγράφεται ποικιλοτρόπως στην ενότητα «Φιλελληνισμός» μέσω των αρχειακών τεκμηρίων των Γενικών Αρχείων του Κράτους της Ελλάδας. Η Ιταλία αποτελεί καταφύγιο και χώρα υποδοχής για πολλούς Έλληνες φυγάδες. Προσφέρει το ασφαλές περιβάλλον που απαιτείται για τον σχεδιασμό κινήσεων στα πρώτα χρόνια του Αγώνα. Ευνοούνται οι επαφές με προσωπικότητες της χώρας και δημιουργούνται κύκλοι υποστήριξης, μέλη των οποίων διευκολύνουν την κάθοδο πολλών φιλελλήνων στην Ελλάδα. Είναι αξιοσημείωτο ότι η πλειοψηφία των Ιταλών στρατιωτικών, που έχουν εντοπιστεί στα ελληνικά αρχεία, προέρχονται από τη Νάπολη, τη Σαρδηνία και τη Σικελία.

«Η Κύπρος στον αγώνα του 1821»

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ενότητα «Η Κύπρος στον αγώνα του 1821» στην οποία αναδεικνύονται οι προσπάθειες των Κυπρίων για την υποστήριξη της Ελληνικής Επανάστασης με τον παράλληλο αγώνα που διεξάγουν για την απελευθέρωση της πατρίδας τους. Οι Κύπριοι, από πολύ νωρίς, μυήθηκαν ως μέλη της Φιλικής Εταιρείας με σκοπό την προπαρασκευή της Επανάστασης. Ο αρχιεπίσκοπος της Κύπρου, Κυπριανός και ορισμένοι από τους σημαντικότερους πρόκριτους του νησιού, προσέφεραν μυστικά και υπό διάφορα προσχήματα, τη συνδρομή τους σε χρήμα και είδος για τους σκοπούς της Εταιρείας. Επιχειρείται επίσης η χαρτογράφηση της συμμετοχής των Κυπρίων αγωνιστών στην Επανάσταση του '21 και των υπηρεσιών που προσέφεραν ενώ μέσα από συγκεκριμένα τεκμήρια, καταγράφεται η πορεία των Κυπρίων και των οικογενειών τους οι οποίοι, λόγω των διώξεων, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν κρυφά την Κύπρο αναζητώντας καταφύγιο στη Δυτική Ευρώπη. Εξαιρετικά σημαντικά τεκμήρια για τις σφαγές του 1821 στο νησί, αποτελούν τη συμβολή της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών. Μέσα από αρχειακές πηγές των Γενικών Αρχείων του Κράτους (ΓΑΚ), προβάλλονται επίσης, οι κινήσεις ομάδας Κυπρίων στο Ναύπλιο με σκοπό την προετοιμασία της μυστικής εκστρατείας κατά του Λιβάνου (1824-1826), η οποία αποτελούσε κίνηση αντιπερισπασμού κατά των Τούρκων.

Πληροφορίες: Οι τρεις παράλληλες εκθέσεις (Αρχεία Νάπολης, ΓΑΚ Αθηνών και Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών) προβάλλονται ήδη διαδικτυακά με ψηφιακή περιήγηση στις παρακάτω ιστοσελίδες και διά ζώσης μόλις το επιτρέψουν οι περιστάσεις. www.archiviodistatonapoli.it, www.gak.gr, και www.cypriotstudies.org. Συντονιστής της δράσης: Γιάννης Κορίνθιος, Οργανωτική Επιτροπή: δρ Candida Carino (Αρχεία Νάπολης), δρ Αμαλία Παππά (ΓΑΚ) και δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου και δρ Ιωάννης Α. Ηλιάδης (Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών).

Προσωπογραφία του Κυπριανού ως Ιερομονάχου. Φιλοτεχνήθηκε στο Ιάσιο (1801). Βρίσκεται στο σκευοφυλάκιο της Ιεράς Μονής Μαχαιρά.

Εκθεση «Χαίρε, Ω Χαίρε Ελευθεριά»

Στην Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, η οποία στεγάζεται στο Παλαιό Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο, θα εκτεθούν πέραν της πρώτης έκθεσης, μία πληθώρα επιπρόσθετων κειμηλίων, που σχετίζονται με την περίοδο του 1821. Τα εκθέματα προέρχονται από τις Συλλογές του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης Κύπρου, καθώς και τις ιδιωτικές συλλογές της οικογένειας Παύλου Κυπριανού, του νομισματολόγου Ανδρέα Πιτσιλλίδη, του Άγι Φιλιππίδη και της οικογένειας Πάτροκλου Σταύρου, της Ι. Μ. Μαχαιρά, της Ι. Μ. Κύκκου και της Ιεράς Αρχιεπισκοπής. Σε αυτά περιλαμβάνονται όπλα της περιόδου, χαρακτικά, σπάνιες εκδόσεις, τοιχογραφίες και είδη λαϊκής τέχνης με απεικονίσεις ηρώων της επανάστασης του 1821, γραμματόσημα, πορτραίτα του αρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανού, χάρτες, εφημερίδες εποχής, ενδυμασίες εποχής, αναμνηστικά μετάλλια, φιγούρες θεάτρου Σκιών, ζωγραφικοί πίνακες του Φώτη Κόντογλου και του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου Χατζημιχαήλ. Ξεχωριστή θέση μεταξύ των εκθεμάτων κατέχει το πρόπλασμα γλυπτού με τον Ιωάννη Βαπτιστή, το οποίο δώρισε στην Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών ο Ιταλός γλύπτης Don Battista Marello, παραβάλλοντας την καρατόμηση του Προδρόμου με τον Κυπριανό.

Πληροφορίες: Το Δωμάτιο του Εθνομάρτυρα Κυπριανού στο Παλαιό Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο (και αργότερα οι περιοδικές εκθέσεις στους παρακείμενους χώρους) είναι προσβάσιμο ως ακολούθως: Δευτέρα: 10:00-14:00, Τρίτη-Παρασκευή: 09:00-16:00 και Σάββατο: 09:00-13:00. Η Έκθεση έχει τεθεί υπό την αιγίδα της Ιταλικής Πρεσβείας στη Λευκωσία.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

21.3 - 27.3.2021

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Θαμμένο Παιδί»

Η Open Arts ανεβάζει το βραβευμένο με Pulitzer έργο του Σαμ Σέπαρντ, «Θαμμένο Παιδί» σε σκηνοθεσία Αθηνάς Κάσιου. Μια οικογένεια σε μια φάρμα στο Ιλινόις, στην μέση του πουθενά, έρχεται αντιμέτωπη με το θαμμένο παρελθόν της, όταν ο εγγονός Βινς επιστρέφει με την φιλενάδα του Σιέλλη αλλά κανένας δεν τον αναγνωρίζει. Παίζουν σε σειρά εμφάνισης: Σπύρος Σταυρινίδης, Λένια Σορόκου, Αλέξανδρος Παρίσης, Βαλεντίνος Κόκκινος, Γιάννης Καραούλης, Αντωνία Χαραλάμπους, Θανάσης Παραστάσεις 23, 30 Μαρτίου, 1, 5, 6, 8, 12, 13 και 15 Απριλίου. SPACE, Κωστή Παλαμά 12, Λευκωσία. **Πληροφορίες 96216188, www.openartstheatre.com**

ΘΕΑΤΡΟ

«Brandon» της Μαρίνας Βρόντη

Η Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΛ παρουσιάζει το έργο «Brandon» της Μαρίνας Βρόντη. Πρόκειται για μια ιστορία βασισμένη στα πραγματικά γεγονότα που σημειώθηκαν στην Νεμπράσκα των ΗΠΑ και την άγρια δολοφονία του Μπράντον Τίνα. Ένα έγκλημα μίσους για λόγους ταυτότητας φύλου, που τράβηξε παγκόσμια τα φώτα της δημοσιότητας και έδωσε ώθηση στην τρανς κοινότητα της Αμερικής να θέσει ανοικτά το θέμα της βίας και των προβλημάτων που βιώνουν τα τρανς άτομα. Με αφορμή την εν λόγω παράσταση, η ΕΘΑΛ συνεργάζεται με την Accept ΛΟΑΤΙ Κύπρου. Το έργο ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Μαρίνας Βρόντη. Πρωταγωνιστούν οι Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Γιώργος Ευαγόρου, Σοφία Καλλή, Φώτης Καράλης, Άνθη Κάσινου, Αρίστη Σπύρου, Θέκλα Φλουρή. Μετά το τέλος της παράστασης (σε Λεμεσό και Λευκωσία) εκπρόσωποι της Accept ΛΟΑΤΙ Κύπρου θα βρίσκονται μαζί μας για μια ανοιχτή συζήτηση. Θέατρο της ΕΘΑΛ, Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76, Λεμεσός. Παραστάσεις: 27, 28 Μαρτίου & 10, 11 Απριλίου. 3, 4, 5 Απριλίου στο Θέατρο Δέντρο στη Λευκωσία. Στο Μαρκίδειο Θέατρο Πάφου στις 17 Απριλίου. Ώρα έναρξης: 6:30 μ.μ.

ΕΚΘΕΣΗ

«Teasing Creatures + The Sea Glass»

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Λευτέρη Οικονόμου παρουσιάζει στο ΓΚΑΡΑΖ την έκθεση «Teasing Creatures του Γιώργου Γεροντιδη και το πρότζεκτ «The Sea Glass Factory» του ιδίου σε συνεργασία με το αρχιτεκτονικό γραφείο Post Spectacular office. Η έκθεση «Teasing Creatures + The Sea Glass Factory» αποτελείται από σύνθετες εγκαταστάσεις που ενσωματώνουν γλυπτά, αντικείμενα καθημερινής χρήσης (found objects), σχέδια και βίντεο. Κατά τη διάρκεια της πρώτης μέρας παρουσίασης της έκθεσης, ο Ελλαδίτης εικαστικός Δημητρης Αμελαδιώτης θα παρουσιάσει μια διαδραστική ξενάγηση-περφόρμανς του πρότζεκτ The Sea Glass Factory. Εγκαίνια 27 Μαρτίου, ώρα 5:30 μ.μ. Διάρκεια έως 24 Απριλίου. Ξενάγηση (περφόρμανς): 27/3, στις 6:30 + 7:30 μ.μ. 30-31/3 και 2/4 στις 4:00 μ.μ. [Απαραίτητη η κράτηση στο 22001508] ΓΚΑΡΑΖ, Αμμοχώστου 16, Λευκωσία. **Πληροφορίες 22001508.**

ΘΕΑΤΡΟ ΕΠΙΝΟΗΣΗΣ

«Out of Necessity» από τη Fresh Target Theatre Ensemble

Με αφορμή τα 60 χρόνια από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, το «Out of Necessity» της Fresh Target Theatre Ensemble είναι μια παράσταση θεάτρου της επινόησης, που επιχειρεί την αναζήτηση ταυτότητας, έχοντας ως αφετηρία το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και το Δίκαιο της Ανάγκης. Πώς αυτά τα θεμελιώδη έγγραφα καθόρισαν και εξακολουθούν να καθορίζουν την πολιτική μας υπόσταση σήμερα; Η παράσταση αποτελεί μια προσπάθεια κατανόησης αλλά και αμφισβήτησης των δοσμένων και των δεδομένων, και μια απόπειρα επαναγραφής των κυρίαρχων αφηγήσεων, με το βλέμμα στραμμένο προς το μέλλον της νέας γενιάς. Το κείμενο της παράστασης εμπνέεται από αρχειακό υλικό, θεωρητικά και λογοτεχνικά κείμενα και δημοσιογραφικά άρθρα και αποτελείται από προσωπικές αφηγήσεις και βιώματα των συντελεστών. Σύλληψη - σκηνοθεσία - δραματουργία / Μαρία Κυριάκου - Μαρία Βαρνακκίδου. Κείμενο παράστασης / Μαρία Κυριάκου, Μαρία Βαρνακκίδου και οι ηθοποιοί. Συμμετέχουν οι ηθοποιοί: Αντρια Ζένιου, Έλενα Καλλινίκου, Γιώργος Κυριάκου, Μαρίνα Μακρή, Φοίβος Παπακώστας, Λουκία Πιερίδου. Θέατρο Ριάλτο, Παρασκευή 26 και Σάββατο 27 Μαρτίου, στις 7:00 μ.μ. Θα ακολουθήσουν παραστάσεις και στη Λευκωσία. **Πληροφορίες 77777745, www.rialto.com.cy**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Tools & other stories

Η γκαλερί eins να παρουσιάζει την ατομική έκθεση του Σάββα Χριστοδουλίδη με τίτλο Tools & other stories. Η Θάλεια Στεφανίδου, ιστορικός/Κριτικός Τέχνης - Curator σημειώνει για την έκθεση: «Η τέχνη του Σάββα Χριστοδουλίδη γεννιέται κάθε φορά μέσα από ένα πολύ βαθύ και προσωπικό βίωμα, καθώς αυτό ενεργοποιείται και ανανεώνεται από έναν σταθερό πυρήνα. Η ποιητική του εκκινεί από την επιλογή έτοιμων ευρημάτων, συχνά μεταχειρισμένων και φθαρμένων αντικειμένων, τα οποία φέρουν έντονα τον χαρακτήρα προηγούμενων χρήσεων. Στη συνέχεια συγκροτούνται με αυτά δομές, όπου άλλοτε εντάσσονται και ενσωματώνονται και άλλοτε αγκιστρώνονται κάποια από τα επιλεγμένα αντικείμενα, αυτούσια ή μέρη τους. Με αυτόν τον τρόπο πλάθονται "επεισόδια" που τις περισσότερες φορές έχουν μεταφορικές ή συμβολικές προεκτάσεις». Eins Gallery, Θέμιδος 28, Λεμεσός. **Πληροφορίες www.einsgallery.com**

STREET ART

«LEGENDS» έκθεση του γνωστού Paparazzi

Η Alpha C.K. Art Gallery παρουσιάζει την ατομική έκθεση του γνωστού «street artist» Paparazzi με γενικό τίτλο «LEGENDS». Ο Paparazzi (κατά κόσμο Αχιλλέας Μιχαηλίδης) είναι ένας από τους πιο γνωστούς και πρωτοπόρους street artists της Κύπρου με τα εκθέματά του να στολίζουν εξωτερικούς τοίχους και κτήρια σε όλες τις πόλεις της Κύπρου και σε ευρωπαϊκές πόλεις. Γνωστός ως καλλιτέχνης του δρόμου, τα έργα του είναι κυρίως μεγάλων διαστάσεων, αλλά δεν τα βρίσκει κανείς μόνο στο δρόμο. Όπως αναδεικνύει η ατομική του έκθεση, ο Paparaazzi είναι ένας καλλιτέχνης πολύπλευρος που κάνει τέχνη σε πίνακες ζωγραφικής με την χρήση ακρυλικών και σπρέι. Στη νέα του ατομική έκθεση, ο καλλιτέχνης έχει ασχοληθεί με διάσημες προσωπικότητες, ιστορικές και από την σύγχρονη ποπ κουλτούρα μας, απεικονίζοντας τους με την ιδιαίτερη τεχνοτροπία του grafitti ή street art. Η έκθεση ανοίγει την Τρίτη 23 Μαρτίου και θα διαρκέσει μέχρι τις 17 Απριλίου. **Πληροφορίες 22751325, info@ackgallery.com**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Αρχεία και ιστορική μνήμη

Στην Ελλάδα λόγω των εορτασμών για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση ξεκίνησαν διάφορες εκδηλώσεις. Σε αυτές συμμετέχουν και πάρα πολλοί φορείς, όπως μουσεία, ερευνητικά κέντρα, πολιτιστικά ιδρύματα βιβλιοθήκες και Αρχεία, με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και τις περιφερειακές του διευθύνσεις να έχουν κεντρικό ρόλο. Μάλιστα, και σε άλλες χώρες του εξωτερικού όταν έχουν ανάλογους εορτασμούς ανοίγουν τα Αρχεία τους, τις υπηρεσίες τους δηλαδή και με τα ιστορικά έγγραφα που διαφυλάσσουν διοργανώνουν εκδηλώσεις, προχωράνε σε εκδόσεις, συμμετέχουν σε εκθέσεις και γενικώς είναι ζωντανά πολιτιστικά κύτταρα.

Εδώ σε εμάς τι γίνεται με τα Αρχεία και τα αρχεία γενικώς; Τίποτε δεν γίνεται, και ξέρετε γιατί; Διότι κανέναν δεν τον κόφτει, και όσοι ενδιαφέρονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο κάνουν τη δουλειά τους, κυρίως απευθύνονται στο εξωτερικό, ή καταφεύγουν σε λύσεις όπως ήδη δημοσιευμένα αρχειακά τεκμήρια και άλλα παρόμοια. Η κατάσταση που επικρατεί στη χώρα σχετικά με τα αρχεία είναι τραγική, κάθε υπουργείο έχει τη δική του υπηρεσία, η οποία δεν συμμορφώνεται με τη νομοθεσία, και δεν παραδίδει το αρχειακό του υλικό στα Κρατικά Αρχεία, και δεν φτάνει αυτό, αλλά και όποιο υλικό έχει μείνει στα υπόγειά του όχι μόνο δεν συντηρείται, αλλά παραμένει στο έλεος των τρωκτικών, της φύσης και της διάθεσης των υπαλλήλων. Πολλάκις, άκουσα τις λέξεις και τις φράσεις, έχει πλημμυρήσει ο χώρος, είναι γεμάτος ποντίκες το υπόγειο, λείπε σε άδεια ο υπεύθυνος λειτουργός, πρέπει να κάνετε αίτηση, και αυτή να απευθύνεται στον διευθυντή της υπηρεσίας, απαγορεύεται να το δείτε, λόγω προσωπικών δεδομένων, δεν, δεν, δεν. Μόνο δεν γίνεται, και για να εξηγηθώ, δεν μιλάμε για αρχεία που θα αλλάξουν τον ρου της ιστορίας, ούτε για έγγραφα που θα μου αποκάλυπταν ποιος άνοιξε την πόρτα στους Τούρκους το καλοκαίρι του 1974… ή τον σκοτεινό ρόλο του Μακαρίου στα 13 Σημεία… όχι μιλάμε για έγγραφα που κυρίως αφορούν την τοπική μικροϊστορία, στοιχεία που θα φώτιζαν ξεχασμένες πτυχές της ιστορίας κάποιων ανθρώπων που σε καιρούς δύσκολους έβλεπαν λίγο πιο μπροστά. Και όμως, καμία τύχη, όλα είναι τόσο δύσκολα, για να μελετήσεις αρχείο που βρίσκεται σε υπηρεσία κάποιου Υπουργείου θα πρέπει να είσαι τουλάχιστον σούπερ ήρωας, να επιμείνεις τόσο πολύ που να βαρεθούν να σε ακούν.

Επαναλαμβάνω τη φωτογραφία της περασμένης εβδομάδας... από τη στήλη «Αυθορμήτως», έτσι από πείσμα...

Αφήστε που η καραμέλα προσωπικά δεδομένα είναι η πιο καλή δικαιολογία για να μην προχωρήσει τίποτα. Δεν μπορείτε να δείτε το αρχείο, είναι κλειστό λόγω προσωπικών δεδομένων… ασχέτως αν το πρόσωπο η τα πρόσωπα έχουν μεταβεί στας άνω μονάς εδώ και δεκαετίες, ασχέτως αν εσένα ως μελετητή δεν σε ενδιαφέρουν τα πρόσωπα, αλλά κάτι άλλο από το έγγραφο ή τον φάκελο. Όχι, ο οφειλέτης του 1920 σε αθλητικό σωματείο της επαρχίας Λάρνακας πρέπει εκατό χρόνια μετά να προστατευτεί… Λογικό!

Δεν αρκεί η καλή διάθεση μεμονωμένων υπαλλήλων στο Κρατικό Αρχείο ή σε Τμήματα Υπουργείων ή άλλων υπηρεσιών. Είναι σημαντικό να καταλάβουμε ότι αν θέλουμε να καυχιόμαστε για την ιστορία μας θα πρέπει να είμαστε σε θέση να τη μελετούμε με επιστημονικούς όρους σε κατάλληλα περιβάλλοντα. Οι αρμόδιοι από το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχουν επισκεφθεί το Κρατικό Αρχείο να δουν πού στεγάζεται και πώς γίνεται η επιστημονική έρευνα εκεί; Η κα Γιολίτη είχε κάνει μια επίσκεψη στην αρχή της θητείας, φαντάζομαι εθιμοτυπική, κατάλαβε τι είδε; Ως απόφοιτος του Trinity και ως μεταπτυχιακή στη Φλωρεντία θα είδε τις εκεί βιβλιοθήκες και Αρχεία. Καλά δεν λέω να τα κάνουμε όπως εκεί, αλλά τουλάχιστον να μην ασφυκτιεί η ιστορία μας σε ορόφους πολυκατοικιών και σε υπόγεια με εχθρούς ποντίκια και υγρασία…, αν κάποιος σκεφτόταν την ιστορία της Κύπρου, της Κυπριακής Δημοκρατίας, των κοινοτήτων του νησιού και λοιπά με βάση τα αρχεία που είναι διαθέσιμα στα Αρχεία και τις Υπηρεσίες Αρχείου της Δημόσιας Υπηρεσίας θα πίστευε ότι αυτός ο τόπος δεν έχει ιστορία, ότι όλα συνέβησαν κάποτε, κάπως και σήμερα εμείς καυχιόμαστε για την ιστορία μας, που δεν είναι καταγεγραμμένη πουθενά. Και όλα αυτά σε μία χώρα που η μνήμη και η ιστορία βάλλονται πανταχόθεν.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Το Μεσολόγγι του 1824 στην Κριμαία του 1991

Τον Οκτώβριο του 1991 μια τριμελής δημοσιογραφική αποστολή βρέθηκε στο Ζαπροΰντνογιε, ένα χωριό 40 χιλιόμετρα έξω από τη Γιάλτα, για να καταγράψει μια μεταμόρφωση. Τουλάχιστον μια. Γιατί δεν ήταν μόνο το πολύ όμορφο αυτό μικρό μέρος στο οποίο κυκλοφορούσαν πρόσωπα ντυμένα αλλιώτικα, με χοντρά υφάσματα, κάπες από προβιές, όπου τα ελληνικά αναμειγνύονταν με τα ρωσικά και ένα παχύ στρώμα ομίχλης, μαζί με παγωνιά, κάλυπτε τα πάντα δίνοντας την αίσθηση ενός τόπου μη πραγματικού. Ηταν και κάτι ακόμη: η χρονιά της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας, με την κατάρρευση της ΕΣΣΔ. Η Κριμαία, από τη μια στιγμή στην άλλη, δεν ανήκε στη Σοβιετική Ενωση.

Τι σήμαινε αυτό πρακτικά για την ελληνοσοβιετική συμπαραγωγή του «Λόρδου Βύρωνα» (υπερπαραγωγή για την ακρίβεια) που είχε οργανώσει ο Νίκος Κούνδουρος, με συντονιστή τον εξαιρετικά έμπειρο και πολύτιμο Μάνο Ζαχαρία, διευθυντή φωτογραφίας τον Νίκο Καβουκίδη και ενδυματολόγο τον Διονύση Φωτόπουλο; Πώς επηρέαζαν το Μεσολόγγι του 1824, στο οποίο είχε μετατραπεί το Ζαπροΰντνογιε, οι πολιτικές εξελίξεις στη Ρωσία; Το πρώτο που διαβάζω από την ανταπόκρισή μου στην «Κ» εκείνης της περιόδου (30/10/1991) είναι η έλλειψη καυσίμων, άρα αδυναμία μετακίνησης. Ηταν σχεδόν αδύνατον να καλυφθεί η απόσταση από το χωριό στη Γιάλτα (πάνω από μια, δυο, ίσως φορές) και έτσι περάσαμε μια εβδομάδα, περίπου, κι εμείς, μέσα στον πυρετό της Επανάστασης, παρακολουθώντας από κοντά τα πάθη και τα αδιέξοδα ενός δαιμονικού Λόρδου Βύρωνα (που υποδυόταν ο Μάνος Βακούσης) όπως τον ήθελαν ο σκηνοθέτης και συν-σεναριογράφος, μαζί με τον Φώτη Κωνσταντινίδη. Στο χάος της επανάστασης, βασανισμένος από πυρετούς, κυνηγημένος από τις μνήμες, ο Μπάυρον δίνει στο Μεσολόγγι την τελευταία μάχη του. «Μπάυρον, η Μπαλάντα ενός Δαιμονισμένου» είναι ο τίτλος της ταινίας, που γύρισε με πείσμα και οίστρο (σε περίσσευμα και τα δυο) ο Νίκος Κούνδουρος και η οποία στην πορεία της απέσπασε πολλά βραβεία.

Ενα επιτελείο από 60 τεχνικούς και ηθοποιούς (Έλληνες και Ρώσους) ανασύστησε το Μεσολόγγι στο οποίο φτάνει ο Λόρδος Βύρωνας (φαλακρός, όχι ευειδής και ελαφρώς ανάπηρος, όψη στον αντίποδα των εξιδανικευτικών αποτυπώσεων) με πρόθεση να βοηθήσει με τα χρήματά του τους επαναστατημένους Έλληνες. Αλλά και «αναζητώντας έναν τόπο για να πεθάνει απελπισμένος μέσα στην υπαρξιακή αγωνία του». Η ταινία του Νίκου Κούνδουρου αυθαιρετούσε, με τον οικείο τρόπο του σκηνοθέτη: εμπνευσμένο, πληθωρικό, απείθαρχο. Μας προειδοποίησε, εξάλλου, και ο ίδιος ευθύς εξαρχής: «Το δικό μας Μεσολόγγι είναι μια πόλη φάντασμα». Πράγματι, το είδαμε να γεννιέται μέρα με τη μέρα. Γκρίζο, πέτρινο, υγρό, πρόβαλλε μέσα από πυκνή ομίχλη. Φρόντιζε, γι' αυτό ένας Ρώσος πυροτεχνουργός, ο Αλεξάντερ, εκτελώντας την επαναλαμβανόμενη εντολή του Νίκου Καβουκίδη: «Αλεξάντερ, ντιμ!» (σημαίνει καπνός στα ρωσικά). Το εσωτερικό ντεκόρ μεταβαλλόταν από δωμάτιο του Βύρωνα σε καπηλειό, σε πορνείο, σε στάβλο, σε δωμάτιο της Αυγούστας, της αδελφής και ερωμένης του (στον ρόλο η όμορφη Βέρα Σοτνίκοβα). Δαίμονας κι αυτή, το alter ego του Μπάυρον.

«Η επανάσταση αρχίζει από εδώ... απ' το κεφάλι», λέει κάποιος στον Μπάυρον. «Λάθος από εδώ αρχίζει από τα έντερα», απαντά εκείνος σωματοποιώντας πλήρως την τρέλα και την οδύνη. Και έχει ως άξονα της ζωής του τη φράση: «Στην άκρη της έσχατης απελπισίας περιμένουν τα πιο τολμηρά μας όνειρα».

Μια αλλόκοτη αλληλουχία εικόνων και συναισθημάτων, σχεδόν παραισθησιακή. Αυτό ανακαλώ στη μνήμη μου. Θραύσματα μνήμης, για την ακρίβεια. Δύο μεγάλα ρεπορτάζ και μια συνέντευξη στον σκηνοθέτη, βοηθούν στην ανασύσταση, μαζί με μια μικρή έκδοση (Αγρα) που κυκλοφόρησε πριν από λίγα χρόνια, με τίτλο «Γράμματα από την Κριμαία». Είναι οι επιστολές ανάμεσα στον ερωτευμένο Νίκο Κούνδουρο με τη γυναίκα και συνοδοιπόρο του Σωτηρία Ματζίρη, την περίοδο των γυρισμάτων. «Η αφομοίωσή μας με τον χώρο ήταν πιο γρήγορη από όσο μπορούσε να φανταστεί κανείς. Ενσωματωθήκαμε κυριολεκτικά στον τόπο που μας φιλοξενεί. Αγαπήσαμε τους ανθρώπους και μας αγάπησαν. Η απελπισία του Μπάυρον ταυτίστηκε με την απελπισία του τόπου, του κλίματος», μας είχε πει ο Ν. Κούνδουρος.

Ρωτάει ο Λόρδος Βύρων μια τσιγγάνα που διαβάζει τη μοίρα: «Πότε θα πεθάνω;». «Ποτέ», του απαντάει εκείνη.

Γνωρίζοντας δύο γενιές Εμπειρίκους

Ο Δημήτρης Σπύρου από την ομάδα Βιταμίνα μιλάει στην «Κ» για τη σειρά συνεντεύξεων «Ανδρέας και Λεωνίδας Εμπειρίκος»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Ο στόχος είναι να βγούμε από τη μιζέρια των καιρών και να ψάξουμε σε μικρά πράγματα την ομορφιά που βρίσκεται κρυμμένη στις λεπτομέρειες» μού λέει ο Δημήτρης Σπύρου για τη σειρά από τις μικρές συνεντεύξεις που μαζί με τη Μαντώ Παπαδοπούλου, σε σκηνοθεσία Κωνσταντίνου Κωνσταντίνου και ηχοληψία Παν Μπρατ, κάνουν στον Λεωνίδα Εμπειρίκο, τον γιο του Ανδρέα Εμπειρίκου. Η ομάδα βιταμίνα παρουσιάζει την καινούργια της δράση με τίτλο «Ανδρέας και Λεωνίδας Εμπειρίκος», μια σειρά μικρών επεισοδίων-συνεντεύξεων υπό μορφή ντοκιμαντέρ με τον Λεωνίδα Εμπειρίκο, ιστορικό και κάτοχο του ιστορικού αρχείου του πατέρα του Ανδρέα Εμπειρίκο.

–Ο Λεωνίδας Εμπειρίκος μού είχε πει σε συνέντευξή του ότι νιώθει μεγάλη υποχρέωση έναντι του πατέρα του, εσένα τι σε ώθησε για μία τέτοια δράση;

–Η αγάπη κυρίως προς το έργο και τη ζωή του Ανδρέα Εμπειρίκου, αλλά και η εκτίμηση και ο σεβασμός που έχω για τον Λεωνίδα, έναν άνθρωπο σπουδαίο πέρα από την τεράστια κληρονομιά που κουβαλάει ως οντότητα, αλλά και ως χαρακτήρας με εμπνέει και βρίσκω πολύ ενδιαφέρουσα την ιδιοσυγκρασία του ώστε να μπορείς να παρουσιάσεις μια συνέντευξή του και να έχει αρκετό ενδιαφέρον. Η ιδέα ξεκίνησε πριν από οκτώ χρόνια περίπου όταν είχα την τύχη να φιλοξενούμε τον Λεωνίδα σπίτι μας και τον άκουσα να διαβάζει ένα ανέκδοτο κείμενο του πατέρα του με τον δικό του ιδιαίτερο τρόπο. Εκεί είδα έναν γιο να βρίσκει τα γραπτά του πατέρα του σε ένα μπαούλο και να τα διαβάζει και να θέλει να τα μοιραστεί με τον κόσμο, έτσι μου γεννήθηκε και μένα η ανάγκη να ψάξω περισσότερο το έργο του Εμπειρίκου και να προσπαθήσω με διάφορους τρόπους να βοηθήσω και εγώ να το γνωρίσει και άλλος κόσμος. Δηλαδή η ιδέα ήταν να παρουσιάσουμε ένα μέρος της ιστορίας του Ανδρέα Εμπειρίκου, αλλά και να συστήσουμε στο κοινό τον Λεωνίδα Εμπειρίκο, την ιστορία του και την προσωπικότητά του μέσα από τις αφηγήσεις για τον πατέρα του, ξέρεις, το έργο του Εμπειρίκου δεν είναι μόνο ο «Μεγάλος Ανατολικός», δεν είναι μόνο η γραφή. Είναι και η φωτογραφία και η ψυχανάλυση αλλά και η στάση ζωής του.

> *«Το έργο του Εμπειρίκου δεν είναι μόνο ο "Μεγάλος Ανατολικός", δεν είναι μόνο η γραφή. Είναι και η φωτογραφία και η ψυχανάλυση αλλά και η στάση ζωής του».*

–Πώς έγιναν οι συνεντεύξεις; Ποιες ήταν γενικά οι συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκε το συγκεκριμένο πρότζεκτ;

–Το πρότζεκτ ξεκίνησε ως σκεπτικό εντελώς διαφορετικά από το πώς εξελίχθηκε. Η αρχική σκέψη ήταν να πάμε στην Αθήνα να πάρουμε τις συνεντεύξεις από τον Λεωνίδα στο σπίτι του (όπου εκεί έζησε ο Ανδρέας Εμπειρίκος), να πάρουμε πλάνα από το σπίτι και το φωτογραφικό αρχείο, όμως λόγω των γνωστών καταστάσεων που βιώνουμε τον τελευταίο χρόνο κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο. Έτσι αποφασίσαμε να κάνουμε τις συνεντεύξεις μέσω διαδικτυακών πλατφορμών όπου στήσαμε ένα μίνι συνεργείο σε συνθήκες καραντίνας για σωστή λήψη ήχου και εικόνας για να έχουμε όσο το δυνατό καλύτερη ποιότητα. Μας έδωσε ο Λεωνίδας την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουμε κάποια βίντεο και φωτογραφίες από το αρχείο του πατέρα του και έτσι αρχίσαμε κάπως το στήσιμο πάντα με το σκεπτικό πως θα προβληθεί μέσω διαδικτύου χωρίς να έχουμε την ευκαιρία ή την ευχέρεια να το μοιραστούμε με κόσμο σε ανοιχτές πλατείες.

«Στο κάθε επεισόδιο μπορείς να πάρεις μια ιδέα για τον άνθρωπο Ανδρέα Εμπειρίκο, τον ποιητή, τον ψυχαναλυτή, τον φωτογράφο, τον πατέρα αλλά και για τον Λεωνίδα Εμπειρίκο, έναν ιδιαίτερο άνθρωπο με αρχές, ευαισθησίες και τεράστιο πλούτο γνώσεων και χαρακτήρα».

Έτσι καταλήξαμε στην ιδέα να φτιάξουμε το ντοκιμαντέρ σε μορφή 20-25 λεπτών επεισοδίων για να είναι λίγο πιο προσιτό στον θεατή με θεματολογία, η οποία θα περιλάμβανε την ιστορία, τη διαδικασία έκδοσης του αδημοσίευτου υλικού από τη γυναίκα του Βιβίκα και τον Λεωνίδα με μικρά επεισόδια που φανερώνουν τη σχέση πατέρα - γιου.

–Έχεις ασχοληθεί μουσικά με το έργο του Εμπειρίκου, τι είναι αυτό που σε εμπνέει από τον άνθρωπο, τον λογοτέχνη, τον ψυχολόγο;

–Η γραφή, η ομορφιά της γλώσσας, η προσωπικότητα, το χιούμορ, η αθωότητα στην πρόθεση ακόμη και στα πιο «τολμηρά» του κείμενα και φυσικά το κοινό σημείο που έχουμε όλοι στο ότι αγωνιζόμαστε να δείξουμε τη δουλειά μας σε μια εποχή που ίσως να μη θέλει να τη δει ή να ασχοληθεί μαζί της. Η αγάπη δηλαδή στο να κάνεις κάτι που πιστεύεις και ας μην αναγνωριστεί ποτέ για τον ένα ή τον άλλο λόγο.

–Στο πρώτο επεισόδιο διακρίνω μια ανεπαίσθητη μουσική σου υπογραφή… θα ακούσουμε κάτι περισσότερο στα επόμενα;

–Η μουσική σε τέτοιες περιπτώσεις έρχεται να τονίσει το κείμενο και όχι να το καλύψει. Σε αυτή τη δράση εκτός από μουσική είχα αναλάβει και τη σκηνοθεσία, την έρευνα και τις συνεντεύξεις μαζί με τη Μαντώ Παπαδοπούλου. Έτσι χρειαζόταν μια ισορροπία. Δεν ήθελα να υπερτερεί η μουσική στα επεισόδια αλλά να τονίζει την αφήγηση του Λεωνίδα. Υπάρχουν κάποιες μελοποιήσεις με απαγγελίες είτε από τον Ανδρέα είτε από τον Λεωνίδα Εμπειρίκο στα πρώτα δύο επεισόδια φυσικά. Το τρίτο και τελευταίο επεισόδιο θα είναι μελοποιημένα ποιήματα με απαγγελία από τον Λεωνίδα σε μορφή ενός βίντεο κλιπ όπου η μουσική θα έχει πιο έντονη παρουσία.

–Τι αποκομίζεις από κάθε επεισόδιο για τον Ανδρέα Εμπειρίκο; Ο Λεωνίδας Εμπειρικός μού είχε πει ότι κρύβει πολλές εκπλήξεις το αρχείο του λογοτέχνη…

–Στο κάθε επεισόδιο μπορείς να πάρεις μια ιδέα για τον άνθρωπο Ανδρέα Εμπειρίκο, τον ποιητή, τον ψυχαναλυτή, τον φωτογράφο, τον πατέρα αλλά και για τον Λεωνίδα Εμπειρίκο, έναν ιδιαίτερο άνθρωπο με αρχές, ευαισθησίες και τεράστιο πλούτο γνώσεων και χαρακτήρα. Προσπαθήσαμε να δείξουμε και τον πατέρα αλλά και τον γιο και την ιδιαίτερη τους σχέση.

–Στο πρώτο επεισόδιο ακούσαμε για τα κατάλοιπα, στο δεύτερο για τον φουρνό… Τι μπορείς να μου πεις για τα επόμενα επεισόδια;

–Το δεύτερο επεισόδιο για τον «φουρνό» είναι άκρως απολαυστικό και διηγείται ένα περιστατικό όταν ήταν μικρός ο Λεωνίδας και είχε πάει βόλτα με τον πατέρα του σε ένα κήπο όπου εκεί είδε για πρώτη φορά ένα «φουρνό» ένα είδος βάτραχου (που δεν είναι βάτραχος) και μέσα από αυτό το περιστατικό μπορεί κάποιος να ανακαλύψει την ιστορία της Άνδρου της ιδιαίτερης πατρίδας του Ανδρέα Εμπειρίκου, τον φόβο που έχουν οι άνθρωποι για οτιδήποτε δεν κατανοούν αλλά και την τεράστια έρευνα που έχει κάνει ο Λεωνίδας μέσω ενός περιστατικού από την παιδική του ηλικία κάτι που δείχνει την ιδιοσυγκρασία του, τον τρόπο σκέψης του αλλά και την αγάπη του για τον πατέρα του.

–Ο στόχος είναι να παρακολουθήσουμε τη ζωή του Ανδρέα Εμπειρίκου;

–Ο στόχος είναι να γνωρίσει κανείς τον Ανδρέα Εμπειρίκο τη ζωή και το έργο του αλλά και να γνωρίσει και τον Λεωνίδα. Επίσης, είναι να μπουν κάποια πράγματα στη θέση τους σχετικά με το τι έγραψε, πώς το έγραψε και γιατί. Ο στόχος είναι να βγούμε από τη μιζέρια των καιρών και να ψάξουμε σε μικρά πράγματα την ομορφιά που βρίσκεται κρυμμένη στις λεπτομέρειες.

Τα βίντεο υπάρχουν στη σελίδα youtube της Vitamina arts και είναι δωρεάν.

Η εικαστική χαρά της συνύπαρξης

Η γκαλερί «Αποκάλυψη» παρουσιάζει την ομαδική έκθεση «Όψεις εναλλασσόμενων χώρων» με πέντε γυναίκες εικαστικούς

Εργο της Ανθής Χαραλάμπους.

Χρυσή Κούμνα (24x30).

Δέσποινα Χρίστου, ακρυλικά, πενάκια, χρω,ατοστά (21x30).

Της **ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ**

Η γυναίκεια συνύπαρξη μέσα σε έναν χώρο μπορεί να δημιουργήσει μια έκρηξη συναισθημάτων, αλλά και δημιουργίας. Πηγαίνοντας στην έκθεση «Όψεις εναλλασσόμενων χώρων» στην γκαλερί Αποκάλυψη ήταν για πρώτη φορά που δεν ήξερα τι να περιμένω, και το να έρθω αντιμέτωπη με πέντε γυναίκες εικαστικούς, όσο περίεργο και να ακούγεται, στην ιδέα και μόνο με τρόμαζε. Για έκπληξή μου, όμως, και μιλώντας με την καθεμία ξεχωριστά ένιωσα συγκίνηση, χαρά αλλά, και αισθάνθηκα τη δυναμικότητα της καθεμιάς. Οι γυναίκες έχουν τόσους πολλούς ρόλους να αντιμετωπίσουν και τόσα βάρη και «πρέπει» από την κοινωνία όμως ποτέ δεν τα παρατούν, είναι μαχήτριες. Η καθεμία από τις καλλιτέχνιδες έχει τη δική της ιστορία, τις δίκες ανησυχίες και βιώματα. Παρόλο που συμμετέχουν σε μια κοινή έκθεση στα έργα τους ο θεατής μπορεί να διακρίνει τη μοναδικότητα των χαρακτήρων τους. Πέντε γυναίκες, φίλες, μητέρες, καλλιτέχνιδες που ένωσαν τις δυνάμεις τους ξανά μετά από 20 χρόνια γι' αυτή τη συγκεκριμένη έκθεση. Οι καλλιτέχνιδες Χαρά Ευσταθίου, Ανθή Χαραλάμπους, Μαρία Κουδουνά, Δέσποινα Χρίστου και Χρυσή Κούμνα μίλησαν στην «Κ» για την έκθεση τους, για τις μνήμες, τα χρώματα αλλά και για το πώς είναι να συνεργάζονται πέντε γυναίκες εικαστικοί μαζί.

Οι πέντε καλλιτέχνιδες Χαρά Ευσταθίου, Ανθή Χαραλάμπους, Μαρία Κουδουνά, Δέσποινα Χρίστου και Χρυσή Κούμνα μαζί με την ιδιοκτήτρια της γκαλερί Αποκάλυψη Νατάσα Τοφαρίδου.

Η έννοια του χώρου

Η Χρυσή Κούμνα εξήγησε ότι «Ο χώρος είναι το "πεδίο δράσης" όπου "οικοδομείται" ο εσωτερικός (υπερβατικός, συναισθηματικός) και εξωτερικός (ορατός, βιωματικός) κόσμος. Ανάμεσα στους δύο κόσμους υπάρχει μία αέναη συνεχής σύνδεση αλληλεξάρτησης, η οποία διαμορφώνει το γίγνεσθαι του εαυτού μας. Η μνήμη είναι το "δοχείο", η αποικία συλλογής εμπειριών και βιωμάτων, μιας διαδρομής που μας κατευθύνει προς την αυτογνωσία. Μέσω της μνήμης τοποθετούμε τον εαυτό μας στον χώρο-χρόνο. Είναι η γέφυρα που συνδέει το «εγώ» και το «οι άλλοι». Το χρώμα είναι η "αφύπνιση" των αισθήσεων, η ενεργοποίηση της συγκίνησης και συναισθημάτων. Έχει συμβολικό χαρακτήρα (π.χ. το μπλε συμβολίζει τη νοσταλγία. Το κίτρινο το υπερβατικό, το φως) και μεταφέρει μηνύματα». Στη συνέχεια ανέφερε ότι «η αίσθηση του να ανήκουμε κάπου και να έχουμε κοινά οράματα, η αλληλεπίδραση με βοήθησε στο να τοποθετηθώ πιο ξεκάθαρα στο έργο μου και να διαμορφώσω τους συμβολισμούς στους πίνακές μου». Μιλώντας για τα έργα της είπε ότι έχουν αναφορά σε έναν τόπο που βρίσκεται μεταξύ πραγματικού, μνήμης και φανταστικού «Η έννοια του χώρου σαν ερώτημα υπάρχει σε όλες τις εικαστικούς αλλά λαμβάνει διαφορετικούς προσανατολισμούς ανάλογα με τις ανησυχίες της καθεμιάς. Ο χώρος διαμορφώνεται ως τόπος ψυχικών καταστάσεων και άλλοτε σαν χώρος κοινωνικών προβληματισμών.

«Η γνώση που αφορά το παρελθόν μας δεν είναι άλλη από τη γνώση του ίδιου μας του εαυτού», είπε στην «Κ» η Μαρία Κουδουνά.

«Μας συνδέει μια μακρόχρονη φιλία, κοινές απόψεις και η αγάπη για την τέχνη» λέει η Ανθή Χαραλάμπους.

Χαρά Ευσταθίου, ακρυλικά σε καμβά (120x140).

«Οι κοινές μας ανησυχίες είναι πολλές... εστιάσαμε όμως περισσότερο στην έννοια του χώρου και ό,τι συνεπάγεται μέσα από αυτό», ανάφερε η Δέσποινα Χρίστου.

Μαρία Κουδουνά, ακρυλικό και πενάκι σε ξύλο (21x30).

Η ζωγραφική επιφάνεια, το πινέλο, οι μπογιές είναι επίσης κοινό μέσο δράσης για όλες». Για τη συνεργασία τους τόνισε ότι «Υπάρχει έντονο το συναίσθημα του να δίνουμε και να παίρνουμε όπως επίσης και του σεβασμού, της αποδοχής και της στήριξης. Η ανταλλαγή εμπειριών και βιωμάτων μέσα από τη συλλογικότητα μας βοηθά να βελτιώσουμε τις σχέσεις με τον εαυτό μας και τους άλλους. Ως γυναίκες, μητέρες καλλιτέχνες κουβαλάμε κοινές ανησυχίες τις οποίες καταθέτουμε πάντοτε με θετικές σκέψεις, ελπίδες και προσδοκίες».

Η εικαστικός Μαρία Κουδουνά είπε στην «Κ» ότι μέσα από τα κοινά-παράλληλα βιώματά τους διαμορφώσαν σχέσεις ιδιαίτερες που μεγαλώνουν μέσα στα χρόνια. «Σχέσεις βαθιάς φιλίας αλλά και εικαστικής συνεύρεσης, ένα μοίρασμα προβληματισμών σε σχέση με το έργο της καθεμιάς». Στη συνέχεια μιλώντας για το τι σημαίνει χρώμα, χώρος αλλά και μνήμη είπε, «Το χρώμα είναι ζωή, φως δημιουργεί συναισθήματα, μεταφέρει έννοιες και μηνύματα. Η μνήμη διαδραματίζει έναν ιδιαίτερο και σημαντικό ρόλο στη ζωή μας. Η γνώση που αφορά το παρελθόν μας δεν είναι άλλη από τη γνώση του ίδιου μας του εαυτού. Με τη μνήμη συγκροτούμε συνεχώς την ιστορική διαδρομή μας στη ζωή, συνθέτουμε ένα ολοκληρωμένο αφήγημα της ζωής μας, επαναπροσδιοριζόμαστε αενάως...

«Ο χώρος διαμορφώνεται ως τόπος ψυχικών καταστάσεων και άλλοτε σαν χώρος κοινωνικών προβληματισμών» είπε η Χρυσή Κούμνα.

«Τα βιώματα και οι μνήμες είναι αυτά που χρωματίζουν τον πίνακα ενός καλλιτέχνη», τόνισε η Χαρά Ευσταθίου.

Μνήμη... σωρός από αναμνήσεις, στοιβαγμένα αντικείμενα των χρόνων, χάδια, αγγίγματα της νιότης... μυρωδιές. Μνήμη... μήτρα της νοσταλγίας, του πόνου, της χαράς… Μνήμη... όλα όσα έχουμε θάψει βαθιά μέσα μας, μα πάλι παραμένουν ζωντανά... η αναμέτρηση του χθες με το σήμερα… Μνήμη... χωρίς αυτήν τίποτα και κανένας...». Πρόσθεσε επίσης για τη συνεργασία μεταξύ τους ότι, «Η καθεμία βέβαια αντιμετωπίζει τον χώρο, το περιβάλλον με τη δική της ματιά… όλες όμως έχουμε τους ίδιους προβληματισμούς. Είναι κάτι υπέροχο γιατί διατηρεί η καθεμία την ατομικότητά της, αλλά ταυτόχρονα συνυπάρχει και βρίσκεται σε ένα περιβάλλον της ίδιας ιδιοσυγκρασίας. Αυτό άλλωστε καθιστά και την κάθε ομάδα μοναδική, γιατί όντας ο εαυτός σου, εμπλουτίζεις την αλληλεπίδραση και δημιουργείς προϋποθέσεις συνύπαρξης».

Η δουλειά γίνεται απόλαυση

Η Χαρά Ευσταθίου ανέφερε ότι παρόλο που έχουν ίσως κοινά βιώματα η καλλιτεχνική τους ταυτότητα είναι διαφορετική, «Παρόλο που είμαστε πέντε γυναίκες με φαινομενικά ίδια βιώματα, μέσα από τα έργα μας δείχνουμε ότι οι ανησυχίες και οι αντιλήψεις μας γύρω από την τέχνη διαφέρουν κατά πολύ. Έπρεπε να κάνουμε αυτή την έκθεση για να καταλάβουμε πόσο διαφορετικές είμαστε. Πόσο διαφορετική προσέγγιση έχει η καθεμία για την τέχνη. Η δημιουργία είναι πολύ προσωπική υπόθεση. Όσο κι αν ταιριάζουμε σαν χαρακτήρες άλλο τόσο διαφέρουμε σαν καλλιτέχνες. Και αυτό φαίνεται αν δει κανείς την έκθεση». Για την ίδια «τα βιώματα και οι μνήμες είναι αυτά που χρωματίζουν τον πίνακα ενός καλλιτέχνη. Στη δική μας περίπτωση, και στην προσπάθειά μας να αποδώσουμε τον χώρο, τα χρώματα και η προσέγγιση της καθεμιάς είναι πολύ διαφορετικά. Η τέχνη και η έκφραση είναι κάτι προσωπικό. Κανένας δεν μπορεί να γνωρίζει τι σκέφτεται ο άλλος όσο κοντά του κι αν είναι». Μιλώντας για τη συνεργασία τους είπε «Γνωριζόμαστε πολλά χρόνια τώρα γι' αυτό και η συνεργασία μας ήταν διασκέδαση. Όταν έχεις να συνεργαστείς με φίλους η δουλειά γίνεται απόλαυση. Θεωρώ ότι παρά τις διαφορές μας ως καλλιτέχνιδες συνεργαστήκαμε άψογα και νομίζω ότι βγάλαμε ένα πολύ ωραίο αποτέλεσμα».

Η Δέσποινα Χριστού σημείωσε χαρακτηριστικά: «Πέραν από το γεγονός ότι σπουδάσαμε στην ίδια χώρα (Ελλάδα) και μας συνδέει μια φιλία ετών, μοιραζόμαστε πολύ συχνά τις ιδέες και τις απόψεις μας για την εικαστική προσέγγιση της καθεμιάς ξεχωριστά. Ως καλλιτέχνες νιώθουμε την ανάγκη να συζητάμε και να ανταλλάζουμε ιδέες μεταξύ μας. Μια συνήθεια που κρατήσαμε από τα πολύ νεανικά μας χρόνια. Οι κοινές μας ανησυχίες είναι πολλές... εστιάσαμε όμως περισσότερο στην έννοια του χώρου και ό,τι συνεπάγεται μέσα από αυτό. Ο χώρος είναι η αφετηρία της σκέψης μας για τη συγκεκριμένη έκθεση. Ο χώρος ως έννοια, ως τόπος, ως σημείο αναφοράς, ως ύπαρξης, ως βίωμα, και πολλά αλλά. Οι εναλλασσόμενοι χώροι με διαφορετική οπτική». Ο χώρος, η μνήμη και τα χρώματα για την ίδια είναι η ανθρώπινη ύπαρξη, «ποιοι είμαστε, η ταυτότητά μας, τα βιώματά μας, η παρουσία μας. Όλα μαζί συνθέτουν και καταγράφουν πώς βλέπουμε τα πράγματα γύρω μας μας και την ιδία ύπαρξη μας μέσα σε αυτά». Εξηγώντας για τη σύνδεση που έχουν καλλιτεχνικά μεταξύ τους η Δέσποινα είπε πως, «Η σύνδεση προκύπτει στον τρόπο που βλέπει η καθεμία από μας την παρουσία μας στον χώρο-τόπο. Η Χαρά με τα ονειρικά, φανταστικά τοπία πόλεων και χωρίων. Η Χρυσή με τα έντονα χρωματικά και βιωματικά τοπία της. Η Μαρία με τους χώρους από παιδικές μνήμες και βιώματα. Η Ανθή με τα εκρηκτικά κυπριακά τοπία και εγώ με τη σειρά μου με τις σύγχρονες ενοποιημένες παγκόσμιες πόλεις και τον ανθρώπινο παλμό που προκύπτει μέσα σε αυτές». Για τις πέντε καλλιτέχνιδες, όπως αναφέρει η εικαστικός, η συγκεκριμένη έκθεση ήταν ένα «πάρτι». «Είναι πολύ ευχάριστο και είμαστε πολύ χαρούμενες που παρόλες τις αντίξοες συνθήκες των ημέρων που ζούμε… πήραμε την απόφαση τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή να παρουσιάσουμε μέρος της δουλειάς μας και να δηλώσουμε με τον τρόπο μας ότι ο πολιτισμός υπήρχε, θα υπάρχει και θα υπάρχει όσο και αν δέχεται κτυπήματα από τις συνθήκες των καιρών μας».

Ολοκληρώνοντας τη συζήτηση με τις εικαστικούς η Ανθή Χαραλάμπους είπε στην «Κ» ότι η κοινή τους αφετηρία αφορά τον χώρο, εσωτερικό η εξωτερικό. «Πάνω σε αυτή τη βάση, τα βιώματα της καθεμιάς, προβάλλονται αναλόγως». Για την ίδια ο χώρος, τα χρώματα και οι μνήμες είναι κινητήρια δύναμη: «Όλα αυτά είναι η κινητήρια δύναμη που θα ωθήσει για τη δημιουργία του έργου, η αίσθηση, η συγκίνηση που θα με κάνει να θελήσω να εκφράσω αυτά που έχω μέσα μου». Η κοινή συνεργασία αναμεσά τους κάτω από τη θεματική του χώρου ήταν για την Ανθή ένα πολύ ωραίο συναίσθημα παρά τις διαφορές που έχουν ως προσωπικότητες, αλλά και ως καλλιτέχνιδες συνεργαστήκαν αρμονικά και συμπλήρωνε η μία την άλλη, «το να συνυπάρχουμε κάτω από την ίδια στέγη και οι διαφορετικές οπτικές γωνίες που έχει η καθεμιά για το κοινό θέμα "χώρος", να εμπλέκονται αρμονικά και να συμπληρώνει η μία την άλλη».

Πληροφορίες: «Όψεις εναλλασσόμενων χώρων», Γκαλερί Αποκάλυψη έως 10 Απριλίου.

Η πληροφόρηση δεν συνιστά γνώση

Ο Γιώργος Γεροντίδης μιλάει στην «Κ» για την έκθεσή του Teasing Creatures και το πρότζεκτ «The Sea Glass Factory»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Λευτέρη Οικονόμου παρουσιάζει στο ΓΚΑΡΑΖ την έκθεση «Teasing Creatures» του Γιώργου Γεροντίδη και το πρότζεκτ «The Sea Glass Factory», δύο πολυσύνθετες εγκαταστάσεις που περιέχουν γλυπτά, αντικείμενα, σχέδια, κεραμικά, βίντεο και επιτελεστικές ξεναγήσεις-αφηγήσεις. Ο Γιώργος Γεροντίδης μέσα από το «Teasing Creatures» θέλει να αναφερθεί στον πικαρικό ήρωα και να τον ζωντανέψει: «Για μένα, ο πικαρικός ήρωας είναι πλέον ένας απλός μέσος άνθρωπος παρά ένας άνθρωπος χαμηλής κοινωνικής τάξης, που καταφέρνει να ζει και να επιβιώνει σε διεφθαρμένες κοινωνίες».

–Τι πρόκειται να δει το κοινό στο «Teasing Creatures + The Sea Glass Factory»; Σκιαγραφείς λες τη σύγχρονη συλλογική κουλτούρας μας…

–Το κοινό πρόκειται να δει δύο πολυσύνθετες εγκαταστάσεις που περιέχουν γλυπτά, αντικείμενα, σχέδια, κεραμικά, βίντεο και επιτελεστικές ξεναγήσεις-αφηγήσεις. Η μία εγκατάσταση με τον τίτλο «Teasing Creatures» αναφέρεται κυριολεκτικά στη συγκρότηση μιας πραγματικής συλλογής αντικειμένων, που είναι οικεία σε εμάς π.χ. παιχνίδια, έχοντας ως αρχή το cabinet of de curiosities μέσα από την απεικόνιση της διαδικασίας της αρχειοθέτησης της μνήμης και της ιστορίας. Η άλλη εγκατάσταση με τίτλο «The Sea Glass Factory» μιλάει για τη συγκρότηση ενός βιομηχανικού χώρου που παράγει πολλαπλά τεχνητά αντικείμενα ως μίμηση αξιοπερίεργων στοιχείων της φύσης π.χ. τη γυαλόπετρα θαλάσσης (sea glass) με συνέπεια να δημιουργείται μία φαντασιακή συλλογή σε αλληγορία με την οργανική ποικιλομορφία του φυσικού μας κόσμου. Και τα δύο αυτά έργα αναφέρονται στην εμμονή και την ευαισθησία ενός συλλέκτη στην οικειοποίηση και την αρχειοθέτηση των στοιχείων της φύσης και των αντικειμένων της βιομηχανίας, μπλέκοντας σε πολυσυνειρμικές αφηγήσεις-αναγνώσεις μεταξύ τους, και επισημαίνουν πτυχές της σύγχρονης κουλτούρας που εμμένει πια στην αρχειοθέτηση ενός ψηφιακού κόσμου που καταργεί τα νοήματα του μοναδικού και του πολλαπλού τόσο στην καλλιτεχνική δημιουργία όσο και στην εφαρμοσμένη βιομηχανική παραγωγή.

Η ατέρμονη διαδικασία συγκρότησης των αντικειμένων σε ένα συνεχώς μετασχηματιζόμενο σύνολο πραγμάτων και καταστάσεων δημιουργεί ποικίλα εικαστικά έργα.

–Με ενδιαφέρον είδα ότι γίνεται αναφορά στο λογοτεχνικό πικαρικό είδος στην έκθεσή σου, θες να μου πεις περισσότερα; Διά των αντικειμένων μιλάς για αφηρημένες έννοιες;

–Μέσα από το Teasing Creatures, τίτλος ο οποίος υιοθετήθηκε από τις εικονογραφημένες παιδικές ιστορίες «Max and Moritz: A Story of Seven Boyish Pranks» του Wilhelm Busch, με ενδιαφέρει περισσότερο να αναφερθώ στον πικαρικό ήρωα και να τον ζωντανέψω. Για μένα, ο πικαρικός ήρωας είναι πλέον ένας απλός μέσος άνθρωπος παρά ένας άνθρωπος χαμηλής κοινωνικής τάξης, που καταφέρνει να ζει και να επιβιώνει σε διεφθαρμένες κοινωνίες. Παρότι η λογοτεχνία τού προσάπτει πολύ τα πεινούς χαρακτηρισμούς, καταφέρνει μέσω του «συμπαθή απατεώνα» χαρακτήρα του να πράττει τις αλήθειες του. Η αυθεντικότητά του τον βοηθά να επιβιώνει εν τέλει. Στην πικαρική λογοτεχνία συναντάμε πιο ρεαλιστικά γεγονότα, ενώ στο πικαρικού είδους βιβλίο «Η Πεταλούδα» του Wilhelm Busch βλέπουμε ένα πιο φανταστικό περιβάλλον. Μέσω των έργων αυτών εικονογραφούνται οι περιπέτειες και τα συναισθήματα ενός πικαρικού ήρωα, καθώς και τα τοπία στα οποία περιπλανάται.

–Τι σημαίνει για εσένα ο όρος ιστορία, συλλεκτικό αντικείμενο, παρελθόν;

–Η ιστορία είναι η χρόνια ροή ενός αντικειμένου που μεταλλάσσεται από απρόβλεπτες καταστάσεις, φυσικές και μηχανικές μέσω μιας σειράς ατυχημάτων που το καθιστούν μοναδικό, όχι από την υλική του υπόσταση, αλλά από το παρελθόν της ύλης του, δηλαδή την άγνωστη υλική του αφετηρία και κυρίως ως προς τον τρόπο μεταμόρφωσής του έναντι της συμπεριφοράς της ύλης του. Συνοπτικά, το παρελθόν είναι η καταγωγή, η ιστορία είναι η διαδρομή, και η συλλεκτικότητα του αντικειμένου νοείται της λειτουργίας του τόσο σε σχέση των δύο προαναφερόμενων εννοιών, όσο και ως τον τρόπο συμπεριφοράς του σε αβέβαιες εξελίξεις του μέλλοντος

–Γιατί έχει σημασία ο τρόπος έκθεσης των αντικειμένων;

–Η ατέρμονη διαδικασία συγκρότησης των αντικειμένων σε ένα συνεχώς μετασχηματιζόμενο σύνολο πραγμάτων και καταστάσεων δημιουργεί ποικίλα εικαστικά έργα και ανοίγει ανεπιφύλακτα τους ορίζοντες της νοηματοδότησης και της θέασης αυτών. Η ευτέλεια της μαζικότητας και το οικείο της καθημερινότητας αποτελούν την πρώτη βάση του αφηγήματός μου. Μέσω της καλλιτεχνικής μου διεργασίας και της σαγήνης που νιώθω από τις πρακτικές της επιστημονικής έρευνας, αναπτύσσεται μία απρόβλεπτη ροή διήγησης, που φέρνει εν τέλει φαινομενικά μία λογική ιστορία παρά την ειρωνεία της.

–Ιδανικός χώρος έκθεσης της έκθεσής για εσένα θα μπορούσε να είναι μια αίθουσα μουσείου;

–Η συλλογή είναι ένα σημαντικό κομμάτι της καλλιτεχνικής μου έρευνας. Επομένως η παρουσίαση της δουλειάς μου σε ένα μουσείο θα υπογράμμιζε την έννοια και την αισθητική της συλλογής σε σχέση με της μόνιμες συλλογές. Τα μουσεία όπως τα ξέρουμε σήμερα, έχουν τις βάσεις τους στα cabinets of curiosites. Πρόκειται, βασικά, για συλλογές ατόμων που με επιμονή και εμμονή συνέλεγαν αντικείμενα με σκοπό την κατανόηση και τη σημασία τους.

–Ο καλλιτέχνης θα μπορούσε να είναι ένας μανιώδης συλλέκτης δικών του έργων;

–Φυσικά! Στην περίπτωση του εικαστικού μου έργου ο καλλιτέχνης ταυτίζεται με τον συλλέκτη. Ο συλλέκτης δεν περιορίζεται μόνο στην οικειοποίηση αντικειμένων, αλλά και αυτοσχεδιάζει και δημιουργεί σχέσεις και συνθέσεις μεταξύ τους, όπως ο καλλιτέχνης με τα μολύβια και τα σχέδιά του.

–Ζούμε σε μια εποχή που το βάρος της επιστημονικής γνώσης στη σύγχρονη κοινωνία είναι μεγάλο, πώς σχολιάζεις σε σχέση με το πρότζεκτ σου;

Στις μέρες μας, βιώνουμε τη γνώση υπερβολικά πυκνή διότι τη συγχέουμε με την πληροφορία και παρασυρόμαστε από την ταχύτητα που φέρει η τελευταία. Η πληροφορία διαδίδεται με ταχύτατους ρυθμούς στη σύγχρονη κοινωνία, που όμως δεν συνιστά εν τέλει ουσιαστική γνώση όπως αυτή που υπηρετεί η επιστήμη. Άλλο η πληροφόρηση και άλλο η γνώση. Η επιστημονική γνώση, ωστόσο, επισκιάζεται από αυτή την ταχεία, ανεπιβεβαίωτη και συχνά ψευδή πληροφορία. Η πληροφόρηση είναι απλώς μία ενημέρωση που δεν περιέχει απαραίτητα εκβάθυνση. Η πύκνωση της επιστημονικής σκέψης αναμετράται συνεχώς με την αυξανόμενη ταχύτητα της πληροφορίας. Στο πρότζεκτ «The Sea Glass Factory» γίνεται αναφορά στις παραπάνω έννοιες όπως της πληροφόρησης σε σχέση με τη γνώση υπό το πρίσμα της τέχνης και των μεθόδων που χειρίζεται ένας επιστήμονας στην έρευνά του. Στο εν λόγω πρότζεκτ το τεχνητό αντιπαραβάλλεται και παρατίθεται με το φυσικό, το μηχανικό με το οργανικό, το ψεύτικο με το αληθινό. Ωστόσο, η σχέση αυτών των ιδιοτήτων εξισορροπείται από την ευαισθησία ως προκύπτει από τη σταδιακή ανάπτυξη της συλλογής.

–Ένα έργο τέχνης χάνει, όταν μετατρέπεται σε εμπορεύσιμο προϊόν, ικανοποιώντας κυρίως τις κτητικές ανάγκες μας;

–Το έργο υπάρχει στη στιγμή της δημιουργίας του και της παρουσίασής του. Ουσιαστικά χάνει όταν στερείται δυνατότητας διεύρυνσης του νοήματός του και της χρήσης τους. Αν σκοπός του είναι η βιομηχανοποίηση και ο οποιοσδήποτε σχολιασμός μέσω αυτής της έννοιας, τότε αυτός είναι ο προορισμός του. Στη δουλειά μου με ενδιαφέρει ο ρομαντισμός του μοναδικού αντικειμένου. Έτσι, κατ' επέκταση γίνεται ένα σχόλιο ως προς τη σύγχρονη κουλτούρα που εμμένει στο πολλαπλό.

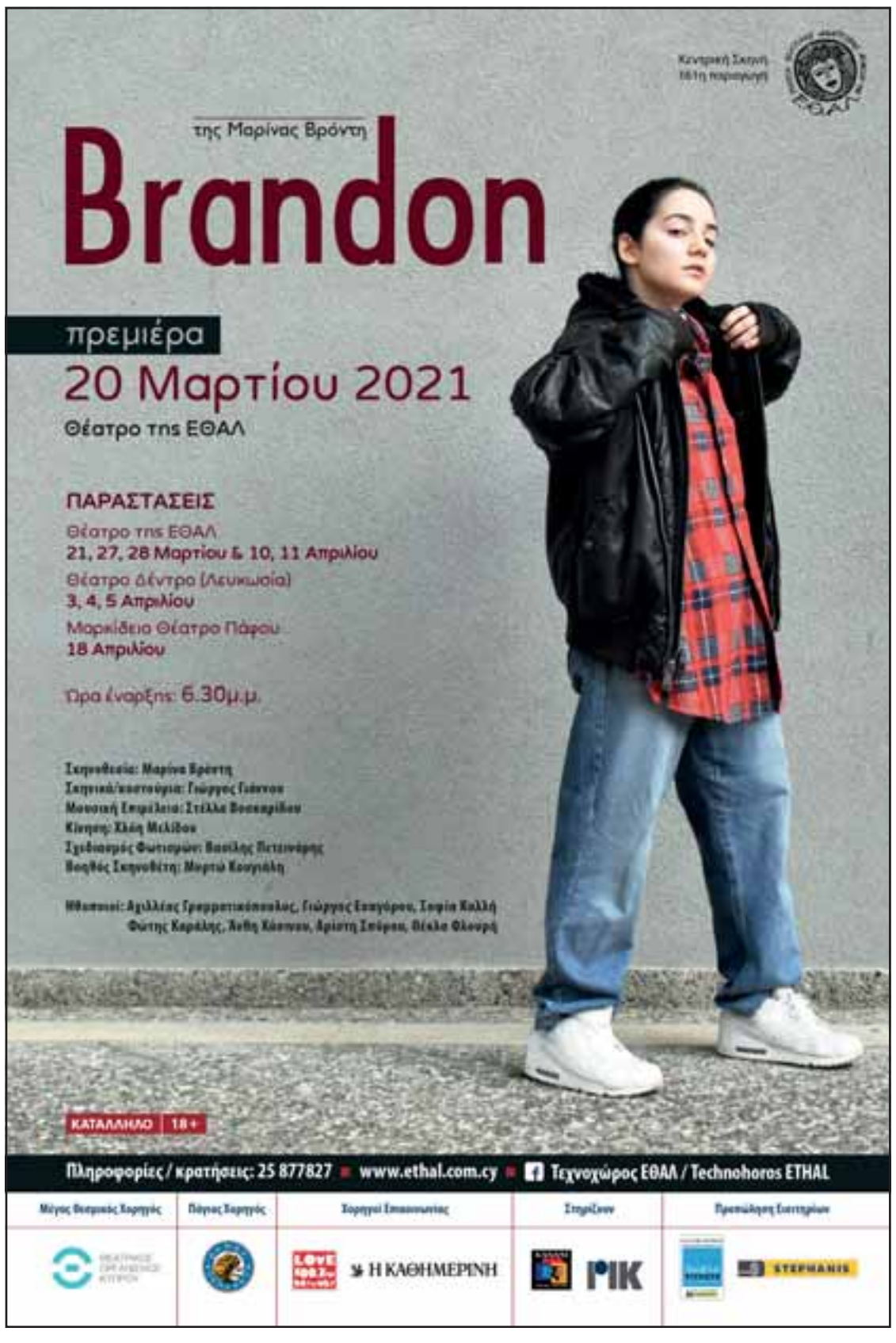

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΘΑΝΑΣΗ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ***

Ο ποιητής ως αδαής

Ο θάνατος ενός ποιητή βάζει ένα τέλος κι αφήνει στη συνέχεια τη σκυτάλη στους αναγνώστες. Τη σκυτάλη των ποιημάτων και των στίχων. Πολύ περισσότερο όταν με αυτή τη σκυτάλη, που από χέρι σε χέρι κυκλοφορεί, όπως οι στίχοι από βιβλίο σε βιβλίο και από στόμα σε στόμα, μοίραζε σαν αντίδωρο την απορία. Η απορία ως θέση οντολογική είναι αυτό που μυστηριωδώς διατρέχει τα ποιήματα του Φιλίπ Ζακοτέ, ακόμα και εκεί που η κατάφαση σε μια γνώση γίνεται επίκεντρο του ποιήματος.

Αλλωστε ο ίδιος, σε μια από τις ελάχιστες εγωτικές δηλώσεις του, προσδιορίζεται ως «εγώ ο τρομαγμένος, ο αδαής, ζώντας με το ζόρι», και «Ο αδαής» ήταν ο τίτλος μιας από τις πρώτες συλλογές του, πριν ακόμη το κοινό των αναγνωστών τον διακρίνει καλύτερα με την έκδοση της ποιητικής συλλογής «Αιθέρες», της πλέον ελλειπτικής, που εμπνέεται εντούτοις από την τέχνη του χάι-κου. Και είναι ένα μυστήριο πως ο ποιητής αυτός, ο οποίος γεννήθηκε σε ελβετικό έδαφος (Μουντόν, 1925), πολιτογραφήθηκε στη γαλλική γλώσσα και ποίηση και πέθανε σε προχωρημένη ηλικία, στις 24 Φεβρουαρίου 2021, στο σπίτι του στο Γκρινιάν, στις υπώρειες των γαλλικών Αλπεων, έχοντας ζήσει όπως έγραφε και έχοντας γράψει όπως ζούσε, έγινε γνωστός με το ωραιότερο αλλά και το δυσκολότερο από τα βιβλία του. Ισως γιατί η απορία, ως καταστατική αρχή της ποίησής του, εμφανίζεται εδώ απερίφραστα με όσα κενά καλείται ο αναγνώστης, κάθε αναγνώστης σε κάθε ανάγνωση, να συμπληρώσει.

«Αδύνατον να δεχτείς/ αδύνατον να καταλάβεις/ δεν γίνεται να θέλεις να δεχτείς και να καταλάβεις/ Προχωράμε σιγά σιγά/ όπως ένας πλανόδιος/ από τη μία αυγή στην άλλη». Αυτό είναι το ποιητικό περπάτημα του Ζακοτέ. Είναι σαν να ψηλαφίζει τυφλός την ύλη, σαν να οσμίζεται επίσης χωρίς βλέμμα τον αέρα. Είναι σαν κωφός να ψάχνει με τα μάτια τον ορίζοντα και την εξίσου σιωπηλή εγγύτητα. Και παρ' όλα αυτά, με βάση κάθε φορά ένα έλλειμμα προσπαθεί να μεταδώσει αυτό που αισθάνεται. Είτε αυτό είναι οι άνθρωποι, είτε κυρίως η φύση, είτε ακόμη ένα σύμπαν μέσα στο οποίο προσπαθεί να βρει μια θέση για τον άνθρωπο.

«Ποιητής και μούσα», πίνακας (1938) του Νίκου Εγγονόπουλου.

Ο Φιλίπ Ζακοτέ πέθανε στο σπίτι του στο Γκρινιάν, στις υπώρειες των γαλλικών Αλπεων, έχοντας ζήσει όπως έγραφε και έχοντας γράψει όπως ζούσε.

Μια θέση που ανιχνεύει τις μικρές καθημερινές κινήσεις, αποδίδοντάς τους όμως όλο το βάρος και το βάθος που μπορεί να έχουν: φυσικό αλλά και φιλοσοφικό. Αφουγκράζεται εντέλει στον περιβάλλοντα κόσμο έναν αληθινό κόσμο-κόσμημα. Γυρεύει την αλήθεια όχι πίσω από τα φαινόμενα, αλλά μέσα σε αυτά, τολμώντας να «χαράξει διαδρομές στο βάραθρο». Κι αρχίζει από τα πιο απλά, τους καρπούς και τα φύλλα, τις εποχές και τους αγρούς, αφού «Βάζοντας τάξη στο κοντινό/ κερδίζει στο απέραντο/ σαν τον ήχο ενός κουδουνιού/ γύρω του». Χειρονομίες λοιπόν που ο ποιητικός χαρακτήρας τους τις καθιστά εμβληματικές της ζωής που θάλλει γύρω – και μέσα του.

Η έκδοση του έργου του σε έναν τόμο, στην έγκριτη σειρά της Βιβλιοθήκης της Pleiade το 2014, όσο ήταν ακόμη στη ζωή, κάτι για το οποίο αξιώθηκαν ελάχιστοι, και πριν από αυτόν μόνον ο Σαιν-Τζων Περς και ο Ρενέ Σαρ, αποτύπωσε ένα έργο χιλίων πεντακοσίων σελίδων όπου η ποίηση εναλλάσσεται με τον πεζό λόγο και ο στοχασμός πλέκει το δικό του υφάδι ανάμεσα στα δύο.

Στοχασμός, που αποτελεί μια βασική παράμετρο της πορείας του, αφού «Βάρος της πέτρας, βάρος της σκέψης/ Βουνά και ρεμβασμοί/ δεν έχουν το ίδιο αντιστάθμισμα/ Κατοικούμε ακόμη σ' έναν άλλο κόσμο/ Ισως στον ενδιάμεσο»· κι αφού περνάμε από τον έναν στον άλλον κόσμο με βήματα και άλματα πάνω από το κενό. Κι όσο κι αν αυτό το κενό, ο θάνατος επίσης, κατοικούν τα ποιήματά του, η αίσθηση που αναδύεται από αυτά είναι εκείνη μιας ζωής, τόσο έντονης όσο και φευγαλέας, τόσο κρίσιμης όσο και πρόσφορης. Μιας ζωής που σπιθίζει, χρυσίζει, σφύζει σε κάθε πνοή, σε κάθε κίνηση.

Μεταφραστής εξίσου των πιο σημαντικών κειμένων, από την «Οδύσσεια» του Ομήρου μέχρι το μεγαλύτερο μέρος του έργου του Χαϊλντερλιν αλλά και του Ρίλκε, ή τον «Ανθρωπο χωρίς ιδιότητες» του Μούζιλ και μέρος του έργου του Τόμας Μαν, αλλά και του Ουγκαρέττι ή του Λεοπάρντι και του Γκόνγκορα.

Στην ελληνική γλώσσα, όπου μεταφράστηκε για πρώτη φορά πριν από 35 χρόνια, κυκλοφορούν σε αυτοτελείς εκδόσεις οι τέσσερις πρώτες ποιητικές συλλογές του υπό τον τίτλο, που υπέδειξε ο ίδιος, «Καπνός και κρύσταλλο», Τυπωθήτω 2006, μεταφρασμένες από τον υπογράφοντα, και «Το τετράδιο της χλόης», Αγρα 2015, σε μετάφραση της Ιωάννας Κωνσταντουλάκη-Χάντζου.

* Ο κ. Θανάσης Χατζόπουλος είναι ποιητής, παιδοψυχίατρος και ψυχαναλυτής. Πιο πρόσφατο βιβλίο του, «Υπό κατασκευήν σημαίες», Πόλις 2021.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Ξεκληρισμένο λεξικό

ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΖΑΚΗ
Ο κλήρος του αίματος
εκδ. Πατάκη, **σελ.** 512

Σε μια ορεινή κωμόπολη, έξι πρόσωπα σφυροκοπούνται στην πυρά του Εμφυλίου. Η αντάρτισσα Αντιγόνη θρηνεί σε ένα κελί την πρότερη ζωή της, αναχαράζοντας τις κακουχίες του βουνού. Η πόρνη Κατίνα φοβάται πως οι ελασίτες θα διώξουν από τον οίκο της την κερδοφόρα πελατεία ενωμοταρχών, δημάρχων, κομματαρχών και χωροφυλάκων. Ενας ουμανιστής δικηγόρος στοχάζεται τον σπαραγμό, αναζητώντας καταφύγιο στην αρχαία ελληνική γραμματεία. Ο τρελός του χωριού διακηρύσσει στο καφενείο της επιτόπιας βουλής τα ανομήματα των ανθρώπων, αδιαφορώντας για τους βίαιους προπηλακισμούς. Δύο ακραιφνείς εθνικόφρονες ανησυχούν πως η «κόκκινη πανούκλα» μιαίνει το αίμα των εκλεκτότερων δειγμάτων της πατρίδας. Στο δεύτερο μυθιστόρημά της η Σωτηρία Μαραγκοζάκη επιχειρεί μια μεγαλόπνοη σύνθεση, συναρθρώνοντας τη μυθοπλασία στο πλούσιο πραγματολογικό υλικό των κατοχικών και εμφυλιακών χρόνων. Στις σελίδες επανέρχονται οι γνωστοί και μη εξαιρετέοι συντελεστές της ματωμένης εποποιίας. Εαμίτες και ελασίτες, καπετάνιοι, δωσίλογοι, ορκισμένοι «αντικουκουέδες», κομμουνιστοφάγοι, χαφιέδες, χίτες και μαυραγορίτες, Τάγματα Ασφαλείας, ξανθοί Γερμανοί και φακιδομύτηδες Εγγλέζοι, κατσάβραχα, ξερονήσια, φυλακές και εξορίες. Το πλήθος των υποσημειώσεων και τα ένθετα ντοκουμέντα υποδηλώνουν την έγνοια της συγγραφέως να τονίζει την αλήθεια των ανιστορούμενων, επιμένοντας σε γεγονότα, χρονολογίες και πρόσωπα. Οι ήρωες του βιβλίου εμφανίζονται έτσι σαν επουσιώδη περιστατικά ενός πολυφωνικού δράματος. Ωστόσο, η Μαραγκοζάκη προσδίδει στη φωνή τους το επικολυρικό ηχόχρωμα των θρυλικών ηρώων της «Οδύσσειας» και της «Ιλιάδας». Γι' αυτό χωρίζει τις περιπέτειές τους σε ραψωδίες, φροντίζοντας στις εναρκτήριες παραγράφους το κάθε γράμμα να αντιστοιχεί σε όσες περισσότερες λέξεις αρχίζουν από αυτό. Στη ραψωδία Α, για παράδειγμα, βλέπουμε την Αντιγόνη «ανάσκελα, με τα χέρια αλφαδιαστά στο κορμί, τις παλάμες μπρούμυτα στον αφαλό». Στη ραψωδία Γ η Κατίνα «αλειφόταν με ακριβές κολόνιες, όλες δώρα από γαλονάδες αγαπητικούς και μουστερήδες, τους οποίους γάνωνε κανονικά, αναλόγως το χούι και τη γαλαντομία του καθενός, γουργουρίζοντας σαν γαλή και τραγουδώντας σαν γαλιάντρα». Στη ραψωδία Μ ο τρελός μονολογεί: «Πόσους μάρτυρες έχουμε αν τους μαζέψουμε; Πόσοι απ' αυτούς πήραν μαγιά το βάπτισμα του αίματος και γίνανε άγιοι; Τι μαρτύρια περάσανε μα δε μαρτύρησαν και δεν αλλαξοπίστησαν; Κάθε εποχή με τις μαγείες και τις μαγγανείες της». Παρά την αδιαπραγμάτευτη αλήθεια των ανιστορούμενων, τα πάθη των ηρώων παρουσιάζονται τεχνητά, σαν αποκυήματα λεκτικών συνδυασμών. Και αυτό νομίζω ότι είναι το βασικότερο πρόβλημα του βιβλίου, πέρα από το θέμα, το οποίο βέβαια δεν σηκώνει κριτική, καθώς κάθε συγγραφέας μπορεί ασφαλώς να γράφει για ό,τι θέλει. Ομως το «πώς» έχει πάντα σημασία. Η Μαραγκοζάκη κάνει κατάχρηση του λεξικού, φτιάχνοντας μια πληθωρική, υπερβολικά καλολογική, σχεδόν ανήκουστη, γλώσσα, εστιασμένη στον εαυτό της και συνεπώς αδύναμη να νοηματοδοτεί στάσεις και καταστάσεις. Μοιάζει σαν να θέλει να αποθησαυρίσει στο μυθιστόρημα ένα αξιοπρόσεκτο λεξικολογικό απόθεμα, χωρίς να συνειδητοποιεί πως πλήττει τη δραστικότητα των λέξεων. Η λογοτεχνία είναι ζήτημα γλωσσικής επιλογής και όχι συσσώρευσης. Κάποιες στιγμές ο λυρισμός της γραφής επιτυγχάνει πανέμορφες εξεικονίσεις, όταν, λόγου χάριν, ο μάλλινος τορβάς της Αντιγόνης μετατρέπεται σε καμβά της φρίκης ή όταν η Κατίνα νιώθει το «γυναικόκαστρό» της να μεταμορφώνεται σε «έναν λιμναίο οικισμό», που «ολόγυρά του κόχλαζε το αίμα». Σε αυτές τις μελαγχολικές αναπαραστάσεις αποκαλύπτεται το λογοτεχνικό αισθητήριο της Μαραγκοζάκη. Και είναι κρίμα που σπανίζουν τέτοιες στιγμές, διότι έχει καταφανώς δουλέψει πολύ το βιβλίο της. Μπορεί, ωστόσο, αυτό το βιβλίο να γίνει παρακαταθήκη επιτυχέστερων συνθέσεων, καθώς στις σελίδες του διακρίνονται δύο θεμελιακά για τη συγγραφική διεργασία στοιχεία, η φιλεργατικότητα και η μέριμνα για τη γραφή.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΓΙΑΝΝΟΥ

Η Μαρία Γιαγιάννου σπούδασε Επικοινωνία και ΜΜΕ, Πολιτιστική Διαχείριση και Φιλοσοφία της Τέχνης. Επιμελείται εικαστικές και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Εχει εκδώσει εννέα λογοτεχνικά βιβλία (πεζογραφία, θέατρο, δοκίμιο) και πρόσφατα το παραμύθι «Η κουνελόσκαλα» (Καλέντης, 2021). Κείμενά της πάνω στη δουλειά εικαστικών καλλιτεχνών δημοσιεύονται σε καταλόγους εκθέσεων. Εξι θεατρικά κείμενά της έχουν ανέβει σε γνωστές σκηνές της Αθήνας και στο Μιλάνο. Διατηρεί το μπλογκ «Η γραπτομηχανή της Μ.». «Το μέλος φάντασμα» (Μελάνι, 2020) είναι το πιο πρόσφατο μυθιστόρημά της.

Ποια βιβλία έχετε αυτό τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Την «Επιστολή προς Μενοικέα» του Επίκουρου και τη «Μαίρη Πόπινς» της Π. Λ. Τράβερς.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Οδυσσέας του Ομήρου, για να είμαι πολύτροπη, δοξασμένη από τη Μούσα, να κάνω ένα συγκλονιστικό ταξίδι και να με περιμένουν στο σπίτι όσοι αγαπώ.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;

Για να μην καταλήξουν αλληλοσπαραγμένοι σαν την τελική πράξη του «Τίτου Ανδρόνικου», ως συνετή πυργοδέσποινα, καλώ: στη μία άκρη, τις ήσυχα δυναμικές αδελφές Μπροντέ, απέναντι τον Προυστ και τον Ουάιλντ (δεν λείπουν ποτέ από τα φαντασιακά μου δείπνα). Στην άλλη άκρη, τον Σκαρίμπα απέναντι από τον Χράμπαλ (νομίζω θα έβρισκαν κοινά). Προσωπικά θα απομονωνόμουν στο σεπαρέ με τον Τσέχωφ για βότκες.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Οτι «το καλό αποκτιέται εύκολα», σύμφωνα με την επικούρεια διδαχή.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Μόμπι Ντικ» του Μέλβιλ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Το μονόγραμμα» του Ελύτη.

Το μέλος φάντασμα είναι μια άλλη ονομασία για τα φαντάσματα του παρελθόντος;
Ναι, αλλά και του μέλλοντος. Το μέλος φάντασμα είναι το ακρωτηριασμένο τμήμα της μνήμης, ό,τι απωθήσαμε για να μην πονέσει. Εκ μέρους του ήρωά μου, η ενοχική άρνηση του παρελθόντος αλλά και ο φόβος για το μέλλον τον οδηγούν να υπεραναπληρώνει το κενό της πραγματικότητας με έναν οργιώδη μύθο.

Λογοτεχνία και εικαστική τέχνη, πώς συμπορεύονται μέσα στο έργο σας;
Μέσω της αισθητικής προσπάθειας και της οπτικοποίησης του ψυχισμού. Θέλω να ανακατέψω την επιφάνεια με το βάθος. Να αναδείξω τον ανθρωπισμό της ομορφιάς. Αλλωστε, η ζωγραφική ήταν το πρώτο μου περιβάλλον, ο πρώτος τρόπος να σκέφτομαι.

Περνάει ποτέ εντέλει ο πόνος του μέλους φαντάσματος;
Ισως με τη «θεραπεία του καθρέφτη». Αν καταφέρεις να καθρεφτίσεις σε μια υγιή επιφάνεια (π.χ. στο καθαρό πρόσωπο ενός αγαπημένου) τον πόνο, θα τον κατανοήσεις και θα επιστρέψει σε εσένα ως σοφία.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1. **«Γεννήθηκα 17 Νοέμβρη»** του Δημήτρη Κουφοντίνα (Μονοπάτι)
2. **«Το δώρο»** του Στέφανου Ξενάκη (Key books)
3. **«Πώς να μιλάτε στα παιδιά σας ώστε να σας ακούν»** των Ιλέιν Μαζλίς, Αντελ Φέιμπερ (Πατάκη)
4. **«Το βιβλίο που θα ήθελες να είχαν διαβάσει οι γονείς σου»** της Φιλίπα Πέρι (Διόπτρα)
5. **«Μοντεσσόρι - Στο σπίτι με το μικρό παιδί»** της Σιμόνε Ντέβις (Μεταίχμιο)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Εκεί που τραγουδάνε οι καραβίδες»** της Ντέλια Οουενς (Δώμα)
2. **«Θα γίνω σκιά σου»** της Αγγελικής Νικολούλη (Καστανιώτη)
3. **«Κατίνα, 1922-1925»** της Μάρας Μεϊμαρίδη
4. **«Ζωή μέχρι χθες»** του Γιάννη Ξανθούλη (Διόπτρα)
5. **«Δεν μπορεί, θα στρώσει!»** της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Ianos (Αθήνα, Θεσσαλονίκη)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

HALCYON

ΛΟΝΔΙΝΟ
Μπομπ Ντίλαν

Διαδικτυακή είναι η έκθεση που οργάνωσε η αίθουσα τέχνης Halcyon του Λονδίνου για το εικαστικό έργο του Μπομπ Ντίλαν. Από τότε που παρουσίασε για πρώτη φορά δουλειά του στη Γερμανία, το 2007, ο Ντίλαν έχει γίνει αντικείμενο ενδιαφέροντος για πολλούς συλλέκτες, καθώς τα έργα του είναι αντανακλούν τη σύνθετη προσωπικότητά του ως ποιητή, μουσικού και εικαστικού δημιουργού. Η έκθεση παρουσιάζει και τη νέα ενότητα έργων του Ντίλαν, «Mondo Scripto».

GUGGENHEIM

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Νέα αρχή στο Γκούγκενχαϊμ

Με μήνυμά του στο κοινό, ο διευθυντής του Μουσείου Γκούγκενχαϊμ, Ρίτσαρντ Αρμστρονγκ, υποδέχεται τη νέα περίοδο λειτουργίας με λόγια ενθαρρυντικά. Η πρώτη έκθεση είναι δέσμες βιντεοπροβολών στις σπιράλ, ελικοειδείς διαδρομές του μουσείου. Ποικίλες προβολές φιλμ, φωτογραφίας και έργων τέχνης θα εναλλάσσονται στη ροτόντα, κατά τρόπο που θα εξασφαλίζει τη διασπορά του κοινού σε διάφορα σημεία, καθώς οι δυνατότητες θέασης θα είναι ποικίλες.

PASCAL GRECO

ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ
Φωτεινές επιγραφές

Η εμφάνιση του νέον και των φωτεινών επιγραφών σφράγισε τη μητροπολιτική κουλτούρα για μεγάλο μέρος του εικοστού αιώνα. Πόλεις ολόκληρες, όπως το Χονγκ Κονγκ, ταυτίστηκαν με αυτό το παιχνίδι του φωτός με την ποπ κουλτούρα. Με τάση υποχώρησης, η δόξα των φωτεινών επιγραφών συγκινεί πολλούς όπως ο κινηματογραφιστής και φωτογράφος Πασκάλ Γκρεκό, ο οποίος έγραψε ένα βιβλίο ειδικά για το θέμα αυτό. Το βιβλίο έχει τίτλο «Hong Kong Neon».

DR

ΠΑΡΙΣΙ
Μουσείο Ορσέ

Νέα αποκτήματα διαφημίζει το Μουσείο Ορσέ στο Παρίσι, που έχει ειδίκευση στον 19ο αιώνα, καθώς διατηρεί ανοικτή τη γραμμή επικοινωνίας με το κοινό. Ανάμεσα στα πολλά και εξόχως ενδιαφέροντα αποκτήματα, υπάρχει και ένα λάδι του Εντουάρ Μανέ, από το 1853, με το κεφάλι ενός νέου, κατά την αναγεννησιακή πρακτική και την αυτοπροσωπογραφία του Φιλιπίνο Λίπι. Ένα έργο που πολλά έχει να μας πει για την ιστορία της τέχνης και τις σταθερές πηγές έμπνευσης.

THEATERMUSEUM

ΒΙΕΝΝΗ
Θεατρικό Μουσείο

Εκθέσεις αναγγέλλονται για το φθινόπωρο σε όλη την Ευρώπη με την ελπίδα ότι τα μουσεία θα λειτουργούν και τα ταξίδια θα έχουν εν μέρει ανακάμψει. Το Θεατρικό Μουσείο της Βιέννης εξήγγειλε την έκθεση για τον σχεδιαστή θεατρικών παραστάσεων στο πνεύμα της Κομέντια ντελ' Αρτε, Λοντοβίκο Οτάβιο Μπουρνατσίνι (1636-1707), ο οποίος υπηρετούσε την αυτοκρατορική αυλή. Τα σχέδιά του είναι αριστουργηματικά και αποτελούν αντικείμενο και μιας εξαιρετικής έκδοσης.

KUNSTHISTORISCHES MUSEUM WIEN

Αλμπρεχτ Ντίρερ, «Προσωπογραφία γυναίκας από τη Βενετία». Ο Ντίρερ είχε βαθιά και ισόβια σχέση με την Ιταλία.

Αλμπρεχτ Ντίρερ, ένας ταξιδευτής του κόσμου

Στην πρώιμη δικτύωση του κόσμου τον 15ο και 16ο αιώνα, ο Αλμπρεχτ Ντίρερ ήταν ένας από τους πρωταγωνιστές του. Ως παρατηρητής και ταξιδιώτης, ως γεφυροποιός του Νότου και του Βορρά της Ευρώπης, ο Ντίρερ προσεγγίζεται φέτος όχι απλώς ως ο κατεξοχήν εκπρόσωπος της Αναγέννησης του Βορρά, αλλά και ως ένας πρόδρομος του μοντέρνου κόσμου.

Το έργο του είναι τόσο ευρύ, τα σχέδιά του είναι αμέτρητα πέρα από τα γνωστά ή λιγότερο γνωστά ζωγραφικά του έργα, που η μελέτη της παρακαταθήκης του από τις νεότερες γενιές των ιστορικών της τέχνης φέρνει διαρκώς νέες οπτικές γωνίες. Φέτος, αν όλα εξελιχθούν θετικά, η Εθνική Πινακοθήκη στο Λονδίνο θα παρουσιάσει μια μεγάλη έκθεση αφιερωμένη στον Ντύρερ, αλλά και στο Ααχεν, μία από τις αρχαιότερες πόλεις της μεσαιωνικής Ευρώπης, έχει σχεδιαστεί έκθεση Ντίρερ από τις 18 Ιουλίου (στο Μουσείο Suermondt-Ludwig). Στο Λονδίνο έχει σχεδιαστεί μια πραγματική γιορτή για τον Ντίρερ, που θα ήταν αυτήν την περίοδο επισκέψιμη εάν δεν υπήρχε η πανδημία. Η έκθεση, όμως, θα ανοίξει μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες και θα επικεντρώνεται στα ταξίδια του στο σώμα της Ευρώπης. Θα παρουσιάσει τον Ντίρερ ως έναν πραγματικό ταξιδευτή, τουρίστα, επιχειρηματία και θιασώτη των δικτύων της αναγεννησιακής Ευρώπης. Ο ίδιος ενσάρκωσε μια πρωτογενή ιδέα της ενωμένης Ευρώπης, με διαδρομές μεταξύ Γερμανίας, Ιταλίας και Κάτω Χωρών, με επαφές και με βλέμμα παντού. Η μοναδική τέχνη του συνέπλεε με την πνευματική του περιέργεια, την οποία τροφοδοτούσε η επιθυμία του να εκτεθεί στο άγνωστο. Οπως όταν αντίκρισε για πρώτη φορά λιοντάρι στον ζωολογικό κήπο της Γάνδης ή όπως όταν είδε την έκθεση για τους Αζτέκους στις Βρυξέλλες – θησαυροί που είχαν φθάσει από το Μεξικό στην Ευρώπη μέσω της Ισπανίας των Αψβούργων. Ο Ντίρερ αντιλαμβάνεται τις τεράστιες αλλαγές που μεταβάλλουν την καθημερινότητα στην Ευρώπη του 1500. Μεγάλοι γεωπολιτικοί τριγμοί αλλά και ανάδυση της αυτοσυνειδησίας του ατόμου, μεταβολές που αντανακλώνται και στην τέχνη. Η έκθεση στο Λονδίνο συγκεντρώνει εξαίρετα έργα του μέσω δανείων από το Λούβρο, το Πράδο, το Μουσείο Αλμπερτίνα της Βιέννης, όπως και από συλλογές της Δρέσδης, του Βερολίνου και της Κολωνίας, που θα πλαισιώσουν τις συλλογές της Εθνικής Πινακοθήκης. Θα είναι μια ευκαιρία να δει κανείς το μεγαλείο του Ντίρερ και το πνεύμα μιας Ευρώπης που άλλαζε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το ερωτικό όνειρο του κυρίου Γκριν

Στα όνειρα αρχίζουν οι ευθύνες, μου θυμίζει ο κύριος Γκρι ότι είχε γράψει ο Γιώργος Σεφέρης. Κάτι τέτοιο πρέπει να ένιωσε νεότατος ακόμη ο Γκρέιαμ Γκριν.

Ο μεγάλος Βρετανός συγγραφέας υπέφερε από πολύ νέος από καταθλιπτικές κρίσεις, τις οποίες μνημόνευε ως επιθετικές κρίσεις πλήξης έως αυτοκτονίας. Το αξιοπερίεργο εδώ είναι ότι, όπως διαβάζει ο κύριος Γκρι στη νέα βιογραφία του Γκριν από τον Ρίτσαρντ Γκριν (καθαρή συνωνυμία), ο 17χρονος Γκριν υποβλήθηκε σε ψυχανάλυση, με τη συγκατάθεση των γονιών του.

Το αξιοπερίεργο εδώ έγκειται στο ότι όλα αυτά συμβαίνουν το 1921, όταν ακόμα η ιδέα της ψυχανάλυσης ήταν πρωτόφαντη.

Ομως η κατάστασή του ήταν σοβαρή. Οι απόπειρες αυτοκτονίας του Γκριν είχαν κάτι σπασμωδικό, το ίδιο και οι αυτοκαταστροφικές τάσεις του. Οχι τυχαία, η εν λόγω βιογραφία, όταν εκδόθηκε στην Αμερική, είχε τον τίτλο «Ο ανήσυχος Αγγλος. Η ζωή του Γκρέιαμ Γκριν» (The Unquiet Englishman. A Life of Graham Greene, εκδ. Norton & Company, 2020, σελ. 594), λογοπαίγνιο με τον τίτλο του διάσημου μυθιστορήματος του Γκριν «Ο ήσυχος Αμερικανός» (εκδ. Πόλις), όμως η αρχική βρετανική έκδοση έφερε τον τίτλο «Ρώσικη ρουλέτα»: ο νεαρός Γκριν επιδιδόταν στο επικίνδυνο «σπορ» με μια επαναλαμβανόμενη εμμονή.

Ο Γκρέιαμ Γκριν πολέμησε την κατάθλιψη με το γράψιμο, το αλκοόλ και το ερωτικό πάθος.

Οι έξι μήνες που ο Γκριν έκανε ψυχανάλυση στο Λονδίνο ήταν πάντως μία από τις ευτυχέστερες της ζωής του, διότι απολάμβανε μια υπέροχη ανεξαρτησία. Ο θεραπευτής του ονομαζόταν Κένεθ Ρίτσμοντ και αυτός του έμαθε να κρατάει ημερολόγιο ονείρων.

Ο Γκρέιαμ Γκριν σε νεαρή ηλικία. Ο μεγάλος Βρετανός συγγραφέας έκρυβε πολλούς δαίμονες μέσα του που τον βασάνιζαν.

Ακόμα κι αν δεν μπορούσε να θυμηθεί ένα όνειρο, ο Ρίτσμοντ του έλεγε να επινοεί. Ο θεραπευτής του ζητούσε να αφηγείται το όνειρό του και κρατώντας χρονόμετρο του ζητούσε μετά να του πει με τι θα μπορούσε η λογική του να συνδέσει τη βασική εικόνα του ονείρου. Ο Ρίτσμοντ μετρούσε τα δευτερόλεπτα που έπαιρναν στον Γκριν για να απαντήσει.

Τα δύσκολα άρχισαν όταν ο Γκριν είδε ένα ερωτικό όνειρο με την όμορφη σύζυγο του γιατρού. Μετά φόβου Θεού το αφηγήθηκε στον Ρίτσμοντ, ο οποίος, ατάραχος, απλώς ακολούθησε την τυπική διαδικασία.

Η πυρηνική εικόνα του ονείρου ήταν η θηλή της γυμνής –αίφνης– ξένης συζύγου πολύ κοντά στο στόμα του νεαρού Γκριν. Οταν ρωτήθηκε περί συσχετισμών, μέσα σε πέντε –καταμετρημένα– δευτερόλεπτα ο Γκριν απάντησε: «Το τρένο του υπόγειου σιδηροδρόμου» (tube train).

Αργότερα, ως ενήλικος πια, ο Γκριν θα προσπαθούσε να καταπολεμήσει την καταθλιπτική του ανία με το γράψιμο, το αλκοόλ, αλλά και το ερωτικό πάθος. Ειδικά το τελευταίο (με σειρά απιστιών και παράνομες ερωμένες) του προκάλεσε πολλά προβλήματα.

Φαίνεται, όμως, ότι εκείνη η ονειρική, άπιαστη, θηλή της συζύγου του γιατρού τον έφερε προ των ευθυνών του, ενώπιον του βαθύτερου ψυχισμού του.

Ο Γκριν πίστευε ότι τα όνειρα είναι προφητικά. Κατά κάποιον τρόπο, τα δικά του ήταν.

Με σπάθες και γιαταγάνια ανά χείρας

Διακόσια χρόνια από το ιστορικό γεγονός της Επανάστασης που σφράγισε με καταλυτικό τρόπο τη μοίρα του Ελληνισμού

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
1821-2021

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Η Ελληνική Επανάσταση συχνά μελετάται στο ιστορικό της βάθος –πολιτικό και στρατιωτικό αλλά, σπανιότερα, ως προς το πώς, ακριβώς, πολέμησαν οι επαναστατημένοι Έλληνες. Η περίοδος 1821-1829 είναι αμιγώς πολεμική. Η Ελληνική Επανάσταση συντελείται στη στεριά και στη θάλασσα με τον χαρακτήρα της πολεμικής σύγκρουσης να είναι έντονα βίαιος και τα ατομικά όπλα της περιόδου (πυροβόλα και αγχέμαχα) να διανύουν μια πολύ μεταβατική περίοδο όσον αφορά την τακτική τους χρήση αλλά και το τεχνολογικό τους αποτύπωμα.

Ο βασικός τύπος ξίφους των Ελλήνων επαναστατημένων. Η πάλα, με προέλευση τα οθωμανικά ξίφη τύπου kilij/scimitar, με βαριά κόψη και χαρακτηριστικό κύρτωμα –μαζί με τα διαφόρων τύπων γιαταγάνια, αποτελούν το τυπικό αγχέμαχο όπλο της περιόδου.

«Η Εξοδος του Μεσολογγίου» φιλοτεχνημένη από τον Θεόδωρο Βρυζάκη. Στο Μεσολόγγι υπάρχει το Μνημείο Κυπρίων προς τιμήν των Κύπριων που αγωνίστηκαν στη δεύτερη πολιορκία της πόλης –που οδήγησε στην ηρωική έξοδο τον Απρίλιο του 1826.

Πέραν των εθνικών αφηγημάτων για το πώς πολεμάει ο Έλληνας επαναστατημένος, η περίοδος των πρώτων επαναστατικών μαχών, στην Πελοπόννησο και στη Στερεά Ελλάδα, μέχρι το 1824 διακρίνεται από μια μη συμβατική μορφή πολέμου που αν και θα μπορούσε να τυποποιηθεί θεωρητικά σαν μορφή ανταρτοπόλεμου («guerrilla warfare») δεν είναι ακριβώς τέτοια. Τα επαναστατικά τμήματα πολεμούν μεν άτακτα, χωρίς καμιά ομοιογενοποίηση ως προς τον οπλισμό και τις στολές τους, ωστόσο οι καθοριστικές μάχες κρίνονται, προ της έλευσης των Φιλελλήνων και της οργανωτικής και λογιστικής τους συνεισφοράς, σε μάχη εκ παρατάξεως, η οποία συχνά καταλήγει σε σκληρές, εκ του συστάδην, μάχες. Τα όπλα του 1821, πυροβόλα και αγχέμαχα, δεν μπορούν να τυποποιηθούν ως προς τους τύπους, τη χρονολογική τους προέλευση και τους μηχανισμούς τους ως κάτι ενιαία «ελληνικό». Είναι όπλα σε μια γεωγραφική χωρητικότητα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στα Βαλκάνια, που εξεγείρονται και κυριολεκτικά μπορεί κανείς να συναντήσει από ένα γαλλικό τυφέκιο πυριτόλιθου του Στρατού του Ναπολέοντα μέχρι ένα τυφέκιο που η κάννη του έχει συναρμολογηθεί στο Μπεράτι της Αλβανίας, ο διάκοσμός του είναι φτιαγμένος από έναν Έλληνα, Γιαννιώτη, χρυσοχόο, ο μηχανισμός πυριτόλιθου έχει εισαχθεί από την Μπρέσια της Ιταλίας και οι σφραγίδες του κατόχου, αν και εφόσον το όπλο καταλήγει σε ελληνικά, επαναστατημένα, χέρια ως λάφυρο παραπέμπουν σε κάποιον Οθωμανό αρχικό ιδιοκτήτη.

Το ίδιο ισχύει και με τα αγχέμαχα όπλα, με την πάλα ενός αγωνιστή που λαμβάνει μέρος στη μάχη στα Δερβενάκια να έχει κατασκευαστεί το 1770, ήτοι μισό αιώνα (!) πριν από την έναρξη της Ελληνικής Επαναστάσεως. Το 1821 οι Έλληνες επαναστατημένοι κερδίζουν την ελευθερία του πολεμώντας εκ του συστάδην. Οι μάχες της περιόδου είναι βίαιες και καταλήγουν πάντα σε μια αρχετυπική –από τα βάθη των αιώνων της ανθρώπινης ύπαρξης– ανθρώπινη συμπεριφορά: Την αφαίρεση της ζωής μετά από, συχνά, προσωπική πάλη.

Η εξέλιξη των όπλων

Οι Έλληνες επαναστατημένοι το 1821 πολεμούν με το ξίφος και το τουφέκι. Άτακτα αλλά και με συγκροτημένα, μετά το 1824, τμήματα. Το πρώτο μισό του 19ου αιώνα συγκλονίζεται από τους πολέμους του Ναπολέοντα από την Ιβηρική μέχρι τη ρωσική ήπειρο, από τους τριγμούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και από την τεχνολογική εκτόξευση των Μέσων (κυρίως στα πυροβόλα όπλα) την περίοδο μετά το Συνέδριο της Βιέννης (1814-15). Η πρόοδος αυτή βλέπουμε ότι οδηγεί σε ριζική αναμόρφωση των πυροβόλων όπλων με σταθμούς τον Κριμαϊκό Πόλεμο (1853-1856) και τον Αμερικανικό Εμφύλιο (1861-1865). Τα όπλα στην ελληνική επικράτεια της Επανάστασης του 1821 προέρχονται κυριολεκτικά από παντού: Από τη Δύση, με εισαγωγές, ειδικές παραγγελίες ή στο πλαίσιο φιλελληνικής βοήθειας και από την Ανατολή.

Το γνωστότερο λάβαρο του 1821 που καταδεικνύει τη συμμετοχή Κύπριων αγωνιστών στις γραμμές του αγώνα.

Τυφέκιο βαλκανικής προέλευσης (Dzeferdar) με μηχανισμό πυριτόλιθου (flintlock-miquelet) από τα τέλη του 18ου αιώνα. Τα τυφέκια των Ελλήνων επαναστατημένων δεν ακολουθούν έναν συγκεκριμένο τύπο ως προς την ακριβή τυποποίησή τους.

Τα κυρίαρχα μοτίβα, ωστόσο, έχουν να κάνουν με προ-επαναστατικά υποδείγματα όπλων με προέλευση την Οθωμανική Αυτοκρατορία και τα Βαλκάνια. Ένα καριοφίλι για παράδειγμα που μπορεί να έπεφτε στα χέρια ενός Έλληνα μαχητή μπορεί να είχε ιταλικό μηχανισμό πυροδότησης, κάννη κατασκευασμένη κάπου στα Βαλκάνια, ελληνικό διάκοσμο και οθωμανικές σφραγίδες λόγω του πρώτου του ιδιοκτήτη. Οι μεγάλες μάχες κρίθηκαν κυρίως στον αγώνα εκ του συστάδην συνεπώς τα αγχέμαχα όπλα (οι πάλλες, τα γιαταγάνια, τα μαχαίρια και οι λόγχες) επηρέασαν καταλυτικά τον Αγώνα. Μην ξεχνάμε επίσης πως η Ελλάδα παραμένει ένα αρχιπελαγικό και ναυτικό κράτος για αιώνες. Συνεπώς το όπλο, όχι ως αντικείμενο αλλά ως έννοια, που κυριαρχεί στον Αγώνα του 1821 είναι το Ναυτικό.

Το μήνυμα 200 χρόνια μετά

Η Ελληνική Επανάσταση πρέπει να ιδωθεί όχι μόνο ως η ιστορική αφύπνιση του ελληνικού έθνους και ως το γεγονός που οδήγησε στη γέννηση του σύγχρονου ελληνικού κράτους αλλά κι ως ένα σύνθετο ζήτημα διεθνών σχέσεων του 19ου αιώνα. Ως τέτοιο, αφορά το σύνολο της διεθνούς πολιτικής των μεγάλων δυνάμεων της εποχής, την Οθωμανική Αυτοκρατορία και τις τεκτονικές αλλαγές που σημειώθηκαν σε ολόκληρη την ανατολική Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια. Ο ρόλος των ξένων δυνάμεων υπήρξε καθοριστικός. Ωστόσο, οι Έλληνες επαναστατημένοι τίμησαν τον όρκο των Αθηναίων οπλιτών: «Ου καταισχυνώ όπλα τα ιερά». Θριάμβευσαν στο Βαλτέτσι και στα Δερβενάκια. Κυριάρχησαν στη θάλασσα της Χίου και της Ερεσού. Και, σημαντικότερα, θυσιάστηκαν στο Δραγατσάνι και στο Μανιάκι και υπέμειναν καρτερικά στο Μεσολόγγι. Η Ελλάδα σήμερα είναι ένα σύγχρονο δημοκρατικό κράτος και μια ευρωπαϊκή χώρα που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την ειρήνη και τη σταθερότητα στην περιοχή. Το μήνυμα του 1821 παραμένει επίκαιρο και μας διδάσκει πως οι Έλληνες πάντα θα πολεμούν όποιον προσπαθήσει να προσβάλλει την ελευθερία τους.

Κύπριοι στις γραμμές του αγώνα για την Ανεξαρτησία

Κυπριακής καταγωγής άνδρες έλαβαν μέρος σε εκατοντάδες επιχειρήσεις του Αγώνα για την Ελληνική Ανεξαρτησία (1821-1829) και διακρίθηκαν στις μάχες σε ξηρά και θάλασσα. Από την Ιώνιο Φάλαγγα μέχρι τα πληρώματα πλοίων «Mistico» (σ.σ. πολεμικά πλοία που στο παρουσιαστικό τους έμοιαζαν, για σκοπούς παραπλάνησης, ως εμπορικά) και από τις πολιορκίες του Μεσολογγίου μέχρι τη δράση του Ιωάννη Σταυρινού Σταυριανού (η εμφάνιση του οποίου αποδεικνύει την συμμετοχή των Κύπριων στον τακτικό, μετά το 1824, στρατό των Ελλήνων επαναστατημένων) οι Κύπριοι αγωνιστές σπεύδουν στον ελλαδικό χώρο για να συμμετάσχουν στις γραμμές του αγώνα.

Κυπριακής καταγωγής άνδρες έλαβαν μέρος σε εκατοντάδες επιχειρήσεις του Αγώνα για την Ελληνική Ανεξαρτησία (1821-1829) και διακρίθηκαν στις μάχες σε ξηρά και θάλασσα.

Η καταλογογράφησή τους παραμένει ένα δύσκολο, ιστοριογραφικά, έργο μιας και στις γραμμές του Αγώνα οι πιο πολλοί υπογράφουν ως «Κύπριος», «Κυπραίος», «Κυπριώτης», κ.α.ό. ή δηλώνουν το «πατρίς Κύπρος» ως τόπο καταγωγής. Η συμμετοχή εκατοντάδων Κύπριων στις γραμμές του αγώνα, μετά το 1821, καταδεικνύει πως παρά την πρόωρη αποτυχία του να καταστεί η νήσος Κύπρος πεδίο εκδήλωσης μιας διαρκούς ένοπλης εξέγερσης μετά τα γεγονότα του Ιουλίου, η Ελλάδα αποτέλεσε πεδίο συμμετοχής στους εθνικούς αγώνες –τάση που συνεχίστηκε σε όλες τις πολεμικές συγκρούσεις του 20ού αιώνα. Η Ελληνική Επανάσταση ενέπνευσε ακόμη και τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ με τους μαχητές της οργάνωσης συχνά να χρησιμοποιούν ως ψευδώνυμα («nom de guerre») ονόματα διάσημων αγωνιστών του 1821. Σε πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές επιβεβαιώνεται η ύπαρξη εκατοντάδων μαχητών κυπριακής καταγωγής –και επ' ουδενί δεν πρέπει να αποκλειστεί και η προσφορά σε χρήματα, όπλα (κυρίως από την περιοχή της Λαπήθου) αλλά και υποζύγια (σ.σ. ο κυπριακός ημίονος δεν έλειψε από την Ελληνική Επανάσταση). Χαρακτηριστική, από πηγές, είναι η δράση του Κυπρίδημου Γεωργιάδη που με δικό του σώμα ενόπλων έφτασε ψηλά στην ιεραρχία του τακτικού στρατού των Ελλήνων επαναστατημένων και έδρασε εναντίον της εκστρατείας του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο –για να βρεθεί αργότερα στο επίκεντρο άσχημων πράξεων όπως η φερόμενη εμπλοκή του σε δολοφονία και η, ακολούθως, φυγοδικία του. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή των Κύπριων στην Επανάσταση του 1821 είναι ένα αδιαμφισβήτητο ιστορικό γεγονός –η μελέτη του οποίου με αφορμή την επέτειο των 200 χρόνων χρήζει περαιτέρω μελέτης.

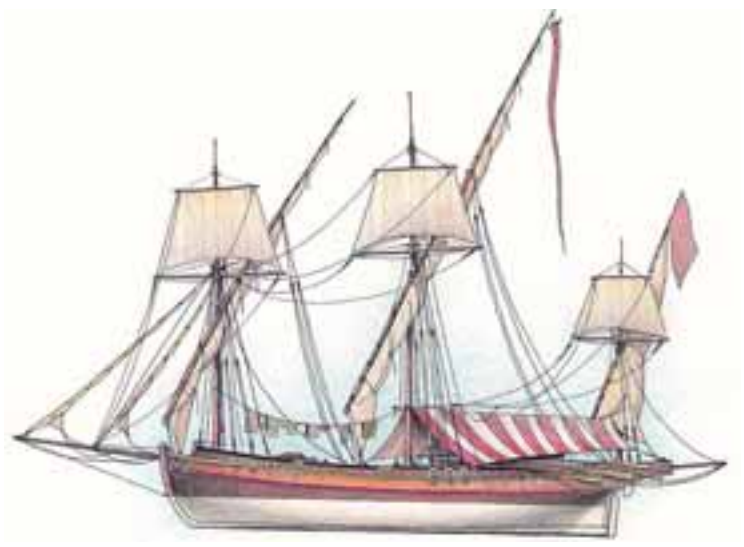

Ανάμεσα στα πλοία των επαναστατημένων Ελλήνων (1824-1827) υπάρχουν και ορισμένα κυπριακά: Η λεύκα «Λευκωσία», η γολέττα «Κυπρία», το πολεμικό «Κύπρις» και το mistico «Ο Ποσειδών» (με καπετάνιο τον Ιωάννη Κύπριο). Στη φωτογραφία απεικόνιση mistico το οποίο εξωτερικά μοιάζει με εμπορικό, στην ουσία όμως πρόκειται για ευέλικτο πολεμικό πλοίο (με κανόνια και ένοπλο πλήρωμα).

Από τους αρματολούς στο Ναυαρίνο

Ενα συναρπαστικό ταξίδι, για παιδιά και εφήβους, στα γεγονότα που οδήγησαν στη δημιουργία της σύγχρονης Ελλάδας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
1821-2021

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Ευχάριστες εκπλήξεις επιφυλάσσει ακόμη και στην αυστηρότερη αναγνώστρια και αναγνώστη η περιδιάβαση στα βιβλία «γνώσεων» για παιδιά και εφήβους με θέμα την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Αν αναζητεί κανείς ενδείξεις ή και τεκμήρια για μια κοινωνία σε αντιφατική, αδιαμφισβήτητη όμως τροχιά προόδου, θα βρει εδώ αρκετά. Γιατί πρόκειται για βιβλία που τόσο ως προς το στήσιμο και την εικονογράφηση όσο και ως προς το περιεχόμενο δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν από αντίστοιχα που θα συναντήσει κανείς σε ένα σημαντικό βιβλιοπωλείο του Λονδίνου, του Βερολίνου, του Παρισιού, της Νέας Υόρκης.

Η ιστορική αφήγηση είναι τεκμηριωμένη, τα δύσκολα θέματα όπως οι αγριότητες που και οι Ελληνες διέπραξαν, π.χ. κατά την κατάληψη της Τριπολιτσάς, δεν αποσιωπώνται, ενώ πληροφορούμαστε ότι οι Οθωμανοί κατακτητές δεν εμπόδιζαν την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων των υπόδουλων. Οι αγιογραφικοί τόνοι του παρελθόντος εγκαταλείπονται, επιτρέποντας γνήσια συγκίνηση. Το Μεσολόγγι δεν έχει ανάγκη τονισμού˙ είναι υψηλό από μόνο του.

Ξεχωρίσαμε δύο πρόσφατα και δύο παλαιότερα βιβλία που θα βάλουν και τους ενηλίκους σε αναγνωστικό πειρασμό, ως καλοφτιαγμένες συνόψεις μιας ιστορίας που λίγο-πολύ γνωρίζουμε. Η ευθύνη για το πρώτο, με τον λιτό τίτλο «Επανάσταση 1821», ανήκει στη γνωστή και μη εξαιρετέα Σοφία Ζαραμπούκα. Ο εκδότης (Πατάκης) το προτείνει από 9 ετών (αλλά με βοήθεια και ένας «προχωρημένος» οκτάχρονος θα το διάβαζε ευχάριστα). Η Ζαραμπούκα επιδεικνύει το ταλέντο της να αφηγείται εύληπτα, θερμά, με κείμενα ελάχιστων λέξεων που αποτυπώνουν χωρίς εκπτώσεις το ουσιώδες. Η θεματική της ξεκινάει από τους αρματολούς και κλέφτες, περιλαμβάνει τους φιλέλληνες και το Ναυαρίνο και καταλήγει στο Σύνταγμα του 1843 χωρίς να παρακάμψει τους εμφυλίους – κρίμα μόνο που οι γυναίκες απουσιάζουν σχεδόν ολοκληρωτικά, με εξαίρεση μια σύντομη αναφορά στην Μπουμπουλίνα. Εικονογραφεί, όπως γράφει, καθιστώντας το υλικό της οικείο και ερεθιστικό.

Ξεχωρίσαμε δύο πρόσφατα και δύο παλαιότερα βιβλία που θα βάλουν και τους ενηλίκους σε αναγνωστικό πειρασμό.

Το δεύτερο βιβλίο αποτελεί το συγγραφικό ντεμπούτο της δημοσιογράφου της «Κ» Μάρως Βασιλειάδου «1821, ένα εικονογραφημένο ταξίδι προς την ελευθερία». Σωστά ο εκδότης (Διόπτρα) το προτείνει για παιδιά μεγαλύτερα των 10 ετών. Η συγγραφέας επικουρείται από επιστημονικό επιμελητή, τον ιστορικό Ηλία Κολοβό, ενώ η εικονογράφηση τέρπει και τεκμηριώνει.

Το βιβλίο «Επανάσταση 1821» της Σοφίας Ζαραμπούκα, με εξαιρετική εικονογράφηση της ίδιας, ο εκδότης (Πατάκης) το προτείνει από 9 ετών – αλλά με βοήθεια και ένας «προχωρημένος» οκτάχρονος θα το διάβαζε ευχάριστα.

Πρόκειται για εξαιρετικό δείγμα βιβλίου γνώσεων, αφηγημένο με σεβασμό για μικρούς και μεγάλους. Το ύφος είναι ήρεμο και ανάλαφρο χωρίς υποχωρήσεις στο δύσκολο, απαιτητικό περιεχόμενο. Στημένο σαν ένα σύγχρονο μουσείο, το βιβλίο μάς μυεί στην Επανάσταση με πλήθος τεκμήρια και σύντομα, εμπνευσμένα επιμελητικά κείμενα.

Εδώ όχι μόνο θα βρούμε πολλή ενημέρωση για τον ρόλο των γυναικών στην Επανάσταση αλλά και θα απορήσουμε για το πόσο λίγα, στην πραγματικότητα, γνωρίζουμε για μιαν εποχή και τους πρωταγωνιστές της, που συνηθίζουμε να θεωρούμε κοινό τόπο. Η μάνα των Υψηλάντηδων, η Ελισάβετ, οι λογοτέχνιδες Μουτζάν-Μαρτινέγκου και Καΐρη παίρνουν τη θέση τους πλάι σε εκτενείς αναφορές στη Μαυρογένους, στην Μπουμπουλίνα αλλά και στη Βισβίζη. Οι μάχες αλλά και η πολιτική, οι χάρτες αλλά και τα όπλα, οι προσωπογραφίες αλλά και τα πρωτότυπα κείμενα, οι επιστολές και οι στίχοι εντάσσονται σε ένα καλαίσθητο, ευκολοχώνευτο πλαίσιο. Δύο παλαιότερα βιβλία θα συμπληρώσουν τις γνώσεις μικρών (αλλά και μεγάλων) γύρω από την επίμαχη χρονική περίοδο. Το ένα, ήδη βραβευμένο, είναι το «Ενας κόσμος σε κίνηση» της Μαρίζας Ντεκάστρο (Καλειδοσκόπιο, 2017, για παιδιά 12 ετών και άνω) και συστήνει με πληρότητα την εποχή των επαναστάσεων, από τον Διαφωτισμό μέχρι και τον Ρομαντισμό.

Κάθε τόσο, στις καλοσχεδιασμένες και από εικαστικής απόψεως σελίδες του, εστιάζει σε ζητήματα ελληνικού ενδιαφέροντος (η πολυπολιτισμική Θεσσαλονίκη, η εκπαίδευση πριν και μετά την Ελληνική Επανάσταση κ.λπ.). Ετσι γίνεται αντιληπτή η Ιστορία ως σύνθετη διαδικασία και η Ελλάδα ως μέρος ενός δυναμικού συνόλου σε εξέλιξη. (Να προσθέσουμε εδώ ότι πολύ πρόσφατα κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Καπόν ένας ακόμα σχετικός τίτλος της Μαρίζας Ντεκάστρο, «24 εικόνες για την Επανάσταση του 1821».)

Τέλος (και πάλι από τις εκδόσεις Καλειδοσκόπιο) το βιβλίο του σημαντικού ιστορικού Βασίλη Κρεμμυδά για τα «Καράβια» μάς ξεναγεί στον θρύλο της ελληνικής ναυτιλίας από τις αρχές μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα. Ναυπήγηση, λιμάνια, εμπορική δραστηριότητα, όργανα πλοήγησης παρουσιάζονται γλαφυρά μαζί με τους πρωταγωνιστές και τις –λιγοστές– πρωταγωνίστριες. Ο εκδότης το προτείνει για παιδιά 9-12 ετών, δύσκολα όμως μπορώ να φανταστώ άνθρωπο που αγαπά τη θάλασσα που δεν θα το ξεκοκαλίσει.

"Αγαπητό μου ημερολόγιο"
κάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να ακούσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ κυλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 "Εκ γυναικός"
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλίδη στο

ΚΑΝΑΛΙ ΕΞΙ
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

www.kanali6.com.cy I info@kanali6.com.cy I 25-820500

PIK 1 | PIK HD

ΚΑΜΩΜΑΤΑ ΤΖΙ' ΑΡΩΜΑΤΑ

Τα ευτράπελα και τα κωμικά μπερδέματα ανάμεσα στους κατοίκους συνεχίζονται με νέες ιστορίες, πάντοτε με επίκεντρο τις τεταμένες σχέσεις μεταξύ του μουχτάρη Αναστάση και του μουχτάρη Παναή.

Δευτέρα με Παρασκευή
7.20 μ.μ.
PIK 1 - PIK HD

Στο σκοτάδι του μυαλού ενός βετεράνου

Διαφορετική ματιά στο μετατραυματικό στρες όσων επιστρέφουν από το μέτωπο

Cherry ★★½
ΔΡΑΜΑ (2021)
Σκηνοθεσία: Αντονι και Τζο Ρούσο
Ερμηνείες: Τομ Χόλαντ, Κιάρα Μπράβο, Τζακ Ρέινορ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Αλλη μία παραγωγή –η πιο φιλόδοξη μέχρι σήμερα– που μας έρχεται από την πλατφόρμα της Apple TV, είναι η πολυαναμενόμενη καινούργια ταινία των αδελφών Ρούσο, δημιουργών των «Εκδικητών», δηλαδή της μεγαλύτερης εισπρακτικής επιτυχίας στην ιστορία του σινεμά. Εδώ ωστόσο δεν υπάρχουν ήρωες κόμικς ούτε σούπερ κακοί, παρά μόνον η ιστορία του Τσέρι, ενός νέου άνδρα, ο οποίος κατά σειρά: παρατάει το κολέγιο, κατατάσσεται στον στρατό, βιώνει την τραυματική εμπειρία του πολέμου στο Ιράκ, επιστρέφει στην πατρίδα και εθίζεται στα ναρκωτικά, γίνεται ληστής τραπεζών για να θρέψει τον εθισμό του. Ολα αυτά με τη διαρκή παρουσία στο πλευρό του της Εμιλι, της μεγάλης του αγάπης, που τον ακολουθεί από τη χαρά της ζωής μέχρι το απόλυτο σκοτάδι.

Ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για μία από τις πολλές κινηματογραφικές ιστορίες μετατραυματικού στρες, που αντλούν έμπνευση από τις εμπειρίες των Αμερικανών στρατιωτών στα διάφορα πολεμικά μέτωπα, οι αδελφοί Ρούσο εφαρμόζουν ένα δικό τους «φίλτρο», με στόχο προφανώς να διαφοροποιηθούν. Αυτό περιλαμβάνει μια σημαντικά στυλιζαρισμένη κινηματογράφηση, με τα σχετικά φίλτρα, την (πολύ) συχνή χρήση της αργής κίνησης και γενικώς των εφέ που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στις ταινίες κόμικς, όχι όμως και στο πιο κοινωνικό σινεμά που θέλουν να εξασκήσουν εδώ.

Ομολογουμένως, αυτή η προσέγγιση λειτουργεί αρκετά καλά στο κομμάτι που εκτυλίσσεται στο Ιράκ, μοιάζει όμως ελαφρώς παράταιρο στην υπόλοιπη διάρκεια, δίχως πάντως να είναι και ιδιαίτερα ενοχλητικό.

Στα θετικά της ταινίας είναι επίσης ο αρκετά καλός ρυθμός, ο οποίος βοηθά να κρατηθεί το ενδιαφέρον παρά τη μεγάλη διάρκεια (σχεδόν δυόμισι ώρες), ενώ παραπάνω από ευπρόσδεκτη είναι η σκληρά ρεαλιστική γλώσσα, συχνά και οι εικόνες, που έρχονται σε αντίθεση με το υπόλοιπο γενικό στυλιζάρισμα.

Αλλο ένα σημείο αμφιβολίας είναι εκείνο που έχει να κάνει με τις προφανείς... επιρροές. Στο «Cherry» υπάρχουν σκηνές που ολοφάνερα αντλούν έμπνευση από σπουδαία φιλμ του παρελθόντος, όπως τα «Full Metal Jacket», «Αποκάλυψη Τώρα», «Requiem for a Dream» κ.ά., οι οποίες μπορούν να ερμηνευθούν τόσο ως φόρος τιμής όσο και ως στυγνή αντιγραφή, ανάλογα με τη διάθεση του θεατή. Λόγος, τέλος, πρέπει να γίνει και για τις βασικές ερμηνείες, οι οποίες στέκονται στο ύψος των περιστάσεων. Αρχικά εκείνη του Τομ Χόλαντ, ο οποίος έγινε γνωστός ενσαρκώνοντας τον τελευταίο Σπάιντερμαν της Marvel, εδώ ωστόσο δείχνει πως μπορεί να αντεπεξέλθει και σε πιο «κανονικούς» ρόλους, αλλά και της Κιάρα Μπράβο, που στέκεται απολύτως ισότιμα δίπλα του, ιδιαίτερα στο δεύτερο μέρος της ταινίας.

Ο Τομ Χόλαντ, ο οποίος έγινε γνωστός ενσαρκώνοντας τον τελευταίο Σπάιντερμαν της Marvel, εδώ δείχνει πως μπορεί να αντεπεξέλθει και σε πιο «κανονικούς» ρόλους. Η δε Κιάρα Μπράβο στέκεται απολύτως ισότιμα δίπλα του, ιδιαίτερα στο δεύτερο μέρος της ταινίας.

HOME CINEMA

Από το κυνήγι μαγισσών στην καταδίωξη των λόμπι

Επάνω, άρτια ατμόσφαιρα και πειστικές ερμηνείες στην ισπανικής παραγωγής ταινία του Netflix «Η σύναξη». Κάτω, η Τζέσικα Τσαστέιν (δεξιά) εξαιρετική ως δεσποινίδα Σλόαν στην ταινία που προβάλλεται από το Ertflix.

Η σύναξη (Coven) ★★★
ΘΡΙΛΕΡ (2021)
Σκηνοθεσία: Πάμπλο Αγουέρο
Ερμηνείες: Αμάια Αμπεραστούρι, Αλεξ Μπρέντεμουλ, Ντάνιελ Φανέγκο

Από τη Χώρα των Βάσκων μάς έρχεται η καινούργια ταινία του Netflix, η οποία μας ταξιδεύει στις αρχές του 17ου αιώνα, εποχή της σκοταδιστικής Ιεράς Εξέτασης και του κυνηγιού μαγισσών στο οποίο εκείνη είχε αποδυθεί. Σε κάποιο απομακρυσμένο χωριό της Γαλικίας, μια ομάδα ιεροεξεταστών καταφθάνει με σκοπό να «ελέγξει» τον ντόπιο πληθυσμό. Σύντομα έξι νεαρές κοπέλες θα συλληφθούν και θα ανακριθούν βάναυσα προκειμένου να ομολογήσουν τις διαβολικές πρακτικές τους. Τα κορίτσια, που το μόνο τους αμάρτημα είναι οι... βόλτες στο δάσος, αποφασίζουν να παραπλανήσουν τους βασανιστές, υποσχόμενες να τους δείξουν τα μυστικά του περίφημου «Σαββάτου των μαγισσών», προκειμένου να κερδίσουν χρόνο μέχρι να επιστρέψουν οι (ναυτικοί) άνδρες της κοινότητας.

Η ισπανική παραγωγή ξεκινά από την άρτια ατμόσφαιρα (πολύ καλή η φωτογραφία) και τις πειστικές ερμηνείες προκειμένου να μας βάλει στο κλίμα θρησκευτικής τρομοκρατίας που επικρατούσε την εποχή που εκτυλίσσονται τα γεγονότα. Προφανώς, εδώ δεν υπάρχουν φανταστικές ιστορίες με ξόρκια και μαγικές τελετές, αλλά η απεγνωσμένη προσπάθεια των κοριτσιών να γλιτώσουν από μια φριχτή μοίρα. Η δε ένταση κορυφώνεται με μια πολύ καλογυρισμένη οργιαστική σκηνή, κατά την οποία κατήγοροι και κατηγορούμενοι γίνονται ένα και τα όρια θείας και ανθρώπινης δικαιοσύνης θολώνουν.

Miss Sloane ★★★
ΔΡΑΜΑ (2017)
Σκηνοθεσία: Τζον Μάντεν
Ερμηνείες: Τζέσικα Τσαστέιν, Μαρκ Στρονγκ, Τζον Λίθγκοου

Από την πλατφόρμα του Ertflix, επιλέγουμε μία από τις αρκετές ταινίες των τελευταίων ετών όπου αναδεικνύεται ένας μοναδικός γυναικείος χαρακτήρας. Η δεσποινίς Σλόαν είναι μια σούπερ επιτυχημένη λομπίστρια, η οποία παίζει στα δάχτυλα τα υψηλά κλιμάκια της πολιτικής της Ουάσιγκτον. Οταν, ωστόσο, η εταιρεία της θα αναλάβει την προώθηση μιας εκστρατείας σχετικά με ένα νόμο περί οπλοκατοχής, εκείνη θα μεταπηδήσει στο αντίπαλο στρατόπεδο, αντιμετωπίζοντας τη μεγαλύτερη πρόκληση της καριέρας της.

Σε μια ταινία που αποτελεί ταιριαστό παράλληλο στο (και) δικό του τηλεοπτικό «House of Cards», ο Τζον Μάντεν βουτάει βαθιά στον απίστευτα κυνικό και θολό κόσμο των πολιτικών συμφωνιών και του λόμπινγκ, κατασκευάζοντας ένα στυλάτο πολιτικό θρίλερ. Εκτός από το γεμάτο ανατροπές και εκπλήξεις σενάριο, βασικό όπλο στη φαρέτρα του Βρετανού σκηνοθέτη είναι η πρωταγωνίστρια Τζέσικα Τσαστέιν.

Η δύο φορές υποψήφια για Οσκαρ ηθοποιός ερμηνεύει άψογα τον χαρακτήρα της ατσαλάκωτης καριερίστας, που μοναδικός στόχος της είναι η νίκη. Σε ένα φιλμ που κριτικάρει εύστοχα τις ασχήμιες της σύγχρονης πολιτικής, μένοντας παράλληλα πιστό στους κώδικες του σασπένς, είναι η δική της πειστική απόδοση που κατευθύνει το σύνολο στην επιτυχία.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι Μουσική εκπομπή με τη Γωγώ Βασιλάκη.
12.00 Χωρίς αποσκευές (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.30 Brand News Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Αποτυπώματα - (Ε) Ιστορικές στιγμές.
16.30 Σε προσκυνώ γλώσσα Γλωσσική παιδεία.
17.30 Χρονογράφημα, ΙΙΙ Στιγμές από την Κύπρο.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.20 Αφανείς ήρωες Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή το εξωτερικό.
18.55 Μουσικό ραντεβού Μουσική εκπομπή με την Αγγελική Νικηφόρου.
19.20 Λούνα Παρκ Κωμική σειρά, με τους Μαριλένη Σταύρου, Μαρίνο Χατζηβασιλείου.
19.55 Σαν σήμερα με το ΡΙΚ
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.20 Σαν σήμερα με το ΡΙΚ (Ε)
23.25 Αφανείς ήρωες (Ε)
00.15 Brand News (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Where to Invade Next
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
08.15 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός
δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο
στ. Τα τρενάκια ρομπότ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Expedition with Steve Backshall - (Ε) Ταξιδιωτικό ντοκιμαντέρ, με τον Steve Backshall.
16.45 Baywatch, IX Περιπετειώδης σειρά.
17.30 Προσωπογραφίες - (Ε) Κοινωνική εκπομπή με τη Μαρία Αγγελίδου.
18.15 Μαζί / Birlikte, II Δικοινοτική εκπομπή.
19.00 Art of Space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 Γυναίκα Κοινωνική εκπομπή
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
21.05 Travel Diary - (Ε) Ταξιδιωτικές ταινίες.
21.30 Πού να κάνετε την επόμενη εισβολή Where to Invade Next Ντοκιμαντέρ.
23.15 ArtCafe, IV - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
00.20 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
00.40 Επαναλήψεις
02.10 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Παράδοση κατ' οίκον
06.30 Αστέρια στην άμμο - (Ε) Ελληνική σειρά.
07.15 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
13.45 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
16.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
16.50 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά
17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.00 Έλα στη θέση μου (Συνέχεια)
18.20 ΤΕΤ- Α-ΤΕΤ στον Alpha (Ε)
19.20 Δώσε Βάση Κωμικό show.
20.20 **ALPHA NEWS**
21.20 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.30 Κάρμα Δραματοποιημένη σειρά.
23.30 ΤΕΤ- Α-ΤΕΤ στον Alpha (Ε)
00.30 Logan Ταινία δράσης και επιστημονικής φαντασίας
02.00 Έρωτας με επιδότηση ΟΓΑ
02.45 10η εντολή - (Ε)
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.00 YFSF - All Star
06.30 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά.
08.00 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά.
09.30 Taxi - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
10.20 Πρώτη σταγόνα - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενώπιος Ενωπίω Εκπομπή με το Νίκο Χατζηνικολάου.
14.00 Γειτονιές στο πιάτο Εκπομπή μαγειρικής, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο.
14.50 Ήλιος - (Ε) Δραματική σειρά.
16.15 Casa De Mikel, II - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Μιχάλη Σοφοκλέους.
17.40 Παρουσιάστε - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 **Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄**
18.10 Παρουσιάστε (Συνέχεια)
18.40 Το καφέ της Χαράς - (Ε) Κωμική σειρά.
19.30 Taxi Τηλεπαιχνίδι.
20.20 **Τα νέα του ΑΝΤ1**
21.00 Your Face Sounds Familiar - All Star Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.50 Best Friend's Fear - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
00.50 Aquarius - (Ε)
01.40 Blackout - (Ε)
02.30 Πλάκα μου κάνεις - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.15 Get Smart
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική επομπή, με τους Σίσσυ Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Γλυκές αλχημείες Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλιάρο.
16.00 Εικόνες Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
17.10 My Greece - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 MasterChef-MasterClass Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντιζά, Πάνο Ιωαννίδη, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.15 Get Smart Κωμωδία, με τους Στιβ Καρέλ, Αν Χάθαγουεϊ.
23.00 Νυχτερινή καταδίωξη (Run All Night) Αστυνομική ταινία δράσης, με τους Λίαμ Νίσον, Εντ Χάρις, κ.ά.
00.30 Έλα χαμογέλα - (Ε) Ψυχαγωγική επομπή.
03.30 Εικόνες - (Ε)
04.30 The Booth - (Ε)
05.30 Ο άντρας των ονείρων

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά.
10.15 Dot. - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Χωρίς περιστροφές - (Ε) Με τον Γιάννη Καρεκλά.
13.10 Ώρα για φαγητό - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου.
13.40 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Super Makeover - (Ε) Με τη Δούκισσα Νομικού.
15.30 Σου Κου Family Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Χάρη και Αντελίνα Βαρθακούρη.
17.30 Στα παρά πέντε - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Στο παρά πένε - (Ε) Κωμική σειρά.
18.40 Πενήντα - Πενήντα Κωμική σειρά.
19.40 Η πεθερά - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 **Τομές στα γεγονότα**
21.00 Survivor Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λιανό.
00.30 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.40 House of Fame - (Ε)
03.40 Dot - (Ε)
04.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.40 Τηλεαγορά
08.45 Παιδική ταινία
10.20 Ποπ Σταρ
12.00 Τηλεαγορά
12.30 Ελληνική ταινία
14.00 Τηλεαγορά
15.15 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
02.45 Μήνυμα από τον Σομ

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
07.25 Μουλάν
08.20 Παιδικές σειρές
09.35 Cook Eat (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ΑΝΝΙΤΑ κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, ΙΙΙ (Ε)
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, ΙΙΙ
22.30 Ξένη ταινία
00.25 Ξένη ταινία

EXTRA ΤΗΛ.: 25715111

10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
11.00 Έξυπνες αγορές
12.30 Ελιές Θρούμπες
13.00 Έξυπνες αγορές
14.00 Ασημένια φεγγάρια
15.35 Έξυπνες αγορές
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξυπνες αγορές
16.40 **Δελτίο Ειδήσεων**
16.45 Έξυπνες αγορές
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξυπνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 **EXTRA News**
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

21.00 Legacy
07.00 Pretty Woman
09.00 Wheely
11.00 Veronica Guerin
13.00 The Clinton Affair Part 1-6
19.00 #Roxy
21.00 Legacy
23.00 The New Pope
00.00 American Gods 2 Ep. 6
01.00 VeronicA Guerin
02.45 Jigsaw
04.30 Midsommar

GREEK CINEMA

21.35 Η ωραία των Αθηνών
05.35 Η ωραία των Αθηνών
07.00 Κόσμος και κοσμάκης
08.50 Ντατά με το ζόρι
10.15 Η ωραία του κουρέα
11.45 Η θεία μου, η χίπισσα
13.20 Ο γόης
14.55 Ευτυχώς χωρίς δουλειά
16.00 Διπλή θυσία
17.15 Βοήθεια ο Βέγγος, φανερός πράκτωρ "ΟΟΟ"
18.45 Εμείς τα μπατιράκια
20.00 Η Παριζιάνα
21.35 Η ωραία των Αθηνών
23.00 Λατέρνα, φτώχια και γαρύφαλλο
00.45 Θανάσης ο πιο γρήγορος τρελός

Φουστανέλες και... πολιτική στο σινεμά

Οι εκδοχές της Επανάστασης, τα κλισέ, οι «απουσίες» και οι εκπλήξεις

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
1821-2021

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Επιχειρώντας μια αναδρομή στα έργα του ελληνικού κινηματογράφου που σχετίζονται με την Επανάσταση του 1821, πέφτεις αναπόφευκτα πάνω στην ίδια την ιστορία της χώρας κατά τον τελευταίο αιώνα. Οι καλλιτεχνικές τάσεις, οι πολιτικές συγκυρίες, το ιδεολογικό υπόβαθρο είναι σχεδόν πάντα εκεί, εμποτίζοντας με τους δικούς τους χυμούς την πατροπαράδοτη φουστανέλα. Από τον ρομαντισμό των βωβών ταινιών της δεκαετίας του 1920 μέχρι την κιτς μεγαλοπρέπεια εκείνων που γυρίστηκαν κατά τη δικτατορία και τις πιο φιλοσοφημένες του νέου ελληνικού κινηματογράφου, στη διαδρομή συναντάμε διαφόρων μεγεθών παραγωγές, αξέχαστες στιγμές, πασίγνωστους πρωταγωνιστές αλλά και κάποιες ηχηρές απουσίες. Μια τέτοια, όσο παράξενο κι αν φαντάζει, είναι αυτή του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Πράγματι ο σπουδαιότερος ήρωας του ξεσηκωμού δεν πρωταγωνιστεί σε ούτε μία σχετική ταινία· αντιθέτως εμφανίζεται σε αρκετές (π.χ. «Παπαφλέσσας», «Η δίκη των δικαστών» κ.ά.) ως δεύτερος ρόλος. Παρ' όλα αυτά ίσως η πιο συγκινητική - καλτ σκηνή όλης της σχετικής βιογραφίας είναι εκείνη του «Παπαφλέσσα», όπου ο Γέρος του Μοριά (Δημήτρης Ιωακειμίδης) πείθει μόνο με τη δύναμη της θέλησής του τους αλλόφρονες Έλληνες να σταματήσουν και να αντισταθούν στην επέλαση του Δράμαλη. Ήρωες πάντως υπάρχουν αρκετοί όπως και οι σταρ της εποχής που τους ενσαρκώνουν. Κατράκης, Μπάρκουλης, Παπαγιαννόπουλος και Ειρήνη Παπά είναι από εκείνους με τις περισσότερες συμμετοχές. Οσο για το πολιτικό πλαίσιο, αυτό είναι περισσότερο από ποτέ αντιληπτό κατά την περίοδο της χούντας, εκεί όπου γίνεται έντονα η διάκριση μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών πρωταγωνιστών, με τους δεύτερους να είναι φυσικά οι ήρωες και οι πρώτοι οι «προδότες» του λαού που τους διώκουν.

Από τις πρώτες εικόνες του ελληνικού σινεμά.

Οι Σουλιώτισσες ξεκινούν τον ύστατο χορό.

«Το λάβαρο του '21»

Από τις πρώτες μεγάλου μήκους ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου συνολικά, και φυσικά βωβή. Η εταιρεία παραγωγής Γκρικ Φιλμ του Κώστα Λελούδα δημιουργεί ένα ερωτικό ειδύλλιο ανάμεσα στον Δήμο και στη Βάσω, με φόντο την ύψωση του επαναστατικού λαβάρου από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό και το ξέσπασμα της Επανάστασης. Το φιλμ σήμερα είναι μάλλον απίθανο να βρεθεί, ωστόσο ο δημιουργός του τότε προϊδέαζε για μια ταινία «τελεία και αξία των ταινιών του Χόλυγουντ, που θ' αποδώση εις το Εθνος μας δόξα και τιμή». Αξιοσημείωτο, πάντως, είναι το γεγονός ότι εδώ έχουμε την πρώτη κινηματογραφική εμφάνιση του Μάνου Κατράκη, μάλιστα στον πρωταγωνιστικό ρόλο του ερωτευμένου νέου.

«Ζάλογγο, το κάστρο της Λευτεριάς»

Σκηνοθετημένη από τον Στέλιο Τατασόπουλο, μία από τις πιο σημαντικές μορφές του πρώιμου ελληνικού κινηματογράφου, η ταινία εξιστορεί τα κατορθώματα των ηρωικών Σουλιωτών, οι οποίοι επί χρόνια καταφέρνουν να απωθούν τις επιθέσεις του Αλή Πασά, που έχει βάλει στο μάτι το ορεινό χωριό τους. Η διαμάχη ωστόσο ανάμεσα στις ξακουστές οικογένειες (Τζαβελαίοι, Μποτσαραίοι κ.ο.κ.), καθώς και η προδοσία, θα οδηγήσει στο τραγικό τέλος και στην περίφημη σκηνή του χορού του Ζαλόγγου. Χρησιμοποιώντας αυθεντικά όπλα εποχής και κανονικό πετροπόλεμο, το φιλμ έχει μια δική του άγρια γοητεία, μαζί και με τους σχετικούς «λεβέντικους» διαλόγους ανάμεσα στους Σουλιώτες. Τη μουσική έχει συνθέσει ο Μάνος Χατζιδάκις.

Η Ειρήνη Παπά και ο Ανδρέας Μπάρκουλης πρωταγωνιστούν.

«Μπουμπουλίνα»

Τέσσερις ταινίες γύρω από την Επανάσταση γυρίστηκαν το 1959, με την Ειρήνη Παπά να ενσαρκώνει κατά σειρά την περίφημη Κυρά Φροσύνη («Η λίμνη των στεναγμών») και τη Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα. Στη δεύτερη από αυτές, η σπουδαία ηθοποιός δίνει αγέρωχο παράστημα στην καπετάνισσα, έχοντας στο πλευρό της και τον Ανδρέα Μπάρκουλη, ο οποίος υποδύεται τον πρώτο σύζυγό της. Αξίζει να σημειωθεί ότι όπως συμβαίνει και στις υπόλοιπες ταινίες της εποχής, έτσι κι εδώ υπάρχει ευδιάκριτη η κωμική νότα, το λεγόμενο «comic relief», που ελαφρύνει τη δραματική ένταση, διά χειρός μάλιστα (στην «Μπουμπουλίνα») της μοναδικής Γεωργίας Βασιλειάδου.

Ο Μάνος Κατράκης συμμετείχε σε αρκετές ταινίες του είδους.

«Η έξοδος του Μεσολογγίου»

Η μόνη σκηνοθετική απόπειρα του Ανδρέα Δούκα έχει το δικό της ενδιαφέρον, κυρίως λόγω της σκληρής απεικόνισης των βασάνων και της πείνας που υπέφεραν οι πολιορκημένοι Μεσολογγίτες. Η στέρηση της τροφής και η συνακόλουθη παράνοια-ψευδαισθήσεις μεταφέρονται εδώ με τρόπο άμεσο και ομολογουμένως σοκαριστικό, με τα ποντίκια και τα πικρόχορτα να βρίσκονται στο... μενού. Η δε δράση επικεντρώνεται στις τελευταίες ημέρες πριν από την τραγουδισμένη Εξοδο, με τον Μάνο Κατράκη να είναι ξανά πρωταγωνιστής μαζί με τον Τζαβάλα Καρούσο –και τα περήφανα μουστάκια τους–, τη Δάφνη Σκούρα και την Ιλυα Λιβυκού.

Ο Νίκος Κούρκουλος με διάθεση... βουκολική.

«Ο Αστραπόγιαννος»

Η πρώτη από τις σχετικές ταινίες που γυρίστηκαν κατά τη διάρκεια της επταετίας. Ο Νίκος Κούρκουλος υποδύεται τον Αστραπόγιαννο, έναν ξακουστό αρματολό, ο οποίος επιστρέφει στο χωριό του, όπου ο ντόπιος τσιφλικάς έχει πάρει τη θέση του Τούρκου αγά, συνεχίζοντας να καταπιέζει τους κολίγους. Εδώ δεν υπάρχουν φουστανέλες, ωστόσο η έντονα βουκολική διάθεση, οι αγριάδες (σήμερα θα χαρακτηρίζονταν «τοξικός ανδρισμός») και τα εξάσφαιρα μας βάζουν για τα καλά στο κλίμα της μάχης. Πέρα πάντως από όλα αυτά, η ταινία του Νίκου Τζίμα απεικονίζει με πιστότητα τα όσα συνέβαιναν αμέσως μετά την τουρκοκρατία, ιδιαίτερα στη Θεσσαλία.

Περιμένοντας τους Τούρκους στο Μανιάκι.

«Παπαφλέσσας»

Η απόλυτη «φουστανελάτη» ταινία, η οποία έχει επαναληφθεί αναρίθμητες φορές και στην τηλεόραση. Πρόκειται φυσικά για την ιστορία του Γεωργίου Δικαίου, του κληρικού με την πύρινη γλώσσα, ερμηνευμένου από τον Δημήτρη Παπαμιχαήλ. Ξεκινώντας από την προετοιμασία της εξέγερσης στον Μοριά και περνώντας από τον θρίαμβο κατά του Δράμαλη στα Δερβενάκια, για να καταλήξει στο τιμημένο τέλος στο Μανιάκι, η ταινία αποτελεί ένα ηρωικό πορτρέτο με όλα τα χαρακτηριστικά της εποχής. Ο φουστανέλες κυματίζουν εδώ ατσαλάκωτες, οι απόλυτα καλτ ατάκες διαδέχονται η μία την άλλη και το σύνολο παραμένει ένοχα απολαυστικό ακόμη και στην... εικοστή φορά θέασης. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως τα γυρίσματα της ταινίας δεν έγιναν στην Πελοπόννησο αλλά στα Αμπελάκια της Θεσσαλίας, κοντά στα Τέμπη, με τις πλαγιές της περιοχής να πλημμυρίζουν από το πλήθος των κομπάρσων της πλούσιας, για τα ελληνικά δεδομένα, παραγωγής.

Η ταινία είναι γυρισμένη στα ορεινά ελληνικά τοπία.

«Μεγαλέξαντρος»

Δίχως να καταπιάνεται άμεσα με το θέμα της Επανάστασης, ο Θόδωρος Αγγελόπουλος δημιουργεί έναν περίπλοκο όσο και γοητευτικό ήρωα, κάτι ανάμεσα στον μεγάλο στρατηλάτη του τίτλου, τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και τον Αρη Βελουχιώτη. Πρωτοχρονιά του 1900, δραπετεύει από τη φυλακή ένας λήσταρχος καβάλα σε άσπρο άλογο. Με τη βοήθεια των παλικαριών του, θα απαγάγει μια ομάδα Αγγλων διπλωματών για να τους οδηγήσει στο χωριό του, όπου επικρατεί μια πρωτοποριακή μορφή λαϊκής δημοκρατίας. Σύντομα, ωστόσο, οι Αρχές θα επέμβουν, ενώ και η κατάσταση στο ίδιο το χωριό αρχίζει να ξεφεύγει από τον έλεγχο. Η ταινία του σπουδαίου κινηματογραφιστή μπορεί να μην έχει ξεκάθαρα ιστορικό περιεχόμενο, ωστόσο, αναφέρεται με ιδιοφυείς τρόπους στη διαρκή εσωτερική διαμάχη που βασανίζει αυτόν τον τόπο ήδη από τα επαναστατικά χρόνια, μέχρι τον Εθνικό Διχασμό και τον Εμφύλιο.

Ο Μάνος Βακούσης ως Μπάυρον, με θανατερή διάθεση.

«Μπάυρον, μπαλάντα για έναν δαίμονα»

Ο Νίκος Κούνδουρος αναλαμβάνει να τιμήσει τον περίφημο φιλέλληνα ποιητή με τον δικό του ενδιαφέροντα τρόπο. Ο Μάνος Βακούσης ερμηνεύει έναν Μπάυρον εύθραυστο και ταλαιπωρημένο από τις καταχρήσεις, ο οποίος φθάνει στο Μεσολόγγι ουσιαστικά γνωρίζοντας πως εκεί τον περιμένει το τέλος. Και η μαρτυρική πόλη, ωστόσο, είναι εδώ αλλαγμένη –τα γυρίσματα έγιναν στη Ρωσία–, βυθισμένη σε μια μόνιμη καταχνιά, που παραπέμπει περισσότερο στη βρετανική πατρίδα του ποιητή, δίχως αχτίδα ελληνικού φωτός. Ολόκληρη η ταινία διαποτίζεται από το πνεύμα του ρομαντισμού και τη θανατερή διάθεση του πρωταγωνιστή, ο οποίος κάπου ανάμεσα στην ευφυΐα και στην παραφροσύνη, περιφέρει το ανοικονόμητο, πανσεξουαλικό πνεύμα του στους δρόμους και στα καταγώγια της πόλης, ενώ παράλληλα την προετοιμάζει για την επίθεση των Τούρκων.

Θα κατακτιόταν
η ελευθερία χωρίς
τη βοήθεια των ξένων;

Τι υποκίνησε
τις εμφύλιες διαμάχες
των αγωνιστών;

Ποιοι ήταν υπέρ
και ποιοι εναντίον
της Επανάστασης;

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

21 ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ 1821
ΣΕ ΕΝΑΝ
ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ
ΤΟΜΟ

ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΡΩΤΟΥΝ,
ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΑΠΑΝΤΟΥΝ